

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 39 Ljubljana, ponedeljek 6. 5. 2013

ISSN 1318-0576 Leto XXIII

DRŽAVNI ZBOR

1513. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-A)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-A)

Razglasšam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-A), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 24. aprila 2013.

Št. 003-02-4/2013-6
Ljubljana, dne 3. maja 2013

Borut Pahor l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SLOVENSLEM DRŽAVNEM HOLDINGU (ZSDH-A)

1. člen

V Zakonu o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 105/12) se za 29. členom se doda nov 29.a člen, ki se glasi:

»29.a člen

(nadzor računskega sodišča, javna naročila in dostop do informacij javnega značaja)

(1) Računsko sodišče Republike Slovenije revidira poslovanje SDH in odvisnih družb, ki jih SDH lahko ustanovi v skladu s prvim odstavkom 26. člena tega zakona.

(2) Pri naročanju blaga, storitev in gradenj morajo SDH in njegove odvisne družbe ravnati kot naročnik po zakonu, ki ureja javno naročanje.

(3) Obveznost iz prejšnjega odstavka ne velja za družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo, če takšna družba ni zavezanec za naročanje po določbah zakona, ki ureja javno naročanje.

(4) Pri preverjanju pogojev iz prejšnjega odstavka se šteje, kot da je delež SDH v teh družbah delež Republike Slovenije.

(5) SDH in njegove odvisne družbe so zavezanci za posredovanje informacij javnega značaja v skladu z zakonom,

ki ureja dostop do informacij javnega značaja, in morajo vsakomur omogočiti prost dostop in ponovno uporabo informacij javnega značaja.

(6) Obveznost iz prejšnjega odstavka ne velja za družbe, v katerih ima SDH kapitalsko naložbo, če takšna družba ni zavezanec za posredovanje informacij javnega značaja po določbah zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

(7) Pri preverjanju pogojev iz prejšnjega odstavka se šteje, kot da je delež SDH v teh družbah delež Republike Slovenije.«.

2. člen

V naslovu 34. člena se črta besedilo »in prenos Sklada za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško na SDH«. Tretji in četrti odstavek se črtata.

3. člen

36. člen se črta.

4. člen

V četrtem odstavku 38. člena se črta prvi stavek, na koncu zadnjega stavka pa se pika spremeni v vejico in doda naslednje besedilo »pri čemer se v zvezi s prenosom ne uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo v delu, ki se nanaša na dovoljenje za pridobitev kvalificiranih deležev, ter določbe zakona, ki ureja prevzeme v delu, ki se nanaša obveznost dajanja prevzemne ponudbe.«.

Deseti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(10) Do uveljavitve klasifikacije potrebuje uprava SOD soglasje državnega zbora na predlog vlade za razpolaganje z naložbami Republike Slovenije, s katerimi je do uveljavitve tega zakona upravljala AUKN, če:

- skupna knjigovodska vrednost naložbe presega 20 milijonov evrov ali
- dosega Republika Slovenija najmanj 25 % lastniški delež ali 25 % delež glasovalnih pravic.«.

Dvanajsti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(12) Do uveljavitve klasifikacije KAD, SOD, zavarovalnica, DSU in Posebna družba za podjetniško svetovanje, d.d. potrebujejo soglasje državnega zbora na predlog vlade za odtujitev naložb:

- katerih skupna knjigovodska vrednost naložbe, ki jo imajo navedene družbe posamezno, skupaj ali skupaj z Republiko Slovenijo, presega 20 milijonov evrov ali
- v katerih imajo navedene družbe posamezno, skupaj ali skupaj z Republiko Slovenijo najmanj 25 % lastniški delež ali 25 % delež glasovalnih pravic.«.

Za dvanajstim odstavkom se dodajo novi trinajsti, štirinajsti, petnajsti in šestnajsti odstavek, ki se glasijo:

»(13) Do uveljavitve klasifikacije SOD samostojno upravlja z naložbami, s katerimi je do uveljavitve tega zakona upra-

vljala AUKN in če za posamezna dejanja upravljanja ne veljata deseti oziroma dvanajsti odstavek tega člena. Pri tem SOD deluje v skladu z uveljavljenimi načeli korporativnega upravljanja, upoštevajoč kodeks upravljanja javnih delniških družb. Uprava SOD se v posameznih primerih upravljanja posvetuje s pristojnimi državnimi organi in drugimi osebami javnega prava.

(14) Organi SOD morajo do 15. 5. 2013 sprejeti kodeks, ki ureja upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije in ga objaviti na spletni strani SOD. Ta kodeks mora vsebovati konkretizacijo načel upravljanja, določenih s tem zakonom, ter načel iz prejšnjega odstavka, objektivna merila in postopek sprejemanja odločitev glede imenovanja članov organov vodenja ali nadzora v družbah s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije, usmeritve glede dividendnih politik, za katere si bo prizadeval SOD oziroma SDH v družbah s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije, javna razkritja delovanja SOD oziroma SDH na posameznih skupščinah, izrecno prepoved poseganja organov SOD oziroma SDH v poslovanje posameznih družb s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije, izrecno neodvisnost organov posameznih družb s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije od SOD oziroma SDH, zaveze za aktivno izvrševanje upravljaljskih pravic, vključno z uvedbo postopkov za uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov organov posameznih družb s kapitalskimi naložbami Republike Slovenije v primeru upustitve dolžne skrbnosti ravnanja članov organov teh družb.

(15) Člani organov vodenja ali nadzora SOD oziroma SDH z vsem svojim premoženjem solidarno odškodninsko odgovarjajo Republiko Slovenijo za škodo, ki nastane kot posledica nevestnega ali protipravnega upravljanja z naložbami v družbah, s katerimi je do uveljavitve tega zakona upravljala AUKN, razen če dokažejo, da so ravnali s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika in pri ravnanju v celoti upoštevali zakonodajo, notranje akte družbe, kodeks iz trinajstega odstavka tega člena in kodeks iz prejšnjega odstavka. Odškodninska odgovornost članov organov vodenja ali nadzora po tem odstavku ne vpliva na odgovornost članov organov vodenja ali nadzora do družbe zaradi kršitve njihovih nalog, v skladu z določbami zakona, ki ureja gospodarske družbe.

(16) SOD oziroma SDH mora o upravljanju z naložbami na podlagi trinajstega odstavka tega člena poročati državnemu zboru na predlog vlade. SOD predloži vladi poročilo o upravljanju po tem odstavku do 15. dne tekočega meseca za pretekli mesec, vlada pa mora o posameznem poročilu obvestiti državni zbor v 30 dneh po prejemu poročila.«.

KONČNI DOLOČBI

5. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

- Uredba o sejinah predsednika in članov sveta Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 41/11);
- Odlok o upravljanju s kapitalsko naložbo Republike Slovenije v NKBM, d.d. (Uradni list RS, št. 47/12);
- Odlok o upravljanju s kapitalsko naložbo Republike Slovenije v NLB, d.d. (Uradni list RS, št. 47/12).

6. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 450-01/13-12/27

Ljubljana, dne 24. aprila 2013

EPA 1113-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Renata Brunskole i.r.
Podpredsednica

1514. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (ZPRPGDT-D)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (ZPRPGDT-D)

Razglašam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (ZPRPGDT-D), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 24. aprila 2013.

Št. 003-02-4/2013-7

Ljubljana, dne 3. maja 2013

Borut Pahor i.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POMOČI ZA REŠEVANJE IN PRESTRUKTURIRANJE GOSPODARSKIH DRUŽB V TEŽAVAH (ZPRPGDT-D)

1. člen

V Zakonu o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Uradni list RS, št. 44/07 – uradno prečiščeno besedilo in 51/11) se v 3. členu črta peti odstavek.

2. člen

V 6. členu se na koncu četrte alineje pika nadomesti z vejico in se doda nova peta alineja, ki se glasi:

»– kapitalske naložbe.«.

3. člen

Drugi odstavek 7. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Višina državne pomoči po tem zakonu posamezni družbi v težavah je omejena na najnižjo potrebno vsoto.«.

4. člen

Prvi odstavek 8. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Državno pomoč veliki družbi ali državno pomoč, ki presega 10 milijonov evrov, lahko Vlada Republike Slovenije odobri šele, ko po posamični priglasitvi Evropski komisiji prejme njeno odobritev dodelitve državne pomoči.«.

5. člen

V prvem odstavku 10. člena se črta peta alineja.

V drugem odstavku se v prvi alineji črta besedilo »pod tržnimi pogoji«, v drugi alineji pa se črta besedilo »pridobljene pod tržnimi pogoji«.

6. člen

V 11. členu se četrta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– obrestna mera ne sme biti nižja od referenčne obrestne mere za izračun državnih pomoči, ki predstavlja vsoto izhodiščne obrestne mere, določene s strani Evropske komisije, povečane v skladu z diskontno stopnjo po pravilih za dodeljevanje državnih pomoči.«.

7. člen

Drugi odstavek 14. člena se črta.

8. člen

Za 19. členom se dodata nov naslov podpoglavja »5. Kapitalske naložbe« ter 19.a člen, ki se glasi:

»19.a člen

Kapitalske naložbe se izvedejo v obliki denarnega ali stvarnega vločka v družbo. Stvarni vložek v družbo se lahko izvede tudi s konverzijo terjatev iz naslova danih posojil in plačanih poroštev v kapitalski delež.«.

KONČNA DOLOČBA

9. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 411-05/13-4/15

Ljubljana, dne 24. aprila 2013

EPA 1132-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Renata Brunskole l.r.
Podpredsednica

1515. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2E)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2E)

Razglasjam Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2E), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 24. aprila 2013.

Št. 003-02-4/2013-8

Ljubljana, dne 3. maja 2013

Borut Pahor l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PREVOZIH V CESTNEM PROMETU (ZPCP-2E)

1. člen

V Zakonu o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 131/06, 5/07 – popr. 123/08, 28/10, 49/11, 40/12 – ZUJF in 57/12) se v osmem odstavku 17. člena, petem odstavku 31. člena, četrtem odstavku 32. člena, prvem odstavku 78. člena, 106. členu, prvem in drugem odstavku 117. člena, prvem odstavku 118. člena, drugem odstavku 122. člena in prvem odstavku 123. člena, besedi »prometni inšpektorat« v vseh sklonih nadomestita z besedilom »inšpektorat, pristojen za področje prometa« v ustreznem sklonu.

2. člen

Tretji odstavek 41. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Nadzor nad izpolnjevanjem pogojev iz prejšnjega odstavka in nad izvajanjem rednih usposabljanj voznikov opravlja inšpektorat, pristojen za področje prometa. V primeru ugotovljenih nepravilnosti pri izvajanju rednega usposabljanja ali neizpolnjevanja pogojev iz prejšnjega odstavka z odločbo naloži odpravo nepravilnosti in jo v vednost pošlje tudi ministrstvu, da preveri, ali so izpolnjeni pogoji za odvzem pooblastila. Inšpektor takoj prepove izvajanje rednega usposabljanja, če ugotovi kakšno od naslednjih nepravilnosti:

– če usposabljanje izvaja oseba, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede izobrazbe in izkušenj s področja, za katero se usposabljanje izvaja;

– če se usposabljanje ne izvaja po programu, ki ga določi ministrstvo;

– če se usposabljanje izvaja v prostorih, ki ne izpolnjujejo minimalnih pogojev, določenih s tem zakonom ali podzakonskim predpisom;

– če usposabljanje izvaja pravna ali fizična oseba, ki nima pooblastila ministra za izvajanje rednih usposabljanj.«.

3. člen

V četrtem odstavku 45. člena se beseda »avtobusi« nadomesti z besedilom »vozili za prevoz potnikov«.

4. člen

48. člen se spremeni tako, da se glasi:

»48. člen

(vozni red)

(1) Voznik mora pri opravljanju linijskih prevozov imeti v vozilu kopijo veljavnega voznega reda za linijo, na kateri takrat opravlja prevoz, oziroma možnost izpisa le-tega.

(2) Voznik ne sme ustavljati izven avtobusnih postaj in avtobusnih postajališč, ki so določena z voznim redom.

(3) Izjemoma sme voznik ustaviti izven avtobusnih postaj in avtobusnih postajališč, če je javni linijski prevoz potnikov kombiniran s šolskim prevozom.«.

5. člen

Peti odstavek 49. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Če je prevoznik opustil opravljanje prevoza na posamezni registrirani liniji, katerega izvajanje je pridobil s koncesijo, se mu koncesija za to linijo odvzame in podeli drugemu prevozniku. Šteje se, da je prevoznik opustil opravljanje prevoza na posamezni registrirani liniji, če najmanj 5 krat v koledarskem letu brez soglasja koncedenta ali razlogov zaradi višje sile ne opravi prevoza na posamezni registrirani liniji.«.

6. člen

V prvem odstavku 50. člena se na koncu doda nov stavek, ki se glasi: »Za posamezne linije ali več linij se lahko v skladu z Uredbo 1370/2007/ES koncesija podeli neposredno s sklenitvijo pogodbe na podlagi izvedenega postopka za izbiro najugodnejšega ponudnika.«.

7. člen

V drugem odstavku 53. člena se črta besedilo »če ne posega v izvajanje javnega linijskega prevoza potnikov«.

Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Pri izdaji dovoljenja mora ministrstvo upoštevati naslednja merila:

– časovno in krajevno dostopnost javnega linijskega prometa,

– vpliv na ekonomičnost poslovanja obstoječih linij prevoznika, ki izvaja javni linijski prevoz na tem območju.«.

Dosedanji tretji do šesti odstavek postanejo četrti do sedmi odstavek.

8. člen

Prvi odstavek 54. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Posebni linijski prevoz je prevoz določene vrste potnikov. S posebnim linijskim prevozom se opravlja prevoz delavcev na delo in domov, prevoz šoloobveznih otrok, dijakov in študentov med domom in izobraževalno ustanovo, prevoz oseb s posebnimi potrebami med domom in zavodom ter prevoz vojakov in vojakinj ter njihovih družin med domom in vojašnico.«.

V drugem odstavku se črtajo drugi, tretji in četrti stavek.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Storitve posebnega linijskega prevoza lahko poleg potnikov iz prvega odstavka tega člena uporabljajo tudi drugi potniki, če se tako s pogodbo dogovorita naročnik in izvajalec prevoza.«.

Peti odstavek se črta.

9. člen

V četrtem odstavku 113. člena se črta besedilo »v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje,«.

10. člen

V prvem in drugem odstavku 114.b člena, se številka »5« nadomesti s številko »2«.

11. člen

V prvem odstavku 114.č člena se besedilo »od 1. 9. do 31. 7.« nadomesti z besedilom »od 1. 10. do 30. 6.«.

V drugem odstavku se za besedilom »od 1. 9. do 30. 9.« doda besedilo, ki se glasi: »in 1. 7. do 31. 7.«.

Za tretjim odstavkom se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Upravičenec lahko namesto subvencionirane mesečne vozovnice uveljavlja pravico do subvencionirane polletne oziroma letne vozovnice. Polletne vozovnice za dijake so za obdobje od 1. 9. do 31. 1. in od 1. 2. do 30. 6. oziroma letne vozovnice za obdobje 1. 9. do 30. 6. tekočega šolskega leta. Polletne vozovnice za študente so za obdobje od 1. 10. do 31. 1. in od 1. 2. do 30. 6., letna vozovnica pa za obdobje od 1. 10. do 30. 6. tekočega študijskega leta.«.

12. člen

V prvem odstavku 114.d člena se za besedo »mesečno« doda besedilo »polletno, oziroma letno«, dvopičje se nadomesti s piko, 1., 2. in 3. točka pa se črtajo.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Način in metodologijo izračuna cene mesečne, polletne in letne vozovnice, ter cene subvencionirane mesečne vozovnice, mesečne vozovnice za 10 voženj, polletne in letne vozovnice, ki jo plača upravičenec, ter razrede oddaljenosti, predpiše minister, pristojen za promet v soglasju z ministroma, pristojnima za izobraževanje in delo in socialne zadeve.«.

13. člen

Prvi in drugi odstavek 124. člena se spremenita tako, da se glasita:

»(1) Z globo od 2.000 do 4.000 evrov se kaznuje za prekršek domača ali tuja pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki opravi ali opravlja prevoz potnikov ali blaga v notranjem ali mednarodnem cestnem prometu:

- brez licence (19. člen tega zakona),
- v nasprotju z izdano licenco (19. člen tega zakona),
- brez veljavne licence Skupnosti (4. člen Uredbe 1072/2009/ES),
- v nasprotju z izdano licenco Skupnosti (4. člen Uredbe 1072/2009/ES),
- brez veljavne licence Skupnosti (4. člen Uredbe 1073/2009/ES),
- v nasprotju z izdano licenco Skupnosti (4. člen Uredbe 1073/2009/ES),

– brez potrdila za voznike (peti odstavek 5. člena Uredbe 1073/2009/ES).

(2) Z globo od 1.000 do 2.000 evrov se kaznuje za prekršek tudi upravljavec prevozov pravne osebe, upravljavec prevozov samostojnega podjetnika posameznika ali upravljavec prevozov posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost:

- brez licence (19. člen tega zakona),
- v nasprotju z izdano licenco (19. člen tega zakona),
- brez veljavne licence Skupnosti (4. člen Uredbe 1072/2009/ES),
- v nasprotju z izdano licenco Skupnosti (4. člen Uredbe 1072/2009/ES),
- brez veljavne licence Skupnosti (4. člen Uredbe 1073/2009/ES),
- v nasprotju z izdano licenco Skupnosti (4. člen Uredbe 1073/2009/ES),
- brez potrdila za voznike (peti odstavek 5. člena Uredbe 1073/2009/ES).«.

14. člen

V prvem odstavku 125. člena se besedilo »4.000 do 8.000« nadomesti z besedilom »2.000 do 4.000«.

V drugem odstavku se besedilo »2.000 do 4.000« nadomesti z besedilom »1.000 do 2.000«.

15. člen

V prvem, drugem in tretjem odstavku 125.a člena se številka »3.000« nadomesti s številko »1.500«.

V četrtem odstavku se številka »1.500« nadomesti s številko »750«.

16. člen

V prvem odstavku 126. člena se besedilo »2.500 do 4.000« nadomesti z besedilom »1.250 do 2.000«.

V drugem odstavku se besedilo »1.000 do 2.000« nadomesti z besedilom »500 do 1.000«.

17. člen

V prvem odstavku 127. člena se besedilo »1.500 do 2.500« nadomesti z besedilom »750 do 1.250«.

V drugem odstavku se besedilo »500 do 1.000« nadomesti z besedilom »250 do 500«.

V četrtem odstavku se številka »420« nadomesti s številko »210«.

18. člen

V prvem odstavku 128. člena se besedilo »420 do 1.250« nadomesti z besedilom »210 do 625«.

19. člen

V 129. členu se besedilo »1.200 do 2.500« nadomesti z besedilom »600 do 1.250«.

20. člen

V prvem odstavku 131.a člena se besedilo »10.000 do 15.000« nadomesti z besedilom »5.000 do 7.500«.

V drugem odstavku se besedilo »4.000 do 8.000« nadomesti z besedilom »2.000 do 4.000«.

V tretjem odstavku se besedilo »1.000 do 1.500« nadomesti z besedilom »500 do 750«.

21. člen

V prvem odstavku 131.b člena se besedilo »3.500 do 8.000« nadomesti z besedilom »1.750 do 4.000«.

V tretjem odstavku se številka »2.000« nadomesti s številko »1.000«.

22. člen

V prvem odstavku 133.a člena se besedilo »10.000 do 50.000« nadomesti z besedilom »5.000 do 25.000«.

V drugem odstavku se besedilo »4.000 do 8.000« nadomesti z besedilom »2.000 do 4.000«.

V tretjem odstavku se besedilo »1.000 do 1.500« nadomesti z besedilom »500 do 750«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

23. člen

Druga alineja prvega odstavka 33. člena zakona se za voznike prevoznikov Skupnosti od uveljavitve tega zakona ne uporablja za voznike kategorij D1, D1 + E, D in D + E do 10. septembra 2015, za voznike kategorij C1, C1 + E, C in C + E pa do 10. septembra 2016.

Drugi odstavek 33. člena zakona se od uveljavitve tega zakona do 10. septembra 2015 ne uporablja.

Minister izda predpis iz četrtega odstavka 114.d člena zakona v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

Do uveljavitve predpisa iz prejšnjega odstavka se glede določitve razredov oddaljenosti uporabljajo določbe Zakona o prevozu v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 131/06, 5/07 – popr., 123/08, 28/10, 49/11, 40/12 – ZUJF in 57/12).

24. člen

Koncesije, podeljene v skladu z Zakonom o prevozu v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 59/01 in 63/04), veljavne do 31. decembra 2012, na podlagi katerih se ob uveljavitvi tega zakona izvaja gospodarska javna služba javnega linijskega prevoza potnikov v notranjem cestnem prometu, se podaljšajo za obdobje do podelitve koncesije na podlagi javnega razpisa, vendar največ do 31. decembra 2015.

25. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 326-07/13-5/17

Ljubljana, dne 24. aprila 2013
EPA 1034-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Renata Brunskole i.r.
Podpredsednica

1516. Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2A)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2A)

Razglašam Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2A), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 24. aprila 2013.

Št. 003-02-4/2013-9

Ljubljana, dne 3. maja 2013

Borut Pahor i.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N O SPREMEMBI IN DOPOLNITVAH ZAKONA O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU (ZPIZ-2A)

1. člen

V Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12) se v petem odstavku 25. člena za piko doda besedilo »Ne glede na prvi in tretji odstavek tega člena se osebe iz tega odstavka lahko zavarujejo tudi do polnega zavarovalnega časa, če so v delovnem razmerju z manj kot polnim delovnim časom.«.

2. člen

398. člen se spremeni tako, da se glasi:

»398. člen

(upoštevanje znižanja starostne meje po prejšnjih predpisih)

(1) Zavarovanci, ki so na dan 1. januarja 2001 delali na delovnih mestih, na katerih se jim je štela zavarovalna doba s povečanjem in imeli najmanj 25 let (moški) ali 23 let (ženske) pokojninske dobe, imajo še naprej pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem in do znižanja starostnih mej za pridobitev pravice do starostne pokojnine, določenih v 27. členu tega zakona, na način, kot je bil določen s predpisi, ki so veljali do uveljavitve ZPIZ-1.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se zavarovancem, ki se jim je do 31. decembra 2000 štela zavarovalna doba s povečanjem, starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, določene v 27. členu tega zakona, znižajo za toliko mesecev, za kolikor je bila povečana zavarovalna doba.

(3) Zavarovancem, ki se jim je zavarovalna doba štela s povečanjem na podlagi osebnih okoliščin po predpisih, veljavnih do 31. decembra 1999, zavarovancem iz 201. člena ZPIZ-1 in zavarovancem iz 138. člena tega zakona, se starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine zniža za toliko mesecev, kolikor znaša povečanje zavarovalne dobe ali prišteta doba.

(4) Če je zavarovanec upravičen do znižanja starostne meje za pridobitev pravice do starostne pokojnine po 27. členu v povezavi z 28. členom tega zakona in po prvem do tretjem odstavku tega člena, se znižanje izvede najprej skladno s prvim do tretjim odstavkom tega člena, nato pa se tako znižana starostna meja zniža še po 28. členu tega zakona, vendar največ do minimalnih starostnih mej, določenih v 28. členu tega zakona.

(5) Zavarovalna doba s povečanjem, dopolnjena do uveljavitve ZPIZ-1, se šteje v pokojninsko dobo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

(6) Ne glede na določbo tretjega odstavka 204. člena tega zakona o dopolnitvi zahtevane starosti, pridobi zavarovanec v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2019 pravico do poklicne pokojnine, ko glede na stopnjo povečanja na delovnem mestu, kjer se je v skladu s prejšnjimi predpisi zavarovalna doba štela s povečanjem po stopnji 12/17, doseže starost 51 let in 6 mesecev, po stopnji 12/18 pa starost 50 let.«.

3. člen

V 411. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka in ne glede na 149. člen tega zakona znaša za osebe, ki so bile do 31. decembra 2012 prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje na podlagi sedme alineje prvega odstavka 34. člena ZPIZ-1 in so od uveljavitve tega zakona dalje zavarovane po prvem odstavku 25. člena tega zakona, najnižja osnova za plačilo prispevkov v letu 2013 16% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec, v letu 2014 18% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec, nato pa se od leta 2015 do leta 2020 znesek vsako leto zvišuje za sedem odstotnih točk, dokler ne doseže zneska 60% zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.«.

4. člen

V 430. členu se dodata nova deveti in deseti odstavek, ki se glasita:

»(9) Do sprejema zakona, ki bo urejal poračunavanje finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se obveznosti državnega proračuna, določene v 161. členu tega zakona, obračunavajo na način, določen v Zakonu o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 81/00).

(10) Določbe 277. člena tega zakona se v zvezi s posli z vrednostnimi papirji, ki jih izda Republika Slovenija oziroma Banka Slovenije, instrumenti denarnega trga in denarnimi depoziti, ki jih za račun pokojninskega sklada sklepa upravljavec povezan z Republiko Slovenija, začnejo uporabljati s 1. januarjem 2015.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

(1) Zavarovanec, ki je na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12), in ob upoštevanju 3. in 8. člena tega zakona, za obdobja od 1. januarja 2013 dalje, plačal prispevek, ima pravico do vračila razlike med višino prispevka, ki ga je plačal na podlagi ZPIZ-2 in višino prispevka, določenega na podlagi tega zakona (v nadaljevanju besedila: preveč plačani znesek).

(2) Ne glede na roke, določene z zakonom, ki ureja davčni postopek, se preveč plačani znesek prispevka vrne po uradni dolžnosti v roku 90 dni od uveljavitve tega zakona. Po poteku tega roka, je zavarovanec upravičen do zamudnih obresti v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek.

6. člen

(1) Zavarovanec iz 3. člena tega zakona, ki se je od 1. januarja 2013 do uveljavitve tega zakona odjavil iz obveznega zavarovanja, se lahko v roku 30 dni od uveljavitve tega zakona ponovno prijavi v obvezno zavarovanje za obdobje od odjave do ponovne vključitve v zavarovanje po tem členu, na način in pod pogoji določenimi v 3. in 8. členu tega zakona.

(2) Zavarovanec iz prejšnjega odstavka mora v roku 60 dni od uveljavitve tega zakona plačati prispevke za obdobje zavarovanja od 1. januarja 2013 do ponovne vključitve v zavarovanje po prejšnjem odstavku tega člena.

7. člen

Od dneva začetka uporabe tega zakona so zavarovanci, ki so oziroma ki bodo po prvem in tretjem odstavku 407. člena in po tretjem odstavku 411. člena zakona tudi za obdobje od 1. januarja 2013 dalje plačevali prispevke od osnove, ki je nižja od zneska določenega v 149. členu v povezavi s sedmim in enajstim odstavkom 410. člena in drugim odstavkom 411. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju Slovenije (Uradni list RS, št. 96/12), zavarovani za ožji obseg pravic po predpisih veljavnih do uveljavitve Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju Slovenije (Uradni list RS, št. 96/12).

8. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, določbe 1., 2., 3., 4. in 7. člena tega zakona pa se začnejo uporabljati s 1. januarjem 2013.

Št. 172-01/13-10/20

Ljubljana, dne 24. aprila 2013

EPA 1067-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Renata Brunskole l.r.
Podpredsednica

1517. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (ReNPSV13–20)

Na podlagi 2. člena Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 114/06 – ZUTPG, 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS in 57/12) in 109. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo in 105/10) je Državni zbor na seji dne 24. aprila 2013 sprejel

RESOLUCIJO

o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (ReNPSV13–20)

1. UVOD

Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020 se nanaša na razvoj sistema socialnega varstva v navedenem obdobju. V ta namen opredeljuje osnovna izhodišča za razvoj sistema, cilje in strategije razvoja socialnega varstva, določa mrežo javne službe socialnovarstvenih storitev in javnih socialnovarstvenih programov ter opredeljuje način njihovega izvajanja in spremljanja ter odgovornost posameznih akterjev na različnih ravneh.

Namen sistema socialnega varstva v Republiki Sloveniji je omogočiti socialno varnost in socialno vključenost državljanov in drugih prebivalcev Republike Slovenije.¹ Država in lokalne skupnosti so v okviru politik socialnega varstva dolžne zagotavljati pogoje, v katerih posamezniki lahko, v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju, ustvarjalno sodelujejo in uresničujejo svoje razvojne možnosti ter s svojo dejavnostjo dosegajo raven kakovosti življenja, ki je primerljiva z ravnijo kakovosti življenja drugih prebivalcev Republike Slovenije in ustreza merilom človeškega dostojanstva. Kadar si posamezniki in družine ne morejo sami zagotoviti socialne varnosti, so upravičeni do pomoči, ki jo v okviru aktivne socialne politike zagotavlja država in lokalna skupnost.

Sistem socialnega varstva zajema:

- storitve, programe in druge oblike pomoči, katerih namen je preprečevati nastajanje socialnih stisk in težav,
- storitve, programe, prejemke in druge oblike pomoči, ki so namenjeni reševanju socialnih stisk in težav,
- javna pooblastila, naloge in ukrepe, ki jih izvajalcem socialnega varstva nalagajo zakoni in drugi predpisi,
- načrtovanje, razvoj, spremljanje in evalvacijo vseh elementov sistema socialnega varstva in socialne zaščite.

Osnovna načela za izvajanje sistema socialnega varstva v Republiki Sloveniji so zagotavljanje človekovega dostojanstva in socialne pravičnosti, spodbujanje prostovoljstva in solidarnosti (ob hkratnem prizadevanju posameznika za lastno socialno varnost in socialno varnost njegovih družinskih članov), opolnomočenje posameznikov in skupin z namenom preprečevanja in blaženja socialnih stisk, spodbujanje medgeneracijske povezanosti, proste izbire in individualizirane obravnave.

Poleg osnovnih načel, ki veljajo za celoten sistem socialnega varstva, so pri storitvah in programih pomembna še naslednja vodila:

- razpoložljivost (širok nabor socialnih programov in storitev, ki ustrezajo različnim potrebam uporabnikov in nudijo možnost izbire),
- dostopnost (krajevna, informacijska in fizična dostopnost, tudi za osebe, ki so gibalno ali senzorno ovirane),
- dosegljivost (univerzalen cenovni dostop za vse, ki storitev potrebujejo, bodisi brezplačno bodisi z možnostjo subvencioniranja),

¹ V celotnem dokumentu se izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, uporabljajo kot nevtralni za ženske in za moške.

- usmerjenost k povezovanju skupnosti in prilagojenost potrebam uporabnika (upoštevanje potreb posameznika, upoštevanje fizičnih in intelektualnih značilnosti ter socialnega okolja uporabnikov, spoštovanje kulturnih posebnosti),
- enakost spolov (upoštevanje vidika enakosti spolov ter specifičnih potreb žensk in specifičnih potreb moških),
- celovitost (integriran pristop, ki odraža mnogovrstne potrebe, zmožnosti in izbire uporabnikov oziroma njihovih družin in skrbnikov),
- kontinuiranost programov in storitev (neprekinjeno izvajanje po načelu življenjskega cikla od zgodnjih intervencij do podpore in spremljanja),
- usmerjenost k učinkom/rezultatom (usmerjenost h koristim uporabnikov oziroma njihovih družin, skrbnikov in skupnosti),
- spoštovanje pravic in dostojanstva uporabnikov ter usmerjenost v destigmatizacijo uporabnikov,
- sodelovanje z uporabniki, njihova vključenost v odločanje o izvajanju programov in storitev ter krepitev moči uporabnikov,
- strokovna avtonomija izvajalcev,
- inovativnost (razvijanje novih modelov storitev in programov, razvoj kadrov, organiziranost, prenos novih spoznanj ipd.),
- partnerstvo z drugimi deležniki (javnega in zasebnega sektorja ter civilne družbe),
- dobro in gospodarno upravljanje izvajalskih organizacij (z vidika upravljanja človeških in finančnih virov ter upravljanja postopkov).

Našteta vodila še niso v celoti uresničena, zato bo nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020 prispeval k njihovem uresničevanju.

V izvajanje sistema socialnega varstva so vključeni:

- država, lokalne skupnosti in institucije socialnega zavarovanja kot regulatorji in financerji,
- javne, zasebne neprofitne in nevladne organizacije kot izvajalci,
- posamezniki, družina, sorodstvo, organizacije za samopomoč, prostovoljske organizacije in drugi, ki sestavljajo socialna omrežja uporabnikov sistema socialnega varstva, pri programih, namenjenih invalidom, pa še zlasti invalidske in humanitarne organizacije.

Pri oblikovanju rešitev v okviru sistema socialnega varstva se povezujejo načrtovalci politik, financerji, izvajalci, strokovna javnost in uporabniki oziroma njihovi predstavniki.

Poleg veljavnih zakonov in predpisov je treba pri izvajanju sistema socialnega varstva v Republiki Sloveniji upoštevati tudi sprejete mednarodne zaveze, kodeks etike in strokovne usmeritve s področja socialnega dela in sorodnih disciplin.

2. CILJI IN STRATEGIJE ZA DOSEGANJE CILJEV

V zadnjih letih se v Republiki Sloveniji socialna problematika zaostruje, predvsem kot posledica že nekaj let trajajoče gospodarske krize, visoke brezposelnosti in majhnih možnosti novega zaposlovanja ter na splošno nižjih dohodkov v populaciji (bolj podrobno o tem v Prilogi 2, v kateri so opisane ključne okoliščine delovanja sistema socialnega varstva in dejavniki vpliva nanj). Posledično se vse od leta 2009 povečuje število oseb pod nacionalno mejo tveganja revščine, povečuje se število oseb, ki živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo (brez delovno aktivnih oseb) in povečuje se dohodkovna neenakost. Vse te okoliščine se odražajo v povečanju stisk in problematik, s katerimi se soočajo posamezniki in družine. Zaradi vpliva krize in tudi drugih dejavnikov (na primer večje prepoznavnosti nekaterih socialnih problematik v družbi, manjše tolerantnosti do določenih problemov, destigmatizacije oseb s težavami in podobno) v zadnjih letih v družbi opažamo povečevanje potreb po delu na področju nasilja v družini in

drugih oblik nasilja, porast različnih oblik zasvojenosti, večjo pogostost težav v duševnem zdravju, povečevanje obsega brezdomstva in podobno.

Zaradi spremenjenih demografskih razmer je v socialnem in zdravstvenem sistemu močno izpostavljena problematika starejših. Po eni strani se starejši pogosto soočajo z nizkimi prihodki (pokojninami), zaradi česar je visoka tudi stopnja tveganja revščine pri starejših osebah, še posebej pri starejših osebah, ki živijo same, in še predvsem pri starejših ženskah, ki živijo same (skoraj vsaka druga ženska, stara nad 65 let, ki živi sama, ima razpoložljive dohodke pod nacionalno mejo tveganja revščine). Ob tem je pogosto slaba tudi socialna vključenost starejših oseb. Po drugi strani pa naraščanje starejše populacije (ki je v Republiki Sloveniji zelo izrazito) postavlja tako socialni kot zdravstveni sistem pred izziv povečanih potreb po storitvah dolgotrajne oskrbe in drugih starejšim prilagojenih storitvah, ki tem omogočajo oziroma lajšajo vsakodnevno življenje in vključevanje v okolje. Tu ne gre le za vprašanje premaidnih kapacitet in ponudbe storitev, ampak tudi za pereče vprašanje financiranja (naraščanja stroškov).

Da bi v prihodnjih letih lahko zmanjšali število oseb, ki se soočajo s tveganjem revščine ali socialne izključenosti, je treba poleg splošnih ukrepov pripraviti tudi take, ki bodo usmerjeni v zmanjševanje revščine skupin z najvišjimi stopnjami tveganja revščine. Dolgoročno pa je za zmanjševanje revščine pomembno preprečiti medgeneracijski prenos revščine (razbijanje t. i. začaranega kroga revščine), torej preprečevati revščino otrok in jim zagotavljati življenjske razmere in priložnosti, da lahko razvijejo svoj potencial. Da bi preprečili revščino otrok in zagotovili njihovo socialno vključenost, je treba z ukrepi nasloviti revščino v družinah z odvisnimi otroki, predvsem v družinah, ki so iz različnih razlogov bolj ranljive – pri čemer morajo ukrepi segati od zagotavljanja ustrezne denarne pomoči do programov aktivacije in socialnega vključevanja, s katerimi se spreminjajo življenjski vzorci revščine.

Hkrati za ostrovanjem različnih socialnih stisk in problematik med prebivalstvom se je v Republiki Sloveniji zmanjšala tudi družbena povezanost, kar se kaže v povečanju nezaupanja v institucije, odporu proti spremembam in v nezadovoljstvu prebivalstva ter v povečevanju regionalnih razvojnih razlik, vse to pa lahko ovira tako splošni družbeni kot konkreten gospodarski in socialni razvoj. Zato je nujno v prihodnje več pozornosti nameniti tudi odpravljanju regionalnih razlik in neenakosti, promociji in razvoju konkretnih oblik medgeneracijske solidarnosti in sodelovanja, vključevanju različnih družbenih skupin oziroma njihovih predstavnikov v načrtovanje in sprejemanje odločitev na različnih področjih (socialni partnerji, nevladne organizacije itd.) in spodbujanju prostovoljstva.

Cilji Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2013–2020 so zastavljeni tako, da odgovarjajo na povečanje socialnih in demografskih stisk in problematik v populaciji. Pri določanju ciljev izhajamo iz opredeljenih osnovnih izhodišč za delovanje sistema socialnega varstva, iz ocene uresničitve prejšnjega Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2006–2010 (ocena uresničitve je podana v Prilogi 1) in iz ključnih okoliščin in dejavnikov, ki vplivajo in bodo vplivali na sistem socialnega varstva v obdobju do leta 2020 (gospodarske razmere in zaposlenost, socialne razmere, demografske razmere in druge politike, ki vplivajo na socialni položaj in socialno vključenost posameznikov in družin) in so opisani v Prilogi 2.

Sistem socialnega varstva zajema politike socialnega varstva, hkrati pa ima tudi funkcijo usklajevanja vseh politik, ki vplivajo na socialni položaj ljudi. V tem kontekstu je glavni, splošni (horizontalni) cilj, ki se želi doseči z Nacionalnim programom socialnega varstva za obdobje 2013–2020, na eni strani izboljšanje kvalitete življenja posameznikov in družin, na drugi strani pa povečanje družbene povezanosti (kohezije) ter socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva. Zastavljen splošni cilj je mogoče doseči le s povezovanjem politik z različnih področij ter enotnim, usmerjenim delovanjem različnih politik.

Ob opisanem splošnem (horizontalnem) cilju so trije ključni cilji, ki se neposredno nanašajo na razvoj sistema socialnega varstva v obdobju 2013–2020, naslednji:

1. zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva;

2. izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov;

3. izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij, povečanjem njihove avtonomije ter upravljanjem kakovosti in zagotavljanjem večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev.

Za spremljanje uresničevanja in oceno doseganja vsakega od treh ključnih ciljev sta določena po en kazalnik in njegova ciljna vrednost do leta 2020. Kazalniki in njihove ciljne vrednosti do leta 2020 so naslednji:

1. število oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialne izključenosti. Kazalnik je sestavljen tako, da zajema osebe, ki so pod nacionalno mejo tveganja revščine oziroma so resno materialno prikrajšane oziroma živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo. Resna materialna prikrajšanost pomeni, da osebe živijo v gospodinjstvu, ki je prikrajšano vsaj 4 od 9 elementov materialne prikrajšanosti, ki so naslednji: (1) zamuda pri plačilu hipoteke ali najemnine, rednih stanovanjskih stroškov, obrokov za kredit ali drugih odplačil posojil; (2) zmožnost gospodinjstva, da si vsi člani lahko privoščijo enotedenske letne počitnice; (3) zmožnost gospodinjstva, da si privoščijo mesni ali enakovreden vegetarijanski obrok vsaj vsak drugi dan; (4) zmožnost gospodinjstva, da iz lastnih sredstev poravnava nepričakovane izdatke v višini mesečnega praga tveganja revščine iz prejšnjega leta; (5) gospodinjstvo si ne more privoščiti fiksne ali mobilnega telefona; (6) gospodinjstvo si ne more privoščiti barvnega televizorja; (7) gospodinjstvo si ne more privoščiti pralnega stroja; (8) gospodinjstvo si ne more privoščiti osebnega avtomobila; (9) zmožnost gospodinjstva, da si pridobi primerno ogrevano stanovanje (SURS, Kazalniki dohodka in revščine (SILC), Republika Slovenija, Metodološka pojasnila, www.stat.si). Kazalnik tveganja revščine ali socialne izključenosti spremljata in objavljata SURS in EUROSTAT. Leta 2008 je bilo v Republiki Sloveniji 361.000 oseb (ali 18,5 odstotka populacije) s tveganjem revščine ali socialne izključenosti, leta 2009 je bilo takih oseb 339.000 (17,1 odstotka populacije), leta 2010 je njihovo število naraslo na 366.000 (18,3 odstotka populacije), v letu 2011 pa že na 386.000 (kar predstavlja 19,3 odstotka populacije). Ciljna vrednost kazalnika do leta 2020 je doseči zmanjšanje števila oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialne izključenosti, za 40.000 glede na vrednost kazalnika iz leta 2008, torej zmanjšati število oseb, ki živijo v tveganju revščine ali socialne izključenosti, na 321.000 (ali manj);

2. sprememba razmerja med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva oziroma povečanje deleža uporabnikov skupnostnih oblik in zmanjšanje deleža uporabnikov institucionalnih oblik socialnega varstva. K skupnostnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste oblike, ki nudijo podporo in pomoč posameznikom z različnimi težavami, da relativno samostojno živijo v skupnosti (pomoč na domu, dnevne oblike varstva, vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, družinski pomočnik) ali da so nastanjeni in oskrbovani v različnih skupnostnih oblikah (nastanitev v rejniški družini, bivalne skupine ipd.). K institucionalnim oblikam socialnega varstva štejemo tiste, ki vključujejo namestitve in oskrbo v institucijah. Trenutno znaša razmerje med uporabniki skupnostnih oblik in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva približno 1: 2, kar pomeni, da na enega uporabnika skupnostnih oblik socialnega varstva prideta dva uporabnika institucionalnih oblik socialnega varstva. Do leta 2020 želimo bistveno okrepiti skupnostne oblike socialnega varstva in povečati število njihovih uporabnikov, na drugi strani pa povečevati kapacitete institucionalnega varstva le toliko, da bodo ustrezale

povečanju ciljnih populacij (na primer povečanju deleža starejše populacije), ki zares potrebujejo institucionalno varstvo, in jih ne dodatno širiti. Na področju dolgotrajne oskrbe bo v prihodnjih letih nujna sprememba sistema financiranja (strukture financiranja), za kar predpostavljamo, da bo spodbudilo povpraševanje po različnih oblikah pomoči na domu in prispevalo k doseganju zastavljenega cilja na področju skupnostnih oblik socialnega varstva do leta 2020. Ciljno razmerje med uporabniki skupnostnih oblik socialnega varstva in uporabniki institucionalnih oblik socialnega varstva do leta 2020 je približno 1:1, kar pomeni, da bi (bo) na enega uporabnika skupnostnih oblik prišel en uporabnik institucionalnih oblik socialnega varstva;

3. spremljanje kakovosti v izvajalskih organizacijah (na področju storitev in programov) z uporabo certificiranega sistema upravljanja kakovosti. Trenutno uporablja enega od certificiranih sistemov upravljanja kakovosti približno 20 odstotkov izvajalcev socialnovarstvenih storitev in 3,6 odstotka izvajalcev socialnovarstvenih programov. Cilj do leta 2020 je, da vsi izvajalci socialnovarstvenih storitev in vsi izvajalci javnih verificiranih socialnovarstvenih programov, ki imajo vsaj 10 zaposlenih, pridobijo certifikat katerega izmed certificiranih sistemov upravljanja kakovosti ter da se kazalniki sistema za upravljanje s kakovostjo uporabljajo tudi pri nadzorih in ocenjevanju uspešnosti izvajalcev.

Poleg tega so v Prilogi 3 zapisani bolj razčlenjeni kazalniki za redno letno spremljanje izvajanja ciljev nacionalnega programa.

Za uspešno uresničevanje ciljev je nujno doseči njihovo usklajenost na nacionalni ravni in na lokalnih ravneh.

Ključne strategije za doseganje ciljev so naslednje:

Cilj 1: Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva:

a) zagotavljanje ustrezne ravni socialne varnosti posameznikom in družinam, ki si zaradi različnih razlogov socialne varnosti sami ne morejo zagotoviti;

b) razvoj novih (inovativnih) ukrepov za zmanjševanje revščine in socialno vključevanje skupin z najvišjimi tveganji revščine in ranljivih skupin (otroci, starejši, enostarševske družine, starejše samske ženske ipd.) ter spremljanje učinkov različnih ukrepov na te skupine;

c) razvoj programov socialne aktivacije;

č) spodbujanje vključevanja prejemnikov denarne socialne pomoči (v nadaljevanju: DSP) v programe aktivne politike zaposlovanja in v programe psihosocialne rehabilitacije oziroma socialne aktivacije;

d) spodbujanje zaposlovanja prejemnikov DSP, ki so zaposljivi;

e) spodbujanje razvoja različnih preventivnih programov ter povečevanje števila preventivnih programov za promocijo solidarnosti, nediskriminacije in zmanjševanja neenakosti na vseh področjih življenja in dela ter razvijanje prostovoljstva;

f) usklajevanje politik in ukrepov na različnih področjih, ki vplivajo na socialni položaj posameznika in njegove družine (usklajeno reševanje večdimenzionalnih problemov revščine in socialne izključenosti) ter usklajevanje politik in ukrepov, ki izhajajo iz različnih strateških dokumentov in se nanašajo na področje socialnega varstva.

Cilj 2: Izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov:

a) zagotavljanje dosegljivosti (cenovne dostopnosti) storitev in programov uporabnikom ne glede na njihov socialni položaj;

b) zagotavljanje regionalne razpoložljivosti in dostopnosti storitev in programov;

c) zagotavljanje dostopnosti določenih storitev in programov za uporabnike (predvsem tistih, ki so vezani na dolgotrajno oskrbo) ne glede na kraj bivanja;

č) zagotavljanje fizične in komunikacijske dostopnosti storitev in programov za vse skupine potencialnih uporabnikov, ki so funkcionalno ovirani;

d) prednostno spodbujanje razvoja storitev, ki potekajo v domačem okolju ali na domu uporabnikov;

e) uvajanje novih oblik bivanja v skupnosti, s poudarkom na posebnih skupinah (na primer osebe z motnjami v duševnem razvoju, osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, mladostniki, ki so bili nameščeni v rejniške družine, ipd.);

f) zagotavljanje sodelovanja države, lokalnih skupnosti, uporabnikov in izvajalcev pri definiranju mreže javnih storitev in programov v lokalni skupnosti;

g) uvedba enovitega sistema dolgotrajne oskrbe s povezanimi zdravstvenimi in socialnimi storitvami za vse starostne skupine, ki potrebujejo oskrbo;

h) spodbujanje in razvoj verificiranih, razvojnih in eksperimentalnih ter dopolnilnih programov socialnega varstva, ki izhajajo iz ugotovljenih konkretnih potreb uporabnikov iz posameznih ranljivih skupin in skupnosti ter prenos uspešnih eksperimentalnih programov v redno izvajanje;

i) spodbujanje razvoja in uporabe sodobnih informacijsko-komunikacijskih ter drugih podpornih tehnologij kot podpore za izvajanje storitev in programov socialnega varstva (vključno s storitvami na daljavo);

j) izboljšanje informiranja in ozaveščanja potencialnih uporabnikov o možnostih za vključitev v storitve in programe;

k) zagotavljanje pluralnosti in pestrosti izvajalcev storitev in programov ter poudarek na spodbujanju vključevanja prostovoljcev.

Cilj 3: Izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij, povečanjem njihove avtonomije ter upravljanjem kakovosti in zagotavljanjem večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev:

a) povečanje učinkovitosti vodenja in upravljanja izvajalskih organizacij, s povečanjem avtonomije izvajalcev in učinkovitejšim nadzorom doseganja ciljev s strani ustanoviteljev;

b) spremljanje učinkovitosti in kakovosti dela in reorganizacija izvajalskih mrež na področju socialnega varstva (na primer mreža centrov za socialno delo, mreža varstveno-dolgovnih centrov);

c) zagotavljanje večje učinkovitosti in kakovosti dela izvajalskih organizacij, z uvajanjem certificiranih sistemov razvoja, upravljanja in spremljanja kakovosti ter z uporabo merljivih kazalnikov učinkovitosti, ki jih izvajalci opredeljujejo v svojih strateških dokumentih;

č) spodbujanje individualizacije obravnave uporabnikov storitev in programov socialnega varstva;

d) izboljšanje medresorskega usklajevanja celostne obravnave uporabnikov (šolstvo, vzgoja, sociala, zdravje, zaposlovanje, pravosodje, policija) ob učinkovitem partnerstvu s civilno družbo;

e) spodbujanje procesa inovativnosti in stalnega uvajanja izboljšav v programih in storitvah socialnega varstva;

f) spodbujanje ocenjevanja koristi vključenosti v programe in storitve za uporabnike – naravnost na rezultate/koristi za uporabnike;

g) razvoj podpornih mehanizmov, ki bodo na voljo občinam, da bodo lahko v večji meri sooblikovale socialni položaj prebivalstva na svojem območju in odgovarjale zanj, ter spodbud za občine, da poleg storitev in programov, ki jih zagotavlja Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo (23/07 popr., 41/07, popr.), 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12), razvijajo še druge socialnovarstvene programe;

h) ustvarjanje možnosti, da uporabniki in predstavniki uporabnikov sami definirajo svoje potrebe (ob ustreznih podpori) in sodelujejo pri razvoju programov in storitev ter načrtovanju in izvajanju storitev in programov;

i) povečanje vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na izbor storitev in programov ter spodbujanje razvoja zastopništva, zagovorništva in samozagovorništva.

3. OKVIR ZA RAZVOJ MREŽE IZVAJALCEV IN OBSEGA JAVNE SLUŽBE

V sklopu mreže javne službe se na področju socialnega varstva izvajajo (1) socialnovarstvene storitve, (2) socialnovarstveni programi in (3) javna pooblastila.

Nacionalni program socialnega varstva 2013–2020 določa merila za vzpostavitev javne mreže socialnovarstvenih storitev in programov.

Glede na namen razlikujemo tri skupine socialnovarstvenih storitev in programov, in sicer preventivne, kurativne in vzdrževalne.

– Preventivne socialnovarstvene storitve in programi so namenjeni povezovanju in razvoju solidarnosti v skupnosti, ozaveščanju in motiviranju posameznikov in družin ter preprečevanju razvoja različnih socialnih stisk in težav. Lahko so namenjeni celotni populaciji (univerzalna preventiva), rizičnim skupinam znotraj celotne populacije (selektivna preventiva) ali zelo rizičnim skupinam znotraj celotne populacije (indicirana preventiva).

– Kurativne storitve in programi so namenjeni odpravljanju že nastalih socialnih stisk in težav. Vanje se vključujejo posamezniki in družine, pri katerih so se socialne stiske in težave že pojavile.

– Vzdrževalne storitve in programi so namenjeni posameznim ciljnim skupinam, pri katerih sicer ne moremo pričakovati odprave obstoječih stisk in težav, vendar jim s storitvami in programi pomagamo te lajšati ter vzdrževati zanje socialno sprejemljivo stanje.

V obdobju trajanja Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 se bodo obstoječe kurativne in vzdrževalne socialnovarstvene storitve in programi ohranjali in povečevali glede na potrebe, več poudarka kot doslej pa bo na socialnovarstveni preventivi, in sicer predvsem na selektivni in indicirani preventivi. S tem ne bomo le pomagali socialno ogroženim in potencialno socialno izključenim posameznikom, družinam in skupinam, ampak tudi preprečevali vzroke za nastajanje socialne izključenosti med prebivalstvom.

Pri opredeljevanju meril za razvoj mreže javne službe je treba izhajati iz uporabnikov in njihovih izraženih in predpostavljanih potreb. Konkretni cilji pri posameznih vrstah socialnovarstvenih storitev in programov so določeni na podlagi upoštevanja demografske situacije do leta 2020, pričakovanega razvoja določenih socialnih problematik (pričakovani obseg ciljne populacije), trenutnega stanja in uresničenosti ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva 2006–2010 ter pričakovanih finančnih zmoglosti države (proračun) in lokalnih skupnosti.

Dinamika vzpostavljanja in dograjevanja javne mreže ter podrobnejši ukrepi za uresničevanje Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 bodo določeni v izvedbenih načrtih za dve štiriletni obdobji na nacionalni in na regijski ravni ter v občinskih planskih dokumentih. Natančnejšo izvedbo za posamezne socialnovarstvene storitve in programe, ki so v pristojnosti Republike Slovenije, določi minister, pristojen za socialno varstvo. Širitev mreže programov in storitev ne bo izpeljana linearno in hkratno, ampak bo prioriteto zagotovljena vzpostavitev mrež, ki so deficitarne (kjer je slaba oziroma nepopolna regionalna pokritost), in na področjih, kjer se bo socialna problematika najbolj kritično povečevala. Prioritete pri širitvi mrež storitev in programov se lahko spreminjajo glede na ekonomske in socialne okoliščine.

Širitev mreže izvajalcev socialnovarstvenih storitev in programov bo potekala predvsem z razvojem javno-zasebnega partnerstva oziroma s podeljevanjem koncesij. Kjer to ne bo mogoče, bo širitev izvedena z javnimi izvajalci, katerih ustanoviteljica je Republika Slovenija ali lokalna skupnost.

Spodbujen bo razvoj novih oblik in vrst storitev. Postopoma bodo v sistem podeljevanja koncesij vključeni izvajalci večletnih javnih verificiranih socialnovarstvenih programov. Pristojno ministrstvo bo s podeljevanjem koncesij spodbujalo tudi razvoj socialnih inovacij. Dinamika podeljevanja koncesij bo določena v nacionalnih izvedbenih načrtih, regijskih izved-

benih načrtih in občinskih planskih dokumentih ter bo usklajena s posameznimi sofinancerji.

3.1 Mreža javne službe na področju socialnovarstvenih storitev

V obdobju do leta 2020 bo poleg skrbi za razpoložljivost, dostopnost in dosegljivost in socialnovarstvenih storitev poskrbljeno tudi za dvig kakovosti in učinkovitosti izvajanja. Zato bo treba čim prej reorganizirati mreže izvajanja storitev in izvajalce storitev. To še zlasti velja za storitve in javna pooblastila, ki jih izvajajo in imajo centri za socialno delo (v nadaljevanju: CSD). Večji vpliv uporabnikov, povečanje strokovne avtonomije in racionalnejša poraba finančnih virov bo dosežena z organiziranostjo CSD na regijski in lokalni ravni. CSD bodo hkrati še okrepili svojo koordinatorsko oziroma povezovalno vlogo s službami drugih resorjev (sodelovanje z zdravstvenimi službami, uradi za delo, šolskimi svetovalnimi službami, policijo itd.) in nevladnimi organizacijami, ki izvajajo različne programe za ranljive skupine.

Spodbujena bo modernizacija in reorganizacija vseh izvajalcev socialnovarstvenih storitev, predvsem z vidika širjenja ponudbe, vpeljevanja sodobnih inovativnih pristopov in krepitev strokovne avtonomije.

Socialno preventivno kot storitev zdaj izvajajo CSD. Po zaključeni reorganizaciji CSD bodo nosilci načrtovanja in koordinacije preventivne dejavnosti CSD na regijski ravni. Izvajalci preventivne dejavnosti bodo poleg CSD lahko tudi nevladne organizacije in drugi neprofitni izvajalci. Preventivna dejavnost bo ciljno usmerjena v posamezne ranljive skupine ter povečevanje družbene povezanosti in socialne vključenosti vseh skupin prebivalstva. Z nacionalnim izvedbenim načrtom bodo določene prioritete usmeritve socialne preventive na ravni države in količinski kriteriji za izvajanje te dejavnosti. Prioritetne usmeritve na ravni države morajo biti medresorsko usklajene. Prioritetne usmeritve glede preventivnih programov, ki jih financirajo lokalne skupnosti, bodo določene v regijskih izvedbenih načrtih.

Mreža javne službe bo organizirana na podlagi spodaj naštetih količinskih meril. Kjer ta še niso dosežena, bodo v obdobju 2013–2020 dosežena postopoma, predvsem po letu 2016.

Kakovostna merila za izvajanje storitev se podrobneje določijo s standardi in normativi, ki jih, skladno s trenutno veljavno zakonodajo, določi minister, pristojen za socialne zadeve.

Skladno s temeljnimi usmeritvami tega nacionalnega programa socialnega varstva bo treba v prihodnjih letih posodobiti temeljne predpise na področju socialnega varstva in predpise, ki urejajo področje socialnih storitev splošnega pomena. S to posodobitvijo se bodo verjetno spremenila tudi poimenovanja posameznih skupin oziroma vrst storitev ter ureditev standardov kakovosti na področju socialnega varstva. Kvantitativna merila za storitve, ki so prikazana v nadaljevanju, so zato samo okvir nacionalnega programa, ki se bo s konkretnimi izvedbenimi načrti glede na spremenjeno zakonodajo ustrezno dopolnjeval oziroma spreminjal.

Za potrebe oblikovanja mreže lahko socialnovarstvene storitve delimo na tri večje skupine, in sicer na:

- A. storitve informiranja, svetovanja in podpore,
- B. storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti,
- C. storitve nastanitve z oskrbo.

A. Storitve informiranja, svetovanja in podpore

Storitve informiranja, svetovanja in podpore trenutno v okviru svojih strokovnih nalog izvajajo predvsem CSD. V obdobju do leta 2020 se bo težilo k zagotovitvi takšne mreže storitev informiranja, svetovanja in podpore, ki bo učinkovito in uspešno naslavljala različno socialno problematiko in bo dosegla čim več ljudi, ki te storitve potrebujejo. To se bo doseglo tudi z vpeljavo informacijskih pisarn (lokalnih izpostav) in vzpostavi-

vitvijo informacijskih točk, in sicer tako centralne informacijske točke za določene vsebine kot lokalnih informacijskih točk. Informacijske točke bodo podprte s sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo in bodo uporabnikom nudile pregled in dostopnost do razpoložljivih storitev svetovanja, podpore in pomoči javnih, nevladnih in drugih izvajalcev.

Cilji za storitve, ki po zdaj veljavni zakonodaji spadajo v storitve informiranja, svetovanja in podpore, so naslednji:

A.1 Prva socialna pomoč

Obseg:

– stanje: en strokovni delavec za izvajanje te storitve na CSD na 25.000 prebivalcev;

– cilj: en strokovni delavec za izvajanje storitve na CSD na 15.000 prebivalcev.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

A.2 Specialistična prva socialna pomoč

Obseg:

– stanje: deset kriznih centrov za otroke in mladoletnike in dva krizna centra za odrasle žrtve nasilja v okviru javne mreže. Poleg tega en krizni center izvaja nevladna organizacija (financiran je kot večletni socialnovarstveni program);

– cilj: zagotoviti pogoje za delovanje štirinajstih kriznih centrov in specializacija nekaterih izmed njih (deset kriznih centrov za otroke in mladoletnike in štirje krizni centri za odrasle žrtve nasilja).

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več uprav-
nih enot (sklep o določitvi območij sprejme Vlada Republike Slovenije).

A.3 Osebna pomoč

Obseg:

– stanje: storitev je organizirana v vsakem CSD, v obsegu en strokovni delavec na 30.000 prebivalcev;

– cilj: ohranitev obstoječega stanja.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

A.4 Pomoč družini za dom

Obseg:

– stanje: storitev je organizirana v vsakem CSD, v obsegu en strokovni delavec na 5000 družin z otroki;

– cilj: ohranitev obstoječega stanja.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

A.5 Pomoč družini z osebo z motnjo v duševnem ali telesnem razvoju

Obseg:

– stanje: storitev je organizirana v vsakem CSD, v obsegu en strokovni delavec na 100 družin z osebo z motnjo v duševnem ali telesnem razvoju, ki ni vključena v posebne programe ali institucionalno varstvo;

– cilj: ohranitev obstoječega stanja.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

B. Storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti

Storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti izvajajo CSD, varstveno-delovni centri, domovi za starejše, posebni socialni zavodi, zavodi za oskrbo na domu in zasebniki koncesionarji. Te oblike socialnovarstvenih storitev dopolnjujejo institucionalne storitve in hkrati predstavljajo njihovo alternativo, saj lahko del uporabnikov ob

ustrezni podpori in pomoči ostane v domačem okolju, namesto da bi moral v institucionalno oskrbo. Ker storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti še niso razvite v zadostni meri, se bodo do leta 2020 pospešeno razvijale in dopolnjevale z novimi oblikami.

Cilji za storitve, ki po zdaj veljavni zakonodaji spadajo v storitve podpore in pomoči za socialno vključevanje in samostojno življenje v skupnosti (če se bo zakonodaja na tem področju spremenila, bo treba storitve preimenovali in cilje ustrezno prilagoditi), so naslednji:

B.1 Pomoč na domu za starejše

Ciljna skupina: osebe, stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje.

Obseg:

– stanje: konec leta 2011 je bilo 5834 uporabnikov pomoči na domu, starejših od 65 let;

– cilj: 3,5 odstotka ciljne populacije oziroma okoli 14.000 oseb, dnevno vključenih v obravnavo v različne (tudi nove) oblike pomoči na domu, vključno z oskrbo v oskrbovanih stanovanjih.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni občine.

B.2 Pomoč na domu za odrasle invalidne osebe, kronično bolne in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja

Ciljna skupina:

– osebe, ki izpolnjujejo pogoje po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/1983, 114/06 – ZUTPG, 122/07 Odl. US: U-I-11/07-45, 110/11 – ZDIU12 in 40/12 – ZUJF; v nadaljevanju: Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb) in ki po oceni pristojne komisije ne zmorejo samostojnega življenja, če stopnja in vrsta njihove invalidnosti omogočata občasno oskrbo na domu;

– druge invalidne osebe, ki jim je priznana pravica do tuje pomoči in nege za opravljanje večine življenjskih funkcij;

– kronično bolni in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja, ki nimajo priznanega statusa invalida in so po oceni pristojnega CSD brez občasne pomoči druge osebe nesposobne za samostojno življenje.

Obseg:

– stanje: konec leta 2011 je bilo 784 uporabnikov pomoči na domu starih 18 do 65 let;

– cilj: vključitev 1200 oseb. Spodbujeno bo predvsem vključevanje mlajših invalidnih oseb, ki prehajajo iz institucionalnih oblik nastanitve v oskrbo na domu.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni občine.

B.3 Pomoč na domu za otroke in mladoletnike

Ciljna skupina:

– hudo bolni otroci in mladoletniki ali otroci in mladoletniki s težko motnjo v telesnem ali težko in najtežjo motnjo v duševnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Obseg:

– stanje: kljub normativni podlagi storitev v okviru dejavnosti Zavodov za usposabljanje ni zaživela;

– cilj: obravnava okoli 30 odstotkov vseh uporabnikov, vključenih v storitev dnevnega varstva otrok in mladoletnikov z motnjami v duševnem razvoju.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več občin.

B.4 Dnevne oblike varstva

Ciljna skupina:

– osebe, stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;

– osebe, stare nad 55 let, ki izpolnjujejo pogoje po Zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

Obseg:

– stanje: 350 mest v dnevnik oblikah varstva;

– cilj: zagotovitev okvirno 3000 mest v dnevnik oblikah varstva starejših od 65 let in okvirno 500 mest za specializirane oblike dnevnega varstva za posebne skupine starejših od 55 let.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

B.5 Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji

Ciljna skupina:

– odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju;

– odrasle osebe z več motnjami (skladno s Pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, Uradni list RS, št. 45/10, 28/11 in 104/11; v nadaljevanju: Pravilnik o standardih) in odrasle osebe s poškodbo glave.

Obseg:

– stanje: leta 2011 je bilo vključenih 3098 uporabnikov, od tega 129 s poškodbo glave;

– cilj: zagotoviti mesta za vključitev okvirno 4200 oseb.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se lahko zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

B.6 Družinski pomočnik

Ciljna skupina:

– polnoletne invalidne osebe s težko motnjo v duševnem razvoju in polnoletne gibalno težko ovirane osebe, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh življenjskih funkcij.

Obseg:

– stanje: konec leta 2011 je bilo 779 družinskih pomočnikov;

– cilj: okvirno 1500 družinskih pomočnikov.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni občine.

C. Storitve nastanitve z oskrbo

Storitve nastanitve z oskrbo izvajajo domovi za starejše, posebni socialni zavodi, varstveno-delovni centri, zavodi za usposabljanje in zasebniki s koncesijo. V prihodnje si bomo pri teh storitvah prizadevali za modernizacijo, predvsem z izvajanjem storitev v manjših enotah po sodobnih konceptih (na primer obravnava v okviru gospodinjstskih skupin, bivalne enote), razvojem oddelkov za posebne skupine starejših (osebe z demenco, osebe s poškodbo glave, osebe z različnimi vrstami invalidnosti) ipd. Del institucionalnih kapacitet bo treba prenesti v skupnostne oblike in hkrati s tem razviti tudi nove (alternativne) oblike bivanja v lokalnem okolju.

Cilji za storitve, ki po zdaj veljavni zakonodaji spadajo v storitve nastanitve z oskrbo, so naslednji:

C.1 Nastanitve, varstvo in vzgoja otrok in mladoletnikov

Ciljni skupini:

a) otroci in mladoletniki, ki nimajo svoje družine ali, zaradi različnih razlogov ne morejo živeti pri starših ali, ki zaradi motenj v telesnem in duševnem razvoju potrebujejo usposabljanje;

b) otroci in mladoletniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo specializirano kratkotrajno namestitvev za opredelitev potrebnih oblik pomoči.

Obseg:

a) rejništvo:

– stanje: konec leta 2011 je bilo 781 rejniških družin, v katere je bilo vključenih skupno 1090 otrok in mladoletnikov, od tega 310 polnoletnih;

– cilj: zagotavljati zadostno število rejniških družin oziroma prostih mest v rejniških družinah glede na potrebe in spodbujanje uvajanja novih oblik skupnostnih nastanitev;

b) specializirane kratkotrajne namestitve za opredelitev potrebnih oblik pomoči za otroke in mladoletnike s čustvenimi in vedenjskimi motnjami:

– stanje: storitev še ni razvita;

– cilj: zagotoviti 30 mest za kratkotrajne namestitve.

Organiziranost: storitev se organizira za območje več upravnih enot.

C.2 Celodnevno (24-urno) institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z motnjo v duševnem razvoju

Ciljna skupina: otroci in mladoletniki z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo vključenih 317 oseb;

– cilj: okoli 300 oseb, vključenih v institucionalno obliko varstva.

Organiziranost: storitev se organizira za območje celotne države.

V navedenem obdobju se bo, v sistemu socialnega varstva, težilo k čim večji vključenosti otrok z motnjo v duševnem razvoju, v izobraževalni sistem. Izobraževanje otrok, ki jih zaradi težke invalidnosti, kompleksne zdravstvene situacije ali drugih okoliščin ni mogoče vključiti v izobraževalni sistem, bo zagotovljeno v okviru institucionalnega varstva. Za izvajanje posebnega vzgojno-izobraževalnega programa se v celoti upoštevajo standardi na področju vzgoje in izobraževanja.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.3 Dnevno (do 10-urno) institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z motnjo v duševnem razvoju

Ciljna skupina: otroci in mladoletniki z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo vključenih 151 oseb;

– cilj: okvirno 200 oseb, vključenih v dnevno obliko varstva.

Organiziranost: storitev se organizira za območje celotne države.

C.4 Celodnevno (24-urno) institucionalno varstvo odraslih oseb z motnjo v duševnem razvoju in več motnjami

Ciljna skupina: odrasle osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju in več motnjami.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo 1570 oseb z motnjami v duševnem razvoju ali več motnjami vključenih v institucionalno varstvo;

– cilj: ohranitev obstoječega števila vključenih oziroma zagotovitev okvirno 1600 mest, od tega 50 odstotkov mest za različne oblike organiziranih nastanitev v skupnosti.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.5 Institucionalno varstvo oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki so vključene v storitev Varstveno-delovnih centrov (v nadaljevanju: VDC)

Ciljna skupina: odrasle osebe z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki so vključene v storitev VDC.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo vključenih 924 oseb, kar je predstavljalo 30 odstotkov oseb, vključenih v storitev VDC;

– cilj: vključitev 35 odstotkov oseb, ki bodo leta 2020 vključene v storitev VDC in bodo potrebovale nastanitev in oskrbo, oziroma zagotovitev okvirno 1600 mest, od tega 60 odstotkov v skupnostnih oblikah.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.6 Institucionalno varstvo oseb s poškodbo glave

Ciljna skupina: odrasle osebe s poškodbo glave.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo v ustanove, ki izvajajo posebne programe za osebe po možganski poškodbi glave, vključenih 52 oseb s poškodbo glave;

– cilj: okvirno 200 oseb, vključenih v programe za osebe po možganski poškodbi, od tega 50 odstotkov v skupnostne oblike.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.7 Institucionalno varstvo oseb z duševno motnjo

Ciljna skupina: odrasle osebe z duševno motnjo.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo 800 mest;

– cilj: povečanje obstoječega števila vključenih na okvirno 1000 mest, od tega 60 odstotkov vključenih v različne oblike organiziranih nastanitev v skupnosti.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.8 Institucionalno varstvo odraslih oseb s težjimi senzornimi in gibalnimi ovirami in motnjami

Ciljna skupina: odrasle osebe s težjimi senzornimi in gibalnimi ovirami in motnjami.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 je bilo okoli 150 mest;

– cilj: okvirno 210 vključenih, od tega približno 80 odstotkov v skupnostnih oblikah.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.9 Celodnevno (24-urno) institucionalno varstvo starejših oseb

Ciljna skupina:

– osebe, stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za samostojno življenje;

– osebe, stare nad 55 let, z različnimi oblikami invalidnosti in motenj (skladno s Pravilnikom o standardih), ki niso nastale v starosti.

Obseg:

– stanje: v letu 2011 v celodnevno institucionalno varstvo vključene približno 5 odstotkov populacije, starejše od 65 let, oziroma približno 17.000 oseb;

– cilji:

– celodnevno institucionalno varstvo: vključitev približno 4,8 odstotka populacije starejših od 65 let v letu 2010 oziroma zagotovitev okvirno 20.000 mest;

– namestitve in varstvo starejših od 55 let z različnimi oblikami invalidnosti, ki niso nastale v starosti, v dopolnilnih

(alternativnih) oblikah (oskrba v drugi družini, bivalne skupine, posebni oddelki): zagotovitev okvirno 6000 mest.

Organiziranost: storitev se organizira na ravni upravne enote.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

C.10 Kratkotrajne institucionalne namestitve

Ciljne skupine:

- otroci in mladoletniki z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju;
- starejši od 65 let;
- odrasle osebe z napredovalno oziroma kronično neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja.

Obseg:

- stanje: storitev ni razvita;
- cilji:
 - okvirno 100 mest (povprečno letno) za otroke in mladoletnike z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju;
 - okvirno 1100 mest za starejše od 65 let;
 - okvirno 300 mest zunaj domov za starejše, za odrasle osebe z napredovalno oziroma kronično neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja (paliativna oskrba v specializiranih ustanovah).

Organiziranost: kratkotrajne namestitve se organizirajo na ravni več upravnih enot.

Osebam, vključenim v storitev, se zagotovi tudi zdravstveno varstvo, skladno s predpisi s tega področja.

3.2 Mreža javne službe na področju socialnovarstvenih programov

Socialnovarstveni programi so namenjeni preprečevanju in reševanju socialnih stisk posameznih ranljivih skupin prebivalstva (in v določenih primerih vzdrževanju sprejemljivega socialnega stanja posameznikov, pri katerih ne moremo pričakovati rešitve težav) in so dopolnitev socialnovarstvenim storitvam in ukrepom. Za njihovo izvajanje niso predpisani tehnični, kadrovski in vsebinski standardi. Programi se izvajajo na podlagi verifikacije ali smernic, ki so objavljene v javnih razpisih za njihovo (so)financiranje in se oblikujejo tako, da upoštevajo značilnosti in potrebe posamezne ciljne skupine uporabnikov ter izhajajo iz posebnosti okolja in območja, v katerem se izvajajo. Mreže programov se oblikujejo za posamezna področja oziroma posamezne ciljne skupine: preprečevanje nasilja, pomoč žrtvam nasilja in delo s povzročitelji nasilja; področje zasvojenosti; področje duševnega zdravja; pomoč brezdomcem; pomoč otrokom in mladoletnikom, prikrajšanim za primerno družinsko življenje, ter mladoletnikom s težavami v odraščanju; pomoč starejšim osebam, ki potrebujejo podporo v vsakodnevnem življenju; podpora za neodvisno življenje invalidov; psihosocialna pomoč otrokom, odraslim in družinam; socialno vključevanje Romov; preprečevanje in odpravljanje socialnih stisk drugih ranljivih skupin.

Okvirni obseg mrež po posameznih področjih oziroma posameznih ciljnih skupinah je določen na podlagi trendov in ocene razvoja posameznih problematik do leta 2020, izhodiščnega stanja in ocene razpoložljivih virov (človeških in finančnih). Pri konkretnem ugotavljanju potreb bodo aktivno sodelovali CSD na ravni regije (v okviru predvidene dvonivojske organiziranosti CSD). Tudi vsebine programov ne bodo več v celoti razpisane na ravni države, saj bodo nacionalna sredstva za programe, ki ustrezajo lokalni problematiki, prenesena na regijsko raven CSD (za razpise). Nekatere programe, namenjene lokalni problematiki, bodo še naprej financirale občine.

Socialnovarstveni programi se lahko izvajajo kot:

- javni verificirani programi,
- razvojni in eksperimentalni programi,
- dopolnilni programi.

Javni verificirani socialnovarstveni programi so programi, ki so strokovno verificirani po postopku, določenem v posebnem predpisu, ki ga sprejme Socialna zbornica Slovenije. Financirajo se iz sredstev države, občin in iz zasebnih virov. Vsi javni verificirani programi morajo biti sprotno evalvirani.

Razvojni in eksperimentalni socialnovarstveni programi so programi, s katerimi se razvijajo različne nove metode in pristopi za preprečevanje in reševanje stisk in težav posameznih ranljivih skupin. Financirajo se iz sredstev države, občin in iz zasebnih virov ter trajajo predvidoma največ tri leta.

Dopolnilni socialnovarstveni programi so programi, ki dopolnjujejo javno službo ali ji nudijo alternativo, se pa izvajajo po načelih in metodah dela v socialnovarstveni dejavnosti. Praviloma se financirajo iz sredstev občin, donacij in zasebnih virov.

Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020 določa okvirna področja (mreže) vseh programov socialnega varstva, cilje pa določa le za javne verificirane programe. Cilji za razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe socialnega varstva bodo določeni z izvedbenimi akti tega programa. Cilje za programe, ki jih financirajo občine, določijo občine same (v okviru regijskih izvedbenih planov ali svojih planskih dokumentov).

Z razpisi bodo podprti tudi povezovalni programi (namenjeni za populacijo različnih ranljivih skupin) oziroma programi, ki bi jih lahko razvrstili v več kot eno mrežo, programi, ki spodbujajo integracijo ranljivih skupin v običajno okolje, ter programi, ki so namenjeni za skupine s kompleksnimi problemi oziroma kombinacijo problemov.

Ko bo zaključena predvidena dvonivojska reorganizacija CSD, bo del sredstev za financiranje javnih verificiranih socialnovarstvenih programov postopno prenesen na regionalno raven CSD (za razpise na ravni regij). Tisti del mreže programov, ki mora biti dostopen po vsej državi pod enakimi pogoji in ki zagotavlja kontinuirano in celovito obravnavo posameznih ranljivih skupin, bo še naprej financiran na nacionalni ravni. V nacionalnih izvedbenih načrtih bo določen delež sredstev in vrste programov za financiranje na regijski ravni.

Mrežo programov za preprečevanje in reševanje socialnih stisk ranljivih skupin prebivalstva sestavljajo:

I. Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi ter programi telefonskega svetovanja,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- nastanitveni programi,
- terapevtski programi.

Obseg:

– stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 11 svetovalnic, 1 telefon za svetovanje, 14 skupin za samopomoč, 8 materinskih domov (165 mest), 16 varnih hiš (265 mest), 1 krizni center za odrasle žrtve nasilja z otroki (16 mest);

– cilj (javni verificirani programi): 14 svetovalnic, 1 telefon za svetovanje, 15 skupin za samopomoč, 10 materinskih domov (200 mest), 18 varnih hiš (280 mest), 2 krizna centra za odrasle žrtve nasilja z otroki (40 mest).

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

II. Mreža programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialnih stiskah zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti (motnje hranjenja, igre na srečo ipd.):

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi ter programi telefonskega svetovanja,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- programi zmanjševanja škode,

- dnevni centri s terenskim delom,
- nastanitveni programi,
- terapevtski programi,
- reintegracijski programi,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 3 svetovalnice za različne oblike zasvojenosti, 1900 mest v nizkopražnih programih, s povprečno vključenostjo minimalno 16 ur na mesec na uporabnika; 200 mest v visokopražnih programih;

- cilj: 12 svetovalnic za različne oblike zasvojenosti, 2000 mest v nizkopražnih programih; 300 mest v visokopražnih programih.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

III. Mreža programov na področju duševnega zdravja:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi s terenskim delom,
- skupnostno delo na terenu,
- programi telefonskega svetovanja,
- programi podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- nastanitveni programi (stanovanjske skupine odprtega tipa, stanovanjske skupine prehodnega tipa, stanovanjske skupine s 16-urno strokovno podporo),
- terapevtski programi,
- programi zagovorništva in samozagovorništva,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 3 telefoni za svetovanje v duševni stiski, 49 stanovanjskih skupin s kapaciteto 245 mest, 26 dnevnih centrov, 16 pisarn za svetovanje;

- cilj: 3 telefoni za svetovanje v duševni stiski, 70 stanovanjskih skupin s kapaciteto 500 mest, 30 dnevnih centrov, 20 informacijskih in svetovalnih programov s terenskim delom.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

IV. Mreža programov za brezdomce:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi s terenskim delom,
- programi koordinacije, nastanitvene podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- nastanitveni programi,
- programi za socialno vključevanje,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 8 dnevnih centrov s svetovalnim delom, 14 zavetišč s kapaciteto 260 mest;

- cilj: 20 dnevnih centrov s programi preventivnega in svetovalnega dela, 18 zavetišč s kapaciteto 350 mest, 150 mest v programih namestitvene podpore, 10 programov organizacije in izvajanja pomoči, podpore in samopomoči.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

V. Mreža programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za primerno družinsko življenje, ter mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi ter programi telefonskega svetovanja,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- dnevni centri za svetovanje, podporo in samopomoč,
- terapevtski programi,
- nastanitveni programi (stanovanjske skupine in specializirane stanovanjske skupine s celovito celodnevno podporo),

- prehodne stanovanjske skupine za polnoletne mladostnike po izteku bivanja v rejniški družini ali zavodu.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 20 dnevnih centrov, 1 telefon za otroke in mladostnike;

- cilj: 30 dnevnih centrov za izvajanje preventivnih programov ter organizacijo in izvajanje pomoči, podpore in samopomoči, 1 telefon za otroke in mladostnike, 2 stanovanjski skupini za mladostnike.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

VI. Mreža programov za starejše, ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevnem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za dementne osebe in njihove svojce, ter medgeneracijska središča:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi ter programi telefonskega svetovanja,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči za starejše,
- programi zagovorništva in samozagovorništva za starejše,

- programi regijskih medgeneracijskih središč.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 1000 skupin za samopomoč; 3 medgeneracijska središča;

- cilj: povečanje števila skupin za samopomoč in njihov prenos na lokalno raven; okvirno 15 medgeneracijskih regijskih središč s preventivnimi programi, programi koordinacije in izvajanja pomoči ter samopomoči za starejše, vključno s telefonskim svetovanjem za starejše.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju občine oziroma več občin.

Spodbujan bo razvoj lokalnih medgeneracijskih središč, ki se bodo oblikovala v lokalnem okolju (za območje posameznih občin ali v sodelovanju več občin) in bodo delovala kot odgovor na lokalno problematiko ter bodo vključevala dejavnosti različnih generacij.

VII. Mreža programov za podporno bivanje invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov:

- informacijski in svetovalni programi,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja podpore in samopodpore,
- nastanitveni programi,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti,
- programi, namenjeni ohranjanju socialnih veščin.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 50 programov;

- cilj: ohranitev obstoječega števila programov in spodbujanje razvoja programov za samostojno življenje in enake možnosti invalidov ter programov za vzdrževanje socialne vključenosti starejših invalidnih oseb.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

VIII. Mreža specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju osebnostnih problemov:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi,
- terapevtski programi.

Obseg:

- stanje: 14 terapevtov z ustrezno strokovno izobrazbo;
- cilj: 20 terapevtov z ustrezno strokovno izobrazbo (oziroma en terapevt z ustrezno strokovno izobrazbo na 24.000 družin).

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

IX. Mreža programov za socialno vključevanje oziroma vključenost Romov:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- svetovanje s terenskim delom,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 8 programov;
- cilj: 15 programov.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

X. Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi (prosilci za mednarodno zaščito, begunci, ekonomski migranti in njihovi družinski člani, bivši zaporniki, osebe v postopku deložacije, podpora umirajočim in njihovim svojcem ter žalujočim, žrtve zlorab in trgovine z ljudmi, žrtve prometnih nesreč ipd.):

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- nastanitveni programi,
- terapevtski programi,
- aktivacijski programi, namenjeni izboljšanju zaposlitvenih možnosti.

Obseg:

- stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 5 programov za svetovanje in izvajanje pomoči;
- cilj: 20 programov za svetovanje in izvajanje pomoči.

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

3.3 Javna pooblastila, naloge in ukrepi, ki jih izvajalcem socialnega varstva nalagajo zakoni in predpisi

Med najpomembnejša javna pooblastila in naloge ter ukrepe, ki jih izvajalcem socialnega varstva nalagajo zakoni in drugi predpisi, spadajo:

a) javna pooblastila in naloge, določene v predpisih o socialnem varstvu in predpisih o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ter naloge na podlagi pravnih predpisov Evropske unije (v nadaljevanju: EU) s področja koordinacije sistemov socialne varnosti (tudi v segmentu starševskega varstva in družinskih prejemkov),

b) javna pooblastila in naloge po Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo, 101/07 – odločba US, 90/11 – odločba US in 84/12 – odločba US) in ratificiranih mednarodnih pogodbah,

c) naloge po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08),

č) javna pooblastila in naloge po Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/02, 56/06 – odločba US, 114/06 – ZUTPG, 96/12 – ZPIZ-2 in 109/12),

d) naloge po Zakonu o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08),

e) programi, naloge in ukrepi, ki jih določajo predpisi o kaznivih dejanjih, kazenskem postopku, prekrških in izvrševanju kazenskih sankcij,

f) naloge, ki jih določajo posamezni zakoni na področju invalidskega varstva,

g) naloge, ki jih določajo zakoni na področju usmerjanja, izobraževanja in usposabljanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami,

h) naloge, ki jih določajo zakoni na področju notranjih zadev, varstva tujcev ter na drugih pravnih področjih.

Izvajanje javnih pooblastil in drugih nalog in ukrepov bo organizirala država v CSD, za eno ali več upravnih enot. Območja izvajanja in standardi obsega izvajanja bodo določeni s sklepom Vlade Republike Slovenije, šest mesecev od sprejetja tega nacionalnega programa socialnega varstva, do takrat pa veljajo trenutno veljavna merila.

4. IZVAJANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA NACIONALNEGA PROGRAMA SOCIALNEGA VARSTVA 2013–2020

Za uspešno izvajanje zastavljenih ciljev je treba pospešiti sprejetje ukrepov in aktivnosti, s katerimi bomo zagotovili ustrezne pogoje in okoliščine, da bodo cilji lahko doseženi. Omeniti velja zlasti ukrepe in aktivnosti na naslednjih področjih:

– čimprejšnje sprejetje nekaterih predpisov (na primer: predpisov o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, predpisov o osebni asistenci za invalide, predpisov o socialnovarstveni dejavnosti, predpisov o socialni vključenosti invalidov, itd.) in reform (na primer reforma zdravstvenega sistema);

– zagotoviti usklajenost politik na ravni države (boljše sodelovanje in usklajevanje med resorji in ministrstvi, odgovornimi za različne politike, ki vplivajo na socialni položaj posameznikov in družin);

– spodbuditi večjo zainteresiranost lokalnih skupnosti za socialni razvoj in vlaganje vanj. Doseči usklajenost ključnih ciljev nacionalnega programa na nacionalni ravni in na lokalnih ravneh;

– okrepiti konkretno medresorsko sodelovanje na vseh ravneh (sodelovanje med javnimi službami, upravami in nevladnimi organizacijami pri reševanju konkretnih problemov različnih ranljivih skupin);

– sprejeti ukrepe, ki bodo omogočili izvajanje Zakona o socialnem podjetništvu (Uradni list RS, št. 20/11; v nadaljevanju: Zakon o socialnem podjetništvu) in spodbudili razvoj socialnega podjetništva (priprava strategije razvoja socialnega podjetništva, možnosti sofinanciranja zagona socialnih podjetij ipd.);

– sprejeti ukrepe za učinkovitejše črpanje evropskih sredstev za programe in ukrepe na socialnem področju tako na nacionalni kot na lokalnih ravneh;

– znotraj izvedbenih načrtov zagotoviti stabilne vire financiranja za zagon in izvajanje socialnovarstvenih programov in storitev.

Za neposredno uresničevanje ciljev Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 se bodo za obdobje štirih let pripravljali izvedbeni načrti. Izvedbeni načrt za cilje na ravni države bo sprejemala Vlada Republike Slovenije, za cilje na ravni regij oziroma lokalnih skupnosti pa pristojni organi lokalnih skupnosti. Vlada Republike Slovenije je odgovorna za izvedbo nacionalnega izvedbenega načrta, pristojni organi lokalnih skupnosti pa za izvedbo regijskih izvedbenih načrtov pa tudi izvedbenih delov, ki bodo opredeljeni v občinskih planskih dokumentih.

Izvedbeni načrti bodo pripravljani za dve štiriletni obdobji, in sicer: 2013–2016 in 2017–2020. Prvi nacionalni izvedbeni načrt bo sprejet v roku štirih mesecev od sprejetja Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020. Regijski izvedbeni načrti bodo sprejeti v roku štirih mesecev od sprejetja nacionalnega izvedbenega načrta. Štiri mesece po sprejetju regijskih izvedbenih načrtov bodo lokalne skupnosti (občine) v svojih strateških (planskih) dokumentih opredelile obseg, način in dinamiko doseganja ciljev, ki spadajo v njihovo pristojnost. V koledarskem letu, ki sledi sprejetju nacionalnega izvedbenega načrta in regijskih izvedbenih načrtov, bodo izvajalci socialnovarstvenih storitev ustrezno uskladili svoje planske in izvedbene dokumente.

V nacionalnih izvedbenih načrtih se natančno določijo prioritetni cilji za določeno obdobje, ukrepi za doseganje posameznih prioritarnih ciljev, njihovi nosilci, roki in potrebna finančna sredstva, indikatorji, na podlagi katerih se ugotavlja uspešnost realizacije zastavljenih ciljev, ter način poročanja o izvajanju. V regijskih izvedbenih načrtih se dogovorijo o tistih ciljih in nalogah, ki presegajo pristojnosti posameznih lokalnih skupnosti (občin), ter o njihovih nosilcih, rokih in finančnih sredstvih. Strukturo in usmeritve za pripravo nacionalnih in regijskih izvedbenih načrtov ter usmeritve za vsebine, ki jih morajo v svoje planske dokumente vključiti občine, pripravi Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljevanju: IRSSV) v roku enega meseca od sprejetja Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020. Posamezne lokalne skupnosti v svojih planskih dokumentih opredelijo cilje, dinamiko širitev, nosilce in finančna sredstva za socialnovarstvene storitve in programe, ki spadajo v pristojnost lokalnih skupnosti.

Ministrstvo, pristojno za socialne zadeve, koordinira pripravo nacionalnih izvedbenih načrtov. V roku enega meseca po sprejetju Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 Vlada Republike Slovenije imenuje nacionalno koordinacijsko skupino. Naloge nacionalne koordinacijske skupine so sodelovanje pri pripravi nacionalnih izvedbenih načrtov, usklajevanje izvedbenih načrtov in spremljanje njihovega izvajanja. Nacionalna koordinacijska skupina je sestavljena iz predstavnikov izvajalcev na področju socialnega varstva (vsaj trije izmed njih morajo biti predstavniki nevladnih organizacij z različnih področij, določijo pa jih nevladne organizacije same v medsebojnem dogovoru), predstavnikov ciljnih skupin uporabnikov, predstavnikov lokalne skupnosti in različnih sektorjev države ter predstavnika IRSSV.

Šest mesecev pred zaključkom posameznega obdobja, za katero velja izvedbeni načrt, pripravi nacionalna koordinacijska skupina (na podlagi predloga IRSSV) poročilo o izvedbi, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije hkrati s predlogom načrta za naslednje obdobje.

Lokalne skupnosti, ki delujejo na območju posameznega regijskega CSD, skupaj pripravijo regijski izvedbeni načrt. Pripravo regijskih izvedbenih načrtov koordinirajo CSD na regijski ravni, ki v ta namen oblikujejo regijske koordinacijske skupine. Regijske koordinacijske skupine so sestavljene iz predstavnikov vseh lokalnih skupnosti na območju, predstavnika(-kov) Regionalnega razvojnega sveta, predstavnikov lokalnih izvajalcev (iz regije) na področju socialnega varstva (vsaj eden izmed njih mora biti predstavnik nevladnih organizacij) in predstavnikov uporabnikov (ciljnih skupin). Naloge regijskih koordinacijskih skupin so sodelovanje pri pripravi regijskih izvedbenih načrtov, usklajevanje regijskih izvedbenih načrtov in spremljanje njihovega izvajanja.

Regijske izvedbene načrte potrdijo pristojni organi vseh lokalnih skupnosti z območja, ki so tudi odgovorni za izvajanje regijskih izvedbenih načrtov. Štiri mesece po sprejetju regijskih izvedbenih načrtov morajo lokalne skupnosti (občine) v svojih planskih dokumentih opredeliti obseg, način in dinamiko doseganja ciljev, ki spadajo v njihovo pristojnost. Lokalne skupnosti enkrat letno poročajo regijskim koordinacijskim skupinam o uresničevanju ciljev, ki so jih opredelile v svojih planskih dokumentih in spadajo v okvir izvajanja nacionalnega programa socialnega varstva. Šest mesecev pred zaključkom posameznega obdobja, za katero velja regijski izvedbeni načrt, CSD na regijski ravni pripravijo poročilo o izvedbi, ki ga potrdi regijska koordinacijska skupina in sprejmejo pristojni organi lokalnih skupnosti, hkrati s predlogom regijskega izvedbenega načrta za naslednje obdobje.

Nacionalna koordinacijska skupina in predstavniki regijskih koordinacijskih skupin najmanj enkrat letno na ustrezen način izmenjajo informacije o uresničevanju ciljev oziroma ukrepov, sprejetih v izvedbenem načrtu.

Za redno letno spremljanje izvajanja Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 je zadolžen IRSSV, ki mu letno poročajo posamezni izvajalci storitev in programov, ki so del mreže javne službe.

5. SREDSTVA IN ČLOVEŠKI VIRI, POTREBNI ZA IZVAJANJE NACIONALNEGA PROGRAMA SOCIALNEGA VARSTVA 2013–2020

5.1 Finančni viri

Po podatkih Urada za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju: UMAR; Poročilo o razvoju 2012, Ekonomsko ogledalo julij–avgust 2012) so se v obdobju od leta 2001 do leta 2008 izdatki za socialno zaščito² realno povečevali za okoli 3 odstotke letno, v letu 2009 pa so se realno povečali za 6,7 odstotka glede na leto prej (in so leta 2009 znašali 8.568 milijonov evrov). Visoka rast izdatkov za socialno zaščito v letu 2009 je bila posledica tako gospodarske krize kot demografskih sprememb: nadpovprečno so se povečali izdatki za starost (tj. izdatki za pokojnine), ki tudi sicer predstavljajo največji del sredstev za socialno zaščito, povečala pa so se tudi sredstva za brezposelne, za družine in otroke ter za druge oblike socialne izključenosti, predvsem za DSP. V letu 2010 so se izdatki za socialno zaščito v Sloveniji realno povečali za 1,2 odstotka (za ta namen je bilo porabljenih 8.830 milijonov evrov). Kljub rasti števila upravičencev je bila rast izdatkov, glede na prejšnja leta, sorazmerno nizka, na kar so vplivali predvsem različni ukrepi države za konsolidacijo javnih financ (delna uskladitev socialnih transferjev in pokojnin, racionalizacijski ukrepi na področju zdravstva). V letu 2010 so se v primerjavi s predhodnim letom najbolj povečali izdatki za področje druge oblike socialne izključenosti (predvsem kot posledica povečanja števila prejemnikov DSP), nato izdatki za brezposelnost (povečanje števila prejemnikov nadomestila za brezposelnost), višji pa so bili tudi izdatki za starost (povečanje števila upokojeencev).

V letu 2009 so v Republiki Sloveniji izdatki za socialno zaščito, izraženi v deležu BDP, znašali 24,3 odstotka BDP (leta 2008 21,4 odstotka), v letu 2010 pa 24,9 odstotka BDP. V povprečju je delež sredstev za socialno zaščito znašal v državah EU v letu 2009 29,6 odstotka, v letu 2010 pa 29,4 odstotka, kar pomeni, da je Republika Slovenija po sredstvih za socialno zaščito pod povprečjem EU.

Kljub nižjim izdatkom za socialno zaščito (v deležu BDP) v primerjavi s povprečjem EU je Republika Slovenija vse doslej uspešna ohranjati relativno nizke stopnje tveganja revščine. Te sicer od leta 2009 naraščajo, vendar Republika Slovenija ostaja glede tveganja revščine in tudi po bolj kompleksnem (sestavljene) kazalniku tveganja revščine ali socialne izključenosti pod povprečjem EU. Medtem ko je bila stopnja tveganja revščine v Republiki Sloveniji leta 2010 12,7-odstotna in leta 2011 13,6-odstotna, je bila leta 2010 v povprečju držav EU 16,4-odstotna, leta 2011 pa 16,9-odstotna. Republika Slovenija je imela leta 2011 med vsemi državami EU šesto najnižjo stopnjo tveganja revščine, podobno kot na Danskem, Slovaškem, v Luksemburgu, na Finskem in Madžarskem (EUROSTAT, EUROPE 2020 indicators). Delež oseb s tveganjem revščine ali socialne izključenosti je bil v Republiki Sloveniji leta 2010 18,3 odstotka (v povprečju držav EU 23,4 odstotka), leta 2011 pa 19,3 odstotka (v povprečju držav EU 24,1 odstotka).

Sklepati je, da sistem socialnega varstva glede na finančne pogoje svojega delovanja deluje z veliko mero racionalnosti in učinkovitosti in da večjih rezerv v sistemu ni. Sredstev za sistem socialnega varstva v prihodnje tako ne bo mogoče zniževati, ampak bo treba sistem okrepiti. Ker so nacionalni javni finančni viri omejeni, pri dodatnih sredstvih za sistem socialnega varstva računamo predvsem na učinkovito črpanje evropskih sredstev. V okviru nove finančne perspektive EU za obdobje 2014–2020 je za področje socialnega vključevanja predvideno povišanje sredstev, ki jih bo dobila posamezna

² Metodologija izračuna izdatkov za socialno zaščito vključuje sredstva, namenjena za bolezen oziroma zdravstveno varstvo, invalidnost, starost (pokojnine), smrt hranitelja družine, sredstva za družine in otroke, brezposelnost, nastanitev in druge oblike socialne izključenosti.

država neto prejemnica, v primerjavi s preteklim obdobjem. Slovenska strategija črpanja evropskih sredstev bo podrobneje opredeljena v Strategiji razvoja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020.

V letu 2011 je bilo za dejavnosti, ki jih zajema nacionalni program socialnega varstva (in ki so bistveno ožje kot celotni izdatki za socialno varstvo, opisani zgoraj), skupaj porabljenih 530.582.286 evrov javnih sredstev. Za polno realizacijo ciljev, zastavljenih v Nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, izračunano v nominalni vrednosti leta 2011, na letni ravni potrebujemo 622.370.896 evrov javnih sredstev (v celoti slabih 92 milijonov evrov več sredstev, od tega okvirno 71 milijonov evrov več iz nacionalnih in občinskih javnih virov kakor v letu 2011). Podrobnejša porazdelitev po finančnih virih za leto 2011 in leto 2020 je prikazana v tabeli 1.

Tabela 1: Javna sredstva, ki so bila v letu 2011 porabljena za izvajanje sistema socialnega varstva, in sredstva, ki so potrebna za polno realizacijo ciljev Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020 (za leto 2020, izračunano v nominalni vrednosti iz leta 2011)

	2011	2020	Index rasti
Sredstva državnega proračuna *	348.399.556	369.217.396	106,0
Evropska sredstva **	1.132.930	22.000.000	1.941,9
Sredstva zdravstvenega zavarovanja (ZZS) ***	115.179.000	153.748.700	133,5
Sredstva občin ****	65.870.800	77.404.800	117,7
SKUPAJ	530.582.286	622.370.896	117,3

* Sredstva za socialne transferje (DSP, varstveni dodatek), za financiranje storitev in programov socialnega varstva, sredstva za rejništvo in druga sredstva (za delovanje sistema, raziskave in razvoj, informacijski sistem ipd.). Za leto 2011 so všteta tudi sredstva za varstveni dodatek, ki jih je sicer v letu 2011 zagotavljal Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (zaradi primerljivosti, saj so se ta sredstva z letom 2012 prenesla v sistem socialnega varstva).

** Evropska sredstva bodo črpana na podlagi dokumenta Strategija razvoja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (dokument je v pripravi, predvidoma bo sprejet do druge polovice leta 2013).

*** Zajet je del sredstev, ki jih izvajalcem institucionalnega varstva starejših in oseb s posebnimi potrebami za izvajanje zdravstvenega varstva oskrbovancev financira Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (iz obveznega zdravstvenega zavarovanja).

**** Transferji za zagotavljanje socialne varnosti (na občinski ravni), regresiranje oskrbe v domovih, izplačila družinskemu pomočniku, sofinanciranje pomoči na domu, sofinanciranje socialnovarstvenih programov.

Sredstva, potrebna za sistem socialnega varstva v letu 2020 (ob polni realizaciji ciljev), so izračunana v nominalni vrednosti (cenah) leta 2011 in vključujejo tudi investicije, potrebne za doseg zastavljenih ciljev (širitve mreže). Podrobnejša dinamika financiranja izvajanja nacionalnega programa po letih (vključno z investicijami) bo določena v štiriletnih nacionalnih izvedbenih načrtih, v regijskih izvedbenih načrtih ter v občinskih planskih aktih. Glede na gospodarske okoliščine (in fiskalno situacijo) lahko predvidimo, da bo dinamika širjenja javnih mrež v prvem obdobju (do leta 2016) nekoliko počasnejša, v drugem obdobju (po letu 2016) pa hitrejša.

Poleg javnih sredstev so v izvajanje sistema socialnega varstva vključena tudi zasebna sredstva, in sicer pri storitvah dolgotrajne oskrbe (institucionalna oskrba, pomoč na domu) in deloma tudi pri socialnovarstvenih programih (prispevki upo-

rabnikov, vključno s članarinami). V letu 2011 je bilo zasebnih sredstev na področju dolgotrajne oskrbe 75 do 80 milijonov evrov, pri socialnovarstvenih programih pa okoli 1 milijona evrov. Skupno torej v letu 2011 ocenjujemo obseg zasebnih sredstev za (so)financiranje storitev in programov socialnega varstva na okoli 80 milijonov evrov.

Trenutno razmerje sredstev na področju dolgotrajne oskrbe je okvirno 75 odstotkov javnih sredstev in okoli 25 odstotkov sredstev iz zasebnih virov. Glede na demografske trende, zlasti pa ob upoštevanju dejstva, da se bo število starejših od osemdeset let do konca obdobja nacionalnega programa povečalo za več kot 30 odstotkov, ocenjujemo, da se bo obseg skupno potrebnih sredstev za financiranje sistema dolgotrajne oskrbe do leta 2020 povečal na okoli 550 milijonov evrov. Zaradi bistvenega porasta potrebnih sredstev (zaradi povečanja obsega storitev) se bo sistem oziroma struktura financiranja dolgotrajne oskrbe morala spremeniti. V nasprotnem primeru bo za ohranitev obstoječega standarda dolgotrajne oskrbe treba bistveno povečati neposredna zasebna plačila. V zvezi s tem bi bilo treba čim prej sprejeti odločitev o možnosti uvedbe obveznega zasebnega zavarovanja za dolgotrajno oskrbo. Takšna odločitev je potrebna predvsem zaradi upoštevanja dejstva, da bi povišanje neposrednih plačil posameznikov pomenilo veliko dodatno finančno obremenitev za posameznika uporabnika storitev (oziroma za njegove svojce), pri čemer bi bili zlasti prizadeti posamezniki z nizkimi dohodki (pokojniki). Sistemska sprememba načina financiranja dolgotrajne oskrbe bi z uvedbo nove oblike dodatnega zavarovanja (ali novega dodatnega načina zbiranja sredstev) za dolgotrajno oskrbo enakomerneje obremenila populacijo, ki bo izpostavljena tveganju za storitve dolgotrajne oskrbe. V tem kontekstu bi se tudi sredstva, ki so v tabeli 1 prikazana kot sredstva zdravstvenega zavarovanja, prenesla na blagajno za dolgotrajno oskrbo.

V naslednjem obdobju bo treba dodatno posodobiti tudi infrastrukturo za izvajanje dolgotrajne oskrbe (predvsem pogoje za izvajanje celodnevnih, dnevni in alternativnih oblik oskrbe). Tudi v tem primeru predlagamo večje koriščenje zasebnih sredstev za investicije z različnimi shemami javno-zasebnega partnerstva ter vključevanje virov iz evropskih strukturnih skladov. Ocenjujemo, da bi bilo treba za posodobitev infrastrukture za izvajanje dolgotrajne oskrbe v obdobju 2013–2020 na letni ravni zagotoviti med 14 in 18 milijonov evrov zasebnih sredstev za investicije. Nacionalni program socialnega varstva za obdobje 2013–2020 predvideva prerazporeditev kapacitet institucionalnega varstva v uporabniku prijaznejše skupnostne oblike. Ta cilj bo mogoče zagotoviti samo ob učinkovitem koriščenju evropskih sredstev.

5.2 Kadrovski viri

Republika Slovenija močno zaostaja za povprečjem EU po deležu zaposlenih v socialnem varstvu, tako po deležu zaposlenosti kot po deležu zaposlenosti v opravljenih delovnih urah. Pri številu zaposlenih v socialnem varstvu na 100.000 prebivalcev Republika Slovenija dosega le 42 odstotkov povprečja EU (v Republiki Sloveniji je 772 zaposlenih v socialnem varstvu na 100.000 prebivalcev, v EU je v povprečju 1851 zaposlenih v socialnem varstvu na 100.000 prebivalcev) oziroma dosega 50 odstotkov povprečja EU, če upoštevamo opravljene delovne ure (UMAR, Ekonomsko ogledalo, julij–avgust 2012).

Predvidena širitve mreže na področju socialnovarstvenih storitev in programov (še predvsem na področju dolgotrajne oskrbe) ne pomeni le odgovora na povečanje potreb (zaradi demografskih sprememb in ranljivosti določenih skupin), ampak pomeni tudi ustvarjanje novih delovnih mest, tako v javnem kot v zasebnem sektorju in v nevladnih organizacijah. Hkrati je to področje, kjer se lahko dobro uveljavi tudi zaposlovanje v socialnih podjetjih (torej zaposlovanje oseb, ki so težje zaposljive). Nova delovna mesta na področju socialnovarstvenih storitev in programov predstavljajo dodano vrednost tudi v ekonomskem smislu, saj bodo prispevala k razvoju Republike Slovenije, rasti

BDP in višji zaposlenosti ter tako vplivala razvojno in spodbujala gospodarsko rast. Kot je bilo že zapisano, je Republika Slovenija po številu delovnih mest na področju socialnega varstva med evropskimi državami, ki imajo v tem sektorju povprečno število zaposlenih.

Trenutno je v sistemu socialnega varstva v Republiki Sloveniji zaposlenih okoli 13.000 oseb. Oceniti je, da bo na podlagi izpolnjenih količinskih ciljev nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2013–2020, zagotovljeno okoli 5500 novih zaposlitev (delovnih mest), od tega približno 4300 na področju dolgotrajne oskrbe.

PRILOGE

Priloga 1: Ocena uresničevanja prejšnjega nacionalnega programa socialnega varstva (za obdobje 2006–2010)

Priloga 2: Ključne okoliščine in dejavniki vpliva na delovanje sistema socialnega varstva in določanje ciljev nacionalnega programa socialnega varstva v obdobju 2013–2020

Priloga 3: Kazalniki za spremljanje uresničevanja ciljev Nacionalnega programa socialnega varstva 2013–2020

Št. 540-01/13-4/11

Ljubljana, dne 24. aprila 2013

EPA 1012-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Janko Veber l.r.
Predsednik

Priloga 1

OCENA URESNIČEVANJA PREJŠNJEGA NACIONALNEGA PROGRAMA SOCIALNEGA VARSTVA (ZA OBDOBJE 2006–2010)

V Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2006–2010 (v nadaljevanju: ReNPSV 2006–2010) so bili zastavljeni štiri cilji:

- prispevati k večji socialni vključenosti posameznikov in povezanosti slovenske družbe;
- izboljšati dostop do storitev in programov;
- doseči večjo učinkovitost pri dodeljevanju denarne socialne pomoči, izboljšati kakovost storitev in programov ter hkrati povečati njihovo ciljno usmerjenost in učinkovitost;
- krepiti strokovno avtonomijo, upravljavsko samostojnost in racionalno poslovanje na področju socialnega varstva.

Cilji ReNPSV 2006–2010 so bili oblikovani v obdobju gospodarske rasti in v času, ko so bili za Republiko Slovenijo načrtovani koreniti organizacijsko sistemski premiki v smeri regionalizacije. Približno na sredini izvajanja ReNPSV 2006–2010 je Republika Slovenija zašla v ekonomsko krizo, spremenile so se ekonomsko-socialne okoliščine, ki so izvajanje nekaterih aktivnosti, predvidenih v nacionalnem programu, ogrozile in določile nove prioritete. Predvsem zaradi navedenega dejstva, ob neizpeljani regionalizaciji in zaostanku pri sprejemanju nekaterih ključnih reform in zakonov (na primer pri pokojninski reformi, sprejetju predpisov o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo), je realizacija nacionalnega programa na nekaterih področjih šibka. Na drugi strani pa je realizacija zastavljenih ciljev na področju dostopnosti, kakovosti in učinkovitosti nekaterih storitev in predvsem programov dobra. Merila, ki jih je za mrežo javne službe določil nacionalni program, pa so ponekod celo presežena.

V obdobju od leta 2006 do leta 2010 je bilo sprejetih več ključnih zakonskih aktov, ki posegajo na področje socialnega varstva, nekaj najpomembnejših pa je še v fazi priprave oziroma obravnave. Ob začetku krize je vlada sprejela nekaj interventnih zakonov, kot so zakoni s področja delnega subvencioniranja polnega delovnega časa, delnega povračila nadomestila plače, posebnega dodatka za socialno ogrožene, ki sicer v nacionalnem programu niso bili načrtovani, so pa v danih okoliščinah ublažili poslabšanje socialnega položaja prebivalstva. Predvsem v zadnjih dveh letih izvajanja nacionalnega programa pa so bili sprejeti nekateri pomembni predpisi, kot so predpisi o duševnem zdravju, o izenačevanju možnosti invalidov, o prostovoljstvu, o urejanju trga dela, o socialnovarstvenih prejemkih, o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in o socialnem podjetništvu. Nekateri predpisi, katerih sprejem je bil predviden v preteklem petletnem obdobju (na primer predpisi o socialnovarstveni dejavnosti, predpisi o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo, predpisi o osebni asistenci), pa bodo predvidoma sprejeti v obdobju trajanja novega nacionalnega programa.

Čeprav so bili cilji nacionalnega programa ponekod ohlapno in opisno definirani in zato težje merljivi, lahko ocenimo, da so se aktivnosti za doseganje prvih treh ciljev izvajale, najmanj aktivnosti pa je bilo izvedenih za doseg četrtega cilja. To zlasti velja za predvidene ukrepe, ki se nanašajo na spremembo vloge CSD. Predpogoj za uveljavitev teh sprememb je bilo sprejetje nove zakonodaje, ki ureja področje družinskega prava in socialnovarstvene dejavnosti. Čeprav sta bila za obe področji pripravljena predloga zakonov, pa iz različnih razlogov v obdobju izvajanja ReNPSV ni bil sprejet nobeden od teh predpisov. Enako je moč ugotoviti za uresničevanje strategij na področju krepitve izvajalskih organizacij, ki bodo lahko uresničene šele s sprejetjem nove zakonodaje, ki ureja področje javnih služb splošnega pomena in socialnovarstvene dejavnosti.

Nacionalni program je določil tudi merila za vzpostavitev mreže javne službe storitev in programov socialnega varstva.

Pregled realizacije količinskih ciljev po storitvah

Realizacijo količinskih ciljev storitev je bilo mogoče zelo natančno spremljati pri dveh tretjinah socialnovarstvenih storitev v mreži javne službe, pri katerih so bili cilji za storitve opredeljeni nedvoumno in na način, ki je omogočal kontinuirano spremljanje realizacije. V ostalih primerih se lahko oceni zgolj trend razvoja.

Doseženi so bili cilji za naslednje storitve (nad 90-odstotna realizacija količinskih meril):

- storitve pomoči družini na domu in mobilne pomoči za osebe, mlajše od 65 let,
- storitve institucionalnega varstva otrok in mladostnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v razvoju v zavodu, v dnevnem varstvu, v drugi družini ali v drugi organizirani obliki ter drugi programi, namenjeni razbremenitvi družin,
- institucionalno varstvo oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki so vključene v storitev varstveno-delovnih centrov in potrebujejo organizirano oskrbo in varstvo,
- storitve institucionalnega varstva posebnih skupin odraslega prebivalstva: institucionalno varstvo oseb z motnjami v duševnem razvoju in z več motnjami, ki niso vključene v storitve varstveno-delovnih centrov,
- storitve institucionalnega varstva starejših oseb: varstvo in oskrba v domovih za starejše osebe,
- storitve vodenja in varstva ter zaposlitve pod posebnimi pogoji,
- storitve institucionalnega varstva otrok in mladostnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje, ki zaradi težav v odraščanju ali zaradi neugodnih pogojev ne morejo živeti pri starših.

Od 50- do 90-odstotno realizacija količinskih meril je bila dosežena pri:

- prvi socialni pomoči kot kriznem centru za intervencije in kratkotrajne namestitve,
- storitvah institucionalnega varstva posebnih skupin odraslega prebivalstva: institucionalno varstvo odraslih oseb z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju,
- storitvah pomoči družini na domu za osebe, stare 65 let in več.

Pod 50-odstotna realizacija količinskih meril je bila dosežena pri naslednjih storitvah:

- storitve socialne preventive,
- alternativne storitve institucionalnega varstva starejših oseb: oskrba v drugi družini,
- storitve institucionalnega varstva starejših oseb: organizirano varstvo v dnevnih centrih,
- storitve institucionalnega varstva starejših oseb: oskrba v oskrbovanih stanovanjih za starejše osebe kot posebna oblika pomoči na domu.

V preteklih štirih letih so bili najučinkoviteje realizirani zastavljeni količinski cilji za storitve, ki so namenjene posebnim skupinam odraslih oseb (institucionalno varstvo in storitve vodenja in varstva ter zaposlitve pod posebnimi pogoji), z izjemo odraslih oseb s poškodbo glave.

Pri populaciji starejših od 65 let še vedno prevladuje nastanitev in oskrba v domovih, slabše pa so se razvijale druge oblike storitev (na primer pomoč na domu, varovanje na daljavo).

Organizacija pomoči na domu spada v pristojnost občin, ki z višino subvencije tudi uravnavajo ceno storitve. Previsoka cena storitve v nekaterih občinah je eden od razlogov za nizko vključenost starejših oseb v to storitev. Čeprav obstaja zakonska obveza za občine, da za svoje občane zagotovijo pomoč na domu, ta ni zagotovljena povsod – veliko je odvisno od posamezne občine, njene razvitosti in družbene občutljivosti oziroma odgovornosti. Razloga za nizko realizacijo cilja, opredeljenega za storitev pomoči na domu za starejše, sta še nezaupanje do storitve (nepoznavanje, nesprejemanje) pri delu potencialnih uporabnikov (nizko povpraševanje po storitvi v nekaterih delih Republike Slovenije) ter pomanjkanje sredstev, ki pogojuje pomanjkanje ustreznega kadra za izvajanje storitve in organizacijske težave v nekaterih občinah (čakalne vrste za vključenost v storitev v nekaterih občinah).

Tudi storitvi oskrbe v oskrbovanih stanovanjih in dnevnega varstva v domovih za starejše ljudi nista zaživel v predvideni meri. Za obe storitvi je moč reči, da ju določen del prebivalstva še vedno ne pozna, po drugi strani pa je razmeroma skromna tudi ponudba (predvsem število mest za vključitev v dnevno varstvo) ter visoke cene najema ali nakupa oskrbovanega stanovanja, prav tako pa tudi visoke cene socialnih storitev.

Javne socialnovarstvene storitve so, z izjemo tistih, ki so delno plačljive, dostopne vsakomur. Pri dveh storitvah, ki sta plačljivi (pomoč na domu in institucionalna oskrba za starejše) in sta obe namenjeni populaciji starejših od 65 let, pa je moč ugotoviti problem cenovne dostopnosti (neprimerljive cene za primerljive storitve) in problem regijske oziroma lokalne dostopnosti.

Pregled realizacije meril po javnih socialnovarstvenih programih

Realizacija meril je bila, gledano v celoti, zelo uspešna. Pri nekaterih programih je presegla zastavljena količinska in organizacijska merila. Vendar pa se je kot kritična izkazala regijska razpršenost programov, saj so se programi koncentrirali bolj v urbanih središčih.

Količinska in organizacijska merila za javne socialnovarstvene programe so bila presežena pri naslednjih skupinah programov, vendar se programi v zadnjih štirih skupinah niso izvajali po vseh statističnih regijah:

- mreža programov za podporno bivanje pri neodvisnem življenju invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov ter osebne asistencije invalidov,
- mreža materinskih domov in zavetišč za ženske,
- mreža stanovanjskih skupin za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, mreža dnevnih centrov za redne ali občasne uporabnike ter mreža centrov za svetovanje in zagovorništvo za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju,
- mreža terapevtskih programov in drugih programov za urejanje socialnih stisk zaradi alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti,
- mreža sprejemališč in zavetišč za brezdomce.

Delno so bila količinska in organizacijska merila dosežena pri naslednjih skupinah programov:

- mreža terapevtskih skupnosti in drugih programov, ki omogočajo nastanitev za uživalce drog, skupaj s pripadajočimi mrežami sprejemnih in dnevnih centrov, centrov za reintegracijo abstinentov v družbo, programov za vzporedno terapevtsko pomoč družinam uživalcev drog ter terapevtskim skupnostim alternativnih programov za uživalce drog,
- mreža specializiranih preventivnih programov za kratkotrajno dnevno ali celodnevno obravnavo za otroke, prikrajšane za normalno družinsko življenje, ter otroke in mladoletnike, ki doživljajo nasilje ali spolne zlorabe.

Kot kritične pa so se, tako z vidika doseganja količinskih kriterijev kakor tudi regijske pokritosti, izkazale naslednje skupine programov:

- mreža regionalnih medgeneracijskih središč z mrežo socialnih programov za kakovostno življenje v starosti in sožitje med generacijami v lokalni skupnosti,
- mreža sprejemališč in zavetišč za brezdomne uživalce nedovoljenih drog,
- mreža specializiranih terapevtskih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju medsebojnih problemov.

Izhodišča za vzpostavitev mreže razvojnih in eksperimentalnih programov, ki jih spodbuja in sofinancira država

Ker gre za področje socialnih inovacij, količinski kriteriji večinoma niso bili določeni. Količinski kriterij je bil določen le pri »mreži medgeneracijskih in drugih skupin za samopomoč ter drugih programov, ki v bivalnem okolju skrbijo za zmanjševanje socialne izključenosti starih«, kjer smo zabeležili skoraj 80-odstotno realizacijo.

Priloga 2

KLJUČNE OKOLIŠČINE IN DEJAVNIKI VPLIVA NA DELOVANJE SISTEMA SOCIALNEGA VARSTVA IN DOLOČANJE CILJEV NACIONALNEGA PROGRAMA SOCIALNEGA VARSTVA V OBDOBJU 2013–2020

1 Gospodarske razmere in zaposlenost

Obdobju pospešene gospodarske rasti, pod močnim vplivom ugodnih razmer v mednarodnem okolju, pozitivnih učinkov vstopa v EU in okrepljenega domačega trošenja (investicije), je leta 2008 pod vplivom svetovne gospodarske in finančne krize sledila upočasnitev, v letu 2009 pa močan padec gospodarske aktivnosti. Padec je bil precej večji kot v povprečju EU, k čemur so v veliki meri prispevali močan investicijski cikel v preteklih letih (zlasti v gradbeništvu), ki mu je ob vplivih krize sledil relativno visok upad, ter strukturne slabosti slovenskega gospodarstva (predvsem relativno velik delež nizko in srednje tehnološko zahtevnih dejavnosti), ki so v času krize in zaostrene mednarodne konkurence prispevale k večjemu padcu izvoza.

Okrevanje gospodarske aktivnosti poteka počasi. Spodbude za krepitev gospodarske aktivnosti prihajajo večinoma iz mednarodnega okolja in pozitivno vplivajo zlasti na izvozni in tehnološko močnejši del gospodarstva, zaviralni dejavniki pa prihajajo iz domačega okolja, kar je povezano z razmerami v gradbeništvu in z njim povezanimi dejavnostmi, z dostopnostjo virov financiranja ter gibanji na trgu dela. V letu 2010 je bila tako gospodarska rast nizka (1,4-odstotna), v letu 2011 pa negativna (–0,2-odstotna).

Projekcije gospodarske rasti za petletno obdobje 2012–2016 (UMAR) kažejo na precej nižjo rast, kot je bila dosežena v petletnem obdobju pred krizo, temeljijo pa na predpostavki stabilnih razmer na mednarodnih finančnih trgih in nadaljnega okrevanja gospodarske aktivnosti v najpomembnejših trgovinskih partnericah. V takšnih razmerah mednarodnega gospodarskega okolja in ob postopnem izboljšanju razmer na trgu dela in razmer v finančnem sektorju ter krepitvi aktivnosti v dejavnostih, ki so usmerjene na domači trg, se bo gospodarska rast v letih 2012–2016 nekoliko okrepila, vendar pa tudi po letu 2016 ne bo dosegla povprečne letne gospodarske rasti iz petletnega obdobja pred gospodarsko krizo.

Stanje na trgu dela se je od konca leta 2008 močno poslabšalo – brezposelnost se je zviševala, zaposlenost pa nižala. Po podatkih anket o delovni sili, ki jih zbira in objavlja SURS se je stopnja brezposelnosti, ki je bila leta 2008 v povprečju 4,5-odstotna, v letu 2011 zvišala na 8,3 odstotka. Zmanjšano povpraševanje po delovni sili je najbolj prizadelo zaposlene z nizko stopnjo izobrazbe, saj se je stopnja brezposelnosti najbolj povišala prav med njimi, in sicer s 6,6 odstotka v povprečju leta 2008 na 14,4 odstotka v letu 2011. Prišlo je tudi do povečanja stopnje dolgotrajne brezposelnosti, ki se je z 1,9 odstotka v letu 2008 povišala na 3,6 odstotka v letu 2011. Projekcije do leta 2016 kažejo na stagnacijo oziroma le skromno rast zaposlenosti v tem obdobju. Kljub napovedani zmerni gospodarski rasti bo šlo večinoma za »rast brez zaposlovanja«, kar bo posledica tako počasnega prestrukturiranja gospodarstva kot finančnih razmer za poslovanje in investiranje podjetij ter javnofinančne konsolidacije. Kriza je propad dela podjetij sicer pospešila, vendar pa ni prišlo do tehnološke modernizacije proizvodnje in spremljajočega izobraževanja in usposabljanja v podjetjih, zaradi česar je relativno malo možnosti za nastanek novih delovnih mest. Dodaten problem za zniževanje brezposelnosti predstavlja tudi strukturna brezposelnost, ki se je s stečajem podjetij in strukturo pritokov med brezposelne po letu 2008 le še okrepila. Vsaj za prvih pet let obdobja 2013–2020 lahko tako predpostavljamo, da se število brezposelnih ne bo zmanjševalo in da se bo povečevala dolgotrajna brezposelnost, posledično pa tudi število posameznikov in družin, ki so prejemniki DSP. Da bi preprečili socialno izključenost dolgotrajno brezposelnih in prejemnikov DSP, bo tako treba več naporov (in tudi finančnih virov) usmerjati v programe socialne in zaposlitvene

aktivacije ter v programe socialnega vključevanja ranljivih skupin tako na nacionalni kot na lokalni ravni (predvsem z vidika preprečevanja regionalne oziroma lokalne koncentracije revščine, pasivizacije prejemnikov različnih transferjev in z vidika enakih možnosti dostopa do programov in storitev). Pri razvoju programov, namenjenih dolgotrajno brezposelnim, je treba upoštevati dobre prakse inovativnih pristopov in možnosti, ki jih nudi razvoj socialnih podjetij (predvsem glede zaposlovanja težko zaposljivih oseb in glede razvoja delovnih mest na področjih socialnih storitev). Možnosti za nastanek novih delovnih mest so predvsem v storitvah (tu je tudi največ povpraševanja), vendar te dejavnosti in delovna mesta ne morejo biti financirani le iz javnih sredstev, ampak bo za njihovo financiranje treba poiskati tudi druge (zasebne) vire.

V zadnjih letih obdobja 2013–2016 naj bi se razmere na trgu dela začele postopno izboljševati. V Nacionalnih reformnih programih, ki ju je za leti 2011–2012 in 2012–2013 sprejela Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Nacionalni reformni program) v povezavi z evropsko strategijo Evropa 2020, Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (v nadaljevanju: Evropska strategija do leta 2020) si je Republika Slovenija do leta 2020 zastavila cilj dvigniti stopnjo delovne aktivnosti prebivalcev v starosti 20 do 64 let na 75 odstotkov. Sicer je bila leta 2008 stopnja delovne aktivnosti v starostni skupini 20 do 64 let v Republiki Sloveniji 73-odstotna, leta 2009 je zaradi posledic ekonomske krize padla na 71,9 odstotka, leta 2010 še naprej na 70,3 odstotka, leta 2011 pa je bila 68,4-odstotna. Za dvig stopnje delovne aktivnosti v populaciji je treba ukrepe usmerjati predvsem v dvig stopnje delovne aktivnosti starejših (stopnja delovne aktivnosti v starostni skupini 55–64 let je v Republiki Sloveniji med najnižjimi v EU), hitrejše zaposlovanje mladih in izboljševanje spretnosti in znanj (kvalifikacij in kompetenc) slabo izobraženih brezposelnih oseb.

2 Socialne razmere

Kazalniki dohodkovne neenakosti in revščine od leta 2009 kažejo poslabšanje. Za leto 2009, ki je bilo prvo leto po začetku krize, so sicer še vedno kazali relativno ugodno sliko, kar pa je v precejšnji meri mogoče pojasniti s tem, da so bili izračunani na osnovi administrativnih podatkov (predvsem o dohodkih) iz leta 2008, torej leta pred ekonomsko krizo. Tako je bila stopnja tveganja revščine, objavljena za leto 2009 (11,3-odstotna), celo nižja kot leta 2008 (12,3-odstotna). V letu 2010 pa se je stopnja tveganja revščine že povišala na 12,7 odstotka in v letu 2011 na 13,6 odstotka. Stopnja tveganja revščine se je povečala pri vseh, že sicer z revščino najbolj ogroženih socialnih skupinah. Tudi kazalniki dohodkovne neenakosti so povečanje neenakosti zaznali šele v letu 2010. Ginijev količnik se je z 22,7 odstotka v letu 2009 (kar je bilo manj kot leta 2008, ko je znašal 23,4 odstotka) v letu 2010 povečal na 23,8 odstotka in takšen ostal tudi v letu 2011, kvintilni količnik (80/20), ki kaže razmerje med 20 odstotki prebivalstva z najvišjimi dohodki in 20 odstotki prebivalstva z najnižjimi dohodki, pa je leta 2009 znašal 3,2 (leta 2008 3,4), leta 2010 se je povečal na 3,4 in leta 2011 na 3,5. Stopnja materialne prikrajšanosti (prikrajšanost pri vsaj treh od devetih elementov) je v letu 2009 znašala 16,2 odstotka in je ostala približno enaka kot leta 2008 (16,9 odstotka), ko se je precej povečala (s 14,3 odstotka v letu 2007), leta 2011 pa se je povečala na 17,2 odstotka.

Podatki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ) o prejemnikih DSP kažejo na konstanten porast od leta 2008 do februarja 2011. Povprečno mesečno število prejemnikov DSP se je tako od leta 2008 do konca leta 2010 povečalo za eno tretjino (33 odstotkov). V prvi tretjini leta 2011 je začelo število prejemnikov DSP rahlo upadati, in ta trend se je obdržal vse do začetka leta 2012. Med zaposljivimi prejemniki DSP je delež dolgotrajnih prejemnikov (takih, ki so DSP prejeli vsaj 12-krat v zadnjih 16 mesecih) relativno visok; decembra 2010 je bilo med zaposljivimi prejemniki DSP dolgotrajnih prejemnikov že 75,8 odstotka.

V začetku leta 2012 se je začelo izvajanje Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP in 14/13; v nadaljevanju: Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev) in Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 110/11 – ZDIU12, 40/12 – ZUJF in 14/13; v nadaljevanju: Zakon o socialnovarstvenih prejemkih), ki urejata področje uveljavljanja pravic iz javnih sredstev in področje socialnih transferjev. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev je uvedel enotna pravila za dodelitev štirih vrst transferjev in devetih vrst subvencij, pri katerih se preverjata dohodkovno in premoženjsko stanje upravičencev. Uvedel je tudi »enotno vstopno točko« za uveljavljanje vseh pravic, odvisnih od dohodkov in premoženjskega stanja posameznikov in družin – ta vstopna točka so CSD, katerih delo je podprto s centralnim informacijskim sistemom (spletni program, ki povezuje različne podatkovne zbirke).

Zakon o socialnovarstvenih prejemkih je prinesel spremembe na področju DSP in pri varstvenem dodatku za dopolnitev pokojnin, ki je bil doslej določen znotraj pokojninske zakonodaje. Določeno je bilo novo (višje) izhodišče za zagotavljanje socialne varnosti najranljivejših skupin prebivalstva (minimalni dohodek), ki je bilo postavljeno na osnovi izračuna minimalnih življenjskih stroškov, ki so ga leta 2009 opravili raziskovalci Ekonomskega inštituta. Po Zakonu o socialnovarstvenih prejemkih je bil novi znesek minimalnega dohodka določen na 288,91 evra, vendar je bil znesek decembra 2011 (tik pred začetkom izvajanja zakona) z Zakonom o dodatnih interventnih ukrepih za leto 2012 (Uradni list RS, št. 110/11, 40/12-ZUJF in 43/12) znižan na 260 evrov. Po Zakonu za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12-ZPIZ-2, 104/12-ZIPRS1314 in 105/12; v nadaljevanju: Zakon za uravnoteženje javnih financ) bo znesek minimalnega dohodka ostal 260 evrov do konca leta 2014. Poleg dviga višine minimalnega dohodka in s tem osnovnega zneska DSP (dejansko z 230,61 evra na 260 evrov) je zakon uvedel dva dodatka:

- varstveni dodatek (na osnovni znesek DSP) za trajno nezaposljive prejemnike DSP in
- dodatek za aktivnost (na osnovni znesek DSP; v dveh višinah, glede na obseg aktivnosti) za upravičence do DSP, ki sodelujejo v aktivnostih ali programih, katerih cilj je njihova zaposlitev.

Namen varstvenega dodatka za trajno nezaposljive prejemnike DSP je izboljšati materialni položaj tistih, ki morajo dolgoročno (pre)živeti z DSP. S tem naj bi se izboljšal položaj nekaterih skupin z najvišjo stopnjo tveganja revščine (na primer starejše osebe, ki živijo same). Ključni namen dodatka za aktivnost pa je spodbujanje aktivnosti, ki vodijo v zaposlitev oziroma opravljanje različnih oblik dela, s čimer želimo prepričati pasivizacijo prejemnikov DSP, ki so zaposljivi, in hkrati uveljaviti načelo, da se delo »splača«.

Izkušnje iz leta 2012 kažejo, da se število prejemnikov DSP ni povečalo, je bilo pričakovati zaradi dviga zneska minimalnega dohodka (in torej dviga cenzusa), ampak se je celo nekoliko zmanjšalo. Tako je bilo v letu 2011 povprečno mesečno 51.651 prejemnikov DSP (redne in izredne skupaj), leta 2012 pa v obdobju januar–avgust povprečno mesečno 47.857 prejemnikov (redne in izredne skupaj). Zmanjšanje števila prejemnikov DSP je moč pripisati predvsem učinkom bolj doslednega in podatkovno podprtega preverjanja materialnega položaja prosilcev (preverjanje premoženja, predvsem nepremičnin ter bančnih vlog in prihrankov) in tudi prepričtvi možnosti zlorab sistema. Odprto pa ostaja vprašanje, koliko je k zmanjšanju števila prejemnikov DSP (in vlog za DSP) pripomoglo tudi dejstvo, da se morajo prejemniki DSP (in varstvenega dodatka) strinjati z vpisom prepovedi odtujitve nepremičnine (če so njeni lastniki) v zemljiški knjigi, in dejstvo, da se prejeta sredstva DSP in varstvenega dodatka po smrti prejemnika poplačajo iz njegove zapuščine. Bistveno se je po prenosu v sistem socialnega varstva zmanjšalo število prejemnikov varstvenega dodatka. Decembra 2011 (ko je pravico izplačeval še Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije) je bilo vseh prejemnikov 49.866, decembra 2012 pa le 10.547. Skoraj 18 tisoč prejemnikov iz leta 2011 se je pravici do varstvenega dodatka odpovedalo (11.866 že ob prenosu pravice v sistem socialnega varstva,

6100 pa kasneje), zelo veliko pa je bilo tudi negativnih odločb, ko se je upravičenost do prejemanja varstvenega dodatka preverjala po novi zakonodaji (predvsem zaradi upoštevanja dohodkov in premoženja partnerja oziroma družine in ne le posameznega prejemnika ter zaradi upoštevanja premoženja in prihrankov).

V Evropski strategiji do leta 2020 je med petimi ključnimi cilji, prvič postavljen tudi socialni cilj, in sicer zmanjšanje števila oseb pod nacionalnimi mejami tveganja revščine v EU za 20 milijonov. Tudi Republika Slovenija si je v Nacionalnem reformnem programu za cilj do leta 2020 postavila zmanjšanje števila oseb, ki imajo visoko tveganje za revščino ali socialno izključenost, in sicer za 40 tisoč oseb glede na izhodiščno leto 2008. Osebe z visokim tveganjem za revščino ali socialno izključenost so definirane s tremi kazalniki, in sicer: (1) osebe, ki so pod nacionalno mejo tveganja revščine, (2) osebe, ki so resno materialno prikrajšane (vsaj 4 od 9 elementov), (3) osebe, ki živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno aktivnostjo. Visoko tveganje za revščino ali socialno izključenost pomeni, da je oseba prikrajšana po vsaj enem od treh kazalnikov (lahko pa tudi po dveh ali vseh treh). V letu 2008 je bilo v Sloveniji 361.000 oseb z visokim tveganjem za revščino ali socialno izključenost (oziroma 18,5 odstotka celotne populacije), leta 2009 se je njihovo število zmanjšalo na 339.000 oseb (oziroma 17,1 odstotka celotne populacije), v letu 2010 pa je ponovno naraslo na 366.000 oseb (18,3 odstotka) in v letu 2011 že na 386.000 oseb (19,3 odstotka populacije). Medtem ko ostaja število resno materialno prikrajšanih oseb relativno stabilno, gre povečevanje oseb s tveganjem revščine ali socialne izključenosti v zadnjih dveh letih predvsem na račun povečevanja števila oseb, ki živijo v gospodinjstvu z nizko delovno intenzivnostjo, in oseb, ki živijo pod nacionalno mejo tveganja revščine. Delež oseb, ki živijo v gospodinjstvu z zelo nizko delovno intenzivnostjo, se je povečal s 5,6 odstotka v letu 2009 na 6,9 odstotka v letu 2010 in 7,6 odstotka v letu 2011. Stopnja tveganja revščine pa se je (kot je bilo že zapisano) povečala z 11,3 odstotka v letu 2009 na 12,7 odstotka v letu 2010 in na 13,6 odstotka v letu 2011. Tudi za leti 2012 in 2013 pričakujemo, da se bodo še močno kazali podaljšani socialni učinki krize, kar pomeni, da bo število oseb, ki tvegajo revščino oziroma socialno izključenost, vsaj tolikšno kot v letu 2011 ali celo nekoliko višje.

Za uresničitev cilja zmanjšanja števila oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti do leta 2020 za 40.000 oseb namerava Republika Slovenija krepiti tiste programe zaposlovanja, ki so namenjeni specifičnim težje zaposljivim skupinam, ter spodbujati razvoj socialnega podjetništva, s katerim se bodo ustvarjala nova delovna mesta, namenjena težje zaposljivim osebam. Poleg tega bo v prihodnje poudarek tudi na razvoju programov socialne aktivacije in opolnomočenja oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti. Programi socialne aktivacije so namenjeni dolgotrajnim prejemnikom DSP in osebam iz ranljivih skupin, ki niso direktno zaposljivi oziroma pred morebitno vključitvijo v programe zaposlovanja potrebujejo še dodatne motivacijske programe in programe za krepitev moči in zmožnosti. Pri programih opolnomočenja pa gre predvsem za nudenje informacij in pomoč pri razmisleku in izbiri različnih možnosti, pomoči pri reševanju finančnih vprašanj in stisk (prezadolževanje, razporejanje in načrtovanje finančnih sredstev, uporaba cenovno bolj ugodnih energetskega virov) ipd. Pričakovati je, da bodo na zmanjševanje števila oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti, ugodno vplivali tudi različni ukrepi na področju spodbujanja zaposlovanja (vključno s spremembami zakonodaje). Na izboljšanje položaja oseb z visokim tveganjem revščine ali socialne izključenosti pa bo vplivalo tudi izvajanje Zakona o socialnovarstvenih prejemkih (dvig višine minimalnega dohodka, varstveni in aktivnostni dodatek).

3 Demografske razmere

Konec leta 2010 je imela Republika Slovenija 2.048.951 prebivalcev. Po vstopu Republike Slovenije v EU je število njenih prebivalcev relativno hitro naraščalo, predvsem zaradi povečanega selitvenega prirasta. Medtem ko je bil selitveni prirast (tujcev in slovenskih

državljanov) v obdobju 1993–2004 v povprečju okoli 2000 oseb letno, se je v obdobju po letu 2004 povečal za več kot dvakrat, v letih 2007 in 2008 pa za več kot šestkrat. Kot posledica ekonomske krize (in bistveno zmanjšane zaposlovanja tujcev, še posebej v gradbeništvu in industriji), se je skupni selitveni prirast v letu 2009 začel naglo zmanjševati in je v zadnjem četrtletju leta 2009 padel na dobrih 500 oseb, v letu 2010 pa v povprečju ostal na podobno nizki ravni. Zaradi pomanjkanja delovnih mest (še posebej v industriji in gradbeništvu kot panogah, kjer je bilo zaposlovanja tujcev po letu 2004 največ), v naslednjih letih povečanja priseljevanja (tujcev) ne moremo pričakovati. Na drugi strani pa se lahko poveča odseljevanje slovenskih državljanov, predvsem tistih, ki so dobro usposobljeni na poklicnih in profesionalnih področjih, po katerih je tudi v drugih državah EU veliko povpraševanje. Obseg odseljevanja slovenskih državljanov od leta 2004 naprej je približno 1,5 odstotka populacije letno in se v zadnjih dveh letih rahlo povečuje (3717 oseb v letu 2009, 4123 oseb v letu 2010). Glavni razlog za odseljevanje slovenskih državljanov v tujino je zaposlitev. Večinoma gre za dobro usposobljene in izobražene osebe, pogoste pa so odselitve obeh partnerjev ali celotnih družin (starši z otroki).

Rodnost v Republiki Sloveniji se je (z izjemo leta 2000) neprekinjeno zniževala od leta 1980 (ko je s koeficientom rodnosti 2,11 zadnjič dosegla raven, ki zagotavlja nezmanjšano obnavljanje generacij) do leta 2003, ko je dosegla dno s koeficientom rodnosti 1,20. Leta 2004 se je padajoči trend rodnosti obrnil in v letih 2008 in 2009 je stopnja rodnosti dosegla raven 1,53. Dvig rodnosti po letu 2004 je sicer v veliki meri posledica t. i. odloženih rojstev, vendar tudi v prihodnjih letih ne pričakujemo bistvenega upada rodnosti, ampak ohranjanje koeficienta rodnosti na približno enaki ravni kot v letih 2008 in 2009 in šele kasneje rahel upad (kot posledica zmanjševanja števila žensk v rodni dobi).

Na drugi strani se po letu 1994 nadaljuje proces upočasnevanja umrljivosti. Pričakovano trajanje življenja se podaljšuje tako pri moških kot pri ženskah. Medtem ko je bilo leta 1990 pričakovano trajanje življenja moških 69,54 leta in žensk 77,38 leta, je to do leta 2009 naraslo na 75,76 leta za moške in 82,31 leta za ženske.

V skladu s tem se spreminja tudi starostna struktura populacije. Leta 1990 je bilo v starostni strukturi prebivalstva še 20,9 odstotka oseb starih 0–14 let, leta 2000 je bilo te starostne skupine v populaciji le še 16,1 odstotka, leta 2010 pa 14 odstotkov. Delež prebivalstva, starega 65 let in več, v celotnem prebivalstvu je narasel z 10,6 odstotka leta 1990 na 13,8 odstotka leta 2000 in 16,5 odstotka leta 2010. Medtem ko je bilo leta 1990 starih 85 let in več v populaciji le 0,7 odstotka ljudi, jih je bilo leta 2000 1,2 odstotka, leta 2010 pa 1,5 odstotka.

Eurostatova projekcija prebivalstva (EUROPOP2008)³ za Republiko Slovenijo do leta 2050 predpostavlja, da se bo pričakovano trajanje življenja še povečevalo, stopnja rodnosti bo ostala relativno visoka, selitveni koeficient pa bo ostal na približno enaki ravni kot zdaj. Posledično se bo staranje prebivalstva Republike Slovenije pospešilo; razmerje med delovno sposobnim in starim prebivalstvom se bo po projekcijah do leta 2013 poslabšalo na 4 : 1, po letu 2020 bo padlo na manj od 3 : 1 in po letu 2040 na manj od 2 : 1 (UMAR, Socialni razgledi 2009: 16).

Po srednji varianti projekcije EUROPOP2008 za Republiko Slovenijo se bo v obdobju od leta 2010 do leta 2020 število prebivalstva, starega 15–64 let, zmanjšalo za dobrih 68.000 oseb, število prebivalstva, starega 65 let in več, pa zvišalo za dobrih 82.000 oseb (število prebivalstva, starega 80 let in več, se bo zvišalo za dobrih 31.500 oseb). Ali povedano drugače: delež oseb,

³ Eurostat je objavil tudi novejšo projekcijo (EUROPOP2010), v kateri je demografska struktura (glede hitrosti staranja populacije) Republike Slovenije v prihodnje manj neugodna. Vendar pa projekcija iz leta 2010 temelji na predpostavki migracijskega priliva, kakršen je bil v letu 2008, kar ni najbolj realno, saj se je migracijski priliv po letu 2008 močno zmanjšal in tudi v prihodnjih letih zelo verjetno ne bo več tako visok kot v obdobju visoke gospodarske rasti in potreb po tuji delovni sili pred ekonomsko krizo. Zato smo pri pripravi Nacionalnega programa socialnega varstva za obdobje 2013–2020 upoštevali Eurostatovo demografsko priprojkcijo iz leta 2008, za katero ocenjujemo, da je bolj realna.

starih 15–64 let, v populaciji se bo znižal z 69,5 odstotka (leta 2010) na 65,4 odstotka (leta 2020), delež oseb, starih 65 let in več, v populaciji pa se bo povečal s 16,6 odstotka (leta 2010) na 20,4 odstotka (leta 2020). Delež oseb, starih 80 let in več, se bo v desetih letih povečal s 3,9 odstotka na 5,4 odstotka.

Zaradi neugodnih demografskih trendov je pričakovati velike pritiske na pokojninsko blagajno in potrebo po ustreznem podaljševanju delovne aktivnosti. Demografske spremembe bodo imele pomembne učinke za trg delovne sile. Pričakovati je pomanjkanje delovne sile, poleg tega pa je neizogibno tudi dejstvo staranja delovne sile (z vsemi posledicami za delodajalce in gospodarstvo, ki jih to prinaša). Ob nujnem podaljševanju delovne dobe oziroma zviševanju delovne aktivnosti starejših bo treba več poudarka nameniti tudi storitvam (programom) usposabljanja in podpori vseživljenjskemu učenju, še posebej za starejše, ter različnim vidikom in ukrepom podpore za aktivno staranje (ne le ukrepi v podporo daljše delovne aktivnosti, ampak tudi ukrepi v podporo zdravemu življenjskemu slogu vseh generacij). Hkrati je pomembno na ravni politik spodbujati medgeneracijsko solidarnost in upoštevati presojo, da strukturne reforme in ukrepi ne morejo iti na škodo nekaterih generacij. Vzpostaviti je treba mehanizme, ki bodo omogočali in udeleževali možnosti aktivnega življenja vseh generacij na različnih področjih (kultura, izobraževanje, delo, prosti čas itd.) po načelu sodelovanja in sožitja med generacijami in medgeneracijskega prenosa znanj. Da bi lahko usmerjeno odgovarjali na izzive staranja populacije, mora država sprejeti Strategijo na področju aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti.

Staranje populacije oziroma spreminjanje njene starostne strukture že ima in bo v prihodnosti imelo še večje posledice tudi za področje zdravstva in socialnega varstva. Pričakovati je povečanje zdravstvenih in socialnih stisk starejše populacije (ter nekaterih problematik, kot je na primer demenca) in posledično povečano povpraševanje po različnih zdravstvenih in socialnih storitvah, povečanje potreb po negovalnih storitvah, storitvah prevozov in predvsem po različnih oblikah podpornih storitev za oskrbo na domu. V prihodnje je nujno v večji meri spodbujati in razvijati skupnostno oskrbo in zagotoviti pestrost oblik pomoči na domu, saj bomo le na ta način omogočili formalno oskrbo na domu oziroma v lokalnem okolju večjemu številu ljudi in obenem blažili pritisk na institucionalno varstvo zaradi naglega povečevanja deleža starejšega prebivalstva, ki bo tovrstne storitve potrebovalo.

V kontekstu večjih potreb po zdravstvenih in socialnovarstvenih storitvah za starejšo populacijo v prihodnje velja posebej izpostaviti potrebo po ureditvi sistema dolgotrajne oskrbe (vključno z zavarovanjem za dolgotrajno oskrbo) z različnimi možnostmi za zagotavljanje pomoči, med katerimi lahko posamezniki, ki dolgotrajno oskrbo potrebujejo, izberejo zase najustreznejšo. Pri dejavnostih oziroma programih dolgotrajne oskrbe (podobno kot to tudi sicer velja za vse storitve pomoči na domu) velja opozoriti tudi na potrebo po povezani obravnavi zdravstvene in socialne problematike posameznikov. Nekatere storitve v okviru dolgotrajne oskrbe so lahko izvajane na daljavo in kombinirane z neposredno oskrbo na domu. Razvijati je treba celostno oskrbo na daljavo (in ne le posameznih storitev, kot na primer varovanje na daljavo), saj zato že obstajajo tehnološke možnosti in rešitve.

4 Druge politike, ki vplivajo na socialni položaj in socialno vključenost posameznikov in družin

Na socialni položaj posameznikov in družin poleg ukrepov na področju socialnega varstva vplivajo tudi ukrepi drugih ekonomskih in socialnih politik ter spremembe zakonodaje v njihovem okviru. Med najpomembnejše politike, ki vplivajo na socialni položaj in socialno vključenost posameznikov in družin, spadajo politika zaposlovanja, politika upokojevanja, družinska politika, politika zdravstvenega varstva, izobraževalna politika, stanovanjska politika in politika na področju varstva invalidov. Da bi bili doseženi cilji, ki so z Nacionalnim programom socialnega

varstva za obdobje 2013–2020 zastavljeni, je nujno zagotoviti sodelovanje med resorji (oziroma ministrstvi), ki posamezne politike vodijo oziroma so zanje odgovorni.

4.1 Politika zaposlovanja

Strukturne in institucionalne spremembe na trgu dela so usmerjene v povečevanje varne prožnosti, torej zagotavljanje večje (socialne) varnosti za to, da lahko postanejo zaposlitve (ter zaposleni in brezposelni) bolj fleksibilne. Pričakovati je, da bodo zakonodajne spremembe v prihodnjih letih podprle razvoj v to smer.

Nekaj zakonodajnih aktov v tem okviru je bilo že sprejetih, na primer Zakon o urejanju trga dela (Uradni list RS, št. 80/10 in 40/12 – ZUJF; v nadaljevanju: Zakon o urejanju trga dela) in Zakon o socialnem podjetništvu. V letu 2011 je bil sprejet tudi Zakon o malem delu, ki pa zaradi zavrnitve na referendumu ni bil uveljavljen. Pred nedavnim je bil sprejet novi Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), ki je del celovite reforme trga dela, katere namen je vzpostaviti primerno razmerje med ustrezno varnostjo delavcev in možnostjo učinkovitejšega prilagajanja razmeram na trgu. Z zmanjšanjem stroškov pri zaposlitvah za nedoločen čas na eni strani in finančnimi destimulacijami za uporabo pogodb za določen čas na drugi strani nova delovna zakonodaja zasleduje enega od bistvenih ciljev reforme - zmanjšanje segmentacije oziroma razdrobljenosti trga dela.

Zakon o urejanju trga dela uvaja številne novosti na področju storitev za trg dela, aktivne politike zaposlovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti ter pravic iz naslova tega zavarovanja. Glavni cilji zakona so povečanje varnosti oseb, ki so izgubile zaposlitev, povečanje uspešnosti in učinkovitosti izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja, zmanjšanje administrativnih obremenitev za podjetja in osebe na trgu dela in povečanje nadzora nad institucijami na trgu dela. S sprejetjem zakona so zagotovljene zakonske podlage za hitrejše ukrepanje države na trgu dela. Namen bo dosežen predvsem z vseživljenjsko karierno orientacijo za mlade in zaposlene (informiranje o trgu dela, samostojno vodenje kariere s pomočjo razvitih pripomočkov, osnovno in poglobljeno karierno svetovanje, učenje veščin vodenja kariere) ter z vključevanjem oseb v postopku izgubljanja zaposlitve v ukrepe aktivne politike zaposlovanja, s ciljem preprečitve prehoda v brezposelnost. Prav tako je bolj poudarjeno medinstitucionalno sodelovanje pri obravnavi oseb, pri katerih obstaja domneva o težavah z odvisnostjo, duševnim zdravjem ali socialnim položajem, ki lahko vplivajo na uspešnost iskanja zaposlitve. Večji poudarek je na vključenosti socialnih partnerjev in povečanju učinkovitosti aktivne politike zaposlovanja na osnovi stalnega vrednotenja izvajanja ukrepov ter na pripravi novih programov aktivne politike zaposlovanja, ki bodo bolj prilagojeni potrebam ranljivih ciljnih skupin na trgu dela. Z Zakonom o urejanju trga dela so olajšani pogoji za pridobitev denarnega nadomestila za brezposelnost, krog upravičencev pa je razširjen. Denarno nadomestilo pripada brezposelnim osebam, ki so bile zaposlene devet mesecev v zadnjih 24 mesecih (pred uveljavitvijo zakona je bil pogoj 12 mesecev zaposlitve v zadnjih 18 mesecih). Na ta način se je povečala predvsem socialna varnost mladih. Prav tako sta se povečali minimalno denarno nadomestilo in nadomestilo v prvih treh mesecih prejemanja s 70 na 80 odstotkov plače.

Zakon o socialnem podjetništvu opredeljuje cilje in načela socialnega podjetništva, dejavnosti socialnega podjetništva in pogoje zaposlovanja ter posebne spodbude za zaposlovanje oseb iz najbolj ranljivih skupin, ki najtežje najdejo primerno zaposlitev na trgu dela. Status socialnega podjetja lahko po tem zakonu pridobi nepridobitna pravna oseba, ki ni ustanovljena izključno z namenom pridobivanja dobička. Nepridobitna pravna oseba lahko pridobi status socialnega podjetja tipa A, in sicer z namenom trajnega opravljanja dejavnosti socialnega podjetništva (socialno varstvo, družinsko varstvo, varstvo invalidov, ekološka proizvodnja hrane ipd.) ali pa pridobi status socialnega podjetja tipa B z namenom zaposlovanja oseb iz ranljivih skupin. Za oblikovanje politike razvoja socialnega podjetništva je zadolžen Svet za socialno podjetništvo, ki

ga je Vlada Republike Slovenije ustanovila v septembru 2011. Svet za socialno podjetništvo bo pripravil strategijo razvoja socialnega podjetništva, ki bo začrtala razvojne cilje socialnega podjetništva v Republiki Sloveniji. Strategija razvoja socialnega podjetništva bo podlaga za pripravo konkretnih ukrepov ministrstev, ki so pristojna za razvoj socialnega podjetništva, vključno z ukrepi spodbujanja razvoja socialnega podjetništva na lokalni oziroma na regionalni ravni.

Poleg sprememb zakonodaje na trgu dela bo v naslednjih letih zelo pomembna vloga programov aktivne politike zaposlovanja. Aktivna politika zaposlovanja je sklop ciljno usmerjenih ukrepov in programov, ki potekajo na trgu dela ter ustvarjajo dodatne delovne možnosti, povečujejo poklicno, sektorsko in prostorsko mobilnost delovne sile ter omogočajo prilagajanje znanj in usposobljenosti delavcev spremenjenim pogojem v tržnem gospodarstvu. Aktivna politika zaposlovanja je najpomembnejši element izvajanja politike aktivacije brezposelnih oseb in drugih iskalcev zaposlitve ter s tem neposredno vpliva na učinkovitejši trg dela, večjo konkurenčnost in posledično na višjo gospodarsko rast. V obdobju krize se ni le povečalo število brezposelnih oseb, ampak se je zaostрила (poslabšala) tudi struktura brezposelnosti (povečanje dolgotrajne brezposelnosti, poslabšanje izobrazbene strukture brezposelnih oseb kot posledica novih pritokov v brezposelnost po stečajih). Številni, ki so zaradi stečajev podjetij v zadnjih treh letih postali brezposelni, so ali pa bodo postali težje zaposljivi. V prihodnjih letih bodo tako zelo pomembni predvsem ukrepi aktivne politike zaposlovanja namenjeni (in prilagojeni) različnim težje zaposljivim ciljnim skupinam, na primer starejšim, neizobraženim oziroma nizko kvalificiranim, ranljivim skupinam s specifično problematiko. V skladu s Smernicami za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2012–2015 bomo ukrepe aktivne politike zaposlovanja izvajali z namenom:

- hitrejše aktivacije brezposelnih, predvsem mladih in starejših,
- odprave strukturnih neskladij na trgu dela na področju potrebnih znanj in veščin za zasedanje razpoložljivih delovnih mest,
- izboljšanja konkurenčnosti gospodarstva z vlaganji v zaposlene ter
- delovne in socialne vključenosti ranljivih skupin na trgu dela in dolgotrajno brezposelnih.

4.2 Politika upokojevanja

Prihodnost pokojninskih sistemov je zadnja desetletja aktualna tema tako slovenske kot tudi širše evropske politične in strokovne javnosti. Republika Slovenija se tako kot večina razvitih evropskih držav, ki imajo daljšo tradicijo javnih pokojninskih sistemov, sooča s spremenjenimi socialnopolitičnimi, demografskimi in gospodarskimi predpostavkami ter predvidevanji, kar izpostavlja naslednje slabosti sedanjega dokladnega sistema: finančno nevzdržnost, vpliv na gospodarsko rast, nepreglednost, neupoštevanje načela ekvivalence in nemotiviranost delovno aktivnega prebivalstva za podaljševanje aktivnega obdobja. Pokojninski sistem temelji na medgeneracijski solidarnosti. In prav zaradi ohranjanja načela medgeneracijske solidarnosti mora zagotavljati dostojne in primerne pokojnine vsem generacijam, tudi tistim, ki se bodo upokojile šele v naslednjih desetletjih.

Spremembe v starostni strukturi prebivalstva, ki jim bo Republika Slovenija priča v prihodnje, bodo imele učinek na javnofinančne izdatke za pokojnine. Ti izdatki bodo skupaj z izdatki za zdravstvo, socialno varstvo in nego starejših predstavljali enega najpomembnejših makroekonomskih kazalnikov. Pritisk na javnofinančne izdatke za pokojnine se je do velike finančne krize še dokaj uspešno kompenziral z reformo pokojninskega sistema iz leta 2000, ki pa je uvedla tudi zmanjševanje nadomestitvenega razmerja med pokojninami in plačami iz razloga, da se je lahko vpeljalo počasnejše dviganje starosti za upokojitev. Posledica dogovorjenih ukrepov je preveliko znižanje pokojnin, ki bi se še nadaljevalo, če ne bi bil sprejet nov sistem.

Dne 1. januarja 2013 je začel veljati novi Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12), ki zagotavlja srednjeročno vzdržnost javnih financ in hkrati tudi dostojne in primerne pokojnine. Novi zakon bo zaustavil nadaljnje zniževanje pokojnin, kar bi, če bi se prejšnji trend nadaljeval, lahko pripeljalo tudi do zmanjšanja ravni socialne varnosti starejše populacije. Ukrepi, ki jih prinaša pokojninska reforma, so usmerjeni v zagotavljanje dostojnih pokojnin, zagotavljanje realne vrednosti odmerjene pokojnine ter ohranjanje medgeneracijske solidarnosti ob nespremenjeni višini prispevnih stopenj. Na ta način se bo uveljavil pravičnejši in preglednejši pokojninski sistem, ki bo preprečil pretirano obremenjevanje prihodnjih generacij in ne bo privedel do krčenja obsega ostalih pravic zaradi vse večjih javnofinančnih izdatkov za pokojnine.

4.3 Družinska politika

Družinska politika temelji na vključevanju celotne populacije oziroma usmerjenosti k vsem družinam; na upoštevanju pluralnosti družinskih oblik in različnih potreb, ki iz tega izhajajo; na spoštovanju avtonomnosti družine in individualnosti njenih posameznih članov; na zaščiti otrokovih pravic v družini in družbi ter dajanju prednostnega mesta kakovosti življenja otrok, na zagotavljanju enakih možnosti obeh spolov; na vzpostavljanju raznovrstnih oblik storitev in na omogočanju, da družine izbirajo med različnimi možnostmi; na delnem prispevku družbe k stroškom za vzdrževanje otrok; na dodatnem varstvu družin v specifičnih situacijah in stanjih; na celostnem, integralnem pristopu.

V ožjem smislu družinske politike gre za skrb države za oblikovanje in izvajanje nalog in ukrepov, ki se nanašajo na zakonsko zvezo, na razmerja med starši in otroki, na posvojitve, rejništvo in skrbništvo, na področje starševskega varstva in družinskih prejemkov in na izvajanje rejniške dejavnosti. Vse večji poudarek v okviru družinske politike pa imajo tudi ukrepi za učinkovito usklajevanje poklicnega in družinskega življenja, različne storitvene dejavnosti za družine ter številni programi za krepitev pozitivnega starševstva kot sodobnega modela razvite družbe, ki jih s finančno podporo MDDSZ izvajajo nevladne organizacije. Nesporno lahko trdimo, da imamo v Republiki Sloveniji dobro urejeno področje družinskih prejemkov in starševskega varstva, ki družinam omogoča ustrezno prilagoditev na prihod novega člana in vsaj delno tudi prispeva k boljši demografski sliki v zadnjih petih letih.

4.4 Politika zdravstvenega varstva

Pričakovano trajanje življenja in izbrani kazalniki zdravja kažejo, da se zdravje celotne populacije v zadnjih desetletjih pomembno izboljšuje, pri čemer se Republika Slovenija uvršča ob bok razvitih držav tako na področju dosežkov kot tudi izzivov. Tudi pri nas opažamo, da se zdravje skupin prebivalstva z višjim ekonomsko-socialnim položajem izboljšuje hitreje, kar pomeni, da posamezniki iz različnih ekonomsko-socialnih skupin svoj zdravstveni potencial dosegajo v različni meri. Dejavniki, kot so izobrazba, zaposlenost, dohodek, socialna varnost in socialna omrežja, vplivajo na življenjski slog, dejavnike tveganja, uporabo zdravstvenih in drugih storitev ter posledično na obolevnost, umrljivost in pričakovano trajanje življenja. Tridesetletni moški z visoko izobrazbo lahko pričakuje 7,3 leta daljše življenje kot moški z nizko izobrazbo in 4,3 leta krajše življenje kot 30-letna ženska z visoko izobrazbo, pa tudi 1,8 leta krajše življenje kot ženska z nizko izobrazbo. Stopnja umrljivosti prebivalcev iz skupine občin z nizko osnovo za dohodnino na prebivalca, je pomembno večja kot v skupini občin z visoko osnovo za dohodnino na prebivalca. Vrzal v umrljivosti je pri moških večja kot pri ženskah.

Nadgradnja zdravstvenega sistema do leta 2020 bo zagotovila vzpostavitev prožnega zdravstvenega sistema, ki bo učinkovito zadovoljeval potrebe državljanov in državljanek s kakovostnimi in varnimi zdravstvenimi storitvami. Ključni cilji so zagotavljanje geografske dostopnosti zdravstvenih storitev z decentralizacijo in krepitvijo regionalizacije ob hkratnem zagotavljanju razvoja strokovnosti ter prenašanju in povezovanju znanja med ravnmi; zagotavljanje kakovostne dostopnosti z zagotavljanjem kakovostnih in varnih zdravstvenih storitev; zagotavljanje finančne dostopnosti s strateškim zagotavljanjem storitev posameznim kategorijam prebivalstva z definiranjem košarice zdravstvenih storitev v skladu z načeli klinične in stroškovne učinkovitosti ter sprememb sistema zdravstvenega zavarovanja. Zdravstveni sistem mora zmanjševati neenakosti v zdravju, hkrati pa mora postati konkurenčen in razvojno naravnani tudi zaradi izzivov, ki jih preden postavljata skorajšnji prosti pretok pacientov znotraj EU.

Za uresničevanje ciljev na področju preventive in krepitve zdravja bo zakonodaja sledila usmeritvam strateških dokumentov za področje dejavnosti javnega zdravja, krepitve zdravja in preprečevanja kroničnih nenalezljivih bolezni. Spremembe bodo usmerjene predvsem v krepitev javne službe na področju javnega zdravja s ciljem razvoja stroke, povečanja dostopnosti, v poglobljanje znanja ter boljše povezovanje in doseganje sinergij med izvajalci na vseh ravneh zdravstvenega varstva. Zdravstveni sistem, ki je trenutno usmerjen pretežno v kurativno dejavnost in reaktivno zdravljenje bolezni, je treba bolj uravnotežiti s preventivnimi pristopi. Glavni cilji sprememb so zmanjšanje bremena bolezni z dinamično in fleksibilno zdravstveno infrastrukturo; zmanjšanje bremena zdravstvenih tveganj s spreminjanjem vedenjskih vzorcev, ki pripomorejo k izboljšanju zdravstvenega statusa posameznika; ter uresničevanje politik in ukrepov zunaj zdravstvenega sektorja, ki bodo prispevali k izboljšanju zdravja prebivalstva in k zmanjševanju neenakosti v zdravju med različnimi ekonomsko-socialnimi skupinami.

4.5 Politika invalidskega varstva

Politika invalidskega varstva bo v obdobju 2013–2020 temeljila na priznavanju in spoštovanju pravice invalidov do »ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti« (Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, 26. člen, Uradni list Evropske unije, št. C83/391) ter na načelih in obveznostih, sprejetih v slovenskih in mednarodnih dokumentih, kot so Konvencija ZN o pravicah invalidov (Zakon o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h konvenciji, Uradni list RS – MP, št. 10/08), Akcijski program za invalide 2007–2013 (Vlada Republike Slovenije, 30. november 2006, dopolnitve 13. maj 2010), Evropska strategija o invalidnosti za obdobje 2010–2020 – Obnovljena zaveza za Evropo brez ovir (Evropska komisija, COM (2010) 636 konč.) in Akcijski načrt Sveta Evrope za spodbujanje pravic in polnega sodelovanja invalidov v družbi: izboljšanje kakovosti življenja invalidov v Evropi v obdobju 2006–2015 (Rec (2006)5). Posebej velja izpostaviti Evropsko strategijo o invalidnosti za obdobje 2010–2020, ki se osredotoča na odstranjevanje ovir na osmih glavnih področjih: dostopnost, sodelovanje, enakost, zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje, socialna zaščita, zdravje in zunanji ukrepi. V okviru področja socialno varstvo je določen temeljni cilj »spodbujanje dostojnih življenjskih pogojev za invalide«. Izhodišče za določitev tega cilja je spoznanje, da »nižja udeležba v splošnem izobraževanju in na trgu dela vodi do dohodkovnih neenakosti in revščine invalidov, kot tudi do družbene izključenosti in osamitve«. Zato strategija poudarja, da morajo imeti invalidi »koristi od sistemov socialne varnosti in programov zmanjšanja revščine, pomoči, povezane z invalidnostjo, javnih stanovanjskih programov in drugih podpornih storitev ter programov upokojevanja in nadomestil«.

S sistemom socialnega varstva bomo v okviru invalidskega varstva zagotavljali potrebne prejemke za preprečevanje revščine ter storitve, programe in druge oblike pomoči za zagotavljanje socialne vključenosti, osebne samostojnosti in enakih možnosti.

V letu 2010 je bil sprejet Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS št. 94/10). Zakon ureja področji enakih možnosti in nediskriminacije invalidov ter v povezavi z drugimi predpisi s področja odpravljanja diskriminacije predstavlja celovit in sistemski pristop k odpravljanju in preprečevanju diskriminacije na podlagi invalidnosti. Ob tem pa z ukrepi za izenačevanje možnosti invalidov, kot pravico do sofinanciranja pripomočkov za premagovanje komunikacijskih ovir in sofinanciranja stroškov prilagoditve vozila za težko ovirane invalide, ter vzpostavitev klicnega centra za osebe z okvaro sluha omogoča večjo socialno vključenost invalidov.

V pripravi sta še zakon, ki bo urejal osebno asistenco za invalide (ki ureja definicijo osebne asistencije, njeno izvajanje, financiranje in postopek uveljavljanja pravice) in zakon, ki bo urejal socialno vključevanje invalidov. Namen zadnjega je zagotoviti polnoletnim osebam, ki si zaradi svoje invalidnosti ne morejo same zagotavljati socialne varnosti z delom in zaposlitvijo ter ne morejo samostojno živeti, pravico do nadomestila za izenačevanje možnosti, dodatka za pomoč in postrežbo in podpornih storitev (izobraževanje in usposabljanje polnoletnih oseb do največ 26. leta, usposabljanje za samostojno življenje, usposabljanje in delo pod posebnimi pogoji, vseživljenjsko učenje, vzdrževanje socialne vključenosti za starejše, bivanje s socialno oskrbo in nego) in možnost prehoda iz sistema socialnega varstva na trg dela in nazaj s ciljem zagotoviti tej skupini invalidov sodelovanje ter vključenost v družbo. Ko bo navedeni predpis sprejet, bo nadomestil Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

4.6 Politika izobraževanja

Politika izobraževanja izhaja iz načel svobodne izbire in omogočanja vključenosti posameznikov (dostopa do izobraževalnih programov in možnosti) ne glede na ekonomsko-socialni položaj, starost, posebne potrebe, kulturno drugačnost ipd. Sistem izobraževanja je sicer močno povezan s sistemom zaposlovanja, vendar ima izobraževanje poleg funkcije graditve znanj, sposobnosti in spretnosti (kompetenc), ki jih posamezniki potrebujejo za uspešno delovanje na trgu dela oziroma v zaposlitvi, tudi širši pomen za posameznika in družbo (psihološki, socialni, mobilnostni in drugi učinki). Izobraževanje je ključno za graditev zmožnosti posameznikov, da lahko uspešno sodelujejo v sodobni družbi, in za njihovo socialno vključenost. Zaradi hitrih sprememb v sodobnih družbah se raven funkcionalnih spretnosti, ki so potrebne za (so)delovanje v različnih družbenih sistemih, dviga, zaradi česar je vseživljenjsko učenje oziroma izobraževanje posameznikov zelo pomembno.

Izobraževalni sistem vključuje redno izobraževanje in izobraževanje odraslih po vsej vertikali. Vključenost v srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji je visoka. Delež 15-letnikov, vključenih v izobraževanje, se giblje med 95 in 99 odstotkov, delež dijakov med prebivalstvom v starostni skupini od 15 do 19 let pa je dobrih 80 odstotkov. Zaradi krčenja generacij se sicer število dijakov, vpisanih v srednješolske programe, zmanjšuje. V zadnjih desetletjih je zelo opazna tudi sprememba izbire srednješolskih programov. Zmanjšuje se delež dijakov, vpisanih v dve- ali triletno poklicno izobraževanje (trenutno slabih 17 odstotkov dijakov), povečuje pa delež dijakov, vpisanih v srednje strokovno izobraževanje in v gimnazijske programe (trenutno dobrih 83 odstotkov dijakov). Delež osipnikov iz srednješolskega izobraževanja (merjen kot delež starih 18–24 let, ki niso v izobraževanju in nimajo dosežene vsaj srednješolske izobrazbe), je v Republiki Sloveniji med najnižjimi v EU in je v letu 2010 znašal 5 odstotkov.

Število študentov terciarnega izobraževanja je od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja hitro naraščalo (v letu 1991 je bilo v Republiki Sloveniji 64.000 študentov, v letu 2009 pa 114.873), z izjemo zadnjih treh let, ko se je že začel odražati generacijski upad. Vključenost 19-letnikov v terciarno izobraževanje je bila leta 2008 dobrih 50-odstotna in je primerjalno z

drugimi državami EU nadpovprečna. Značilna pa sta visok delež študentov, ki študija ne zaključijo (po podatkih OECD 35 odstotkov vpisanih študentov ne zaključijo študija), in daljše trajanje študija v primerjavi z drugimi evropskimi državami.

V Republiki Sloveniji imajo študentje, ki niso zaposleni, subvencionirano prehrano, in sicer en subvencioniran obrok za vsak delovni dan. Znesek subvencije študentske prehrane je določen nominalno in se usklajuje na način in v roku, ki ga določa zakon, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, trenutno pa znaša 2,63 evra. V letu 2011 je subvencionirano študentsko prehrano nudilo 505 gostinskih lokalov. Študentje s posebnimi potrebami zaradi težke oziroma težje funkcionalne prizadetosti, otroci padlih v vojni za Republiko Slovenijo leta 1991 in študentje starši, imajo pravico do dodatnih 10 študentskih kosil mesečno.

Politika izobraževanja je močno povezana s socialno politiko in politiko zaposlovanja (programi izobraževanja in usposabljanja brezposelnih oseb v okviru aktivne politike zaposlovanja). V tem okviru je pomemben tudi sistem štipendiranja, katerega vloga je omogočanje dostopa do izobraževanja ne glede na ekonomsko-socialni položaj mladostnika, pomemben pa je tudi za zagotavljanje ravnovesja med potrebami trga dela in sistemom izobraževanja. Obstoječi sistem vključuje kadrovske štipendije, štipendije za nadarjene in štipendije za socialno ogrožene, ki so bile leta 2007 prvič povezane v celoto v Zakonu o štipendiranju (Uradni list, št. 59/07, dopolnitve leta 2009 – Uradni list, št. 40/09, v nadaljevanju: ZŠtip). Ker pa se je v štirih letih izvajanja v praksi predmetnega zakona pokazalo kar nekaj pomanjklivosti, vanj pa so pomembno posegli še trije: Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, Zakon za uravnoteženje javnih financ in Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 57/12), je treba čim prej pripraviti nov zakon o štipendiranju. Z njim bi povezali izpuščena področja štipendiranja in z nekaterimi izboljšavami nadgradili politiko štipendiranja za področje kadrovskega štipendiranja ter s tem pripomogli k zmanjševanju anomalij na področju sekundarnega in terciarnega izobraževanja. Tako bi lahko ustrezno uredili tudi področje štipendiranja za deficitarne poklice kot odziv na situacijo na trgu dela in kot spodbudo za večjo povezanost med potrebami trga dela ter izobraževanjem. Dopolnili in nadgradili bi tudi regionalno politiko razvoja ter v področje štipendiranja zajeli že obstoječe fundacije. Z novim zakonom bi torej smiselno povezali in zaokrožili aktivno politiko zaposlovanja in druge ukrepe, usmerjene v pravočasno preusmerjanje potencialno brezposelnih v dejavno reševanje oziroma načrtovanje nadaljnje poklicne poti.

MDDSZ skupaj z ministrstvom, pristojnim za izobraževanje vsako leto pripravlja Letni program izobraževanja odraslih, ki ga potrdi Vlada Republike Slovenije. Z njim se določajo izobraževalni programi in dejavnosti, ki se izvajajo in (so)financirajo iz državnega proračuna in sredstev Evropskega socialnega sklada za področje izobraževanja odraslih. V Resoluciji nacionalnega programa izobraževanja odraslih so podrobneje opredeljena prednostna področja, razčlenjene dejavnosti, potrebne za izvajanje izobraževanja, ter predviden globalni obseg javnih sredstev, ki jih bomo v obdobju do leta 2015 namenili za razvoj in delovanje v izobraževanju odraslih iz javnih sredstev ministrstva, pristojnega za izobraževanje ter MDDSZ.

4.7 Stanovanjska politika

V Republiki Sloveniji je več kot 90 odstotkov vsega stanovanjskega fonda lastniškega in manj kot 10 odstotkov najemnega, kar slabo vpliva na mobilnost prebivalstva in s tem na fleksibilnejšo politiko zaposlovanja, po drugi strani pa pomanjkanje najemnih stanovanj, predvsem tistih z neprofitno najemnino, vpliva na težjo dostopnost primernih stanovanj za socialno šibkejše skupine prebivalstva, predvsem pa za mlade in mlade družine. S povečanjem deleža najemnih stanovanj bi se širše odprle možnosti za reševanje stanovanjskega vprašanja zlasti tistim

skupinam prebivalstva, katerim dohodki ne dopuščajo nakupa lastnega stanovanja ali gradnje hiše. Lokalne skupnosti morajo poskrbeti za zadostno število najemnih stanovanj za socialno najšibkejšo kategorijo in ranljive skupine prebivalstva ter zagotoviti zadostno število bivalnih enot.

Eden od predpogojev za socialno vključenost je rešeno stanovanjsko vprašanje ali vsaj začasna nastanitev z možnostjo primerne nastanitve v doglednem času. Določene skupine, kot so brezdomci, obsojenci po prestani zaporni kazni, žrtve nasilja v družini, žrtve naravnih nesreč ipd., bi potrebovale takojšnjo nastanitev in s tem možnost ponovnega vključevanja v družbo. Ljudem s težavami v duševnem zdravju bi deinstitucionalizacija mnogokrat znatno pripomogla k izboljšanju stanja, če bi le imeli možnost primerne nastanitve. Tudi starejšim (večinoma so lastniki stanovanj, ki so zanje pogosto prevelika, predraga in jih ne zmorejo vzdrževati oziroma obnavljati) bi bilo treba s primerno stanovanjsko politiko omogočiti, da prilagodijo svoje stanovanjske potrebe v tretjem življenjskem obdobju, da jim bo stanovanje tako glede velikosti, dostopnosti, lokacije in tudi stroškov omogočalo prijetno starost (omogočiti in spodbujati zamenjavo stanovanj, nuditi ustrezne nepremičninske informacije in podporo pri odločitvah). Za vse te skupine prebivalstva so zato potrebne učinkovita stanovanjska in davčna politika ter aktivna vloga države in lokalnih skupnosti, saj na tem segmentu trg ne deluje. S primerno davčno politiko je treba spodbujati zamenjave stanovanj, tako da bi lastniki velikih stanovanj, ki jih ne potrebujejo, ta zamenjali za manjša, primerna njihovim potrebam in zmožnostim.

Ustrezna davčna politika bi tudi morala podpirati investitorje, da bi gradili ali prenovili objekte v skladu z energetskimi standardi in tako vplivali na manjše stroške, povezane z uporabo stanovanja. Visoki stanovanjski stroški za energijo (ogrevanje), povezani z zastarelo in neustrezno ogrevalno opremo ter slabo izolacijo stavb oziroma stanovanj, so še posebej problem revnejših gospodinjstev, ki za energijo (ogrevanje) posledično namenjajo velik delež svojih (nizkih) dohodkov. Zato je treba posebno pozornost nameniti prenovi stanovanjskega fonda, ki mora postati ena od prednostnih oblik zagotavljanja ustreznih in primernih stanovanj, kot to določa Strategija prostorskega razvoja Slovenije, z zahtevo, da je prenova naselij prednostna razvojna usmeritev. Prenova stanovanjskega fonda omogoča pridobivanje novih stanovanjskih površin brez novih posegov v prostor, hkrati pa oživlja degradirana območja, s čimer zagotavlja tudi nove dejavnosti in posledično nova delovna mesta, tako zmanjšana potreba po investicijah v novogradnje pa omogoča tudi prenos teh sredstev v dvig kvalitete infrastrukture in javnih površin obstoječih naselij.

Stara obstoječa stanovanja bo treba prenoviti tudi zaradi zahtev direktive o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost, ki zahteva, da so vsa stanovanja, ki se oddajajo, ne glede na število etaž in starost, dostopna invalidom.

Na ministrstvu, pristojnem za infrastrukturo in prostor je v pripravi nov Nacionalni stanovanjski program do leta 2022. Program bo oblikovan okoli štirih ključnih ciljev, in sicer zagotavljanja zadostnega števila primernih stanovanj, izboljšanja dostopnosti stanovanja, prenavljanja stanovanjskega fonda in omogočanja večje stanovanjske mobilnosti prebivalstva.

Priloga 3

KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA CILJEV NACIONALNEGA PROGRAMA SOCIALNEGA VARSTVA 2013–2020

Cilj 1: Zmanjševanje tveganja revščine in povečevanje socialne vključenosti socialno ogroženih in ranljivih skupin prebivalstva

Osnovni kazalniki:

- stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih),
- stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) po starostnih skupinah (0–17 let, 18–64 let, 65 let in več) in strukturi gospodinjstva (enočlanska gospodinjstva, enočlanska gospodinjstva, starost 65 let ali več, gospodinjstva z vzdrževanimi otroki, enostarševska gospodinjstva z vsaj enim vzdrževanim otrokom),
- stopnja materialne prikrajšanosti (vsaj 3 od 9 elementov),
- stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9 elementov),
- stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9 elementov) po starostnih skupinah (0–17 let, 18–64 let, 65 let in več),
- število brezposelnih (zaposljivih) prejemnikov DSP, ki so bili vključeni v programe aktivne politike zaposlovanja (na letni ravni),
- število brezposelnih (zaposljivih) prejemnikov DSP, ki so se zaposlili (na letni ravni).

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki		
			skupaj	moški	ženske
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih)	SURS	2011	13,6	12,2	15,0
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) starih 0–17 let	SURS	2011	14,7	14,4	15,0
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) starih 18–64 let	SURS	2011	11,7	11,9	11,4
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) starih 65 let in več	SURS	2011	20,9	10,5	27,8
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) enočlanskih gospodinjstev	SURS	2011	40,0	35,8	43,0
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) enočlanskih gospodinjstev starih 65 let ali več	SURS	2011	45,0	26,3	49,3
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) gospodinjstev z vzdrževanimi otroki	SURS	2011	12,1	/	/
Stopnja tveganja revščine (po socialnih transferjih) enostarševskih gospodinjstev z vsaj enim vzdrževanim otrokom	SURS	2011	30,8	/	/
Stopnja materialne prikrajšanosti (vsaj 3 od 9 elementov)	SURS	2011	17,2	16,8	17,6
Stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9 elementov)	SURS	2011	6,1	5,8	6,4
Stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9) pri starih 0–17 let	SURS	2011	5,3	4,9	5,6
Stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9) pri starih 18–64 let	SURS	2011	6,2	6,1	6,3

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki		
			skupaj	moški	ženske
Stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9) pri starih 65 let in več	SURS	2011	6,8	5,0	7,9
Število brezposelnih (zaposljivih) prejemnikov DSP, ki so bili vključeni v programe aktivne politike zaposlovanja (na letni ravni)	ZRSZ	2011	11.316	/	/
Število brezposelnih (zaposljivih) prejemnikov DSP, ki so se zaposlili (na letni ravni)	ZRSZ	2011	11.424	/	/

Cilj 2: Izboljšanje razpoložljivosti in pestrosti ter zagotavljanje dostopnosti in dosegljivosti storitev in programov

Osnovni kazalniki:

- razpoložljivost programov socialnega varstva, ki jih sofinancira MDDSZ, za različne ciljne skupine uporabnikov na nacionalni ravni (število programov, število mest in število uporabnikov),
- razpoložljivost socialnovarstvenih storitev,
- razmerje med številom uporabnikov (nad 65 letom starosti) institucionalnega varstva v domovih za starejše in številom uporabnikov (nad 65 letom starosti) pomoči na domu (na letni ravni).

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Število programov socialnega varstva za različne ciljne skupine uporabnikov:			
Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja	MDDSZ	2012	1 telefon za svetovanje, 14 skupin za samopomoč, 11 svetovalnic, 8 materinskih domov, 16 varnih hiš, 1 krizni center
Mreža programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialnih stiskah zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti (motnje hranjenja, igre na srečo ipd.)	MDDSZ	2011	21 nizkopražnih programov, 14 visokopražnih programov, 1 reintegracijski program, ⁴ 44 programov s področja alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti, med njimi 2 svetovalnici za motnje hranjenja

⁴ Reintegracijske aktivnosti se izvajajo tudi v dveh visokopražnih programih.

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Mreža programov na področju duševnega zdravja	MDDSZ	2012	49 stanovanjskih skupin, 26 dnevni centrov, 3 telefoni za svetovanje, 16 pisarn za svetovanje
Mreža programov za brezdomce	MDDSZ	2012	14 zavetišč, 8 dnevni centrov s svetovalnim delom
Mreža programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za primerno družinsko življenje, ter mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju	MDDSZ	2012	20 dnevni centrov, 1 telefon za svetovanje otrokom in mladostnikom
Mreža programov za starejše, ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za dementne osebe in njihove svojce ter medgeneracijska središča	MDDSZ	2012	1000 skupin za samopomoč, 3 medgeneracijska središča
Mreža programov za podporno bivanje invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov	MDDSZ	2012	50 programov
Mreža specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju osebnostnih problemov	MDDSZ	2011	24 programov
Mreža programov za socialno vključevanje oziroma vključenost Romov	MDDSZ	2012	8 programov
Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi (prosilci za mednarodno zaščito, begunci, ekonomski migranti in njihovi družinski člani, bivši zaporniki, osebe v postopku deložacije, podpora umirajočim in njihovim svojcem ter žalujočim, žrtve zlorab in trgovine z ljudmi, žrtve prometnih nesreč ipd.)	MDDSZ	2012	5 programov
Število mest v posameznih skupinah programov socialnega varstva			
Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja	MDDSZ	2012	Materinski domovi: 165 mest, varne hiše: 265 mest, krizni center: 16 mest
Mreža programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialnih stiskah zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti (motnje hranjenja, igre na srečo ipd.)	MDDSZ	2012	Visokopražni programi: 200 mest, nizkopražni programi: 1900 mest

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Mreža programov na področju duševnega zdravja	MDDSZ	2012	Stanovanjske skupine: 245 mest, dnevni centri: 435 mest (2011), pisarne za svetovanje: 490 mest (2011)
Mreža programov za brezdomce	MDDSZ	2012	Zavetišča: 260 mest, zavetišča za brezdomne uživalce drog: 28 mest
Mreža programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za primerno družinsko življenje, ter mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odrasčanju	MDDSZ	2012	Ni podatka – podatek o številu mest ni relevanten.
Mreža programov za starejše ljudi – ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevnem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za dementne osebe in njihove svojce ter medgeneracijska	MDDSZ	2012	Ni podatka – podatek o številu mest ni relevanten.
Mreža programov za podporno bivanje invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov	MDDSZ	2012	Ni podatka – podatek o številu mest ni relevanten.
Mreža specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju osebnostnih problemov	MDDSZ	2012	14 terapevtov specialistov
Mreža programov za socialno vključevanje oziroma vključenost Romov	MDDSZ	2012	Ni podatka – podatek o številu mest ni relevanten.
Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi (prosilci za mednarodno zaščito, begunci, ekonomski migranti in njihovi družinski člani, bivši zaporniki, osebe v postopku deložacije, podpora umirajočim in njihovim svojcem ter žalujočim, žrtve zlorab in trgovine z ljudmi, žrtve prometnih nesreč ipd.)	MDDSZ	2012	Ni podatka – podatek o številu mest ni relevanten.
Število uporabnikov v posameznih skupinah programov socialnega varstva*:			
Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja	IRSSV	2011	7607
Mreža programov na področju zasvojenosti, ki so namenjeni uporabnikom prepovedanih drog in osebam, ki so se znašle v socialnih stiskah zaradi alkoholizma ali drugih oblik zasvojenosti (motnje hranjenja, igre na srečo ipd.)	IRSSV	2011	11.897

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Mreža programov na področju duševnega zdravja	IRSSV	2011	5889
Mreža programov za brezdomce	IRSSV	2011	1692
Mreža programov za otroke in mladostnike, prikrajšane za primerno družinsko življenje, ter mreža programov, namenjenih otrokom in mladostnikom s težavami v odraščanju	IRSSV	2011	9239
Mreža programov za starejše ljudi – ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevem življenju, vključno s programi pomoči in podpore za dementne osebe in njihove svojce ter medgeneracijska	IRSSV	2011	101.718
Mreža programov za podporno bivanje invalidov in mreža drugih specializiranih programov za organizacijo in spodbujanje neodvisnega življenja invalidov	IRSSV	2011	13.880
Mreža specializiranih programov psihosocialne pomoči otrokom, odraslim ali družinam, namenjena razreševanju osebnostnih problemov	IRSSV	2011	3643
Mreža programov za socialno vključevanje oziroma vključenost Romov	IRSSV	2011	759
Mreža drugih programov, ki so namenjeni odpravljanju socialnih stisk ljudi (prosilci za mednarodno zaščito, begunci, ekonomski migranti in njihovi družinski člani, bivši zaporniki, osebe v postopku deložacije, podpora umirajočim in njihovim svojcem ter žalujočim, žrtve zlorab in trgovine z ljudmi, žrtve prometnih nesreč ipd.)	IRSSV	2011	42.880

* Uporabniki telefonov za svetovanje različnim ciljnim skupinam niso šteti, ker gre za anonimne uporabnike in izvajalci programov beležijo le število klicev oziroma pogovorov.

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
<i>Število uporabnikov/vodenih primerov posameznih socialnovarstvenih storitev:</i>			
Prva socialna pomoč	MDDSZ	2011	45.130 vodenih primerov na CSD
Specialistična prva socialna pomoč	MDDSZ	2011	335 vodenih primerov v kriznih centrih za mlade (10 kriznih centrov za mlade, 2 za odrasle)
Osebna pomoč	MDDSZ	2011	2431 vodenih primerov na CSD
Pomoč družini za dom	MDDSZ	2011	1645 vodenih primerov na CSD

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Pomoč družini z osebo z motnjo v duševnem ali telesnem razvoju	IRSSV	2007	318 družin
Pomoč na domu za starejše	IRSSV	2011	5834 oseb
Pomoč na domu za odrasle invalidne osebe, kronično bolne in osebe z dolgotrajnimi okvarami zdravja	IRSSV	2011	784 oseb
Pomoč na domu za otroke in mladoletnike	Ni podatka.	Ni podatka.	Ni podatka.
Dnevne oblike varstva	MDDSZ	2011	350 mest
Vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji	MDDSZ	2011	3098 oseb
Družinski pomočnik	MDDSZ	2011	779 družinskih pomočnikov
Nastanitev, varstvo in vzgoja otrok in mladoletnikov	MDDSZ	2011	1090 oseb (otrok in mladoletnikov v rejništvu), 781 rejniških družin
(24-urno) institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z motnjo v duševnem razvoju	MDDSZ	2011	317 oseb
Dnevno (do 10-urno) institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z motnjo v duševnem razvoju	MDDSZ	2011	151 oseb
(24-urno) institucionalno varstvo odraslih oseb z motnjo v duševnem razvoju in več motnjami	MDDSZ	2011	1570 oseb
Institucionalno varstvo oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki so vključene v storitev VDC	MDDSZ	2011	924 oseb
Institucionalno varstvo oseb s poškodbo glave	MDDSZ	2011	52 oseb
Institucionalno varstvo oseb z duševno motnjo	SURS	2011	384 oseb
Institucionalno varstvo odraslih oseb s težjimi senzornimi in gibalnimi ovirami in motnjami	SURS	2011	78 oseb
Institucionalno varstvo starejših oseb	SURS	2011	17.386 oseb v celodnevem varstvu
Kratkotrajne institucionalne namestitve	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Razmerje med številom uporabnikov (nad 65 letom starosti) institucionalnega varstva v domovih za starejše in številom uporabnikov (nad 65 letom starosti) pomoči na domu (na letni ravni)	SURS IRSSV	2011	2,9

Cilj 3: Izboljševanje kakovosti storitev in programov ter drugih oblik pomoči s povečanjem učinkovitosti upravljanja in vodenja izvajalskih organizacij, povečanjem njihove avtonomije ter upravljanjem kakovosti in zagotavljanjem večjega vpliva uporabnikov in predstavnikov uporabnikov na načrtovanje in izvajanje storitev

Osnovni kazalniki:

- delež izvajalcev socialnovarstvenih storitev, ki imajo uveden certificiran način upravljanja kakovosti,
- delež izvajalcev programov socialnega varstva, ki imajo uveden certificiran način upravljanja kakovosti,
- delež programov socialnega varstva (sofinanciranih s strani MDDSZ), ki imajo uveden takšen način evalvacije programa, ki upošteva vidik koristnosti vključitve uporabnika v program,
- število delujočih (se sestanejo vsaj enkrat na leto) uporabniških sosvetov (na letni ravni) pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in programov.

Kazalnik	Vir podatkov	Zadnji razpoložljivi podatki za leto	Zadnji razpoložljivi podatki
Delež izvajalcev socialnovarstvenih storitev, ki imajo uveden certificiran način upravljanja kakovosti	MDDSZ	2011	Približno 20 %
Delež izvajalcev programov socialnega varstva, ki imajo uveden certificiran način upravljanja kakovosti	IRSSV	2011	3,6 %
Delež programov socialnega varstva (sofinanciranih s strani MDDSZ), ki imajo uveden takšen način evalvacije programa, ki upošteva vidik koristnosti vključitve uporabnika v program	IRSSV	2011	76 programov, kar je 21,1 % vseh programov
Število delujočih (se sestanejo se vsaj enkrat na leto) uporabniških sosvetov (na letni ravni) pri izvajalcih socialnovarstvenih storitev in programov	IRSSV	2011	Uporabniški sosveti delujejo v 33 programih, kar je v 9,2 % programov

**1518. Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022
(ReNPVCP13-22)**

Na podlagi 3. člena Zakona o voznikih (Uradni list RS, št. 109/10) in 109. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo in 105/10) je Državni zbor na seji dne 24. aprila 2013 sprejel

**RESOLUCIJO
o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022
(ReNPVCP13-22)****1 UVOD**

Sodobna civilizacija je poleg velikih prednosti prinesla s seboj tudi tragedije. Zlasti v prometu, ki je z razvojem avtomobila povezal med seboj kraje, ki so bili prej nedosegljivi, je temu razvoju sledila tudi temna plat – prometne nesreče. Pri ugotavljanju posledic prometnih nesreč spremljamo izgube življenj in hude invalidnosti kot nenadomestljive ter nepopravljive izgube v družinah, družbi in škode, ki jih ima družba zaradi posledic prometnih nesreč. Najhujše posledice prometnih nesreč, v katerih so smrtne žrtve in hude telesne poškodbe, občutijo predvsem družine.

Varnost v cestnem prometu je v Republiki Sloveniji in v Evropski uniji pomembno družbeno vprašanje. Leta 2011 je v Evropski uniji na cestah umrlo 30.100 oseb, kar je enako številu prebivalcev v srednje velikem mestu, hujše poškodovanih pa je bilo 324.000. Nastali družbeni stroški najhujših posledic prometnih nesreč v Evropski uniji so zelo visoki – leta 2010 so znašali okrog 130 milijard evrov (na podlagi statistične vrednosti življenja, ki je bila izračunana v študiji HEATCO – šesti okvirni program za raziskave in tehnološki razvoj; Evropska komisija). V Republiki Sloveniji je leta 2011 umrlo 141 oseb, poškodovanih pa je bilo 9.673 oseb, kar predstavlja 0,8% v skupnem številu umrlih in 0,8% poškodovanih v skupnem številu poškodovanih, pri čemer so ocenjeni družbeni stroški prometnih nesreč v letu 2011 znašali 636 milijonov evrov (prijavljene in ocena škod prometnih nesreč), kar predstavlja 1,76% bruto domačega proizvoda.

Na nastanek prometnih nesreč vpliva več dejavnikov, poglobitni pa so udeleženci v cestnem prometu, cestna infrastruktura, motorna vozila in prometno okolje. Pri vseh teh dejavnikih ima človek najpomembnejšo vlogo, saj je kot voznik v vlogi uporabnika motornega vozila in cest, kot načrtovalec pa je zelo pomemben člen pri gradnji cest. Varnost cestnega prometa je odvisna od odgovornega ravnanja posameznika, vzgojno izobraževalnih in preventivnih institucij, medijev, represivnih in pravosodnih organov, civilne družbe, gospodarskih družb, vodstev samoupravnih lokalnih skupnosti in ne nazadnje državnih organov.

Osrednja pozornost prometne politike v Republiki Sloveniji je namenjena trajnostni mobilnosti, ki predstavlja tudi osrčje prometne politike Evropske unije. Cilj evropske prometne politike je ločiti mobilnost od njenih negativnih stranskih učinkov, kar je ključnega pomena za doseganje varnostnih, okoljskih in energetskih ciljev do leta 2020. Za dosegajo cilja prometne politike Evropska unija vzpodbuja razvoj okolju prijaznejšega prometnega sektorja in razvoj učinkovitih sistemov za upravljanje prometa in povečanje varnosti v cestnem prometu.

Pri pripravi nacionalnega programa so upoštevani: Bela knjiga: Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu, št. 8333/11, Resolucija o prometni politiki Republike Slovenije (Intermodalnost: Čas za sinergijo) (Uradni list RS, št. 58/06), Strategija razvoja Slovenije¹, Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023², Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru Regij: Evropski prostor varnosti v cestnem prometu: usmeritve politike na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju 2011–2020, št. 12603/10.

Komisija je v sporočilu z naslovom „Evropa 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“³ poudarila, da so za evropski prostor pomembni socialna kohezija, bolj zeleno gospodarstvo, izobraževanje in inovacije. Našteti cilji se morajo odražati v različnih vidikih evropske prometne politike, in si prizadevati za traj-

¹ Sprejeta na 30. redni seji Vlade RS 23. 6. 2005.

² Sprejeta na 92. redni seji Vlade RS 12. 10. 2006.

³ COM(2010) 2020.

nostno mobilnost za vse državljane, „dekarbonizacijo“ prometa in popolno izrabo tehnološkega napredka. Varnost v cestnem prometu ima tudi pomembno vlogo v novi beli knjigi o prometni politiki za obdobje 2010–2020, saj je zmanjšanje števila umrlih v prometnih nesrečah ključno za splošno izboljšanje prometnega sistema ter zadovoljevanje potreb in pričakovanj državljanov in državljanek.

Predlagane usmeritve politike v celoti upoštevajo rezultate, zbrane med tretjim akcijskim programom za varnost v cestnem prometu za obdobje 2001–2010 (Sporočilo Komisije, št. SEC (2006)221: Evropski akcijski program za varnost v cestnem prometu – Vmesni pregled), iz katerih je razvidno, da so kljub pomembnemu napredku, ki je bil dosežen na področju varnosti v cestnem prometu, potrebna nadaljnja in okrepljena prizadevanja.

Za dosego ciljev je potreben skladen celostni in integralni pristop, pri katerem bodo upoštevane sinergije ciljev politik na drugih področjih prometa. Na področju varnosti cestnega prometa na lokalni, nacionalni, evropski ali mednarodni ravni pa je treba, v skladu z načelom subsidiarnosti, upoštevati in izvajati ukrepe varnosti cestnega prometa na vseh ravneh.

Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 109/10) v 3. členu določa, da se prednostne naloge in cilji za zagotovitev večje varnosti cestnega prometa določijo z nacionalnim programom varnosti cestnega prometa (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program).

Nacionalni program temelji na analizi obstoječega stanja varnosti cestnega prometa ter vlogi in pomenu varnosti za gospodarski in družbeni razvoj. Spremembe na področju varnosti v cestnem prometu sprožajo nova razvojna gibanja, ki zahtevajo čim hitrejše sledenje novostim in njihovo uresničevanje v praksi. Nacionalni program je strateški dokument, ki z opredelitvijo stanja, ciljev in ukrepov zagotavlja možnosti za trajnostni in celostni razvoj predvsem na področju varnosti cestnega prometa.

2 VIZIJA 0

Vizija nič pomeni:

**NIČ SMRTNIH ŽRTEV IN
NIČ HUDO TELESNO POŠKODOVANIH OSEB
ZARADI PROMETNIH NESREČ V SLOVENIJI**

Vizija nič je pozitiven in odgovoren odnos ustvarjalcev in udeležencev cestnoprometnega sistema, ki so s svojim celotnim delovanjem in ravnanjem dolžni preprečiti najhujše posledice prometnih nesreč ter zagotoviti varen dolgoročni cilj: nič mrtvih in nič hudo poškodovanih zaradi prometnih nesreč. Z moralnega vidika je to edini možni dolgoročni cilj vseh humanih družb ter kot takšen jasen in razumljiv cilj vseh sodelujočih ustvarjalcev in udeležencev cestnoprometnega sistema. Vizija nič zato zahteva spremembo razmišljanja in ravnanja oblikovalcev sistema, izvajalcev in prometnih udeležencev. Zavezuje jih k jasnemu odgovornemu ravnanju, kakor to predpisujejo pravila, in k zagotovitvi varnega cestnoprometnega sistema – zgraditev cestne infrastrukture in tehnologija vozil morata preprečevati morebitne napake, ki vodijo v prometne nesreče s hudimi posledicami.

Z Vizijo nič se odgovornost za ustvarjanje varnega sistema prenaša na slehernega soustvarjalca in uporabnika cest, kot takšna pa postaja nosilka humane in politične skrbi za večjo varnost na cestah po vsej Evropski uniji.

Vizija nič obvezuje državne organe in organizacije, organe samoupravnih lokalnih skupnosti, strokovne institucije, organizacije civilne družbe in posameznike, da vse svoje odločitve in ravnanje usmerijo k njeni uresnitvi. Prometni sistem pa prilagodijo in oblikujejo tako, da v njem ne bodo ljudje umirali in se telesno poškodovali.

3 NAČELA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Nacionalni program obravnava strokovno zahtevne in varnostno kar najpogostejše probleme v cestnem prometu v Republiki Sloveniji. Temelji na treh skupnih načelih:

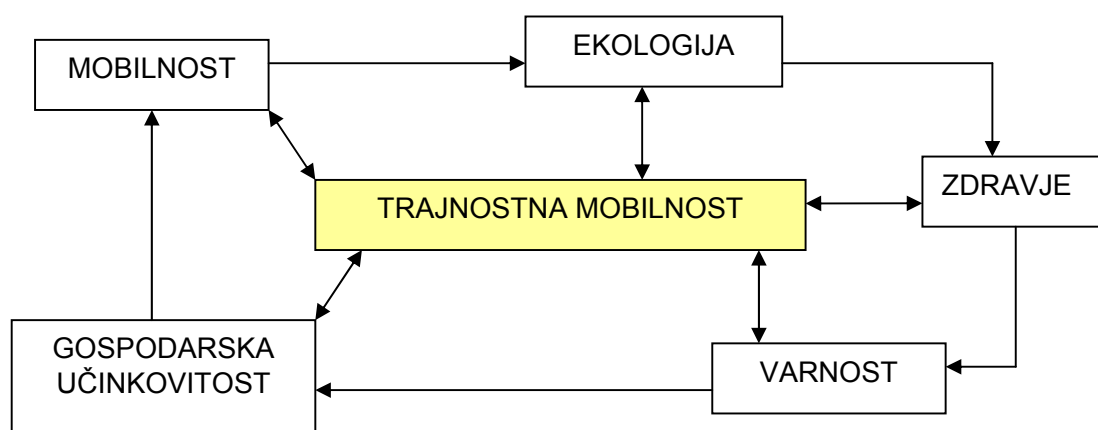
1. UVELJAVITEV NAJBOLJŠIH STANDARDOV VARNOSTI V CESTNEM PROMETU

Področje varnosti v cestnem prometu mora temeljiti zagotavljanju varnosti cestnega prometa vsem državljanom in državljanom ter jih z različnimi orodji spodbuditi, da bodo zlasti sami prevzeli odgovornost za svojo varnost in varnost drugih, saj se mora vsak človek zavedati, da je on sam tisti, ki s svoji neprevidnim ravnanjem in kršenjem prometnih pravil povzroča nevarnost in je tudi sam tisti, ki je od drugih ogrožen. Varnost cestne-

ga prometa mora temeljiti na aktivnostih, da državljanom in državljkam zagotavlja varno in okolju prijazno mobilnost ter usmerjeno spodbuja enakost vseh udeležencev v cestnem prometu in z dejavnostmi vpliva na izboljšanje varnosti ogroženih skupin udeležencev v cestnem prometu.

2. CELOVIT PRISTOP DO VARNOSTI V CESTNEM PROMETU

Pri strateških usmeritvah na področju varnosti v cestnem prometu je treba upoštevati tudi usmeritve in izhodišča na drugih prometnih področjih, temeljna izhodišča na področju varnosti cestnega prometa pa morajo upoštevati in temeljiti na njihovih ciljih. Varnost v cestnem prometu je tesno povezana s politikami s področja energije, okolja, zaposlovanja, izobraževanja, mladih, javnega zdravja, inovacij in tehnologije, pravosodja, zavarovalništva⁴, trgovine in zunanjih zadev.

3. SUBSIDIARNOST, SORAZMERNOST IN DELJENA PRISTOJNOST

Najpomembnejše načelo je upravljanje varnosti cestnega prometa: v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti, ki se pri varnosti v cestnem prometu odražata v deljeni pristojnosti, pri čemer zavezuje organe na državni, regionalni in lokalni ravni ter predstavnike civilne družbe, da vsak na svojem področju sprejmejo konkretne ukrepe in jih v ta namen tudi izvajajo. Evropska listina o varnosti v cestnem prometu je zgleden primer zaveze posameznih akterjev.

Nacionalni program sledi tudi drugim načelom, ki omogočajo učinkovitost in uresničljivost nacionalnega programa. Ta načela so:

- družbena podpora,
- uresničljivost,
- prožnost/pragmatičnost,
- pravočasnost/ustreznost,
- usklajenost ravni opazovanja (mednarodno/nacionalno/lokalno),
- racionalnost/optimalnost/učinkovitost,
- preglednost/sledljivost/primerljivost,
- odgovornost,
- sistematičnost,
- merljivost in druga načela.

⁴ Zavarovalniški sektor lahko izboljša varnost v cestnem prometu s tečajji varne vožnje in zavarovalnimi policami. Tako se lahko npr. s sistemi „plačaj, kolikor prevoziš“, pri katerih je višina zavarovalne premije odvisna od števila prevoženih kilometrov, dosežejo znatni prihranki pri stroških nesreč in zmanjšajo emisije CO₂, ki jih povzročajo avtomobili.

4 STRATEŠKI CILJ NACIONALNEGA PROGRAMA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

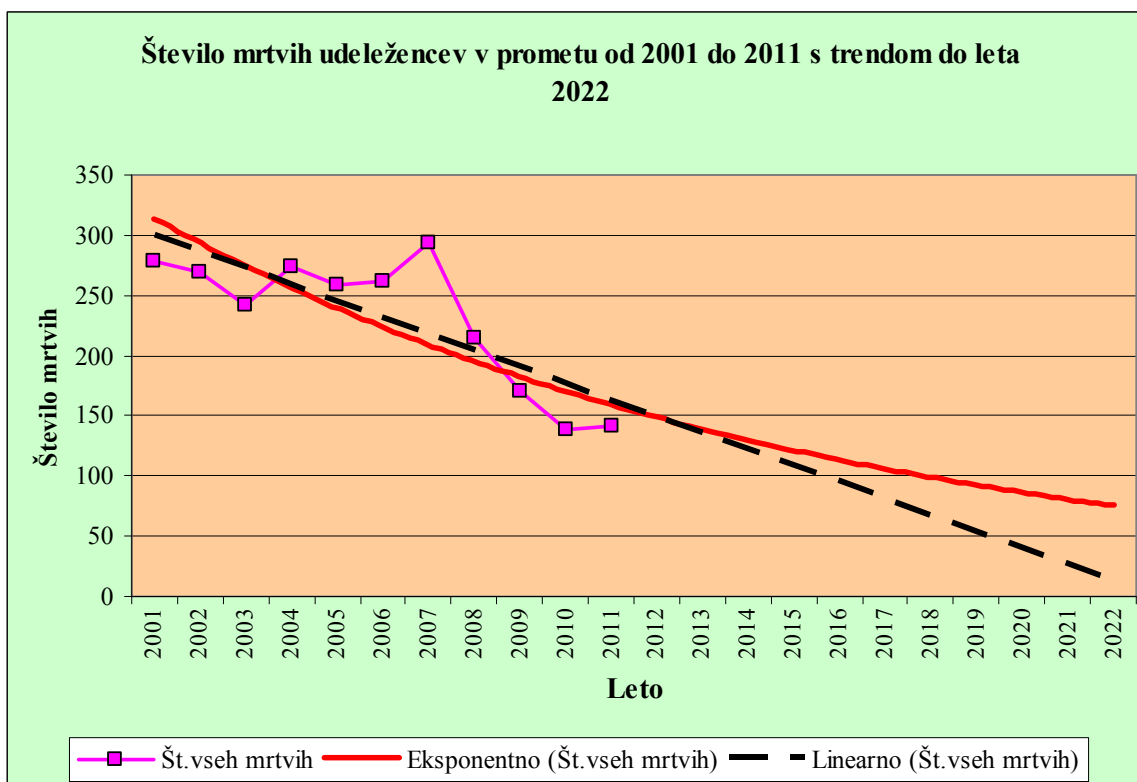
Skupni cilj držav članic je, da se do leta 2020 v cestnem prometu ohrani čim več življenj in prepolovi število žrtev in hudo telesno poškodovanih oseb. Temu cilju sledi tudi nacionalni program, katerega izvajanje mora zagotoviti, da na slovenskih cestah konec leta 2022 ne bo umrlo več kot 70 oseb in se ne bo hudo telesno poškodovalo več kot 460 oseb.

1. NA SLOVENSКИH CESTAH DO KONCA LETA 2022 NE SME UMRETI V PROMETNIH NESREČAH VEČ KOT 35 OSEB NA MILIJON PREBIVALCEV

2. NA SLOVENSКИH CESTAH SE DO KONCA LETA 2022 NE SME HUDO TELESNO POŠKODOVATI VEČ KOT 230 OSEB NA MILIJON PREBIVALCEV

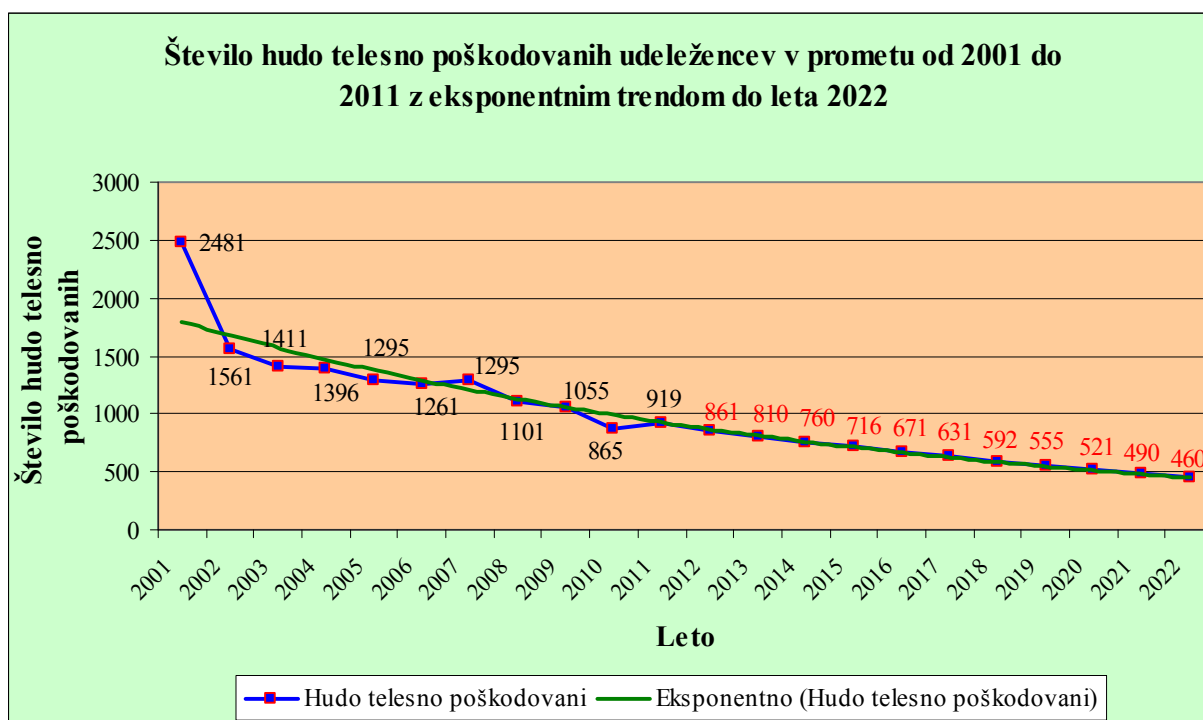
Za izhodišče se uporablja leto 2011, ko je v Sloveniji izgubilo življenje 141 ljudi, hudo telesno poškodovanih pa je bilo 919 udeležencev. Glede na evropski cilj, da se do leta 2020 za polovico zmanjša število mrtvih, to pomeni, da na slovenskih cestah do leta 2022 ne bi smelo umreti več kot 35 oseb na milijon prebivalcev in ne hudo telesno poškodovati več kot 230 oseb na milijon prebivalcev.

Graf 1 Število mrtvih udeležencev v prometu od leta 2001 do leta 2011 s trendoma do leta 2022

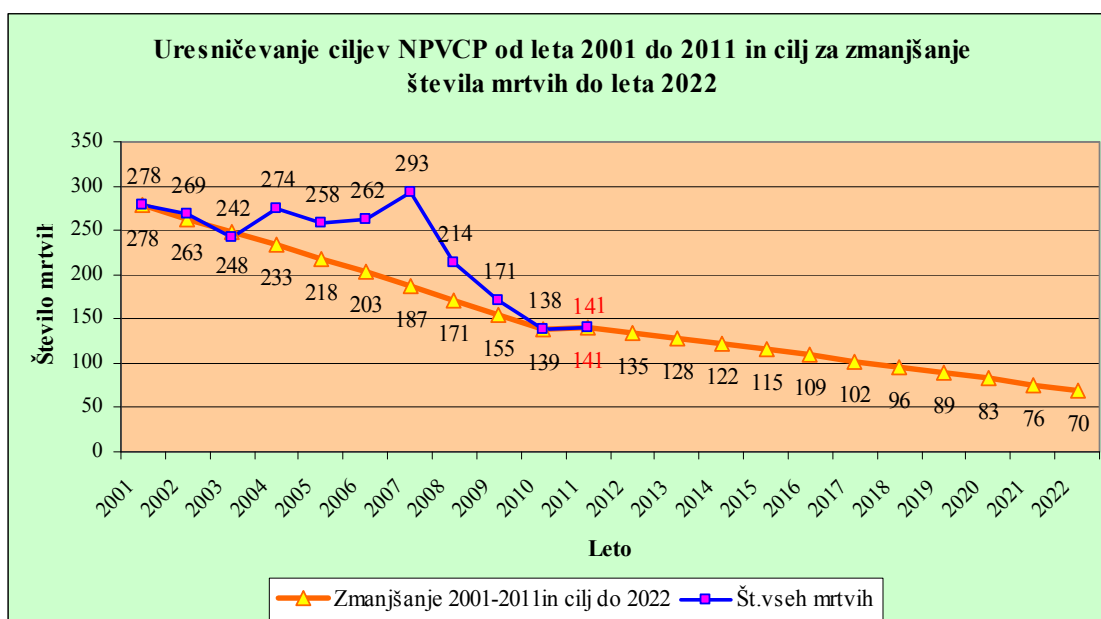
Oba trenda števila mrtvih med leti 2001 in 2011 teoretsko in informativno nakazujeta možno zmanjšanje števila mrtvih v prometnih nesrečah do leta 2022 (korelacijska koeficienta pri obeh trendnih linijah sta relativno nizka, kar pomeni, da so odstopanja lahko okoli 45%). Za doseg tega cilja pa je potrebno bistveno zmanjšati število mrtvih ranljivih skupin udeležencev v prometu. Trenda tudi kažeta, da so leta 2009, 2010 in 2011 po številu mrtvih pod linijo trenda, kar lahko opogumi vse izvajalce nacionalnega programa za še doslednejše izvajanje strategije doseganja zmanjšanja števila žrtev na slovenskih cestah.

Graf 2 Število hudo telesno poškodovanih udeležencev v prometu od leta 2001 do leta 2011 z eksponentnim trendom do leta 2022

Trend števila hudo telesno poškodovanih v cestnem prometu je od leta 2001 (2.481) pa do 2010 v stalnem upadanju. Število hudo poškodovanih se je do leta 2010 zmanjšalo za 65 %. V letu 2011 je število hudo telesno poškodovanih poraslo za 9 % oziroma na 919. Eksponentni trend zmanjšanja števila hudo poškodovanih kaže na polovično zmanjšanje do leta 2022. Korelacijski koeficient $R^2=0,82$ je dokaj visok in kaže na približno 20 % odstopanje od pričakovanih rezultatov. Zmanjšanje števila hudo poškodovanih pa je mogoč le ob doslednem upoštevanju strategije nacionalnega programa za zmanjšanje žrtev prometnih nesreč do leta 2022.

Graf 3 Dosedanje uresničevanje ciljev nacionalnega programa od leta 2001 do 2011 in cilj za zmanjšanje števila žrtev prometnih nesreč do leta 2022

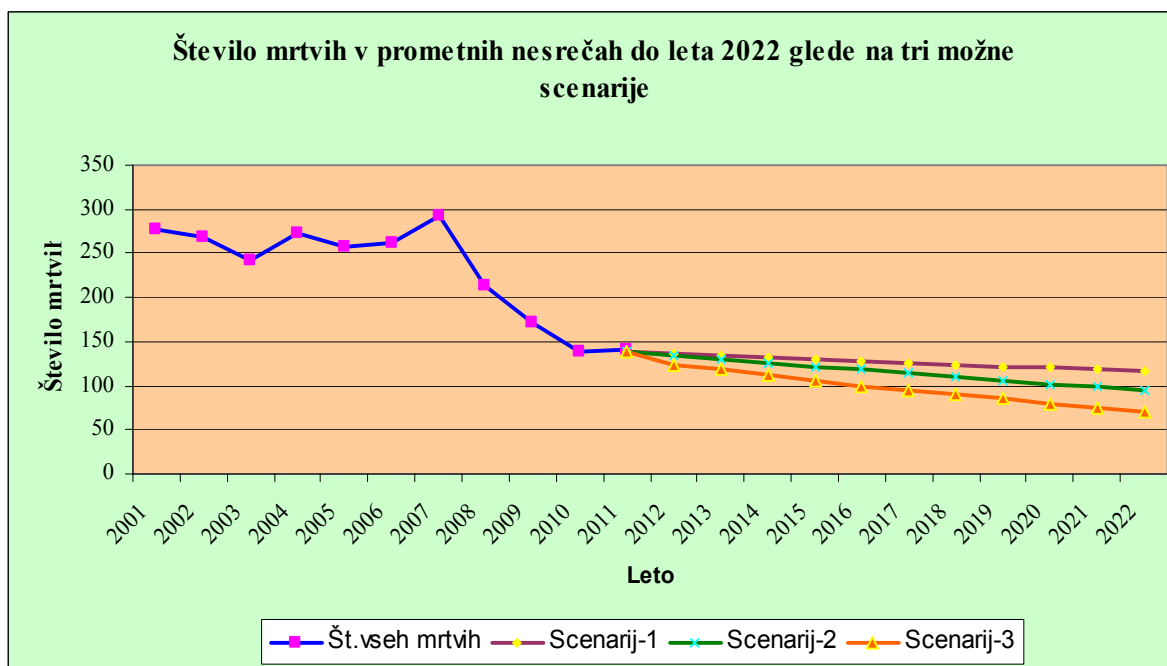

Dosedanje število mrtvih udeležencev v prometu je med leti 2004 in 2008 bistveno presegalo letna pričakovanja, določena z obema preteklima nacionalnima programoma. Po letu 2008 so se pričakovanja močno

približala in jih v letu 2010 celo minimalno preseгла. Za doseganje končnega števila 70 mrtvih ali 35 mrtvih na milijon prebivalcev bo potrebno najprej v naslednjih letih upoštevati cilje, ki so določeni za vsako leto posebej. Če želimo doseči zastavljeni cilj, bo potrebno po letu 2011 do leta 2022 v povprečju zmanjšati število umrlih po 6 do 7 udeležencev na leto.

Za doseganje tega cilja je bilo simulirano več scenarijev. Predvsem so bile upoštevane izkušnje zadnjih treh, štirih let, ko se je z dobro vodenimi akcijami, poostrenim in doslednim nadzorom cestnega prometa, bistveno zmanjšalo število mrtvih.

Graf 4 Število mrtvih v prometnih nesrečah glede na tri možne scenarije

Grafikon prikazuje bodoče stanje glede na možne scenarije, in sicer:

Scenarij 1: Brez dodatnih dejavnosti, z zmanjšanjem obsega nekaterih dejavnosti

Dejavnosti in njihov obseg se bo zaradi pomanjkanja resursov in povečanja prihrankov na vseh področjih nekoliko zmanjšal. Pri tem scenariju lahko celo pride v posameznih obdobjih do bistvenega povečanja števila mrtvih.

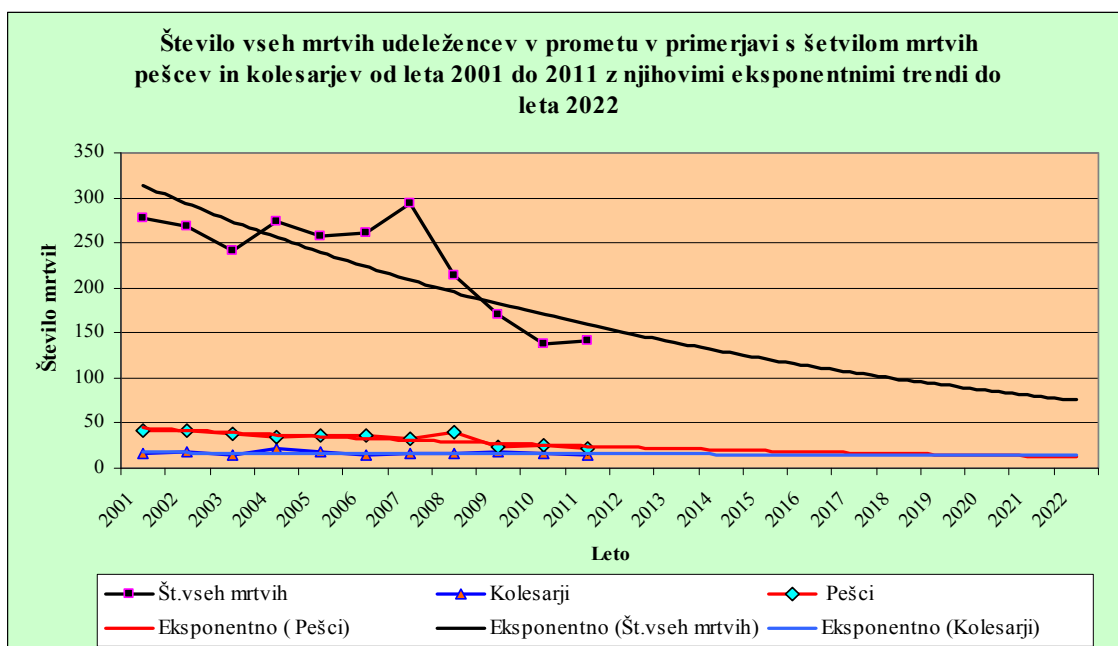
Scenarij 2: Izvajanje nekaterih dodatnih dejavnosti

Po tem scenariju bodo subjekti izvajali stalne dejavnosti obstoječe in nove, sveže, aktualnejše akcije, se hitro odzivali na ugotovljene pomanjkljivosti ter predvsem delovali aktivneje, bolj usklajeno in usmerjeno k cilju, torej k zmanjševanju števila umrlih v prometnih nesrečah.

Scenarij 3: Izvajanje vseh dejavnosti, predvidenih z nacionalnim programom

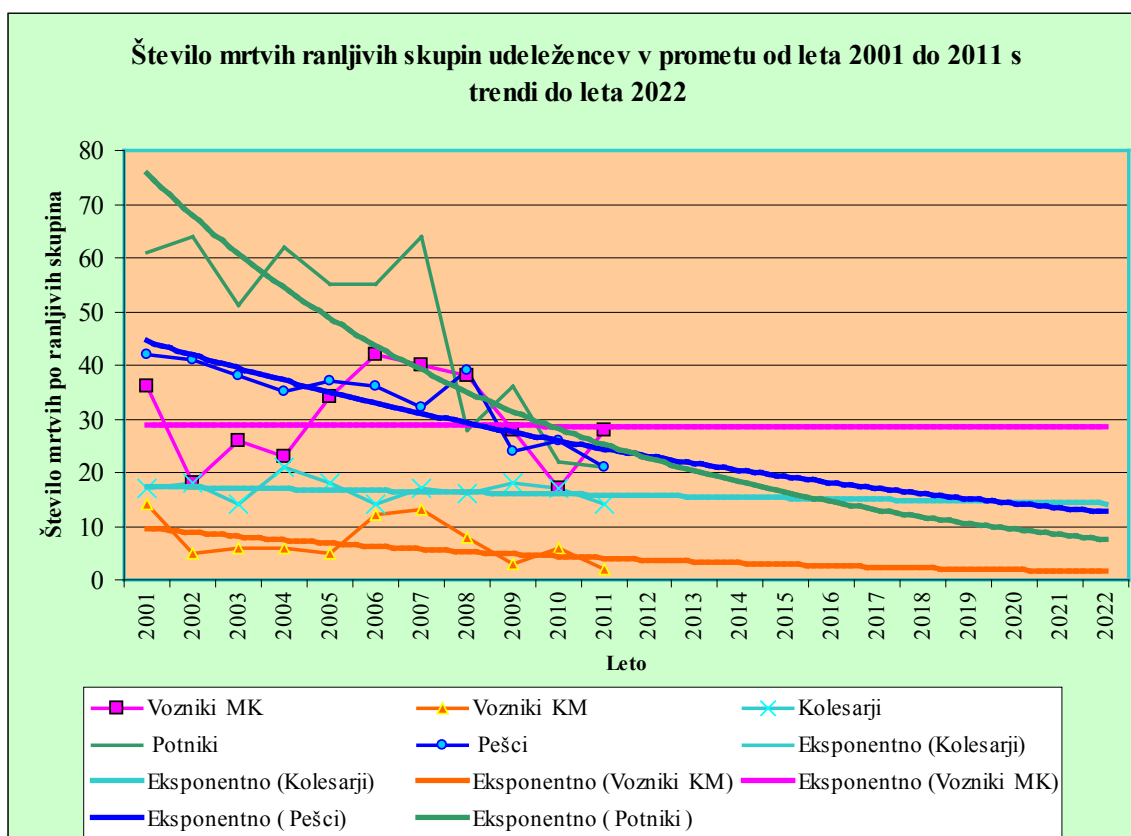
Ta scenarij predvideva dolgoročne sistemske rešitve na vseh področjih delovanja posameznih subjektov prometne varnosti, vključevanje v obsežne in vsebinsko domiselne akcije po medijih, poostren in dosleden nadzor, takojšnje ukrepe na cestah in takojšnje kaznovanje kršiteljev z zagroženimi kaznimi. Predvideva ostrejšje kazni za kršitelje predpisov zaradi katerih se dogajajo hude prometne nesreče. Skupaj s scenarijem št. 2 se bo število umrlih v prometnih nesrečah do leta 2022 zmanjšalo na 70, kar bi bilo primerljivo z državami v EU, ki imajo danes najmanj mrtvih na milijon prebivalcev.

Graf 5 Število mrtvih udeležencev v prometu v primerjavi s številom mrtvih pešcev in kolesarjev od leta 2001 do 2011 z eksponentnimi trendi do leta 2022

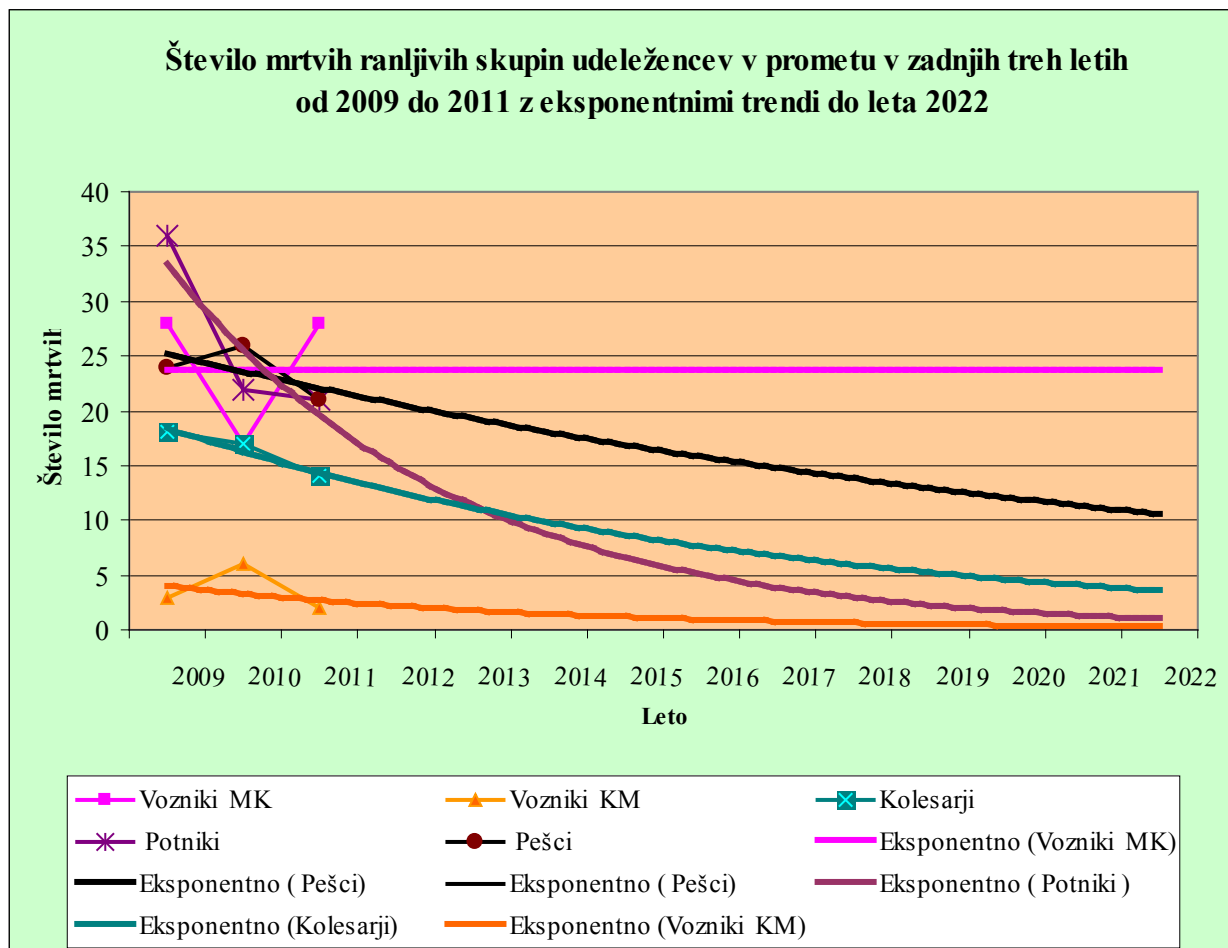
V primerjavi s številom vseh mrtvih udeležencev v prometu se število mrtvih kolesarjev in pešcev z leti ne znižuje sorazmerno z znižanjem števila vseh mrtvih udeležencev v prometu. Če upoštevamo naravnost teh dveh trendov potem lahko z določeno verjetnostjo pričakujemo v letu 2022 30 mrtvih pešcev in kolesarjev, kar pa je občutno preveč za izpolnitev ciljev nacionalnega programa.

Graf 6 Število mrtvih glede na različne ranljive skupine udeležencev v prometu od leta 2001 do 2011 z eksponentnimi trendi do leta 2022

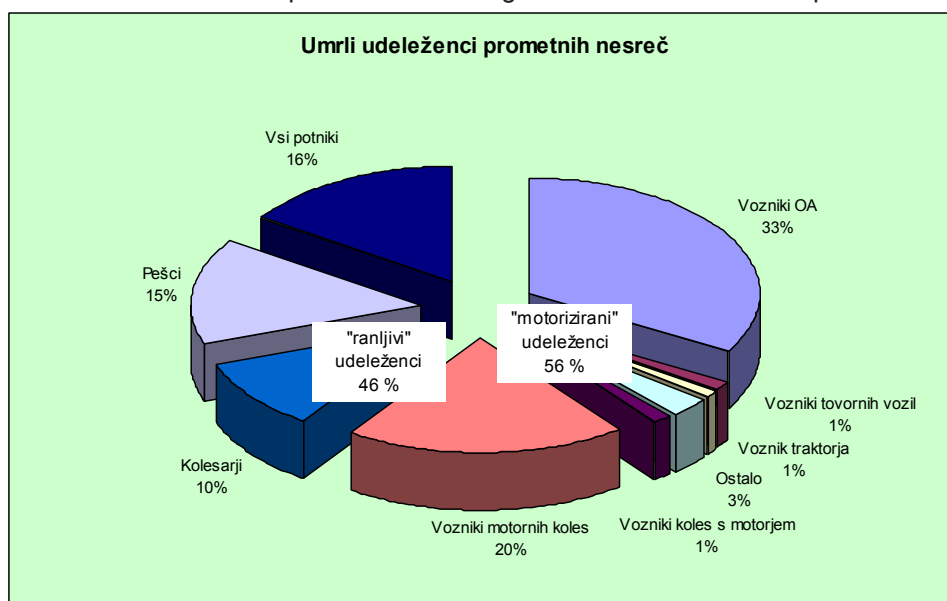
Primerjava trendov ranljivih skupin udeležencev v prometu, ki temeljijo na izračunih števila mrtvih med leti 2001 in 2011, kažejo v bodočnosti nezadovoljivo stanje, saj bi po takem izračunu bilo predvidoma skupaj preko 70 mrtvih udeležencev, kar pa je občutno previsoko, zato bi morali privzeti izboljšano strategija zmanjševanja števila mrtvih v zadnjih štirih letih, kar sicer le na shematski ravni prikazuje naslednji diagram.

Graf 7 Poizkus simulacije števila ranljivih skupin udeležencev v prometu na osnovi števila mrtvih v zadnjih treh letih (2009–2011) z asimptotičnimi eksponentnimi trendi do leta 2022

Diagrami so izdelani le kot simulacija – poizkus (število mrtvih v zadnjih treh letih je za statistično obdelavo praktično neuporabno), z upoštevanjem zmanjšanja števila mrtvih v zadnjih treh letih (2009–2011), ki kažejo v bistvu le tendence zmanjšanja ali povečanja števila mrtvih, kar pa je ponekod daleč od pričakovane realnosti, saj na primer leta 2020 ni pričakovati nobenega mrtvega voznika kolesa s motorjem, samo dva potnika in štiri kolesarje, vendar stremeti moramo k temu. Pozitivno je tudi zmanjševanje števila umrlih pešcev. Bolj zaskrbljujoče je konstantno število umrlih voznikov motornih koles. Eksponentni trendi kažejo, da je bila politika zadnjih treh let – zmanjševanja števila mrtvih ranljivih skupin, uspešna in pravilna (razen voznikov motornih koles).

Graf 8 Umrli udeleženci prometnih nesreč glede na vrsto udeležbe v prometu

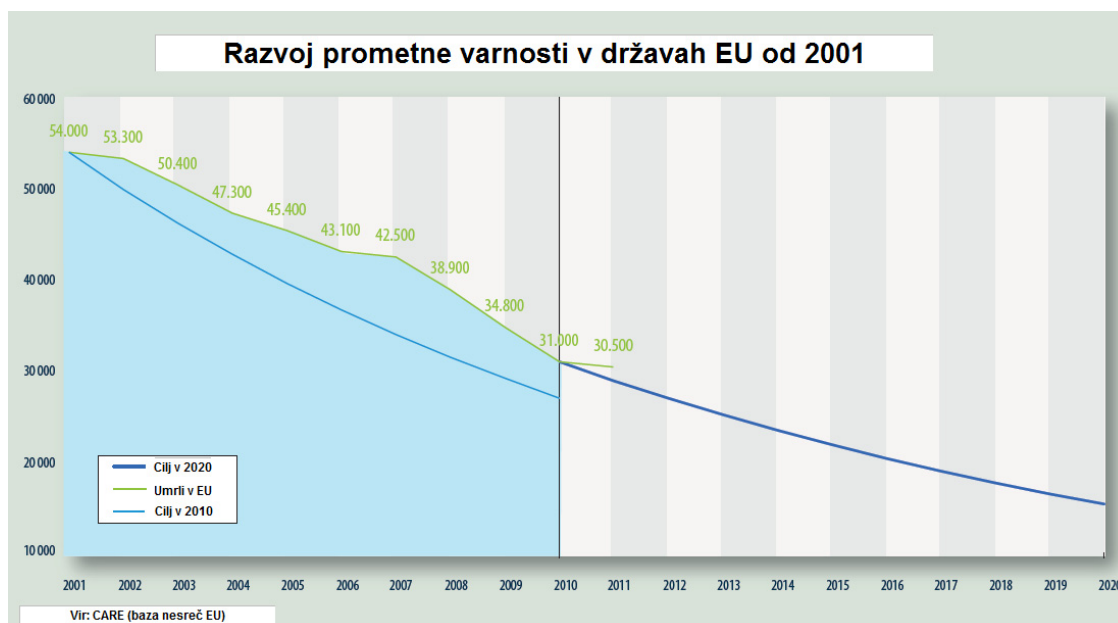

Kar 46 % umrlih v prometnih nesrečah v letu 2011 lahko neposredno ali posredno uvrščamo med ranljive skupine udeležencev v prometu (pešci, kolesarji, vozniki koles z motorjem in motornih koles). Zmanjševanje smrtnosti med njimi je oteženo zaradi manjših možnosti kontrole spoštovanja cestnoprometnih predpisov. To je ciljna skupina, katere delež leta 2022 ne bi smel presegati 40 umrlih in ne 30 umrlih voznikov štiri - kolesnih motornih vozil. Za primerjavo, delež motoriziranih udeležencev leta 2011 je znašal 56 %.

5 STANJE VARNOSTI CESTNEGA PROMETA V EU IN SLOVENIJI

Leta 2011 je v državah EU umrlo skoraj 30.100 ljudi v prometnih nesrečah. Cilj, ki je bil predlagan leta 2001 in dopolnjen leta 2004, je določal, da število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah do konca leta 2010 ne sme presegati števila 25.000. Cilj ni bil popolnoma dosežen, saj je v letu 2010 umrlo 31.000 udeležencev v prometnih nesrečah. Evropska komisija si je zadala nov cilj, do leta 2020 ponovno zmanjša število umrlih v prometnih nesrečah za polovico. Poleg umrlih je v Evropski uniji leta 2011 bilo huje telesno poškodovanih 324.000 udeležencev cestnega prometa v prometnih nesrečah.

Graf 9 Število mrtvih v prometnih nesrečah v državah EU od leta 2001 do 2011 s ciljem zmanjšanja števila mrtvih od leta 2020.

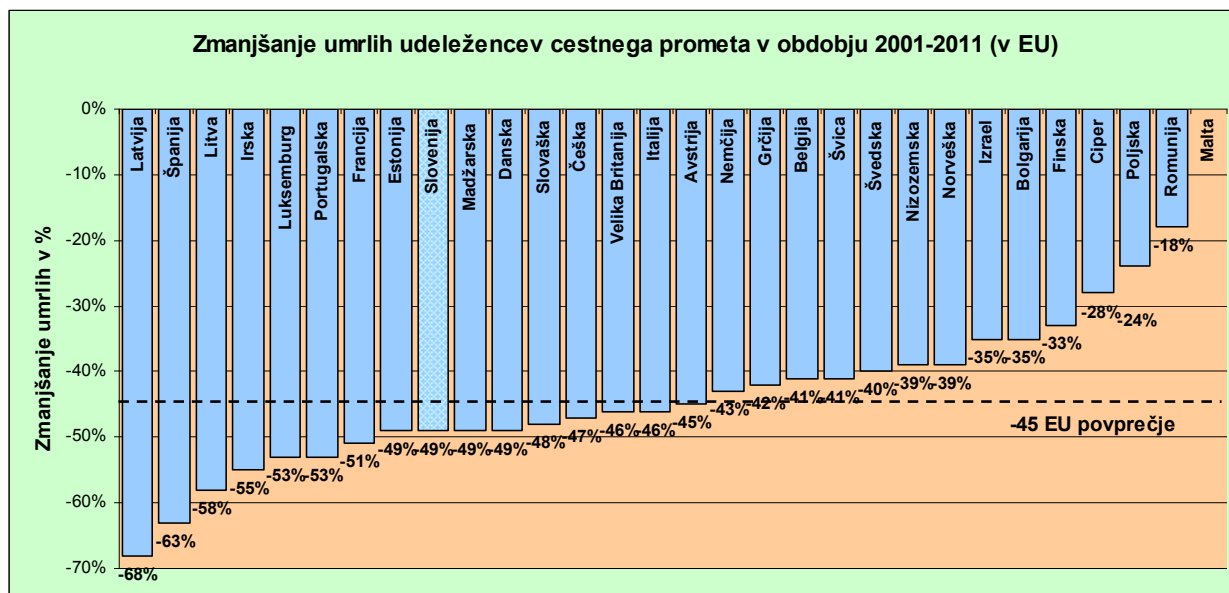

Razvoj prometne varnosti v državah EU od leta 2001 naprej kaže zmanjševanje števila umrlih v prometnih nesrečah v državah EU. V letu 2001 je bil zastavljen cilj, da število umrlih, ki je takrat znašalo 54.000, prepолоvimo do leta 2010. Število umrlih v prometnih nesrečah se zmanjšalo za 43 % na 31.000 umrlih, kar je bilo kljub temu, da cilj ni bil dosežen, pozitiven rezultat. V novem Evropskem akcijskem programu za varnost v cestnem prometu za obdobje 2011–2020 je cilj ostal isti – do leta 2020 se mora število umrlih v prometnih nesrečah glede na število iz leta 2010 prepолоviti – v letu 2020 ne sme umreti več kot 15.500 udeležencev cestnega prometa.

Umrljivost v cestnem prometu je odvisna od stopnje razvitosti prometnega sistema in ukrepov, ki jih posamezne države izvajajo za izboljšanje varnosti. Na podlagi podatkov o primerljivosti prometne varnosti Slovenije z državami Evropske unije za leto 2011 nam kazalci števila umrlih v prometnih nesrečah na 1.000.000 prebivalcev razkrivajo, da je takih nesreč za 15 % več od povprečja 27 držav članic, kar Republiko Slovenijo uvršča na 17. mesto med njimi. Skupno število umrlih prebivalcev v prometnih nesrečah na milijon prebivalcev kaže, da se Slovenija približuje evropskemu povprečju 60 umrlih na milijon prebivalcev; v letu 2011 je v Sloveniji umrlo 69 udeležencev na milijon prebivalcev.

Še leta 2004 je bila Slovenija s 137 mrtvih udeležencev v cestnem prometu na milijon prebivalcev na dokaj slabem 21 mestu med 25 državami EU. Leta 2009 je glede števila mrtvih udeležencev na milijon prebivalcev že napredovala na 17. mesto med 27 članicami EU, vendar je bila v 2011 še vedno na istem mestu.

Graf 10 Zmanjšanje umrlih udeležencev cestnega prometa v obdobju od leta 2001 do leta 2011 med državami članicami EU

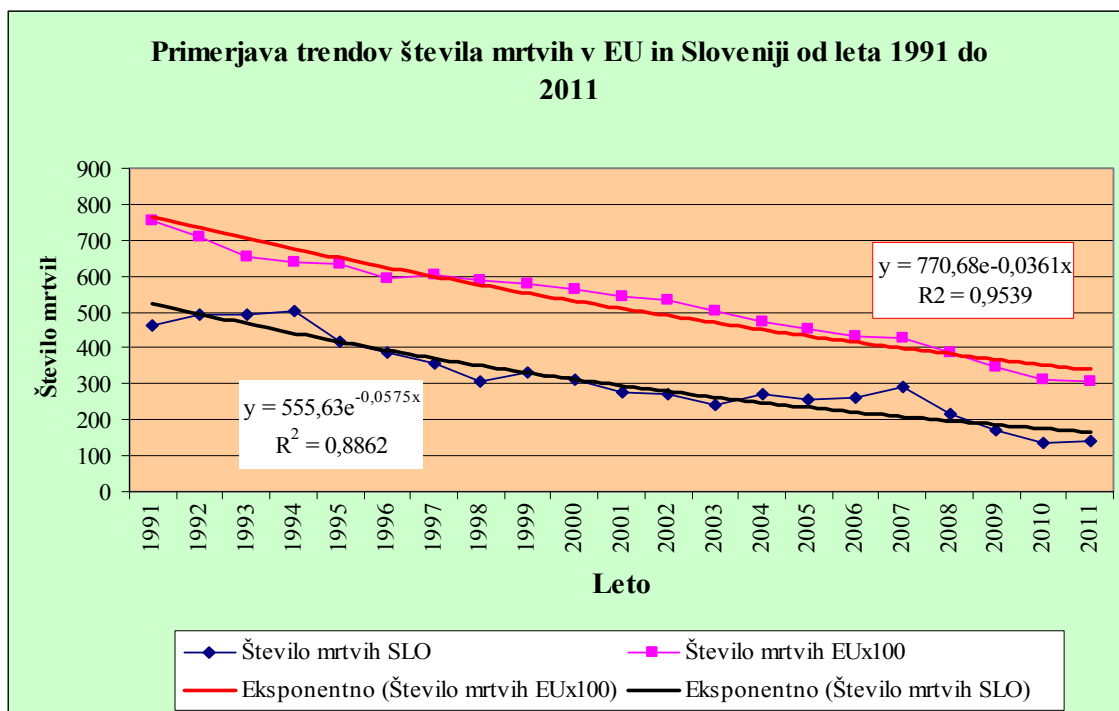

V obdobju 2001–2011 smo v Sloveniji zmanjšali število umrlih za 49 %, kar nas umešča ob bok državam kot so: Estonija, Madžarska in Danska. Od Slovenije je bilo bolj uspešnih 7 držav, še najbolj Latvija, Španija ter Litva. Povprečno zmanjšanje v državah EU je bilo 45 %.

Če pogledamo korak nazaj, se je leta 2007 Slovenija z 292 mrtvimi udeleženci cestnega prometa znašla v družbi prometno manj varnih evropskih držav. V letu 2008 pa nam je uspelo število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah zmanjšati za 27 % (umrlih 214) v primerjavi z letom 2007 in v letu 2009 nam je uspelo zmanjšati za 20 % v primerjavi z letom 2008 (leta 2009 171 mrtvih). Leto 2008 in 2009 sta prvi zaporedni leti v desetletnem obdobju (obdobje nacionalnega programa), da se je število umrlih zapored zmanjšalo za več kot 20 % – oziroma smo od leta 2007 na slovenskih cestah število mrtvih skoraj prepолоvili. Leto 2010 je, kar se tiče števila umrlih in poškodovanih v prometnih nesrečah, med najbolj varnimi v zadnjih petdesetih letih. S podobnim stanjem varnosti smo se srečali le leta 1952, ko je na slovenskih cestah umrlo 162 ljudi in je bila stopnja motorizacije veliko nižja, kot je danes.

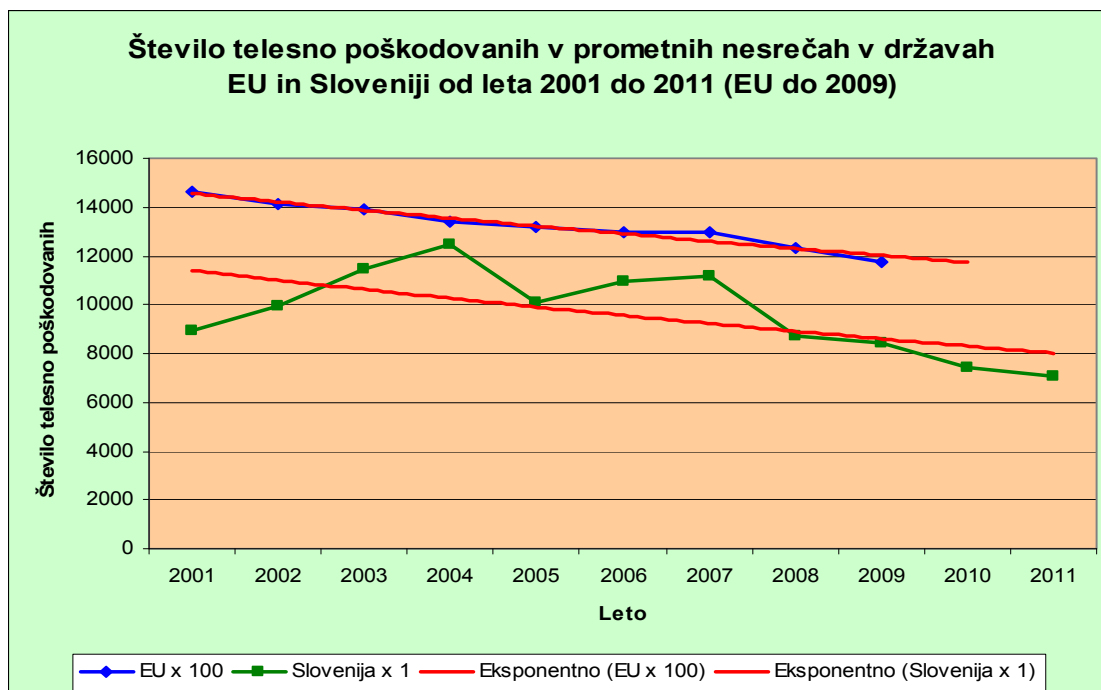
Za stanje varnosti cestnega prometa v letu 2011 je značilno, da se je trend zmanjševanja umrlih in hudo telesno poškodovanih ustavil. Na prikazani lestvici 27. držav Slovenija s 141 mrtvimi v letu 2011 zaseda 9 mesto z 49 % zmanjšanjem števila mrtvih. Slovenija se je po stopnji varnosti med državami članicami zaradi 49 % zmanjšanja števila umrlih v cestnem prometu uvrstila v vrh evropskih držav.

Graf 11 Primerjava eksponentnih trendov števila mrtvih v prometnih nesrečah v državah EU (1991–2011) in Sloveniji (1991–2011)

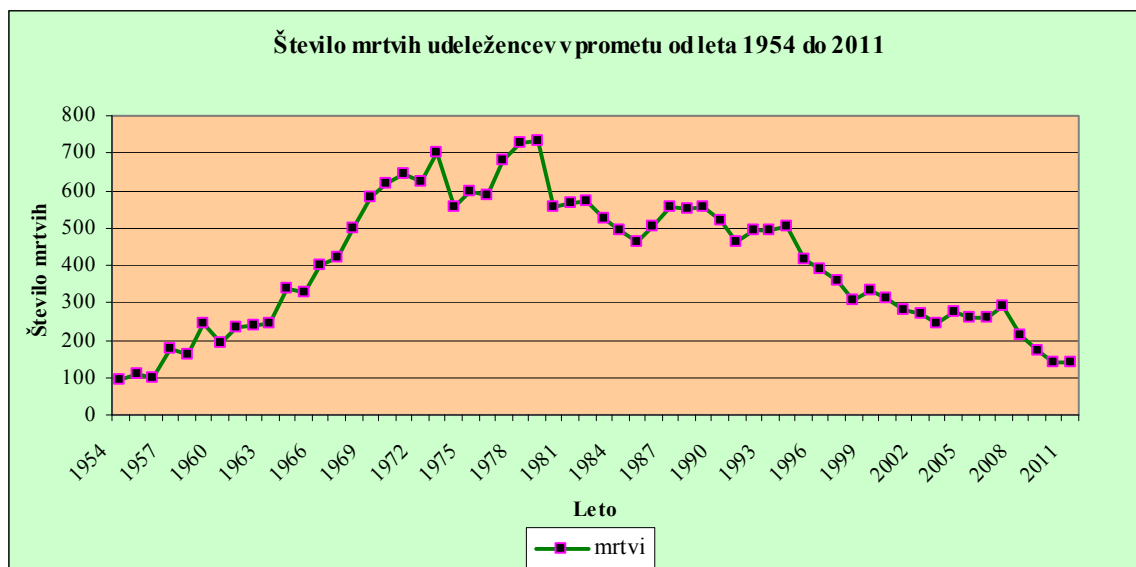
Primerjava eksponentnih trendov števila mrtvih v prometnih nesrečah v državah EU in Sloveniji od leta 1991 do 2011 kaže, da sta trenda skoraj vzporedna, kar kaže, da se v tem obdobju število mrtvih na slovenskih cestah znižuje podobno in sorazmerno kot na cestah na celotnem območju EU.

Graf 12 Primerjava števila telesno poškodovanih v prometnih nesrečah v državah EU in Sloveniji od leta 2001 do leta 2011 (EU do 2009)

Primerjava linearnih trendov števila poškodovanih za prikazano obdobje (primerljivi podatki za države EU so le za obdobje 2001–2009) kaže na hitrejše zmanjšanje telesno poškodovanih kot pri nas, kar pa se v zadnjih dveh letih tudi v Sloveniji približuje evropskemu povprečju.

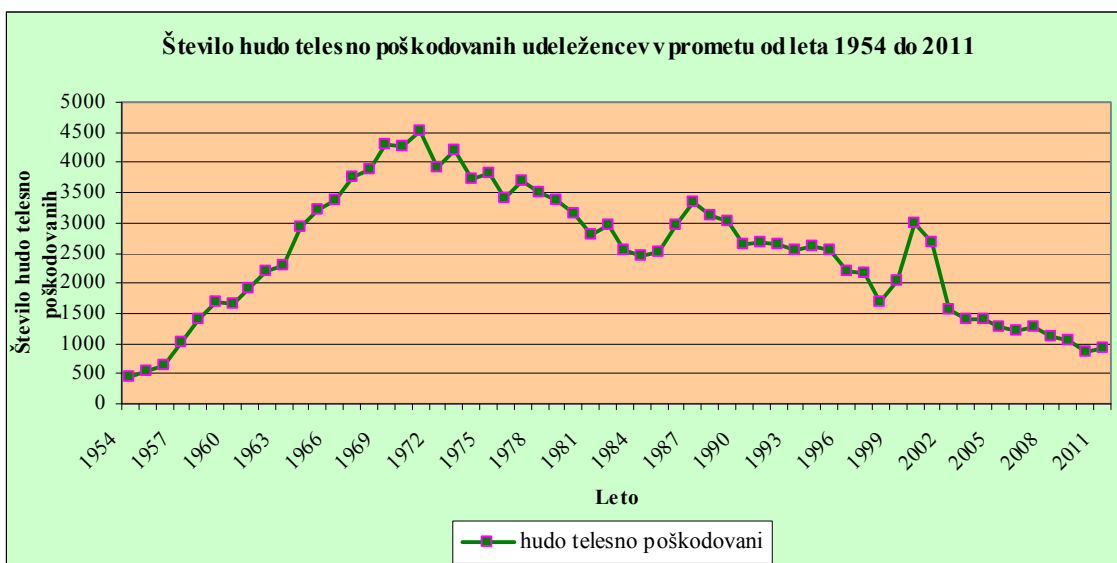
Graf 13 Število umrlih v prometnih nesrečah v Sloveniji od leta 1954 do 2011

Trend števila mrtvih v prometnih nesrečah je z odstopanji od leta 1954 do 1973 stalno naraščal, zaradi naftne krize leta 1973/74 nenadoma upadel in do leta 1979 narasel do največje vrednosti in od takrat pa do leta 2011 je z občasnimi porasti v stalnem upadanju. Leta 1954 je bilo registriranih le nekaj čez 10.000 motornih vozil, danes pa jih je čez 1,3 milijona, kar pomeni več kot 100-kratno povečanje, število mrtvih pa je približno enako, kar v več kot 60-letnem obdobju kaže na spremembe vrednot, obnašanja udeležencev v prometu, izboljšanje prometnih sredstev, spremenjeno in posodobljeno infrastrukturo, spremenjen način prevoznov v cestnem prometu in velik trud generacij strokovnjakov ter prostovoljcev za izboljšanje varnosti cestnega prometa in varnostnih razmer na cestah.

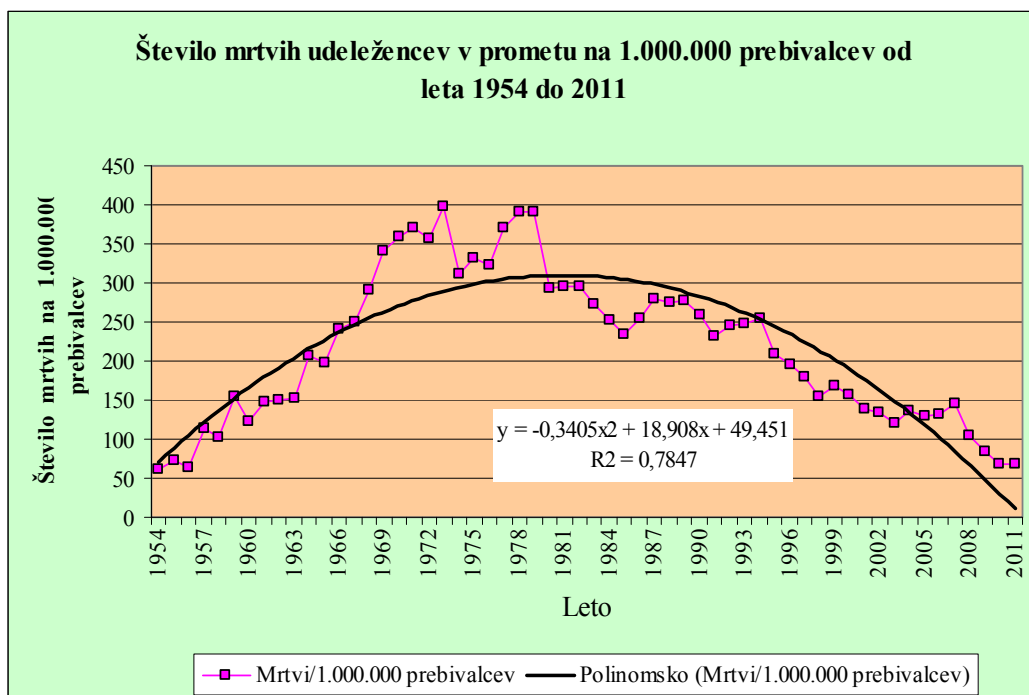
Število mrtvih v prometnih nesrečah je po letu 2001 močno upadlo s 278 mrtvih leta 2001 na 138 leta 2010. V vmesnem obdobju je prišlo do večjega porasta števila mrtvih leta 2007 (293 mrtvih) in močnega upada po tem letu. Slovenija je ena izmed evropskih držav, ki ji je v obdobju 2001–2010 s širšim družbenim prizadevanjem uspelo prepoloviti število smrtnih žrtev. Po uspešnem desetletju se je v 2011 število umrlih povečalo na 141.

Graf 14 Število hudo telesno poškodovanih udeležencev v prometu od leta 1954 do leta 2011

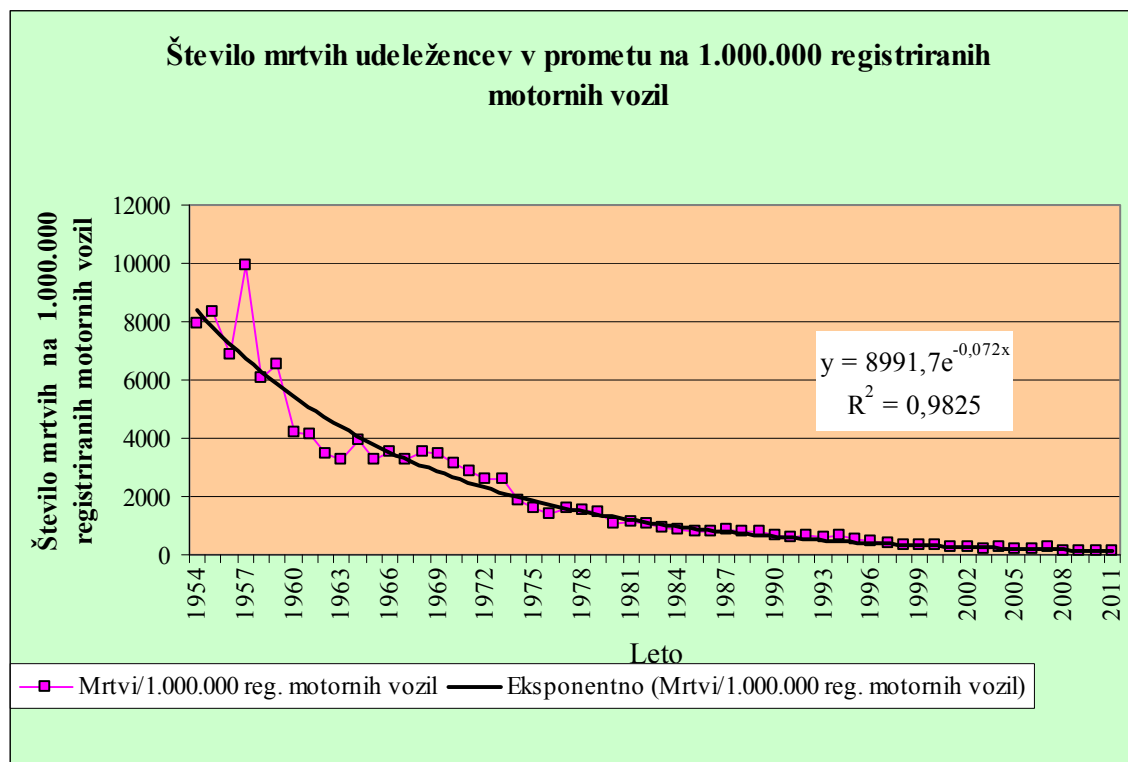
Število hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah je doseglo svoj vrh v začetku sedemdesetih let in se od takrat z vmesnimi povečanji koncem osemdesetih in devetdesetih let stalno zmanjšuje do vrednosti pod tisoč v letih 2010 in 2011.

Graf 15 Število mrtvih udeležencev v prometu na milijon prebivalcev od leta 1954 do leta 2011

Relativni pokazatelji števila mrtvih udeležencev v prometu na milijon prebivalcev so bili najvišji v sredini sedemdesetih let in prvi polovici osemdesetih let, ko so dosegali 400 mrtvih na milijon prebivalcev. Od takrat se stalno znižujejo z občasnimi padci in dvigi nad polinomno trendno krivuljo.

Graf 16 Število mrtvih udeležencev v prometu na milijon registriranih motornih vozil

Relativni pokazatelji števila mrtvih udeležencev v prometu na milijon registriranih motornih vozil kažejo, da se število mrtvih v cestnem prometu glede na število registriranih motornih vozil stalno znižuje. Eksponentna krivulja dobro opisuje zmanjšanje relativnega števila mrtvih za obdobje od leta 1954 do leta 2011, saj je njen korelacijski koeficient 0,98 blizu 1,00.

Tabela 1 Pregled prometnih nesreč in posledic v obdobju 2001–2011

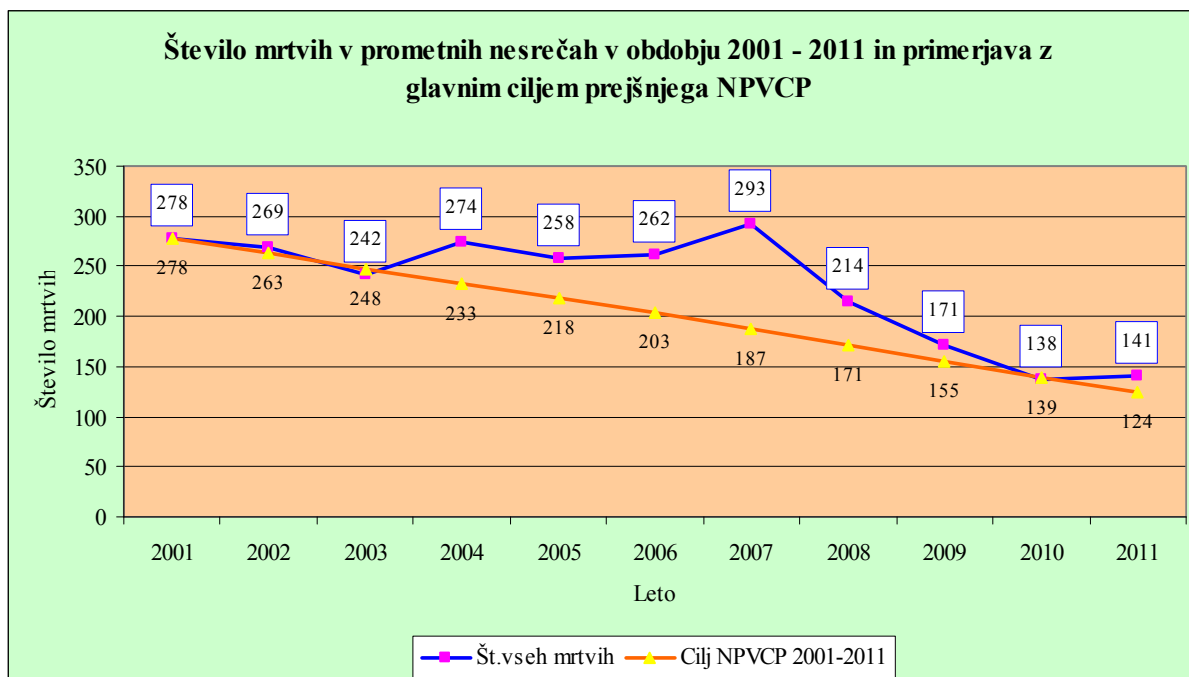
LETO	Prometne nesreče				Posledice		
	Vse nesreče	Nesreče s smrtnim izidom	Nesreče s telesnimi poškodbami	Nesreče z materialno škodo	Mrtvi	Hudo telesno poškodovani	Lahko telesno poškodovani
2001	39722	243	9092	30126	278	2481	10384
2002	39732	240	10065	29191	269	1561	12538
2003	41319	220	11595	29332	242	1411	15487
2004	43136	253	12710	30070	274	1396	17665
2005	31669	229	10343	21097	257	1295	13424
2006	32123	233	11404	20486	262	1261	15363
2007	30890	263	11377	19250	293	1295	15108
2008	23296	200	8978	14118	214	1101	11660
2009	20945	154	8577	12214	171	1055	11251
2010	21500	128	7489	13883	138	880	9512
2011	22913	129	7089	15695	141	919	8754

V Sloveniji so cilji iz nacionalnih programov za obdobje 2002–2005 in 2007–2011 le delno uresničeni. Predvideni končni cilj števila mrtvih je 100 % dosežen, saj se je število mrtvih v letu 2001 zmanjšalo z 278 na 138 v letu 2010 ali za 50 %. Število hudo telesno poškodovanih oseb se je leta 2010 zmanjšalo z 2.481 na 880 ali za 65 %, število lahko telesno poškodovanih pa s 10.384 na 9.512 ali za 8 %. Ni pa bilo doseženo vsakoletno zmanjšanje števila umrlih, saj je to naraščalo od leta 2003 do leta 2007 in šele po tem letu začelo strmo padati.

Med leti 2001 in 2007 so nastopila letna nihanja števila umrlih, od 242 umrlih v letu 2003 do največjega števila 293 v letu 2007, ko je bilo to le 63 % za tisto leto doseženega cilja. Po tem letu sledi izrazito zmanjšanje števila umrlih na 138 v letu 2010.

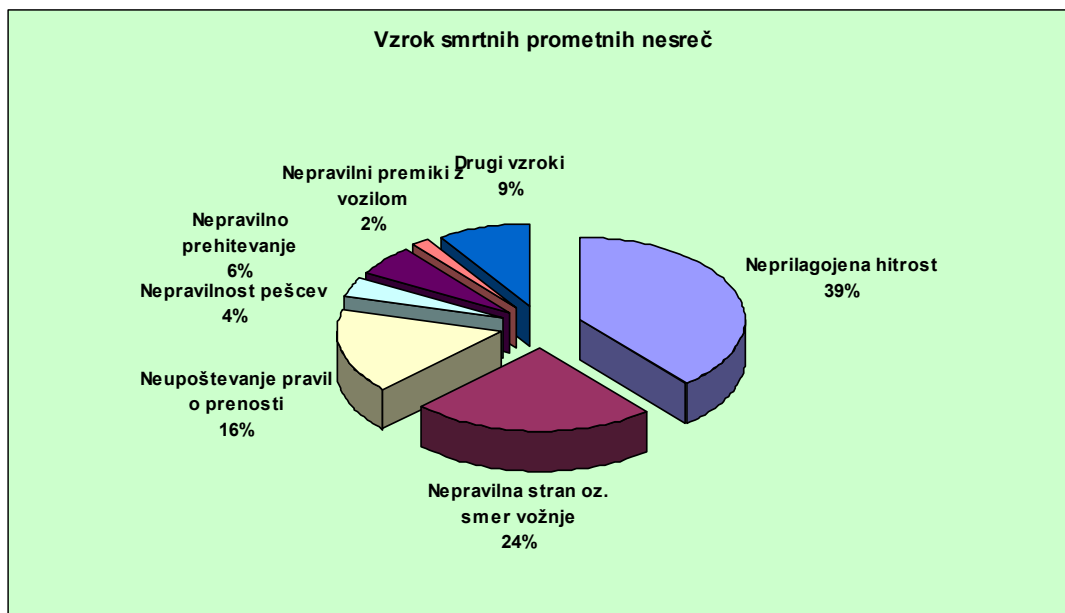
Primerjava Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje 2007–2011 (v nadaljevanju: NPVCP 2007–2011) z zastavljenimi cilji pokaže, da se je v tem obdobju – do leta 2010, število mrtvih zmanjšalo z 262 na 138 ali za 47 %, število hudo telesno poškodovanih s 1.261 na 880 ali za 30 %, število lahko poškodovanih pa s 15.363 na 9.512 ali za 38 %. V letu 2011 nismo dosegli zastavljenega cilja, saj je umrlo 141 udeležencev, cilj po NPVCP 2007–2011 pa je bil, da ne sme umreti več kot 124 udeležencev. V obdobju NPVCP 2007–2011 se je število umrlih zmanjšalo za 46,2 %.

Graf 17 Število mrtvih v prometnih nesrečah v obdobju 2001–2011 in primerjava z glavnim ciljem prejšnjih nacionalnih programov (2002–2005 in 2007–2011)

Cilj NPVCP 2007–2011; V letu 2011 ni uspelo doseči cilja NPVCP 2007–2011. Število umrlih se je zmanjševalo do leta 2010, v letu 2011 pa je sledilo minimalno povečanje, kar je onemogočilo, da bi dosegli zastavljen cilj. Kljub temu želimo s koordiniranimi akcijami, ki dajejo združevalne učinke doseči in morda celo preseči cilje v prihajajočih letih, kar bi potrdilo pravilen pristop h koordiniranemu akcijskemu delu vseh vpletenih dejavnikov, ki vplivajo na izboljšanje prometne varnosti.

Graf 18 Vzroki za nastanek prometnih nesreč s smrtnim izidom v letu 2011

Med vzroki za nastanek prometnih nesreč s smrtnim izidom so v letu 2011 na prvih treh mestih neprilagojena hitrost, nepravilna stran oz. smer vožnje in neupoštevanje pravil o prednosti. Razmerja med temi tremi vzroki ostajajo v vseh letih praktično nespremenjena. Neprilagojena hitrost, nepravilna stran in smer vožnje in neupoštevanje pravil o prednosti obsegajo kar 80 % vseh vzrokov za nastanek prometnih nesreč.

6 ORGANIZACIJSKI VIDIK IZVAJANJA NACIONALNEGA PROGRAMA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Strategija nacionalnega programa zagotavlja načrtno približevanje zastavljenim ciljem in njihovo doseganje. Ustvarja podlago za skupno načrtovanje, izvajanje nacionalnega programa in vključitev vseh možnih dejavnosti in subjektov, ki so dolžni ali želijo kakor koli prispevati k varnosti v cestnem prometu. Omogoča sinergijo delovanja vseh organov na tem področju ob nenehnem usmerjanju, usklajevanju, nadzoru in vrednotenju vseh nadaljnjih strategij. Za uveljavitev strategije nacionalni program v splošnem predvideva uresničitev naslednjih osnovnih strateških nalog na državni in lokalni ravni.

Na državni ravni je potrebno:

- vzpostaviti in zagotoviti kar najboljšo organizacijsko in funkcionalno sestavo,
- zagotoviti horizontalno in vertikalno usklajevanje,
- opredeliti finančno strategijo in zagotoviti sistemske vire,
- zagotoviti programu družbeno-politično podporo.

Na lokalni ravni je potrebno:

- sprejeti program varnosti cestnega prometa z opredeljenimi cilji, nosilci in nalogami,
- izvajati naloge, ki se nanašajo na varen in nemoten promet na občinskih cestah,
- zagotoviti sistemski vir financiranja,
- podpirati dejavnosti svetov za preventivno delovanje na področju cestnoprometne varnosti,
- sodelovati z nosilci programa varnosti cestnega prometa na svojem območju.

Nacionalna strategija zagotavlja:

- identifikacijo splošnih in specifičnih problemov prometne varnosti,
- povezavo z ustreznimi mednarodnimi institucijami za spremljanje, sodelovanje in upoštevanje zahtev evropske skupnosti pri uresničevanju skupnih ciljev glede varnosti cestnega prometa ter upoštevanje in vključitev zahtev v posamezne strateške programe,

- identifikacijo vseh subjektov, ki lahko kakor koli sodelujejo pri izvajanju nacionalnega programa, in potencialnih partnerjev,
 - postopen premik iz akcij v dejavnosti, kar pomeni omogočanje sistematičnega trajnega izvajanja dejavnosti,
 - vzpostavitev sistematičnega zbiranja, analiziranja in vzdrževanja podatkov, potrebnih za spremljanje učinkovitosti izvajanja programa,
 - sodelovanje in sistemsko vključevanje mednarodnih in domačih raziskav v operativne rešitve,
 - prožnost programa, ki bo omogočil neposreden odziv na nepredvidene prometno-varnostne razmere,
 - preglednost strategij, da bo mogoče slediti približevanju zastavljenim ciljem v vseh časovnih presekih,
 - nadzor nad učinkovitostjo izvajanja posameznih in skupne strategije ter izdelavo obdobjnih ocen učinkovitosti,
 - spremljanje učinkov izvajanja strokovno/znanstveno utemeljenih ukrepov,
 - potrebno izobraževanje in usposabljanje za potrebe varnosti v cestnem prometu.
- Ob upoštevanju značilnosti in kompleksnosti cestnega prometa in prometne varnosti, ki zahteva interdisciplinarno sistematično ukrepanje na eni strani ter nove finančne obremenitve, institucionalne spremembe in dopolnitve po drugi strani, se poleg varnosti cestnega prometa pojavlja tudi problem zagotavljanja učinkovitega vodenja programa na vseh ravneh.

7 NOSILCI, PRISTOJNI ZA SPREMLJANJE RAZVOJA NACIONALNEGA PROGRAMA

Za politično koordinacijo in nadzor nad izvajanjem nacionalnega programa Državni zbor Republike Slovenije obravnava razvoj in problematiko varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji, zato Vlada Republike Slovenije v ta namen najmanj enkrat letno obravnava poročilo o izvajanju resolucije o nacionalnem programu z vidika izvajanja strategij, programov in akcijskih načrtov.

Vlada Republike Slovenije predloži letno poročilo o izvajanju resolucije o nacionalnem programu Državnemu zboru Republike Slovenije najkasneje do 1. julija v tekočem letu za preteklo leto.

Državni zbor Republike Slovenije obravnava in zagotavlja naslednje:

- nacionalnemu programu varnosti cestnega prometa zagotovi družbenopolitično podporo;
- obravnava in sprejema letna poročila o rezultatih in izvajanju programa;
- daje potrebne usmeritve in konkretne naloge za učinkovitejšo izvedbo ukrepov.

ODBOR DIREKTORJEV ZA ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI V CESTNEM PROMETU

Za politično koordinacijo in zagotavljanje strateških usmeritev nad izvajanjem nacionalnega programa vlada ustanovi Odbor direktorjev za spremljanje, vodenje in nadziranje nacionalnega programa (v nadaljevanju: odbor).

Odbor sestavljajo:

- generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za infrastrukturo in generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za promet, Ministrstva za infrastrukturo in prostor,
 - direktor ali direktorica Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa,
 - direktor ali direktorica Direkcije Republike Slovenije za ceste,
 - predsednik ali predsednica uprave DARS d.d.,
 - generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za osnovno šolstvo in vrtce, generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za srednje šole, Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport,
 - generalni direktor ali generalna direktorica Policije,
 - generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za javno zdravje in generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za zdravstveno varstvo, Ministrstva za zdravje,
 - generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za delovna razmerja, generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za socialne zadeve Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
 - generalni direktor ali generalna direktorica direktorata, pristojnega za zakonodajo s področja pravosodja Ministrstva za pravosodje in
 - direktor ali direktorica Urada Republike Slovenije za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo.
- Odbor direktorjev vodi Ministrstvo za infrastrukturo in prostor.

Odbor direktorjev opravlja naslednje naloge:

- pripravlja strateške usmeritve in izhodišča ukrepov na področju razvoja varnosti cestnega prometa;
- obravnava letna in zaključno poročilo o rezultatih in izvajanju nacionalnega programa;
- daje konkretne naloge za učinkovitejšo izvedbo ukrepov na področju varnosti cestnega prometa;
- zagotavlja finančne in druge resurse potrebne za izvajanje nacionalnega programa;
- ter spremlja izvajanje nacionalnega programa.

MEDRESORSKA DELOVNA SKUPINA ZA SPREMLJANJE IN IZVAJANJE NACIONALNEGA PROGRAMA

Za strokovno izvajanje nacionalnega programa Vlada Republike Slovenije ustanovi medresorsko delovno skupino za spremljanje in izvajanje programa, in sicer iz skupine strokovnjakov, tako da sodelujejo v njem vsi organi in organizacije, ki med svojimi pristojnostmi in nalogami skrbijo za varnost cestnega prometa, strokovne organizacije in posamezni strokovnjaki, organizacije civilne družbe, podjetja, vseslovensko zavarovalniško združenje in samoupravne lokalne skupnosti.

Medresorsko delovno skupino za spremljanje in izvajanje nacionalnega programa vodi Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa.

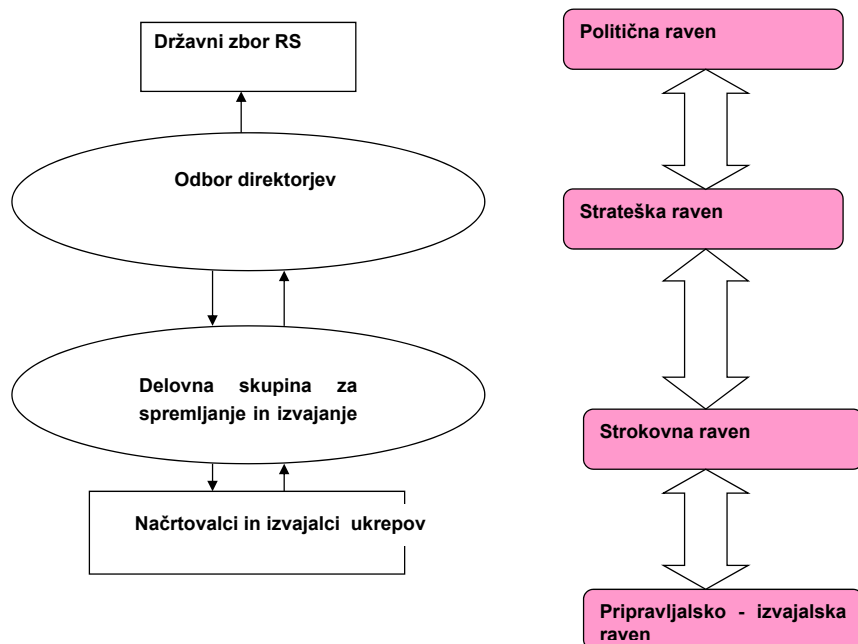
Medresorska delovna skupina za spremljanje in izvajanje nacionalnega programa:

- pripravlja in po potrebi obravnava vmesna problemska poročila, ki zahtevajo dodatne vire za izvedbo načrtovanih ukrepov;
- spremlja izvajanje nalog iz nacionalnega programa;
- sprejema poročila o izvedenih akcijskih programih;
- sprejme akcijski načrt za dvoletna obdobja do leta 2022;
- skrbi za koordinacijo izvajanja programov, ki zahtevajo sodelovanje vladnih organov, drugih organizacij, civilne družbe, vseslovenskega zavarovalniškega združenja in strokovnjakov;
- nadzira izvajanje operativnih programov za posamezna obdobja;
- pomaga pri delu lokalnih odborov in sodeluje pri usklajevanju programov za reševanje problemov, ki presegajo lokalno raven;
- skrbi za predstavitev in uveljavitev programa.

Za zagotavljanje koordinacije in spremljanja uresničevanja ciljev nacionalnega programa medresorska delovna skupina vsako leto pripravi poročilo o uspešnosti izvajanja nacionalnega programa. Poročila bodo predstavljala izhodišče za načrtovanje prihodnjih letnih akcijskih načrtov. Ob izteku vsakega koledarskega leta za tekoče leto do leta 2022 medresorska delovna skupina pripravi poročilo, vključno z evalvacijo izvajanja nacionalnega programa, in na osnovi poročila in ocene posreduje predlog Vladi Republike Slovenije in v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije za nadaljnje ukrepanje.

Pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa dejavno sodelujejo tudi samoupravne lokalne skupnosti. Te skladno z programom oblikujejo svoje programe, v katerih so zajete pristojnosti in naloge glede varnosti cestnega prometa na njihovem območju.

Slika 1 Nosilci izvajanja nacionalnega programa

8 PODROČJA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA S CILJI

8.1 CESTNA INFRASTRUKTURA

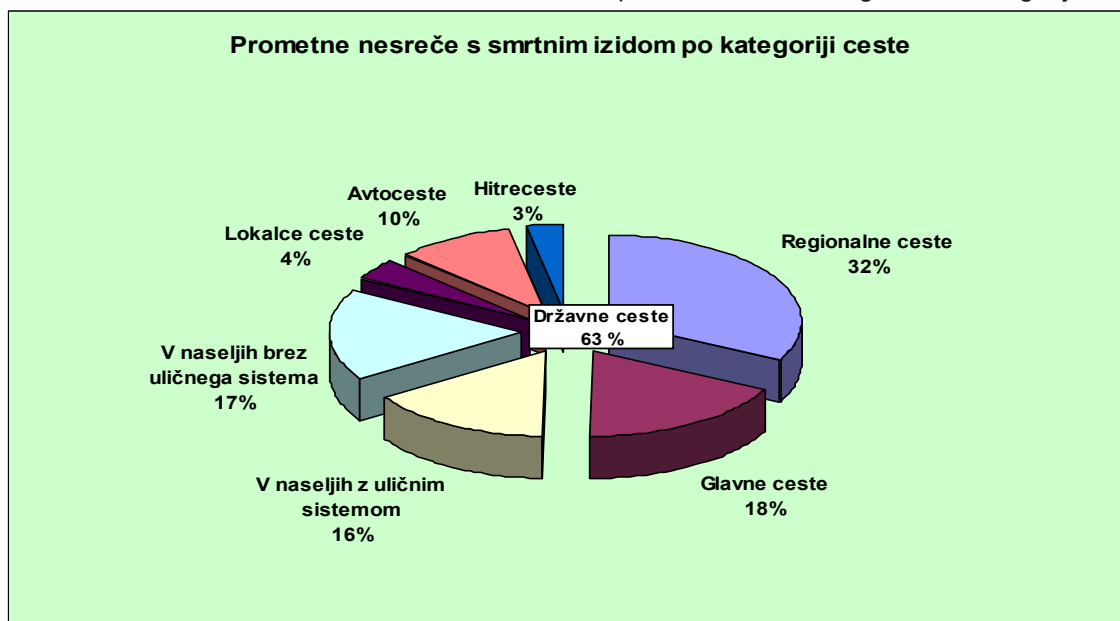
Cestna infrastruktura pomeni pomemben element prometne varnosti, ki v Sloveniji v zadnjih letih napreduje. Izstopa skrb za varne tehnične rešitve. Direktiva 2008/96/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture (UL L št. 319 z dne 29.11.2008, str. 59; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2008/96/ES) je uvedla nove načine zagotavljanja varnosti cestne infrastrukture, tako obstoječe, kot tudi načrtovane. Skladno z besedilom Direktive 2008/96/ES bodo preverjanju cestne infrastrukture sprva podvržene ceste V. in X. evropskega prometnega koridorja, kasneje pa tudi ostalo cestno omrežje. Na takšen način bo vloga cestne infrastrukture v prometno varnostnem sistemu jasno določena, zagotovljene pa bodo tudi jasne in varne prometno tehnične rešitve, pri čemer lahko rečemo, da je tudi področje cestne infrastrukture osredotočeno in usmerjeno k viziji nič, torej udeležencev cestnega prometa zagotoviti takšno infrastrukturo, ki ne bo dejavnik in vzrok prometnih nesreč.

Temeljni cilj:

ZAGOTAVLJANJE VARNE CESTNE INFRASTRUKTURE VSEM UDELEŽENCEM CESTNEGA PROMETA

Izboljšana, varnejša cestna infrastruktura nikakor ne more zmanjševati odgovornosti posameznika za njegova ravnanja, lahko in mora pa odpuščati nekatere njegove napake.

Graf 19 Število vseh umrlih udeležencev v cestnem prometu v letu 2011 glede na kategorijo ceste

Najpomembneje pri vsem tem je, da se v tem programu prepoznajo tudi občine. Prometna varnost na njihovih cestah je pomemben generator prometnih nesreč, zato je zagotavljanje varnih rešitev cestne infrastrukture tudi na lokalnem cestnem omrežju zelo pomemben dejavnik k našemu skupnemu cilju – nič mrtvih in hudo poškodovanih v prometnih nesrečah.

Razvoj cestne infrastrukture bo v naslednjih letih temeljil predvsem na skrbi za vzdrževanje cest, vzpostavitvi učinkovitega informacijskega sistema, pregledovanje varnostnih lastnosti cest in uvajanje sistemov za vodenje prometa. Cestno omrežje je iz leta v leto starejše in potrebno je načrtno obnavljanje cest. Cilji, ki so zastavljeni s tem nacionalnim programom, so ambiciozni, naravnani k trendu zagotavljanja varne cestne infrastrukture, torej k tehničnim rešitvam, ki morebitnih napak udeležencev ne kaznujejo takoj. Večji poudarek bo dan na predvidljivih in prizanesljivih cestah, kar pomeni standardizacijo cestnih ureditev v naseljih in izven njih z upoštevanjem elementov varnosti na cestah in njihovem okolju.

Ciljno usmerjena področja:

OBRAVNAVA IN ODPRAVA NEVARNIH MEST

Prometne nesreče so največkrat posledica kombinacije različnih okoliščin, med katerimi igrajo najpomembnejšo vlogo človek, vozilo, cesta ter okolje. Na določenih lokacijah prihaja do napak v interakciji človek – cesta, oziroma vozilo – cesta, na kar kažejo cestni odseki cest z zgostitvijo prometnih nesreč.

Odseki ali križišča z visoko stopnjo prometnih nesreč na državnem cestnem omrežju so lokacije z nadpovprečnim številom prometnih nesreč s poškodbo v triletnem časovnem obdobju glede na primerljive odseke podobnih cest. Določena so na podlagi analiz podatkov o prometnih nesrečah in terenskega ogleda. Odprava mest z visoko stopnjo prometnih nesreč na državnem cestnem omrežju je pomemben dejavnik za izboljšanje prometne varnosti.

Namen in cilj je, da se zbirajo podatki o mestih zgostitve nesreč oziroma nevarnih območjih na državnih cestah, ki so osnova za nadaljnje ukrepanje na podlagi katerih se izdelujejo prometno varnostne analize nevarnih območij s predlogom optimalne ureditve oziroma takojšnjih, kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za odpravo nevarnih območij.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– zmanjšanje števila nevarnih mest na državnem cestnem omrežju.
AKTIVNOSTI	– identifikacija in analiziranje nevarnih mest na državnem cestnem omrežju, – vzpostavitev informacijskega sistema ugotavljanja nevarnih mest na cestnem omrežju (Black Spot Management), – dopolnitev informacijskega sistema Policije s podatki o lokaciji nesreče preko GPS-ja, o vrsti in lastnosti ceste, lastnosti trka in lastnosti vozila, – dopolnitev vsebine zapisnika o ogledu kraja prometne nesreče z dodatnimi podatki o cesti in njenih lastnostih ter lastnostih trka, – označitev prometno nevarnih mest z opozorilno signalizacijo, – spremljanje števila prometnih nesreč z udeležbo voznikov motornih vozil, – spremljanje števila mrtvih in poškodovanih udeležencev v cestnem prometu.
KAZALNIKI	– zmanjšanje števila prometnih nesreč na nevarnih mestih, – izboljšanje kakovosti podatkov za pripravo oziroma izdelavo prometnih analiz, študij, ipd., – izboljšanje prometne varnosti.
NOSILEC	– DARS, DRSC, Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

ZAGOTAVLJANJE VARNEGA NAČRTOVANJA, GRADNJE IN PREGLEDOVANJA CESTNE INFRASTRUKTURE

Evropska direktiva 2008/96/ES prinaša na tem področju veliko novosti. Zagotavlja sistematičen proces preverjanja varnosti cestne infrastrukture, ki poteka v vseh fazah načrtovanja in obratovanja cestne infrastrukture in temelji na presoji idejne zasnove in projektne dokumentacije ter pregledu obstoječe ceste ali cestnega odseka z upoštevanjem cestne okolice, ki se ga opravi z namenom, da se ugotovijo napake in pomanjkljivosti ali obstoj nevarnih pogojev, ki lahko privedejo do nastanka hudih prometnih nesreč.

Kot enega od primernih orodij za pregled obstoječe infrastrukture bo Republika Slovenija tudi v prihodnje sodelovala in izvajala evropski projekt EuroRAP.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– pravočasno odkrivanje neustreznih gradbenih in prometnih rešitev v fazi načrtovanja in uporabe cest.
AKTIVNOSTI	– izdelava učinkov na varnost v prometu, – preverjanje varnosti v prometu, – pregledovanje varnosti ceste, – izobraževanje presojevalcev varnosti cest, – izmenjava dobrih praks, – izvajanje evropskega projekta EuroRAP.
KAZALNIKI	– odprava nevarnih mest na državnem cestnem omrežju, – izboljšanje varnosti cestne infrastrukture.
NOSILEC	– DARS, AVP.

UPRAVLJANJE, VODENJE IN NADZOR PROMETA

V fazi priprave načrtovanja novih odsekov bodo skladno s strokovnimi usmeritvami (EU Akcijski načrt za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov v Evropi, Bruselj, 1. 4. 2009; predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi okvira za uvajanje inteligentnih prometnih sistemov (ITS) v cestnem prometu in vmesnike do drugih vrst prevoza, 2009) upoštevane najnovejše tehnične rešitve (ITS) sistemov za upravljanje, vodenje in nadzor prometa, ki pripomorejo k ustreznemu vodenju in varnosti prometa ter izboljšujejo kapaciteto cestnih odsekov in križišč.

Na že izgrajenih odsekih bomo poleg omenjenih dokumentov upoštevali tudi za avtoceste in hitre ceste že izdelano študijo Potencialno nevarni odseki za vzpostavitev sistemov za nadzor in vodenje prometa, ki je bila izdelana leta 2004 in je bila v letu 2010 novelirana. Za druge državne ceste (glavne in regionalne) je študijo še potrebno izdelati. Rezultati študij bodo podlaga za izbor odsekov in določitev prioritet njihovega opremljanja.

Novo tehnologije s področja ITS se bodo poskusno uvajale na podlagi pilotskih projektov. Za njihovo sofinanciranje s strani EU iz programa Easyway bodo pridobljena nepovratna sredstva.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJI	– izboljšanje prepustnosti cestne infrastrukture, – optimizacija potovanj, – spoštovanje prometnih predpisov, – izboljšanje obveščenosti uporabnikov z informacijami v realnem času.
AKTIVNOSTI	– nadgraditev sistema informiranja in upravljanja prometa, – vzpostavitev sistema upravljanja in nadzora hitrosti, – vzpostavitev nacionalnega centra za upravljanje prometa, – uvedba sodobnih prometnih sistemov (ITS), – prenova zakonodaje na področju cest.
KAZALNIKI	– učinkovitejše vodenje in upravljanje prometa, – povečanje zadovoljstva uporabnikov, – zmanjšanje stroškov nastalih kot posledica zastojev in prometnih nesreč.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, DARS, DRSC, AVP, Policija, nacionalni radio.

VARNOST V PREDORIH

Ob številnih hudih prometnih nesrečah v predorih v tujini se je izkazalo, kako zelo pomembna je visoka varnost prometa v predorih. Varnostni sistemi v predoru morajo delovati preventivno in ob morebitni nesreči tudi kurativno. Zagotavljati morajo, da se udeleženci pravočasno in varno evakuirajo ali so evakuirani ter da se reševalnim ekipam omogočijo pogoji varnega reševanja na mestu nesreče. Nadzor prometa in upoštevanja prometnih pravil je v omenjenih podzemnih objektih še posebej pomembno.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– izboljšanje prometne varnosti v predorih.
AKTIVNOSTI	– izgradnja druge cevi Karavanke, – poenotenje opreme obstoječih predorov z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2004/54/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih varnostnih zahtevah za predore v vseevropskem cestnem omrežju (UL L št. 167 z dne 30. 4. 2004, stran 39).
KAZALNIKI	– večja varnost uporabnikov predorov.
NOSILEC	– DARS, URSZR, Policija.

UPRAVLJANJE PROMETA TEŽKIH TOVORNIH VOZIL IN PREVOZA NEVARNEGA BLAGA

Promet težkih tovornih vozil, posebej pa še vozil, ki prevažajo nevarno blago, ima velik vpliv na tekoče in varno odvijanje prometa. Prioritetno je potrebno zagotavljati, da se ta promet odvija po cestah z ustreznimi tehničnimi elementi, površinami za parkiranje in nadzor teh vozil, oprema ceste pa mora vključevati tudi opremo, ki omogoča nadzor te vrste prometa.

Z nadzorom osnih obremenitev in skupnih mas na podlagi tehtanja v prostem prometnem toku in s stacionarnimi tehtnicami bo zagotovljeno boljše spoštovanje veljavnih predpisov. Posledica tega bo zmanjšanje negativnih vplivov, ki ga ima ta promet na cesto (poškodbe vozišča, kolesnice) in promet (upočasnen promet, zastoji).

Za prevoz nevarnih snovi je potrebno zagotavljati, da se izvaja pod pogoji, ki jih zanj določajo upravljavci cest, voznikom takih vozil pa omogočiti počitek na površinah (parkiriščih) ki zagotavljajo varno parkiranje teh vozil. Predvsem na območjih s povečano nevarnostjo za druge uporabnike cest (predori) ali okolje (vodozbirna področja) morajo biti pogoji izvajanja te vrste prevozov posebej nadzorovani.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– spremljanje in nadzor tovornih vozil in vozil, ki prevažajo nevarno blago.
AKTIVNOSTI	– zagotovitev dodatnih parkirnih mest (za tovorna vozila in tovorna vozila za prevoz nevarnih snovi), – zagotovitev mest za izvajanje nadzora v cestnem prometu, – določitev koridorjev za izredne prevoze, – zagotovitev nadzora in spremljanje izrednih prevozov oziroma prevozov nevarnega blaga.
KAZALNIKI	– povečanje vpogleda v promet izrednih prevozov oziroma prevozov nevarnega blaga, – povečanje varnosti prometa zaradi evidentiranja in spremljanja tovornih vozil in vozil, ki prevažajo nevarno blago, – povečanje kapacitet za parkiranje tovornih vozil.
NOSILEC	– DARS, DRSC, Policija, CURS.

OBČINSKA CESTNA INFRASTRUKTURA

Pomemben delež nacionalne prometne varnosti je odvisen od stanja občinskih cest. Nov Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 109/10 in 48/12) to področje prvič ureja natančneje, oziroma zavezuje samoupravne lokalne skupnosti k upoštevanju njegovih določb. Z nadaljevanjem urejanja površin za pešce in kolesarje, z nadaljevanjem uvajanja ukrepov za umirjanje prometa, s preurejanjem nezavarovanih nivojskih prehodov in izboljšanju kvalitete lastnosti vozniških površin občinskih cest, se bo stanje prometne varnosti v prihodnjih letih izboljšalo. Zaradi izboljšanja stanja prometnih površin je potrebno najprej seznaniti upravljavce in vzdrževalce občinskih cest z dolžnostmi in pooblastili ter vzpostaviti učinkovit sistem usposabljanja. Za izboljšanje prometne varnosti je potrebno poskrbeti za odpravo pomanjkljivosti nevarnih mest na občinskih cestah. Nevarna mesta na občinskih cestah je potrebno najprej določiti, za kar je potrebna uvedba ustreznega informacijskega sistema.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– izboljšanje prometne varnosti na občinskih cestah.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje števila nezavarovanih nivojskih železniških prehodov z ukinjanjem ali nadgradnjo obstoječih, – označitev križišč občinskih cest z ustrežno prometno signalizacijo, – uvedba sodobnega enotnega informacijskega sistema cest v vseh občinah, ki bo vseboval tudi podatke o katastru prometne signalizacije, zaporah, izdanih upravnih aktih, omejeni rabi, prometnih nesrečah..., in ki bo omogočal njihovo sprotno ažuriranje in vizualizacijo. Sistem mora biti povezan s policijo, DRSC, nadzornim centrom, izvajalci rednega vzdrževanja... Sistem mora omogočati ugotavljanje nevarnih mest na občinskih cestah. – uvajanje prometno varnih tehničnih rešitev, – dvig kvalitete nivoja upravljanja z občinskimi cestami in – dvig kvalitete nivoja rednega vzdrževanja občinskih cest z organiziranjem izobraževanj ter izdelava priporočil in priročnikov primernih nivoju strokovne usposobljenosti upravljavcev in vzdrževalcev občinskih cest, – izboljšanje kvalitete vozišč.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje števila prometnih nesreč in posledic, – število nezavarovanih nivojskih železniških prehodov, – število neustrezno opremljenih križišč na občinskih cestah, – število občin vključenih v enotni informacijski sistem, – dolžina oziroma delež javnih občinskih cest za katere je v skladu s predpisi zagotovljeno izvajanje rednega vzdrževanja, – dolžina oziroma delež odsekov občinskih javnih cest s poškodovanimi ali drugače za vožnjo neprimernimi vozišči.
NOSILEC	– občine, Policija, AVP, občinske in medobčinske inšpekcijske službe, DRSC, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor.

DELO NA CESTAH

Delo na cestah predstavlja pomemben segment varnosti na slovenskih cestah. Četudi se ne razpolaga z natančnimi podatki o prometnih nesrečah, pa nadziranje in opazovanje potekanja prometa skozi cestne zapore dejansko nakazujeta problematiko spoštovanja prometnih pravil in varnosti izvajalcev del v zaporah.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– izboljšanje prometne varnosti v območjih cestnih del.
AKTIVNOSTI	– analiziranje podatkov o prometni varnosti v območjih cestnih del, – noveliranje zakonodaje s področja cestnih del, – usklajevanje terminskih planov del med upravljavci, – nadzor nad upoštevanjem omejitve hitrosti, – preverjanje načrtov zapor s strani presojevalcev varnosti cest, – inšpekcijski nadzor nad zaporami cest, zaradi del ali prireditev na cesti, – izboljšanje varnosti izvajalcev del.
KAZALNIKI	– zmanjšanje števila prometnih nesreč v območju zapor, – zmanjšanje stroškov uporabnikov zaradi izboljšanja prometne varnosti, – zmanjšanje zastojev in posledično emisij toplogrednih plinov.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, DARS, DRSC, Policija, IRSPEP.

ZAGOTAVLJANJE VARNOSTI CESTNE INFRASTRUKTURE

Načrtovanje in oblikovanje cestne infrastrukture vključno z njenim okoljem je za dolgoročno doseganje trajnega zagotavljanja prometne varnosti ključnega pomena. Princip dobrega načrtovanja cestne infrastrukture s principi uporabnosti, homogenosti in predvidljivosti so temelj za varen cestni promet z upoštevanjem vseh vrst udeležencev v prometu še posebno ranljivih skupin.

Ukrepi za zagotavljanje prometne varnosti se bodo izvajali v primernem obsegu in z dinamiko skladno s finančnimi možnostmi. Vpetost med potrebami in možnostmi narekuje zagotovitev optimalnih in učinkovitih rešitev, katerih upravičenost potrjujejo raziskave vpliva ceste na nezgodna dogajanja.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– izvajanje ukrepov na cestni infrastrukturi z namenom izboljšanja prometne varnosti.
AKTIVNOSTI	– preprečevanje vožnje v nasprotni smeri, – opozarjanje na prisotnost motoristov in kolesarjev, – postavitve opreme za zaščito motoristov, – čiščenje cest ob začetku poletne sezone, – rekonstrukcije križišč in cest, – izgradnja obvoznic, – ureditev cest skozi naselja, – izgradnja kolesarske infrastrukture, – izgradnja infrastrukture za pešce, – sanacija drsnih odsekov, – zagotavljanje preglednih trikotnikov, – sanacija voziščnih konstrukcij, – nadgradnja prometne signalizacije in opreme cest (naletni mehovi, odsevne folije višje kvalitete, cestni smerniki, horizontalna signalizacija, točke za meglo ...), – spremljanje varnosti cestnega prometa z vidika vzrokov prometnih nesreč z namenom identifikacije vloge cestne infrastrukture v teh dogodkih, – spremljanje primerov vožnje v nasprotni smeri na AC in HC.

DEJAVNOSTI	UKREP
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – boljša kvaliteta in opremljenost cestne infrastrukture, – zmanjšanje stroškov uporabnikov zaradi izboljšanja prometne varnosti, – zmanjšanje deleža voznikov motornih koles med smrtnimi žrtvami prometnih nesreč, – večja varnost cest skozi naselja, – izboljšanje prometne varnosti v križiščih (dograditev dodatnih pasov, preureditev in rekonstrukcij), – večje število semaforiziranih križišč, – večje število krožnih križišč, – večje število semaforiziranih prehodov za pešce, – večja dolžina saniranih drsnih odsekov, – večja dolžina kolesarske infrastrukture v kilometrih, – večja dolžina infrastrukture namenjene pešcem v kilometrih, – večja dolžina varnostnih ograj, – večja dolžina varovalne ograje za motoriste v kilometrih, – zmanjšanje števila voženj v nasprotno smer.
NOSILEC	– DARS, DRSC, občine.

OBVEŠČANJE JAVNOSTI

Na področju medijske promocije varne uporabe cest in ukrepov namenjenih izboljšanju prometne varnosti bodo aktivnosti usmerjene v:

- informacije o novostih v zakonodaji, ki so povezane s pravili cestnega prometa in načrtovanih in izvedenih ukrepih, ki bodo zagotavljali boljšo prometno varnost, bodo uporabnikom cest posredovane s kratkimi filmi, izdanimi zloženkami in članki v časopisih,

- sodelovanje z vladnimi ustanovami in nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju prometne varnosti,

- obravnavo pripomb in predlogov uporabnikov cest.

V sodelovanju z mediji bodo tekoče pripravljene informacije o aktivnostih in ukrepih za izboljšanje prometne varnosti. Voznikom in drugim uporabnikom cest je namreč potrebno posredovati tudi informacije o novostih v zakonodaji kakor tudi o predvidenih in izvedenih ukrepih. Na tem področju je bilo do sedaj dovolj le informiranja o ostrejši kazenski politiki, medtem ko vozniki niso seznanjeni z novostmi na področju urejanja prometa in uvajanju tehničnih novosti. Predvsem je potrebno v obveščanje vključiti televizijo in radio, preko katerih je mogoče doseči zelo široko in učinkovito obveščenost voznikov.

V večjem obsegu bodo podprte aktivnosti oziroma konkretni programi nevladnih organizacij in združenj, ki so namenjeni izboljšanju prometne varnosti. To bo omogočilo tudi po tej poti ustrezno promoviranje aktivnosti upravljavcev cest na področju prometne varnosti.

Pri odnosih z uporabniki cest je potrebno vzpostaviti učinkovit način evidentiranja pripomb in predlogov, ki se nanašajo na varno odvijanje prometa. Vse predloge je potrebno preveriti (tudi z ogledi posameznih lokacij) in predlagatelja obvestiti o strokovni oceni potrebe po ukrepanju.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – seznanjanje javnosti o novostih v predpisih in na infrastrukturi, – opozarjanje na najpogostejše kršitve in nepravilnosti.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – priprava brošur, oglasov in filmskih spotov, – objavljanje v medijih.
KAZALNIKI	– izboljšanje informiranja javnosti o novostih na cestni infrastrukturi in veljavni zakonodaji.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, DARS, DRSC, Policija, AVP.

8.2 VOZILA

Vozila predstavljajo zelo pomemben element prometne varnosti, zato je to področje ves čas deležno napredka. S predpisi o ugotavljanju skladnosti vozila se zagotavlja, da so vozila varna do vseh udeležencev v prometu in da imajo čim manjši negativni vpliv na okolje. Slovenija stalno prenaša v svoj pravni red ustrezne evropske predpise s področja vozil in aktivno sodeluje pri snovanju teh predpisov v delovnih skupinah tako v Bruslju kot tudi v Ženevi. Vendar pa lahko temu razvoju le sledimo, ne moremo pa prav veliko nanj vplivati in ga pospeševati. Veliko večjo vlogo lahko imamo na področju vozil v uporabi, torej na področju tehnične brezhibnosti vozil, kjer lahko z višjo kakovostjo izvajanja aktivnosti pripomoremo k večji varnosti v cestnem prometu.

Temeljni cilj:

ZAGOTAVLJANJE VARNIH VOZIL V CESTNEM PROMETU

Področje tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil je organizacijsko primerno urejeno, vendar so v samem izvajanju pomanjkljivosti, kar ima lahko negativen vpliv na varnost v cestnem prometu. To področje je treba razviti in mu z različnimi ukrepi dvigniti strokovnost in zanesljivost. Prometni inšpektorat je z uvedbo Zakona o motornih vozilih (Uradni list RS, št. 106/10), ki je začel veljati 1. aprila 2011, uporabljati pa se je začel 1. julija 2011, pričel z izvajanjem nadzora nad delom pooblaščenih organizacij za tehnične preglede motornih in priklopnih vozil, dobil pa je tudi pravno osnovo za uporabo mobilnih enot za tehnični pregled vozil, kar bo tudi prispevek k zagotavljanju varnih vozil na voziščih v cestnem prometu.

Ciljno usmerjena področja:

PRIPRAVA USTREZNIH POSTOPKOV ZA DELO

Osnovo za pravilno izvajanje dejavnosti tehničnih pregledov predstavlja zakonodaja, ki med seboj povezuje gospodarsko dejavnost, tehnične predpise, kakovost in meroslovje:

- Zakon o motornih vozilih (Uradni list RS, št. 106/10),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (Uradni list RS, št. 17/11),
- Zakon o meroslovju (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo),
- Zakon o standardizaciji (Uradni list RS, št. 59/99),
- Zakon o akreditaciji (Uradni list RS, št. 59/99).
- Pravilnik o tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil (Uradni list RS, št. 88/05),
- Uredba o nadzoru tehnične brezhibnosti motornih in priklopnih vozil, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 113/03),
- Resolucija CEMT /CM(95)4. in Sporazum o mednarodnih občasnih avtobusnih prevozih potnikov (Sporazum INTERBUS) (Uradni list RS, št. 14/01).

Navedeni dokumenti v svojih prilogah že vsebujejo opise posameznih postavk za delo in razloge za neustreznost vozil, kar omogoča enotno vrednotenje tehnične brezhibnosti vozil.

Roki za opravljanje prvih tehničnih pregledov, ki so povzeti po Zakonu o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 83/04), nazadnje spremenjen s spremembami in dopolnitvami ZVCP-1F (Uradni list RS, št. 58/09) ter ZVCP-1G (Uradni list RS, št. 36/10) in po mnenju nekaterih v zadostni meri ne upoštevajo pogojev uporabe, vplivov okolja pri uporabi ter staranja tehničnih izdelkov in njihovih delov. Zato bo treba opraviti podrobnejšo analizo napak, ugotovljenih na prvem tehničnem pregledu, in po potrebi spremeniti roke.

Zakon o motornih vozilih izenačuje roke za izvedbo tehničnih pregledov za lahka tovorna vozila do 3500 kg z roki za ostala tovorna vozila (prvi tehnični pregled po enem letu in nato vsako leto) in tako odpravlja do sedaj veljavno anomalijo, da se ta tovorna vozila obravnavajo kot osebni avtomobili (prvi tehnični pregled po 4 letih, nato dvakrat po 2 leti in nato vsako leto).

Inšpektor ali policist lahko zaradi utemeljenega suma glede tehnične brezhibnosti vozila to izloči iz prometa in ga napoti na izredni tehnični pregled v najbližjo pooblaščen organizacijo za tehnične preglede vozil. Pravilnik o nadzoru tehnične brezhibnosti gospodarskih vozil v cestnem prometu, ki je bil izdan na osnovi Zakona o motornih vozilih, pa predvideva tudi uvedbo mobilnih enot za opravljanje meritev zavornih učinkov, emisij izpušnih plinov in nastavitve svetlobne opreme vozil na cesti. To pa zahteva tudi nabavo potrebnih naprav in kontrolne opreme ter zagotovitev ustreznega števila usposobljenih kadrov.

Trenutno je samo nekaj postopkov za opravljanje tehničnih pregledov podrobneje opredeljenih, pri ostalih pa je rezultat pregleda velikokrat odvisen le od vestnosti in strokovnosti preglednika. Zato je treba pripraviti

podrobnejša navodila za delo, da se olajša delo preglednikov in poenoti postopek, kare bo nedvomno vplivalo na kakovost tehničnih pregledov in s tem tudi na povečanje varnosti in zanesljivosti vozil v prometu.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– vzpostavitev ustreznih postopkov za delo zaposlenih na tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil.
AKTIVNOSTI	– pridobitev priročnikov za delo iz drugih držav članic EU, – analiza pridobljenega gradiva, – izdelava predloga predpisa o postopkih za delo, – usklajevanje vsebine s predstavniki tehničnih pregledov in drugo strokovno javnostjo, – izdaja Tehnične specifikacije o postopkih izvajanja tehničnih pregledov, – stalno prilagajanje postopkov tehničnih pregledov rezultatom analize tehničnih pregledov in ugotovitvam vzročne povezave med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil.
KAZALNIKI	– izdana Tehnična specifikacija o postopkih izvajanja tehničnih pregledov.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP.

POSODOBITEV POSTOPKA USPOSABLJANJA

Glede na izkušnje pri nadzoru dela v pooblaščenih organizacijah za tehnične preglede motornih in priklopnih vozil ugotavljamo, da je znanje kontrolorjev nezadostno in ne spremlja novih dosežkov v avtomobilski industriji (zlasti na področju elektronike).

Postopki tehničnih pregledov morajo tudi slediti tehničnemu napredku motornih vozil in njihovih priklopnikov. Zahtevajo posodobitev postopkov usposabljanja kontrolorjev na tehničnih pregledih (vozila na plinski pogon CNG in LPG, hibridne različice vozil, električna vozila, elektronska oprema pasivne in aktivne varnosti, predelana vozila za ljudi s posebnimi potrebami itd.). Prav tako je zaželeno izmenjava znanj z evropskimi izvajalci tehničnih pregledov.

Sodobne tehnične rešitve za udobnejšo, varnejšo in enostavnejšo vožnjo z vozili, ki so jih izdelovalci razvili v zadnjem času, bodo kmalu brez vključitve novega znanja in opreme zmanjšale učinkovitost tehničnega pregleda posameznega vozila. Zaradi tega napredka se pripravlja sprememba zakonodaje s področja tehničnih pregledov vozil na evropskem nivoju, ki bo uvedla nove postopke in predpisala novo opremo za preverjanje vozil.

Trenutno vsebina usposabljanja preglednikov na tehničnih pregledih ni celovito in enotno urejena in prilagojena novim zahtevam, zato je treba za dvig kakovosti vnesti v sistem posodobitve, podrobneje predpisati obseg in vsebino ter način izvajanja usposabljanja in preverjanja usposobljenosti.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– ustrezni postopki usposabljanja zaposlenih na tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil.
AKTIVNOSTI	– analiza trenutnega stanja na področju izobraževanja, – pregled usposabljanja v drugih državah članicah EU, – posodobitev postopka usposabljanja, – izdelava programov usposabljanja, – usklajevanje vsebine s predstavniki tehničnih pregledov in drugo strokovno javnostjo.
KAZALNIKI	– posodobljen postopek in programi usposabljanja zaposlenih na tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP.

VZPOSTAVITEV USTREZNEGA STROKOVNEGA IN INŠPEKCIJSKEGA NADZORA

Sedanji nadzor nad delom tehničnih pregledov je nezadosten, zato je treba celoten sistem nadzora vzpostaviti na novo in mu omogočiti potrebno učinkovitost.

Prometnemu inšpektoratu – Inšpekciji za cestni promet, se tako glede na navedeno razširijo dosedanja pooblastila, naloge in obseg dela in sicer na področje izvajanja inšpekcijskega nadzora nad spoštovanjem določil Zakona o motornih vozilih v celoti. Inšpektorji za nadzor cestnega prometa so pooblaščen za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad delom proizvajalcev vozil in njihovih pooblaščenih zastopnikov, distributerjev vozil (samo glede pravilnosti izdaje dokumentov), tehničnih služb, strokovnih organizacij in registracijskih organizacij.

Glede na to, da so po odločitvi Vlade in ustanovitvi Javne agencije za varnost prometa vse sistemske naloge ugotavljanja skladnosti vozil, njihove registracije in tehničnih pregledov združene na Ministrstvu, pristojnemu za infrastrukturo in prostor, je potrebno vzpostaviti kriterije in nova pravila nadzora nad izvajanjem dejavnosti tako strokovno upravne kot inšpekcijskega.

Izkušnje kažejo, da je potreba po številu nadzorov pri posameznem zavezancu zelo različna ter odvisna od več faktorjev (javni interes, pogostejše kršitve, čas ponovne vzpostavitve zakonitega stanja, statistični podatki iz analiz letnega poročila, koncentracija zavezancev, enotnost kriterijev pri izvajanju pooblastila...), zato je treba temu prilagoditi tudi bodoči program nadzora.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– ustrezen strokovni in inšpekcijski nadzor nad delom zaposlenih na tehničnih pregledih motornih in priklopnih vozil.
AKTIVNOSTI	– analiza trenutnega stanja na področju nadzora, – pregled sistema nadzora v drugih državah članicah EU, – priprava smernic za strokovni in inšpekcijski nadzor, – kadrovska izpopolnitev inšpekcijskih služb, – nova tehnična oprema (mobilne enote).
KAZALNIKI	– izdelane smernice za strokovni in inšpekcijski nadzor, – kadrovska izpopolnitev, – nabavljena oprema,
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP, IRSPEP.

ANALIZA REZULTATOV TEHNIČNIH PREGLEDOV

Analiza pomanjkljivosti, ki se odkrijejo na vozilih pri tehničnih pregledih, se do sedaj ni opravljala. Sedaj že obstajajo podatki v MRVL, ki to omogočajo, zato je nujno začeti z analizo, ker bo mogoče samo na podlagi rezultatov take analize učinkovito in strokovno ukrepati za izboljšanje stanja vozil v prometu. Za hitrejšo vzpostavitev sistema analiziranja je priporočljivo upoštevati izkušnje v drugih državah članicah EU.

Na podlagi analiz je bila ugotovljena razlika med številom pregledanih in številom zaradi napak zavrženih vozil, ki je v začetku poostrelega nadzora v posameznih organizacijah, ki so imele največje število pregledanih vozil, znašala 1 %. Z leti se je razmerje dvignilo na 8 % do 10 %, pri čemer povprečje v drugih državah znaša okrog 14 %.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– stalno analiziranje rezultatov tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil.
AKTIVNOSTI	– analiza trenutnega stanja na področju analiziranja rezultatov tehničnih pregledov, – pregled sistema analiziranja rezultatov tehničnih pregledov v drugih državah članicah EU, – priprava metodologije za analiziranje rezultatov tehničnih pregledov, – vzpostavitev stalnega analiziranja rezultatov tehničnih pregledov.

DEJAVNOSTI	UKREP
KAZALNIKI	– vzpostavljeno stalno analiziranje rezultatov tehničnih pregledov motornih in priklopnih vozil.
NOSILEC	– AVP.

UGOTAVLJANJE VZROČNE POVEZAVE MED PROMETNIMI NESREČAMI IN TEHNIČNIM STANJEM VOZIL

Vzročna povezava med prometnimi nesrečami in dejavniki, povezanimi s tehničnim stanjem vozil se sedaj praviloma ne ugotavljajo. V sedanjem sistemu preiskovanja nesreč se odkrivajo in preiskujejo le vzroki prometnih nesreč.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJI	– ugotavljanje vzročne povezave med prometnimi nesrečami in vsemi dejavniki povezanimi z vozili.
AKTIVNOSTI	– analiza trenutnega stanja na področju ugotavljanje vzročne povezave med prometnimi nesrečami in dejavniki tehničnega stanja vozil, – pregled sistema ugotavljanja vzročne povezave med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil v drugih državah članicah EU, – priprava smernic za ugotavljanje vzročne povezave med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil (Javna agencija za varnost prometa v sodelovanju s Policijo), – analiza poročil o vzročni povezavi med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil, – ukrepanje na podlagi rezultatov analize.
KAZALNIKI	– poročila o vzročni povezavi med prometnimi nesrečami in tehničnim stanjem vozil, – analizirana poročila, – predlagani ukrepi za izboljšanje stanja.
NOSILEC	– AVP, Policija.

8.3 PROMETNA VZGOJA IN VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

Na področju izobraževanja v Republiki Sloveniji velja načelo, da morajo vsi državljani dobiti kakovostno splošno izobrazbo in razviti sposobnosti za vseživljenjsko učenje. Zagotavlja se pluralizem znanosti v izobraževanju, učenci morajo razviti različne vrste pismenosti in se naučiti učiti se in razviti odgovornost zase in za delovanje v družbi. Varnost v cestnem prometu je pomemben del delovanja družbe, zato so v veljavnih učnih načrtih vključene prometne vsebine po vertikali, od predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja in srednješolskega izobraževanja.

Prometna vzgoja in vseživljenjsko učenje prispevata k oblikovanju ustreznih stališč do posameznih dejavnikov varnosti in ustreznem vedenju v prometu. Pogoj za oblikovanje ustreznih stališč in varnega vedenja je pridobivanje in stalno obnavljanje znanj in spretnosti za varno sodelovanje v prometu.

Temeljni cilj:

PRISOTNOST PROMETNE VZGOJE IN UČENJA V VSEH ŽIVLJENJSKIH OBDOBJIH

Prometna vzgoja in vseživljenjsko učenje za varno sodelovanje v prometu poteka v več življenjskih obdobjih, ki bistveno vplivajo na organiziranost, vsebine in oblike dela:

- prvo življenjsko obdobje (nosečnost in prvo leto življenja)
- prometna vzgoja v predšolskem obdobju

- prometna vzgoja v obdobju izobraževanja v osnovni šoli
- varnost v obdobju poklicnega in srednješolskega izobraževanja
- usposabljanje za vožnjo motornih vozil
- vseživljenjsko učenje za varno sodelovanje v prometu.

Prometna varnost je pomemben dejavnik kvalitete bivanja in se nanaša na vse državljane skupaj in vsakega od njih posebej. Občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu izvajajo preventivne aktivnosti v samoupravnih lokalni skupnostih. Zato je prioriteta njihovega nadaljnjega razvoja do leta 2021 načrtovana v naslednjih 10 točkah:

1. ohranitev in nadgradnja vseh obstoječih kakovostnih preventivnih programov,
2. prilagajanje organizacijsko-pravnega statusa občinskih SPV njihovim nalogam in funkcijam,
3. občinski SPV postajajo tudi »ogledalo« kvanitete in kakovosti dela državnih organov in organizacij na področju varnosti cestnega prometa,
4. organizacija usposabljanja in izpopolnjevanja znanj s pomočjo domačih in tujih strokovnjakov,
5. pomoč Javne agencije za varnost prometa s strokovnimi mnenji o lokalnih prometno-varnostnih problemih,
6. skupno spremljanje varnosti cestnega prometa na lokalni ravni,
7. nakup in uporaba preventivnih demonstracijskih naprav,
8. večja medijska promocija prometnih vsebin,
9. priprava strategije vzgoje in izobraževanja – vključitev prometnih vsebin v šolski sistem in izobraževanje odraslih,
10. izvedba aktivnosti za zaščito najbolj ranljivih skupin udeležencev v cestnem prometu (starejši, mladi, pešci, kolesarji, motoristi),
11. priprava dvehletnih obdobjnih načrtov na lokalni ravni.

PRVO ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Otrok v prvem življenjskem obdobju je v prometu udeležen in ogrožen predvsem v vlogi potnika (Starši so ključni).

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok v prvem življenjskem obdobju.
AKTIVNOSTI	– uvedba vsebin za varno vožnjo otrok in nosečnic v šole za starše, – izvajanje programa Prva vožnja – varna vožnja v vseh porodnišnicah, – priprava programov promocije zdravja in vzgoje za zdravje za starše v času preventivnih zdravstvenih pregledov.
KAZALNIKI	– rezultati meritev ustrezno zavarovanih otrok med vožnjo v vozilih, – delež šol za starše, ki izvajajo programe za varno vožnjo otrok, – število porodnišnic v katerih poteka akcija Prva vožnja – varna vožnja, – izvajanje programov promocije zdravja in vzgoje za zdravje za starše v času preventivnih zdravstvenih pregledov.
NOSILEC	– AVP, šole za starše, izvajalci zdravstvenega varstva otrok na primarni ravni.

PREDŠOLSKO OBDOBJE

V Kurikulu za vrtce, ki predstavlja strokovno podlago za vzgojno-izobraževalno delo v slovenskih vrtcih, so zapisana temeljna načela in cilji predšolske vzgoje ter spoznanja, da otrok dojema in razume svet celostno, da se razvija in uči v aktivni povezavi s svojim socialnim in fizičnim okoljem, da v vrtcu v interakciji z vrstniki in odraslimi razvija lastno družbenost in individualnost. Kurikulum za vrtce zajema šest področij dejavnosti (gibanje, jezik, narava, družba, umetnost, matematika), z opredeljenimi globalnimi cilji, primeri dejavnosti in vlogo odraslih. Medpodročne dejavnosti, kot so prometna vzgoja, moralna vzgoja, skrb za zdravje ipd. se prepletajo skozi vsa področja in so del kurikularnih vsebin, ki se odražajo v načinu življenja in dela v vrtcu.

Prometna vzgoja poteka preko igre, otrok se seznanja z varnim vedenjem in se nauči živeti in ravnati varno v različnih okoljih: doma, v prometu, v vrtcu, pri igri, pri športu, Otrok spoznava prometna sredstva in različne objekte v bližini vrtca, kot so trgovine, knjižnice, galerije, policijska postaja, gasilski dom, ipd. ter pridobiva različne izkušnje o svetu. Otrok se seznanja z različnimi poklici in družbenimi funkcijami; spozna poklic policista, ki ga prijazno pouči o pravilnem vedenju v prometu, predstavi uniformo... pridobiva veščine, povezane s telesno nego, varnostjo (ukrepanje ob nevarnostih, nezgodah in nesrečah), prometno varnostjo (prečkanje ceste, prepoznavanje nevarnih situacij v prometu, upoštevanje prometnih predpisov, izogibanje prometnim nezgodam itn.), sodeluje pri opazovalnem sprehodu, kjer spremlja dogajanje na pločniku, cesti in v križišču (opazuje voznike – pripete z varnostnim pasom); spoznava različne načine potovanj in sodeluje pri pogovoru o varnosti in vedenju pri posameznih prevoznih sredstvih (potovanje z vlakom, ladjo, letalom...).

Odrasli v vrtcu nudijo možnosti spoznavanja prometnih situacij otrokom iz različnih okolij, načrtovanje in upoštevanje prometno varnostnega načrta v okolici vrtca. Vključevanje staršev v različne aktivnosti s področja prometne vzgoje (kolesarjenje, rolanje, kotalkanje, hoja) v okviru vrtca in doma. Otroku omogočajo in ga spodbujajo, da najprej opazuje po lastnem interesu, nato ga vodijo in spodbujajo tako, da ustvarjajo situacije, v katerih lahko sam najde in reši problem. Spoštujejo njegov način razmišljanja in metode dela ter ga navajajo, da si pridobiva izkušnje v neposrednem prometu v spremstvu odraslega in svoje izkušnje opisuje.

Globalni cilji povezani z vsebinami s področja prometne vzgoje so: otrok se seznanja z varnim vedenjem in se nauči živeti in ravnati varno v različnih okoljih: doma, v prometu, v vrtcu, v prostem času, pri igri, športu, obiskih v galerijah, družabnih srečanjih, zabavah itn. Spoznavanje svojega telesa, življenjskega cikla ter zdravega in varnega načina življenja, spoznavanje tehničnih predmetov in razvijanje spretnosti na področju tehnike in tehnologije, otrok odkriva različna gibanja glede na trajanje in glede na hitrost. Otrok spoznava, kaj gibanje povzroči in kaj gibanje vzdržuje, spoznava gibanje teles po zraku, v vodi in na kopnem. Pri opisovanju prometnih izkušenj otrok uporablja besede: prehod za pešce, zebra, pločnik, prometni znaki, semafor, prometna sredstva, sopotnik... Otrok se uči dojemati svet celostno in razvijati družbenost in individualnost ter odgovornost.

Otroci od prvega do petega leta starosti so v prometu najpogosteje ogroženi kot potniki in pešci. Pri tem so starši in vzgojno varstveni zavodi ključni nosilci prometne vzgoje, ki jim pomagajo za varno udeležbo v prometu.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok v starostni skupini od prvega do petega leta.
AKTIVNOSTI	– uvajanje koncepta zdravja v predšolski kurikulum (sklop varnosti), – izvedba akcije Pasavček za varno vožnjo otrok na in v vozilih, – izvajanje ukrepov za zagotavljanje varnih poti, – priprava dodatnih gradiv, akcij in programov drugih partnerjev (sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, organizacije civilne družbe, predvsem za otroke pešce in potnike, zdravstveno varstvo otrok na primarni ravni.
KAZALNIKI	– rezultati meritev ustrezno zavarovanih otrok med vožnjo v vozilih, – izvajanje programov promocije zdravja in vzgoje za zdravje za starše in otroke.
NOSILEC	– vrtci, VVZ, AVP, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

OSNOVNOŠOLSKO OBDOBJE

Prometna vzgoja, kot medpredmetno kurikularno področje, zaradi svoje narave zahteva interdisciplinarni pristop in aktivne oblike dela, in sicer take, ki bodo vodile v varno vedenje in spoštovanje ter upoštevanje drugih ljudi. Gre tako za znanja in stališča, kot predvsem za spodbujanje varnega vedenja. Interdisciplinaren pristop zahteva medpredmetno usklajenost in vzgojno usklajenost dejavnikov učenčevega socialnega okolja (staršev, učiteljev, policije, drugih). Prometna vzgoja mora ob izobraževanju v prometu in prometni vzgoji za varno udeležbo vanj, v kar največji meri, posebno v prvih treh razredih osnovne šole, potekati tudi v stvarnih prometnih razmerah. Le-te namreč edine omogočajo učinkovito usposabljanje z zahtevami sodobnega prometa. Prometna vzgoja ima svoje specifične cilje in vsebine, ki se povezano vključujejo v razne predmete v osnovni šoli. Tako

dosežemo večjo celovitost, povezanost in skladnost učnih načrtov. Pri zagotavljanju večje varnosti otrok moramo upoštevati različna starostna obdobja, ki določajo posamezne ukrepe. Prometna vzgoja kot dolgoročni ukrep otrokom omogoča, da na varen način osvojijo osnovne odnose in vedenjske vzorce, potrebne za varno vključevanje v cestni promet kot pešci, kolesarji, vozniki motornih koles.

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju učenci spoznajo in opazujejo varne in nevarne poti v okolici šole, spoznajo prometne znake, ki označujejo šolsko pot, spoznavajo pravila obnašanja v prometu in varne hoje, pomen vidnosti in nošenja rumene rutice in kresničke, se seznanijo z načini obnašanja sopotnika v različnih prevoznih sredstvih, se učijo vključevanja v promet po varnih šolskih poteh, seznanijo se z orientacijo v prometnem prostoru (levo, desno), seznanijo se z varno hojo po pločniku in cesti, kjer ni pločnika, s hojo ob nevarnem cestnem robu in prečkanju ceste. Učenec se seznanja s prometno varnostnim načrtom šole.

V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju učenci utemeljijo pomen varnosti v prometu, kodeks etike v prometu, razvijajo skrb in odgovornost za lastno varnost in za varnost drugih udeležencev v prometu. Razvijajo spretnosti opazovanja prometa in spoznajo vrste prometa. Usposobijo oziroma seznanijo se s teoretičnimi znanji za opravljanje kolesarskega izpita ter vožnjo na spretnostnem ter prometnem poligonu. Usposobijo se za teoretična znanja in praktično vožnjo za opravljanje kolesarskih izpitov. Aktivno se vključijo v različne akcije na področju prometne vzgoje na ravni šole in izven nje. Spoznajo vlogo policista. Seznanijo se s pomenom kolesarjenja za zdravje.

V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju učenci spoznajo osnove delovanja naprav in motorjev v prometu, spoznajo fizične pojave sile, izračunajo silo trenja na primerih iz prometa, spoznajo različne vrste prometa, razvijajo občutljivost za okoljske probleme, za stiske soljudi, za socialne probleme. Učijo se zamišljati več možnosti za razvoj na določenem področju, tehtati njihove posledice, z njimi povezane vrednote. Spoznajo delovanje motorjev z notranjim izgorevanjem, prenosom moči, zavore, električne naprave, varno vožnjo s kolesom z motorjem, prometna pravila, ogledalo in pogled nazaj, orientacijo v prostoru s pomočjo ogledala, seznanijo se s hitrostjo in njenim merjenjem, vlogo hitrosti, sile pri vožnji v krivini, pospeški, kinetično energijo, ustavljanjem, reakcijskim časom, zavorno potjo, potjo ustavljanja, z ekologijo. Spoznajo zaščito in opremo voznika kolesa s motorjem, čelado kot obvezni del, vožnjo druge osebe, varno vključevanje v promet in pravila za varno in pravilno prehitevanje, vožnjo v križišču, zavijanje v levo, desno, spoznajo tehniko delovanja menjalnika, delovanja sklopke ter mehanskega in hidravličnega prenosa, seznanijo se z varnim delovanjem s kmetijskimi stroji. Seznanijo se z različnimi pogoji v prometu in vremenskimi razmerami ter z vplivom zdravil, alkohola in mamil, ki negativno vplivajo na človeka. Ustvarijo kritičen odnos do ekologije in varovanja prostora (hrup, onesnaženje zraka, degradacija prostora).

S prometno vzgojo želimo pri učencih doseči predvsem: varno vedenje v prometu kot pešec, kolesar, sopotnik v vozilu; upoštevanje in spoštovanje drugih udeležencev v prometu, oblikovanje in ohranjanje varnega vedenja v prometu pri učencih in osvajanje moralnih norm pomembnih za varno odvijanje prometa. Splošna izobrazba posameznika, ki zna usklajevati znanja na področju sporočanja v maternem jeziku, gibalnem področju, naravoslovno-matematično-tehničnem in družboslovno-humanističnem področju.

PRVO TRILETJE (OD 6 DO 8 LET)

Obdobje osnovne šole je pomembno z vidika otrokovih razvojnih sposobnosti za varno sodelovanje v prometu in ogroženosti. Otroci od šestega do petnajstega leta starosti so v prometu ogroženi predvsem kot potniki, pešci, z naraščajočo starostjo pa se pojavljajo v prometu tudi v vlogi kolesarjev in voznikov drugih vozil, ki jih sicer ne bi smeli voziti. Nosilci prometne vzgoje so starši in šole ob sodelovanju AVP, policije, lokalnih svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in organizacij civilne družbe. Vsebina prometne vzgoje prispeva posebna znanja, razumevanje prometa in je zlasti pri mlajših otrocih usmerjena na praktične aktivnosti. Razvija sposobnosti za samostojno odločanje v prometu, spodbuja strpnost in upoštevanje drugih udeležencev prometu.

Prometna vzgoja je medpredmetno kroskurikularno področje. Področje ima določene cilje in vsebine, ki so vključene v različne izobraževalne predmete. Integracija vsebin v različne izobraževalne predmete zahteva nosilca, odgovorno osebo, ki na šoli spremlja in spodbuja za njihovo izvajanje in doseganje ciljev. Glavni načeli prometne vzgoje sta oblikovanje in ohranjanje varnega vedenja v prometu pri učencih in dijakih, ter osvajanje moralnih norm, pomembnih za varno odvijanje prometa.

Učenci so v prometu udeleženi predvsem kot potniki in pešci zato so vsebine prometne vzgoje usmerjene predvsem v znanja in spretnosti, ki jih mora obvladati otrok za varno sodelovanje v prometu v vlogi pešca, potnika v osebni avtomobilu in v vozilih javnega prevoza, pripravljati pa se mora na samostojno kolesarjenje.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok v starostni skupini od šest do osem let.
AKTIVNOSTI	– pregled in posodobitev vsebin prometne vzgoje v prvih treh razredih osnovne šole, – izvedba akcije Pasavček za varno vožnjo otrok na in v vozilih, – izvajanje ukrepov za zagotavljanje varnih poti, – izvajanje prevozov otrok, ki nimajo zagotovljenih varnih šolskih poti, – priprava dodatnih gradiv, akcij in programov drugih partnerjev (sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, organizacije civilne družbe, predvsem za otroke pešce in potnike).
KAZALNIKI	– rezultati meritev ustrezno zavarovanih otrok med vožnjo v vozilih, – število šol, ki imajo urejen sistem spremljanja varnih šolskih poti, – število šol in učencev v razredu, ki so vključene v akcijo Pasavček, – število šol, ki izvajajo program Prometne značke.
NOSILEC	– AVP, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, osnovne šole, NVO, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

DRUGO TRILETJE (OD 9 DO 11 LET)

Prometna vzgoja za to starostno skupino je usmerjena predvsem v pripravo in izvedbo programa usposabljanja učencev za vožnjo kolesa.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok v starostni skupini od devetega do enajstega leta.
AKTIVNOSTI	– uvajanje koncepta zdravja v šolski kurikulum (sklop varnosti), – izvajanje vsebin prometne vzgoje kot del priprav na kolesarski izpit, – pregled in posodobitev vsebin prometne vzgoje v drugem triletju osnovne šole, – izvedba akcije Pasavček za varno vožnjo otrok na in v vozilih, – izvajanje prevozov otrok, ki nimajo zagotovljenih varnih šolskih poti, – priprava dodatnih gradiv, akcij in programov drugih partnerjev (sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, organizacije civilne družbe, predvsem za otroke pešce in potnike, zdravstveno varstvo otrok na primarni ravni).
KAZALNIKI	– rezultati meritev ustrezno zavarovanih otrok med vožnjo v vozilih, – število šol in učencev v razredu, ki so vključene v akcijo Pasavček, – število šol, ki vsako leto uspešno izvedejo program usposabljanja za vožnjo kolesa in – število učencev v razredu, ki program uspešno končajo, – izvajanje programov promocije zdravja in vzgoje za zdravje za otroke.
NOSILEC	– AVP, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, osnovne šole, NVO, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

TRETJE TRILETJE (OD 12 DO 14 LET)

Otroci v tem starostnem obdobju sodelujejo v prometu v vseh vlogah. So pešci, potniki, kolesarji in pogosto tudi vozniki vozil, ki jih glede na svojo starost še ne bi smeli voziti. To je starostno obdobje v katerem bi morali pozornost posvetiti predvsem obnavljanju in ohranjanju znanj in varnega vedenja, ter spodbujati osvajanje moralnih norm pomembnih za varno sodelovanje v prometu.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok v starostni skupini od dvanajstega do štirinajstega leta.
AKTIVNOSTI	– izvajanje vsebin prometne vzgoje integriranih v različne predmete, – izvajanje dnevov dejavnosti s prometno vsebino, – uvajanje izbirnih tem prometne vzgoje, vključno s prvo pomočjo, – izvajanje tekmovanj, raziskovalnih nalog, projektov s področja varnosti prometa, – priprava dodatnih gradiv, akcij in programov drugih partnerjev (sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, organizacije civilne družbe, predvsem za otroke pešce in potnike, zdravstveno varstvo otrok na primarni ravni), – proučiti možnost izvajanja izbirnega predmeta Prometna vzgoja.
KAZALNIKI	– število šol, ki vsako leto uspešno izvedejo dneve dejavnosti, – število učencev v razredu vključenih v izbirne vsebine s področja varnosti prometa, – število učencev v razredu vključenih v raziskovalne projekte, tekmovanja, projektna dela s področja prometa, – izvajanje programov promocije zdravja in vzgoje za zdravje za otroke.
NOSILEC	– AVP, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, osnovne šole, NVO, občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

OBDOBJE SREDNJEŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA (OD 15 DO 18 LET) IN MLADI VOZNIKI (OD 18 DO 24 LETA)

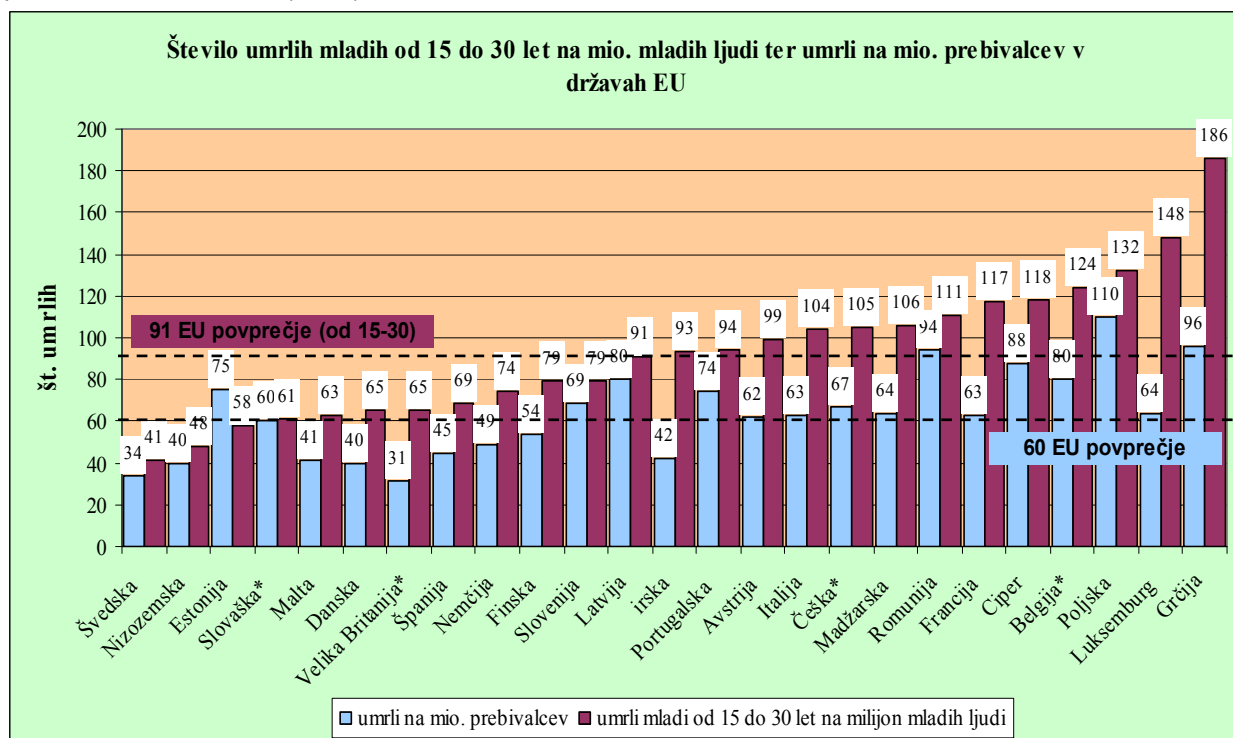
Javne šole in šole za voznike morajo zagotavljati, da mladostniki pridobijo novo znanje in spretnosti, in vplivajo na spreminjanje stališča in vedenja do šibkejših udeležencev v prometu, do alkohola, hitrosti, varnostnega pasu in drugih pomembnih dejavnikov varnosti. Mladi vozniki in še posebej začetniki so najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč in skupaj s potniki v osebnih avtomobilih tudi najpogostejše žrtve. Razlogi za nadpovprečno udeležnost mladih v nesrečah so večplastni. Med pomembnejšimi so:

- neizkušенost
- vpliv vrstnikov, ki so potniki v vozilu
- iskanje lastnih poti in dokazovanje svojih sposobnosti in spretnosti
- uporništvo (neupoštevanje norm in predpisov)
- stil življenja (obiskovanje večernih in nočnih zabav, vožnja za zabavo)
- slabši ekonomski položaj (stari avtomobili in z vidika varnosti slabši avtomobili).

Dijaki pojasnijo prometno varnost, razvoj prometnih komunikacijskih sredstev, predvidevajo nevarnosti v prometu in spoznavajo osnove fizikalnih vsebin (pot, hitrost, pospešek, trenje, trk), ovrednotijo promet za varovanje zdravja in za varovanje okolja, v tujih jezikih se učijo prometna pravila in pomen prometnih znakov, učijo se varnosti v prometu, prometne psihologije, etike v prometu, upravljanja različnih strojev. Pri tujem jeziku pišejo prometna obvestila o prometni varnosti, o orientaciji v prometnem prostoru, pri čemer upoštevajo navodila in prepovedi (uporaba javnih prevoznih sredstev, razvijanje osebne odgovornosti, vzgoja za pravilno ravnanje dijaka kot udeleženca v prometu). Pojasnijo razvoj prometnih in komunikacijskih sredstev, ocenijo pomen prometnih in komunikacijskih sredstev za vse večjo povezanost sveta, predvidevajo nevarnosti v prometu. Vrednotijo prometno lego Slovenije v Evropi; s prometnim zemljevidom Evrope spoznavajo prometno omrežje v Sloveniji (ceste, železnice, letališča, pristanišča) ter vrednotijo njegov pomen za posamezna območja v Sloveniji, ocenijo pomen prometa za razvoj gospodarstva, ocenijo ogroženost okolja zaradi cestnega prometa (razvoj infrastrukture, širjenje naselij, onesnaževanje zraka in voda zaradi prometa in odplak), na terenu štejejo promet v okolici šole in pripravijo poročilo s predlogi izboljšav sedanjega stanja.

Analizirajo obstoječo prometno strukturo različnih mest in načrtujejo spremembe, seznanjajo se z oblikami obstoječe prometne ureditve, analizirajo stanje v prometu, iščejo alternativne rešitve za izboljšanje situacije prometne ureditve v konkretnih svetovnih mestih, predstavijo analizo prometa in predlog sprememb v svojem kraju. Seznanijo se z vsebinami: mirujoči promet, motorni promet, javni promet, kolesarski promet, peš cone in alternativne rešitve javnega prometa (izpusti toplogrednih plinov – globalno ogrevanje). Spoznavajo zgodovino vsakdanjega življenja: promet, ceste, popotniki, seznanijo se z zgodovino prometa (prometne povezave in trgovanje). Analizirajo vpliv izumov na razvoj posameznih vrst prometa, v okviru izbirnih vsebin se seznanijo s poznavanjem prometnih predpisov (CPP).

Graf 20 Število mrtvih mladih med 15 in 30 letom starosti na milijon mladih in število vseh mrtvih na milijon prebivalcev v letu 2010 (2009)

* - podatek za leto 2009

Število mrtvih rizične skupine mladih med 15 in 30 letom starosti je nekoliko pod povprečjem držav EU vendar daleč nad številom mrtvih v Nizozemski in Švedski.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih mladostnikov v starostni skupini od 18 do 24 leta.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – vključevanje vsebin prometne varnosti integriranih v različne predmete, s poudarkom na alkoholu, drogah, drugih psihoaktivnih snoveh, – vključevanje vsebin prometne varnosti v okviru vsebin, ki jih šole v skladu s prenovljenimi programi vključujejo glede na potrebe lokalnega okolja, – spodbujanje vožnje s spremljevalcem, – spremljanje in posodabljanje programov v šolah za voznike, – izvajanje delavnic, programov in akcij, ki jih v sklopu obveznih izbirnih vsebin in drugih programov na šolah izvajajo drugi partnerji s poudarkom na alkoholu, drogah, drugih psihoaktivnih snoveh (AVP, sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija, organizacije civilne družbe), – spremljanje izvajanja programov za voznike začetnike in njihovo posodabljanje.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število šol, ki vsako leto uspešno izvedejo program obveznih izbirnih vsebin s področja varnosti prometa, – število dijakov v letniku vključenih v delavnice in druge programe s področja varnosti prometa, – število dijakov v letniku vključenih v raziskovalne projekte, tekmovanja, projektna dela s področja prometa, – delež mladostnikov vključenih v program vožnje s spremljevalcem.
NOSILEC	– osnovne, srednje in poklicne šole ter gimnazije po Sloveniji, avtošole, AVP, NVO.

VSEŽIVLJENJSKO UČENJE ZA VARNO SODELOVANJE V PROMETU

Dinamičen razvoj prometnih sredstev, pravil in ne nazadnje novih infrastrukturnih ukrepov (PN. krožna križišča) zahtevajo stalno dopolnjevanje znanja, spretnosti in načina sodelovanja v prometu. Za varno sodelovanje v prometu je zato nujno vseživljenjsko učenje in ohranjanje voznških spretnosti. Za voznika, zlasti za voznika starejšega od 70 let je pomembno, da skrbi za svoje zdravje in ohranja voznške spretnosti tako, da prevozi najmanj 4.000 km letno.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– prisotnost prometne vzgoje in učenja v vseh življenjskih obdobjih.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – izvajanje programov vadbe varne vožnje za voznike motornih vozil, – izvajanje preventivnih programov in akcij (predavanja in vožnja v prometu) za voznike, ki imajo več kot 10 let voznško dovoljenje, – vključevanje vsebin prometne varnosti v programe univerze za tretje življenjsko obdobje, – oblikovanje osvežitvenih programov in delavnic za starejše voznike, – spremljanje izvajanja rehabilitacijskih programov in programov dodatnega usposabljanja za varno vožnjo.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število programov in delavnic za voznike z daljšim voznškim stažem, – uspešnost rehabilitacijskih programov in programov dodatnega usposabljanja za varno vožnjo, glede na delež povratnikov.
NOSILEC	– AVP.

8.4 ZDRAVSTVENA OSKRBA PONESREČENCEM

Zdravstvena oskrba ponesrečencev v prometu je kompleksna in multidisciplinarna, ker zajema tehnične in zdravstvene aspekte reševanja ter koordinacijo celotnega ukrepanja. Reševanje na mestu nesreče in zdravstveno oskrbo med transportom ponesrečencev izvajajo ekipe nujne medicinske pomoči. Nujna medicinska pomoč je izvajanje nujnih ukrepov zdravnika in njegove ekipe pri osebi, ki je zaradi bolezni ali poškodbe neposredno vitalno ogrožena oziroma pri kateri bi glede na bolezenske znake v kratkem času lahko prišlo do take ogroženosti. Nujna medicinska pomoč je namenjena bolnikom/poškodovancem, ki zdravstveno oskrbo potrebujejo takoj, torej nujnim intervencijam za reševanje ogroženih človeških življenj in katere cilj je kakovostnejše preživetje takih pacientov. Vseeno pa ukrepanje lahko začnemo s preventivnimi aktivnostmi, ki so predvsem usmerjene na ciljno izobraževanje vseh sodelujočih v prometu in reševanju.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– izboljšanje kakovosti zdravstvene oskrbe ponesrečencev v prometu.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – uvajanje ciljnega izobraževanja na tečajih prve pomoči za laike (pristop in nudenje prve pomoči ponesrečencu) – re-evaluacija in posodobitev obstoječih programov, – izobraževanje skladno z najnovejšimi strokovnimi smernicami za profesionalne skupine, ki sodelujejo pri reševanju (policija, gasilci, potapljači, tehnične službe), – izdelava skupnih usklajenih načrtov za učinkovito delovanje različnih služb na terenu - predvsem za zagotovitev varnega dostopa na mesto nesreče in nudenja pomoči, – izobraževanje skladno z najnovejšimi strokovnimi smernicami za zdravstvene ekipe po načelu ITLS in ATLS tečajev, – zagotoviti primerno tehnično in medicinsko opremo za ekipe, ki sodelujejo v reševanju (imobilizacijski material, monitoring, prenosni ultrazvok), – ustrezno zagotavljanje helikopterske nujne medicinske pomoči za celotno Slovenijo.

DEJAVNOSTI	UKREPI
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število udeležencev tečajev prve pomoči, ki so opravili tudi izobraževanje nudenje pomoči ponesrečencu in rezultati na preverjanju znanj, – število udeležencev pri izobraževanju profesionalnih skupin in rezultati preverjanja znanj in veščin, – koordinacijski sestanki, izdelava načrtov, re-evaluacijski sestanki služb po dogodkih, – število udeležencev tečajev ITLS in ATLS ter rezultati testiranja, – število ekip, ki so posodobile in nadgradile opremo ter kvalitativni prikaz nadgradnje, – število in analiza intervencij z helikopterjem v Sloveniji.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – Ministrstvo, pristojno za zdravje, Ministrstvo, pristojno za obrambo, Rdeči Križ, Slovensko združenje za urgentno medicino, DARS, zdravstvene ustanove, gasilski zavodi, Gorska reševalna služba, Policija, Slovenska vojska, Uprava za zaščito in reševanje.

8.5 NADZOR

Nadzor predstavlja pomemben člen v prizadevanjih za boljšo prometno varnost in s tem povezano mobilnostjo. Ko odpovedo vsi ostali mehanizmi, nastopi prisila, ki je sproducirana skozi nadzor. V prihodnjem obdobju se bo povečal nadzor s pomočjo tehničnih sredstev, saj je tako mogoče zagotoviti stalen in učinkovit nadzor. Poudarek bo na večji vidnosti nadzornikov in večjemu pričakovanju udeležencev v cestnem prometu, da bodo kontrolirani, če se ne bodo ravnali po predpisih. Nadzor ne bo usmerjen samo v promet, ampak bolj globalno (promet, kriminal, tujska problematika). Nadzoru se bodo v večji meri pridružile inšpekcijske službe, občinski redarji, vojska, carina in vsi ostali subjekti, ki lahko neposredno in posredno vplivajo na stanje prometne varnosti. Zaradi tega bo potrebna bolj učinkovita koordinacija med nadzornimi subjekti. Nadaljeval se bo razvoj nadzora v samoupravni lokalni skupnosti, kjer bodo zelo pomembno vlogo odigrale službe občinskih redarstev. Pomembno bo tudi povečati in spremeniti nadzor na avtomobilskih in hitrih cestah, kjer se odvija večina prometnih tokov v državi.

Temeljni cilj:

ZAGOTOVITI UČINKOVIT NADZOR PROMETA NA SLOVENSКИH CESTAH

Spoznanje, da nadzor nad prometnimi tokovi ne opravlja samo Policija, bo pomembno vplivalo k učinkovitejšemu in bolj sistematskemu nadzoru ne samo na cestah, ampak tudi na področjih, ki neposredno vplivajo na stanje udeležencev v cestnem prometu. S tem se bo tudi povečalo pričakovanost nadzora ob vsakem trenutku. Zelo pomembno je, da pri tem svoj delež odgovornosti prevzamejo občine, ki lahko na lokalnem nivoju prispevajo zelo velik delež.

Ciljno usmerjena področja:

POVEČATI OBSEG NADZORA POLICIJE

Prihodnost policijskih nadzorstvenih aktivnosti je nedvomno povezana z boljšo izobraženostjo in usposobljenostjo policistov. Pričakovati je, da bo večje in izboljšano znanje in razumevanje novih tehnologij ključnega pomena za uspešno policijsko delo v prihodnje. Vse večkrat lahko ugotovimo, da so vzroki za »nevarno« obnašanje v cestnem prometu pogosto zunaj ožje skupine uporabnikov cest, vozil, oziroma udeležencev v cestnem prometu, kar zahteva nove in inovativne pristope policije. Vzdrževanje in izboljšanje stanja varnosti bo moralo vključevati pozorno opazovanje in analiziranje dela policijskih enot.

V prihodnjih letih lahko izpostavimo predvsem pričakovanja, povezana s:

- tehnološkim razvojem nadzorstvene opreme (sekcijsko merjenje hitrosti, primernost testov za ugotavljanje psihofizičnega stanja, oprema za evidentiranje stanja na kraju prometne nesreče, sistemi ugotavljanja ustrezne varnostne razdalje,...),

– novimi metodami, taktikami in tehnikami delovanja prometne policije (prilagoditev oblike in načina dela potrebam, varnostni oceni, znanju,...),

– specializaciji znotraj prometne policije (nadzorniki cestnega prometa, preiskovalci prometnih nesreč, avtocestna policija, cestna kriminaliteta,...),

Vpeljava dobrih in preizkušenih praks tujih policij pomeni korak naprej pri zagotavljanju cestno prometne varnosti slovenskim udeležencem v cestnem prometu. Spreminjanje in spremljanje metodologij, taktik in tehnik dela bo sledilo razvoju tovrstnih aktivnosti v tujini. Za uspešnost pa je potrebno globalno multiagencijsko mednarodno sodelovanje (skrb za poenotenje standardov, izmenjava podatkov, izterjava glob,...).

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – zagotoviti učinkovit nadzor prometa na avtomobilskih cestah in hitrih cestah, – povečati vidnost policijskega nadzora, – zagotoviti multidisciplinaren nadzor cestnega prometa, – zagotoviti učinkovit nadzor nad večkratnimi kršitelji cestno prometnih predpisov.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – kadrovsko izpopolniti enoto za izvajanje nadzora na avtomobilskih cestah in hitrih cestah (dopolniti akt o sistemizaciji), – zagotoviti delovne prostore za enoto, ki bo nadzirala promet na avtomobilskih cestah in hitrih cestah, – vzpostaviti sistem sektorskega merjenja hitrosti na AC, – opremiti policiste s tehničnimi sredstvi (merilniki hitrosti, napravami za ugotavljanje vožnje na prekratki varnostni razdalji, napravami za tehtanje, merilniki hitrosti na podlagi sledenja, sistemi za prekoračitev časa trajanje vožnje voznikov tovornih vozil,) – oprema se zagotavlja skupaj z upravljavci cest, – na avtomobilskih cestah zagotoviti prostore za učinkovit nadzor cestnega prometa (vključno s tehničnimi sredstvi za nadzor v prostem prometnem toku), – delo v državnem centru za nadzor in urejanje prometa, – izvajanje poostrenih nadzorov po metodologijah, ki zagotavljajo večjo vidnost in odmevnost policijskega dela, – nadzor prometa z označenimi policijskimi vozili, – povečati prisotnost policistov na cestnem omrežju na račun zmanjšanja njihove prisotnosti na sedežu enote (uvedba mobilne pisarne), – poskrbeti, da se v prihodnje poveča vidnost policijskih vozil za nadzor prometa tako, se barvna kombinacija spremeni, – zagotoviti dosledno ustrezno zavarovanje mest izvajanja kontrole z ustrezno signalizacijo, – zagotoviti vidne dele uniforme za policiste (odsevnost, barva), ki nadzirajo promet, – obveščanje javnosti, – izvajanje skupnih aktivnosti z ostalimi subjekti, ki neposredno ali posredno vplivajo na cestno prometno varnost (inšpekcijske službe, carina, cestninski nadzorniki, občinski redarji), – kompleksen pristop k izvajanju nadzora na vseh področjih policijskega dela (kriminaliteta, nedovoljene migracije, javni red in mir, promet), – vpliv na druge subjekte, ki lahko pripomorejo k večji cestno prometni varnosti (samoupravne lokalne skupnosti, upravljavci in vzdrževalci cestno prometne infrastrukture, – združitev evidenc vseh prekrškovnih organov, ki obravnavajo cestno prometne predpise ter v zvezi s tem sprememba zakonodaje, – zaseg vozil večkratnim kršiteljem cestno prometnih predpisov, – dosledno predlaganje kontrolnih zdravstvenih pregledov.

DEJAVNOSTI	UKREP
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – kadrovska popolnitev enot, – zagotovljena oprema za nadzor prometa, – stanje prometne varnosti na avtomobilskih cestah in hitrih cestah, – število kontroliranih dni voznikov tovornih vozil, – vzpostavitev državnega centra za nadzor in urejanje prometa, število izvedenih nadzorov po metodologijah PROMIL, MORSKA DEKLICA, PAS, – izvedene tiskovne konference, – nabava odsevnih delov uniforme za policiste, – izvedba projekta »Mobilna pisarna«, – označitev policijskih vozil za nadzor prometa z vidnimi barvami, – število izvedenih skupnih nadzorov, – stanje varnosti na cestno prometnih povezavah, – število podanih predlogov za izboljšanje stanja, – število zaseženih vozil, – predlagani kontrolni zdravstveni pregledi.
NOSILEC	– Policija, Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, DARS, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, Carina, občinska redarstva, Inšpekcijske službe, MGRT – Urad za meroslovje.

NADZOR V SAMOUPRAVNI LOKALNI SKUPNOSTI

Z uveljavitvijo lokalne samouprave, prenosom upravljanja lokalnih cest na občinske uprave in obstojem krajevno značilnih težav, povezanih s prometnim redom in varnostjo, se je pojavila potreba po učinkovitem nadzoru nad uporabo cest ter varnim odvijanjem prometa v lokalnih okoljih. Razvoj lokalne samouprave, sprejetje zakonodaje na področju občinskega redarstva in uveljavitev zakonodaje na področju cestnega prometa in cest, so dali samoupravnim lokalnim skupnostim možnost vzpostavitve lastnih nadzornih organov (občinsko inšpekcijo ter občinsko redarstvo).

Naloge občinskega redarstva zajemajo nadzor nad prometom v naseljih ter varovanje cest v naseljih in občinskimi cestami izven naselja. K povečanju prometne varnosti bi bistveno pripomogla izpolnitev zakonske obveze vseh samoupravnih lokalnih skupnosti, da zagotovijo izvajanje nalog občinskega redarstva na svojem območju. Za strokovno, učinkovito in uspešno izvajanje teh nalog, pa je potrebno v sodelovanju z državnimi organi vzpostaviti kvalitetne programe usposabljanja, izobraževanja ter sodelovanja občinskih redarjev v skupnih in usklajenih nadzorih na ravni države. Učinkovito in strokovno vodenje ter odločanje v prekrškovnih postopkih (občinsko redarstvo kot prekrškovni organ), pa bo bistven dejavnik, ki bo vplival na uspešnost in ugled občinskega redarstva kot nadzornega organa. Občinsko redarstvo bi ob izpolnitvi teh ciljev postalo pomemben nadzorni organ na področju prometne varnosti v lokalnih okoljih in hkrati partner državnim organom (policiji) pri zagotavljanju ciljev na področju prometne varnosti državnega pomena.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – s ciljno usmerjenim ter preventivno/represivno uravnoteženim delovanjem na področju varnosti cestnega prometa doprinesiti svoj delež k doseganju lokalnih ter nacionalnih prometno varnostnih ciljev, – zagotovitev izvajanja nalog občinskega redarstva na območju celotne države, – vzpostavitev kvalitetnih programov usposabljanja in nadzora cestnega prometa, – kvalitetno sodelovanje v pripravi ter izvedbi skupnih in usklajenih nadzorov cestnega prometa z državnimi nadzornimi organi, – strokovna, učinkovita in hitra izvedba prekrškovnih postopkov ob ugotovljenih kršitvah.

DEJAVNOSTI	UKREP
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – izdelati vizijo in poslanstvo delovanja občinskega redarstva v lokalnem ter nacionalnem prometno varnostnem sistemu, – posodobiti občinske programe varnosti v poglavju »Zagotavljanje varnosti cestnega prometa«, – posodobiti taktike in metode dela občinskega redarstva ter programe izobraževanja, usposabljanja ter izpopolnjevanja na področju varnosti cestnega prometa, – posodobiti tehnologijo izvajanja nadzora udeležencev cestnega prometa, – zagotoviti članstvo predstavnikov občinskega redarstva v Občinskih svetih za varnost cestnega prometa, – zagotovitev izvajanja nalog občinskega redarstva na območju celotne države, – uvrstitev kvalitetnih programov nadzora cestnega prometa v redna in obdobja usposabljanja občinskih redarjev, – sodelovanje v pripravi ter izvedbi skupnih in usklajenih nadzorov cestnega prometa (HITROST, VARNOSTNI PAS, ZAŠČITNA ČELADA, VARNOST PEŠCEV, RDEČA LUČ) z državnimi nadzornimi organi (Policija), – zagotoviti in opraviti nadzor v zvezi z izpolnjevanjem zahtev po izvajanju nalog občinskega redarstva v vseh samoupravnih lokalnih skupnostih, – zagotoviti verodostojne podatke o stanju prometne varnosti, predlagati obdobja vsebinsko opredeljenih nadzorov, način izvedbe in medsebojnega sodelovanja, – zagotoviti ustrezno usposobljen kader za vodenje in odločanje o prekrških, zagotoviti ustrezno informacijsko podporo za vodenje postopkov ter omogočiti dostope do podatkov in evidenc, ki so potrebni za učinkovito izvedbo prekrškovnih postopkov.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – izpolnjevanje zahteve samoupravnih lokalnih skupnosti iz 2. člena Zakona o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/06), – program rednih in obdobjnih usposabljanj občinskih redarstev, ki ga izvaja Policijska akademija, – občinski programi varnosti, letni delovni načrti in poročila o delu občinskih redarstev, – statistični podatki o številu ugotovljenih kršitev, številu pravnomočno zaključenih postopkov, podatki o izvršljivosti sankcij ter podatki o trajanju postopkov, – nova tehnična sredstva za nadzor prometa za stanje varnosti cestnega prometa v občinah.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – samoupravne lokalne skupnosti, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo, pristojno za pravosodje, Policija.

ZAGOTOVITI UČINKOVIT NADZOR NAD CESTNINJENJEM VKLJUČNO Z NADZOROM NAD TOVORNIMI VOZILI V ZIMSKIH RAZMERAH

DARS bo kot upravljavec cestninskih cest poleg zagotavljanja mobilnosti soodgovoren z drugimi tudi za varnost cestnega prometa na avtocestah in hitrih cestah. DARS bo pozimi ali v zimskih razmerah na določenih mestih postavil prometno signalizacijo, ki označuje zimske razmere, zaradi katerih je prepovedan ali omejen promet tovornih vozil na določenem delu cestninske ceste. Pooblaščenice uradne osebe cestninskega nadzora bodo na ustreznih mestih nadzirale in kaznovale za prekršek voznike tovornih vozil, ki ne bodo upoštevali te prometne signalizacije. S tem se bo zagotavljala večja mobilnost in varnost prometa na cestninskih cestah v tem obdobju.

Sedanji način cestninjenja v zaprtem in odprtem cestninskem sistemu bo spremenjen v cestninjenje v prostem prometnem toku, ki se je za vozila nad 3.500 kg NDM pričel izvajati v sredini leta 2012. Glede na novi način cestninjenja se bo moral spremeniti tudi način nadzora nad plačevanjem cestnine. Iz sedanjega statičnega načina nadzora na cestninskih postajah in počivališčih se bo nadzor izvajal predvsem mobilno na cestninskih

cestah. V tem delu se bo še povečala usklajevalna in usmerjevalna vloga Operativnega centra cestninskega nadzora. Glede na sistem cestninjenja bodo na službena vozila cestninskega nadzora nameščene ustrezne naprave za odkrivanje storilcev prekrškov. Za odkrivanje storilcev prekrškov vozil do 3.500 kg NDM bodo na službena vozila nameščene tudi kamere za slikovno dokumentiranje prekrškov.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – pooblaščen uradne osebe cestninskega nadzora bodo na ustreznih mestih nadzirale in kaznovale za prekršek voznike tovornih vozil, ki ne bodo upoštevali prometne signalizacije ki označuje zimske razmere, zaradi katerih je prepovedan ali omejen promet na določenem delu cestninske ceste. S tem se bo zagotavljala večja mobilnost in varnost prometa na cestninskih cestah v tem obdobju, – z ustreznimi tehničnimi sredstvi, taktiko in metodiko dela zagotoviti učinkovit nadzor nad plačevanjem cestnine, – o zaznanih hujših prekrških (vožnja pod vplivom alkohola, evidentna prekoračitev hitrosti vožnje, vožnja v nasprotno smer) takoj obveščati policijo, – zaradi zagotovitve večje varnosti pri nadzorni funkciji predlagati spremembo zakonodaje, da bo upravljavec cestninskih cest za namen opravljanja nadzora na cestninskih cestah vseh subjektov z javnim pooblastilom lahko preusmeril promet preko nadzornih točk.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – pozimi ali v zimskih razmerah na določenih mestih postaviti prometno signalizacijo, ki označuje zimske razmere, zaradi katerih je prepovedan ali omejen promet tovornih vozil na določenem delu cestninske ceste in nadzor upoštevanja le-te, – v okviru prehoda na cestninjenje v prostem prometnem toku zagotoviti ustrezna tehnična sredstva za nadzor plačevanja cestnine za službena vozila cestninskega nadzora, – zagotoviti ustrezen prostor za delo prekrškovnega organa DARS, – glede na frekvenco prekrškov kadrovsko dopolniti število cestninskih nadzornikov po regijskih centrih in Operativnem centru cestninskega nadzora, – na vseh krakih cestnega križa cestninskih cest zagotoviti nadzorne točke z možnostjo izločanja določene vrste vozil cestninskih zavezancev, – z ustreznimi tehničnimi sredstvi, taktiko in metodiko dela zagotoviti učinkovit nadzor nad plačevanjem cestnine.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – gostota prometa cestninskih zavezancev po cestninskih cestah, – število prekrškov na cestninskih cestah, – stanje prometne varnosti v zimskih razmerah.
NOSILEC	– DARS.

ZAGOTOVITI UČINKOVIT INŠPEKCIJSKI NADZOR

Z razvojem družbe se povečuje potreba po prostočasnih aktivnostih. Vožnja z vozili v naravnem okolju – terenskimi avtomobili, motokros motorji, štirikolesniki, motornimi sanmi – predstavlja poleg povečane obremenitve za okolje in povečevanja škod v okolju tudi konfliktne situacije med različnimi uporabniki prostora in posledično povečano nevarnost poškodb. Gozdarska in kmetijska inšpekcija imata nalogo nadzora vožnje z vozili v naravnem okolju. Učinkovit nadzor tega področja je v popoldanskem času in ob koncih tedna, v primeru motornih sani tudi ponoči, na način, da se z nekaj inšpektorji pokrije širše območje nadzora. Še posebej je tak nadzor učinkovit ob sodelovanju Policije, kar se je v preteklosti v praksi tudi pokazalo.

Zakon o omejevanju porabe alkohola (Uradni list RS, št. 15/03, ZOPA) določa ukrepe in načine omejevanja porabe alkohola ter ukrepe za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola. Tržna inšpekcija problematiki nedovoljene prodaje alkoholnih pijač v prodajalnah posveča veliko pozornost in na letni ravni izvede najmanj pet akcij nadzora, ki so časovno določene na tista obdobja, ko je zaradi družabne aktivnosti mladih največja verjetnost, da bi prišlo do nedovoljene prodaje alkoholnih pijač mladim in vinjenim. Število ugotovljenih kršitev je glede na število opravljenih pregledov sicer zelo majhno, kljub temu pa je opazno naraščanje trenda pijan-

čevanja, pri čemer je najbolj zaskrbljujoče, da se opija vedno več mladih ljudi. Opijanje pa negativno vpliva na varnost v prometu, saj ima vožnja pod vplivom alkohola v primeru prometne nesreče največkrat tragične posledice.

Carinski organi so pooblaščen, da na celotnem ozemlju Republike Slovenije preverjajo, ali imajo domači prevozniki, prevozniki Skupnosti in tuji prevozniki pri opravljanju prevozov v cestnem prometu dovolilnice, dovoljenja, druge dokumente in listine, predpisane v Zakonu o prevozi v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 131/06, 5/07 popr., 123/08, 28/10, 49/11, 40/12 – ZUJF in 57/12), predpisih Skupnosti in mednarodnih sporazumih.

To pomeni, da ima carina pooblastilo, da lahko pri vozniku domačega prevoznika ali prevoznika Skupnosti preverja, ali se med vožnjo v vozilu nahaja:

– veljaven izvod licence, licence Skupnosti ali dovoljenja Skupnosti prevoznika, za katerega opravlja prevoz;

– veljavno izkaznico o voznških kvalifikacijah, če pridobljenih voznških kvalifikacij ne izkazuje koda Skupnosti na voznškem dovoljenju (42. člen tega zakona);

– potrdilo iz 34. člena tega zakona, če opravlja mednarodni prevoz oseb za lastne potrebe z vozilom, ki ima poleg voznikovega sedeža več kot osem sedežev;

– pisno pogodbo o najemu oziroma zakupu ali lizingu ali drugo pogodbo, na podlagi katere ima pravico uporabljati vozilo (PN. pogodba o lizingu...), če prevoznik ni lastnik vozila;

– če vozilo vozi voznik, ki ni državljan ene od držav članic Skupnosti, mora imeti v vozilu potrdilo v skladu z Uredbo Sveta 3118/93/EGS z dne 25. oktobra 1993 o pogojih, pod katerimi lahko prevozniki nerezidenti opravljajo notranje cestne prevoze tovora v državi članici (UL L št. 279 z dne 12. 11. 1993, str. 1), s katerim pristojni organ države članice, v kateri ima prevoznik sedež, potrjuje, da ta voznik dela pri prevozniku skladno z zakoni ali drugimi predpisi o pogojih zaposlitve in poklicnega usposabljanja voznikov;

– pri opravljanju mednarodnih prevozov vsa dovoljenja oziroma dovolilnice, če so za ta prevoz zahtevane s predpisi Skupnosti, mednarodnimi sporazumi ali zakoni, veljavnimi v Republiki Sloveniji.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – povezati nadzor omejevanja porabe alkohola v prodajalnah in nadzor obratovalnih časov gostinskih obratov, – zagotoviti večjo stopnjo spoštovanja določb ZOPA, – bolj omejiti porabo alkoholnih pijač na delovnem mestu (nadzor nad izvajanjem 51. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu; Uradni list RS, št. 43/11), – večjo stopnjo omejevanja dostopnosti alkohola mladim in voznikom motornih vozil, – učinkovit nadzor nad prometom živali, – zagotoviti dosledno spoštovanje določb Zakona o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 77/11, ZDCOPMD), – zagotoviti dosledno upoštevanje določb ZDCOPMD o povprečnem tedenskem delovnem času, odmorih in nočnem delu, – zagotoviti dosledno izvajanje dolžnosti delodajalcev o obveščanju in vodenju evidenc v skladu z ZDCOPMD in Zakonom o evidencah na področju dela in socialne varnosti (Uradni list RS, št. 40/06), – zagotoviti učinkovit nadzor prevoza blaga in potnikov na avtomobilskih cestah in hitrih cestah, – zagotoviti nadzor vožnje z vozili v naravnem okolju, na gozdnih cestah, vlakah, poljskih poteh in planinskih poteh.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – izvedba najmanj petih poostrenih nadzorov nad prodajo alkohola v prodajalnah v enem letu, – zaščita mladih pred škodljivo rabo alkoholnih pijač, – preventivno delovanje z obveščanjem javnosti in trgovcev o načrtovanih nadzorih, – striktno kaznovanje kršiteljev s predpisanimi globami, – zagotavljanje spoštovanja zakonskih določil s strani trgovcev, – sodelovanje v preventivnih aktivnostih Ministrstva, pristojnega za zdravje, – koordinirano izvajanje poostrenih nadzorov nad spoštovanjem zakona o gostinstvu, skupaj s Policijo,

DEJAVNOSTI	UKREPI
<p>AKTIVNOSTI</p>	<ul style="list-style-type: none"> – dosledno izrekanje glob zoper kršitelje, – v postopkih zagotavljanju čim več dokazov, ki bodo omogočali hitrejše končanje postopkov, – preverjanje psihofizičnih sposobnosti voznikov tovornih vozil in avtobusov, – preverjanje tehnične ustreznosti vozil, – preverjanje ustrezne obremenitve vozil in razporejenosti blaga na vozilu, – varno zaustavljanje vozil avtomobilskih cestah in hitrih cestah (z vozili, ki imajo svetlobne označbe), – izvajanje inšpekcijskega nadzora na področju ZOPA v skladu z letnim planom inšpekcijskega nadzora ZIRS, – zagotoviti spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač v gostinskih obratih osebam, mlajšim od 18 let, – zagotoviti spoštovanje prepovedi prodaje žganih pijač v gostinskih obratih od začetka obratovalnega časa do 10. ure dopoldan, – dolgoročno rešiti prostor za mobilno enoto VURS, – na avtomobilskih cestah zagotoviti prostore za učinkovit nadzor cestnega prometa, – na avtomobilskih cestah zagotoviti počivališča za voznike tovornih vozil, ki jih je zdaj premalo, – kontrola ustreznosti prevoznih sredstev za prevoz živali in njihovega dobrega počutja, – za učinkovito in redno izvajanje nadzorov zagotoviti ustrezno kadrovske popolnjenosti Inšpektorata za delo oziroma zagotoviti ustrezno razdelitev delovnih nalog in kadrovske popolnitev enot IRSKGH, – kot stalno obliko ene izmed usmerjenih akcij nadzora vzpostaviti nadzor nad izvajanjem določb ZDCOPMD, – uvesti stalne koordinirane oblike izvajanja nadzorov s Prometnim inšpektoratom in Policijo, z namenom učinkovitega odkrivanja kršitev v zvezi z delovnim časom, ki jih je možno razbrati iz predpisane zapisovalne opreme v cestnih prevoznih, – preverjanje dolžnosti delodajalcev v zvezi z vodenjem evidenc in ugotavljanje kršitev, – proučitev obravnavane problematike (razširjenost, posledice) ter priprava ukrepov v skladu z ugotovitvami, – represivno in preventivno delovanje na področju porabe alkohola na delovnem mestu, – zagotoviti sodelovanje med Policijo in IRSKGH – najboljše dogovori za akcije po potrebi po posameznih območjih, – v enem letu izvedba vsaj 20 poostrenih nadzorov nad vožnjo z motornimi vozili v naravnem okolju, – zagotoviti terensko vozilo za izvajanje nadzora v naravnem okolju.
<p>KAZALNIKI</p>	<ul style="list-style-type: none"> – število ugotovljenih kršitev, – izvedeni poostreni nadzori, – sodelovanje v preventivnih aktivnostih, – izvedeni ukrepi zoper kršitelje, – zagotovljena oprema za nadzor prevoza blaga in potnikov, – zagotovljena mesta in prostori na avtomobilskih cestah za učinkovit nadzor cestnega prometa, – število inšpekcijskih pregledov, – zagotovitev prostorov za mobilno enoto VURS, – kadrovske popolnitev enot Inšpektorata za delo in enot IRSKGH oziroma ustrezna prerazporeditev dela v okviru danih kadrovske zmožnosti, – umestitev usmerjenih akcij v zvezi z nadzorom ZDCOPMD v programske usmeritve Inšpektorata za delo,

DEJAVNOSTI	UKREPI
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – stanje prometne varnosti na območju celotne RS, – prodaja oziroma ponudba alkoholnih pijač na delovnem mestu; – varnost in zdravje pri delu ter varnost v cestnem prometu, – zagotovljena oprema za vožnjo v naravnem okolju – terenska vozila, – prijave kršitev prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju, – nakup terenskega vozila za nadzor vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju.
NOSILEC	– Tržni inšpektorat, Policija, Zdravstveni inšpektorat, CURS, VURS, DARS, Inšpektorat za delo, IRSPEP, IRSKGH.

ZAGOTOVITI VEČJO VARNOST VOJAŠKIH VOZIL

Slovenska vojska (SV) je s svojimi vozili dnevno prisotna na slovenskih cestah. Pri tem predstavljajo posebno tveganje določena specialna vozila ter kolone vojaških vozil, ki so zaradi svoje narave deležna posebnega režima premika. Nadalje so pripadniki SV dnevni udeleženci v cestnem prometu z lastnimi vozili. Zaradi navedenega je stanje prometne varnosti za SV izrednega pomena. S ciljem sodelovanja SV pri zagotavljanju večje stopnje varnosti bo SV še okrepila aktivnosti, ki so usmerjene na zagotavljanje večje prometne varnosti vseh udeležencev v prometu.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – izboljšanje nadzora vojaškega prometa, – okrepiti preventivne aktivnosti.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – zagotavljanje ustreznega obsega vojaške policije, – zagotavljanje ustrezne opremljenosti vojaške policije za izvajanje nadzora (sredstva za merjenje hitrosti, sredstva za merjenje količine alkohola pri voznikih in druga sredstva za izvajanje nadzora vojaškega prometa), – zagotoviti učinkovito izvajanje nalog prekrškovnega organa, – zagotavljanje sredstev za izvajanje preventivnih aktivnosti, – izvajanje preventivnih akcij (samostojno in z drugimi pristojnimi organi), – spremljanje in sodelovanje pri spreminjanju normativnih aktov s področja prometne varnosti, ki zadevajo vprašanja prometa z vojaškimi vozili, – izvajanje usposabljanj in osveščanj pripadnikov SV s področja prometne varnosti, – spremljanje in analiziranje delovanja Avtošole SV in šole varne vožnje, – redno spremljanje in analiziranje stanja prometne varnosti v SV, – izvajanje rednih periodičnih pregledov ter tehnično vzdrževanje motornih vozil SV, – nadzor nad izdajanjem potnih nalogov in službenih vozil SV pripadnikom SV, – informiranje (oglaševanje) na intranetnih straneh Ministrstva, pristojnega za obrambo o aktivnostih in ukrepih s področja varnosti cestnega prometa.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – stanje prometne varnosti v SV, – učinkovitost izrečenih ukrepov in izvedenih postopkov, – število usposobljenih vojaških policistov, – nabavljena tehnična sredstva za nadzor prometa in izvajanje preventivnih aktivnosti, – število izvedenih nadzorov, – število izvedenih preventivnih aktivnosti, – število izvedenih periodičnih pregledov vojaških motornih vozil, – število objav na intranetnih straneh Ministrstva, pristojnega za obrambo
NOSILEC	– GŠSV, Policija.

VZPOSTAVITEV USTREZNEGA STROKOVNEGA IN INŠPEKCIJSKEGA NADZORA NAD IZVAJANJEM PROGRAMOV USPOSABLJANJA

Na varnost v javnem cestnem prometu pomembno vpliva usposobljenost udeležencev. Pri zagotavljanju varnosti je torej pomembno kvalitetno usposabljanje udeležencev, zlasti pa kvalitetno usposabljanje voznikov in kandidatov za voznike motornih vozil. Za kvalitetno usposabljanje omenjenih kategorij udeležencev je potrebno zagotoviti tudi učinkovit nadzor nad izvajanjem programov usposabljanja.

Z novim Zakonom o voznikih se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2006/126/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o voznških dovoljenjih (UL L št. 403 z dne 30. 12. 2006, str. 18; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/126/ES) in Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 36).

Zakon o voznikih tako ne predpisuje več tako strogih kadrovskih pogojev za organizacije, ki opravljajo dejavnost usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Pričakovati je, da se bo število omenjenih organizacij povečalo, s tem pa se bo povečala tudi število subjektov nadzora. V zvezi z navedenim je mogoče pričakovati še večja odstopanja od predpisanih zahtev, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci programov ter tudi odstopanja od predpisanega načina, vsebine in oblike usposabljanja.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – izboljšati nadzor nad izvajanjem programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, – izboljšati nadzor nad izvajanjem ostalih programov usposabljanja voznikov (Učitelj predpisov, Učitelj vožnje, Strokovni vodja avtošole...).
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – zagotavljanje ustreznega števila inšpektorjev, – zagotavljanje ustreznega števila nadzorov pri organizacijah za usposabljanje kandidatov za voznika ter voznikov, – spremljanje in sodelovanje pri spreminjanju normativnih aktov s področja usposabljanja kandidatov za voznika ter voznikov, – spremljanje in analiziranje delovanja avtošol, šol varne vožnje in šol za usposabljanje učiteljev.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – stanje učne uspešnosti pri usposabljanju kandidatov za voznika ter voznikov v avtošolah, šolah varne vožnje in šolah za usposabljanje učiteljev, – učinkovitost izrečenih ukrepov in izvedenih postopkov, – število usposobljenih voznikov, učiteljev vožnje, učiteljev predpisov, vodij avtošol..., – število izvedenih nadzorov.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP, IRSPEP.

8.6 VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

Na varnost v javnem cestnem prometu pomembno vpliva tudi zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu. Pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu sta izjemnega pomena ocenjevanje tveganja vseh nevarnosti, ki so jim delavci izpostavljeni v cestnem prometu in usposabljanje delavcev za varno in zdravo opravljanje dela. Poleg tega je pomembno, da vozniki in drugi udeleženci v cestnem prometu niso izpostavljeni stresu na delovnem mestu, da niso izčrpani in da dela ne opravljajo pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc ter da ne delajo pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti. S tem ogrožajo svojo varnost, zdravje in življenje ter varnost, zdravje in življenje drugih udeležencev v prometu. Kljub temu se je potrebno zavedati, da delavec ni pod neposrednim nadzorom delodajalca, kadar je udeleženec v cestnem prometu. Delavec prenaša dobre in slabe varnostne prakse z dela v cestni promet in obratno, kar se odraža tudi v varnosti na obeh področjih, tako pri delu kot v prometu.

Delavce, ki so izpostavljeni tveganjem v cestnem prometu, lahko razdelimo v štiri ciljne skupine:

- profesionalni vozniki (transport blaga in ljudi),
- vozniki, ki so udeleženci v cestnem prometu zaradi opravljanja svoje osnovne dejavnosti (taksi služba, kurirska služba...),
- vozniki v cestnem prometu, ki se vozijo na delo in z dela,
- delavci, ki delajo na cestah (vzdrževalci, pobiralci smeti...).

Temeljni cilj:

TESNEJE POVEZATI VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU Z VARNOSTJO V CESTNEM PROMETU

K varnosti vseh udeležencev v cestnem prometu, tudi tistih, za katere je delovno mesto za volanom, lahko pomembno prispevajo aktivni in pasivni varnostni sistemi. Pomena varnostnih sistemov se morajo zavedati delavci in delodajalci, ki morajo spodbujati uporabo razpoložljivih tehničnih rešitev. Višja raven varnosti v cestnem prometu tako kot višja raven varnosti in zdravja pri delu ima pozitivne učinke tako na delavce v cestnem prometu, delodajalce, podjetja in družbo kot celoto. Pozitivni učinki se kažejo v občutno manjšem številu smrtnih žrtev in poškodovanih na cestah, kar posredno vpliva tudi na stroške delodajalcev zaradi zmanjšanja odsotnosti z dela zaradi bolniške, stroškov nadomeščanja in usposabljanja novih zaposlenih.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– v ciljnih skupinah zaposlenih zmanjšati število mrtvih in hudo telesno poškodovanih.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – medsebojno sodelovanje preko strokovnih posvetovalnih teles, tako da varnost cestnega prometa postane del varnosti in zdravja pri delu, – vzpostavitev sistema zbiranja in analiziranja podatkov s področja prometnih nesreč v povezavi z varnostjo in zdravjem pri delu, – preventivno in nadzorstveno izvajanje aktivnosti v transportnih podjetjih, – sodelovanje pri pripravi in implementaciji programa aktivnosti oziroma akcijskega načrta za večjo varnost v cestnem prometu za delavce v javni upravi, kasneje pa načrtovanje postopnega prenosa aktivnosti v zasebni sektor, – sodelovanje pri pripravi praktičnih smernic za izboljšanje varnosti cestnega prometa v povezavi z delom ter promocija in prenos najboljših praks iz tujine, – zbiranje in promocija najboljših praks s področja varnosti in zdravja pri delu v cestnem prometu za štiri ciljne skupine (profesionalne voznike; voznike, ki so udeleženci v cestnem prometu zaradi opravljanja svoje osnovne dejavnosti; voznike v cestnem prometu, ki se vozijo na delo in z dela ter druge delavce, ki delajo na cestah), – dvig varnosti profesionalnih voznikov, ki so izpostavljeni nevarnostim v cestnem prometu. Ocena tveganja za profesionalne voznike naj zajema tudi varnost v cestnem prometu.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – vzpostavljen sistem zbiranja in analiziranja podatkov s področja prometnih nesreč v povezavi z varnostjo in zdravjem pri delu, – program aktivnosti za izboljšanje varnosti v cestnem prometu za javno upravo (PN: predpisan trening varne vožnje za vse, ki uporabljajo službena vozila in ki prevozijo minimalno določeno število kilometrov; uvedba interlock naprav v vsa službena vozila), – praktične smernice za izboljšanje varnosti cestnega prometa v povezavi z delom, – izbor najboljših praks s področja varnosti in zdravja pri delu v cestnem prometu, – usmerjena metodologija ocene tveganja skupaj z ukrepi za dvig ravni varnosti in zdravja pri delu v cestnem prometu za profesionalne voznike, – usklajeno preventivno in nadzorstveno izvajanje akcij v transportnih podjetjih (skupne akcije prometnih inšpektorjev in inšpektorjev za delo).
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za delo, družino in socialne zadeve, AVP.

8.7 POMOČ ŽRTVAM IN SVOJCEM ŽRTEV PROMETNIH NESREČ

Prometne nesreče za vedno zaznamujejo življenja ljudi, ki so v njih udeleženi kot povzročitelji, ponesrečenci, posredno udeleženi in/ali kot svojci žrtev, z eno besedo udeležence prometne nesreče. Pogosto je prometna nesreča vzrok za hudo stisko človeka in njegovih najbližjih, iz katere si ne zna ali ne zmore pomagati sam. Zato so na voljo različni podporni programi preventivne in kurativne narave, ki jih razvijajo različne organizacije, društva in strokovna združenja in ki pomagajo uporabnikom prebroditi stisko in težave, v katerih so se znašli zaradi (posledic) prometne nesreče.

Socialno varstvo lahko k večji varnosti v cestnem prometu prispeva s svojimi preventivnimi, podpornimi programi in storitvami, ki jih izvajajo različne strokovne organizacije in društva civilne sfere v sodelovanju z javnimi službami in drugimi zainteresiranimi organizacijami in so namenjeni naslednjim ciljnim skupinam: 1) povzročiteljem prometnih nesreč, 2) posameznikom, ki so v prometni nesreči utrpeli poškodbe in 3) svojcem poškodovanih in/ali umrlih v prometnih nesrečah. Gre za programe in storitve informiranja in osveščanja, psihosocialne pomoči, svetovanja in terapije.

Temeljni cilj:

POVEZATI SOCIALNO VARSTVO Z VARNOSTJO V CESTNEM PROMETU

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– dvig kvalitete in kvantitete institucionalnega dela na področju pomoči povzročiteljem prometnih nesreč, žrtvam in svojcem žrtev prometnih nesreč.
AKTIVNOSTI	– informiranje, osveščanje in podporne aktivnosti s področja socialnega varstva in socialnega vključevanja za navedene ciljne skupine, – povezati posameznike in/ali družine žrtev prometnih nesreč s podobnimi izkušnjami, stiskami in težavami ter poiskati rešitve in načine za izhod iz stisk in težav, – izmenjava izkušenj, znanj, veščin ter podpora s strani usposobljenih strokovnjakov, – opolnomočenje uporabnikov programov tako, da so zmožni na pozitiven in ustvarjalen način preseči stanje, v katerem so se znašli zaradi prometne nesreče, in se ponovno aktivno vključiti v delo in družbo, – sodelovanje v medijski kampanji s ciljem povečevanja socialnega vključevanja ter razbijanja stereotipov in tabujev.
KAZALNIKI	– število sofinanciranih programov na področju obravnave uporabnikov programov in storitev socialnega varstva v povezavi z varnostjo cestnega prometa, – število vključenih uporabnikov glede na ciljne skupine, – višina sredstev v letu, namenjenih za navedene programe in storitve s področja socialnega varstva (po izvajalcih, skupaj itd.).
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za delo, družino in socialne zadeve, izvajalci, izbrani na javnem razpisu za sofinanciranje programov socialnega varstva.

9 PARCIALNA PODROČJA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA CILJI

Vzpostavitev učinkovitega prometno varnostnega sistema na slovenskih cestah je možna le ob predhodni prepoznavi, analizi in odpravi ključnih družbenih problemov, ki vplivajo na varnost. Različne vloge posameznika kot udeleženca v cestnem prometu in vpliva celotne družbe nam narekujejo iskanje najprimernejših sinergijskih ukrepov različnih institucij in panog v izredno prepletenem in sistemsko interdisciplinarnem sistemu. Nacionalni program izpostavlja najpogostejše dejavnike tveganja, najranljivejše skupine udeležencev in ukrepe za spreminjanje ravnanja. Področja so tako izbrana na podlagi analize stanja in poznavanja prometno-varnostne problematike. Z vidika obsega posamezne problematike in vidika ocene stroškov in koristi so opredeljena parcialna področja s cilji, aktivnostmi in kazalniki ter usmerjena v:

- hitrost, kot najpogostejši vzrok najhujših prometnih nesreč,
- varnostni pas, uporaba katerega bistveno ublaži posledice morebitne prometne nesreče,
- voznike motornih dvokoles,
- kolesarje,
- mlade voznike,
- starejše voznike,
- prehode cest preko železnice,
- varstvo šibkejših prometnih udeležencev (pešci) ter
- alkohol, prepovedane droge in druge psihoaktivne snovi.

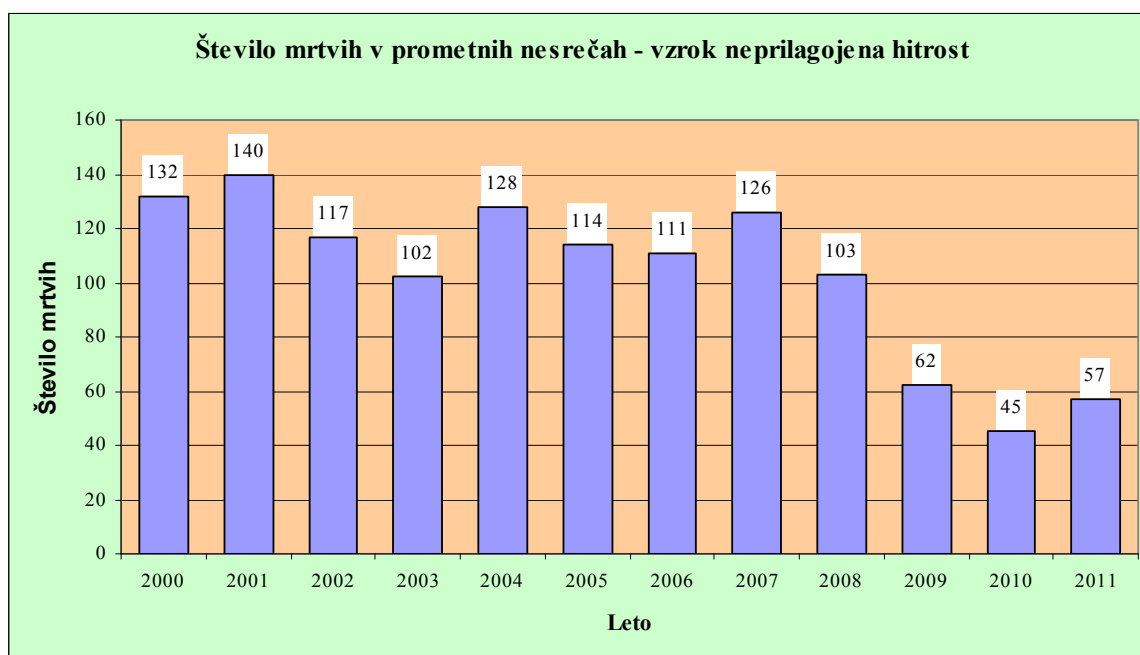
Ker so to varnostno najpomembnejša področja pričakujemo, da bomo z usklajenim izvajanjem vseh aktivnosti dosegli največji učinek na področju varnosti cestnega prometa.

9.1. HITROST

Prevelika ali neustrezna hitrost je na slovenskih in tudi na evropskih cestah poglaviti dejavnik prometnih nesreč, predvsem tistih z najhujšimi posledicami. V državah članicah Evropske unije je najmanj tretjina vseh najhujših prometnih nesreč povezana z dejavnikom hitrosti. Hitrost vožnje je pomemben dejavnik prometne varnosti, ki je neposredno povezana z močjo trčenja in njegovimi posledicami. Hitrost vožnje je hkrati povezana s tveganjem udeležbe v prometni nesreči, saj imajo vozniki pri visokih hitrostih manj časa za ustrezno reagiranje, kar posledični privede do več prometnih nesreč.

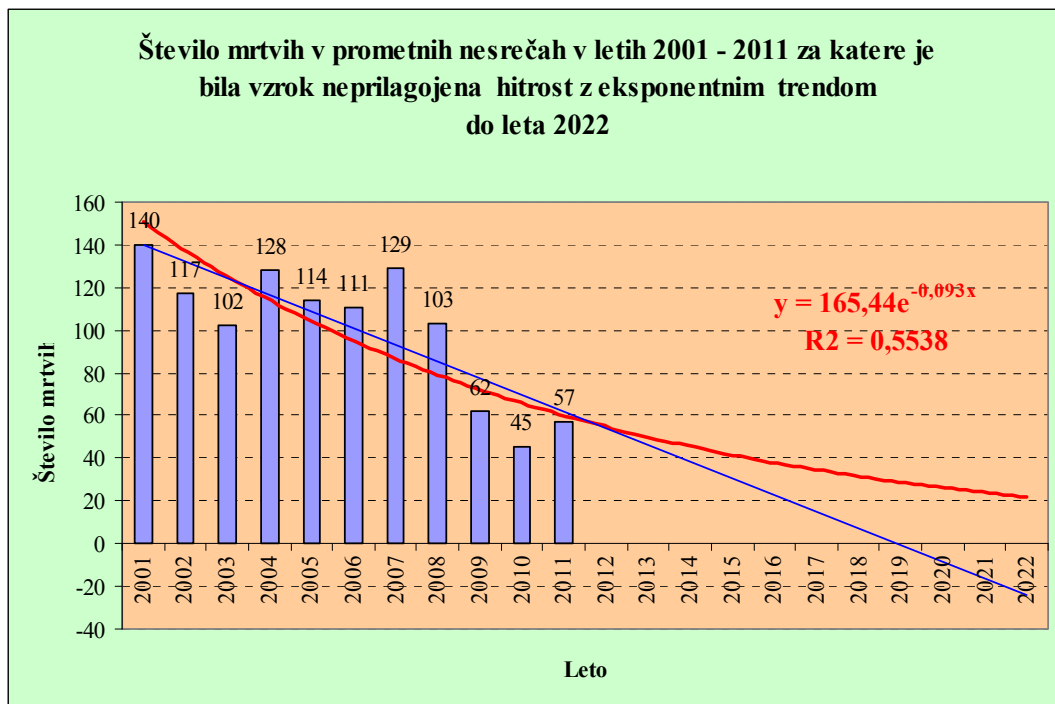
Zaradi neprilagojene hitrosti je na slovenskih cestah v letu 2011 umrlo 57 oseb oziroma 40 % vseh umrlih. Hkrati se je zaradi neprilagojene hitrosti hudo telesno poškodovalo 302 ljudi (33 % vseh hudo telesno poškodovanih).

Graf 21 Število mrtvih v prometnih nesrečah v letih 2001–2011 za katere je bila vzrok neprilagojena hitrost

Število umrlih zaradi neprilagojene hitrosti se je od leta 2007 do 2010 močno zmanjševalo, iz 126 umrlih na 45 umrlih v 2010 (zmanjšanje za 64 %). V letu 2011 je število naraslo na 57 umrlih.

Graf 22 Število mrtvih v prometnih nesrečah v letih 2001–2011 za katere je bila vzrok neprilagojena hitrost z eksponentnim trendom do leta 2022

Eksponentni trend prometnih nesreč z umrlimi se po letu 2001 zmanjšuje in se v letu 2022 asimptotično približuje nekaj čez 20 umrlim. Linearni padajoči trend ne opisuje tako dobro tendence zmanjšanje žrtev prometnih nesreč zaradi istega vzroka, saj se že v letu 2019 zmanjša na 0, kar pa je nerealno predvidevati. Še bolj nerealno pa bi bilo pričakovanje, da se bo nadaljeval trend zadnjih 5 let (129-57), ko se je zmanjšalo število žrtev s 129, leta 2007 na 57 v letu 2011. V letu 2010 je bilo števil umrlih najmanjše (45 umrlih). Kljub povečanju, je število še vedno pod linijama eksponentnega in linearnega trenda.

Stopnja poškodb narašča sorazmerno s hitrostjo, zato bi manjšanje povprečne hitrosti bistveno pripomoglo k izboljšanju prometne varnosti.

Temeljni cilj:

ZMANJŠANJE ŠTEVILA MRTVIH IN POŠKODOVANIH V PROMETNIH NESREČAH, KATERIH VZROK JE HITROST, ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI VEČ KOT 29 UDELEŽENCEV

DEJAVNOSTI	UKREP
PODCILJ	– zmanjšanje povprečnih hitrosti v naselju, izven naselja.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – z meritvami hitrosti zagotoviti veliko stopnjo verjetnosti, da bodo vozniki, ki ne bodo upoštevali omejitev hitrosti, pri prekrških zaloteni in v najkrajšem možnem času sankcionirani, – uvajanje novih sistemov za merjenje hitrosti, – izboljšanje prometne infrastrukture, ki bo na nevarnih odsekih (vstopi v naselja, pred šolami, vrtci) umirjala hitrost in v primeru prometnih nesreč zmanjševala možnosti za nastanek hudih posledic, – omejitve hitrosti na posameznih odsekih cest je potrebno prilagoditi dejanskemu stanju (na nevarnih odsekih je potrebno dovoljene hitrosti zmanjšati, na odsekih kjer prometna infrastruktura dovoljuje večje hitrosti, je potrebno te hitrosti omogočiti) in hkrati z dobro prometno signalizacijo ljudi vzpodbuditi, da dejanske omejitve hitrosti spoznajo za primerne omejitve,

DEJAVNOSTI	UKREP
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – s preventivnimi aktivnostmi ljudi informirati in izobraževati o nevarnostih vožnje s preveliko hitrostjo, – spodbujati treninge varne vožnje na katerih udeleženci praktično spoznajo nevarnosti vožnje s preveliko hitrostjo in se hkrati priučijo bolje obvladovati vozilo, – izvedba seminarja o izvajanju meritev hitrosti, na katerem bi sodelovali vsi nadzorni organi, ki lahko izvajajo meritve, – priprava kodeksa o meritvah hitrosti, – spodbujanje uvajanja novih tehnologij v vozila (boljša pasivna varnost, tehnologije, ki bodo voznika opozarjale, da vozi s primerno hitrostjo ali mu onemogočale, da vozi s preveliko hitrostjo).
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število prometnih nesreč in telesno poškodovanih v prometnih nesrečah katerih razlog je v neprilagojeni hitrosti, – postavitve sistemov za sekcijsko merjenje hitrosti, – postavitve nove prometne signalizacije, ki bo na ključnih mestih umirjala hitrost oziroma preprečevala hujše posledice, – izdelava kriterijev za postavitve prometne signalizacije v naselju in pregled posameznih odsekov cest in potrditev oziroma sprememba ustrezne prometne signalizacije, – izvedba preventivnih aktivnosti, – izvedba seminarja, – izdaja kodeksa.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, Policija, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP (Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu), Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo, pristojno za pravosodje, občinska redarstva, Vojaška policija, Prometni inšpektorat, DARS, ZŠAM, Zavod varna pot, AMZS.

9.2 ALKOHOL, PREPOVEDANE DROGE IN DRUGE PSIHOAKTIVNE SNOVI

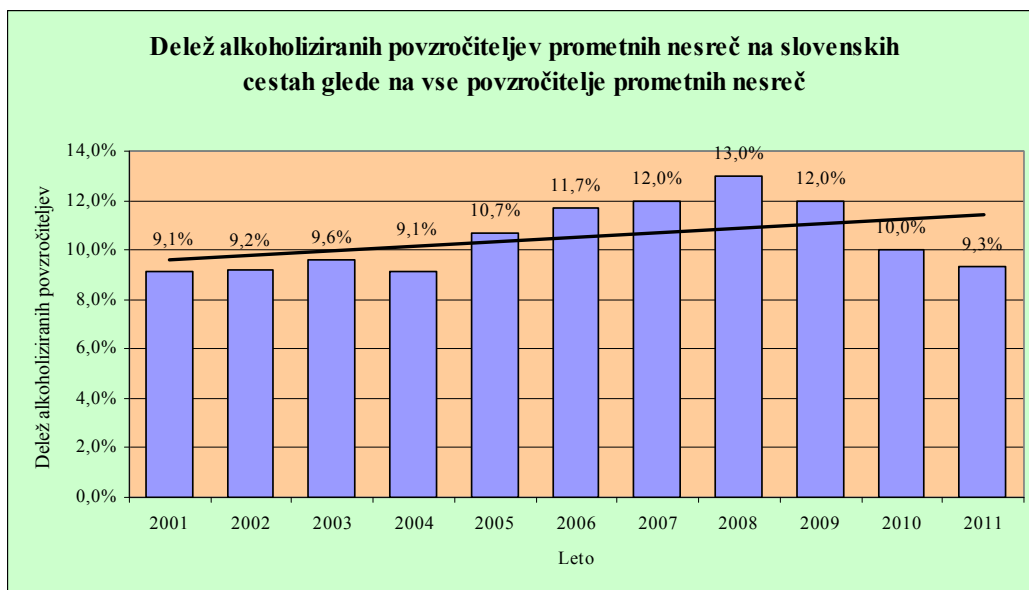
Dokazano je, da so najpogostejši dejavniki tveganja za prometno nesrečo značilnosti voznika in predvsem njegovo obnašanje. Alkohol, prepovedane droge ter druge psihoaktivne snovi vplivajo na spremembo voznikovih sposobnosti in slog vožnje, zato prispevajo k večjemu tveganju za nastanek prometne nezgode, nekatere raziskave pa nakazujejo tudi pomemben vpliv alkohola na teže poškodbe v prometni nesreči.

Najpogosteje je alkohol kot so-vzrok nesreče prisoten skupaj s hitrostjo in nepravilno smerjo ali stranjo vožnje.

Alkohol se v povezavi s cestnim prometom pojavlja zlasti med populacijo v starosti med 18 in 54 leti, najbolj pa izstopa starostna skupina med 24 in 34 leti, v kateri je alkoholiziranost povzročiteljev prometnih nesreč najvišja. Največ prometnih nesreč pod vplivom alkohola se zgodi ob koncih tedna ob petkih in sobotah in v poznih nočnih in zgodnjih jutranjih urah. Gledano po obdobjih preko leta pa so najbolj problematični poletni meseci ter obdobje martinovanja in prednovoletni čas. Največ prometnih nesreč pod vplivom alkohola se zgodi na cestah v naseljih in v njihovi bližini (regionalne in lokalne povezave).

Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč v skupnem številu obravnavanih prometnih nesreč se v zadnjem desetletju povečuje.

Graf 23 Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč na slovenskih cestah glede na vse povzročitelje prometnih nesreč

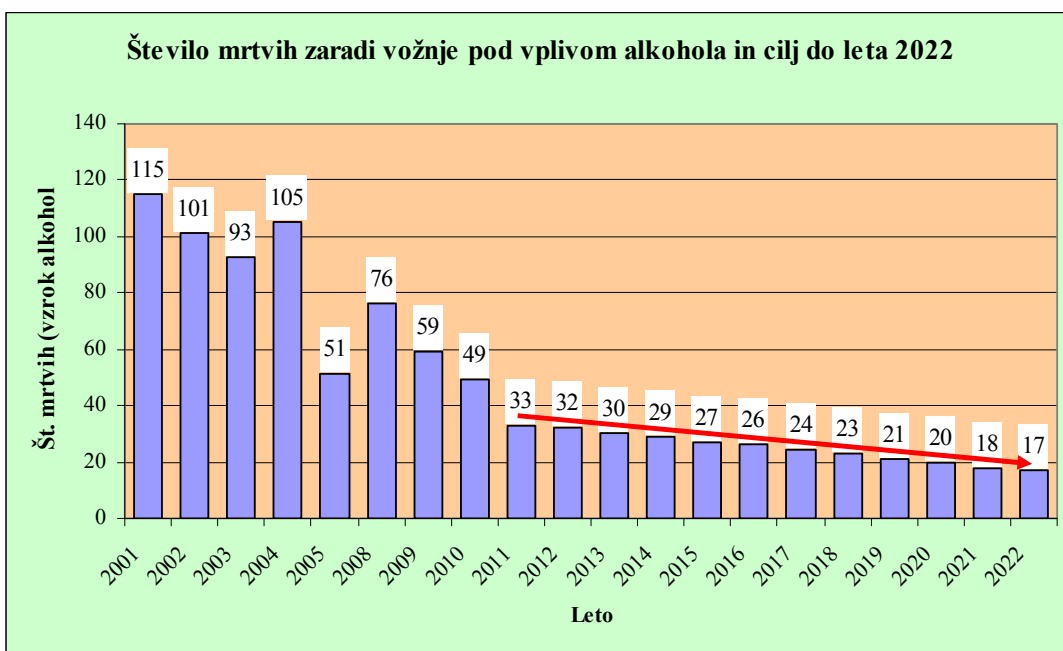

Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometni nesreč se je do leta 2008 povečeval, takrat je bil kar 13%. Po letu 2008 je začel padati, v letu 2011 je delež znašal 9,3%.

Alkohol je poleg prevelike hitrosti in neuporabe varnostnega pasu med najpomembnejšimi vzroki, zaradi katerih so bili največkrat obravnavani povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom. V letu 2011 je bilo 23% povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom pod vplivom alkohola. Čeprav se je delež le teh v primerjavi z leti poprej zmanjšal, je to še vedno zaskrbljujoča številka.

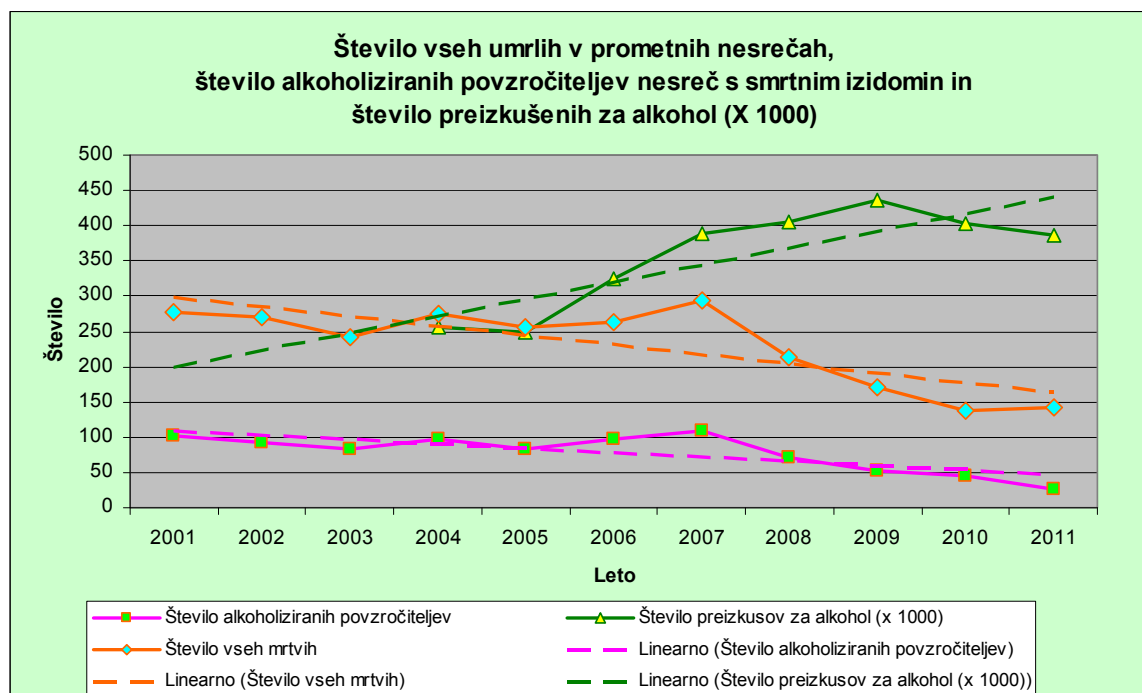
Povprečna koncentracija alkohola v organizmu alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom je visoka, čeprav se z leti zmanjšuje. Leta 2000 je bila 1,74 g alkohola / kg krvi, do leta 2011 pa se je zmanjšala na 1,46 g alkohola / kg krvi.

Graf 24 Število mrtvih zaradi vožnje pod vplivom alkohola in cilj do leta 2022

Število mrtvih zaradi vožnje pod vplivom alkohola se je v zadnjem desetletju zmanjšalo za več kot tretjino, za dosego cilja nacionalnega programa v letu 2022 ne sme biti več kot 17 smrtnih žrtev. Po podatkih iz leta 2011 je umrlo 33 udeležencev.

Graf 25 Število vseh umrlih v prometnih nesrečah, število alkoholiziranih povzročiteljev nesreč s smrtnim izidom in število preizkušenih za alkohol

V obdobju 2004–2009 je policija povečala dejavnost preizkušanja udeležencev v prometu na prisotnost alkohola (veliko večino voznikov). Hkrati je v tem obdobju zaznati upad števila mrtvih in števila alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom (število preizkusov za alkohol je prikazano v 100.000). Linearna trenda števila alkoholiziranih povzročiteljev nesreč s smrtnim izidom in števila vseh mrtvih kažeta na določeno stopnjo povezanosti, ki je obratno sorazmerna s številom vseh preizkušenih udeležencev v prometu za prisotnost alkohola.

Korelacijski koeficient, z visoko stopnjo povezanosti je še posebno visok med alkoholiziranimi povzročitelji in:

- vsemi mrtvimi ($R^2 = 0,98$)
- hudo telesno poškodovanimi ($R^2 = 0,98$)
- lahko telesno poškodovanimi ($R^2 = 0,90$)
- mrtvimi vozniki osebnih avtomobilov ($R^2 = 0,99$) in
- mrtvimi potniki ($R^2 = 0,91$).

Ti rezultati so pričakovani, saj se je izkazalo, da je naključno testiranje voznikov dokazano učinkovit ukrep pri zmanjševanju vožnje pod vplivom alkohola. To kaže tudi na velik pomen preventivnih in represivnih ukrepov pri preprečevanju vožnje pod vplivom alkohola, saj to v neposredni meri vpliva na umrljivost na cestah in povzročitev vseh vrst telesnih poškodb.

Tabela 2: Število prometnih nesreč s smrtnim izidom, število in delež alkoholiziranih povzročiteljev ter povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev

Leto	Št. PN s smrtnim izidom	Št. vseh povzr.	Št. alko. povzr.	Delež alko. povzr.	Povp. st. alkohola v krvi (g/kg)
2000	290	305	112	37%	1,74
2001	243	261	101	39%	1,65
2002	240	254	92	36%	1,64
2003	220	234	84	36%	1,60
2004	253	261	97	37%	1,59
2005	229	241	83	34%	1,62
2006	233	242	97	40%	1,62
2007	264	271	109	40%	1,63

Leto	Št. PN s smrtnim izidom	Št. vseh povzr.	Št. alko. povzr.	Delež alko. povzr.	Povp. st. alkohola v krvi (g/kg)
2008	200	212	71	33%	1,62
2009	154	160	51	32%	1,51
2010	127	154	46	30%	1,51
2011	129	136	27	20%	1,46

Podatki v tabeli nam prikazujejo zmanjšanje v prav vseh kategorijah. Delež alkoholiziranih povzročiteljev se je od leta 2007 vsako leto zmanjševal, prav tako tudi povprečna stopnja alkohola v krvi (g/kg), ki je v letu 2011 znašala 1,46 g/kg.

V obdobju 2004–2008 je imel, po podatkih raziskave Inštituta za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, vsak 2,8 povzročitelj prometne nesreče s smrtnim izidom v krvi več kot 0,5 g alkohola/ kg krvi. Ta delež (36 %) je precej višji od evropskega povprečja, ki znaša 25 %.

Zaskrbljujoče je tudi, da je imel po podatkih te raziskave kar vsak drugi povzročitelj prometne nesreče s smrtnim izidom v obdobju 2004–2008 v krvi več kot 0,0 g alkohola/kg krvi. Kar 27 % vseh povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom je imelo v tem obdobju v krvi manj kot 0,5 g alkohola/kg krvi.

Pri udeležencih v prometu pa predstavlja problem tudi uporaba prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi.

Tabela 3: Pregled ukrepov v zvezi s prepovedanimi drogami in drugimi psihoaktivnimi snovmi v cestnem prometu

Leto	Št. odr.	V PN	Prekršek	Rezultat pozitiven mamila skupaj	Rezultat pozitiven mamila v PN	Rezultat pozitiven prekršek	Rezultat pozitiven zdravila skupaj	Rezultat pozitiven zdravila v PN	Rezultat poz. zdravila prekršek	Odklonitev skupaj	Odklonitev v PN	Odklonitev v prekrških
2000	2.281	247	2.034	498	69	429	-	-	-	1.637	66	1.571
2001	3.088	335	2.746	681	93	588	-	-	-	2.251	58	2.193
2002	3.588	421	2.999	675	103	572	-	-	-	2.415	72	2.343
2003	3.698	479	2.990	559	110	449	2	2	-	2.536	88	2.448
2004	3.741	577	2.891	534	119	415	41	27	14	2.472	111	2.361
2005	2.774	494	2.094	431	100	331	49	30	19	1.779	71	1.708
2006	1.628	432	1.127	284	97	187	39	24	15	972	66	906
2007	1.846	426	1.287	336	107	229	51	29	22	1.093	57	1.036
2008	1.722	400	1.187	576	93	483	96	35	61	719	41	678
2009	1.824	387	1.267	1.040	131	909	176	55	121	333	17	316
2010	1.469	347	945	839	178	1.354	143	38	105	178	23	155
2011	1.162	358	674	524	109	776	127	39	88	148	12	136

V tabeli so prikazani podatki o številu odrejenih strokovnih pregledov v zvezi s prepovedanimi drogami in drugimi psihoaktivnimi snovmi, od tega pozitiven rezultat v skupnem številu, v prometnih nesrečah in v prekrških. Na koncu je prikaz odklonitev preizkusa.

Pregled podatkov o odklonitvi strokovnega pregleda tako v nesrečah kot pri prekrških kaže, da je odklonitev vse manj, ker to v skladu z zakonodajo pomeni prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja. Skozi leta se manjša število odrejenih strokovnih pregledov, kar je rezultat predhodnega postopka v skladu z Zakonom o varnosti cestnega prometa. Če se v tem postopku ne potrdijo sumi uporabe drog, se strokovni pregled ne odredi. V letu 2009 je bilo število pozitivnih rezultatov na mamila najvišje doslej, vendar se je pomembno zmanjšalo tudi število odklonitev strokovnega pregleda. Podobno lahko ugotovimo tudi pri zdravilih.

Temeljni cilj:

ZMANJŠANJE ŠTEVILA PROMETNIH NESREČ, PRI KATERIH JE KOT SEKUNDARNI DEJAVNIK PRISOTEN ALKOHOL, PREPOVEDANE DROGE ALI DRUGE PSIHOAKTIVNE SNOVI ZA 50 % OZIROMA V LETU 2021 NE SME UMRETI VEČ KOT 17 UDELEŽENCEV

DEJAVNOSTI	UKREPI
PODCILJ	<ul style="list-style-type: none"> – delež povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom, ki so bili pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi ne presega 30 %, – zmanjšanje števila udeležencev v prometu, ki so pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi za 50 %.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – organiziranje informativnih in preventivnih akcij, ki bodo nosile jasno sporočilo, da je udeležba v prometu pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi v kakršnikoli količini nesprejemljiva, – izvajanje rednih naključnih in poostrenih nadzorov prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim in opitim osebam, – izvajanje preventivnih programov v osnovnih in srednjih šolah izvajanje promocije zdravega življenjskega sloga s ponujanjem alternativ za preživljanje prostega časa in izvajanje treningov socialnih veščin za opremljanje mladih za odgovornejši odnos do alkohola; stalno ozaveščanje mladih s preventivnimi programi mladinskih organizacij, društev in drugih NVO, ki delujejo na področju zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola in zmanjševanja povpraševanja po prepovedanih drogah in drugih psihoaktivnih snoveh, – izvedba rednih naključnih nadzorov alkoholiziranosti voznikov motornih vozil in nadzorov uporabe drog in psihoaktivnih snovi, še posebej intenzivno v regijah, kjer to predstavlja večji problem, – izvajanje ciljnega in koordiniranega poostrenega nadzora alkoholiziranosti in uporabe drog in drugih psihoaktivnih snovi voznikov motornih vozil v bolj tveganih obdobjih (martinovo, trgatev, »rave party«, prednovoletna praznovanja...), še posebej v večjih mestih in turističnih središčih ter v okolici gostinskih obratov (diskoteke, nočni klubi, lokali...), – redno seznanjanje javnosti o možnosti napotitve na zdravstvene preglede s svetovanjem, ki so opredeljeni v okviru nove prometne zakonodaje za voznike, ki so bili prvič pravnomočno kaznovani zaradi prekrška vožnje pod vplivom alkohola od 0,5 do vključno 0,8 g alkohola/kg krvi, – izvajanje, spremljanje in vrednotenje zdravstvenih pregledov s svetovanjem, kontrolnih zdravstvenih pregledov in napotitev v rehabilitacijske programe v okviru nove prometne zakonodaje, – beleženje povratnikov.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število naključno opravljenih testiranj alkoholiziranosti voznikov motornih vozil in nadzorov uporabe drog in psihoaktivnih snovi, – število udeležencev v prometu, ki so vozili pod vplivom alkohola, drog ali drugih psihoaktivnih snovi, – delež povzročiteljev prometnih nezgod, ki so vozili pod vplivom alkohola, drog ali drugih psihoaktivnih snovi, – število prometnih nezgod, pri katerih je bil kot sekundarni dejavnik prisoten alkohol, droge ali druge psihoaktivne snovi, – število prometnih nezgod s smrtnim izidom, pri katerih je bil kot sekundarni dejavnik prisoten alkohol, droge ali druge psihoaktivne snovi, – število udeležencev v prometu, ki so vozili pod vplivom alkohola, drog ali drugih psihoaktivnih snovi, – število preventivnih programov v osnovnih in srednjih šolah, – število preventivnih akcij za širšo populacijo, – število nadzorov prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim in opitim osebam,

DEJAVNOSTI	UKREPI
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število napotitev na in izvedenih zdravstvenih pregledov s svetovanjem ter delež izvedenih zdravstvenih pregledov s svetovanjem glede na število kaznovanih voznikov zaradi vožnje pod vplivom alkohola, – število napotitev v in izvedenih rehabilitacijskih programov ter delež izvedenih programov glede na število kaznovanih voznikov zaradi vožnje pod vplivom alkohola, – število povratnikov.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – Ministrstvo, pristojno za zdravje, inšpekcijske službe, Policija, Ministrstvo, pristojno za pravosodje, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo, pristojno za delo, družino in socialne zadeve, različne strokovne institucije, zdravstveni delavci, NVO.

9.3 VOZNIKI MOTORNIH DVOKOLES

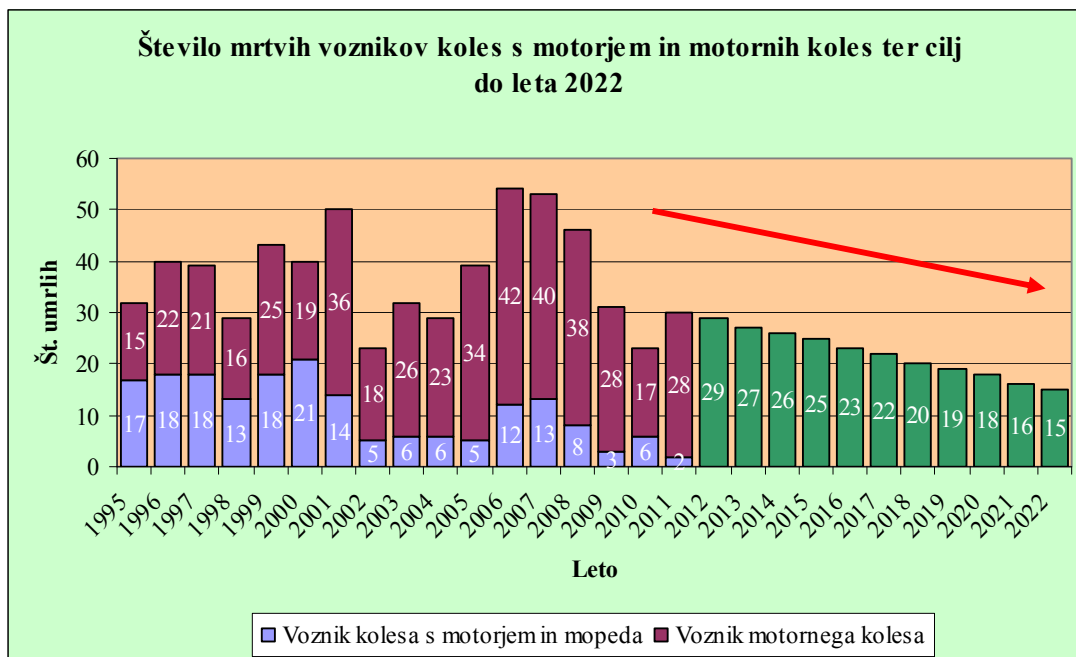
Iz statističnih podatkov je razbrati, da se v Republiki Sloveniji število registriranih enoslednih motornih vozil iz leta v leto povečuje. Z povečanjem števila enoslednih motornih vozil imajo vozniki teh vozil vedno večjo vlogo in bistveno prispevajo k varnosti v cestnem prometu. Vozniki enoslednih motornih vozil še vedno ostajajo eden izmed bolj izpostavljenih udeležencev. Glede na smernice prometne politike, ki vzpodbuja uporabo javnega prevoza, koles in enoslednih motornih vozil, lahko pričakujemo, da se bo število vseh zgoraj navedenih udeležencev v prihodnjih letih povečalo.

Temeljni cilj:

ZMANJŠATI ŠTEVILO MRTVIH IN HUDO TELESNO POŠKODOVANIH VOZNIKOV ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI VEČ KOT 15 VOZNIKOV ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL, HUDO TELESNO POŠKODOVANIH NE SME BITI VEČ KOT 108

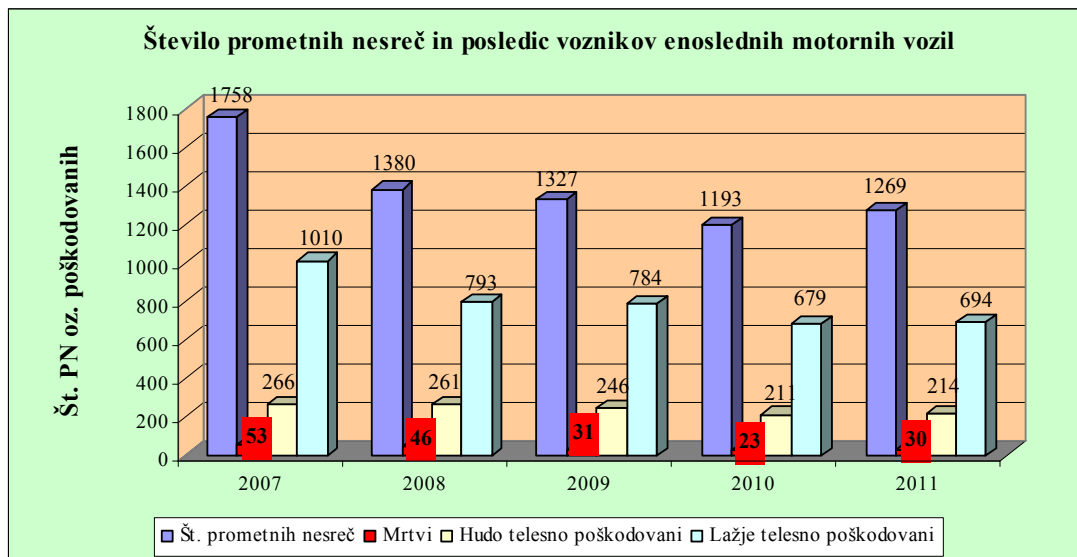
Kljub temu, da se število prometnih nesreč zmanjšuje, ostaja delež mrtvih voznikov enoslednih motornih vozil v prometnih nesrečah med 18% in 21%. Ker gre za eno izmed bolj izpostavljenih kategorij udeležencev, jim je potrebno nameniti pri zagotavljanju varnosti v cestnem prometu večjo pozornost.

Graf 26 Število mrtvih v prometnih nesrečah voznikov enoslednih motornih vozil od leta 1995 do leta 2011 s ciljem do 2022

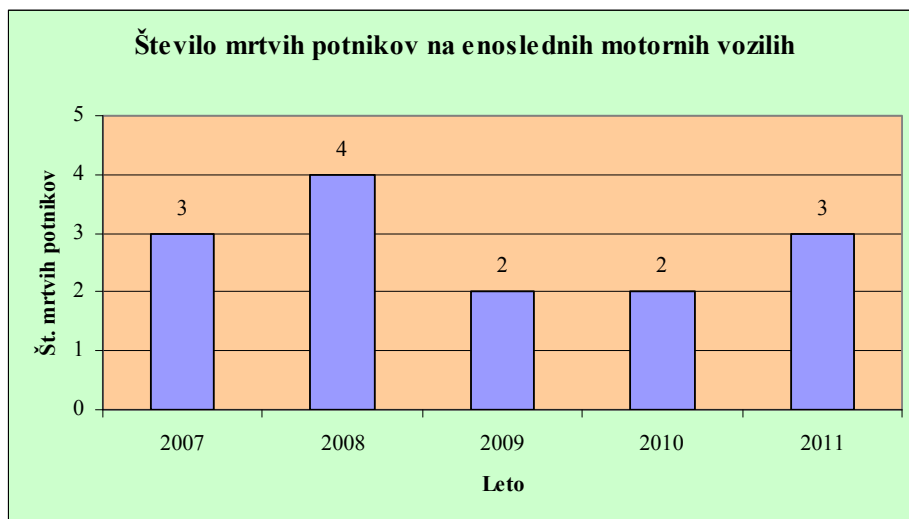
V preteklih dveh letih se je število mrtvih voznikov motornih koles znižalo za več kot polovico, število mrtvih voznikov koles z motorjem pa je ostalo na približno enaki ravni. Res je, da je bila v preteklih dveh letih motoristična sezona bolj deževna in v celoti manj primerna za vožnjo z motornimi kolesi in kolesi z motorjem, kar je lahko vplivalo na zmanjšanje števila voženj in posledično zmanjšanje prometnih nesreč in njihovih posledic. Če hočemo doseči cilj nacionalnega programa, se mora število mrtvih v teh dveh kategorijah zmanjšati na skupno 15 mrtvih.

Graf 27 Število prometnih nesreč in posledice voznikov enoslednih motornih vozil od leta 2007 do 2011

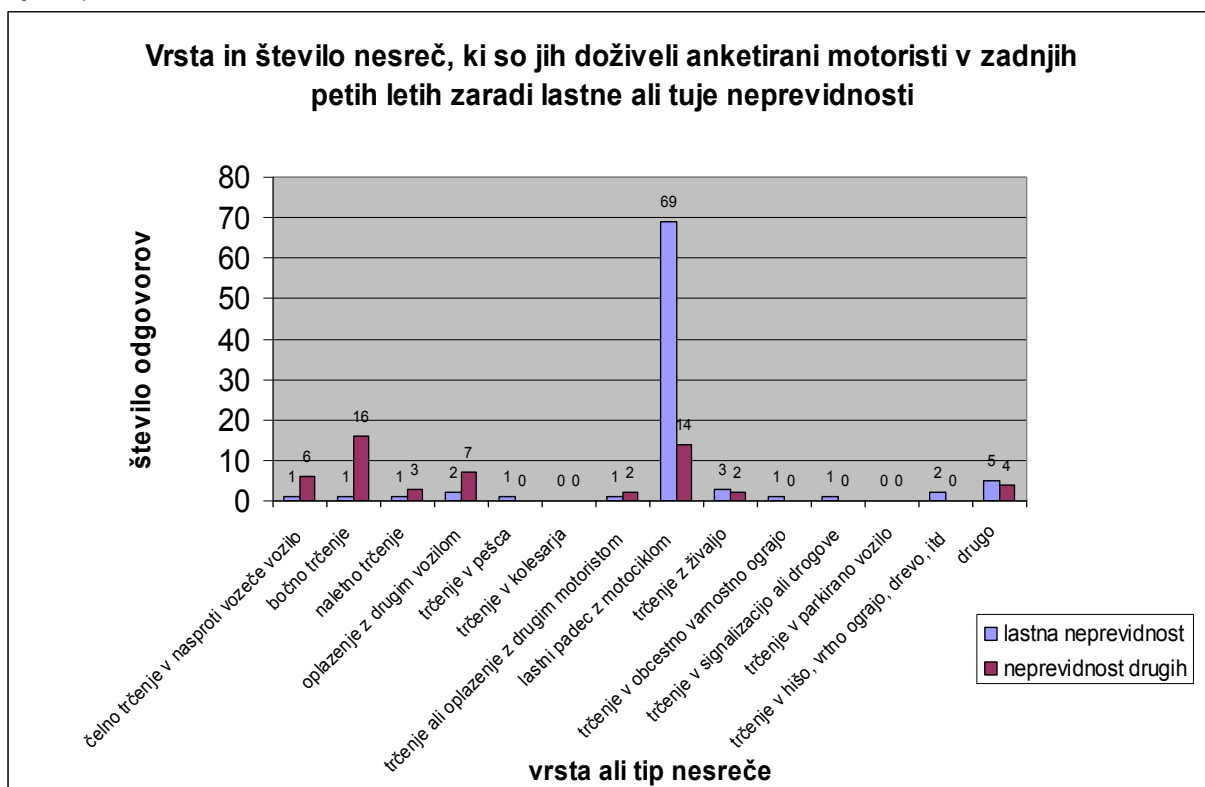
Število prometnih nesreč in posledic voznikov enoslednih motornih vozil se je od leta 2007 pa do 2010 zmanjševalo. V letu 2011 pa beležimo rast pri številu prometnih nesreč in posledicah.

Graf 28 Število mrtvih potnikov na enoslednih motornih vozilih od leta 2007 do 2011

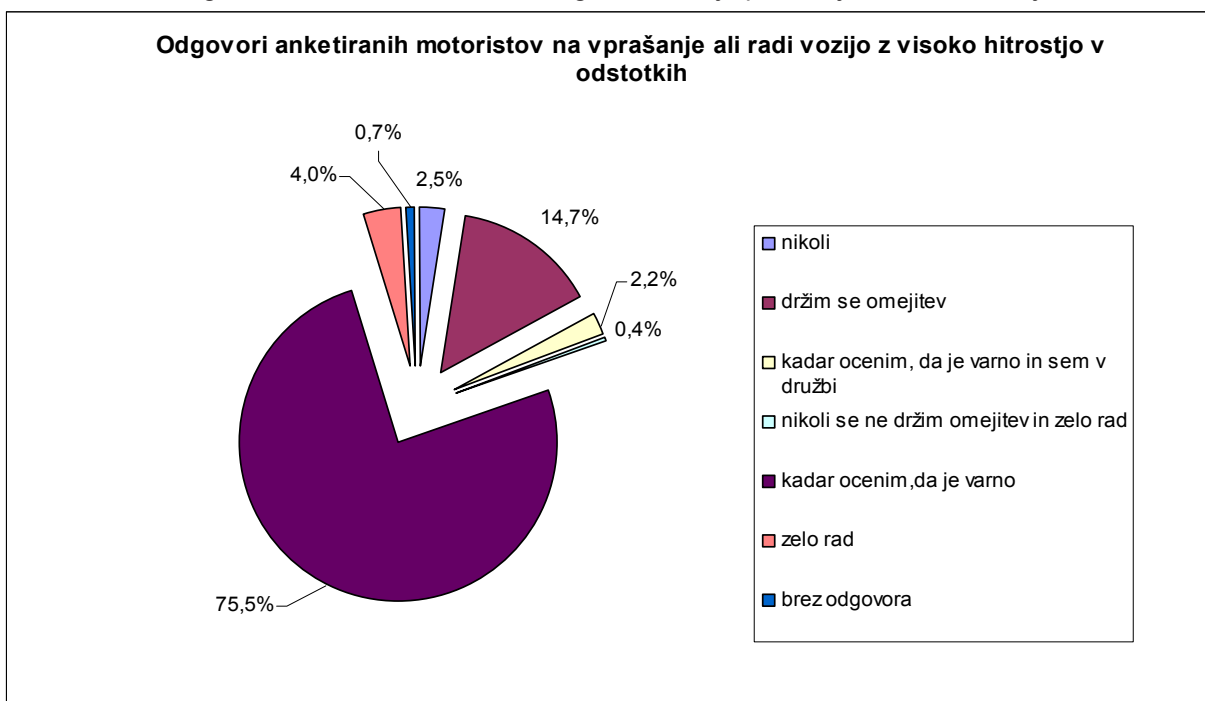
Število mrtvih potnikov na enoslednih motornih vozilih se je v zadnjih letih ostaja na približno enaki ravni (tako v 2007 kot v 2011 3 mrtvi potniki).

Graf 29 Prikaz rezultatov ankete, števila in vrst nesreč, ki so jih doživeli anketirani motoristi zaradi lastne ali tuje neprevidnosti

Raziskava mnenj in stališč voznikov motornih koles o varnostnih lastnostih cest (DRSC, 2009, 278 anketiranih voznikov motornih koles-raziskavo so izvedli: SCP d.o.o., ARTICON, d.o.o. in Revija motoSI, 2008) je med drugim pokazala, da je bilo zaradi lastne neprevidnosti daleč največ padcev motoristov. Zaradi neprevidnosti drugih pa največ bočnih trčenj, kar lahko pripišemo neupoštevanju pravil o prednosti drugih udeležencev v prometu v križiščih – predvsem voznikov osebnih avtomobilov, padcu zaradi ravnanj drugih udeležencev v prometu, vožnji po prometnem pasu motorista in oplazenjem.

Graf 30 Delež odgovorov anketiranih motoristov glede na željo po vožnji z visoko hitrostjo

Anketa je pokazala, da kar 75,5 % anketiranih voznikov motornih koles radi vozijo z visoko hitrostjo, če ocenijo, da je to za njih varno. Skupno kar 83 % motoristov uživa v hitri vožnji in le približno 17 % anketirancev se drži omejitev ali ne uživa v hitrosti (Raziskava mnenj in stališč voznikov motornih koles o varnostnih lastnostih cest, DRSC, 2009, 278 anketiranih voznikov motornih koles; raziskavo so izvedli: SCP, d.o.o., ARTICON, d.o.o. in Revija motoSI, 2008).

Ocena varne vožnje pri velikih hitrostih je dejansko subjektivna ocena, kjer vozniki motornih koles običajno precenjujejo svoje sposobnosti in podcenjujejo nevarnosti in pasti na cesti.

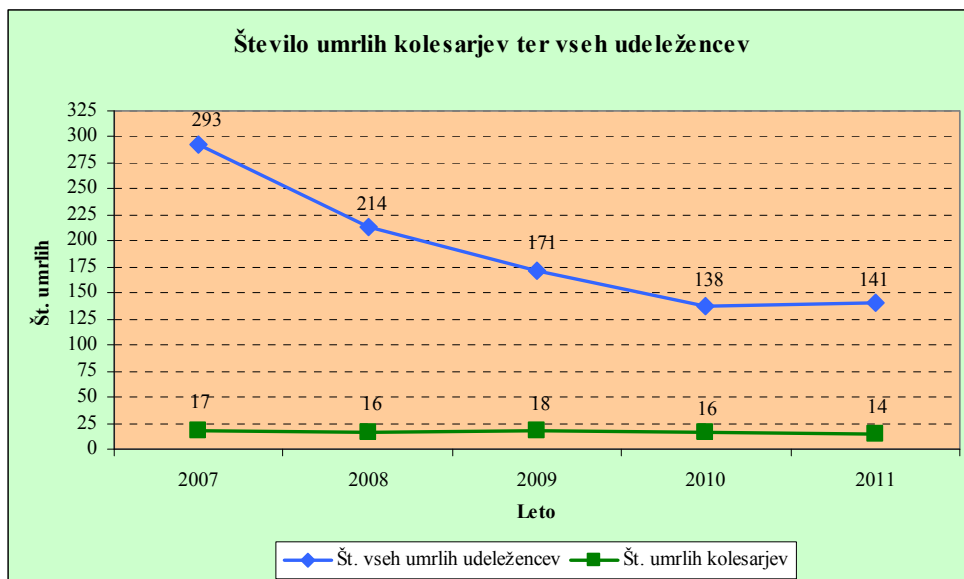
DEJAVNOSTI	UKREPI
PODCILJ	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati število prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil za 50 %.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – pregled cestnih odsekov, kjer se je zgodila prometna nesreča s smrtnim izidom ali s hudo telesno poškodbo in udeležbo voznika enoslednega motornega vozila, – namestitvev oziroma postavitvev kvalitetne cestne opreme, – poostren inšpekcijski nadzor v zvezi z izvajanjem določenih rednih vzdrževalnih del na cestnih odsekih, kjer so se v preteklosti dogajale prometne nesreče s smrtnim izidom ali s hudo telesno poškodbo in udeležbo voznika enoslednega motornega vozila, – izvajanje preventivnih akcij za izboljšanje varnosti voznikov enoslednih motornih vozil, – izvajanje programa za voznike enoslednih motornih vozil v avtošolah, ki že imajo vozniško dovoljenje ustrezne kategorije v okviru vseživljenjskega učenja (šole vožnje), – povečati uporabo kvalitetne zaščitne opreme voznikov in potnikov na enoslednih motornih vozilih, – povečati uporabo dobro vidne opreme (čelada, kombinezon), – zagotoviti večjo aktivno in pasivno varnost enoslednih motornih vozil – sprememba pogojev za izplačilo odškodnin, – spodbujanje treninga varne vožnje voznikov enoslednih motornih vozil s poudarkom na načelu defenzivne vožnje in razvijanja spretnosti pri vožnji enoslednih motornih vozil, – vplivati na strpno in odgovorno ravnanje voznikov enoslednih motornih vozil do ostalih udeležencev v javnem cestnem prometu in obratno, – vzpodbujanje mladih k strpnemu in odgovornemu ravnanju v cestnem prometu in dejavnih, ki vplivajo na varnost v cestnem prometu, – izvajanje nadzora nad vozniki enoslednih motornih vozil tam in takrat, kjer so kršitve cestnoprometnih predpisov voznikov enoslednih motornih vozil najpogostejše in kjer so pogoste prometne nesreče z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil, – izvajanje nadzorov nad psihofizičnim stanjem voznikov in ali posedujejo veljavno vozniško dovoljenje ustrezne kategorije, – izvajanje nadzora nad uporabo varnostne homologirane čelade, – izvajanje nadzora nad tehnično brezhibnostjo enoslednih motornih vozil, s poudarkom na vozilih, ki so bila predelana v nasprotju s homologacijskimi predpisi, – upravljavci cest poskrbijo za postavitvev in namestitvev kvalitetne cestne opreme, ki vpliva na večjo varnost voznikov enoslednih motornih vozil (uporaba manj drseče barve, namestitvev ustreznih in varnih varovalnih ograj), – spodbujanje nakupa novejših enoslednim motornih vozil z naprednejšo tehnologijo, – dogovor zavarovalnic s SZZ in priprava novih pogojev pri izplačilu odškodnin, – priprava programa v okviru izobraževalnih procesov mladostnikov v osnovnih, srednjih šolah s poudarkom na psihologiji prometa, – spremljanje števila prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil.

DEJAVNOSTI	UKREPI
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – seznam kritičnih odsekov, kjer prihaja najpogosteje do prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil, izvedene aktivnosti na teh cestnih odsekih ter izdelava poročil in obveščanje o ugotovitvah in odpravah nepravilnosti (ceste, prometna signalizacija), – ustrezna označitev ovir in nevarnih odsekov, ki vplivajo na varno vožnjo voznikov enoslednih motornih vozil, – načrt preventivnih aktivnosti za voznike enoslednih motornih vozil, – priprava programa za voznike enoslednih motornih vozil v okviru vseživljenjskega učenja v šolah vožnje, – medijske kampanje s promocijo zaščitne opreme, – izvedene okrogle mize (AVP, nevladne organizacije, državni organi...), – promocija treninga varne vožnje in izdelava različnih programov (motorna kolesa, kolesa z motorjem, vožnja s sopotnikom) s poudarkom na načelu defenzivne vožnje, – program v okviru izobraževalnih procesov mladostnikov v osnovnih, srednjih šolah s poudarkom na psihologiji prometa, – spremljanje števila prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil, – priprava listine o vzpodbujanju strpnega in odgovornega ravnanja udeležencev v cestnem prometu (h kateri se lahko zavežejo pravne osebe, fizične osebe, moto klubi, šole, univerze...), – spremljanje števila mrtvih in hudo telesno poškodovanih voznikov in potnikov, – število ugotovljenih kršitev povezanih z vožnjo brez vozniškega dovoljenja ali neustrezne kategorije, – število ugotovljenih kršitev povezanih z neuporabo varnostne čelade, – število zaseženih enoslednih motornih vozil.
NOSILCI	<ul style="list-style-type: none"> – Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor (DRSC, Direkcija za cestni promet, IRSPEP), Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve (Policija, DUNZ), Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo, pristojno za finance, AVP, ZMKS, AMZS, GZS, Uredništvo revije MotoSi, Zavod Varna pot, ZŠAM, Moto klub Maksii.

9.4 KOLESARJI

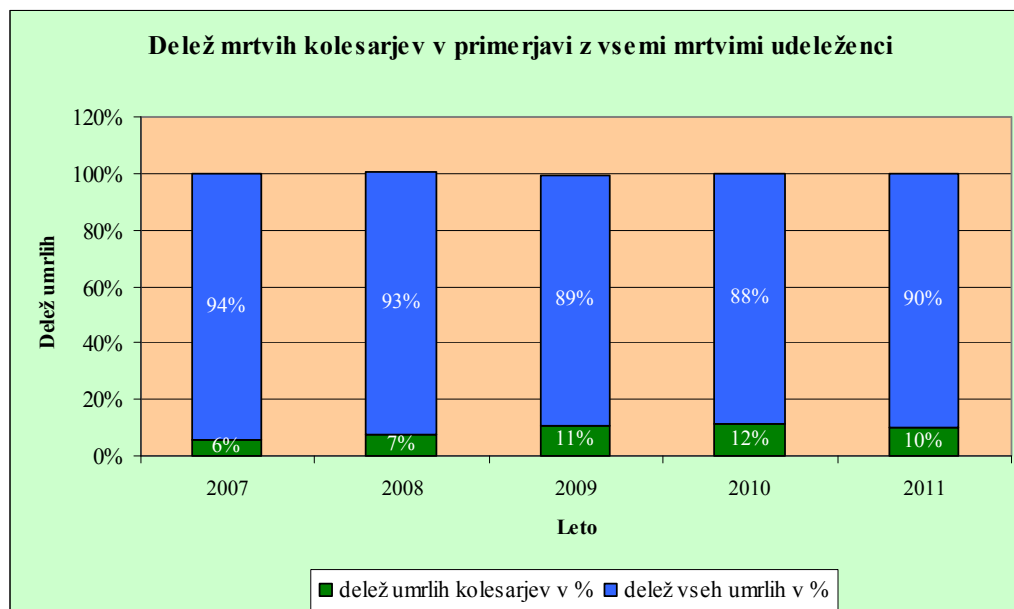
Kolesarji kot udeleženci v prometu spadajo med ranljivejše udeležence. Po statističnih podatkih je v letu 2011 umrlo 14 kolesarjev, v 2010 16 kolesarjev, v 2009 18 kolesarjev, v 2008 16 kolesarjev, v 2007 17 kolesarjev.

Graf 31 Število umrlih kolesarjev

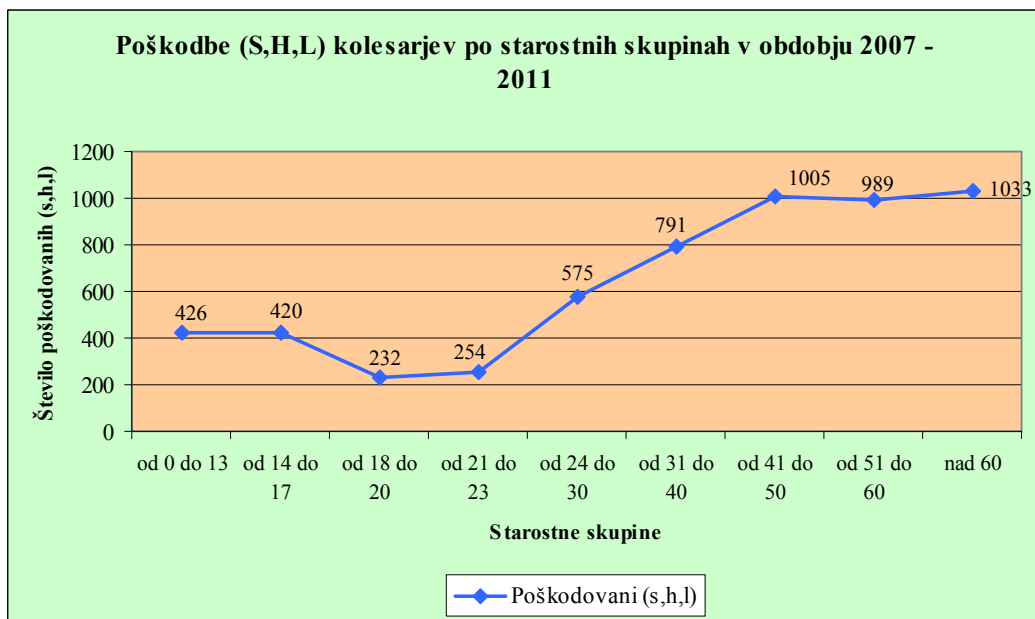
Zgornji graf prikazuje padanje števila umrlih udeležencev v cestnem prometu in praktično nespremenjeno stanje umrlih kolesarjev v zadnjih 5 letih. Kljub povečanemu številu umrlih v letu 2011 v primerjavi z 2010, pa se je število umrlih kolesarjev v letu 2011 zmanjšalo.

Graf 32 Število umrlih kolesarjev v zadnjih 5 letih glede na vse umrle

Delež umrlih kolesarjev se je do leta 2010 povečeval, v 2011 pa se je zmanjšal. V letu 2007 je deleže znašal 6%, leta 2010 že 12%, v 2011 pa padel na 10%. Glede pričakovanih trendov povečanja kolesarskega prometa, se tako povečuje tudi izpostavljenost kolesarjev in povečuje njihova ogroženost. Delež kolesarjev med smrtnimi žrtvami znaša v povprečju 9,1% letno.

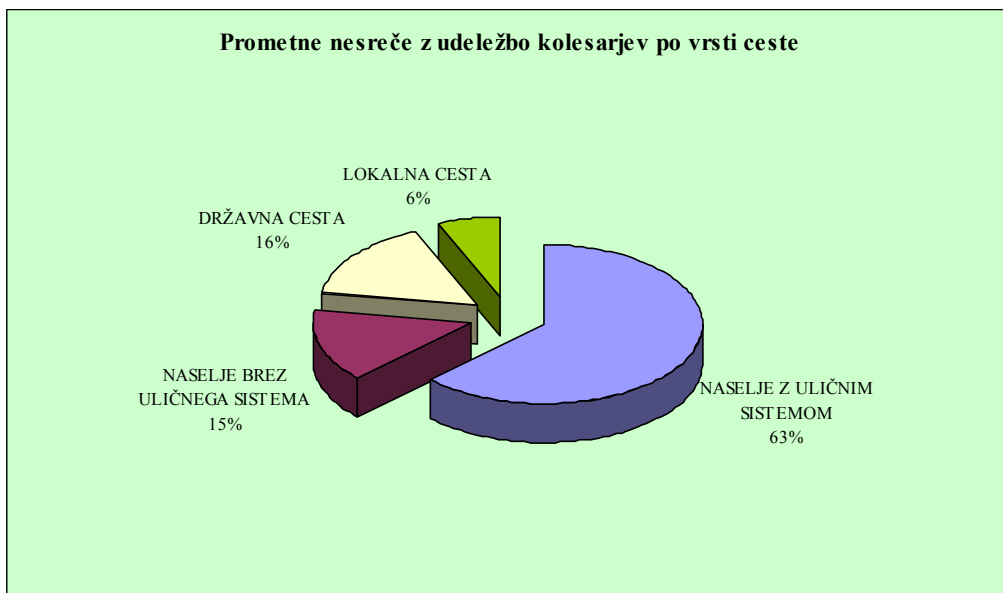
Graf 33 Število vse poškodovanih (S,H,L) kolesarjev po starostnih skupinah (za obdobje 2007–2011).

Delež umrlih in poškodovanih kolesarjev je največji pri najstarejši starostni skupini, delež umrlih nad 60 let je kar 31%. Glede na spol prevladujejo moški s 68,8% vseh poškodovanih kolesarjev, med kolesarji povzročitelji pa je delež moških še višji (73,2%).

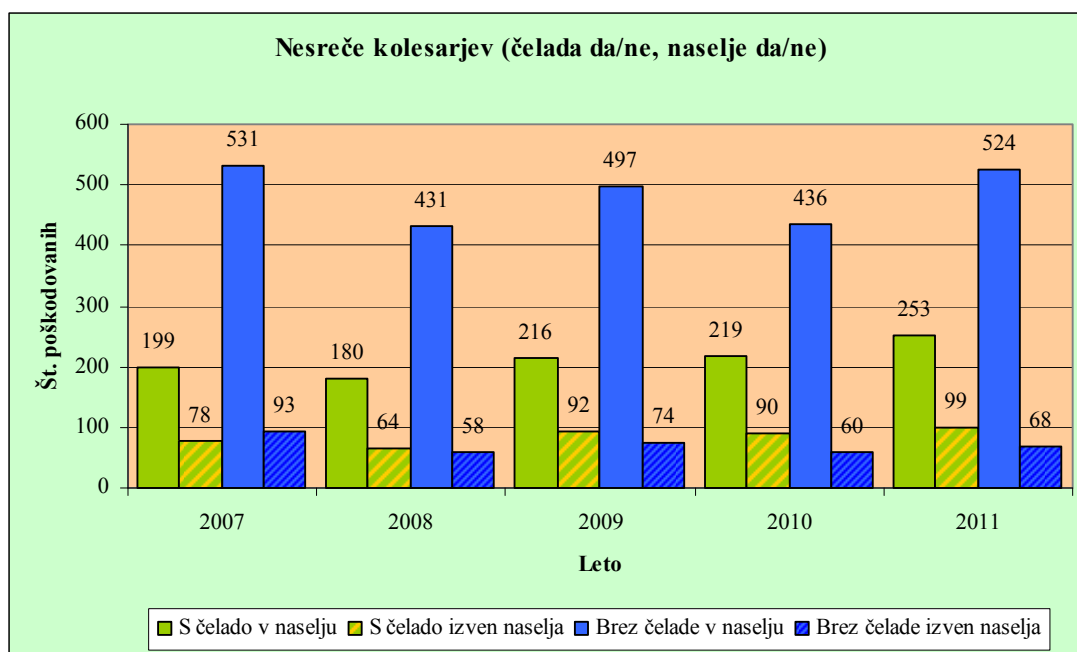
Glede na naselje se večina nesreč kolesarjev zgodi znotraj naselij (84% vseh prometnih nesreč z udeležbo kolesarjev znotraj naselja, pri mrtvih je delež 56%), kar je verjetno posledica tudi gostote kolesarskega in motornega prometa, hitrosti vozil ter slabše urejenih varnih površin za kolesarje.

Graf 34 Prometne nesreče z udeležbo kolesarjev po vrsti ceste v obdobju 2007–2011

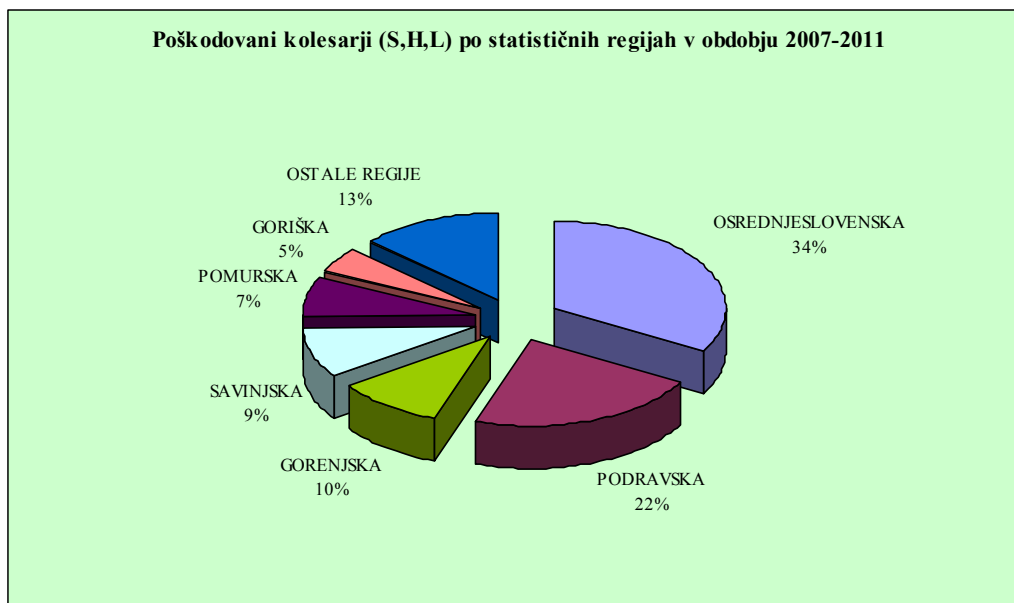
Po številu prometnih nesreč z udeležbo kolesarjev najbolj izstopajo naselje z uličnim sistemom (63%), sledijo mu državne ceste (16%), naselje brez uličnega sistema (15%) in pa lokalne ceste (6%).

Graf 35 Število poškodovanih kolesarjev glede na nošnjo čelade

Glede uporabe čelade je delež poškodovanih kolesarjev v naselju, ki so uporabljali čelado, za polovico manjši kot izven naselja (22 % v primerjavi s 42 % poškodovanih izven naselja). Delež poškodovanih kolesarjev v naselju, ki ob nesreči niso uporabljali zaščitne čelade, je največji ravno pri smrtnih poškodbah (67 % v povprečju za obdobje zadnjih 3 let).

Graf 36 Poškodovani kolesarji (S,H,L) po regijah v obdobju 2007–2011

Glede na regijo izstopajo po številu poškodovanih kolesarjev v zadnjih 5 letih Osrednjeslovenska regija (34 % vseh poškodovanih kolesarjev), sledi Podravska (22%), Gorenjska (10%), Savinjska (9%) ter Pomurska (7%).

Kolesarji kot povzročitelji prometnih nesreč so povzročili v povprečju za zadnja 3 leta 46 % vseh prometnih nesreč s poškodbo kolesarja, delež pri smrtnih žrtvah med kolesarji pa je celo 59 %.

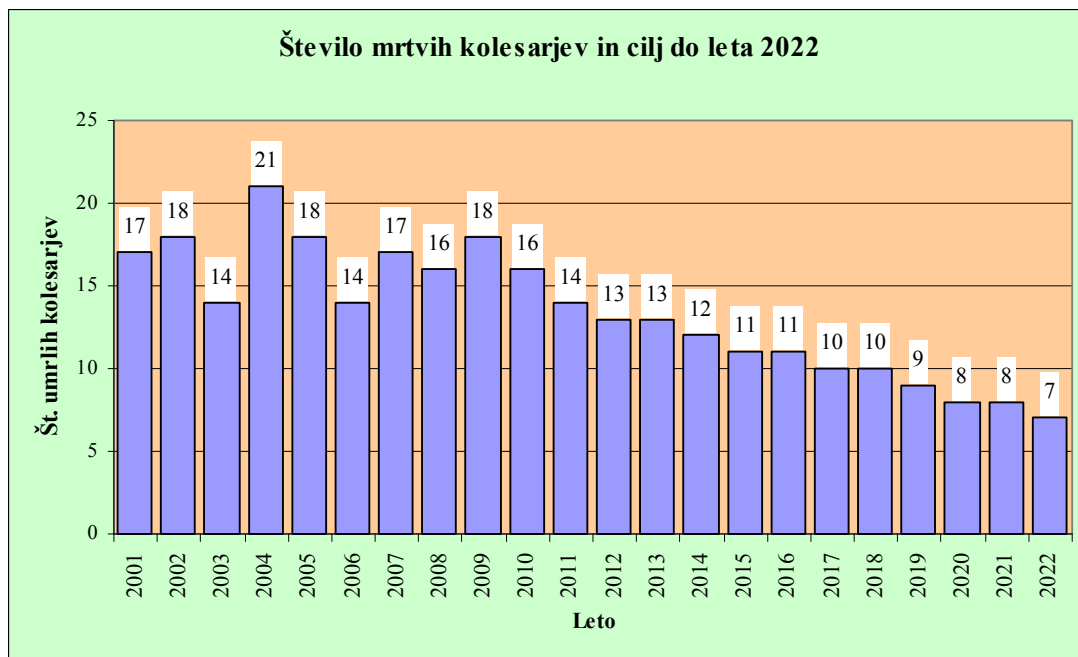
Glede kolesarjenja lahko razlikujemo med

- vsakodnevnim kolesarjenjem po opravkih, na delovno mesto, v šolo itd.
- rekreativnim kolesarjenjem, ki je občasno, vezano predvsem na popoldanske ure ter vikende
- športno kolesarjenje za potrebe kolesarskih klubov in treningov
- turistično kolesarjenje vezano predvsem na turistično ponudbo posameznih okolij.

Po tujih študijah je v povprečju 20–40 % vseh poti opravljeno s kolesom, povprečno opravljena pot je med 3–5 km. Najbolj pogosto uporabljajo kolesa najstniki in mladostniki ter starejši. Žal za slovenske razmere ni podrobnejših informacij. Po podatkih iz leta 1999 (kasneje ni bilo opravljene študije) se opravi v Sloveniji v povprečju 7 % vsakodnevnih voženj, 10 % potovalno turističnih, 10 % nedefinirano ter 73 % športno-rekreativno kolesarjenje.

Po podatkih zdravstvene baze podatkov prevladujejo pri poškodovanih kolesarjih poškodbe glave, ter okončin. Poškodbe glave so tudi glavna poškodba pri kolesarjih, ki so umrli v prometnih nesrečah.

Graf 37 Število mrtvih kolesarjev v prometnih nesrečah od leta 2001 do 2011 s predvidenim zmanjšanjem do leta 2022

Glede na stanje števila mrtvih kolesarjev med leti 2001 in 2011 brez dodatnih ukrepov za izboljšanje varnosti ni pričakovati bistvenega zmanjšanja števila umrlih kolesarjev, saj dosedanji trend ne kaže izboljšav. Za doseg cilja nacionalnega programa je potreben letno zmanjševanje števila mrtvih kolesarjev, ko jih leta 2022 ne bi smelo umreti več kot 7.

Temeljni cilj:

ZMANJŠANJE ŠTEVILA SMRTNIH ŽRTEV TER HUDO TELESNO POŠKODOVANIH MED KOLESARJI ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI VEČ KOT 7 KOLESARJEV, HUDO TELESNO POŠKODOVANIH NE SME BITI VEČ KOT 74

DEJAVNOSTI	UKREPI
PODCILJ	<ul style="list-style-type: none"> – povečanje varnih površin in ukrepov namenjenih kolesarjem za večjo varnost, – delež uporabe kolesarske čelade pri otrocih do 14. leta na 95% do leta 2021, – dvig deleža uporabe luči za boljšo vidljivost izven naselja na 80% do leta 2021.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – preventivne aktivnosti za osveščanje in promocijo uporabe kolesarske čelade in luči pri kolesarjih, – preventivne aktivnosti za osveščanje voznikov glede ranljivosti kolesarjev, – priprava ustreznih standardov za infrastrukturne ukrepe, namenjene kolesarjem ter uveljavitev na državni in lokalni ravni (specifikacija infrastrukturnih ukrepov za kolesarje), – oblikovanje Strategije razvoja kolesarjenja v Sloveniji, – povečana izgradnja državnih kolesarskih poti in povezav,

DEJAVNOSTI	UKREPI
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – infrastrukturni ukrepi za zagotavljanje ustreznih površin za kolesarje na državni in lokalni ravni (izgradnja in urejanje kolesarskih stez, poti, daljinskih poti, kolesarski prehodi, posebne niše za kolesarje v križiščih itd.), – odprava nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi z urejenostjo kolesarskih površin, ugotovljenih pri izvajanju rednega inšpekcijskega nadzora državnih cest, – povečan nadzor in opozarjanje kolesarjev glede neustreznega ravnanja v prometu, – zagotovitev nadzora nad točenjem in prodajo alkoholnih pijač z namenom zmanjšanja števila alkoholiziranih kolesarjev, – vzpostavitev sistema spremljanja kolesarskega prometa, vedenja in ravnanja kolesarjev v prometu ter uporabo kolesarske čelade in luči, – sistematično in celostno izvajanje prometno vzgojnih vsebin v vrtcih in osnovnih ter srednjih šolah glede varne udeležbe kolesarjev v prometu (analiza izvajanja programov usposabljanja za vožnjo kolesa, usposabljanje izvajalcev itd.), – zagotavljanje in urejanje varnih šolskih poti za kolesarje na lokalni ravni z dodatnimi ukrepi, označevanjem; promocija kolesarjem prijaznih šol, – implementacija ukrepov predlaganih s strani neodvisnih organizacij na podlagi ocenjevanja varnih površin za kolesarje in drugih ukrepov, – sistem sofinanciranja s strani državnih organov oziroma omogočanja evropskih sredstev za infrastrukturne ukrepe za večjo varnost kolesarjev na lokalni ravni.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – delež kolesarjev med smrtnimi žrtvami v prometnih nesrečah, – število prometnih nesreč z udeležbo kolesarjev, število poškodovanih in število umrlih kolesarjev, – delež alkoholiziranih kolesarjev med poškodovanimi in umrlimi kolesarji, – delež kolesarjev, ki uporabljajo zaščitno kolesarsko čelado ter luč v pogojih slabše vidljivosti, – število kilometrov površin za kolesarje na državnih/lokalnih cestah, – število ustreznih drugih ukrepov za večjo varnost kolesarjev (posebne niše, kolesarski prehodi), – vzpostavljen sistem za spremljanje kolesarskega prometa in ravnanja kolesarjev v prometu, ter ravnanja voznikov.
NOSILCI	<ul style="list-style-type: none"> – DRSC, AVP, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor – Direktorat za promet, Prometni inšpektorat, Policija, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, Zavod za šolstvo, Ministrstvo, pristojno za zdravje, Inštitut za varovanje zdravje – CINDI, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, Kolesarska zveza Slovenije, Urbanistični inštitut, Regionalni center REC Slovenija, Kolesarska mreža Slovenije, Olimpijski komite Slovenije – rekreativni šport, organizacije in društva starejših (Univerza za tretje življenjsko obdobje, Društvo upokoencev Slovenije).

9.5 VOZNIKI TRAKTORJEV

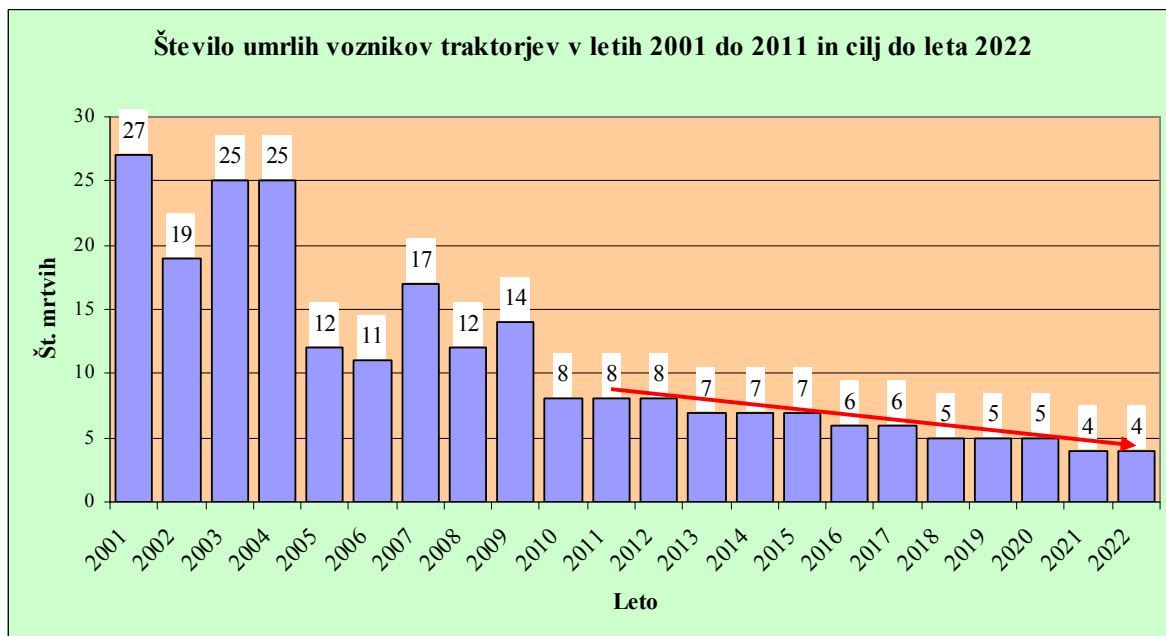
Število prometnih nezgod, v katerih so povzročitelji ali udeleženci vozniki traktorjev, je v primerjavi z drugimi skupinami povzročiteljev oziroma udeležencev majhno, vendar se letno v prometnih nesrečah s traktorji in nesrečah pri izvajanju kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa smrtno ponesreči še vedno okoli 20 voznikov (povprečje zadnjih 10 let). To pa je glede na število teh vozil in v primerjavi z drugimi evropskimi državami nesprejemljivo veliko.

Naš cilj je zmanjšati število voznikov traktorjev, ki umrejo ali pa so hudo poškodovani v prometnih nesrečah na cestah in pri izvajanju kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa. Zakon o motornih vozilih, ki se je začel uporabljati 1. julija 2011, prvič uvaja minimalne zahteve tudi za opremo traktorjev za izvajanje kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa (približno 20.000 traktorjev, ki niso registrirani). Do leta 2022 želimo te določbe uveljaviti v največji mogoči meri, kar naj bi pripomoglo k uresničitvi navedenega cilja za zmanjšanje števila mrtvih voznikov traktorjev.

Temeljni cilj:

ZMANJŠATI ŠTEVILO UMRLIH VOZNIKOV TRAKTORJEV ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SMEJO UMRETI VEČ KOT 4 VOZNIKI TRAKTORJEV

Graf 39: Število umrlih voznikov traktorjev v prometnih nesrečah s traktorji in nesrečah pri izvajanju kmetijskih in gozdarskih del s traktorji zunaj cestnega prometa v letih od 2001 do 2011 in cilj do leta 2022

Število umrlih voznikov traktorjev se je v zadnjem desetletju znižalo s 27 v letu 2001 na 14 v letu 2009 oziroma prvič na manj kot 10 umrlih v letih 2010 in 2011, natančneje na 8. Cilj je, da v letu 2022 ne smejo umreti več kot štiri vozniki traktorjev v prometnih nesrečah s traktorji in nesrečah pri izvajanju kmetijskih in gozdarskih del s traktorji zunaj cestnega prometa.

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati število hudo in lahko telesno poškodovanih voznikov traktorjev za 50 %, – uveljaviti minimalne zahteve za opremo traktorjev, ki se uporabljajo za kmetijska in gozdarska dela zunaj cestnega prometa.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – podrobna analiza na področju stanja traktorjev in nesreč s traktorji, – spremljanje posledic nesreč s traktorji, – priprava in objava informacij o varnosti pri uporabi traktorjev v cestnem prometu in uporabi za kmetijska in gozdarska dela zunaj cestnega prometa s poudarkom na minimalni opremi teh traktorjev, predpisani od leta 2011, – praktični prikazi pravilne opremljenosti traktorjev in drugih kmetijskih vozil v prometu in zunaj cestnega prometa, – uvesti ustrezne vsebine o predpisani minimalni opremi traktorjev za kmetijska in gozdarska dela zunaj cestnega prometa v program predpisanega usposabljanja za pridobitev vozniškega dovoljenja kategorije F, – zagotoviti finančne spodbude za nakup varnostnih kabin za traktorje, ki se uporabljajo za opravljanje kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa v okviru naslednjega finančnega obdobja spodbujanja razvoja podeželja, – uveljavljanje določil o predpisani minimalni opremi traktorjev za kmetijska in gozdarska dela zunaj cestnega prometa s policijskim in injekcijskim nadzorom; v prvi fazi s poudarkom na opozarjanju (Policija) oziroma izdajanju ureditvenih odločb (inšpekcije) v primeru ugotovljenih nepravilnosti, v drugi fazi pa z ustreznim sankcioniranjem.

DEJAVNOSTI	UKREP
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje posledic nesreč s traktorji (število mrtvih, hudo in lažje poškodovanih v prometnih nesrečah in nesrečah pri opravljanju kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa), – izdelani viri informacij: zloženke, publikacije, objavljeni prispevki v časopisih, strokovnih revijah, na radiu, televiziji in na spletnih straneh, – izvedeni praktični prikazi pravilne opremljenosti traktorjev in drugih kmetijskih vozil v prometu in zunaj cestnega prometa, – rezultati policijskih nadzorov na cestah ter policijskih in inšpekcijskih nadzorov traktorjev pri opravljanju kmetijskih in gozdarskih del zunaj cestnega prometa.
NOSILEC	– Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, AVP, Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in okolje, Kmetijsko gozdarska zbornica, kmetijsko gozdarski zavodi, Zveza strojnih krožkov, Zveza slovenske podeželske mladine, Zveza lastnikov gozdov.

9.6 PEŠCI

Pešci so ena izmed najbolj ogroženih skupin udeležencev v prometu, saj spadajo med šibkejše udeležence. Po statističnih podatkih je delež udeležnosti pešcev v prometnih nesrečah v povprečju 15,3% (v desetih letih je od skupno 2.912 umrlih oseb bilo 447 pešcev).

Pešci lahko s svojim ravnanjem pomembno prispevajo k večji varnosti in sicer s pravilnim prečkanjem na označenih mestih, pravilno hojo ob cestišču, uporabi odsevnih predmetov, ter tako povečajo svojo vidnost. Prav tako je veliko pešcev, predvsem starejših moških, pod vplivom alkohola, raziskave iz tujine kažejo, da je takem primeru najpogostejša povozitev pešca od zadaj.

Najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na težo posledic v prometnih nesrečah z udeležbo pešcev, pa je hitrost vozila, saj študije kažejo, da je pešec najverjetneje utrpi le lažje poškodbe pri trku z vozilom s hitrostjo okrog 30 km/h. Že pri trku z 48 km/h je verjetnost hujše in smrtne poškodbe 50%, pri trku s hitrostjo 64 km/h pa že 90% verjetnost za smrtne poškodbe pešca. Zato je izrednega pomena, da se v bližini in v naseljih povprečne in koničaste hitrosti vozil znižajo na pod 50 km/h. Prav tako bi morale biti hitrosti vozil v bližini prehodov za pešce okrog 30 km/h, da bi pešci lahko varno prečkali cestišče.

Temeljni cilj:

ZMANJŠANJE ŠTEVILA PROMETNIH NESREČ, V KATERIH SO UDELEŽENI PEŠCI TER ZMANJŠANJE TEŽE POSLEDIC TEH PROMETNIH NESREČ ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI VEČ KOT 11 PEŠCEV

Učinkoviti ukrepi za večjo varnost pešcev z vidika infrastrukture so tudi različni ukrepi za umirjanje prometa, ki znižujejo hitrosti vozil, zagotovljene ustrezne površine za pešce (pločniki, hodniki, pasovi in ustrezno urejeni prehodi), javna razsvetljava v naseljih ter dodatno osvetljeni prehodi za pešce, ki povečajo vidnost pešcev.

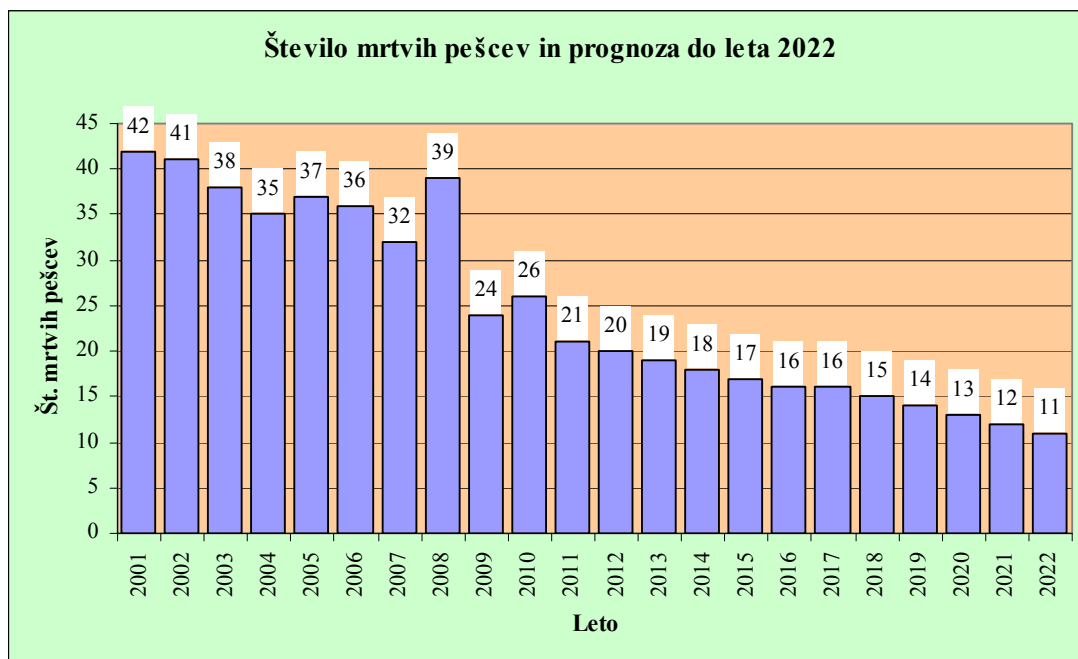
Z razvojem vozil so se razvili tudi sistemi pri proizvodnji vozil, ki so peščem oziroma ranljivejšim udeležencem v prometu prijaznejši, saj večji del energije ob morebitnem trku ne prenesejo na pešca, ampak se porazdeli po pločevini. Poleg tega pešca sile odbijejo na stran vozila, tako da zmanjšajo možnost povozitve pešca po samem trku. Ti ukrepi so dokazano učinkoviti pri trkih s hitrostjo do 50 km/h, pri višjih hitrostih pa ni razlik.

Po dolgoletnih statistikah lahko sklepamo, da se večina nesreč pešcev s smrtnim izidom zgodi v temnem delu dneva, v letu 2009 se je prvič zgodilo, da je bil delež umrlih pešcev večji podnevi.

Tabela 3 Število mrtvih v prometnih nesrečah in število mrtvih pešcev

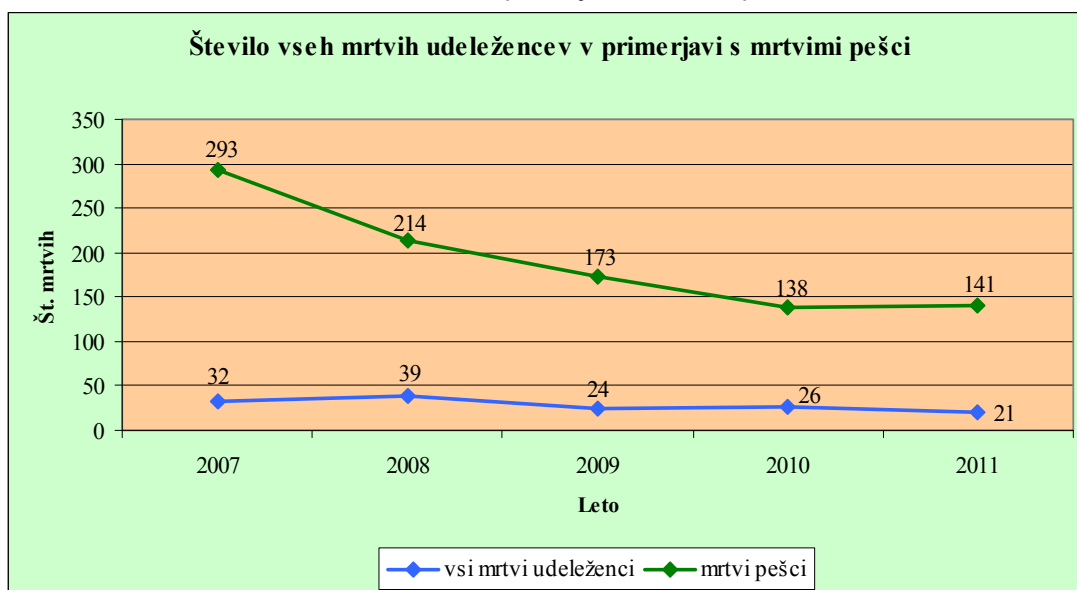
LETO	Št. mrtvih	Št. mrtvih pešcev	% mrtvih pešcev
2001	278	42	15,1%
2002	269	41	15,2%
2003	242	38	15,7%
2004	274	35	12,8%
2005	257	37	14,4%
2006	262	36	13,7%
2007	293	32	10,9%
2008	214	39	18,2%
2009	173	24	13,9%
2010	138	26	18,8%
2011	141	21	14,9%

Graf 40 Število mrtvih pešcev od leta 2001 do 2011 s predvidenim zmanjšanjem do leta 2022

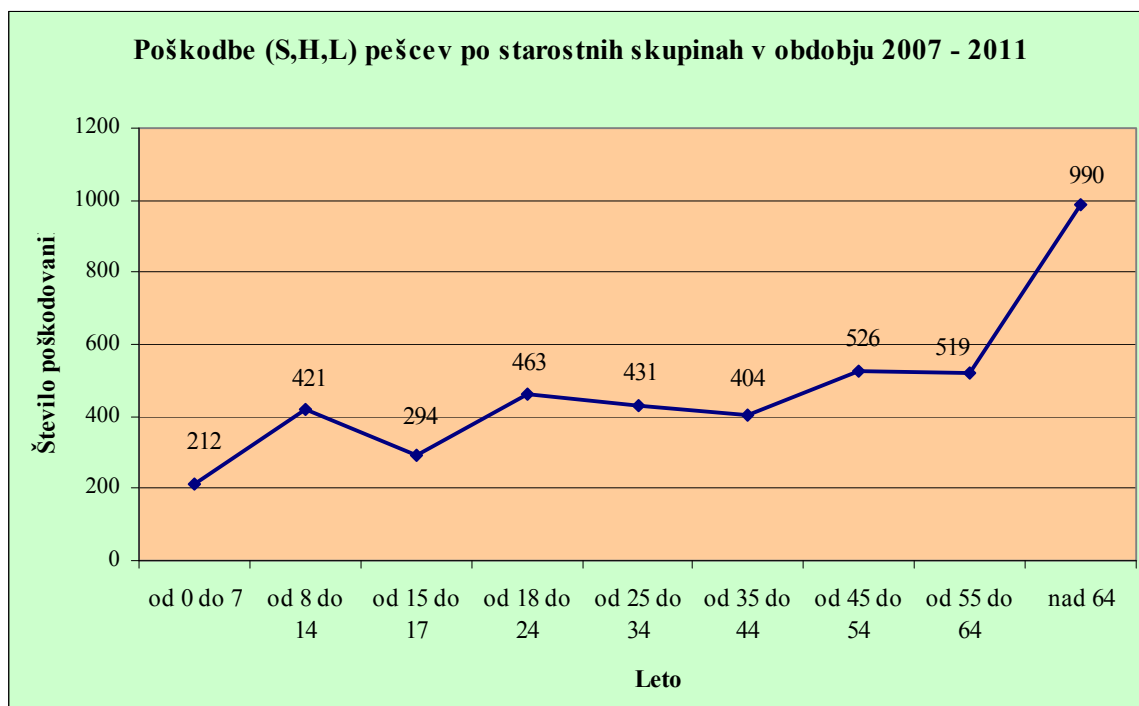
Število umrlih pešcev se od leta 2001 z občasnimi nihanji zmanjšuje, vendar je njihovo zmanjšanje smrtnosti za v naprej nepredvidljivo. Do leta 2022 bi morali število mrtvih pešcev razpoloviti in število ne bi smelo presežati 11.

Graf 41 Število vseh mrtvih udeležencev v primerjavi z mrtvimi pešci

Število mrtvih pešcev se je prav tako kot skupno število umrlih v prometnih nesrečah v zadnjih letih zmanjševalo. Delež umrlih pešcev se je do leta 2010 povečeval (v 2010 je bil delež umrlih pešcev že 19%), v 2011 pa je ponovno padel na 15%.

Graf 42 Število poškodb (S,H,L) pešcev po starostnih skupinah v obdobju 2007–2011

Glede na starostne skupine so najbolj ogroženi pešci v starosti nad 64 let, v večini moški, med poškodovanimi pa je tudi veliko otrok do 10. leta starosti ter najstnikov. Po statističnih podatkih se večina prometnih nesreč, v katerih so udeleženi pešci, zgodi v zimskem in jesenskem času (februarja 16%, januarja in oktobra 13% nesreč pešcev).

Glede na samo mikrolokacijo izstopajo predvsem nesreče na cestišču (70%), sledijo križišča (13,4%) ter na prehodih za pešce (8,7% od skupno 3.475 PN v obdobju 2005–2009). Po podatkih po vzrokih prometnih nesreč z udeležbo pešcev izstopajo neupoštevanje pravil o prednosti (predvsem s strani vozil, 27,5%), nepravilnosti pešca (17,7%) ter premiki z vozilom (PN. na parkiriščih, dvoriščih, delo z vozili) (16,5%), neprilagojene

hitrosti vozil (13,3%) ter prehitevanja (1,2%). Med smrtnimi žrtvami in hudo poškodovanimi pešci so najpogostejši vzroki neprilagojena hitrost, nepravilnosti pešca ter neupoštevanje pravil o prednosti ter nepravilno prehitevanje, medtem ko gre pri premikih vozil v večini primerov za lažje poškodbe.

Glede na stanje vozišča se velik delež prometnih nesreč z udeležbo pešcev zgodi na zglajenem asfaltu ali betonu (35,6%), ker je drsnost veliko večja, ter v večini na suhem (70,9%), mokrem (23,5%) ali spolzkem cestišču (2%). Prav tako se največ nesreč zgodi v jasnem vremenu (52%), ter oblačnem (30,6%), ob normalni gostoti prometa (60,4%) ali celo redkem prometu (20,8%), ko so hitrosti vozil višje.

Glede na regije izstopajo predvsem osrednja Slovenija, podravska, savinjska in gorenjska regija. Glede na mesece se največ prometnih nesreč pešcev zgodi v oktobru, novembru, decembru in januarju, ko je vidljivost najslabša in tudi vremenske razmere slabše (mokro in spolzko vozišče).

Glede na vrsto ceste se večji del nesreč zgodi na lokalnih cestah (77% za zadnja 3 leta), ki obsegajo veliko večje število kilometrov cest v primerjav z državnimi, prav tako pa se verjetno več pešcev pojavlja na lokalnih cestah v naseljih in njihovi bližini. Večina prometnih nesreč z udeležbo pešcev se zgodi znotraj naselij (za zadnje 3 leta kar 89% prometnih nesreč pešcev, izven naselja pa 11%).

DEJAVNOSTI	UKREPI
PODCILJ	<ul style="list-style-type: none"> – povečanje uporabe odsevnih teles pešcev v pogojih slabše vidljivosti še posebej pri otrocih in starejših na 50%, – znižanje povprečnih hitrosti vozil v naseljih na 47 km/h.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – preventivne aktivnosti za osveščanje in promocijo uporabe odsevnih predmetov pri pešcih, – preventivne aktivnosti za osveščanje voznikov glede ranljivosti pešcev, promocija načela varovanja in skrbi za šibkejšo udeležence v prometu (pešce), – infrastrukturni ukrepi za zagotavljanje ustreznih površin za pešce, urejenost prehodov za pešce, – ukrepi za umirjanje prometa v naseljih in v bližini prehodov za pešce, javna razsvetljava v naseljih, – zagotavljanje povprečnih hitrosti vozil v naseljih do 47 km/h ter v bližini prehodov za pešce s povečanim nadzorom, – povečan nadzor in opozarjanje pešcev glede neustreznega ravnanja v prometu, – odprava nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi z urejenostjo površin za pešce, ugotovljenih pri izvajanju rednega inšpekcijskega nadzora državnih cest, – zagotovitev nadzora nad točenjem in prodajo alkoholnih pijač z namenom zmanjšanja števila alkoholiziranih pešcev, – dosledno uveljavljanje prednosti pešcev v naseljih, na označenih prehodih za pešce, – vzpostavitev sistema spremljanja vedenja in ravnanja pešcev v prometu ter uporabo odsevnih predmetov, – povečan delež vozil, ki so pešcem prijazna, – sistematično in celostno izvajanje prometno vzgojnih vsebin v vrtcih in osnovnih šolah glede varne udeležbe pešcev v prometu, – zagotavljanje in urejanje varnih šolskih poti za pešce na lokalni ravni z dodatnimi ukrepi, označevanjem, – urejanje avtobusnih postajališč in varnih poti do njih, – implementacija ukrepov predlaganih s strani neodvisnih organizacij na podlagi ocenjevanja varnih površin za pešce, – sistem sofinanciranja s strani državnih organov oziroma omogočanja evropskih sredstev za infrastrukturne ukrepe za večjo varnost pešcev na lokalni ravni.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – delež pešcev med smrtnimi žrtvami v prometnih nesrečah, – število prometnih nesreč z udeležbo pešcev, število poškodovanih in število umrlih pešcev, – delež alkoholiziranih pešcev med poškodovanimi in umrliimi pešci, – delež pešcev, ki uporabljajo odsevne predmete v pogojih slabše vidljivosti,

DEJAVNOSTI	UKREPI
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število kilometrov površin za pešce na državnih/lokalnih cestah, – število ustrezno urejenih prehodov za pešce (ukrepi za umirjanje prometa, osvetljeni prehodi), – število ukrepov za umirjanje prometa v naseljih, v bližini šol in vrtcev, – vzpostavljen sistem za spremljanje ravnanja pešcev v prometu, ter ravnanja voznikov na prehodih za pešce v naseljih.
NOSILCI	<ul style="list-style-type: none"> – AVP, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor – Direktorat za promet, DRSC, Prometni inšpektorat, Policija, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, Zavod za šolstvo, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, ZŠAM, organizacije in društva starejših (Univerza za tretje življenjsko obdobje, Društvo upokojencev Slovenije)

9.7 VARNOSTNI PAS IN OTROŠKI VARNOSTNI SEDEŽI

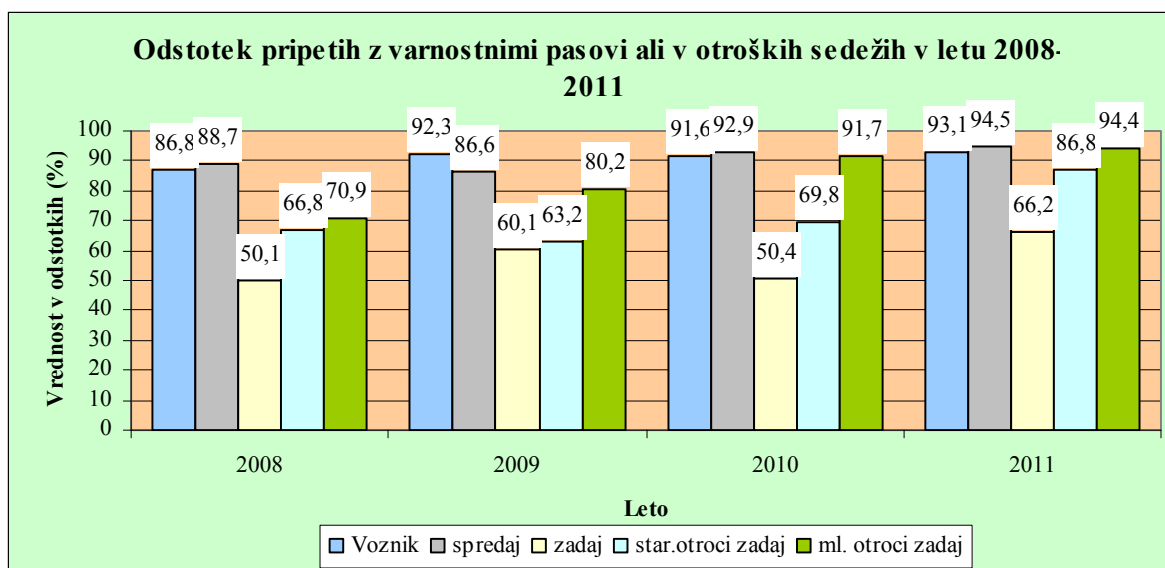
Varnostni pas je eden najstarejših pripomočkov za večjo varnost voznikov in potnikov v osebnih avtomobilih, ki je z uveljavljanjem izboljšav in novih sistemov (samozatezni varnostni pasovi, zračne blazine in aktivni vzglavniki) postal še pomembnejši.

Temeljni cilj:

DVIG STOPNJE UPORABE VARNOSTNEGA PASU MED VOZNIKI IN POTNIKI OSEBNIH VOZIL NA 98 %

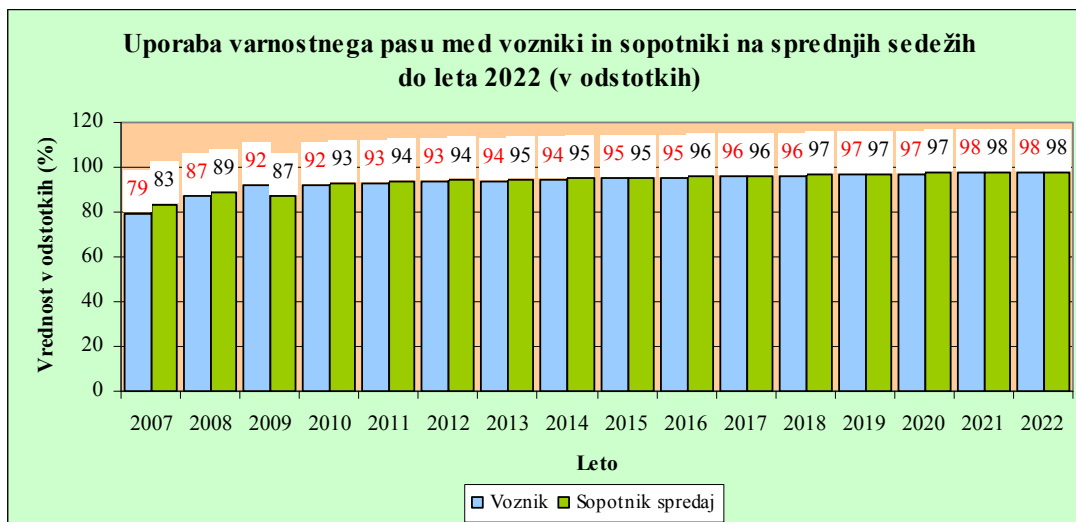
Po podatkih o meritvah iz leta 2011 se v Sloveniji pripenja 93,1% voznikov (moški v povprečju 91,5% in ženske 96,9%) in 94,5% potnikov (moški v povprečju 89,4% in ženske 97,4%) na prednjih sedežih. Po statističnih podatkih so uporabljali varnostni pas na zadnjih sedežih v povprečju 81,5% potnikov, pri čemer odrasli uporabljajo varnostni pas 66,2%, starejši otroci nad 12 let uporabljajo varnostni pas 86,8% in otroci pod 12. letom, ki potrebujejo otroški varnostni sedež 94,4%.

Graf 43 Odstotek pripetih z varnostnimi pasovi ali v otroških sedežih v letu 2008–2011

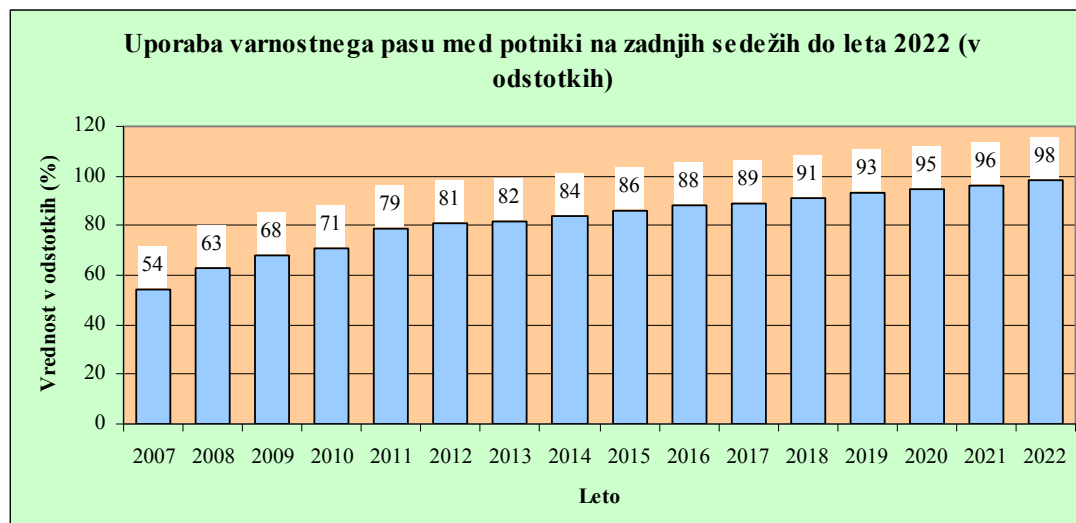
V zadnjem štiri letnem obdobju se je stopnja pripetosti varnostnega pasu povečevala. Minimalno se je zmanjšala le stopnja pripetosti voznikov v letu 2010 glede na leto 2009 (za 0,7%).

Graf 44 Uporaba varnostnega pasu med vozniki in sopotniki na sprednjih sedežih do leta 2022

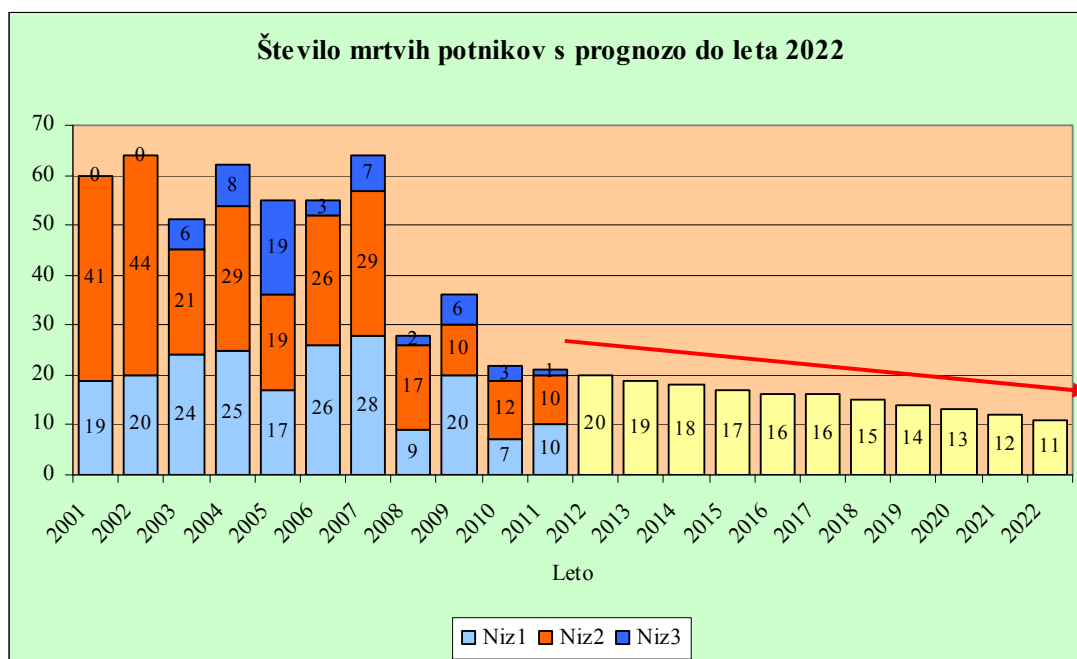
Uporaba varnostnega pasu med vozniki in sopotniki se vsako leto povečuje. V letu 2010 je znašala 92 % pri voznikih, 93 % pri sopotnikih. V letu 2011 se je stopnja povečala za 1 % tako pri voznikih kot pri sopotnikih. Do leta 2022 želimo, da bo stopnja privezanosti na sprednjih sedežih 98 %.

Graf 45 Uporaba varnostnega pasu med potniki na zadnjih sedežih do leta 2022

Zgornja grafa prikazujeta uporabo varnostnega pasu v naslednjem desetletju. Cilj v letu 2022 je, da bo stopnja uporabe varnostnega pasu med vozniki in potniki (spredaj, zadaj) 98 %.

Graf 46 Število mrtvih potnikov od leta 2001 do 2011 s predvidenim zmanjšanjem do leta 2022

Za doseganje ciljev nacionalnega programa je potrebno število mrtvih potnikov zmanjšati najmanj za polovico, kar je možno doseči le z bolj dosledno uporabo varnostnega pasu na vseh vrstah motornih vozil na štirih kolesih. V letu 2022 ne bi smelo umreti več kot 11 potnikov.

DEJAVNOSTI	UKREPI
PODCILJ	<ul style="list-style-type: none"> – dvig stopnje uporabe varnostnega pasu na avtobusih ki prevažajo otroke na 100 %, – dvig stopnje uporabe varnostnega pasu med vozniki avtobusov ter tovornih vozil 100 %.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – dvig kvalitete ter kvantitete ciljno usmerjenih⁵ preventivnih akcij za spodbujanje uporabe varnostnih pasov in otroških sedežev, – dvig kvalitete in kvantitete ciljno usmerjenega nadzora nad uporabo varnostnih pasov v vozilih, – uvedba sistematičnih meritev uporabe varnostnih pasov, – umestitev vsebin o uporabi varnostnih pasov v izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje otrok in odraslih (vrtci, šole, podjetja, avtošole, šole za pridobivanje in podaljševanje licenc za poklicne voznike, programe notranje kontrole,...), – izdelava priročnika o uporabi varnostnega pasu za javno upravo in zasebna podjetja, – vzpostavitev sistematičnega štetja uporabe varnostnih pasov med vozniki in potniki motornih vozil po enotni evropski metodologiji, – umestitev vsebin o uporabi varnostnega pasu v izobraževanje voznikov avtobusov in tovornih vozil, – obvezna oprema novih vozil v RS z opozorilniki za neuporabo varnostnega pasu, – spodbujati starše, vzgojitelje, učitelje, ravnatelje, odgovorne osebe v podjetjih za prevoz potnikov (avtobusi/taxi) k uporabi varnostnih pasov ter otroških sedežev, – v pogoje avtomobilskega in zdravstvenega zavarovanja vključiti uporabo varnostnega pasu ter otroškega sedeža, – proučitev novih oz. večjih kazni za posamezne vrste kršiteljev v posameznih vrstah vozil na posameznih vrstah sedežev.

⁵ Ciljno usmerjen pomeni: vsebinsko, prostorsko-regije, časovno, naselje/izven naselja, vrsta cest, spol, vrsta voznikov, potniki spredaj/zadaj, potniki avtobus/šolski avtobus/kombinirano vozilo.

KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – preventivni program za povečevanje stopnje uporabe varnostnega pasu ter otroških sedežev oz. ustreznih zadrževalnih sistemov, – strategija nadzora nad spoštovanjem uporabe varnostnih pasov, otroških sedežev ter drugih zadrževalnih sistemov, – navodila za vrtce in šole za uporabo javnih prevoznih sredstev povezanih z uporabo zadrževalnih sistemov za otroke, – vključitev novih podjetij v European Road Safety Charter s programi za večjo uporabo zadrževalnih sistemov (avtobusna, taxi podjetja, podjetja za prevoz blaga, državna uprava,...), – predpis o obvezni opremi opozorilnega signala za neuporabo zadrževalnega sistema, – vzpostavljen sistem sistematičnega merjenja uporabe varnostnih pasov, – rezultati četrletnih meritev uporabe varnostnih pasov ter zadrževalnih sistemov.
NOSILCI	<ul style="list-style-type: none"> – AVP, Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, Policija, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, znanost in šport, občinska redarstva, Vojaška policija, Prometni inšpektorat, ZŠAM, Zavod varna pot, AMZS.

9.8 MLADI VOZNIKI

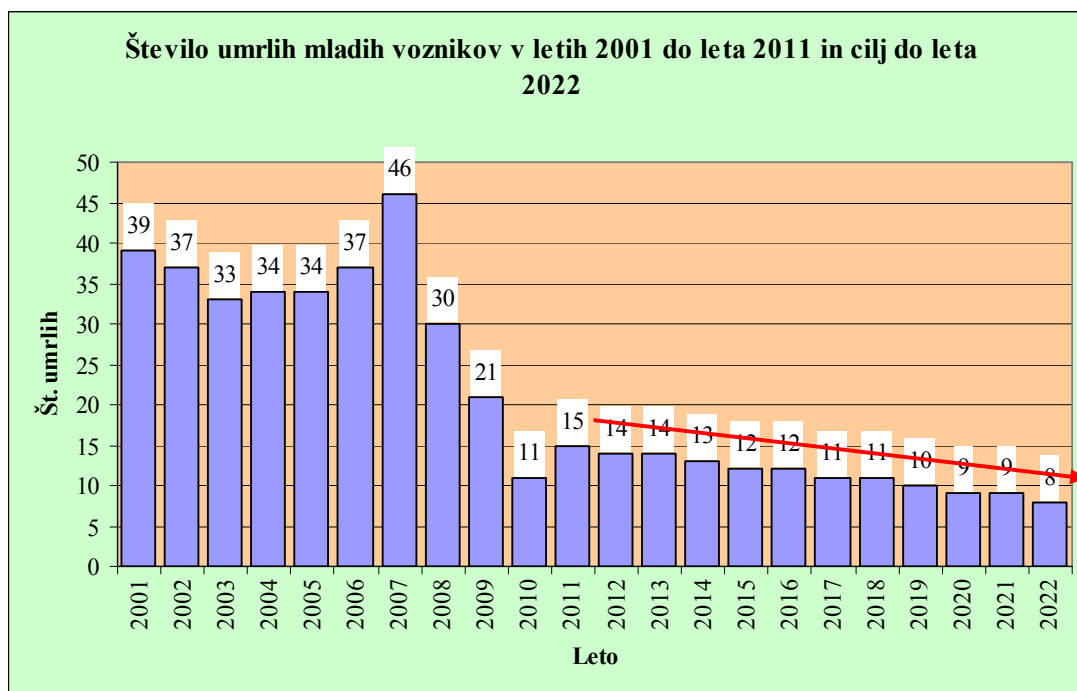
Naš cilj je prispevati k splošni večji prometni varnosti in zmanjšanju števila ljudi, ki umrejo ali so hudo poškodovani na naših cestah, kot tudi zagotavljati merilo za uspešnost pri krepitevi vseživljenjskega razvoja voznika. Bistveno večja ogroženost mladih je splošen pojav v vseh državah EU in mu zato povsod posvečajo posebno pozornost. Pojav je signifikanten tudi v Republiki Sloveniji, zato mu je namenjena posebna pozornost v novem nacionalnem programu.

Temeljni cilj:

ZMANJŠATI ŠTEVILO UMRLIH MLADIH VOZNIKOV ZA 50 % OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI VEČ KOT 8 MLADIH VOZNIKOV

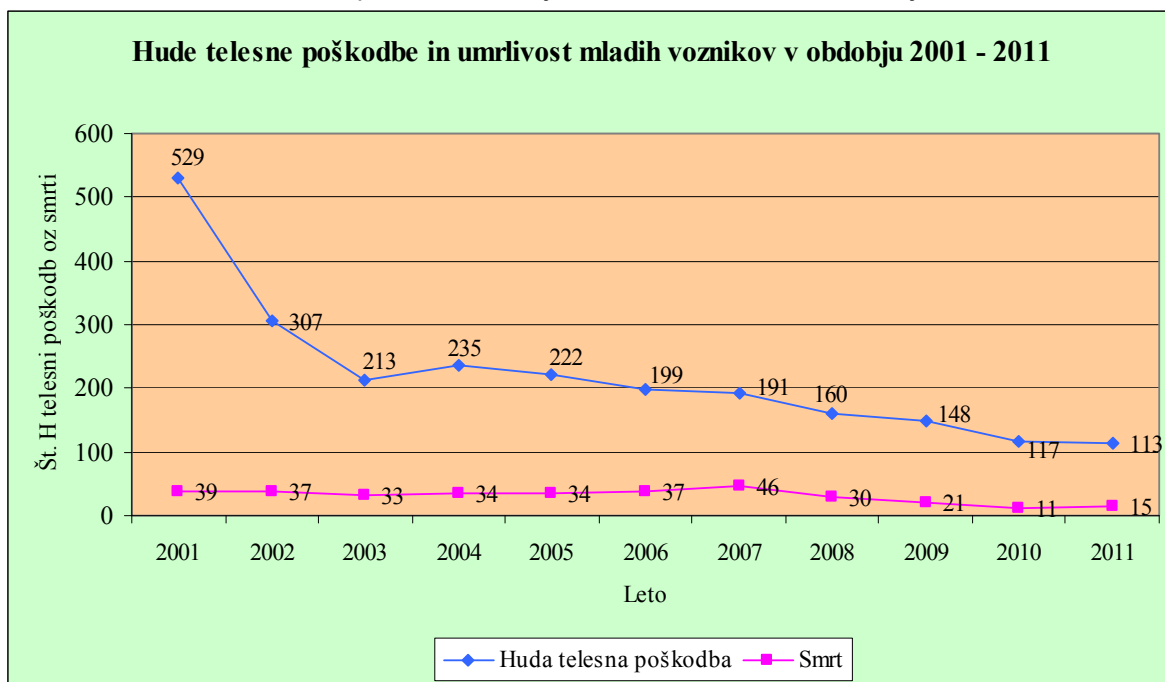
Statistični podatki kažejo, da so mladi vozniki med najbolj ogroženimi udeleženci v prometu.

Graf 47 Število umrlih mladih voznikov v letih 2001 do leta 2011 in cilj do leta 2022

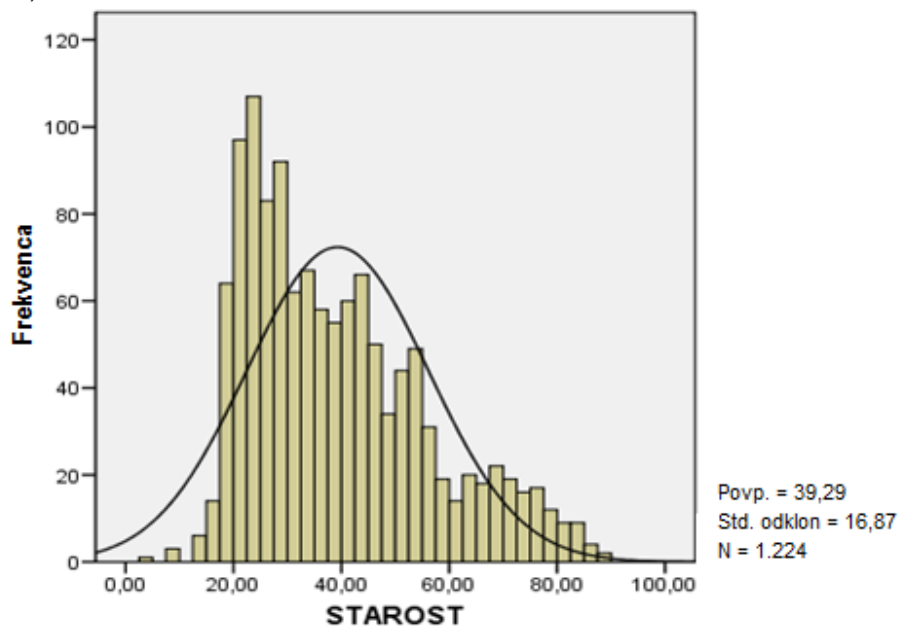
Število umrlih mladih voznikov se je v zadnjem desetletju znižalo iz 39 v letu 2001 na 11 v letu 2010, v letu 2011 pa ponovno povečalo na 15 umrlih. Cilj je, da v letu 2022 nimamo več kot 8 mrtvih mladih voznikov.

Graf 48 Število hudih telesnih poškodb in umrljivosti mladih voznikov v obdobju 2001–2011

Število hudo telesno poškodovanih in umrlih mladih voznikov (15–24 let) se je v obdobju 2001–2011 močno zmanjšalo. V letu 2001 je v prometnih nesrečah umrlo 39 mladih voznikov, v letu 2010 pa 11. Število hudo telesno poškodovanih mladih voznikov se je zmanjšalo iz 529 v letu 2001 na 117 v letu 2010. V letu 2011 se je število umrlih povečalo na 15 umrlih mladih voznikov, število hudo telesno poškodovanih pa se je zmanjšalo. Mladi vozniki so tudi bistveno pogostejše povzročitelji prometnih nesreč kot vozniki drugih starostnih skupin.

Graf 38 Histogram starosti povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom (glede na pogostost prometnih nesreč)

Največji koeficient pogostosti prometnih nesreč (vozniki kategorije B) ima starost med 19 in 25 leti. Znaša 3,61, kar pomeni, da je tveganje za voznike te kategorije 3,6-krat večje, kot je njihova statistična verjetnost

pojavljanja v populaciji vseh voznikov kategorije B. Ali povedano drugače: verjetnost, da voznik kategorije B, star med 19 in 25 leti povzroči prometno nesrečo s smrtnim izidom, je skoraj 4-krat večja, kot je verjetnost, da jo povzroči voznik kategorije B, star med 30 in 39 let.

Tabela 4 Povzročitelji prometnih nesreč s smrtnim izidom po starosti (glede na vse prometne nesreče)

Starost	Število	v %
Od 14,0 do 15,9 let	2	1
Od 16,0 do 17,9 let	3	1
Od 18,0 do 19,9 let	12	5
Od 20,0 do 21,9 let	13	5
Od 22,0 do 23,9 let	21	9
Od 24,0 do 25,9 let	10	4
Od 26,0 do 29,9 let	34	14
Od 30,0 do 39,9 let	48	20
Od 40,0 do 49,9 let	39	16
Od 50,0 do 59,9 let	28	11
Od 60,0 do 69,9 let	19	8
Od 70,0 do 79,9 let	11	4
Od 80,0 let do 84,9 let	3	1
85 in več let	2	1

V primerjavi s 1.200.000 vsemi vozniki v Republiki Sloveniji je delež mladih voznikov (starost med 19 in 25 leti; okoli 12.000) samo enoodstoten, njihov delež prometnih nesreč s smrtnim izidom pa osemnajst odstoten (44 : 245).

DEJAVNOSTI	UKREP
CILJ	– zmanjšati število hudo in lahko telesno poškodovanih mladih voznikov za 50 %.
AKTIVNOSTI	ukrepi so razdeljeni: – na prometno vzgojo, ki poteka od začetkov šolanja do priprav in opravljanja izpitov za kolo, moped, motorno kolo oziroma osebni avtomobil, – na preventivno propagandne akcije za mlade voznike in – na zakonske rešitve, ki določajo za mlade voznike posebno obdobje, v katerem morajo ob tem, da se kot vozniki že udeležujejo v prometu, še dodatno pridobiti vpogled v svoje znanje oziroma pridobljene spretnosti.
KAZALNIKI	– najbolj relevanten kazalnik je količina prometnih nesreč glede na starost voznika.
NOSILEC	– starši, vzgojitelji v otroških vrtcih (družinska in predšolska vzgoja), starši, učitelji (družinska in šolska vzgoja), javni mediji (oblikovanje javnega mnenja), šole voženj (neposredno usposabljanje voznikov), Policija (nadzor in preventivne akcije), SPV (preventivne akcije).

9.9 STAREJŠI VOZNIKI

Nacionalni program prometne varnosti posebno pozornost posveča starejšim udeležencem v cestnem prometu, ne le starejšim pešcem in kolesarjem kot posebej ranljivi skupini, pač pa tudi starejšemu vozniku in iskanju optimalnih povezav med potrebo po mobilnosti in varnosti ter pravico posameznika do dostopnosti

vseh družbeno razpoložljivih dobrin. S to pobudo se vključuje v nacionalni program tudi strategija »aktivnega staranja«.

Prebivalstvo Slovenije je v letu 2011 s 16,8 % prebivalstva starejšega kot 65 let opredeljeno kot zelo staro. Po projekcijah EuroPOP2008 se bo trend povečevanja deleža starejših prebivalcev nadaljeval (tabela 5), v letu 2020 bo vsak peti prebivalec starejši kot 65 let, v letu 2050 že vsak tretji prebivalec Slovenije; 12% prebivalstva pa bo starejšega kot 80 let.

Tabela 5 Projekcija prebivalstva Slovenije do leta 2050

Starostna območja	vsi	≤14 let	15–64 let	≥65 let	≥70 let	≥80 let
Leto 2008						
Število	2.022.644	280.865	1416.458	325.321	227.056	71.176
Delež (%)		13,9	70,0	16,1	11,2	3,5
Leto 2009						
Število	2.028.743	280.993	1.415.454	332.296	232.397	75.448
Delež (%)		13,8	69,8	16,4	11,4	3,7
Leto 2010						
Število	2.034.222	281.653	1.414.418	338151	237.983	79.619
Delež (%)		13,8	69,5	16,6	11,7	3,9
Leto 2020						
Število	2.058.003	291.580	1.346.206	420.217	285.068	111.320
Delež (%)		14,2	65,4	20,4	13,8	5,4
Leto 2030						
Število	2.022.874	258.510	1.252.831	511533	374.136	135.116
Delež (%)		12,8	61,9	25,3	18,5	6,7
Leto 2050						
Število	1.878.003	239.902	1.027.671	610.430	472.978	224641
Delež (%)		12,8	54,7	32,5	25,2	12,0

Vir: Eurostat, EUROPOP2008, konvergentni scenarij srednja varianta, Statistični urad Republike Slovenije

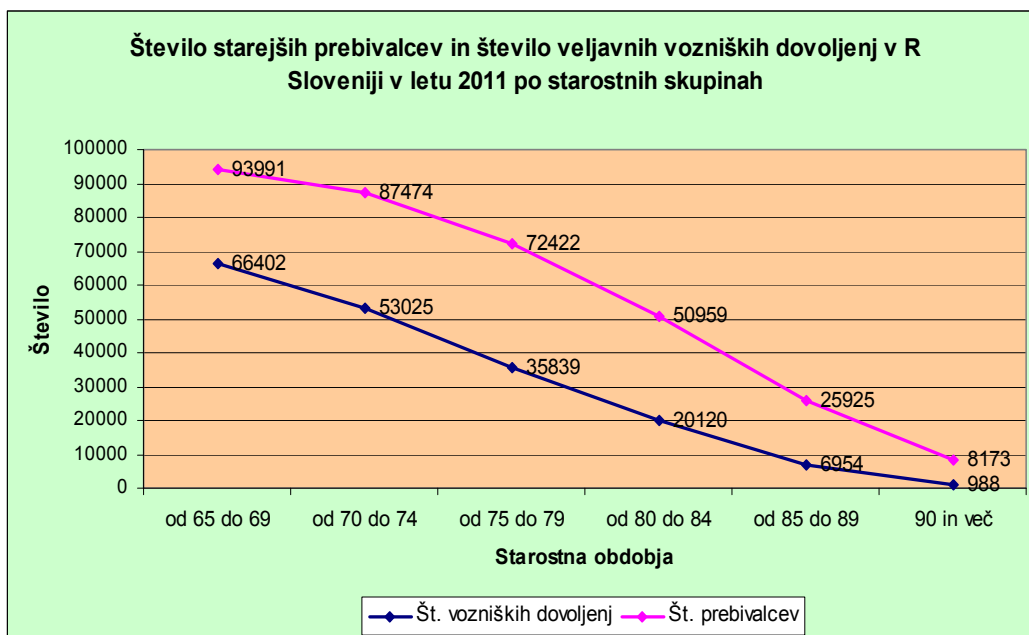
V letu 2011 je bilo v Republiki Sloveniji 1.356.220 veljavnih vozniških dovoljenj B kategorije, od tega so jih posedovali vozniki, starejši od 65 let (≥65 let), 183.870 ali 13,6%. Vozniško dovoljenje ima 53,3% prebivalcev starejših kot 65 let.

Če to število primerjamo s števili v prejšnjih desetletjih (1), lahko ugotovimo, da je bil delež imetnikov vozniških dovoljenj v populaciji ≥65 let v letu 1995 samo 15,14%, v letu 2000 22,02% in v letu 2004 29,38%.

Demografske spremembe prinašajo večji delež starejše populacije, večji delež imetnikov vozniških dovoljenj in večji delež aktivnih starejših voznikov v cestnem prometu. Posledica dejstva, da ima vse več žensk vozniška dovoljenja in da živijo v povprečju dlje kot moški pa je tudi to, da bo med starejšimi vozniki tudi večji delež žensk – voznic motornih vozil. Prav tako lahko pričakujemo večji delež imetnikov vozniških dovoljenj v življenjskem obdobju nad 80 let.

V letu 2011 ima v starostni skupini od 65 do 69 let vozniško dovoljenje 70% prebivalcev, v starostnem obdobju od 80 do 84 let le še 38%, 15% imetnikov vozniških dovoljenj pa je tudi v starostni skupini nad 90 let.

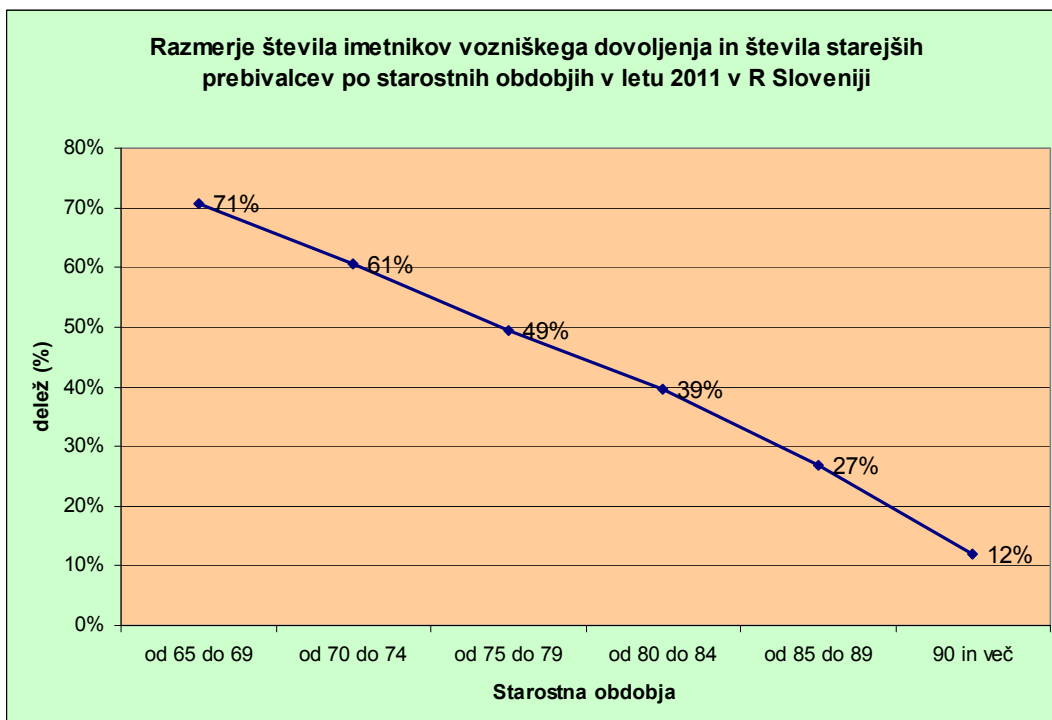
Graf 50 Število starejših prebivalcev in število veljavnih vozniških dovoljenj (B kategorija) v Republiki Sloveniji v letu 2011 po starostnih skupinah

Zgornji graf prikazuje število starejših prebivalcev in število veljavnih vozniških dovoljenj v Sloveniji. Vidimo, da število z večjo starostjo pada, prav tako se razmerje med krivuljama manjša.

Število smrtnih poškodb starejših voznikov se pridružuje trendu upada smrtnih žrtev v prometu v Sloveniji v letih 2001–2010 in nadaljuje v 2011. V porastu pa je absolutno število hudo in lahko telesnih poškodovanih v prometnih nesrečah.

Graf 51 Razmerje števila imetnikov vozniškega dovoljenja (B kategorije) in števila starejših prebivalcev po starostnih obdobjih v letu 2011 v Republiki Sloveniji.

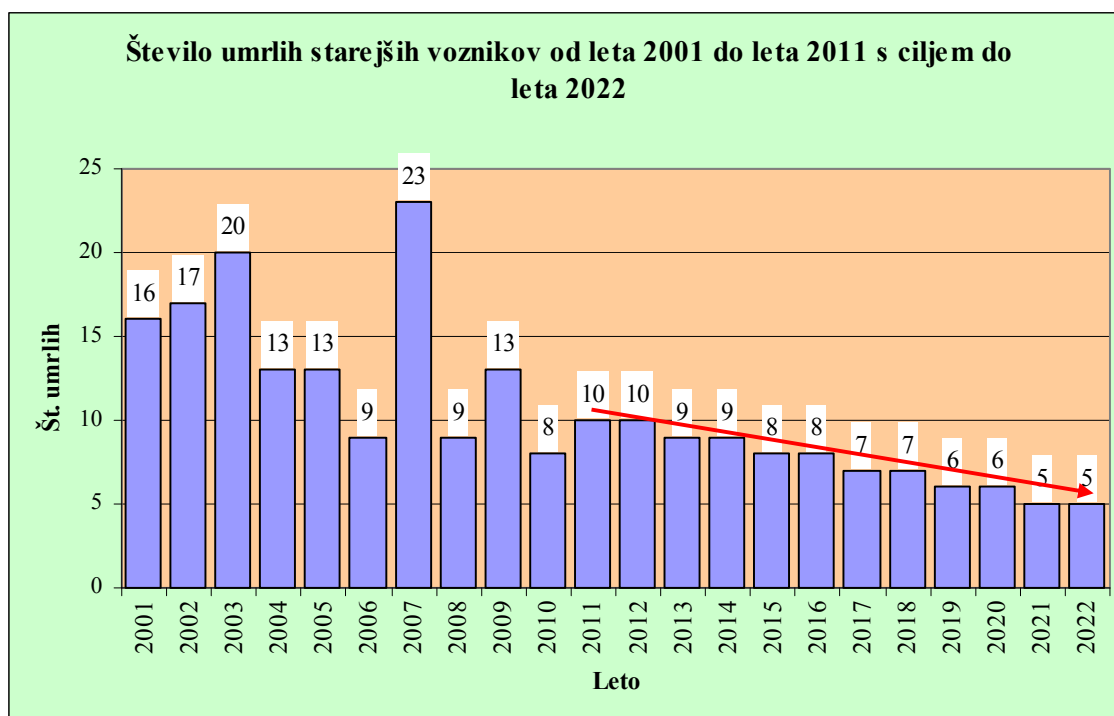
Graf prikazuje razmerje med imetniki vozniških dovoljenj in številom starejših prebivalcev po starostnih obdobjih v letu 2011. Delež z starostjo pada z 71 % imetnikov vozniških dovoljenj v starostni kategoriji od 65 do 69 na 12 % imetnikov vozniških dovoljenj v starostni kategoriji 90 in več let.

Prihod izjemno številčne generacije, rojene v letih po II. svetovni vojni v leta ≥ 65 ali 65+, sovпада v Sloveniji prav z obdobjem, ki ga obravnava ta nacionalni program. Ko se delež starejših prebivalcev (≥ 65 let) poveča na vrednost 25%, kar bo v Sloveniji v dvajsetih letih tega stoletja (tabela 5), je potrebno s prometno varnostnega vidika ne le razmišljati o spremembi prometne infrastrukture in o starejšim prijaznejši signalizaciji ter ureditvi cest, ali o splošni večji umirjenosti prometa, temveč poskrbeti, da je to že realnost. Zato so zbiranje informacij o potrebnem prilagajanju infrastrukture, gradnje in označevanja cest nujni sestavni del današnjih načrtov.

Starost z vidika posameznika pomeni upad življenjskih moči, zmanjšanje psihofizičnih sposobnosti, ki so pomembne za varno vožnjo. Bolezni in poškodbe dodatno prispevajo k zmanjšanju telesnega in duševnega zdravja. Za starejša življenjska obdobja je značilno pojavljanje večjega števila bolezni, ali bolezenskih stanj hkrati in s tem povezano pogosto ali redno zdravljenje z različnimi vrstami zdravil.

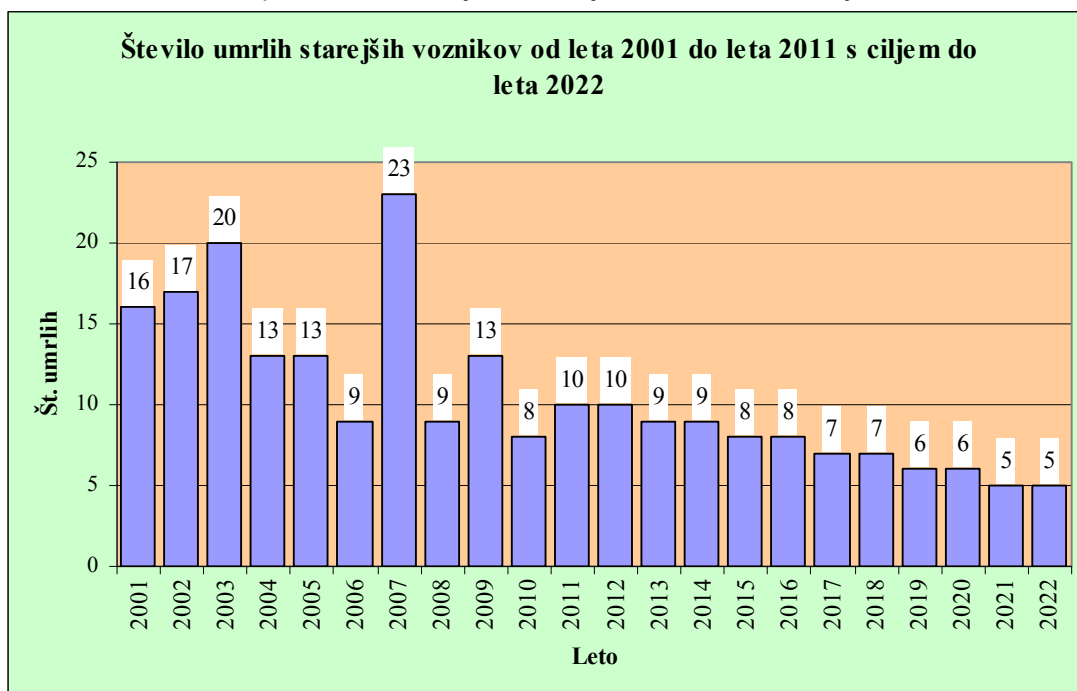
Po drugi strani pa imajo starejši vozniki veliko izkušenj. Študija Ameriškega avtomobilskega združenja (American Automobile Association, AAA) je pokazala, da so vozniki v poznih 50. in v zgodnjih 60. letih starosti med najbolj varnimi vozniki na cesti, v kasnejših letih, zlasti po upokojitvi, pa se njihove vozniške sposobnosti drastično poslabšajo. Verjetnost, da bodo vozniki, starejši od 75 let, umrli v avtomobilski nesreči, je kar štirikrat večja od tveganja voznikov srednjih let, pri voznikih nad 85 let pa se ta možnost poveča še za 50 odstotkov.

Graf 52 Število umrlih starejših voznikov od leta 2001 do leta 2011 s ciljem do leta 2022

Število umrlih starejših voznikov motornih vozil se je v zadnjem desetletju prepolovilo za 50% (iz 16 v letu 2001 na 8 v letu 2010). V letu 2011 se je število umrlih povečalo na 10. Po cilju nacionalnega programa v letu 2022 ne sme biti več kot 5 mrtvih starejših voznikov.

Graf 53 Hude telesno poškodbe in umrljivost starejših voznikov v obdobju 2001–2011

Število hudo telesno poškodovanih starejših voznikov v obdobju od leta 2001 eksponentno narašča kljub temu, da v zadnjih treh letih beležimo padec števila hudo telesno poškodovanih. V letu 2011 jih je bilo 33. Število umrlih pa eksponentno pada, saj je v letu 2011 umrlo 10 starejših voznikov.

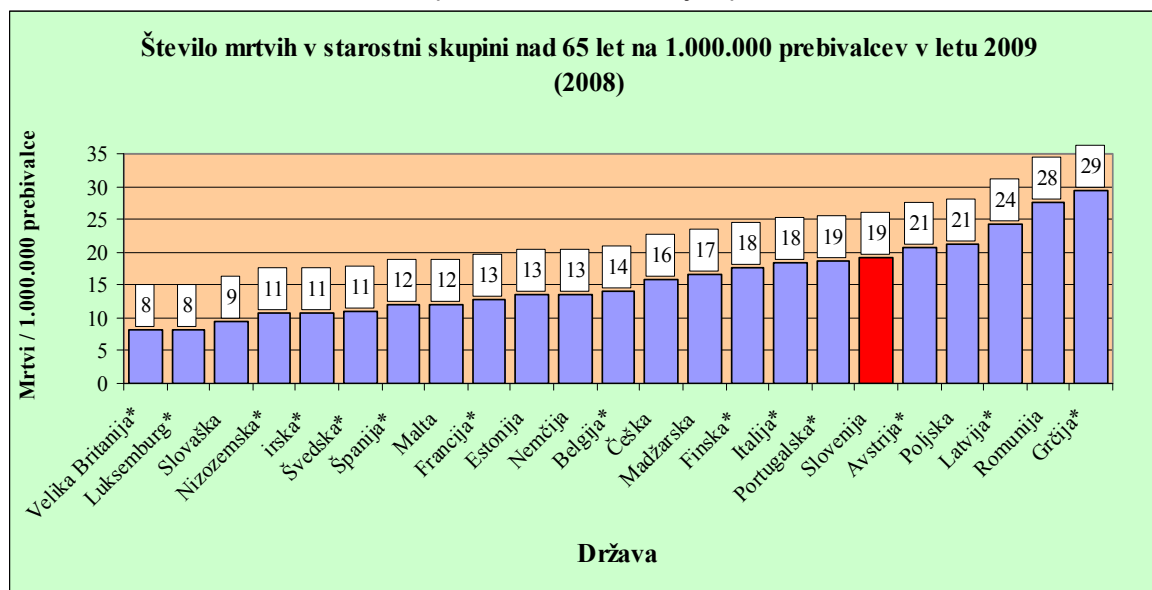
Večja ogroženost je tudi posledica tega, ker so starejši vozniki bolj krhki, ranljivi, dobljene poškodbe so zaradi obstoječega zdravstvenega stanja (na primer bolj krhke kosti) težje, zdravljenje in rehabilitacija daljša in manj uspešna kot pri mlajših osebah.

Graf 54 Vzrok prometnih nesreč (povzročitelji >64)

Glavni vzrok pri prometnih nesrečah, ki jih povzročijo starejši vozniki je v letu 2011 bil premik z vozilom – 30 % in neupoštevanje pravil o prednosti – 28 %. Prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti je samo 8 %.

Graf 55 Število mrtvih v starostni skupini nad 65 let na milijon prebivalcev

Število mrtvih oseb starejših od 65 let uvršča Slovenijo z 19 umrlimi na milijon prebivalcev proti repu članic EU. Velika Britanija z 8 mrtvimi na milijon prebivalcev dokazuje, da je mogoče to število zmanjšati.

Novejše študije potrjujejo pomen vzdrževanja dobre telesne in duševne kondicije, motivacije za vožnjo (dober voznik mora prevoziti vsaj 4.000 km letno ne glede na starost), učenja kot odgovora staranju ter prilagajanja novim tehnološkim spremembam. Potrebna je promocija, prilagajanje in uporaba pasivne in aktivne varnosti, ki jo prinaša nova oprema vozil, promocija potrebe po obnavljanju in dopolnjevanju veščin, potrebna je izvedba starejšim voznikom prirejenih programov varne vožnje, ki vključujejo, ki so prirejeni zahtevam posameznika, njegovim potrebam in so cenovno sprejemljivi.

Bolezni in bolezenske spremembe, uporaba različnih zdravil hkrati, torej dejavnikov, ki so pogostejši spremljevalci oseb v starejšem življenjskem obdobju, povečujejo tveganje, da starejši vozniki povzročijo prometno nezgodo. Posledično si vzroki za nastanek prometnih nezgod, ki jih povzročajo starejši vozniki sledijo v zaporedju: premiki z vozilom (30 %), neupoštevanje pravil o prednosti (28 %), nepravilna stran/smer vožnje (15 %), neustrezna varnostna razdalja (10 %), nepravilno prehitevanje (3 %) (graf 54), ki je bistveno drugačno od zaporedja, ki ga srečujemo pri mladih voznikih, kjer so na prvih mestih neprilagojena hitrost (34 %), nepravilna stran in smer vožnje (33 %), neupoštevanje pravil o prednosti (14 %).

Temeljni cilj:

ZAGOTOVITI VEČJO MOBILNOST IN VARNOST STAREJŠIH

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – prispevati v največji meri k mobilnosti starejših ob sočasni skrbi za njihovo varnost, – prispevati k pozitivnemu oblikovanju stališča do starejših ljudi, še posebej starejših voznikov, – prispevati k večji umirjenosti prometa in strpnosti med udeleženci v cestnem prometu, – poglobitev medgeneracijskega razumevanje in pripravljenost za produktivno komuniciranje in pomoč.

AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – analiza stanja varnosti starejših udeležencev v cestnem prometu, – spremljanje posledic prometnih nezgod (število mrtvih, hudo in lažje poškodovanih v prometnih nesrečah, – pridobivanje informacij o starejšim prijaznih cestah, o vedenju in navadah starejših voznikov, možnosti alternativnih prevozov, – priprava in izvajanje programov za izpopolnjevanje in ohranjanje veščin starejših voznikov po njihovi meri, – motivacija starejših za komuniciranje in osvajanje znanj ter prilagajanje vedenja, – priprava zbirke celovitih informacij za starejše voznike in voznike, ki uporabljajo zdravila v povezavi s priporočili za varno vožnjo in zahtevami prometne zakonodaje, – intenzivnejše vključevanje dela zdravnikov družinske medicine, referenčnih ambulant in njihovega preventivnega dela v problematiko varnosti cestnega prometa, – edukacijske delavnice za strokovno javnost (delavce v zdravstvu, delavce v šolah varne vožnje, druge strokovnjake na področju prometne varnosti, prostovoljce).
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšanje posledic prometnih nezgod (število mrtvih, hudo in lažje poškodovanih v prometnih nesrečah, izraženo na celotno število prebivalcev v tem starostnem obdobju) pri starejših udeležencih v cestnem prometu, – izdelani produkti: informacije v obliki zloženek, publikacij, prispevkov na spletnih straneh, strokovnih sestankov, medijskih dogodkov, – rezultati ankete o zadovoljstvu starejših udeležencev v cestnem prometu.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – AVP, Ministrstvo, pristojno za zdravje, CINDI, Ministrstvo, pristojno za finance, Katedra za družinska medicino, NVO (Združenje FORTOX, Združenje društev upokojencev – ZDUS), Slovenska filantropija, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor, Fakulteta za gradbeništvo.

9.10 PREHODI CEST PREKO ŽELEZNICE

Problematika varnosti cestnega prometa na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo je povezana predvsem z neupoštevanjem prometnih pravil in v nekaterih primerih z nizko kulturo in predrznostjo udeležencev v cestnem prometu.

Posledice takšnega obnašanja so prepogoste prometne nesreče na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo, ki imajo hude posledice tako za posameznike, kakor tudi za celotno družbo. Pri tem prednjačijo nesreče na pasivno zavarovanih nivojskih prehodih kategoriziranih in nekategoriziranih lokalnih cest preko železniških prog, ki so običajno označeni le s prometnim znakom Andrejev križ.

Temeljni cilj:

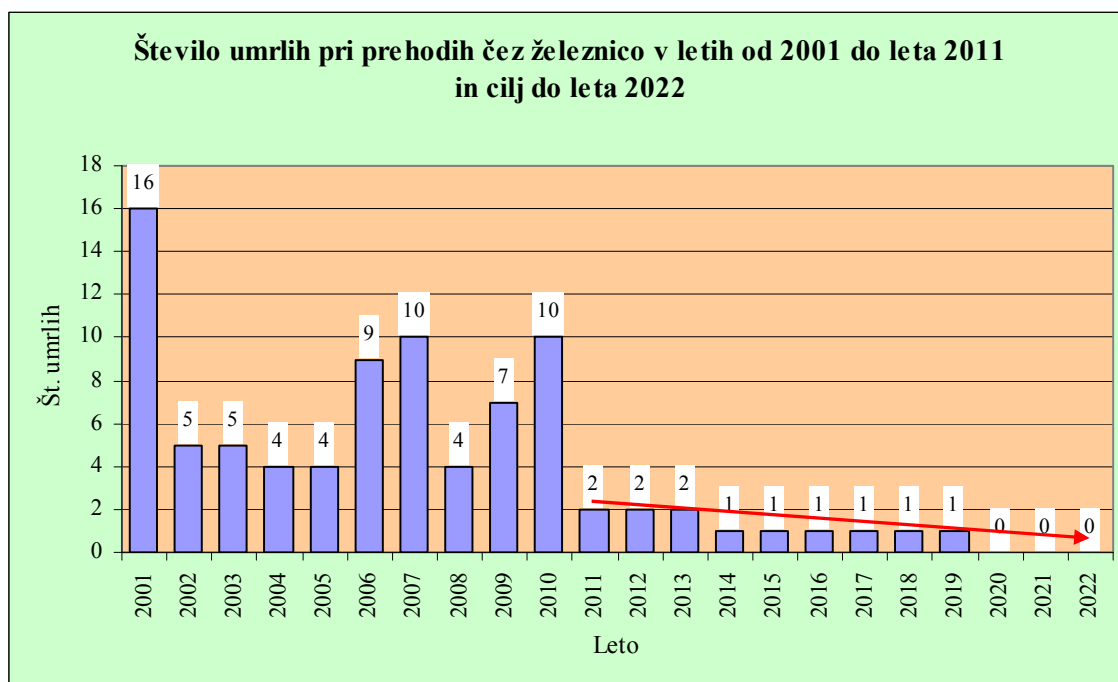
ZMANJŠATI ŠTEVILO SMRTNIH ŽRTEV IN HUDO POŠKODOVANIH NA NIVOJSKIH PREHODIH CESTE ČEZ ŽELEZNIŠKO PROGO ZA 50% OZIROMA V LETU 2022 NE SME UMRETI NOBEN OD UDELEŽENCEV, ŠTEVILO TELESNO POŠKODOVANIH NE SME BITI VEČ KOT 5 UDELEŽENCEV

Število nivojskih prehodov se postopoma zmanjšuje, podobno velja tudi za število prometnih nesreč, vendar pa število mrtvih in poškodovanih žal zaostaja za tem trendom.

Tabela 6 Število nivojskih prehodov (pasivno zavarovani) od l. 2000–2011

Decembar leta	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
št. PN	1018	1006	988	976	974	972	966	944	932	913	888	840
% PN z AK	71%	69%	67%	67%	67%	66%	66%	65%	64%	63%	62%	60%
število PN z AK	725	691	661	651	648	638	637	610	599	573	549	505

Graf 56 Število umrlih na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo v letih od 2001 do 2011 s ciljem do leta 2022

Število umrlih na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo je v zadnjem desetletju zelo nihalo. V letu 2001 je umrlo 16 udeležencev, v letu 2010 pa 10. V letu 2011 sta na nivojskih prehodih umrle 2 osebi, kar kaže na izboljšanje, vendar so prometne nesreče na nivojskih prehodih specifične in število med leti zelo niha. Cilj v letu 2022 je, da na prehodih cest čez železniško progo nimamo smrtnih žrtev.

Tabela 7 Prometne nesreče na PN

Leto	Prometne nesreče						Posledice	
	PN-avt. zapor.	PN-sign. luči	PN-ročne zap.	PN-Andrejev križ	Prehod za pešce	Skupaj PN	Mrtvi	Telesno pošk.
1995	15	3	0	46	0	64	15	24
1996	8	1	0	50	0	59	11	28
1997	12	5	0	41	0	58	12	17
1998	8	1	0	36	1	46	13	19
1999	12	1	0	32	2	47	17	42
2000	8	1	0	28	1	38	5	19
2001	7	2	2	31	0	42	16	13
2002	6	2	0	22	1	31	5	11
2003	6	1	0	28	0	35	5	7
2004	11	1	0	20	0	32	4	6
2005	2	2	0	26	0	30	4	15
2006	13	3	1	24	0	41	9	9
2007	7	1	0	24	0	32	10	20
2008	6	3	1	25	0	34	4	20
2009	9	2	0	18	0	29	7	14
2010	5	0	1	22	0	28	10	10
2011	4	0	1	18	0	23	2	9
SKUPAJ	139	29	6	491	5	669	149	283

Statistika na tem področju torej ni spodbudna, zato je prava pot, da bomo število žrtev na nivojskih prehodih resnično zmanjšali, aktivno delovanje na naslednjih področjih:

- zmanjšanje števila nivojskih prehodov ceste čez železniško progo,
- ureditev preostalih nivojskih prehodov skladno s predpisi in pogoji za varnost, tako cestnega kot železniškega prometa,
- vzgoja udeležencev cestnega prometa,
- izvajanje nadzora nad prometnimi pravili in ravnanji v cestnem prometu.

V državne strateške plane smo že zapisali, da bomo število nivojskih prehodov zmanjšali. To lahko storimo na način, da bližnje prehode združujemo in s povezovalnimi cestami preusmerimo promet na tiste nivojske prehode, ki so urejeni skladno s predpisi, ali pa na izven nivojska križanja. V ta namen je tudi imenovana komisija za nivojske prehode (116. člen Zakona o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 36/10 – uradno prečiščeno besedilo in 60/11)), ki tovrstne prehode obravnava in predlaga rešitve, ki so skladni s predpisi ter ustrezajo vsem uporabnikom.

Poleg naštetega je na področju nivojskih prehodov ceste čez železniško progo potrebno dolgoročno zagovarjati vizijo nič, se pravi pozitiven in odgovoren odnos ustvarjalcev in udeležencev cestnoprometnega in železniškega sistema, ki so s svojim celotnim delovanjem in ravnanjem dolžni preprečiti najhujše posledice prometnih nesreč ter zagotoviti varen dolgoročni cilj: nič mrtvih in nič hudo poškodovanih zaradi prometnih nesreč na nivojskih prehodih.

Vizija nič obvezuje poleg državnih organov in organizacij, tudi organe samoupravnih lokalnih skupnosti, kjer je omenjena problematika zelo prisotna. Največ pasivno zavarovanih nivojskih prehodov je namreč na lokalnih cestah (212) in na nekategoriziranih javnih poteh (351), torej na cestah, kjer so upravljavci cest lokalne skupnosti. V zvezi s tem je potrebno nemudoma pristopiti k zagotovitvi posameznih ukrepov (postavitve prometne signalizacije, zagotovitev preglednostnega prostora, ukrepov za umirjanje prometa, ureditev povezovalnih cest, povečati nadzor na prehodih, kjer je večje število prometnih nesreč).

Problematika nesreč na nivojskih prehodih se kaže predvsem v premajhnem zavedanju in odgovornosti ljudi pri prečkanju nivojskih prehodov ter pri nespoštovanju prometne signalizacije.

Aktivno zavarovani nivojski prehodi predstavljajo višjo stopnjo varnosti v cestnem prometu, vendar udeleženci v cestnem prometu podcenjujejo nevarnost, ki jim preti. Glede na približno razmerje 1 : 3,5 (aktivno zavarovani : pasivno zavarovani nivojski prehodi) je število smrtnih žrtev v razmerju samo 1 : 2 (smrtne žrtve na aktivno zavarovanih : smrtne žrtve na pasivno zavarovanih nivojskih prehodih). Razmerje je v kategoriji poškodovanih v razmerju 1 : 3,1 (poškodovani na aktivno zavarovanih : poškodovani na pasivno zavarovanih nivojskih prehodih).

Tabela 8 Prikaz smrtno ponesrečenih in poškodovanih v prometnih nesrečah na nivojskih prehodih v obdobju 1991 do vključno 2010

	Način zavarovanja nivojskih prehodov	smrtne žrtve	poškodbe	smrtne žrtve	poškodbe
Obdobje 1991 do vključno 2010	Nivojski prehodi zavarovani z avtomatskimi napravami s (pol) zapornicami	50	49	66	84
	Nivojski prehodi zavarovani z avtomatskimi napravami s cestnimi signali	10	25		
	Nivojski prehodi zavarovani z mehanskimi zapornicami	6	10		
	Pasivno zavarovani nivojski prehodi označeni s cestnimi prometnimi znaki (Andrejev križ)	127	263	127	263
	Nivojski prehodi za pešce	3	2	0	0

O zadovoljivi stopnji varnosti na nivojskih prehodih bomo lahko govorili takrat, ko bodo le ti urejeni skladno s predpisi ter opremljeni z varnostno napravo in zapornicami, ostali pasivno zavarovani nivojski prehodi pa bodo imeli zagotovljeno varnost tako cestnega kot tudi železniškega prometa (predvsem ustrezno signalizacijo, preglednost ter majhno gostoto cestnega in železniškega prometa). Nivojski prehodi, ki bodo ukinjeni, pa bodo preusmerjeni prometno na urejena križanja – na zavarovane prehode ali pa na izven nivojska križanja (obstoječa ali nova).

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – zmanjšati število prometnih nesreč na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo za 50 %, – urediti in zavarovati vse nivojske prehode, – zmanjšanje števila pasivno zavarovanih nivojskih prehodov za 10 prehodov na leto in ureditev vsaj petih (s tem povezana tudi gradnja izven nivojskih prehodov).
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – analiza in preventivni programi v sodelovanju s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi in avtošolami pri povečanju zavedanja in odgovornosti udeležencev v cestnem prometu pri prečkanju nivojskih prehodov ter pri spoštovanju prometne signalizacije, – izvedba preventivnih medijskih akcij, ki povečujejo zavedanje in odgovornost ljudi pri prečkanju nivojskih prehodov ter v zvezi s tem spoštovanje prometne zakonodaje in signalizacije (poudarek na območjih, ki imajo številne pasivno zavarovane nivojske prehode ceste čez železniško progo), – odprava nepravilnosti in pomanjkljivosti v zvezi z voziščem, prometno signalizacijo in preglednostjo na nivojskih prehodih, ugotovljenih pri izvajanju rednega inšpekcijskega nadzora državnih cest, – dvig kvalitete in kvantitete ciljno usmerjenega nadzora nad spoštovanjem prometne signalizacije na območju nivojskih prehodov, – umestitev dodatnih vsebin o prečkanju nivojskih prehodov v programe avtošol, posebej za voznike enoslednih in osebnih motornih vozil, avtobusov ter tovornih vozil, – izdelava priročnika o voznikovem ravnanju na nivojskih prehodih, – podpora občinam, ki imajo nivojske prehode, pri izobraževanju in osveščanju lokalnega prebivalstva, – spodbujanje upravljavcev cest in železniške infrastrukture, da vzpostavijo zakonsko predpisane zahteve za urejenost nivojskih prehodov in da zmanjšajo število nivojskih prehodov ceste čez železniško progo, – spodbujanje upravljavcev cest in železniške infrastrukture, da izboljšajo prometno varnost na nivojskih prehodih (izboljšajo prometno signalizacijo in preglednostni prostor v območju pasivno zavarovanih nivojskih prehodov ter da uredijo vozišča na cestah in nivojskih prehodih in izvedejo ukrepe za umiritev prometa pred nivojskimi prehodi), – proučitev novih oziroma višjih kazni za neupoštevanje prometne signalizacije na aktivno zavarovanih nivojskih prehodih, predvsem za primer poškodovanja zapornic.
KAZALNIKI	<ul style="list-style-type: none"> – število izrednih dogodkov na nivojskih prehodih in analiza teh izrednih dogodkov, – število mrtvih in hudo poškodovanih na PN (zavarovani in nezavarovani PN), – analiza in definiranje kritičnih nivojskih prehodov ter vzpostavitev sistema odpravljanja teh kritičnih točk, – število izvedenih ukrepov upravljavcev cest in železniške infrastrukture, – izvedene preventivne dejavnosti, – število izvedenih ukrepov nadzornih organov, – število urejenih in zavarovanih nivojskih prehodov ceste čez železniško progo.
NOSILEC	<ul style="list-style-type: none"> – AVP, Slovenske železnice, Ministrstvo, pristojno za infrastrukturo in prostor (Direktorat za promet, DRSC, Prometni inšpektorat), Policija, Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, ZŠAM, AMZS.

10 NEVLADNE ORGANIZACIJE

Politika se danes ponekod še vedno izogiba neposrednemu dialogu z nevladnimi organizacijami, v prihodnje pa bo ta dialog primorana sprostiti. S tem bodo postopoma vzpostavljeni pogoji za dejansko vključevanje nevladnih organizacij v vse pore družbenega življenja.

Prometna varnost je pomemben dejavnik kvalitete bivanja in se nanaša na vse državljane skupaj in vsakega od njih posebej. Delovanje velikega števila predstavnikov nevladnih organizacij (prostovoljcev) je že danes temelj večine preventivnih aktivnosti, jutri pa bo to skoraj absolutno področje delovanja nevladnih organizacij, ki se bo organiziralo tako, da bo zaposlovalo strokovnjake in usposabljal svoje članstvo – prostovoljce, da bo svojemu poslanstvu in nalogam kos.

Sistem sofinanciranja delovanja nevladnih organizacij bo v prihodnosti pretežno temeljil na prevzemanju izvajanja različnih del v javnem interesu, vključno s prevzemanjem odgovornosti za opravljeno delo. Preventivne aktivnosti za zagotavljanje večje prometne varnosti sodijo med tipična dela v javnem interesu, ki jih je potrebno izvajati strokovno, plansko in množično, zato tudi oblikovanje nacionalnega programa. Zaradi tega bo preobrazba delovanja civilne družbe nujna, da bo le-ta sposobna izvajati poslanstvo najširšega družbenega nadzora, sicer bo tudi nacionalni program ostal zgolj črka na papirju, večje varnosti in kulture v prometu pa ne bo.

Uspešno izvajanje osnovnih in ostalih preventivnih aktivnosti na terenu je tesno povezano oziroma celo odvisno od delovanja NVO in njihovih prostovoljcev, saj le-ti s svojim delom zagotavljajo neposreden prenos vsebinskih sporočil različnim skupinam in posameznikom.

Kljub velikemu obsegu aktivnosti NVO in njihovih prostovoljcev pa do sedaj ni bilo zagotovljeno sistematsko spremljanje in beleženje dela, ki ga NVO opravljajo v širšem – javnem interesu, kar onemogoča kvantitativno in kvalitativno vrednotenje njihovega dela. Posledično je zaradi tega oteženo tudi planiranje aktivnosti NVO, še posebno kasneje, pri oblikovanju obdobjnih načrtov.

Na področju prometne varnosti, kjer se dnevna politika vse prevečkrat podredi bližjim ciljem, je vloga NVO nujna za doseg dveh pomembnih elementov:

- dolgoročne (strateške) naravnosti delovanja in
- množičnosti delovanja.

Temelj izboljševanja prometne varnosti na dolgi rok je vsakodnevno vplivanje na spremembo odnosa posameznikov (občanov) do vprašanja njihove varnosti in s tem varnosti drugih, to pa je predvsem naloga nevladnih organizacij in tistih NVO, ki preventivne aktivnosti izvajajo kot svoje poslanstvo do družbe kot celote. Družba mora takšne organizacije prepoznati, jim zaupati vlogo nosilcev na posameznih področjih, ter jih s tem postaviti v položaj, da bodo prevzele tudi odgovornost.

Danes ne razpolagamo s popolnimi podatki o delovanju prostovoljcev na področju prometne varnosti. S sprejemom Zakona o prostovoljstvu (Uradni list RS, št. 10/11 in 16/11 – popr.) so bili postavljeni temelji za vodenje evidenc o obsegu in vrsti prostovoljnega dela, kar omogoča tudi njegovo materialno vrednotenje.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	<ul style="list-style-type: none"> – povečevanje množičnosti pri vključevanju prostovoljcev v aktivnosti za večjo prometno varnost, – skrb za večjo varnost spustiti na nivo posameznika (»vsi za varnost-varnost za vse«), – dvig stopnje uspešnosti vseh preventivnih aktivnosti (pešci, kolesarji, varnostni pas, hitrost in druge), – množično vključevanje in strokovno usposabljanje prostovoljcev v izvajanje preventivnih aktivnosti, – izgradnja socialne mreže za preventivo, – doseči in ohraniti dolgoročni sistem sofinanciranja NVO, ki delujejo neposredno na izvajanju preventivnih aktivnosti iz nacionalnega programa.
AKTIVNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> – oblikovati in izvajati sistem operativnega usposabljanja posameznikov za sodelovanje v preventivnih aktivnostih in vključiti čim več prostovoljcev, – predstaviti delovanje NVO, ki delujejo v javnem interesu, – predstaviti prostovoljstvo kot temeljno obliko pri izvajanju preventivnih aktivnosti, – usposabljanje prostovoljcev za sodelovanje v preventivnih aktivnostih, – osveščanje vseh udeležencev, še posebno pa pešcev in mladine, o pomembnosti prometne varnosti, – poenotiti opremljenost in označenost aktivnih udeležencev (prostovoljcev) pri izvajanju preventivnih aktivnosti neposredno v prometu,

AKTIVNOSTI	– poenotiti obliko in vsebino spremljanja, beleženja in poročanja o delu prostovoljcev pri izvajanju preventivnih aktivnosti, ter jo uskladiti z bodočo vsebino Zakona o prostovoljstvu.
KAZALNIKI	– spremljanje rasti števila udeleženi prostovoljcev kot aktivistov za večjo varnost prometa, – spremljanje dogodkov, kjer je neposredna komunikacija z občani, s podatki o številu udeležencev in njihovem odzivu, – spremljanje poročil o delu prostovoljcev v posameznih akcijah in ocenitev vpliva dela prostovoljcev na uspešnost vsake od akcij, – izdelava integralnih poročil vseh NVO s številčnimi podatki in materialnim vrednotenjem.
NOSILEC	– ZŠAM, AMZS, ZGNZ.

11 DRUŽBENO ODGOVORNA IN OSTALA PODJETJA NA PODROČJU VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

V sodobni družbi, kjer večina podjetij deluje v globalnem okolju, je varen in zanesljiv potek prometa eden od pogojev za uspešno poslovanje in razvoj. Varnost, ekološka sprejemljivost, hitrost in zanesljivost so pomembni na mikro ravni, ko govorimo o prihodu in odhodu z dela, o prevozih blaga in ljudi za izvajanje delovnega procesa, ter hkrati na vseh višjih ravneh do globalnega transporta ljudi in blaga. Izziv večje varnosti v cestnem prometu zahteva spremembe v razmišljanju in delovanju vseh deležnikov, ki oblikujejo prometni sistem, zagotavljajo njegovo delovanje in tudi pri tistih, ki ustvarjajo potrebe za prevoze. Cestni promet povezuje izjemno veliko število deležnikov, ki neposredno ali posredno vplivajo na njegovo učinkovitost in varnost.

Uresničevanje Vizije nič na tem področju zato pomeni, da vsak gospodarski subjekt naredi analizo svojih prometnih procesov in izdelavo strategije za razvoj podjetja, ki bo zagotavljala njegov razvoj in konkurenčnost, ter bo hkrati spodbujala okolju prijaznejše načine prevozov. Okolju prijazen način prevozov in zagotavljanje varnosti sta gradnika za ustvarjanje mreže družbeno odgovornih podjetij.

Za podjetje, ki se opredeljuje kot družbeno odgovorno podjetje v prometu, velja, da ima mobilnostni načrt, da uporablja okolju prijazne načine prevozov in vozila, ki ustrezajo naj sodobnejšim zahtevam ekologije in varnosti, da v svoje poslovne procese vgradi oblikovanje ustreznega odnosa do ključnih dejavnikov tveganj v prometu (hitrost, alkohol, uporaba zaščitnih sredstev in opreme) in z materialnimi in moralnimi nagradami spodbuja ustrezno ravnanje. Posebno odgovornost imajo podjetja in posamezniki, ki izvajajo prometne storitve, oziroma tisti, ki morajo sodelovati v cestnem prometu, da izvajajo svojo osnovno dejavnost. Za te še posebej velja, da morajo v svoje poslovne procese vgraditi ključne elemente za zagotavljanje varnosti od skrbnega načrtovanja prometnih poti, do skrbi za vozila, ter seveda za varčno in varno sodelovanje v prometu.

DEJAVNOSTI	UKREPI
CILJ	– 50% zmanjšanje števila žrtev zaradi posledic nesreč med delovnim časom.
AKTIVNOSTI	– priprava in sprejem mobilnostnega načrta podjetja, – vključitev elementov varnosti in izbire okolju prijaznejših načinov prevoza v poslovne procese podjetja, – materialno in moralno nagrajevanje zaposlenih za varnejše in okolju prijaznejše sodelovanje v prometu, – priprava ukrepov in podpis Evropske listine varnosti cestnega prometa, – spodbujanje stalne in načrtno organiziranosti vsebin in metod dela v družbeno odgovornih organizacijah in podjetjih, – spodbujanje vključevanja organizacij in podjetij med podpisnike Evropske listine varnosti cestnega prometa.
KAZALNIKI	– število organizacij z mobilnostnim načrtom, – število organizacij in podjetij, podpisnikov Evropske listine varnosti cestnega prometa.
NOSILEC	– AVP.

12 IZVEDBA IN VREDNOTENJE NACIONALNEGA PROGRAMA

Uresničevanje ciljev nacionalnega programa je potrebno nenehno spremljati in vrednotiti ter ukrepanje prilagajati novim znanstvenim in strokovnim spoznanjem in izkušnjam glede učinkovitosti posameznih ukrepov.

Nacionalni program ponuja temeljne strateške usmeritve za zagotavljanje večje varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji, ki se opirajo na grobe analize prometno-varnostnih razmer in pretežno na izbor t. i. »uspešnih strategij in ukrepov«, ki jih priporočajo države članice Evropske unije z zadovoljivo prometno varnostjo. Po drugi stani pa nepredvidljive spremembe prometnih razmer, na primer problem varnosti voznikov motornih koles, marsikdaj zahtevajo vzpostavitev orodja, s katerim bo omogočeno:

a) merjenje negativnih posledic cestnega prometa in primerjanje razvoja prometne varnosti znotraj Evropske unije ter

b) spremljanje doseganja ciljev in učinkovitosti zastavljene strategije in ukrepov.

To bo omogočeno z uvedbo kazalcev prometne varnosti, katerih uporabo na nacionalni ravni predlagajo evropske institucije in so osnova spremljanja razvoja prometne varnosti v Evropski uniji.

V tabelah so predstavljeni izbrani kazalci uspešnosti oziroma učinkovitosti zagotavljanja prometne varnosti. Ti odražajo operativne razmere cestno-prometnega sistema, ki vplivajo na raven prometne varnosti. Izbrani kazalci tvorijo temeljno platformo za analitično spremljanje razmer prometne varnosti na strateški ravni.

Razdeljeni so na kazalce ravni prometne varnosti ter kazalce učinkovitosti strategij in ukrepov, v razponu od splošnih do posebnih. Vsekakor izračunavanje kazalcev temelji na meritvah in obdelavi potrebnih podatkov.

SPLOŠNI KAZALCI: kazalec tveganje v cestnem prometu; podatki o številu mrtvih udeležencev cestnega prometa na milijon prebivalcev, umrli udeleženci cestnega prometa na 100.000 prebivalcev in mrtvi na milijon prevoženih kilometrov.

POSEBNI KAZALCI: ti kazalci so predvsem posamezne skupine udeležencev v cestnem prometu; mladi v cestnem prometu – podatki o umrlih in hudo telesno poškodovanih; vozniki enoslednih motornih vozil – ločimo na dve podskupini; voznike motornih koles ter voznike koles s motorji in mopedi; podatki številu umrlih in hudo telesno poškodovanih, podatki o številu umrlih potnikov na motornih kolesih, uporaba zaščitne čelade med motoristi; pešci – podatki o številu umrlih in hudo telesno poškodovanih pešcev in uporaba odsevnih materialov za pešce; kolesarji – podatki o številu umrlih in hudo telesno poškodovanih kolesarjev in uporabi zaščitne kolesarske čelade; starejši v cestnem prometu – podatki o številu umrlih in hudo telesno poškodovanih.

VEDENJSKI KAZALCI: povzeti po metodologiji SafetyNet-a, so osrednjega pomene za področje varnosti v cestnem prometu; hitrost – ugotavljanje povprečnih hitrosti (V85), število vozil s prekoračeno hitrostjo za 10 km/h, vrsta ceste in vozila, dan v tednu ter ura; alkohol in droge – število umrlih in poškodovanih z alkoholom oziroma prepovedanimi drogami kot sekundarnim vzrokom, delež alkoholiziranih voznikov v cestnem prometu; prijetost z varnostnim pasom – delež prijetosti v vozilu spredaj in zadaj, prijetost glede na spol, vrsto ceste in regijo; prijetost otrok z varnostnim pasom – delež prijetosti starejših in mlajših otrok ter uporaba zadrževalnih sistemov; oskrba po prometni nesreči – merimo število urgentnih oddelkov, število kadrov usposobljenih za dajanje nujne medicinske pomoči na urgentnih oddelkih, število reševalnih vozil in povprečni reakcijski čas.

Splošni kazalci	
Tveganje v cestnem prometu	Umrli na milijon prebivalcev. Umrli na 100.000 prebivalcev. Mrtvi na milijon voz. km.
Posebni kazalci	
Tveganje mladih v cestnem prometu	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih v cestnem prometu v populaciji starostnikov med 15 in 24 letom.
Tveganje voznikov enoslednih motornih vozil - vozniki motornih koles, - vozniki koles z motorji in mopedov	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih voznikov motornih koles v prometu motornih koles. Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih voznikov koles z motorjem in mopedov. Delež umrlih potnikov na motornih kolesih, kolesih z motorjem ter mopedov. Delež uporabe zaščitne čelade za vse voznike enoslednih motornih vozil.

Tveganje pešcev	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih pešcev v prometnih nesrečah. Delež uporabe odsevnih materialov med pešči. Pešči po starostnih skupinah in spolu.
Tveganje kolesarjev	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih kolesarjev v prometu kolesarjev. Delež uporabe kolesarske čelade.
Tveganje starejših v cestnem prometu	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih v cestnem prometu v populaciji starostnikov nad 64 let.
Vedenjski kazalci prometnih udeležencev	
Hitrost	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah z alkoholom kot sekundarnim vzrokom. Povprečna hitrost. Varianca hitrosti (V85). Delež vozil, ki prekoračujejo omejitev hitrosti (za 10 km/h). Vrsta ceste in vozila. Dan v tednu in ura.
Alkohol in droge	Delež umrlih in hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah z alkoholom kot vzrokom. Delež poškodovanih v prometnih nesrečah z alkoholom kot vzrokom. Delež alkoholiziranih voznikov v cestnem prometu. Delež umrlih in poškodovanih v prometnih nesrečah z prepovedanimi drogami kot vzrokom.
Prijetost z varnostnim pasom	Delež prijetosti v vozilu spredaj / zadaj. Delež prijetosti glede na spol. Delež prijetosti glede na vrsto ceste. Delež prijetosti glede na regijo.
Prijetost otrok z varnostnim pasom	Delež prijetosti otrok v vozilu. Uporaba zadrževalnih sistemov.
Nujna medicinska pomoč	Število urgentnih oddelkov. Število kadrov usposobljenih za dajanje nujne medicinske pomoči na urgentnih oddelkih. Število reševalnih vozil. Povprečni reakcijski čas.

Merjenje učinkovitosti ukrepov za večjo prometno varnost se izvaja v državah Evropske unije ne le na strateški, temveč tudi na lokalnih ravneh ter v večjih transportnih združenjih, kar bo potrebno spodbujati tudi pri nas.

Proces izvajanja nacionalnega programa upošteva potrebo po trajnosti in je načrtovan tako, da je po enotni metodologiji razdeljen na obdobja, ki mu bodo zagotovila uspešnost tudi v prihodnje in nas obenem vodila proti zastavljenim strateškim usmeritvam. Časovno razdeljeni proces bo omogočil obdobjno ocenjevanje v skladu s postavljenimi merili in zagotovil primerjavo rezultatov z rezultati predhodnih obdobji.

V strateškem pomenu je razdeljen na 5 obdobji, ki ga dopolnjujejo dvoletni obdobjni načrti po enotno izdelani metodologiji:

- prvo obdobje zajema leto 2013 in 2014, pomeni pa začetek izvajanja ukrepov in prizadevanje za uravnoteženi sistem načrtovanja dejavnosti;
- drugo obdobje zajema leti 2015 in 2016, ki bosta omogočila doseganje prometno-varnostnih ukrepov in vrednotenje učinkovitosti programa;
- tretje obdobje zajema leti 2017 in 2018, ki bosta prav tako omogočila doseganje prometno-varnostnih ukrepov in vrednotenje učinkovitosti programa;
- četrto obdobje zajema leti 2019 in 2020, ki bosta omogočila doseganje prometno-varnostnih ukrepov in vrednotenje učinkovitosti programa;

– peto obdobje v letih 2021 in 2022, ki bosta omogočili nadaljevanje izvajanja prometno-varnostnih ukrepov in primerjavo rezultatov z rezultati predhodnih akcijskih načrtov.

S časovno razdeljenimi obdobjnimi načrti bomo dosegli nepretrgano spremljanje trenutnega stanja na poti do uresničitve zastavljenega cilja in strategije. Po vsaki ocenitvi izvajanja programa bomo pridobili ustrezne informacije za odločanje, kako naprej, v skladu z že doseženim napredkom glede na zastavljene usmeritve.

Po časovno razdeljenih obdobjnih načrtih bodo operativno, organizacijsko, vsebinsko in finančno ovrednoteni ukrepi, ki bodo posledično vodili k izboljšanju prometne varnosti na cestah. Skupni imenovalec časovno ločenih, a nepretrganih obdobjnih načrtov je strateško, sistematično, usmerjeno in načrtovano izvajanje nacionalnega programa z jasno določenimi cilji v prizadevanju za izboljšanje varnosti. Obdobjni načrti bodo pripravljani in časovno usklajeni z uveljavljenimi metodologijami izdelave letnih načrtov dela državnih organov ter metodologijami in roki finančnega načrtovanja.

Za pripravo obdobjnih načrtov so, v sodelovanju s civilno pobudo (z nevladnimi organizacijami, civilnimi združenji, strokovnimi organizacijami, gospodarskimi družbami, združenji), odgovorne strokovne službe Javne agencije za varnost prometa in državnih organov. Nadzor nad izvajanjem teh načrtov opravlja Državni zbor Republike Slovenije in Odbor direktorjev.

Uspešni programi za prometno varnost se odlikujejo po dolgoročni in enotno izdelani metodologiji, različnih obdobjnih načrtih in vrednotenju svoje učinkovitosti. Za uspešen program je potrebna strokovna podlaga, ki bo omogočila pridobivanje široke družbene podpore za izvajanje ukrepov na državni in lokalni ravni.

13 PLAN IN STRATEGIJA ŠIRJENJA INFORMACIJ

Temeljni cilj:

ZAGOTAVLJANJE INFORMACIJ ŠIRŠI STROKOVNI IN LAIČNI JAVNOSTI

Naslednji cilj je objavljanje novic s širšega področja prometne varnosti, kar vključuje tudi obveščanje organov EU, predvsem iz vidika raziskav in razvoja. Pomemben cilj je tudi izboljšanje komunikacij in sodelovanja med skupinami strokovnjakov, ki delujejo na podobnih raziskovalnih in drugih projektih ter zagotavljanje pregleda nad vsemi projekti, ki se izvajajo v okviru prometne varnosti. S strategijo se bo povečala pozornost in ozaveščenost javnosti, strokovne in politične skupnosti, posledično pa tudi možnost za aktivno sodelovanje pri vsebinskih rešitvah na področju varnosti prometa in podlago za spreminjanje in sprejemanje izboljšane zakonodaje s široko podporo javnosti.

V okviru strategije širjenja informacij je potrebno upoštevati tehnične, ekonomske, družbene, politične in pravne ter organizacijske teme in rešitve. Osredotočenost je predvsem na zasebnosti in varovanju informacij v povezavi s prometno varnostjo iz vidika zanesljivosti ITS tehnologij pri nadzoru in spremljanju prometa. Poleg omenjenega je pomembno spremljanje in obveščanje o novostih in izkušnjah iz drugih evropskih držav.

V okviru strategije razširjanja informacij je potrebno izbrati kanale, po katerih se bodo informacije širile, metode in ciljno skupino ljudi. Za učinkovito širjenje informacij se izbere tudi primerno ciljno publiko ter pravilno oceno katere informacije posredovati kateri točno določeni skupini ljudi – na primer splošna javnost, privatni ali industrijski sektor, gospodarstveniki, civilna iniciativa, raziskovalna skupnost v okviru regije (Evropska unija, tujina), drugi državni organi in politični predstavniki.

Poleg kanalov in ciljne publike je potrebno izbrati tudi učinkovite metode, in sicer »pull« ali »push« metodo. Z aktivno »push« metodo se razpošiljajo in širijo informacije ciljno usmerjeno, s pasivno »push« metodo je mišljeno predvsem širjenje informacij za širšo javnost, na primer objavljanje informacij preko spletnih strani. Kot druga možnost se pojavlja tudi »pull« metoda, in sicer odkup oglasnega prostora v medijih in širjenje informacij preko liste kontaktov (PN. novinarji).

Sem uvrščamo predvsem:

– vzpostavitev spletnega portala

Vzpostavi se z namenom obveščanja in širjenja informacij ter interaktivnega komuniciranja na področju varnosti cestnega prometa, predvsem iz vsebin tehničnega napredka in procesa standardizacije prometnih vsebin, pomembno pa bo platforma prispevala tudi k seznanjanjem z raziskovalnimi projekti v teku. Predvsem seznanjanje s projekti in zbiranje informacij o prometu in prometni varnosti je ključnega pomena, za optimalno seznanjanje zainteresiranih, možnost vzpostavitve sinergijskih učinkov ter preprečevanje podvajanja projektov. Na istem spletnem portalu oziroma platformi se bodo objavljali tudi datumi posameznih akcij.

– vzpostavitev spletnega časopisa

Priprava in objava spletnega časopisa dvakrat letno, kjer so objavljene informacije in dosežki na področju varnosti v prometu. Poleg tega so objavljene novice o posodobitvah sistemov za nadzor in kontrolo prometa, o zakonodaji, vključena pa so tudi poročila o preteklih dogodkih ter novice iz tujine. V spletnem časopisu so objavljeni tudi datumi najpomembnejših dogodkov na področju varnosti v prometu.

– organiziranje delavnic, konference

Priprava in organizacija konferenc na katerih sodelujejo strokovnjaki, znanstveniki in druge ključne osebe (PN. politiki, gospodarstveniki), a hkrati morajo biti dostopne širši javnosti ter poročila posredovana v medije.

– predstavitve

Organizirane predvsem z namenom podpore pri širjenju informacij ter kot sredstvo za privabljanje ljudi k podpori projektov in drugih dogodkov.

– poročila in strokovni članki

Pomembno je, da je tako strokovna javnost kot tudi širša javnost obveščena o najnovejših razpravah, ugotovitvah in planih na področju varnosti v prometu, zato je pomembno spodbujanje strokovnjakov in drugih ključnih akterjev k pisanju člankov ter objavljanju le teh v strokovnih in drugih publikacijah.

– spremljanje medijev in širjenje informacij preko liste kontaktov (mediji)

Raba medijev je v tem primeru dvosmerna, in sicer kot vir informacij ter kot kanal za širjenje informacij. Spremlja se medijske objave na področju zagotavljanja varnosti prometa, hkrati pa se v medije tudi posreduje informacije o delovanju pomembnih institucij, raziskovalnih projektih, novostih itd.

Pri metodah obveščanja oz. širjenja ključnih informacij v javnosti, je pomembno, da k temu aktivno pristopamo z iskanjem ustreznih kanalov, hkrati pa moramo tudi sami v toku s časom iskati ključne informacije na različne načine.

14 FINANCIRANJE

Finančna sredstva, potrebna za izvajanje nacionalnega programa, so ocenjena orientacijsko in so vodilo ministrstvom, agencijam in službam, da bodo pri načrtovanju proračunov ustrezen odstotek sredstev namenili tudi izvajanju nalog iz nacionalnega programa.

Mnoge od dejavnosti v zvezi s predlaganimi ukrepi za izvajanje programa v ministrstvih se že izvajajo ali so načrtovane zaradi njihovih siceršnjih pristojnosti. Pri tem je namen nacionalnega programa poudariti nujnost povezovanja in usklajevanja ter tesnejšega sodelovanja med pristojnimi organi. Resorna ministrstva, organi in organizacije v sestavi, javne agencije za nemoteno izvajanje ukrepov iz tega programa od leta 2013 do 2021 letno načrtujejo ustrezno proračunskih sredstev znotraj svojih finančnih načrtov. Če je za neko področje pristojnih več organov ali če gre za dejavnost splošne ali skupne narave (PN. projektno delo), si stroške delijo med seboj po dogovoru.

Pri izvedbi nekaterih konkretnih dejavnosti (PN. preventivnih akcij) se poleg zagotavljanja proračunskih sredstev upošteva možnost zagotavljanja sredstev iz skladov ter s sodelovanjem gospodarskih subjektov in zavarovalnih organizacij. V skladu s prednostnimi ukrepi za njeno spodbuditev je treba povečati učinkovitost javnofinančnih sredstev, vzpostaviti pravne in ekonomske mehanizme za uveljavitev trajnostne stopnje varnosti v cestnem prometu, ki bo sledila viziji, ciljem in ukrepom nacionalnega programa.

Zaradi vse bolj restriktivne fiskalne politike dobiva uveljavitev ekonomskih instrumentov za izvajanje ukrepov varnosti cestnega prometa prioritetni pomen. Da bi zagotovili uresničevanje ciljev in izvajanje ukrepov, mora varnost cestnega prometa postati ekonomska kategorija. V skladu s prednostnimi ukrepi za spodbuditev varnosti, je potrebno povečati učinkovitost javnofinančnih sredstev, vzpostaviti pravne in ekonomske mehanizme za uveljavitev koncepta zagotavljanja trajnostne stopnje varnosti cestnega prometa, ki bo sledil viziji, ciljem in ukrepom nacionalnega programa.

Finančna sredstva za izvajanje programa na letni organi zagotovijo ministrstva in tisti organi, ki so za posamezno področje izvirno pristojni (sredstva si delijo sorazmerno glede na pristojnosti ali enakomerno, financiranje dejavnosti pa poteka praviloma neposredno). Če je za določeno področje pristojnih več organov, organizacij ali agencij ali če gre za dejavnost splošne ali skupne narave (PN. projektno delo), si stroške delijo med seboj po dogovoru.

Vrednotenje delovanja nevladnih organizacij pri izvajanju nacionalnega programa predstavlja svojstven problem. Po eni strani v naši družbi še nimamo vzpostavljenih temeljev vrednotenja (delo v splošnem javnem interesu, delo v konkretnem javnem interesu, spremljanje in poročanje o delu, elementi vrednotenja, itd.), po

drugi strani pa veliko aktivnosti poteka po inerciji iz preteklega obdobja vendar brez temeljev v sedanjem obdobju. Brez znanega obsega in enotnih elementov vrednotenja izračun finančne dimenzije delovanja nevladnih organizacij v javnem interesu na področju prometne varnosti ni mogoče izračunati, vendar je delo in obseg nevladnih organizacij neprecenljivega pomena. Ob izvajanju nacionalnega programa bo iz leta v leto naraščal obseg pridobivanja prostovoljcev in njihovega usposabljanja za neposredno delovanje na terenu, ter občasnega dopolnilnega usposabljanja vseh v delo vključenih prostovoljcev. Vrednost tega dela v zgornjem znesku ni upoštevana, odvisna pa je od števila prostovoljcev in obsega njihovega usposabljanja.

15 SEZNAM KRATIC

AAA – Ameriško avtomobilsko združenje
AMZS – Avto-moto Zveza Slovenije
AVP – Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa
CURS – Carinska uprava Republike Slovenije
DARS – Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DRSC – Direkcija Republike Slovenije za ceste
GZS – Gospodarska zbornica Slovenije
H – hudo telesno poškodovan
ITS – inteligentni transportni sistemi
L – lahko telesno poškodovan
NVO – nevladne organizacije
PN – prometne nesreče
S – smrtni izid
SCP – Slovenska cestna podjetja
SZZ – Slovensko zavarovalno združenje
URSZR – Urad Republike Slovenije za zaščito in reševanje
Vozniki KM – vozniki koles z motorjem
ZDUS – Združenje društev upokojencev
ZGNZ – Z glavo na zabavo
ZMKS – Zveza moto klubov Slovenije
ZŠAM – Zveza združenj šoferjev in avto mehanikov Slovenije
ZVCP – Zakon o varnosti cestnega prometa

Št. 326-07/13-8/9
Ljubljana, dne 24. aprila 2013
EPA 1063-VI

Državni zbor
Republike Slovenije
Janko Veber l.r.
Predsednik

USTAVNO SODIŠČE

1519. Odločba o ugotovitvi protiustavnosti prvega stavka prvega odstavka 28. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence. Odločba o ugotovitvi, da členi 54, 56, 57, 59 in 61 Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence niso v neskladju z Ustavo

Številka: U-I-40/12-31

Datum: 11. 4. 2013

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, na seji 11. aprila 2013

o d l o č i l o:

1. Prvi stavek prvega odstavka 28. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11 in 57/12) je v neskladju z Ustavo.

2. Državni zbor Republike Slovenije mora protiustavnost iz prejšnje točke odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Do odprave ugotovljene protiustavnosti se uporablja prvi stavek prvega odstavka 28. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence.

4. Člени 54, 56, 57, 59 in 61 Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence niso v neskladju z Ustavo.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Vrhovno sodišče Republike Slovenije vloga zahtevo za oceno ustavnosti 28. in 29. člena ter 54. do 61. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (v nadaljevanju ZPOMK-1). Člena 28 in 29 ZPOMK-1 naj bi bila v neskladju s pravico do nedotakljivosti stanovanja iz 36. člena Ustave, s pravico do varstva tajnosti pisem in drugih občil iz 37. člena Ustave in s pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svobod (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP). Druge izpodbijane določbe naj bi bile v neskladju s pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Vrhovno sodišče izpostavlja, da iz 28. in 29. člena ZPOMK-1 izhaja, da je pravna podlaga za preiskavo v podjetju, proti kateremu se vodi postopek, sklep o preiskavi, ki ga izda Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljevanju Agencija) in ki ga je mogoče izpodbijati šele v postopku sodnega varstva zoper končno odločbo. Ustavno sodišče naj še ne bi odgovorilo na vprašanje, ali gre varstvo iz 36. člena Ustave tudi pravni osebi glede njenih poslovnih prostorov. Po oceni Vrhovnega sodišča iz ustavnosodne presoje logično izhaja, da 36. člen Ustave štiti tudi pravne osebe. Drugi odstavek 36. člena Ustave naj bi namreč izrecno omenjal tudi »druge tuje prostore«, kar naj bi zajemalo tudi poslovne prostore pravne osebe, pri kateri Agencija opravlja preiskavo. Prostorski vidik pravice do zasebnosti, določen v 36. členu Ustave, naj bi bil zagotovljen tudi pravnim osebam v prostorih, kjer ga te upravičeno pričakujejo – v poslovnih prostorih, ki niso splošno dostopni javnosti. Vrhovno sodišče meni, da so pravne osebe deležne tudi varstva iz 37. člena Ustave, saj tudi one po svojih predstavnikih uporabljajo sredstva, ki omogočajo izmenjavo oziroma posredovanje informacij. Ker po ZPOMK-1 za vstop v poslovne prostore, njihov pregled in pregled poslovne dokumentacije zadošča sklep o preiskavi, ki ga izda Agencija,

ki je del izvršilne veje oblasti, naj 28. in 29. člen ZPOMK-1 ne bi bila v skladu z zahtevami 36. in 37. člena Ustave. Vrhovno sodišče dodaja, da je postopek ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava po svoji naravi kaznovalni postopek. To naj bi potrjevala tudi praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP). Poleg tega naj bi to sodišče v sodbi v zadevi *Société Colas Est in drugi proti Franciji* z dne 16. 4. 2002 odločilo, da francoska ureditev, ki je nacionalnemu organu za varstvo konkurence omogočala opravilo preiskave v podjetju brez odločbe sodišča, krši 8. člen EKČP. Po mnenju Vrhovnega sodišča nujnost ureditve, po kateri je za opravilo preiskave v postopku ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava potrebna odločba sodišča, izhaja že iz dejstva, da se Agencija v prekrškovnem postopku praviloma sklicuje na svoje ugotovitve iz tega postopka, pa tudi iz dejstva, da bi bili dokazi, pridobljeni na podlagi izpodbijanih določb ZPOMK-1, najverjetneje uporabljeni tudi v kazenskem postopku.

2. V zvezi s 54. do 61. členom ZPOMK-1 Vrhovno sodišče poudarja predvsem to, da je jamstva iz 25. člena Ustave mogoče zavarovati le v sporu polne jurisdikcije, pojmovanem tako, da lahko sodišče presoja tako dejansko kot pravno podlago sporne odločitve. V postopku po ZPOMK-1 naj bi bili predvideni samo ena upravna in ena sodna stopnja. Ta postopek sodnega varstva naj ne bi bil spor polne jurisdikcije. Ker naj bi bil postopek pred Agencijo primerljiv s predkazenskim postopkom, bi bilo po mnenju Vrhovnega sodišča razumno pričakovati, da bo stranki v postopku sodnega varstva po ZPOMK-1 zagotovljeno več procesnih pravic kot v upravnem sporu. Bilo naj bi prav obratno. Vrhovno sodišče opozarja na prepoved navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov v tožbi iz 57. člena ZPOMK-1 (kar naj bi logično izključilo možnost, da Vrhovno sodišče po uradni dolžnosti izvede nove dokaze), na to, da Vrhovno sodišče praviloma odloči brez obravnave (59. člen ZPOMK-1), ter na izključitev pritožbe zoper sodne odločbe, izdane v postopku sodnega varstva (61. člen ZPOMK-1). Tak postopek naj tožniku ne bi zagotavljal učinkovitega izpodbijanja dejanskega stanja, ki ga je ugotovila Agencija, pač pa naj bi bil preizkus dejanskega stanja pred Vrhovnim sodiščem omejen na tisto, kar je v upravnem postopku ugotovila Agencija. Za varstvo pravic strank v konkurenčnih zadevah naj bi bilo bistveno, da se dejansko stanje ugotovi pred sodiščem. Vrhovno sodišče očita ureditvi sodnega varstva v ZPOMK-1 poseg v pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Teže tega posega naj zasledovani cilj hitre izvedbe postopka in učinkovitosti nadzora Agencije ne bi mogel odtehtati. Vrhovno sodišče meni, da bi bil ta cilj v zadostni meri uveljavljen tudi, če bi se v postopku sodnega varstva po ZPOMK-1 v celoti uporabljal Zakon o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10 in 109/12 – v nadaljevanju ZUS-1). Vrhovno sodišče predlaga, naj Ustavno sodišče sprejme ugotovitveno odločbo o protiustavnosti izpodbijanih določb, v njej določi zakonodajalcu rok za odpravo neskladja, prav tako pa naj določi način izvršitve svoje odločitve.

3. Zahteva Vrhovnega sodišča je bila vročena Državnemu zboru Republike Slovenije, ki je nanjo odgovoril. Državni zbor meni, da izpodbijane določbe ZPOMK-1 niso v neskladju z Ustavo. Poudarja, da je varstvo konkurence ustavna kategorija in kategorija prava Evropske unije (v nadaljevanju EU). Državni zbor podrobno opisuje značilnosti pravne ureditve konkurenčnega varstva v EU. Opozarja, da Agencija vodi postopke o prekršku ločeno od upravnega postopka. Za njih naj bi se pretežno uporabljal Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZP-1), ne pa ZPOMK-1. Agencija naj ne bi bila edini upravni organ, ki ima v okviru upravnega postopka pooblastilo vstopiti in opraviti preiskavo v poslovnih prostorih subjektov nadzora brez sodne odločbe. Državni zbor to trditve utemeljuje z navajanjem konkretnih določb Zakona o davčni službi (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo, 40/09 in 33/11 – ZDS-1), Zakona o davčnem postopku (Uradni list

RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12 in 94/12 – ZDavP-2), Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZIN) in Zakona o carinski službi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 40/09, 9/11 – ZCS-1). Ureditev preiskave v ZPOMK-1 naj bi bila primerljiva z ureditvami različnih inšpekcijskih postopkov. Cilj ureditve preiskovalnega postopka naj bi bil v učinkovitem nadzoru in ugotavljanju omejevalnih ravnanj, ki povzročajo ogromno škodo potrošnikom in gospodarstvu. Državni zbor oporeka stališču Vrhovnega sodišča, da je postopek ugotavljanja kršitev po ZPOMK-1 kaznovalni postopek. Sklicuje se na sklep Ustavnega sodišča št. U-I-108/99 z dne 20. 3. 2003 (Uradni list RS, št. 33/03, in OdlUS XII, 22), v katerem naj bi Ustavno sodišče ugotovilo, da davčni inšpekcijski postopek ni kazenski postopek. Meni, da v postopku o prekršku Agencija ne more uporabiti dokaza, ki ni pridobljen skladno z ZP-1. Zahteva za pridobitev dokumentov od osumljenca naj po praksi ESČP ne bi bila v nasprotju s pravico do molka, kar naj bi še toliko bolj veljalo v upravnih postopkih, kjer se ugotavlja obstoj protipravnega omejevanja konkurence. Državni zbor zatrjuje, da za pravne osebe ne more veljati, da vse, kar je povezano z njihovim poslovanjem na trgu in pridobivanjem dobrička, pomeni zasebnost. Varstvo pravnih oseb naj v tem smislu ne bi moglo biti izenačeno z varstvom fizičnih oseb. Državni zbor se sklicuje na odločbo Ustavnega sodišča št. Up-430/00 z dne 3. 4. 2003 (Uradni list RS, št. 36/03, in OdlUS XII, 57), kjer naj ne bi bila vzpostavljena povezava med vstopom v poslovne prostore in jamstvom nedotakljivosti stanovanja. ESČP pa naj bi razlikovalo med ravnijo varstva prostorske zasebnosti, ki jo imajo fizične osebe na eni strani in pravne osebe na drugi strani. Ureditev preiskave po ZPOMK-1 naj bi ustrezala kriterijem, ki jih je za dopustnost posega v pravico iz 8. člena EKČP izoblikovalo ESČP. V zvezi z ureditvijo sodnega varstva v ZPOMK-1 Državni zbor navaja, da ima Vrhovno sodišče vsa pooblastila za presojanje materialnopravnih in procesnih vprašanj kakor tudi pravilnosti in popolnosti ugotovitve dejanskega stanja. Vrhovno sodišče naj ne bi bilo vezano na dejansko stanje, ki ga ugotovi Agencija. Iz odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-219/03 z dne 1. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 118/05, in OdlUS XIV, 88) naj bi izhajalo, da kopicenje pravnih sredstev samo po sebi ne zagotavlja kvalitetnejšega ali učinkovitejšega varstva pravic in da 25. člen Ustave pod določenimi pogoji dopušča, da funkcijo pravnega sredstva opravi zahteva za preizkus odločbe v sodnem postopku. Zaradi podobnosti presojanih zakonskih določb naj bi bila ta odločba pravno pomembna tudi za oceno ustavnosti ZPOMK-1. To naj bi veljalo poleg že navedenega tudi za meje in obseg preizkusa izpodbijane upravne odločbe, prekluzijo navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov ter za odločanje Vrhovnega sodišča brez obravnave. Državni zbor meni, da imajo stranke postopka že v okviru samega upravnega postopka pred Agencijo zadosti možnosti, da se opredelijo glede odločilnih vidikov zadeve. Poleg tega naj bi bila stranki, ki bi po izdaji odločbe izvedela za nova dejstva ali nove dokaze, na voljo obnova postopka v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08 in 8/10 – v nadaljevanju ZUP).

4. Vlada Republike Slovenije je o zahtevi Vrhovnega sodišča dala mnenje. Njeno stališče je, da so vse izpodbijane določbe skladne z Ustavo. V zvezi z izdajo sklepa o preiskavi navaja, da gospodarske družbe kot pravne osebe praviloma ne morejo biti titularji osebnostnih pravic iz Ustave. Iz dosedanjih odločitev Ustavnega sodišča, namreč iz odločbe št. Up-430/00 in iz sklepa št. U-I-36/03 z dne 9. 6. 2005, naj bi izhajalo, da se pravica do nedotakljivosti stanovanja iz 36. člena Ustave ne more nanašati na poslovne prostore pravnih oseb. Temu naj bi pritrjevala ureditev inšpekcijskih pristojnosti v ZIN. Vlada navaja, da prostori pravnih oseb niso namenjeni bivanju, temveč opravljanju dejavnosti podjetja, zato se varstvo iz 36. člena Ustave nanje ne razteza. Po njeni

oceni pa naj bi tudi posamezniki – ki se sicer lahko sklicujejo na ustavne določbe o zasebnosti – uživali na delovnem mestu nižjo stopnjo pričakovane zasebnosti kot v svojem stanovanju. Tudi sodba Sodišča Evropske unije z dne 22. 10. 2002 v zadevi *Roquette Frères SA proti Directeur général de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes*, C-94/00, naj ne bi mogla bistveno vplivati na te sklepe. Iz nje naj bi namreč izhajalo, da se lahko po eni strani varstvo doma iz 8. člena EKČP v določenih okoliščinah razširi na poslovne prostore gospodarskih družb, po drugi strani pa so dovoljeni posegi lahko veliko bolj daljnosežni pri poklicnih ali poslovnih prostorih ali dejavnostih kot sicer v drugih primerih. Vlada trdi, da pravo EU (glede pristojnosti Evropske komisije) kakor tudi pravni sistemi večjega števila držav članic EU (glede pristojnosti nacionalnih konkurenčnih regulatorjev) dovoljujejo opravljanje preiskav poslovnih prostorov pravnih oseb brez predhodne sodne odločbe. Meni, da iz sodbe ESČP v zadevi *Société Colas Est in drugi proti Franciji* ne izhaja, da 8. člen EKČP varuje poslovne prostore *per se*. Le zasebna vsebina iskanih dokumentov naj bi lahko vplivala na uporabnost 8. člena EKČP. Zato naj 28. in 29. člen ZPOMK-1 ne bi bila v neskladju s 36. členom Ustave in 8. členom EKČP. Po mnenju Vlade 28. in 29. člen ZPOMK-1 nista v neskladju niti s 37. členom Ustave. Komunikacija med fizičnimi osebami v imenu in za račun podjetja, ki je v celoti poslovne narave, naj ne bi bila ustavno varovana z vidika zasebnosti, saj je fizična oseba zgolj nosilec, ki prenaša informacije za podjetje, ki pa nima priznanih osebnostnih pravic. Vsa preiskovalna pooblastila po drugem odstavku 29. člena ZPOMK-1 naj bi se nanašala na poslovno korespondenco, povezano s poslovanjem pravne osebe, ki ni varovana s 37. členom Ustave. Vlada navaja, da Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljevanju Urad) brez pooblastil iz 29. člena ZPOMK-1 ne more pridobiti podatkov, potrebnih za izvedbo postopka in za učinkovito izvajanje svojih nalog. Ker naj poslovna narava dokumenta ne bi mogla biti določena pred njegovim pregledom, Vlada zastopa stališče, da se praviloma vsa dokumentacija, ki se nahaja na sedežu podjetja, šteje za poslovno dokumentacijo (posameznik pa naj bi imel pravico in dolžnost biti navzoč pri preiskavi in pri razmejevanju njegove zasebne sfere od poslovne). Vlada se sklicuje na sodbo Vrhovnega sodišča št. G 3/2009 z dne 30. 6. 2009, v kateri naj bi Vrhovno sodišče pojasnilo, da je treba pri predaji poslovne dokumentacije narediti selekcijo in izločiti zasebno korespondenco. Po mnenju Vlade je komunikacija poslovne narave sicer lahko poslovna skrivnost podjetja, ne more pa pomeniti zasebnega podatka posameznih zaposlenih, za katerega bi ti imeli upravičen interes za skivanje. Vlada tudi poudarja, da so pooblastila Urada določena tako, da omogočajo učinkovito uveljavljanje 101. in 102. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (prečiščena različica, UL C 326, 26. 10. 2012 – v nadaljevanju PDEU). Za odločitev Ustavnega sodišča v obravnavanem primeru naj ne bi bilo pomembno, ali je uporaba dokazov iz upravnega postopka mogoča tudi v drugih postopkih (zlasti v kazenskem in prekrškovnem) – to naj bi bila stvar odločitve pristojnih sodišč.

5. Členi 54 do 61 ZPOMK-1 naj ne bi bili v neskladju s 25. členom Ustave. Vlada izpostavlja poseben pomen nadzora nad dejanji, ki v nasprotju z zakonodajo EU, Ustavo in ZPOMK-1 omejujejo učinkovito konkurenco. Tako naj bi bila prekluzija glede novih dejstev in dokazov upravičena predvsem zaradi poudarjenega načela hitrosti postopka. Vendar naj bi imele stranke že v postopku pred Uradom zagotovljene zadostne možnosti navajanja dejstev in dokazov v svojo korist. Tu naj bi bili pomembni predvsem obvezna seznanitev s povzetkom relevantnih dejstev in možnost izjave o njem. Vlada ne pritrjuje očitkom Vrhovnega sodišča o nedopustni omejitvi sodne presoje dejanske podlage odločitve Urada – Vrhovno sodišče naj bi imelo po 64. členu ZUS-1 možnost zaradi nepopolne ugotovitve dejanskega stanja upravni akt odpraviti in zadevo vrniti v novo odločanje Uradu. Prav tako naj bi imelo možnost po 65. členu ZUS-1 opraviti glavno obravnavo, ugotoviti dru-

gačno dejansko stanje ter odločbo spremeniti. Vlada meni, da je pravici do učinkovitega pravnega sredstva zadoščeno z možnostjo sodnega varstva pred Vrhovnim sodiščem. Namen enostopenjskega upravnega spora naj bi bil v pospešitvi postopkov in doseganju standardov učinkovitega varstva konkurence. Vlada nazadnje poudarja, da je izvrševanje izpodbijanih določb ZPOMK-1 nujno za izvajanje obveznosti Republike Slovenije, ki izvirajo iz članstva v EU, zlasti obveznosti učinkovitega izvrševanja 101. in 102. člena PDEU.

6. Ustavno sodišče je na podlagi drugega odstavka 28. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) pridobilo stališče o zahtevi Vrhovnega sodišča od Urada.¹ Urad meni, da je naslovnik pravice do prostorske zasebnosti lahko le fizična oseba. Možnost vstopa v poslovne prostore pravne osebe brez odredbe sodišča naj zato ne bi pomenila posega v človekovo pravico pravne osebe. Pri presoji sorazmernosti ukrepov naj bi bilo treba upoštevati, da se preiskava poslovnih prostorov vedno opravlja v navzočnosti osebe, ki bi lahko imela razumno pričakovanje zasebnosti. Po oceni Urada lahko preširoka razlaga pravice do zasebnosti izpodrine sleherno možnost varovanja javnega reda in pravic drugih. Varstvo konkurence naj ne bi bilo mogoče brez možnosti izvajanja nenapovedanih preiskav v prostorih podjetij, ki kršijo pravila konkurence. Podobno naj bi veljalo za možnost dostopa do službenih računalnikov in elektronske pošte. Zato Urad predlaga tako razlago 37. člena Ustave, po kateri se besedna zveza »kazenski postopek« razlaga širše, tako da zajema tudi kaznovalne postopke, kot je postopek varstva konkurence. Urad naj bi pregled elektronskih nosilcev podatkov in elektronske pošte vedno opravljal tako, da so uporabniki imeli možnost razmejitve med zasebnimi komunikacijami in poslovno korespondenco. Urad se ne strinja z očitki Vrhovnega sodišča, da postopek sodnega varstva po ZPOMK-1 ni spor polne jurisdikcije in da je zato podano neskladje s 25. členom Ustave. Opozarja na velik pomen pravne vrednote učinkovite konkurence ter na sofisticiranost strank v konkurenčnih sporih. Urad se ne strinja s stališčem, da bi bilo treba zaradi učinkovitosti postopka in varstva pravic strank v teh sporih v celoti uporabljati ZUS-1. Poudarja, da v izpodbijani ureditvi ni »pretiranih« omejitev odločanja Vrhovnega sodišča v sporu polne jurisdikcije – predvsem naj prepoved navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov ter izključitev pritožbe zoper sodno odločbo ne bi pomenili izključitve spora polne jurisdikcije. Po mnenju Urada lahko Vrhovno sodišče izvede glavno obravnavo in na podlagi dokumentacije iz spisa ugotovi drugačno dejansko stanje. Sodišče naj bi odločalo na podlagi tistih dejstev in dokazov, na katere je Urad oprl odločbo, ki se izpodbija s tožbo, ter dejstev in dokazov, ki so jih navedle oziroma predlagale stranke do izdaje odločbe Urada. Urad obširno pojasnjuje, kako imajo stranke postopka že v upravnem postopku pred Uradom dovolj možnosti za navajanje dejstev in predlaganje dokazov v svojo korist. Nadaljnje odpiranje teh možnosti v sodnem postopku naj bi preneslo težišče odločanja o zadevah s področja varstva konkurence na sodišče.

7. Odgovor Državnega zbora, mnenje Vlade in stališče Urada so bili vročeni Vrhovnemu sodišču, ki je sporočilo, da nanje ne bo odgovarjalo.

8. Družbi Unior Kovaška industrija, d. d., Zreče, in RTC Krvavec, d. d., Cerklje na Gorenjskem, sicer stranki v sodnem postopku, ki ga je zaradi vložitve zahteve za oceno ustavnosti prekinilo Vrhovno sodišče, sta prijavi udeležbo v postopku odločanja Ustavnega sodišča o zahtevi. Udeleženca se strinjata z argumenti zahteve in navajata, da ZPOMK-1 omogoča zelo intenzivne posege v človekove pravice strank, ki so v postopku preiskave in sodnega varstva zelo omejene. Opozarjata na soočenje javnega interesa za varstvo učinkovite konkurence s pravicami strank do nedotakljivosti stanovanja,

varstva tajnosti pisem in drugih občil, spoštovanja zasebnega in družinskega življenja ter do učinkovitega pravnega sredstva. Po njunem mnenju so preiskovalna pooblastila Agencije zelo široka, pred preiskavo in med njo pa naj nad njihovim izvajanjem ne bi bilo zunanega nadzora. Udeleženca posebej izpostavljata, da ZPOMK-1 omogoča vstop v stanovanje ali v druge prostore in njihovo preiskavo brez sodne odločbe in proti volji preiskovanca, zgolj na podlagi odločbe Urada, torej izvršilne oblasti. Navajata, da bi bilo s težo posega v človekove pravice strank sorazmerno le odločanje sodišča o preiskavi. Udeleženca menita, da ureditev sodnega varstva po ZPOMK-1 posega v pravico strank do učinkovitega pravnega sredstva. Ocenjujeta, da bi bila tudi za konkurenčne postopke smiselna ureditev sodnega varstva po ZUS-1. Sedanja naj ne bi prestala testa sorazmernosti.

B. – I.

Opredelitev obsega presoje

9. Vrhovno sodišče navaja, da izpodbija 28. in 29. člen ZPOMK-1. Vendar je iz vsebine zahteve razvidno, da meni, da je v navedenih določbah protiustavno le to, da odločitev, na katere podlagi se opravita preiskava poslovnih prostorov in pregled poslovne dokumentacije, sprejme Agencija in ne sodišče. To pa določa prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOMK-1 po katerem sklep o preiskavi v podjetju, proti kateremu se vodi postopek, izda Agencija. Zato je Ustavno sodišče štelo, da predlagatelj izpodbija le prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOMK-1.

10. Predlagatelj navaja, da izpodbija vse določbe ZPOMK-1 od 54. do 61. člena. Vendar v njegovi zahtevi ni argumentiranih očitkov, ki bi se nanašali na ureditev same možnosti sodnega varstva zoper odločbe in sklepe Agencije, prednostno obravnavo sodnega varstva po ZPOMK-1, meje preizkusa izpodbijanih aktov in na ureditev pravice strank do pregleda dokumentov zadeve pred sodiščem (kar je urejeno v členih 55, 58 in 60 ZPOMK-1). Zato je Ustavno sodišče štelo, da predlagatelj izpodbija le člene 54, 56, 57, 59 in 61 ZPOMK-1.

11. Čeprav Vrhovno sodišče izpodbija del zakonske ureditve preiskav v »podjetjih, proti katerim se vodi postopek«, pri čemer je pojem podjetja v 1. točki 3. člena ZPOMK-1 opredeljen tako, da zajema tudi fizične osebe, ki se ukvarjajo s podjetništvom (samostojni podjetniki, svobodni poklici),² predlagatelj izpodbija 28. člen ZPOMK-1 izključno z vidika varovanja človekovih pravic podjetij – pravnih oseb, ki so podvržena preiskavi. Zato je Ustavno sodišče očitke zahteve presodilo le s tega vidika.

B. – II.

Pravica do zasebnosti

12. Prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOMK-1 določa: »Sklep o preiskavi v podjetju, proti kateremu se vodi postopek, izda agencija.« Predlagatelj zatrjuje, da je izpodbijana določba v neskladju s 36. in 37. členom Ustave ter z 8. členom EKČP. Meni, da te določbe Ustave in EKČP varujejo tudi zasebnost pravnih oseb v poslovnih prostorih, ki niso splošno dostopni javnosti. Zato naj bi jamstva, ki jih določa Ustava, med njimi še posebej dovoljenost posegov v pravici iz prvega odstavka 36. člena in prvega odstavka 37. člena Ustave le na podlagi predhodne odločbe sodišča, veljala tudi v postopkih po ZPOMK-1, ki naj bi bili po svoji naravi kaznovalni postopki.

13. Ustava v 35. členu zagotavlja nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic. Poleg te splošne določbe o varstvu zasebnosti vsebuje še tri specialne določbe, ki še posebej varujejo nedotakljivost stanovanja (prvi odstavek 36. člena

¹ Po pridobitvi tega stališča je naloge in pristojnosti Urada prevzela Agencija, ki je bila 31. 12. 2012 vpisana v sodni register.

² Podjetje je subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost, ne glede na svojo pravnoorganizacijsko obliko in lastninsko pripadnost. Podjetje je tudi podjetniško združenje, ki neposredno ne opravlja gospodarske dejavnosti, vendar vpliva ali bi lahko vplivalo na ravnanje podjetij iz prvega stavka navedene točke na trgu.

Ustave), tajnost pisem in drugih občil (prvi odstavek 37. člena Ustave) ter varstvo osebnih podatkov (prvi odstavek 38. člena Ustave).³ Nedotakljivost stanovanja ali t. i. prostorski vidik zasebnosti ter tajnost pisem in drugih občil ali t. i. komunikacijski vidik zasebnosti sta torej še posebej varovani kot ustavni dobrini.⁴ Drži, kot pravi predlagatelj, da se je Ustavno sodišče v dosednji ustavnosodni presoji že opredelilo do tega, katere vsebine varujejo tako splošna določba kot navedeni specialni določbi Ustave, ko gre za fizične osebe. Vendar pa se do tega, ali uživajo po Ustavi varstvo zasebnosti tudi pravne osebe, doslej še ni opredelilo.

14. Ko gre za varstvo fizičnih oseb, je Ustavno sodišče človekovo zasebnost, nedotakljivost katere zagotavlja 35. člen Ustave, opredelilo kot »v območju človekovega bivanja bolj ali manj sklenjeno celoto njegovih ravnanj in ukvarjanj, občutij in razmerij, za katero je značilno in konstitutivno, da si jo človek oblikuje in vzdržuje sam ali sam z najbližjimi, s katerimi je v intimni skupnosti, na primer z življenjskim partnerjem, in da v njej biva z občutkom varnosti pred vdorom javnosti ali kogarkoli nezaželenega«. ⁵ Pravica do zasebnosti posamezniku vzpostavlja krog intimnega lastnega delovanja, kjer sme sam odločati o tem, katere posege vanj bo dopustil. Čim bolj je področje zasebnega življenja posameznika intimno, tem večjo pravno zaščito mora uživati. To velja še toliko bolj, kadar je dopustno, da v to pravico posežejo država oziroma pristojni državni organi. Pred razkritjem so varovane osebne zadeve, ki jih posameznik želi ohraniti skrite in ki po naravi stvari ali glede na moralna in drugače ustaljena pravila ravnanja v družbi veljajo za take (npr. spolno in družinsko življenje, zdravstveno stanje, zaupni pogovori med bližnjimi, dnevniški zapisi).⁶

15. Ustavno sodišče je ustavno varovano zasebnost opredelilo tudi glede na prostorski vidik. Zasebna je lahko zadeva tudi glede na prostor, v katerem se odvija. V okviru prostorskega vidika zasebnosti je posameznik pred razkritjem svojega ravnanja varovan tam, kjer utemeljeno pričakuje, da bo sam. Njegovo domovanje – stanovanje – je prvi, ne pa edini tak kraj. Varovan je na vsakem kraju, kjer lahko utemeljeno in s tem razvidno za druge pričakuje, da ne bo izpostavljen očem javnosti.⁷ Običajen in bistven del ali vidik človekove zasebnosti je bivanje, domovanje; materialno okolje zanj so običajno bivališče, dom, stanovanje. Dejanska in izključna oblast nad prostorom stanovanja in nad vsem tvarnim v njem je bistven del in pogoj domovanja kot sestavine človekove zasebnosti.⁸ Ustavno sodišče je poudarilo, da je, izhajajoč iz namena jamstva, predmet varovanja pravice iz prvega odstavka 36. člena Ustave zaključena celota prostorov, ki jih oseba uporablja za bivanje, kjer živi sama ali skupaj z bližnjimi ter skrito pred očmi javnosti in kamor spusti le osebe, ki jim dovoli vpogled v najbolj skrita področja svojega življenja. Gre torej za prostore, kjer oseba upravičeno pričakuje, da se jo pusti pri miru, ker je tam doma. Tako je treba razumeti tako pojem »stanovanje« kot pojem »drugi tuji prostori« iz drugega odstavka 36. člena Ustave.⁹ Ustavno sodišče je posebej poudarilo, da je za pojem

stanovanja oziroma drugih prostorov v smislu drugega odstavka 36. člena Ustave bistveno, da gre za zaključeno prostorsko enoto, namenjeno in uporabljano za bivanje ter skrito pred očmi javnosti.¹⁰ Ne varuje se prostor kot tak, temveč posameznikova zasebnost v tem prostoru. Varuje se torej stanovanje kot dom, kot zasebnost, ki se dogaja v bivalnem prostoru, glede katerega posameznik upravičeno pričakuje zasebnost in ga šteje kot svoj bivalni prostor. Bistvo te zasebnosti je namen bivati v prostoru, kjer se razvija posameznikovo zasebno življenje, zasebnost pa je varovana pred vsakim posegom proti volji stanovalca ali prebivalca v prostoru.¹¹

16. Pravica do komunikacijske zasebnosti, zagotovljena s prvim odstavkom 37. člena Ustave, pomeni »varstvo posameznikovega interesa, da se država ali nepovabljeni tretji ne seznanijo z vsebino sporočila, ki ga posreduje prek kateregakoli sredstva, ki omogoča izmenjavo oziroma posredovanje informacij na daljavo; kot tudi posameznikovega interesa, da ima nadzor in svobodo nad tem, komu, v kakšnem obsegu, na kakšen način in pod kakšnimi pogoji bo posredoval določeno sporočilo«. ¹² Predmet varovanja sta svobodna in nenadzorovana komunikacija in s tem varovanje zaupnosti razmerij, v kateri pri sporočanju vstopa posameznik.¹³ Varstva komunikacijske zasebnosti ni mogoče zožiti na samo vsebino sporočanja, ampak ta pravica varuje tudi podatke o tem, na kakšen način je komunikacija potekala, kdo jo je vzpostavil, s kom je bila vzpostavljena, od kod je bila vzpostavljena in ali je sploh potekala.¹⁴ Nanaša se tudi npr. na podatke o telefonskih klicih, ki so sestavni del komunikacije.¹⁵ Zakonska ureditev poseganja v komunikacijsko zasebnost mora vsebovati podrobna pravila, ki ob upoštevanju izrecnih ustavnih zahtev preprečujejo arbitrnost državnih organov ter zlorabe uporabljenih posebnih metod in sredstev. Tako morajo biti na primer, če gre za posebna preiskovalna pooblastila policije, opredeljene kategorije ljudi, ki jim je mogoče prisluškovati, natančneje morajo biti določena kazniva dejanja, trajanje prisluškovanja, predpisan mora biti postopek, po katerem se ravna s povzetki pogovorov, določene morajo biti okoliščine in pogoji za njihovo uničenje, urejeni morajo biti kontrolni mehanizmi.¹⁶

Zasebnost pravnih oseb

17. Na podlagi dosedanje ustavnosodne presoje je tako mogoče jasno skleniti, da fizične osebe uživajo varstvo zasebnosti, kot jim ga zagotavljajo tako splošna določba 35. člena Ustave kot tudi prvi odstavek 36. člena in prvi odstavek 37. člena Ustave v vseh navedenih pogledih.¹⁷ Za to ustavnosodno presojo pa je treba najprej odgovoriti na vprašanje, ali tudi pravne osebe uživajo pravico do zasebnosti, vključno z njenim prostorskim in komunikacijskim vidikom, ki ju v tem

¹⁰ Prav tam, 19. točka obrazložitve.

¹¹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-3381/07 z dne 4. 3. 2010 (Uradni list RS, št. 25/10), 5. točka obrazložitve.

¹² G. Klemenčič v: L. Šturm (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, dopolnitev – A, Fakulteta za državne in evropske študije, Ljubljana 2011, str. 522.

¹³ Prav tam.

¹⁴ Prav tam, str. 522–523.

¹⁵ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-106/05 z dne 2. 10. 2008 (Uradni list RS, št. 100/08, in OdlUS XVII, 84).

¹⁶ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-158/95 z dne 2. 4. 1998 (Uradni list RS, št. 31/98 in 70/98, ter OdlUS VII, 56, in OdlUS VII, 194). Dodatne kriterije glede potrebne jasnosti in določnosti pravne podlage za poseganje v komunikacijsko zasebnost ter glede preprečevanja zlorab je Ustavno sodišče, zgledujoč se po presoji ESČP, razvilo v odločbi št. Up-412/03 z dne 8. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 117/05, in OdlUS XIV, 104).

¹⁷ Pravico do zasebnosti z vsemi navedenimi vidiki varuje tudi EKČP. V 8. členu, ki ureja pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, določa, da ima vsakdo pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, svojega doma in dopisovanja. V predstavljenih vidikih zasebnosti EKČP ne zagotavlja večjega varstva pravice do zasebnosti od navedenih ustavnih določb.

³ Ustavno sodišče je v 19. točki obrazložitve odločbe št. U-I-272/98 z dne 8. 5. 2003 (Uradni list RS, št. 48/03, in OdlUS XII, 42) poudarilo, da med tradicionalno varovane vidike zasebnosti sodijo nedotakljivost stanovanja, komunikacijska tajnost in – v novejšem času – varstvo osebnih podatkov. Vendar vsebina varovane zasebnosti ni izčrpana z navedenimi tremi specialnimi jamstvi.

⁴ Primerjaj 40. in 75. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-25/95 z dne 27. 11. 1997 (Uradni list RS, št. 5/98, in OdlUS VI, 158).

⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-32/94 z dne 13. 4. 1995 (OdlUS IV, 38).

⁶ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-272/98, 20. točka obrazložitve.

⁷ Prav tam in odločba Ustavnega sodišča št. U-I-25/95, 38. točka obrazložitve.

⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-32/94, 12. točka obrazložitve.

⁹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-430/00, 13. točka obrazložitve.

primeru izpostavlja predlagatelj. Pravno-etični temelj sodobnih držav, ki temeljijo na konceptu ustavne demokracije, tj. na predpostavki, da mora biti oblast omejena z nekaterimi temeljnimi pravicami in svoboščinami, ki človeku pripadajo zaradi njegove lastne vrednosti, je spoštovanje človekovega dostojanstva. Človekovo dostojanstvo je najvišja etična vrednota ter merilo in omejitev za delovanje državne oblasti.¹⁸ Ustavnopravni red je torej zgrajen na vrednotah, ki v temelju pripadajo posamezniku – svobodnemu človeškemu bitju. Tudi pravica do svobodne gospodarske pobude iz prvega odstavka 74. člena Ustave pripada kot človekova pravica posamezniku. Da bi jo lahko uresničil, ima pravico ustanavljati tudi pravne osebe – gospodarske organizacije. Vendar pri tem ni povsem svoboden, kajti Ustava v prvem stavku drugega odstavka 74. člena pooblašča zakonodajalca, da določi pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij in s tem tudi njihove pravnoorganizacijske oblike. Z zakonom urejena tipologija gospodarskih subjektov je nujna za pravno ureditev trga ter za odvijanje pravnega prometa in s tem za pravno varnost.¹⁹ Poleg tega je eden od vidikov svobode združevanja iz drugega odstavka 42. člena Ustave tudi, da imajo posamezniki možnost ustanoviti pravno osebo za kolektivno delovanje na področju skupnih interesov. Bistven sestavni del svobode združevanja je, da pravo združenju omogoča pridobiti status pravne osebe. Brez tega svoboda združevanja pogosto ne bi imela nobenega smisla.²⁰ Pravne osebe so tako pomembne tudi za uveljavljanje nekaterih pravic fizičnih oseb, tudi njihovih človekovih pravic. Zato je potrebno tudi ustrezno ustavno varstvo pravnih oseb.

18. Tudi razvoj v ustanavljanju in delovanju pravnih oseb je pripeljal do tega, da je treba tudi pravnim osebam zagotoviti pravno varstvo na nekaterih področjih, na katerih gre sicer ustavnopravno varstvo fizičnim osebam, pri čemer je varstvo pravnih oseb po svoji naravi izvedeno iz potrebe po varstvu človeka. Zato je treba nekatere pravice, ki jih Ustava zagotavlja fizičnim osebam kot človekove pravice, priznati tudi pravnim osebam kot ustavno varovane pravice. Vendar ne zaradi tega, ker bi bile pravne osebe in ustavne pravice, ki jim pripadajo, cilj sam po sebi, temveč zato, ker se prek njih varujejo človekove pravice fizičnih oseb.²¹ Vendar je to varstvo pravic pravnih oseb odvisno najprej od tega, ali se posamezne pravice glede na svojo vsebino in naravo nanje lahko nanašajo. Tako je Ustavno sodišče že odločilo, da uživajo v premoženjskem pogledu pravne osebe enake pravice kot fizične osebe.²² Prav tako je Ustavno sodišče menilo, da gre do pravnim osebam tudi ustavno varstvo iz prvega odstavka 39. člena Ustave, ki varuje pravico do svobode izražanja,²³ varstvo splošne svobode ravnanja (35. člen Ustave),²⁴ varstvo ustavnih procesnih jamstev²⁵ ter varstvo, ki ga Ustava zagotavlja v 33. členu (zasebna lastnina) in v prvem odstavku 74. člena Ustave (svobodna gospodarska

pobuda).²⁶ Pravica do svobodne gospodarske pobude, ki je z Ustavo zagotovljena kot človekova pravica fizičnih oseb, torej varuje tudi pravno osebo, seveda prilagojeno naravi te pravice in naravi pravne osebe. Tako lahko na ustavnopravni ravni govorimo o ustavnem varstvu pravnih oseb, katerega sestavni del so glede na navedeno prilagojene pravice v primerjavi s tistimi, ki jih Ustava zagotavlja fizičnim osebam kot človekove pravice. Zato lahko govorimo o ustavnih pravicah pravnih oseb.

19. Pravnim osebam Ustava zagotavlja enakovredno pravno varstvo le glede nekaterih pravic, ki jih sicer priznava kot človekove pravice fizičnih oseb (npr. glede ustavnih procesnih jamstev iz 22. člena Ustave), glede nekaterih pravic zagotavlja manjšo stopnjo varstva kot fizičnim osebam, nekaterih pravic pa pravna oseba glede na naravo človekove pravice oziroma glede na naravo pravne osebe sploh ne more uživati. Zato je treba z navedenih vidikov najprej ugotoviti, ali pravna oseba sploh uživa pravico do zasebnosti kot ustavno pravico. Če bi upoštevali zgolj besedno razlago 35. člena Ustave, ki govori o nedotakljivosti »človekove zasebnosti«, bi ta kazala na to, da je ustavno varstvo zasebnosti pridržano ljudem (fizičnim osebam).²⁷ Vendar zgolj besedna razlaga Ustave glede na navedeno v prejšnji točki ne zadošča. Ustavno sodišče mora pri razlagi ustavnih določb upoštevati tudi njihov namen pa tudi pravno naravo teh določb, pri čemer je z vidika te presoje bistveno, ali se posamezne pravice, ki jih Ustava sicer zagotavlja kot človekove pravice fizičnim osebam, glede na njihovo naravo lahko nanašajo na pravne osebe in v kakšnem obsegu. V tej zadevi se mora Ustavno sodišče opredeliti do tega, ali tudi pravne osebe²⁸ uživajo zasebnost in še posebej, ali uživajo tudi prostorski in komunikacijski vidik zasebnosti. Opredeliti se mora torej do tega, ali gre do pravnim osebam ustavne pravice iz 35. člena, prvega odstavka 36. člena in prvega odstavka 37. člena Ustave.

20. Pravna oseba je umetna tvorba pravnega reda. Njena ustanovitev in delovanje sta izvedena iz človekove pravice do ustanavljanja pravnih oseb za uresničevanje interesov fizičnih oseb. Vendar je tudi za obstoj pravne osebe in normalno izvrševanje njene dejavnosti, zaradi katere je ustanovljena, pomembno, da uživa neko notranje polje, ki je v razumni meri varovano in zaščiten pred zunanjimi vdori. V tem polju lahko njeno delovanje, ki sledi namenu ustanovitve pravne osebe, v miru uresničujejo pripadniki njenega personalnega substrata (druženiki, člani, zaposlene osebe, poslovodstvo itd.). Razlog za to je v težnji po varovanju organizacij (v katere se združujejo posamezniki) pred arbitrnim vmešavanjem državnih oblasti, kar je temeljni namen varstva zasebnosti. Ni si mogoče predstavljati, kako bi lahko pravna oseba nemoteno načrtovala svojo dejavnost in dosegala svoje cilje, če ne bi imela možnosti varovati dejstva in podatke o svojem delovanju pred (samovoljnimi) posegi države ali pred posegi drugih zasebnikov, oziroma če ji ne bi bila zagotovljena določen prostor, varen pred neželenimi vdori, ter možnost varnega in zasebnega komuniciranja, tudi na daljavo. Tudi pravna oseba razpolaga z neko funkcionalno, kadrovsko in prostorsko opredeljeno notranjo sfero, za katero utemeljeno pričakuje, da je zavarovana pred vdori tretjih, ki ne spadajo v organizacijsko strukturo pravne osebe. Tudi pravna oseba torej v tem pogledu uživa ustavno pravico do zasebnosti, čeprav prilagojeno svoji naravi. Vendar to izhodišče ne pomeni, da mora pravna oseba uživati to ustavno pravico v enaki meri oziroma v enakem obsegu, kot velja za človekove

¹⁸ Primerjaj s 6. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-109/10 z dne 26. 9. 2011 (Uradni list RS, št. 78/11).

¹⁹ Sklep Ustavnega sodišča št. U-I-49/94 z dne 6. 10. 1994 (OdlUS III, 101).

²⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-155/07 z dne 9. 4. 2009 (Uradni list RS, št. 32/09, in OdlUS XVIII, 17).

²¹ Pravna oseba deluje prek fizičnih oseb, ki ravnajo v njenem imenu, za njen račun ali v njeno korist, zaradi česar se celo njena odgovornost za protipravna ravnanja lahko vzpostavi le prek ravnanja fizičnih oseb. Glej 4. člen Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 57/12 – ZOPOKD). Primerjaj M. Deisinger, Odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 50.

²² Sklep Ustavnega sodišča št. Up-10/93 z dne 20. 6. 1995 (OdlUS IV, 164).

²³ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-141/97 z dne 22. 11. 2001 (Uradni list RS, št. 104/01, in OdlUS X, 193).

²⁴ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-290/96 z dne 11. 6. 1998 (Uradni list RS, št. 49/98, in OdlUS VII, 124).

²⁵ Sklep Ustavnega sodišča št. Up-199/98 z dne 25. 3. 1999.

²⁶ Glej npr. odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-117/07 z dne 21. 6. 2007 (Uradni list RS, št. 38/07 in 58/07, ter OdlUS XVI, 64) in št. U-I-189/10 z dne 15. 3. 2012 (Uradni list RS, št. 27/12).

²⁷ Enako tudi drugi odstavek 37. člena Ustave.

²⁸ V tej odločbi so pod pojmom pravnih oseb mišljene pravne osebe zasebnega prava, ki so lahko podvržene preiskavi po ZPOMK-1, ker jih je mogoče uvrstiti pod pojem »podjetje« – torej subjekta, ki opravlja gospodarsko dejavnost (glej tudi 11. točko obrazložitve te odločbe). Ustavnemu sodišču namreč za odločitev o tej zadevi ni treba sprejeti stališča glede drugih pravnih oseb in še posebej ne glede pravnih oseb javnega prava.

pravice fizičnih oseb. Ker so pravne osebe umetne pravne tvorbe, ki so ustavno varovane zato, da bi se širilo in varovalo polje svobode posameznika, je že v temelju stopnja njihovega varstva lahko nižja kot pri fizičnih osebah.

Prostorska zasebnost pravnih oseb

21. Polje zasebnosti pravne osebe ima med drugim tako prostorski vidik (poslovni prostori, v katerih opravlja dejavnost) kot tudi komunikacijski vidik (možnost svobodne in nenadzorovane komunikacije na daljavo v imenu in za račun pravne osebe znotraj njene strukture in z zunanjim svetom). Vendar je pri obeh vidikih treba upoštevati posebno naravo pravne osebe in njenega delovanja. Ko gre za prostorski vidik, je najprej treba ločiti poslovne prostore pravne osebe, ki so glede na namen njene ustanovitve in delovanja namenjeni javnosti oziroma so dostopni javnosti. V takih poslovnih prostorih pravna oseba sploh ne uživa pravice do zasebnosti. Poleg tega pa ima pravna oseba tudi poslovne prostore, ki niso splošno dostopni javnosti. V teh poslovnih prostorih pa pravna oseba uživa ustavno pravico do zasebnosti,²⁹ vendar je treba ugotoviti, da se ta oblikuje v dveh poljih oziroma krogih zasebnosti, v katerih se pričakovanja pravne osebe, da se jo pusti pri miru, bistveno razlikujejo. Tako je zaradi pravne narave pravnih oseb. V širšem, zunanjem krogu te pričakovane zasebnosti pravna oseba ne more pričakovati zasebnosti, ki bi bila po svoji kvaliteti enaka zasebnosti, ki je najvišje varovana pri prostorskem vidiku zasebnosti fizičnih oseb s prvim odstavkom 36. člena Ustave. V notranjem, ožjem krogu te zasebnosti pa lahko tudi pravna oseba pričakuje enako ustavno varstvo prostorske zasebnosti kot fizična oseba.

22. Pravne osebe, na katere se nanaša ta ustavnosodna presoja, so ustanovljene z namenom opravljanja gospodarske dejavnosti. Ustava izrecno prepoveduje, da bi se gospodarska dejavnost opravljalna v nasprotju z javno koristjo (drugi stavek drugega odstavka 74. člena Ustave), prav tako pa tudi izrecno prepoveduje dejanja neloyalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco (tretji odstavek 74. člena Ustave). Te ustavne prepovedi, ki so podlaga tudi za omejitve pravice do svobodne gospodarske pobude (prvi odstavek 74. člena Ustave), zahtevajo od zakonodajalca ustrezno ukrepanje. V posameznih primerih se jim lahko glede na naravo gospodarske dejavnosti pridružijo še druge ustavne zahteve, kot npr. pooblastilo zakonodajalca, da določi pogoje in način opravljanja gospodarske dejavnosti, da bi se zagotovilo zdravo življenjsko okolje (drugi odstavek 72. člena Ustave). Da bi zakonodajalec lahko udeležil vsa navedena ustavna pooblastila, ne zadošča le, da v skladu z njimi uredi opravljanje posameznih gospodarskih dejavnosti, ampak mora zagotoviti tudi učinkovitost teh pravil v vsakdanjem življenju. Pri tem pa lahko poseže tudi v druge pravice, ki so zagotovljene pravnim osebam. Za zagotovitev učinkovitosti navedenih ustavnih pooblastil lahko zakonodajalec predvidi npr. inšpekcijsko nadzorstvo kot tudi druge oblike nadzora nad opravljanjem dejavnosti, najbolj neželene odklone od spoštovanja pravil pa praviloma tudi kazenskopravno sankcionira. Iz tega sledi, da pravne osebe ne morejo pričakovati, da država ne bo nadzirala njihovega poslovanja, da bi se zagotovilo spoštovanje navedenih in drugih ustavnih določb, pri čemer bo v tem nadzoru po potrebi tudi vstopila (na podlagi izrecnih zakonskih pravil in vnaprej določenega načina izvrševanja pooblastil pristojnih državnih organov) v širše polje prostorske zasebnosti pravnih oseb, torej tudi v njihove poslovne prostore, ki sicer niso namenjeni javnosti, so pa namenjeni opravljanju gospodarske dejavnosti. Ta zasebnost ne ustreza prostorski zasebnosti fizične osebe. Širši,

zunanj krog zasebnosti pravne osebe v njenem poslovnem prostoru zato ni varovan s prvim odstavkom 36. člena Ustave. Uživa pa v njem pravna oseba splošno varstvo zasebnosti, ki ga zagotavlja 35. člen Ustave. Posegi v to ustavno varovano pravico so tudi pri pravni osebi dopustni, če sledijo ustavno dopustnemu cilju in če so sorazmerni. Torej morajo biti ukrepi, s katerimi lahko pristojni državni organi posežejo v pravico, varovano s 35. členom Ustave, določeni z zakonom v skladu s tretjim odstavkom 15. člena in 2. členom Ustave.

23. Širšega polja zasebnosti pravnih oseb, v katerem pravna oseba iz navedenih razlogov ne more imeti pričakovani, da na podlagi pravil, ki so vnaprej določena z zakonom, vanj ne bo razmeroma redno poseženo, ni mogoče primerjati s pričakovani fizičnih oseb, ki so kot človekova pravica varovana s prvim odstavkom 36. člena Ustave. Fizična oseba je namreč zelo močno varovana v stanovanju oziroma drugih prostorih, ki jih dojema kot svoj dom in v katerih (razen v primerih, ki jih določa peti odstavek 36. člena Ustave), vselej lahko pričakuje, da se jo pusti pri miru (glej 15. točko te obrazložitve); to še posebej velja za poseganje države v pravico do njene prostorske zasebnosti. Prav temu varstvu so namenjeni drugi, tretji in četrti odstavek 36. člena Ustave. Zato je pri fizični osebi že Ustava zavarovala kakršen koli poseg v to pričakovano polje prostorske zasebnosti z izrecno zahtevo po predhodni sodni odločbi že za sam vstop v stanovanje in ne šele za njegovo preiskovanje (drugi odstavek 36. člena Ustave). Glede na povedano samega vstopa v poslovni prostor (oziroma vizualnega ogleda prostora brez odpiranja skritih predelov ter zasegov stvari in opreme, ki se v teh skritih prostorih nahajajo), ki ga opravi npr. inšpektor pri izvrševanju svoje pristojnosti, kljub temu, da vstop v poslovni prostor, ki sicer ni namenjen javnosti, ni mogoče šteti za poseg v pravico pravne osebe, varovano s prvim odstavkom 36. člena Ustave. V tem delu torej pravne osebe glede na svojo naravo, glede na namen svoje ustanovitve in delovanja ter glede na to, da ne morejo pričakovati, da država ne bo nadzirala opravljanja gospodarske dejavnosti v skladu z navedenimi ustavnimi zahtevami, ne uživajo enake stopnje ustavnega varstva kot fizične osebe. Zato tudi ni treba, da bi bili posegi v njihovo zasebnost s prostorskega vidika varovani tako kot pri fizičnih osebah.

24. Vendar pa je treba hkrati ugotoviti, da tudi pri pravni osebi obstaja ožje polje njene prostorske zasebnosti, v katerem lahko ne glede na navedeno pričakuje, da se vanj ne bo posegalo. V tem polju lahko tudi pravna oseba pričakuje, da se jo pusti pri miru, kar mora seveda veljati tudi za državo. Zato ima pravna oseba v tem delu tudi ustavno pravico do prostorske zasebnosti iz prvega odstavka 36. člena Ustave. Posegi v to ožje polje zasebnosti pravne osebe so po svoji naravi povezani z veliko intenzivnostjo posega, ki se kaže v takšnih pooblastilih pristojnega državnega organa, da ustrezajo vsebinski pojma preiskave iz drugega odstavka 36. člena Ustave. Tedaj ne gre več za to, da mora npr. osebje pravne osebe omogočiti določen omejen pregled prostorov, ampak gre za pooblastila, na katerih podlagi lahko pooblaščen osebe pristojnih državnih organov proti volji pravne osebe³⁰ izvedejo podrobno preiskavo poslovnih prostorov v njihovih skritih delih.³¹ Taka preiskava se izvede z namenom, da bi se pridobili podatki, zasegle listine in drugi nosilci podatkov, na katerih podlagi lahko pristojne osebe ocenijo, ali pravna oseba spoštuje pravna pravila, ki jih je zakonodajalec uzakonil z namenom zagotavljanja učinkovitosti ustavnih prepovedi glede opravljanja gospodarske dejavnosti. Tako poseg v zasebnost pravne osebe prestopi iz širšega v ožje polje njene zasebnosti, ki je varovano kot

²⁹ T. Keresteš in M. Repas navajata, da je pojem stanovanja in drugih prostorov iz drugega odstavka 36. člena Ustave treba razlagati široko, in sicer tako, da vanj sodijo tudi poslovni prostori, še posebej tisti, pri katerih je dostop javnosti omejen. Glej T. Keresteš, M. Repas, Nekateri ustavnopravni vidiki pooblastil Urada za varstvo konkurence, *LeXconomica – Revija za pravo in ekonomijo*, let. IV, št. 2 (2012), str. 229.

³⁰ Svobodna in neizsiljena privolitev pravne osebe v še tako podrobno preiskavo oziroma prostovoljno omogočanje vpogleda in izročitev še tako zaupnih dokumentov izključuje obveznost izpolnjevanja zahtev iz drugega do četrtega odstavka 36. člena Ustave.

³¹ Pregled podatkov, shranjenih na nekem informacijsko-komunikacijskem sredstvu, je v tem smislu vedno pregled »skritega dela«, čeprav je to sredstvo denimo lahko dostopno in vidno že pri navadnem vizualnem pregledu prostorov pravne osebe.

ustavna pravica pravne osebe s prvim odstavkom 36. člena Ustave. Zato je lahko poseg v to ustavno pravico dovoljen le na podlagi vnaprejšnje sodne odločbe, kot to zahteva drugi odstavek 36. člena Ustave. V tem pogledu namreč zasebnost pravne osebe glede na potrebo po ustavni zaščiti pred vdori ustreza tisti stopnji pričakovane prostorske zasebnosti, ki je v svojem temelju varovana pri fizičnih osebah v prvem odstavku 36. člena Ustave. Tako je predvsem od vsebine in intenzivnosti pooblastil državnega organa odvisno, ali poseg, ki je rezultat izvajanja teh pooblastil, pomeni poseg v pravico pravne osebe, varovano s prvim odstavkom 36. člena Ustave, za katerega dopustnost se zahteva, razen v primerih iz petega odstavka 36. člena Ustave, vnaprejšnja sodna odločba.

25. EKČP nima posebne določbe glede prostorskega vidika zasebnosti, ker je ta varovana s splošno določbo prvega odstavka 8. člena EKČP. Vendar tudi iz sodne prakse ESČP izhaja, da pojem »dom« iz navedene določbe EKČP v nekaterih okoliščinah vsebuje tudi pravico do spoštovanja registriranega sedeža družbe, podružnic ali drugih poslovnih prostorov.³² Drugi odstavek 8. člena EKČP, ki določa, pod kakšnimi pogoji so dopustni posegi v pravico iz prvega odstavka tega člena, sicer ne zahteva izrecno predhodne sodne odločbe.³³ Vendar pa je ESČP tudi za primere, ko je treba glede na okoliščine primera priznati pravni osebi prostorski vidik pravice iz prvega odstavka 8. člena EKČP, vzpostavilo zahtevo po predhodni sodni odločbi kot enega izmed pogojev, da se doseže sorazmernost posega, kadar je ta zelo intenziven, čeprav je hkrati dopustilo, da so posegi v to pravico pri pravnih osebah lahko močnejši kot pri fizičnih osebah.³⁴ Tako lahko ugotovimo, da je v primerih, ko pristojni državni organi z izvrševanjem zakonsko določenih pooblastil intenzivno po-

sežejo v najožje varovani krog prostorskega vidika zasebnosti pravne osebe, z vidika zahteve po predhodni sodni odločbi pred preiskavo poslovnih prostorov tako po Ustavi (drugi odstavek 36. člena) kot po EKČP (8. člen) zagotovljena v temelju enaka raven varstva ustavne pravice do prostorskega vidika zasebnosti pravne osebe. Zato je treba v tem primeru ustavnosodno presojo opraviti z vidika Ustave.

Komunikacijska zasebnost pravnih oseb

26. Komunikacijski vidik zasebnosti poleg 35. člena Ustave posebej varuje še prvi odstavek 37. člena Ustave. Tudi pri pravnih osebah prihaja do komunikacije na daljavo, ki jo pravna oseba lahko šteje kot tajno – glede katere je torej upravičena pričakovati zasebnost. Zato so tudi pravne osebe upravičene do varstva iz prvega odstavka 37. člena Ustave in so s tem upravičene terjati varstvo svoje komunikacijske zasebnosti v primerih, ko svojega komuniciranja na daljavo nočejo razkriti javnosti. Tudi ESČP je v svoji sodni praksi razširilo varstvo prvega odstavka 8. člena EKČP na pravne osebe glede elektronskih podatkov na računalniškem sistemu, ki spadajo pod konvencijski pojem »dopisovanje«.³⁵ Drugi odstavek 8. člena EKČP dovoljuje omejitve vseh vidikov pravice do zasebnosti, kadar je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, da se preprečita nered ali zločin, da se zavarujeta zdravje ali morala ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi. Torej lahko rečemo, da so z vidika EKČP dopustni posegi v pravico do zasebnosti, ki je varovana z 8. členom EKČP, z vseh vidikov, iz katerih so tudi v slovenskem ustavnem redu dopustne omejitve ustavnih pravic (tretji odstavek 15. člena Ustave).

27. Drugi odstavek 37. člena Ustave pa ima v tem pogledu do neke mere od EKČP drugačno določbo, po kateri se lahko v zakonu predpiše, »da se na podlagi odločbe sodišča za določen čas ne upošteva varstvo tajnosti pisem in drugih občil in nedotakljivost človekove zasebnosti, če je to nujno za uvedbo ali potek kazenskega postopka ali za varnost države.« Če Ustava ne bi vsebovala navedene določbe, bi bili posegi v to pravico mogoči pod enakimi pogoji, kot so splošno določeni za omejevanje pravic. To sicer še ne bi pomenilo, da za posege v to ustavno pravico pravnih oseb ni potrebna predhodna odločba sodišča, ker je Ustavno sodišče že sprejelo stališče, po katerem v primerih najtežjih posegov v pravico do zasebnosti (glede posega v pravico iz 35. člena Ustave) zahteva po sodni odločbi izhaja že iz načela sorazmernosti.³⁶ Vendar je Ustava z drugim odstavkom 37. člena zamejila možnost poseganja v pravico do komunikacijske zasebnosti tudi z vidika mogočih ciljev, ki jim zakonska ureditev posegov lahko sledi. V primerih, ki jih navaja, je namreč dopustila njeno omejevanje samo, kadar je to nujno za uvedbo ali potek kazenskega postopka ali za varnost države. Ne dopušča pa, da bi zakonodajalec določil drugačne cilje posega v pravico do komunikacijske zasebnosti, kot je npr. ekonomska blaginja države, ki jo med cilji izrecno navaja drugi odstavek 8. člena EKČP. Kadar ima Ustava strožje standarde varovanja posamezne pravice od mednarodne pogodbe, kar EKČP je, mora Ustavno sodišče svojo odločitev utemeljiti na ustavnih normah.

28. Pojem varnosti države je mogoče razložiti tako, da zajema tako državno kot javno varnost. Vprašanje pa je, kaj v ustavnopravnem pomenu zajema pojem »kazenski postopek«. Zgolj besedna razlaga drugega odstavka 37. člena Ustave bi privedla do razlage, da je imel ustavodajalec z uporabo tega pojma pred očmi le to, kar bi bilo glede na vsakokratno pozitivnopravno ureditev sankcionirano s kaznivimi dejanji. Res je tudi, da določb, ki so podlaga za

³² Glej npr. sodbo ESČP v zadevi *Société Colas Est in drugi proti Franciji*, 40. in 41. točka.

³³ ESČP je v zvezi z navedeno pravico poudarilo, da je poseg vanjo dopusten le, če je: (a) v skladu s »pravom« (*in accordance with the law*), kar pomeni, da ima ustrezen temelj v domačem pravu, ki mora biti dostopno in predvidljivo v smislu, da so njegove določbe dovolj natančne, jasne in določne, da lahko državljani vedo, pod katerimi pogoji in v kakšnih okoliščinah lahko državni organi izvršujejo zadevni ukrep, domače pravo pa mora v skladu z načelom pravne države (*rule of law*) vsebovati primerne ter učinkovite varovalke proti arbitrarnim posegom in zlorabam; b) podan eden od legitimnih ciljev iz drugega odstavka 8. člena EKČP za poseg; (c) nujen v demokratični družbi. V okviru zadnjega kriterija ESČP preverja, ali poseg ustreza pereči socialni potrebi (*pressing social need*) ter ali obstaja sorazmerje med posegom in njegovim legitimnim ciljem. Razloge za dopustnost posega iz drugega odstavka 8. člena EKČP je treba razlagati ozko in v vsakem konkretnem primeru je treba prepričljivo ugotoviti, ali je poseg potreben. Glej npr. sodbe ESČP v zadevah Chappell proti Združenemu kraljestvu z dne 30. 3. 1989, *Petri Sallinen in drugi proti Finski* z dne 27. 9. 2005 in *Buck proti Nemčiji* z dne 28. 4. 2005.

³⁴ Glej prav sodbo v zadevi *Société Colas Est in drugi proti Franciji*, 49. točka. V tej zadevi je šlo za obsežno preiskavo poslovnih prostorov pri 56 družbah, ko so preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada (telo je spadalo v izvršilno vejo oblasti) zasegli nekaj tisoč dokumentov. Kasneje je bila izvršena še ena obsežna preiskava. Preiskovalci so v poslovne prostore vstopili brez privolitve vodstva družb in (kar je dovoljevalo tedanje pravo) brez predhodne sodne odločbe. Kasneje so bili na podlagi pridobljenega materiala pri konkurenčnem regulatorju proti pritožnikom uvedeni postopki zaradi suma kršitve pravil konkurence, ki so se končali z izrekom denarne kazni, ki so jo sodišča (ob določenih spremembi zneskov kazni) potrdila. ESČP je presodilo, da je ravnanje preiskovalcev, zaradi načina, na katerega je bilo opravljeno (poglobljena, dalekosežna in obremenjujoča preiskava večjega števila prostorov), izpolnilo znake posega v dom (domicil) pritožnikov. Zakonodajala in praksa nista nudili primernih in učinkovitih varovalk proti zlorabam. Izvršilna oblast je namreč imela zelo široka pooblastila in izključno pristojnost za določitev potrebnosti, števila, trajanja in obsega preiskav. Preiskave so poleg tega potekale brez predhodne sodne odločbe in brez prisotnosti policista višjega ranga. Zaradi nesorazmernega posega je bila kršena pravica pritožnikov iz 8. člena EKČP.

³⁵ Glej sodbo ESČP v zadevi *Wieser in Bicos Beteiligungen GmbH proti Avstriji* z dne 16. 10. 2007, 45. točka.

³⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-272/98, 37. točka ob razložitve. Ustavno sodišče je ponovilo to stališče v 23. točki ob razložitve odločbe št. Up-1293/08 z dne 6. 7. 2011 (Uradni list RS, št. 60/11).

omejevanje ustavnih pravic, ni mogoče razlagati široko. Vendar pa je treba pri njihovi razlagi upoštevati tudi njihovo vsebino in njihov namen, pri tokratni presoji pa tudi naravo pravnih oseb. Drugi odstavek 37. člena Ustave omejuje cilje, zaradi katerih je dopustno poseči v komunikacijsko zasebnost, vendar ti cilji po svoji vsebini pomenijo varstvo drugih ustavnih dobrin, lahko tudi varstvo človekovih pravic. Cilji tega varstva pa ne bi mogli biti doseženi, če bi jih vselej razlagali preozko. S tem ko je ustavodajalec opredeljeval ustavno dopustne cilje, je nedvomno hotel zavarovati nekatere dobrine, za katere bi se v danih družbenih razmerah ocenilo, da narekujejo tudi kazenskopravno varstvo, zaradi česar se, seveda na podlagi vnaprejšnje odločbe sodišča, lahko poseže tudi v pravico do komunikacijske zasebnosti. Tega namena pa, ko gre za pravne osebe, zakonodajalec ne doseže nujno le z opredeljevanjem kaznivih dejanj, ampak lahko tudi z opredeljevanjem drugih družbeno visoko nevarnih ravnanj, ki jih sankcionira kaznovalno kot prekrške, kadar so ti po svoji naravi in strogosti sankcij, ki so določeni zanje, primerljivi s kaznivimi dejanji. Denarne kazni, zagrožene za prekrške pravnih oseb, so v nekaterih primerih celo višje od denarnih kazni, predvidenih za kazniva dejanja. Zato pride v poštev izhodišče, na katerega podlagi je Ustavno sodišče že razlagalo v Ustavi uporabljen pojem »kaznivo dejanje« glede na vsebino opredeljenega kaznovalnega ravnanja in teže sankcije, ki je zanj predpisana, tako da se ustavne določbe v zvezi z njim nanašajo tudi na prekrške.³⁷ Ko gre za pravne osebe, je tako predvsem od tega, ali gre za kaznovalnopravna ravnanja, ki so po svoji naravi in teži primerljiva s kaznivimi dejanji, odvisno, ali se pojem kazenskega postopka iz drugega odstavka 37. člena Ustave lahko razteza tudi nanje ali ne. Pojem kazenskega postopka v tej ustavni določbi zato, ko gre za komunikacijsko zasebnost pravnih oseb, ni vezan le na kazenski postopek, kot je uveljavljen v pozitivnopravni ureditvi, ampak pomeni, ustavnopravno gledano, postopek, ki se odvija zato, da se doseže varstvo posameznih dobrin, ki morajo biti zaradi njihovega družbenega pomena visoko varovane, kar se odraža tudi v tem, da se varujejo tudi s pomočjo kaznovalnega prava, ki v navedenem pomenu lahko zajema tudi prekrške.

29. Navedeno pomeni, da je treba pri presoji dopustnosti posega v ustavno pravico pravnih oseb do komunikacijske zasebnosti iz prvega odstavka 37. člena Ustave najprej presoditi, ali ta sledi ustavno dopustnemu cilju iz drugega odstavka navedene ustavne določbe. Če mu sledi, je poseg lahko dopusten le na podlagi odločbe sodišča, ki jo drugi odstavek 37. člena izrecno zahteva. Za ustavna zahteva mora veljati tudi za pravne osebe. Z vnaprejšnjo sodno odločbo se namreč preprečujejo samovoljno ravnanje državne oblasti in njene morebitne zlorabe. Pred tem, kot je bilo poudarjeno že v 20. točki obrazložitve te odločbe, pa morajo biti varovane tudi pravne osebe. Glede na to, da je komunikacijska zasebnost strožje varovana po 37. členu Ustave od varstva, ki ga zagotavlja 8. člen EKČP, je treba ustavnosodno presojo tudi s tega vidika opraviti na podlagi Ustave in ne na podlagi EKČP.

³⁷ V odločbi št. Up-120/97 z dne 18. 3. 1999 (Uradni list RS, št. 31/99, in OdlUS VIII, 126) je Ustavno sodišče sprejelo stališče, da »morajo biti tudi obdolžencu v postopku o prekršku zagotovljena temeljna jamstva poštenega postopka, da pa je raven zagotovljenih pravic lahko v primeru lažjih kršitev z manj hudimi posledicami za kaznovano osebo nižja od tiste, ki je zagotovljena v kazenskem postopku«. Kriterij za presojo, ali je bil obdolžencu v postopku o prekršku zagotovljen pošten postopek, je jamstvo enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave v zvezi z 29. členom Ustave o pravnih jamstvih v kazenskem postopku (tako Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-295/05 z dne 19. 6. 2008, Uradni list RS, št. 73/08, in OdlUS XVII, 44). Glede ustavne zahteve po *lex certa* za prekrške glej npr. odločbo št. Up-456/10, U-I-89/10 z dne 24. 2. 2011 (Uradni list RS, št. 26/11).

B. – III.

Presoja prvega stavka prvega odstavka 28. člena ZPOmK-1

a) Izpodbijana ureditev

30. Izpodbijana določba ZPOmK-1 je umeščena v 3. poglavje 2. poglavja V. dela ZPOmK-1, ki ima naslov Preiskovalni postopek. ZPOmK-1 sicer ureja omejevalna ravnanja, koncentracije podjetij, oblastna omejevanja konkurence in ukrepe za preprečitev omejevalnih ravnanj in koncentracij, ki bistveno omejujejo učinkovito konkurenco, kadar povzročijo ali lahko povzročijo učinke na ozemlju Republike Slovenije (prvi odstavek 1. člena ZPOmK-1). ZPOmK-1 se v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL L 1, 4. 1. 2003 – v nadaljevanju Uredba št. 1/2003) uporablja tudi za kršitve 101. in 102. člena PDEU³⁸ (drugi odstavek 4. člena ZPOmK-1).³⁹ Agencija namreč ni pristojna le za nadzor nad izvajanjem ZPOmK-1, pač pa tudi za nadzor spoštovanja obeh navedenih členov PDEU (prvi odstavek 12. člena ZPOmK-1). Preiskovalni postopek je del postopka pri omejevalnih ravnanjih (torej omejevalnih sporazumih in zlorabah prevladujočega položaja), ki so sicer opredeljena v 6. do 9. členu ZPOmK-1 oziroma v 101. in 102. členu PDEU. Agencija namreč lahko izda sklep o uvedbi postopka po uradni dolžnosti, kadar izve za okoliščine, iz katerih izhaja verjetnost kršitve 6. ali 9. člena ZPOmK-1 ali 101. ali 102. člena PDEU (23. člen ZPOmK-1). V preiskovalnem postopku, ki je namenjen ugotavljanju obstoja omejevalnih ravnanj, ima Agencija na voljo več preiskovalnih instrumentov. Poleg zahteve za posredovanje podatkov po 27. členu ZPOmK-1 je najpomembnejša prav preiskava v podjetju, proti kateremu se vodi postopek, ki je urejena predvsem v 28. in 29. členu ZPOmK-1. Preiskava je glavno orodje za odkrivanje dokazov, povezanih z najhujšimi kršitvami konkurenčnega prava, kot so na primer karteli in zlorabe prevladujočega položaja.⁴⁰ Številne določbe ZPOmK-1 o preiskovalnem postopku pri omejevalnih ravnanjih – tudi 28. in 29. člen ZPOmK-1 – se smiselno uporabljajo tudi za postopek pri koncentracijah (glej 47. do 49. člen ZPOmK-1).

31. Člen 28 ZPOmK-1 določa, da Agencija izda sklep o preiskavi v podjetju,⁴¹ proti kateremu se vodi postopek.⁴² Poleg tega določa obvezne sestavine sklepa o preiskavi (predmet in namen preiskave, datum začetka preiskave, ime pooblaščenca osebe, ki bo vodila preiskavo, obseg pooblastil Agencije in opozorilo o zagroženih denarnih kazni zaradi zavračanja sodelovanja ali oviranja preiskave), način njegove vročitve podjetju (na začetku opravljanja preiskave, lahko hkrati z vročitvijo sklepa o uvedbi postopka) in to, da zoper ta sklep ni neposrednega sodnega varstva.⁴³ Preiskave poslovnih prostorov oziroma sta-

³⁸ Kakor je po uveljavitvi PDEU treba (na vseh mestih) razumeti besedilo ZPOmK-1, ki dobesedno govori o »81. in 82. členu Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti«.

³⁹ Člen 2 ZPOmK-1 določa, da ZPOmK-1 ureja postopek in pristojnost za izvajanje Uredbe št. 1/2003 in Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L 24, 29. 1. 2004 – Uredba št. 139/2004).

⁴⁰ T. Bratina v: P. Grilc (red.), Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1) s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2009, str. 314.

⁴¹ Preiskavo je glede na prvo alinejo drugega odstavka 29. člena ZPOmK-1 mogoče opraviti na sedežu podjetja, proti kateremu se vodi postopek, in na drugem kraju, na katerem to podjetje opravlja dejavnost in posle, iz katerih izhaja verjetnost kršitve pravil konkurence. Kar velja za podjetje, proti kateremu se vodi postopek, velja tudi za podjetje, ki deluje po njegovem pooblastilu.

⁴² Postopek nadzora se uvede s posebnim sklepom (23. člen ZPOmK-1), ki po prvem odstavku 24. člena ZPOmK-1 vsebuje opis dejanja, ki je razlog za uvedbo postopka, navedbo določb zakona, za katere je izkazana verjetnost kršitve, in obrazložitev razlogov za uvedbo postopka.

⁴³ Sklep o preiskavi se lahko izpodbija v postopku sodnega varstva zoper odločbo Agencije (druga alineja tretjega odstavka 55. člena ZPOmK-1).

novanj »tretjih« fizičnih oziroma pravnih oseb (pri podjetju, proti kateremu se ne vodi postopek, ali v stanovanjskih prostorih članov organov vodenja podjetja ali nadzora, zaposlenih ali drugih sodelavcev podjetja, proti kateremu se vodi postopek) pa ne more odrediti Agencija sama, ampak mora zanjo pridobiti skladno s prvim odstavkom 33. člena ZPOmK-1 odredbo pristojnega sodišča.

b) Pooblastila Agencije

32. Člen 29 ZPOmK-1 ureja, kdo in kdaj lahko opravlja preiskavo, predvsem pa našteva pooblastila pooblaščenih oseb pri opravljanju preiskave. Pooblaščenice osebe lahko opravljajo preiskavo tudi proti volji podjetja (četrti odstavek 29. člena ZPOmK-1),⁴⁴ pri čemer smejo vstopiti in pregledati prostore, zemljišča in prevozna sredstva, pregledati poslovne knjige in drugo dokumentacijo v zvezi s poslovanjem podjetja, ne glede na nosilce, na katerih se nahajajo podatki, odvzeti ali pridobiti kopije ali izvlečke iz poslovnih knjig in druge dokumentacije v kakršni koli obliki, za čas trajanja preiskave zapečatiti vse poslovne prostore ter poslovne knjige in drugo dokumentacijo, za omejen čas zaseči predmete ter listine, zahtevati ustna in pisna pojasnila od predstavnikov in zaposlenih podjetja v zvezi s predmetom in namenom preiskave, pregledati listine, s katerimi lahko ugotovijo istovetnost oseb, in opraviti druga dejanja, ki so v skladu z namenom preiskave. Iz preiskave je izključena le komunikacija med podjetjem, zoper katero se izvaja preiskava, in njegovim odvetnikom v obsegu, v katerem se nanaša na ta postopek. Člen 32 ZPOmK-1 ureja poseben postopek reševanja spora med Agencijo in podjetjem glede obstoja takšne privilegirane komunikacije, v katerem odloča Upravno sodišče.

33. Za ureditve preiskave v podjetju, proti kateremu se vodi postopek, ki jo samostojno odredi Agencija, ki ni sodišče, so torej značilna široka in intenzivna pooblastila Agencije. Med preiskovalnimi dejanji ni hierarhije in Agencija lahko prosto izbira med njimi ter v skladu s sklepom o preiskavi uporabi enega ali več zakonskih ukrepov. Preiskati je dopustno prostore, ki so (kakor koli) povezani z dejavnostjo in posli, iz katerih izhaja verjetnost kršitve konkurenčnega prava. Ni treba, da bi se v sklepu o preiskavi natančno navedlo, katere dokumente želijo pooblaščenice osebe pregledati, saj pogosto Agencija niti ne more vedeti, s katerimi dokumenti podjetje sploh razpolaga. Pooblaščenice osebe imajo pravico aktivno iskati potencialno ugodne dokumente po preiskovanih prostorih.⁴⁵ Iz namena zakonodajalca, da se dajo Agenciji učinkovita in zadostna pooblastila, je razvidno, da sme Agencija na silo vstopiti v prostore podjetja, ki niso prosto dostopni javnosti, na sedežu ali drugem kraju (podružnica, poslovalnica itd.), in te prostore pregledati, torej tudi odpirati omare, predale, sefe, zaprte škatle, oziroma narediti vse, kar je treba, da bi se dosegel namen preiskave. Agencija sme tudi pregledovati poslovne knjige in druge listine v zvezi s poslovanjem podjetja, ne glede na nosilce, na katerih se podatki nahajajo, ter narediti kopije oziroma izvlečke (kar velja tudi za poslovna pisma, na računalniku ali na telefonu shranjeno elektronsko pošto oziroma sporočila SMS, najrazličnejše druge oblike sporočanja, shranjene v informacijskih sistemih podjetja ali dostopne preko njih itd.). Preiskovalna pooblastila Agencije so torej taka, da ima Agencija na njihovi podlagi možnost pregledati celotno notranjo sfero podjetja, tako da preiskovalcem nič ne ostane skrito. To pa presega vpogled v listine in njihovo pridobitev, ki jih mora pravna oseba že na podlagi številnih zakonskih določb predložiti pristojnim državnim organom pri izvrševanju nadzora nad njenim poslovanjem.

⁴⁴ Če podjetje ne dovoli vstopa v prostore ali ga ovira ali ne dovoli dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije ali ga ovira ali kako drugače ovira preiskavo ali če se to utemeljeno pričakuje, lahko pooblaščenice oseba vstopi v prostore ali dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije proti volji podjetja ob pomoči policije (prvi odstavek 31. člena ZPOmK-1). Za oviranje in preprečevanje preiskave so predvidene visoke denarne kazni v skladu z drugim do petim odstavkom 31. člena ZPOmK-1.

⁴⁵ T. Bratina, M. Kocmut v: P. Grilc (red.), nav. delo, str. 325–328.

Hkrati Agencija samostojno odloča o številu potrebnih preiskav in o tem, katere prostore podjetij je treba preiskati.

34. Preiskava je mogoča vedno, ko je podan sum obstoja omejevalnih ravnanj po ZPOmK-1. Preiskave sicer ni mogoče izvesti, preden ni proti podjetju uveden postopek nadzora, za to pa je potrebno, da Agencija izve za okoliščine, iz katerih izhaja »verjetnost kršitve« 6. ali 9. člena ZPOmK-1 oziroma 101. ali 102. člena PDEU (23. člen ZPOmK-1). Poleg tega prva alineja drugega odstavka 29. člena ZPOmK-1 določa, da se preiskava opravi tam, kjer podjetje opravlja dejavnost in posle, iz katerih izhaja »verjetnost kršitve«. To določbo je treba razlagati tako, da se preiskava opravi tam, kjer je verjetno, da bo mogoče najti ustrezne dokaze o kršitvi.⁴⁶ S preiskavami iz 28. in 29. člena ZPOmK-1 je mogoče zbrati podatke, ki omogočajo odkrivanje in odpravljanje omejevalnih ravnanj. Razumno je pričakovati, da so dokazi o obstoju omejevalnih sporazumov in zlorab prevladujočega položaja skriti v prostorih, ki niso dostopni javnosti, ter v pisni in elektronski dokumentaciji podjetij.

c) Pravna narava postopka pred Agencijo

35. Predlagatelj in Agencija zatrjujeta, da je postopek, v katerem se izvajajo navedena pooblastila Agencije, po svoji naravi kaznovalni postopek. ZPOmK-1 v bistvu ureja dve različni vrsti postopkov glede ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava. Na eni strani ureja postopke, kakršni so bili izvedeni v primerih, ki jih je Vrhovno sodišče prekinilo in zahtevalo oceno ustavnosti zakona in ki v celoti potekajo po določbah ZPOmK-1, na drugi strani pa postopke o prekršku, ki potekajo po določbah VIII. dela Zakona v skladu z ZP-1, medtem ko ZPOmK-1 o teh prekrškovnih postopkih vsebuje le nekaj specialnih določb. Na podlagi tega bi bilo mogoče sklepati, da postopki ugotavljanja kršitev konkurenčnega prava, ki potekajo v celoti po ZPOmK-1, po svoji naravi niso kaznovalni postopki.⁴⁷ Mogoče bi jih bilo opredeliti kot posebne postopke nadzora ravnanja subjektov na trgu, ki jih izvaja specializirani organ, tj. Agencija. Vendar je treba hkrati ugotoviti, da je po prvem odstavku 12. člena ZPOmK-1 Agencija pristojna za nadzor nad izvajanjem ZPOmK-1 ter »81. in 82. člena Pogodbe o Evropski skupnosti« (zdaj 101. in 102. člena PDEU) in da je Agencija po drugem odstavku 12. člena ZPOmK-1 tudi prekrškovni organ, ki odloča o prekrških zaradi kršitve določb ZPOmK-1 in PDEU. Kot prekrškovni organ Agencija nima diskrecije nad uvedbo prekrškovnih postopkov, ampak mora v primerih, ko bo ugotovila pri izvajanju svojih pristojnosti tudi obstoj znakov prekrška, izvesti tudi prekrškovni postopek. Podatki, pridobljeni na podlagi sklepa o uvedbi preiskave, bodo tako redno uporabljeni v dveh postopkih pred istim organom, ki se po svoji pravni naravi sicer razlikujeta, obravnavata pa ista dejanska stanja.⁴⁸

36. Nadzorna pooblastila Agencije so usmerjena v odpravo protipravnega stanja in v ponovno vzpostavitev skladnosti trga s pravili konkurence. Agencija v svojem postopku obravnave omejevalnih ravnanj po uradni dolžnosti ugotavlja obstoj kršitve prepovedi sklepanja omejevalnih sporazumov in kršitve prepovedi zlorabe prevladujočega položaja (23. člen

⁴⁶ Poleg navedenega je treba ZPOmK-1 (ustavnoskladno) razlagati tako, da preiskave ni dopustno odrediti in izvesti, če je ugodne podatke mogoče pridobiti na blažji način, zlasti z zahtevo za posredovanje podatkov po 27. členu ZPOmK-1.

⁴⁷ Ustavno sodišče je že poudarilo, da ni mogoče vsake opredelitve prepovedanih ravnanj in sankcij za kršitev te prepovedi šteti za opredelitve kaznivih dejanj, za kar bi morala biti izpolnjena vsebinska jamstva, ki jih Ustava posebej določa za kazniva dejanja. Prav tako odločanja o izrekanju sankcij za kršitve teh prepovedi ni mogoče vedno šteti za kazenski postopek, v katerem bi zato morala biti izpolnjena vsa ustavna procesna jamstva, ki se posebej nanašajo na kazenski postopek (glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-145/03 z dne 23. 6. 2005, Uradni list RS, št. 69/05, in OdlUS XIV, 62).

⁴⁸ Na primer tako iz prve in druge alineje prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1 izhaja, da sta sklenitev omejevalnega sporazuma in zloraba prevladujočega položaja, torej omejevalni ravnanji iz 6. in 9. člena ZPOmK-1, tudi prekrška.

ZPOMK-1), izvaja pa tudi postopke v zvezi s presojami koncentracij (11. člen ZPOMK-1). V postopku nadzora ima Agencija široka pooblastila, saj lahko z odločbo ugotovi obstoj kršitve prepovedi sklepanja omejevalnih sporazumov in kršitve prepovedi zlorabe prevladujočega položaja ter od podjetja zahteva, naj s kršitvijo preneha, podjetju lahko naloži ukrepe, ki jih šteje kot primerne, da se odpravijo navedena kršitev in njene posledice, lahko sprejme zaveze za odpravo protipravnega stanja, ki jih prostovoljno predlaga podjetje (37. in 39. člen ZPOMK-1), prav tako pa sme prepovedovati koncentracije, ki so neskladne s pravili konkurence, zahtevati odpravo učinkov protipravnih koncentracij in sprejemati predlagane korektivne ukrepe, ki lahko odpravijo resen sum o skladnosti koncentracije s pravili konkurence (50., 51. in 53. člen ZPOMK-1). Postopek nadzora po ZPOMK-1 torej v svojem temelju v veljavni zakonski ureditvi sam po sebi ni urejen kot kaznovalni postopek. Nadzor nad zakonitostjo odločanja Agencije v tem postopku je dan Vrhovnemu sodišču (56. člen ZPOMK-1) v posebnem sodnem postopku, v katerem se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja upravni spor, kolikor ZPOMK-1 tudi sam ne vsebuje nekaterih posebnih določb, ki ta postopek urejajo drugače.

37. V prekrškovnem postopku Agencija izreka globo kot represivni ukrep, ki ima generalno in specialno-preventivne ter retributivne namene (torej je kaznovalna sankcija). Pri tem je višina globe, ki jo lahko izreče, visoka. Zoper odločitve Agencije v prekrškovnih postopkih je zagotovljen sodni nadzor z zahtevo za sodno varstvo pred pristojnim sodiščem po določbah ZP-1. Tako je videti, da sta postopek nadzora in prekrškovni postopek po ZPOMK-1 formalnopravno ločena postopka. Vendar ju vodi isti organ (Agencija), nanašata se na ista dejanska stanja,⁴⁹ dokazi, pridobljeni v preiskovalnem postopku (tudi na podlagi sklepa o preiskavi), ki je faza postopka nadzora, pa se bodo redno in pričakovano uporabljali tudi v prekrškovnem postopku.⁵⁰ Še več, utegnejo najti celo pot v kazenski postopek.⁵¹ Tako se bo preiskava v primerih, ko Agencija ob izvajanju pooblastil iz 29. člena ZPOMK-1 ugotovi tudi znake prekrška, nadaljevala v postopku o prekršku, torej v kaznovalnem postopku, v njej pridobljeni dokazi pa bodo lahko celo podlaga za uvedbo kazenskega postopka. Zato ni tako pomembno, ali je postopek, ki ga je prekinil predlagatelj pred vložitvijo zahteve, sam po sebi kaznovalni postopek,⁵² ampak je odločilno to, da bodo podatki in dokazi, pridobljeni s preiskavo, izvedeno na podlagi pooblastil iz 29. člena ZPOMK-1, podlaga vseh navedenih postopkov, v nadaljevanju bo to največkrat postopek o prekršku, ki ga vodi Agencija po uradni dolžnosti. Zato je treba navedena pooblastila Agencije presojati kot pooblastila, ki so državnemu organu dana za izvedbo kaznovalnega postopka, glede na mogočo uporabo pridobljenih dokazov v kazenskem postopku pred pristojnim sodiščem, tudi za izvedbo kazenskega postopka. Učinkovita izvedba postopka nadzora po ZPOMK-1 v fazi

⁴⁹ Glej prejšnjo opombo.

⁵⁰ Nadzorni postopek praviloma predhodi prekrškovnemu. V njem se zberejo obsežni podatki o poslovanju podjetja, ki je tako tudi opozorjeno, da javna oblast išče dokaze o njegovih protipravnih ravnanjih. Če se ti dokazi kasneje ne bi uporabili v prekrškovnem postopku, si je težko predstavljati, kako bi Agencija pridobila enakovredne (ali sploh kakršne koli) druge dokaze, zadostne za izrek kaznovalne sankcije.

⁵¹ Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo – KZ-1) v 225. členu ureja kaznivo dejanje protipravnega omejevanja konkurence, ki ga zagreši, kdor pri opravljanju gospodarske dejavnosti v nasprotju s predpisi, ki urejajo varstvo konkurence, krši prepoved omejevalnih sporazumov med podjetji, zlorabi prevladujoči položaj enega ali več podjetij ali ustvari prepovedano koncentracijo podjetij in s tem prepreči ali pomembno ovira ali izkrivlja konkurenco v Republiki Sloveniji ali na trgu EU ali njenem pomembnem delu, ali pomembno vpliva na trgovino med državami članicami, kar ima za posledico veliko premoženjsko korist za to podjetje ali za ta podjetja ali veliko premoženjsko škodo za drugo podjetje,

⁵² Glede na predstavljeno pozitivnopravno ureditev to ni kaznovalni postopek, kljub drugačnemu zatrevanju predlagatelja.

preiskave je namreč tudi nujen pogoj za uspešno sankcioniranje zaradi prekrška, s katerim je pravna oseba kršila pravila konkurence,⁵³ in morebiti celo zaradi kaznivega dejanja.⁵⁴

d) Presoja skladnosti z ustavnima pravicama do prostorske in komunikacijske zasebnosti

38. Preiskava, kot jo ureja ZPOMK-1 v 28. in 29. členu, po svoji vsebini ustreza pojmu preiskave, kot ga uporablja tudi Ustava v drugem odstavku 36. člena. Takšna preiskava pomeni invaziven poseg v pravico podjetij, proti katerim se vodi postopek, iz prvega odstavka 36. člena Ustave. Glede na intenzivnost preiskave se z njo posega v najožje polje pravice do prostorske zasebnosti. Zato mora za njeno omejevanje veljati ustavna zahteva po vnaprejšnji sodni odločbi iz drugega odstavka 36. člena Ustave. Glede na pooblastilo Agencije, da preiskuje tudi vse nosilce podatkov in komunikacijo, zabeleženo na njih, pa pomeni preiskava tudi poseg v pravico podjetij, ki jo zagotavlja prvi odstavek 37. člena Ustave. Torej izpodbijana ureditev pomeni poseg v pravico, ki varuje prostorski in komunikacijski vidik zasebnosti pravnih oseb. Pri tem je treba ponovno opozoriti (glej 17. in 20. točko obrazložitve te odločbe) na to, da sta ti ustavni pravici pravnih oseb sicer varovani z Ustavo, vendar pa manj intenzivno kot zasebnost fizičnih oseb. Ustavodajalec tega vrednostnega izhodišča iz 36. in 37. člena Ustave ni izkoristil za to, da bi postavil blažje temeljne formalne pogoje za posege države v ti ustavni pravici pravnih oseb. Nižja stopnja varstva pravnih oseb bi se tako lahko odražala – v primerjavi s fizičnimi osebami – predvsem v blažjih pogojih za odreditev posega (glede stopnje suma, razlogov za poseg itd.) tako na abstraktni ravni kot v konkretnih postopkih, v možnosti odreditve bolj invazivnih in dolgotrajnih posegov ipd. Ne more pa se to nižanje ustavnega varstva odražati v opustitvi zahteve po sodni odločbi, prav zaradi namena, zaradi katerega je ta ustavna zahteva postavljena. Vnaprejšnja dovolitev posega v ustavno pravico, ki jo sprejme neodvisno in nepristransko sodišče, je, kot je bilo že poudarjeno (glej 29. točko obrazložitve te odločbe), v preprečitvi zlorab in v spoštovanju enakega pravnega obravnavanja vseh subjektov. Pred samovoljnimi posegi države morajo biti varovane tudi pravne osebe.

39. Ustava predvideva sodno odločbo kot enega od pogojev za dopustnost obeh posegov, pri čemer dovoljuje izjemo od tega le v petem odstavku 36. člena Ustave.⁵⁵ Prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOMK-1 ni zakonska določba, ki bi po tem pooblastilu ustavodajalca podrobneje urejala pogoje nujnega prijetja storilcev kaznivih dejanj ter zavarovanja ljudi in premoženja v stanovanjih in drugih tujih prostorih. Zato za tokratno ustavnosodno presojo peti odstavek 36. člena Ustave ni upošteven. Odločilno je to, da prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOMK-1 določa, da posege v prostorsko zasebnost podjetij odredi Agencija, ne pa sodišče, tudi tedaj, ko so taki posegi odrejeni in izvršeni proti volji pravnih oseb.⁵⁶ To pa je

⁵³ Ti prekrški so primerjalno izrazito težki in resni, na kar kažejo tudi zagrožene globe iz 73. in 74. člena ZPOMK-1.

⁵⁴ Ustavno sodišče je tako npr. glede privilegija zoper samooobtožbo v odločbi št. Up-1293/08 že sprejelo stališče, da se njegov domet razteza na vse tiste postopke, v katerih se pod krinko inšpekcijskega ali nadzornega postopka *de facto* izvaja kazenska preiskava oziroma v katerih je dejavnost uradnih oseb usmerjena v zbiranje podatkov za kasnejši kazenski postopek.

⁵⁵ Navedena ustavna določba dovoljuje, da zakon podrobneje določi pogoje, pod katerimi sme uradna oseba brez odločbe sodišča vstopiti v tuje stanovanje ali druge prostore in tam izjemoma brez navzočnosti prič opraviti preiskavo, če je to neogibno potrebno, da lahko neposredno prime storilca kaznivega dejanja ali da se zavarujejo ljudje in premoženje.

⁵⁶ Če podjetje ne dovoli vstopa v prostore ali ga ovira ali ne dovoli dostopa do poslovnih knjig ali druge dokumentacije ali ga ovira ali kako drugače ovira preiskavo ali če se to utemeljeno pričakuje, lahko Agencija vstopi v prostore ali dostopi do poslovnih knjig ali druge dokumentacije proti volji podjetja ob pomoči policije. Stroške vstopa ali dostopa in morebitno škodo krije podjetje (prvi odstavek 31. člena ZPOMK-1).

v nasprotju z izrecno zahtevo iz drugega odstavka 36. člena Ustave, ki za take primere zahteva predhodno sodno odločbo. Pri izvajanju teh pooblastil bo glede na stopnjo njihove invazivnosti, ki Agenciji dovoljuje popolno preiskavo poslovnih prostorov pravne osebe in stvari v njih, Agencija že po naravi stvari posegla tudi v ožji krog prostorske zasebnosti pravne osebe. Zato je treba pritrditi predlagatelju, da izpodbijana določba v neskladju z drugim odstavkom 36. člena nedopustno omejuje ustavno pravico, zagotovljeno v prvem odstavku 36. člena Ustave, in je z njo v neskladju.

40. Izpodbijana zakonska določba dovoljuje tudi posege pooblaščenih oseb v pravico, ki jo tudi pravni osebi zagotavlja prvi odstavek 37. člena Ustave. Glede na navedeno v 27. in 36. točki obrazložitve te odločbe je treba ugotoviti, da posegi v to pravico z izvajanjem pooblastil Agencije iz 29. člena ZPOmK-1 sledijo ustavno dopustnemu cilju. Pod pojem kazenskega postopka iz drugega odstavka 37. člena Ustave je namreč na podlagi razlogov iz navedenih točk obrazložitve te odločbe mogoče uvrstiti tudi postopek, ki ga Agencija izvaja s preiskavo, katere ustavna dopustnost je predmet te presoje. Vendar pa je ureditev, ki Agenciji dovoljuje izvedbo te preiskave brez predhodne sodne odločbe, ki jo drugi odstavek 37. člena Ustave izrecno zahteva, ko gre za posege v komunikacijsko zasebnost, neskladna z navedeno določbo, s tem pa tudi v neskladju s pravico iz prvega odstavka 37. člena Ustave.

e) Ugotovitev protiustavnosti in način izvršitve odločbe

41. Po izpodbijani zakonski določbi je dopustno, da Agencija z izvajanjem pooblastil iz 29. člena ZPOmK-1 lahko poseže v prostorsko in komunikacijsko zasebnost pravne osebe, ne da bi imela za take posege, ki bi se odvili proti volji pravne osebe, vnaprejšnje dovoljenje sodne oblasti. Pri zakonski ureditvi teh posegov bi lahko zakonodajalec v skladu s stališči iz te odločbe določil nekatere nižje standarde varstva ustavnih pravic pravne osebe do zasebnosti (glej 38. točko obrazložitve te odločbe), vendar bi moral pri tem upoštevati, da v primerih, ko se s preiskavo posega v prostorsko in komunikacijsko zasebnost pravnih oseb proti njihovi volji, ne bi smel opustiti zahteve po vnaprejšnji sodni odločbi. ZPOmK-1 v tem pogledu tako ne vsebuje ureditve, ki jo zahteva Ustava za zagotovitev navedenih ustavnih pravic pravnih oseb, zato je Ustavno sodišče v skladu s prvim odstavkom 48. člena ZUstS ugotovilo protiustavnost izpodbijane zakonske določbe in zakonodajalcu določilo rok za njeno odpravo (1. in 2. točka izreka). Glede na predstavljena izhodišča mora zakonska ureditev hkrati spoštovati navedene ustavne pravice pravnih oseb⁵⁷ in zagotoviti varstvo pomembnih ustavno varovanih dobrin, ki imajo svoj temelj v ustavnih določbah, zlasti v tistih, ki prepovedujejo opravljanje gospodarske dejavnosti v nasprotju z javno koristjo (drugi stavek drugega odstavka 74. člena Ustave), prepovedujejo dejanja nelojalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco (tretji odstavek 74. člena Ustave), ter zahtevajo zagotavljanje učinkovitosti 101. in 102. člena PDEU (tretji odstavek 3.a člena Ustave). Gre za kompleksno pravno ureditev, ki jo mora sprejeti zakonodajalec, da zagotovi ravnovesje navedenih ustavnih dobrin. Zato je Ustavno sodišče v skladu z drugim odstavkom 40. člena ZUstS odločilo, da se do odprave ugotovljene protiustavnosti še naprej uporablja prvi stavek prvega odstavka 28. člena ZPOmK-1 (3. točka izreka). To pomeni, da je v njem Agencija imela in ima še vedno (vse do odprave

⁵⁷ Glede ureditve preiskav, ki jih na podlagi prava EU opravlja Evropska komisija, v primeru upiranja podjetja, kadar nacionalno pravo zahteva predhodno sodno odločbo (ta položaj dopuščata šesti in sedmi odstavek 20. člena Uredbe št. 1/2003), bo moral zakonodajalec upoštevati tudi razdelitev pristojnosti med Evropsko komisijo in nacionalnim sodiščem iz osmega odstavka 20. člena Uredbe št. 1/2003. Glej tudi sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi *Roquette Frères SA proti Directeur général de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes*.

ugotovljene protiustavnosti) zakonito podlago za opravljanje ustreznih preiskav, kar bo moralo pri presoji ustavnosti in zakonitosti njenega dela upoštevati tudi pristojno sodišče.

B. – IV.

Presoja 54., 56., 57., 59. in 61. člena ZPOmK-1 a) Skladnost s pravico do pritožbe

42. Predlagatelj zatrjuje neskladje členov 54, 56, 57, 59 in 61 ZPOmK-1 iz 4. poglavja V. dela ZPOmK-1 (Sodno varstvo) s pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave. Predlagatelj meni, da je mogoče sodno varstvo v skladu z navedeno pravico doseči le v sporu polne jurisdikcije, v katerem bi prvostopenjsko Upravno sodišče presojalo tako pravna kot dejanska vprašanja, v katerem stranke ne bi bile prekludirane glede navajanja novih dejstev in dokazov ter v katerem bi bila zoper odločitve prvostopenjskega sodišča zagotovljena pravica do pritožbe.

43. Iz pravice do pravnega sredstva, zagotovljene s 25. členom Ustave (pravica do pritožbe oziroma do drugega pravnega sredstva), izhaja dolžnost zakonodajalca, da spoštuje načelo instančnosti, katerega bistvena vsebina je v tem, da lahko organ druge stopnje presoja odločitev prvostopenjskega organa z vidika vseh vprašanj, ki so pomembna za odločitev o pravici in obveznosti.⁵⁸ Funkcijo drugega pravnega sredstva v smislu 25. člena Ustave lahko opravlja tudi pravno sredstvo, s katerim se sproži sodni postopek, če ustreza navedenim ustavnim zahtevam.⁵⁹

44. Ustavno sodišče je torej že sprejelo stališče, da lahko funkcijo pravnega sredstva pod določenimi pogoji⁶⁰ opravi zahteva za preizkus odločbe specializiranega državnega organa v sodnem postopku.⁶¹ Če je v sodnem postopku, ki hkrati opravlja funkcijo pravnega sredstva, dovoljeno uveljavljati vse pravne in dejanske vidike zadeve, takšna ureditev ni v neskladju s 25. členom Ustave. Takšno sodno odločanje je v postopku pred Upravnim sodiščem po izpodbijanih določbah zagotovljeno. Upravno sodišče lahko v okviru tožbenih razlogov brez omejitev preverja pravilnost in popolnost ugotovitve dejanskega stanja, ki ga je ugotovila Agencija (nanj ni vezano), čeprav tako ugotovljenih napak ne more samo dokončno sanirati in s sodbo odločiti o stvari. Upravno sodišče ima v postopku sodnega varstva po ZPOmK-1 zadostna pooblastila za to, da preveri odločitev Agencije z vidika vseh vprašanj, ki so pomembna za odločitev o pravici oziroma obveznosti, oziroma glede obstoja dejanskih, materialnopravnih ali postopkovnih napak. Upravno sodišče nato vsebinsko⁶² (na podlagi vsebinske analize in presoje) odloči o pravilnosti izpodbijanega akta Agencije, ne glede na to, ali tožbo kot neutemeljeno zavrne, izpodbijani akt odpravi in vrne zadevo Agenciji v ponoven postopek, izpodbijani akt odpravi in s sodbo samo odloči o stvari, s sklepom izreče akt Agencije za ničen, ali v primeru molka Agencije tej naloži, kakšen upravni akt naj izda, oziroma ji, če odločba ni bila vročena, naloži vročitev odločbe (glej člene 63 do 65 in 67 do 69 ZUS-1). Členi 54, 56 in 59 ZPOmK-1 zato ne omejujejo pravice do pritožbe in z njo niso v neskladju. Ker je pravica do pravnega sredstva v tem primeru že zagotovljena, ureditev, ki ne predvideva pritožbe zoper odločitev Upravnega sodišča (61. člen ZPOmK-1), tudi ni v neskladju z navedeno določbo

⁵⁸ Sklep Ustavnega sodišča št. U-I-309/94 z dne 16. 2. 1996 (OdlUS V, 21).

⁵⁹ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-219/03 in št. U-I-56/06 z dne 15. 3. 2007 (Uradni list RS, št. 29/07, in OdlUS XVI, 21).

⁶⁰ Če se s pravnim sredstvom pred sodiščem še vedno zagotavlja temeljni namen instančnosti, kot ga zagotavlja pravica iz 25. člena Ustave – to je, da je to pravno sredstvo po svoji naravi enako učinkovito, kot bi bila pritožba zoper odločitev specializiranega organa.

⁶¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-219/03.

⁶² Seveda le na podlagi tožbe, ki izpolnjuje vsebinske predpostavke za obravnavo.

Ustave, ker ta ne zagotavlja še nadaljnje pravice do pravnega sredstva, ko je to enkrat že izčrpano.⁶³

b) Skladnost s pravico do sodnega varstva

45. Kolikor predlagatelj zatrjuje, da bi moral biti sodni postopek urejen tako, da bi se odvijal kot t. i. spor polne jurisdikcije, pa je treba njegovo zatrjevanje razumeti kot očitek neskladnosti s prvim odstavkom 23. člena Ustave. Dokler se odločitev Agencije preizkuša z vseh dejanskih in pravnih vidikov, ki jih ima pravna oseba pravico uveljavljati v postopku pred Vrhovnim sodiščem, kot je obrazloženo v prejšnji točki obrazložitve, zakonska ureditev ne posega v pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave. Drugačno stališče bi namreč pomenilo, da je tudi zakonska ureditev ZUS-1, ki ureja sodno varstvo na primerljiv način, protiustavna z vidika navedene pravice. V zakonodajalčevo polje proste presoje sodi ureditev načina izvrševanja pravice do sodnega varstva v teh primerih. Če se zakonodajalec odloči za vzpostavitev posebnega državnega organa, ki bo vodil ustrezne postopke, v katerih so spoštovana ustavna procesna jamstva, zoper njegove odločitve pa dopusti sodno varstvo na način, ki je smiselno enak zahtevam, ki izhajajo iz prvega odstavka 157. člena Ustave, takšna ureditev ne posega v pravico do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

c) Skladnost s pravico do enakega varstva pravic

46. Predlagateljevi očitki, da pravna oseba v postopku pred Vrhovnim sodiščem ne more navajati novih dejstev in dokazov, pa pomenijo zatrjevanje neskladnosti 57. člena ZPOmK-1 z 22. členom Ustave. V skladu s to določbo vsakdo uživa enako varstvo pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Ta pravica med drugim zagotavlja pravico stranke do izjave in torej upravičenje, da stranka navaja dejstva in predlaga dokaze v svojo korist. Zagotavlja pravico do kontradiktornega postopka, na katere podlagi mora sodišče stranko obravnavati kot aktivnega udeleženca postopka in ji omogočiti učinkovito obrambo pravic ter s tem možnost, da aktivno vpliva na odločitev v zadevah, ki posegajo v njene pravice in interese.⁶⁴ Ustavno sodišče je že v odločbi št. U-I-219/03 sprejelo stališče, po katerem pomeni ureditev, ki strankino pravico do izjave (torej pravico, da navaja dejstva in predlaga dokaze v svojo korist) omejuje na določen čas med potekom postopka, poseg v pravico iz 22. člena Ustave. Iz enakih razlogov tudi 57. člen ZPOmK-1 posega v to človekovo pravico strank konurenčnih postopkov.

47. Človekove pravice je mogoče omejiti le v primerih, ki jih določa Ustava, zaradi varstva pravic drugih ali javne koristi (tretji odstavek 15. člena Ustave). Če je zakonodajalec sledil ustavno dopustnemu cilju in če je omejitev skladna z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepoveduje prekomerne posege države (splošno načelo sorazmernosti), je po ustaljeni ustavnosodni presoji⁶⁵ omejitev človekove pravice dopustna.

48. Cilji predpisanega posega izhajajo iz odgovora Državnega zbora, mnenja Vlade in stališča Agencije. Zagotavljanje svobodne in poštene konkurence, hiter in učinkovit postopek nadzora nad konkurenčnimi kršitvami, zagotavljanje učinkovitega izvrševanja obveznosti Republike Slovenije iz 101. in 102. člena PDEU ter zadržanje »težišča« odločanja o zadevah s področja varstva konkurence na Agenciji kot specializiranim organu so ustavno dopustni cilji, ki jim sledi izpodbijana omejitev človekove pravice do enakega varstva pravic. Ker se z ureditvijo iz 57. člena ZPOmK-1 lahko pospeši postopek so-

dne kontrole, poleg tega pa doseže, da je v postopku mogoče ugotavljati le dejstva, ki so se ugotavljala ali pa jih je stranka vsaj navedla že v postopku pred Agencijo kot za to najprimernejšim in specializiranim organom, je obravnavana prekluzija navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov primerno sredstvo za doseganje navedenih ciljev.

49. Da bi se ti cilji v postopku sodnega nadzora nad odločitvami Agencije, sprejetimi v postopkih varstva konkurence, dosegli, je nujno, da se prepreči možnost navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov šele v sodnem postopku. Pri tem je treba upoštevati, da pri oceni nujnosti nekega ukrepa Ustavno sodišče presoja, ali je ukrep nujen, da bi se zeleni cilj dosegel tako uspešno in v tisti meri, kot to ta ukrep omogoča. Drugače rečeno, drugo sredstvo (ki blažje posega ali sploh ne posega v človekove pravice) lahko spodkoplje nujnost ostrejšega sredstva le, če ni v nobenem pogledu manj učinkovito od njega. Za obravnavani primer je pomembno, da uvedba pooblastila sodišča, da v konkretnem primeru presoja, ali je tožnik upravičeno določena dejstva navedel oziroma dokaze predlagal prvič šele v tožbi, očitno ne bi mogla enako uspešno zagotoviti zasledovanega cilja hitrega, učinkovitega in ekonomičnega izvajanja nadzora nad spoštovanjem pravne ureditve konkurence. Potreba po ukvarjanju Vrhovnega sodišča z (včasih) kompleksnimi vprašanji dopustnosti poznejše predložitve procesnega gradiva bi namreč lahko sodne postopke zapletla in tudi zavlekla. Še bolj očitna pa je nujnost prekluzije navajanja novih dejstev in predlaganja novih dokazov za to, da se prepreči odmik dejanske podlage spora od dejanskega stanja, ki je bilo načrtano v postopku pred Agencijo, ki je organ, specializiran za varstvo konkurence.

50. Ali je teža posledic ocenjevanega posega sorazmerna teži vrednosti zasledovanega cilja, je odvisno predvsem od tega, ali je imela stranka zadostno možnost, da se izjavi o vseh upoštevanih vidikih zadeve, pri čemer mora tudi sama prispevati k pospešitvi postopka. V postopku pred Agencijo ima stranka zadostne možnosti predlagati ustrezna dejstva, s katerimi izpodbija tezo Agencije o obstoju prepovedanih ravnanj po ZPOmK-1, ta dejstva dokazovati z ustreznimi dokaznimi predlogi, podati svoja pravna stališča in se nasploh opredeliti do vseh pravno pomembnih vidikov zadeve. Če ni v ZPOmK-1 določeno drugače, se za postopek odločanja Agencije uporablja ZUP (drugi odstavek 15. člena ZPOmK-1), ki v 9. členu vsebuje načelo zaslišanja stranke.⁶⁶ Tudi specialna ureditev po ZPOmK-1 jamči kontradiktorni postopek.⁶⁷ Posebej je pomembno, da lahko podjetje, zoper katero je bila izvedena preiskava, poda pripombe k poročilu o preiskavi v petnajstih dneh od njegove vročitve (34. člen ZPOmK-1), pred izdajo za stranko negativne odločbe pa mora biti stranka seznanjena s povzetkom relevantnih dejstev, ki vključuje ugotovitve o dejstvih in dokazih, pomembnih za odločitev – stranka se ima pravico v primernem roku izjaviti o povzetku relevantnih dejstev (36. člen ZPOmK-1). ZPOmK-1 celo vsebuje določene posebne procesne možnosti za proaktivno delovanje, s katerim stranka prepreči ugotovitev obstoja omejevalnega ravnanja ali sprejem odločitve o prepovedi koncentracije zaradi neskladnosti s pravili konkurence (zaveze iz 39. člena ZPOmK-1 in korektivni ukrepi iz 51. člena ZPOmK-1). Tako 57. člen ZPOmK-1 strank ne omejuje pri navajanju dejstev in dokazov, ki so jim v korist, do te mere, da bi bila teža posega v pravico do enakega varstva pravic nesorazmerna s cilji, ki jim sledi. Zato ni v neskladju z 22. členom Ustave.

⁶³ Primerjaj s 50. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-219/03.

⁶⁴ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-146/07 z dne 13. 11. 2008 (Uradni list RS, št. 111/08, in OdlUS XVII, 59).

⁶⁵ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003 (Uradni list RS, št. 108/03, in OdlUS XII, 86), 25. točka obrazložitve.

⁶⁶ Prvi odstavek 9. člena ZUP določa, da je treba, preden se izda odločba, dati stranki možnost, da se izjavi o vseh dejstvih in okoliščinah, ki so pomembne za odločbo. Tretji odstavek 9. člena ZUP določa, da organ svoje odločbe ne sme opreti na dejstva, glede katerih vsem strankam ni bila dana možnost, da se o njih izjavijo, razen v primerih, določenih z zakonom.

⁶⁷ Člen 19 ZPOmK-1 določa, da se zaradi zagotovitve pravice do obrambe odločba Agencije ne sme opirati na dejstva in dokaze, glede katerih podjetju, proti kateremu se vodi postopek, in priglasi-telju ni bila dana možnost, da se o njih izjavi.

51. Glede na vse navedeno 54., 56., 57., 59. in 61. člen ZPOmK-1 niso v neskladju z Ustavo (4. točka izreka).

C.

52. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 21. in 48. člena ter drugega odstavka 40. člena ZUstS ter druge alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič - Horvat, mag. Miroslav Mozeitič, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Pri odločanju o zadevi je bila izločena sodnica dr. Dunja Jadek Pensa. Prvo do tretjo točko izreka je sprejelo s sedmimi glasovi proti enemu. Proti je glasoval sodnik Mozeitič. Četrto točko izreka je sprejelo soglasno. Delno odklonilno ločeno mnenje je dal sodnik Mozeitič. Pritrdilno ločeno mnenje je dal sodnik Zobec.

dr. Ernest Petrič i.r.
Predsednik

1520. Odločba o razveljavitvi Uredbe o dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) v delu, ki določa obveznost izvedbe presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presoje sprejemljivosti posegov v naravo na območjih, ki po mnenju Evropske komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva, pa niso bila določena kot območja Nature 2000

Številka: U-I-37/10-16
Datum: 18. 4. 2013

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku, začetem z zahtevama Občine Sežana, ki jo zastopa mag. Janez Tekavec, odvetnik v Ljubljani, in Občine Divača, ki jo zastopa odvetniška družba Matoz, o. p., d. o. o., Koper, na seji 18. aprila 2013

o d l o č i l o:

1. Uredba o dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 43/08) se v delu, ki določa obveznost izvedbe presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presoje sprejemljivosti posegov v naravo na območjih, ki po mnenju Evropske komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva, pa niso bila določena kot območja Natura 2000, razveljavi.

2. Razveljavitev začne učinkovati v enem letu po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti 15. člena Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08 in 8/12) se zavrže.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Občina Sežana (v nadaljevanju prva predlagateljica) je v skladu z 91. členom Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09 in 51/10 – v nadaljevanju ZLS) vložila zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti Uredbe o dopolnitvah Uredbe o posebnih

varstvenih območjih (območjih Natura 2000) – (v nadaljevanju Uredba o dopolnitvah) in 15. člena Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) – (v nadaljevanju Uredba). Meni, da je Vlada Republike Slovenije z Uredbo o dopolnitvah nezakonito in protiustavno posegla v ustavni položaj lokalne skupnosti, ker jo je z določitvijo posebnih območij varstva omejila pri izdajanju prostorskih aktov. Prva predlagateljica zatrjuje, da je izpodbijani akt v neskladju s 140., 144. in 153. členom Ustave, z 8. členom Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega sredstva v okoljskih zadevah (Uradni list RS, št. 62/04, MP, št. 17/04 – v nadaljevanju Aarhuška konvencija), s 4. členom Evropske listine lokalne samouprave (Uradni list RS, št. 57/96, MP, št. 15/96 – v nadaljevanju MELLs), z Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZON), z Direktivo Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22. 7. 1992 – v nadaljevanju Direktiva o habitatih) in z Direktivo Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 103, 25. 4. 1979 – v nadaljevanju Direktiva o pticah/79). Navaja, da je Vlada v Prilogi 6 Uredbe o dopolnitvah določila dodatna območja, ki sodijo v območje Kras (identifikacija št. SI5000023), tako da ta pokriva skoraj celotno območje občine, vključno z mestom Sežana z okolico. Z izpodbijanem predpisom naj bi Vlada določila posebna območja varstva v neskladju s prvim odstavkom 33. člena ZON. Prva predlagateljica navaja, da ima območje lahko položaj posebnega območja varstva le, če ustreza zakonskim zahtevam in je pri njegovi uveljavitvi upoštevani predpisani postopek. Po Uredbi o dopolnitvah naj bi bil pravni status posebnih območij varstva vsebinsko enak statusu območja, ki ga ureja Uredba. Vlada naj bi določila posebna območja varstva brez zakonskega pooblastila.

2. Občina Divača (v nadaljevanju druga predlagateljica) izpodbija Uredbo o dopolnitvah, ker naj bi Vlada določila posebna območja varstva za celotno območje občine. Njeni očitki so večinoma enaki očitkom prve predlagateljice. Z uvrstitvijo celotnega območja občine v varstveno območje naj bi bil onemogočen ali vsaj bistveno otežen gospodarski in prostorski razvoj občine. Vlada naj Uredbe o dopolnitvah ne bi sprejela po predhodnem mnenju lokalne skupnosti. Izpodbijani predpis naj bi bil v neskladju z drugim odstavkom 94. člena ZLS, 6. točko 4. člena MELLs in z določbami ZON.

3. Vlada odgovarja, da je Uredbo o dopolnitvah sprejela prav zaradi zahtev predpisov Evropske unije (v nadaljevanju EU) in na podlagi opomina Evropske komisije (v nadaljevanju Komisija), ki je opozorila Republiko Slovenijo na neustrezno implementacijo direktiv v naš pravni red, ter v skladu s sodno prakso Sodišča EU. V obravnavani zadevi naj bi šlo za implementacijo Direktive o habitatih in zlasti Direktive o pticah/79. Vlada navaja, da je bilo za to vmesno obdobje, do proučitve navedb Komisije ter na podlagi najnovejših strokovnih ugotovitev o določitvi novih posebnih območij varstva oziroma širitvi obstoječih, treba zagotoviti sprejetje izpodbijane ureditve zaradi spoštovanja Direktive o pticah/79. Vlada naj bi pri svoji odločitvi upoštevala dejstvo, da je v EU vzpostavljeno sprotno spremljanje spoštovanja predpisanih ukrepov, ki imajo lahko za posledico zavrnitev sofinanciranja določenih projektov.

4. Vlada meni, da očitki predlagateljic, da so bila določena območja Natura 2000 brez predpisanega postopka iz 33. člena ZON, ne držijo, ker ta območja še niso bila določena kot območja Natura 2000 in zaradi tega do njihove izvedbe še ni prišlo. Vlada naj bi se odločila, da je za zagotavljanje zahtev Direktive o pticah/79 najprimernejši ukrep presoja sprejemljivosti, ki se za plane izvaja v okviru celovite presoje vplivov na okolje. Ta postopek naj bi omogočal ugotovitev morebitnih škodljivih vplivov plana na okolje, njihovo presojo in določitev omilitvenih ukrepov, z izvedbo katerih bi postali vplivi plana sprejemljivi. Izpodbijani predpis naj bi določal le dodatne obveznosti presoje z vidika ohranjanja narave, in še to samo na določenih območjih, ki po mnenju Komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja

varstva. Vlada meni, da Uredba o dopolnitvah ne posega v pravice predlagateljic do prostorskega načrtovanja. Pristojnost občin pri prostorskem načrtovanju naj ne bi bila absolutna. Omejena naj bi bila s 73. členom Ustave, ki določa, da morajo lokalne skupnosti in država skrbeti za ohranjanje naravne dediščine, kamor sodita tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo naravnih vrednot, med katere se v skladu s 4. členom ZON uvrščajo tudi živalske vrste, njihovi življenjski prostori in ekosistemi. Vlada opozarja, da je treba upoštevati Konvencijo o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS, št. 30/96, MP, št. 7/96 – v nadaljevanju MKBR) kakor tudi obveznosti, ki jih je Republika Slovenija sprejela s pristopom k EU. Pri načrtovanju prostora morata predlagateljici upoštevati tako Zakon o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 108/09, 57/12 in 109/12 – v nadaljevanju ZPNačrt) kot Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04 – v nadaljevanju OdSPRS) ter Uredbo o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04 – v nadaljevanju PRS). Prav tako pa naj izpodbijana ureditev ne bi bila v nasprotju z 8. členom Aarhuške konvencije, saj naj bi bil osnutek Uredbe o dopolnitvah objavljen na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor dne 26. 11. 2007 s pozivom javnosti k sodelovanju in dajanju pripomb. Na vabilo k oddaji pripomb naj bi se odzvala Skupnost občin Slovenije z dopisom z dne 7. 12. 2007, v katerem je uveljavljala pripombe, ki naj bi bile tudi upoštewane.

5. Prva predlagateljica se je opredelila do odgovora Vlade in navaja, da je odgovor sam s seboj v nasprotju, ker Vlada lahko na podlagi drugega odstavka 33. člena ZON izda le podzakonski predpis, s katerim določi posebno varstveno območje, ki je po prvem odstavku istega člena poimenovano območje Natura 2000. Če naj ne bi šlo za območje Natura 2000, naj izpodbijana ureditev ne bi imela zakonske podlage. Območje Natura 2000 naj bi bilo mogoče določiti le po postopku, določenem z ZON. Prva predlagateljica meni, da bi morala Vlada pridobiti predhodno mnenje lokalne skupnosti, ki pa ga v obravnavanem primeru ni pridobila. Vlada naj bi z izpodbijano ureditvijo dokazovala Komisiji, da izpolnjuje vse njene zahteve ne glede na samo zakonitost in utemeljenost svojega ravnanja. Kolikor naj bi šlo za posebna varstvena območja, naj bi bila Uredba o dopolnitvah nezakonita, ker naj ne bi bila izdana v skladu s postopkom in zahtevami, ki jih določa 33. člen ZON. Zato prva predlagateljica meni, da Vlada napačno razlaga vsebino in pravno naravo dopisa Komisije, saj ta dopis ni obvezen pravni akt. Navaja, da mora država članica najprej zagotoviti zakonski okvir in nato v tem okviru izvesti implementacijo ali v samem zakonu ali v podzakonskem predpisu, ki temelji na zakonskem pooblastilu. V izpodbijani ureditvi naj implementacija ne bi bila izvedena na tak način, pač pa je Vlada določila posebno varstveno območje. Ta ureditev naj bi veljala že več let. Uredba o dopolnitvah naj bi lokalno skupnost omejevala v njenem izvirnem pooblastilu urejanja prostora s prostorskimi akti. Zato naj bi bila v neskladju s 4. členom MELLIS. Pravno nevzdržno naj bi bilo, da dopis Komisije lahko »prebije« načelo zakonitosti in daje Vladi pooblastilo v nasprotju s 153. členom Ustave. Dopis Komisije naj bi se nanašal na Uredbo, pri pripravi katere naj bi Ministrstvo za okolje in prostor leta 2004 pripravilo dve karti, in sicer: »Potencialna območja Natura 2000« in »Območja Natura 2000«. Nobena izmed teh dveh kart naj se ne bi nanašala na mesto Sežana z okolico. Z dopisom naj bi Komisija le opozorila na razhajanja med tema dvema kartama. Vlada naj ne bi pripravila niti ene raziskave, s katero bi ugotovila dejansko navzočnost ptic v mestu Sežana. Pred sprejetjem Uredbe o dopolnitvah bi morala Vlada izvesti strokovni monitoring ptic ter na podlagi tega določiti posebna varstvena območja. Namesto tega naj bi bila območja določena administrativno, lokalnim skupnostim pa naj bi Vlada naložila breme dokazovanja. Prav tako naj zgolj spletna objava osnutka Uredbe o dopolnitvah ne bi pomenila izpolnitve obveznosti po 8. členu Aarhuške konvencije, saj ta zagotavlja učinkovito udeležbo javnosti pri pripravi predpisov. Prva predlagateljica naj ne bi zasledila objave predloga Uredbe o dopolnitvah na spletnih straneh Ministrstva

za okolje in prostor. Javnosti in lokalni skupnosti naj ne bi bila dana možnost, da bi podali svoje pripombe.

B. – I.

6. Občina lahko na podlagi 91. člena ZLS vloži zahtevo za presojo ustavnosti in zakonitosti predpisov države, če ti posegajo v ustavni položaj in pravice lokalne skupnosti. Prva predlagateljica je obravnavano zahtevo vložila, ker meni, da je z določitvijo posebnega območja varstva na celotnem območju lokalne skupnosti skupaj z mestom Sežana (del območja SI 5000023) in z obveznostjo izvedbe postopka sprejemljivosti planov omejena v svojem izvirnem pooblastilu – urejanju prostora s prostorskimi akti. Po tretji alineji drugega odstavka 21. člena ZLS je urejanje prostora ena izmed izvirnih občinskih nalog. V ta namen občina načrtuje prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči. Ker je z izpodbijano uredbo poseženo v izvorno pristojnost lokalne skupnosti, je izpolnjen pogoj v smislu navedene določbe ZLS.

7. Druga predlagateljica je svojo vlogo naslovila kot pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti izpodbijanih določb Uredbe o dopolnitvah, vendar zatrjuje enako kot prva predlagateljica, da te določbe posegajo v položaj in pravice lokalne skupnosti. Ustavno sodišče je zato njeno vlogo štelo za zahtevo po 91. členu ZLS, po katerem lahko občina vloži zahtevo za presojo ustavnosti in zakonitosti predpisov države, če ti posegajo v njen ustavni položaj in njene pravice. Ustavno sodišče je sklenilo, da zahtevi obeh predlagateljic združi in obravnava skupaj.

8. Prva predlagateljica izpodbija tudi 15. člen Uredbe, ki ureja pravila ravnanja za ohranjanje potencialnega območja Natura 2000. Trdi, da so območja, določena z Uredbo o dopolnitvah, potencialna posebna ohranitvena območja, ker jih pristojni organi EU še niso potrdili in še ni bil izdan predpis v smislu petega odstavka 33. člena ZON. Zato prva predlagateljica meni, da je izpodbijana določba v neskladju z drugim odstavkom 33. člena ZON. Uredba o dopolnitvah ne ureja potencialnih posebnih ohranitvenih območij, za katera je predpisan poseben postopek po Direktivi o habitatih, ampak le posebna območja varstva, ki niso območja Natura 2000. Prva predlagateljica torej ni izkazala, da bi izpodbijana določba Uredbe posegla v njen ustavni položaj in njene pravice, zato niso izpolnjeni pogoji za vložitev zahteve na podlagi 91. člena ZLS. Ker niso izpolnjene procesne predpostavke, je Ustavno sodišče zahtevo v tem delu zavrglo (3. točka izreka).

B. – II.

9. Uredba o dopolnitvah ureja območja, ki po mnenju Komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva, pa s to uredbo niso določena za območja Natura 2000. Meje in lege teh območij so kartografsko opredeljene v Prilogi 6, ki je sestavni del Uredbe o dopolnitvah. Na teh območjih je treba izvesti presojo sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presojo sprejemljivosti posegov v naravo na način, kot je to določeno s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

10. Območje Natura 2000 vključuje posebna območja varstva, ki jih države članice določijo na podlagi Direktive o pticah/79. Z Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic – (kodificirana različica) – (UL L 20, 26. 1. 2010, str. 7–25 – v nadaljevanju Direktiva o pticah), ki je glede na 1. uvodno izjavo kodifikacijska direktiva, je bila razveljavljena Direktiva o pticah/79 z vsemi spremembami. Direktiva o pticah ureja v Prilogi I vrste ptičev, ki so predmet posebnih ukrepov za ohranitev njihovih habitatov, da se zagotovita preživetje in razmnoževanje teh vrst na njihovem območju razširjenosti. Po prvem odstavku 4. člena Direktive o pticah morajo države članice razvrstiti ozemlja, ki so glede na število in velikost najprimernejša, kot posebna območja varstva za ohranjanje teh vrst, upoštevaje

varstvene zahteve teh vrst na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva. Po drugem odstavku 4. člena Direktive države članice sprejmejo podobne ukrepe za redno pojavljajoče se selitvene vrste, ki niso navedene v Prilogi I, upoštevaje njihovo potrebo po varstvu na geografskem območju morja in kopnega, kjer se uporablja ta direktiva, kar zadeva njihova območja za razmnoževanje, goljenje in prezimovanje ter počivališča na njihovih selitvenih poteh. Države članice zato posvetijo posebno pozornost varovanju mokrišč ter zlasti mokrišč mednarodnega pomena.

11. Po tretjem odstavku 3.a člena Ustave se pravni akti in odločitve, sprejeti v okviru mednarodnih organizacij, na katere Republika Slovenija prenese izvrševanje dela suverenih pravic, uporabljajo v skladu s pravno ureditvijo teh organizacij. Po tretjem odstavku 288. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (prečiščena različica, UL C 326, 26. 10. 2012 – PDEU) je direktiva za vsako državo članico, na katero je naslovljena, zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod.¹ To pomeni, da direktive s sprejetjem in objavo ne postanejo avtomatično del pravnega reda države članice, temveč se implementirajo šele s predpisom, ki ga za njihovo uresničevanje sprejmejo države članice. Direktive same po sebi tako praviloma vzpostavljajo obveznost le za države članice, na katere so naslovljene, da uredijo neko pravno področje v skladu s cilji direktive. Direktivo je treba prenesti v nacionalni pravni red, ker gre za instrument uskladitve nacionalnega prava z evropskim. Direktive dajejo državam članicam določeno polje proste presoje pri izbiri sredstev za doseg cilja. Države pri implementaciji niso samo dolžne v največji mogoči meri upoštevati cilje, določene v pravnem aktu EU, temveč morajo v okviru teh možnosti izbrati takšno implementacijo, ki je tudi ustavnoskladna.² Podzakonski predpis, s katerim je direktiva implementirana v notranji pravni red, mora imeti podlago v nacionalni zakonodaji.³ Presoja tega, da mora biti direktiva implementirana z zakonom ali s podzakonskim predpisom, je zato ustavnopravno vprašanje, ki se presoja po drugem odstavku 120. člena Ustave.

12. Pravni okvir za določitev posebnih območij varstva je urejen v prvem odstavku 33. člena ZON, ki je bil uveljavljen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 41/04 – ZON-B). Iz zakonodajnega gradiva (Poročevalec DZ, št. 22/04, EPA 1158-III) izhaja, da je bila ta določba uveljavljena 23. 4. 2004, tj. pred pristopom Republike Slovenije k EU, zaradi vzpostavitve pravne podlage za izpeljavo postopka določitve območij Natura 2000 in zagotavljanja varstva teh območij. To obveznost je morala Republika Slovenija izpolniti z dnem pristopa k EU. S 33. členom ZON je bil vzpostavljen sistem ohranjanja narave, s katerim se na zakonski ravni vključujejo v slovenski pravni red tisti predpisi EU, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov. Po prvem odstavku 33. člena ZON je območje Natura 2000 ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju EU pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja ptic (posebno območje varstva) in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (ohranitveno območje). V drugem odstavku 33. člena ZON pa je predpisan postopek za določitev posebnih območij varstva. Ta območja določi Vlada na podlagi znanstvenih utemeljitev po predhodnem mnenju samoupravnih lokalnih skupnosti. Po prvem odstavku 33.a člena ZON je treba na območjih Natura 2000 izvesti presojo sprejemljivosti

planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in presojo sprejemljivosti posegov v naravo. Zaradi vpliva posebnih varstvenih območij na lokalne skupnosti, kjer se ta območja nahajajo, sprejme Vlada načrt, s katerim se ugotovijo posledice na socialne in gospodarske razmere ter določijo ustrezni razvojni ukrepi (deveti odstavek 33. člena ZON). Ta načrt pa mora biti sprejet pred določitvijo posebnih varstvenih območij (deseti odstavek 33. člena ZON).

13. Na podlagi drugega odstavka 33. člena ZON je Vlada določila posebna varstvena območja – območja Natura 2000 z Uredbo. Iz tretjega odstavka 1. člena Uredbe izhaja, da se s to uredbo v slovenski pravni red prenaša del Direktive o pticah in del Direktive o habitatih. V prilogi 2 Uredbe so določena območja Natura 2000 (posebna varstvena območja) in vrste ptic, ki so na teh območjih, ter varstveni cilji. Uredba je bila uveljavljena pred pristopom Republike Slovenije k EU. Po mnenju Komisije pa država ni ustrezno izpolnila svojih obveznosti razvrstitve območij kot posebnih območij varstva, zato je Komisija 27. 6. 2007 poslala Republiko Slovenijo opomin, ker naj ne bi upoštevala svojih obveznosti v skladu s prvim in drugim odstavkom 4. člena Direktive o pticah. V Inventarju mednarodno pomembnih območij za ptice (IBA) je opredeljenih 25 pomembnih območij za ptice, primernih za opredelitev posebnih območij varstva v površini 4965 km², Republika Slovenija pa je opredelila le 26 območij v površini 4618 km², vendar je bilo devet območij opredeljenih le delno in zmanjšano brez utemeljene znanstvene preučitve. Komisija se je pri razvrstitvi posebnih območij varstva sklicevala na monografiji Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS).⁴ V opominu je bilo pojasnjeno, da ima država določeno stopnjo diskrecije pri izbiri posebnih območij varstva, vendar lahko odločitev o razvrstitvi in razmejitvi teh območij temelji zgolj na ornitoloških merilih, ki jih določa Direktiva o pticah/79. Zato je Komisija zahtevala, naj država predloži informacije in znanstveno utemeljene razloge za zmanjšanje ozemlja posebnih območij varstva glede na površino pomembnih območij za ptice.

14. Vlada Komisiji ni predložila znanstveno utemeljenih razlogov za zmanjšanje ozemlja posebnega območja varstva, ampak je dne 25. 4. 2008 sprejela izpodbijano Uredbo o dopolnitvah, ki je bila uveljavljena 6. 5. 2008. V Prilogi 6 Uredbe o dopolnitvah so bile kartografsko določene meje območij, za katere Komisija meni, da izpolnjujejo pogoje za območja Natura 2000. Na teh območjih je Vlada predpisala postopek presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presojo sprejemljivosti posegov v naravo na način, kot je to določeno s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Vlada je v odgovoru na zahtevi pojasnila, da izpodbijani predpis ne ureja območij Natura 2000, temveč določa le dodatne obveznosti presoje z vidika ohranjanja narave. Ta ureditev je po navedbah Vlade le začasna do pridobitve največjih strokovnih ugotovitev, ali gre v teh primerih za posebna območja varstva, kot to navaja Komisija v uradnem opominu. Z izpodbijanim predpisom torej niso bila določena območja Natura 2000.

B. – III.

15. Predlagateljici zatrjujeta, da Vlada ni imela pravne podlage za izdajo Uredbe o dopolnitvah. Zatrjujeta neskladnost izpodbijanega predpisa s tretjim odstavkom 153. člena Ustave. Skladno z ustaljeno ustavnosodno presojo je Ustavno sodišče opravilo presojo izpodbijane ureditve z vidika drugega odstavka 120. člena Ustave. Po navedeni določbi so upravni organi (tudi Vlada) pri svojem delu, torej tudi pri izdajanju predpisov, vezani na okvir, ki ga določata Ustava in zakon, in nimajo

¹ Glej tudi sodbo Sodišča EU z dne 14. 10. 2010 v zadevi Evropska komisija proti Avstriji, C-535/07.

² S. Nerad, Receptija prava Evropske unije v nacionalno ustavno pravo: Ustavno sodišče med pravom Evropske unije in Ustavo v: I. Kaučič (ur.), Pomen ustavnosti in ustavna demokracija, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Ustavno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana 2012, str. 391.

³ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-113/04 z dne 7. 2. 2007 (Uradni list RS, št. 16/07, in OdlUS XVI, 16).

⁴ S. Polak (ur.), Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji, Important Bird Areas (IBA) in Slovenija, Monografija DOPPS, št. 1, Ljubljana 2000, in L. Božič (ur.), Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji, Predlogi posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji, Monografija DOPPS, št. 2, Ljubljana 2003.

pravice izdajati predpisov brez vsebinske podlage v zakonu, čeprav izrecnega pooblastila v zakonu za njihovo izdajanje ne potrebujejo. To pomeni, da morajo imeti vsebinske določbe podzakonskega predpisa zakonsko podlago in biti znotraj vsebinskih okvirov, ki morajo biti v zakonu izrecno določeni ali iz njega vsaj z razlago ugotovljivi (tako npr. Ustavno sodišče že v odločbah št. U-I-264/99 z dne 28. 9. 2000, Uradni list RS, št. 97/2000, in OdlUS IX, 226; št. U-I-444/06 z dne 9. 4. 2009, Uradni list RS, št. 32/09, in OdlUS XVIII, 19; št. U-I-84/09 z dne 2. 7. 2009, Uradni list RS, št. 55/09, in OdlUS XVIII, 31). Načelo zakonitosti iz drugega odstavka 120. člena Ustave zavezuje tudi Vlado (tako Ustavno sodišče že v odločbi št. U-I-73/94 z dne 25. 5. 1995, Uradni list RS, št. 37/95, in OdlUS IV, 52; 17. točka obrazložitve). Ustavnopravno vprašanje, na katerega mora Ustavno sodišče odgovoriti je, ali obstaja zakonska podlaga za ureditev v izpodbijani uredbi.

16. Vlada navaja, da je Uredbo o dopolnitvah sprejela na podlagi drugega odstavka 33. člena ZON, ki določa materialno podlago, in sedmega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo in nasl., 109/08, 8/12 in 21/13 – ZVRS), ki jo pooblašča za izdajanje uredb iz svoje pristojnosti zaradi izvrševanja predpisov EU. Drugi odstavek 33. člena ZON ureja postopek za določitev območij Natura 2000 in za potencialna ohranitvena območja. Za ta območja se na podlagi 33.a člena ZON določi presoja sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in presoja sprejemljivosti posegov v naravo. Območja, določena v Prilogi 6 Uredbe o dopolnitvah, niso območja Natura 2000 niti potencialna ohranitvena območja. Zato Vlada ni imela pravne podlage za izpodbijani predpis v drugem odstavku 33. člena ZON.

17. Ker iz načela zakonitosti iz drugega odstavka 120. člena Ustave izhaja, da izrecno zakonsko pooblastilo za sprejetje podzakonskega predpisa ni potrebno, temveč zadošča, da se podzakonski predpis giblje znotraj vsebinskih okvirov, ki morajo biti v zakonu izrecno določeni ali iz njega vsaj z razlago ugotovljivi, je Ustavno sodišče preizkusilo, ali iz drugih določb ZON oziroma drugih zakonov izhaja podlaga za določitev postopka sprejemljivosti planov in posegov v naravo na posebnih območjih varstva, ki niso območja Natura 2000. Iz odgovora Vlade izhaja, da gre začasno ureditev do ugotovitve, ali ta območja izpolnjujejo pogoje za določitev posebnih območij varstva za ptice. Vlada je v odgovoru pojasnila, da je pri svoji odločitvi tehtala med uvedbo postopka presoje sprejemljivosti in pravnim institutom začasnega zavarovanja, ki pa je po mnenju Vlade bolj omejujoč in neselektiven ter zaradi tega manj primeren ukrep. Na podlagi prvega odstavka 33.a člena ZON je presoja sprejemljivosti planov in posegov v naravo določena za območja Natura 2000, ne pa tudi začasne ureditve posebnih območij varstva, ki jih ZON niti ne ureja. Po tretjem odstavku 50. člena ZON je dopustno le začasno zavarovanje, ki lahko traja največ dve leti, izpodbijana »začasna ureditev« pa je veljavna že več kot štiri leta.

18. Vlada navaja, da izpodbijana Uredba o dopolnitvah ne posega v pravice predlagateljic do prostorskega načrtovanja. Urejanje prostora je ena izmed izvirnih občinskih nalog. V ta namen občina načrtuje prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči (tretja alineja drugega odstavka 21. člena ZLS). Občina ureja prostor oziroma načrtuje prostorski razvoj samostojno v okviru Ustave in zakonov. Pri načrtovanju posegov v prostor in prostorskih ureditev, ki je ena izmed dejavnosti urejanja prostora, je občina pristojna za določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine, določanje rabe prostora in pogojev za umeščanje posegov v prostor ter za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena (drugi odstavek 11. člena ZPNačrt). Posege v prostor oziroma prostorske ureditve načrtuje občina s prostorskimi

akti, ki so eden od pomembnejših instrumentov urejanja prostora. Z njimi določa usmeritve v zvezi s posegi v prostor, vrste dopustnih posegov v prostor ter pogoje in merila za njihovo izvedbo.

19. Po navedbah Vlade je občinska pristojnost omejena že s 73. členom Ustave, ki določa, da morajo lokalne skupnosti in država skrbeti za ohranjanje naravne dediščine, kamor sodita tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo naravnih vrednot, med katere se v skladu s 4. členom ZON uvrščajo tudi živalske vrste, njihovi življenjski prostori in ekosistemi. Po mnenju Vlade morajo lokalne skupnosti upoštevati načela in cilje ter ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot, ki izhajajo iz MKBR, kakor tudi obveznosti, ki jih je sprejela Republika Slovenija s pristopom k EU. Ustavno sodišče je že večkrat pojasnilo, da lokalna skupnost pri prostorskem načrtovanju ni absolutno neomejena (tudi v odločbi št. U-I-219/09 z dne 5. 5. 2010, Uradni list RS, št. 40/10). Pristojnost lokalne samouprave pri prostorskem načrtovanju je omejena z zakonskimi omejitvami, kar je tudi v skladu s četrtem odstavkom 4. člena MELLs. Člen 73 Ustave daje pravno podlago za normativno ureditev varstva naravne dediščine, ki je sistemsko urejena v ZON. Prav tako MKBR ni neposredno izvršljiva, ampak so se države pogodbenice zavezale, da bodo ustanovile sistem zaščitenih območij oziroma območij, kjer je treba sprejeti posebne ukrepe za ohranitev biotske raznovrstnosti. Obveznost, sprejeta z mednarodno pogodbo, državo zavezuje, da to obveznost tudi izpolni. Izpolnitev MKBR je bila izvedena z ZON, ki določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti, ureja varstvo prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst ter zagotavlja trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti in ohranjanja naravnega ravnovesja.

20. Po mnenju Vlade morata predlagateljici pri prostorskem načrtovanju upoštevati tudi ZPNačrt in veljavna državna prostorska akta: OdSPRS in PRS. ZPNačrt ureja vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja ter postopke za njihovo pripravo in sprejetje. To pomeni, da je pristojnost lokalne skupnosti pri prostorskem načrtovanju omejena z zakonom. Na podlagi Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02 in 8/03 – popr. – v nadaljevanju ZUreP-1) sta bila sprejeta OdSPRS in PRS, ki jima je ZPNačrt podaljšal veljavnost. OdSPRS je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru, ki določa strateške usmeritve razvoja dejavnosti in izhodišča za koordinacijo njihovih razvojnih politik v prostoru ter je podlaga za pripravo državnih prostorskih aktov. OdSPRS je torej strateški dokument, ki nima določb, ki bi bile neposredno zavezujoče za operativno načrtovanje prostora. PRS pa določa temeljna pravila za urejanje prostora. Ta akt ureja splošna pravila prostorskega načrtovanja, za načrtovanje prostorskih sistemov ter za načrtovanje in graditev objektov. PRS je torej zbirka pravil za odločanje v postopku prostorskega načrtovanja in urejanja prostora. Te omejitve iz ZPNačrt in podzakonskih aktov, sprejetih na podlagi ZUreP-1, veljajo za vse lokalne skupnosti, saj gre za temeljna načela prostorskega načrtovanja in ureditev postopka sprejemanja prostorskih aktov. Temeljna načela in pravila prostorskega načrtovanja pa ne morejo biti pravna podlaga za izpodbijano Uredbo o dopolnitvah.

21. Poleg omejitev, ki jih določa ZPNačrt, dodatne omejitve na posameznih območjih določajo še zakoni s posameznih področij (s področja upravljanja voda, gospodarjenja z gozdovi, lova, ribištva, kmetijstva, narave, okolja). ZON je splošni zakon, ki določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave. Po 101. členu ZON je za prostorske akte, ki bi lahko pomembno vplivali na zavarovano območje, posebno varstveno območje in potencialno posebno ohranitveno območje, treba izvesti presojo sprejemljivosti njihovih vplivov oziroma posledic na varstvene cilje teh območij. To pomeni, da ZON določa izvedbo postopka sprejemljivosti planov oziroma posegov v naravo le za zavarovana obmo-

čja (določena z aktom o zavarovanju po 53. členu ZON), za območja Natura 2000 in za potencialna posebna ohranitvena območja. Območja, določena z Uredbo o dopolnitvah, pa niso območja, za katera ZON predpisuje postopek presoje sprejemljivosti planov in posegov v naravo.

22. Z izpodbijanim predpisom je Vlada predpisala postopek presoje sprejemljivosti planov in posegov v naravo za območja, za katera Komisija meni, da gre za območja Natura 2000. To pomeni, da mora lokalna skupnost v postopku priprave prostorskega akta izvesti presojo sprejemljivosti planov. Če na spornem območju ni vsebine območja Natura 2000, je presoja pozitivna. Breme dokazovanja, ali gre za vsebino območja Natura 2000, je torej na strani lokalne skupnosti, ki mora pripraviti okoljsko poročilo in plačati stroške v zvezi z njegovo izvedbo. To pomeni, da je Vlada z Uredbo o dopolnitvah na spornih območjih, za katera Komisija meni, da izpolnjujejo pogoje za določitev območij Natura 2000, predpisala postopek sprejemljivosti planov brez pravne podlage v ZON. Ustavno sodišče tako ugotavlja, da je Vlada z izpodbijano Uredbo o dopolnitvah preseгла zakonski okvir, saj niti v 33. oziroma 33.a členu ZON niti v drugih določbah ZON oziroma v drugih zakonskih določbah ni našlo pravne podlage za njeno sprejetje. Zato je Uredba o dopolnitvah v delu, ki določa obveznost izvedbe postopka presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih in drugih aktov in posegov v naravo, za območja, ki niso območja Natura 2000, v neskladju z drugim odstavkom 120. člena Ustave.

23. Prva predlagateljica je predlagala odpravo izpodbijanih določb Uredbe o dopolnitvah. Po drugem odstavku 45. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) Ustavno sodišče odpravi nezakonit predpis, kadar ugotovi, da je treba odpraviti škodljive posledice, ki so nastale zaradi protiustavnosti ali nezakonitosti, pri čemer odprava učinkuje za nazaj. Prva predlagateljica je odpravo predpisa utemeljevala s trditvijo, da Vlada pri sprejemanju prostorskih aktov ni upoštevala omejitev, ki izhajajo iz Uredbe o dopolnitvah. Meni, da bi bila z odpravo izpodbijanega predpisa odpravljena ovira za veljavnost Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za mesto Sežana – vzhod (Uradni list RS, št. 116/08 – v nadaljevanju Odlok o PUP). Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-219/09 že odpravilo Odlok o PUP, ker ga je Občina sprejela v neskladju s četrtem odstavkom 61. člena ZPNačrt v zvezi s 40. členom Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12 – ZVO-1). Ta predpis lokalne skupnosti je Ustavno sodišče odpravilo zato, ker prva predlagateljica ni upoštevala zakonskih določb, ki urejajo postopek priprave in sprejetja prostorskih aktov. Prva predlagateljica tako ni izkazala škodljivih posledic, ki bi jih bilo treba odpraviti, zato je Ustavno sodišče izpodbijani predpis razveljavilo (1. točka izreka).

24. Uredba o dopolnitvah je v razveljavljenem delu lokalnim skupnostim nalagala, naj na območjih iz Priloge 6 izvedejo postopek presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in posegov v naravo. Takojšnje učinkovanje razveljavitve bi povzročilo, da se na teh območjih ne bi več izvajali ti postopki presoje, s katerimi se zagotavljata ohranitev in doseganje ugodnega stanja ptic, kar je eden izmed ciljev Direktive o pticah. To pa bi lahko ogrozilo zagotovitev učinkovitosti prava EU na območju države in zagotavljanje pomembne ustavno varovane vrednote – ohranjanja naravne dediščine (drugi odstavek 73. člena Ustave). Takojšnja razveljavitev izpodbijanega predpisa bi tako povzročila še bolj protiustaven položaj od tega, ki je ugotovljen s to odločbo. Zato je Ustavno sodišče odločilo, da začne razveljavitev učinkovati po preteku enega leta po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Tako bo Vlada lahko odpravila ugotovljeno protiustavnost in v skladu s prvim odstavkom 33. člena ZON uredila ta območja na podlagi znanstvenih meril in po postopku iz drugega odstavka 33. člena ZON (2. točka izreka).

25. Ker je Ustavno sodišče izpodbijani predpis razveljavilo zaradi neskladja z drugim odstavkom 120. člena Ustave, ni presojalo drugih očitkov predlagateljic.

C.

26. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena in prvega odstavka 25. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič - Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič i.r.
Predsednik

1521. Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja 14. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log, kolikor določa dovoljenost novogradenj, dozidav oziroma nadzidav, če tako utemelji strokovna urbanistična služba, ter 15. in 19. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L3–Dragomer, kolikor določata dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja

Številka: U-I-90/13-7
Datum: 18. 4. 2013

S K L E P

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem z zahtevo Vlade Republike Slovenije, na seji 18. aprila 2013

s k l e n i l o:

1. Izvrševanje 14. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log (Uradni list RS, št. 3/95, 74/05, 21/12 in 90/12 – popr.), kolikor določa dovoljenost novogradenj, dozidav oziroma nadzidav, če tako utemelji strokovna urbanistična služba, se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži.

2. Izvrševanje 15. in 19. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L3–Dragomer (Uradni list RS, št. 10/95, 38/2000, 54/09 in 80/09), kolikor določata dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja, se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži.

3. Predlog za zadržanje izvrševanja 7., 9. in 12. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log ter 6. in 11. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L3–Dragomer, kolikor določajo izdelavo lokacijskih smernic, se zavrne.

4. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti 11. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log se zavrže.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Vlada izpodbija 7., 9., 11., 12. in 14. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log (v nadaljevanju Odlok o PUP L2–Log) ter 6., 11., 15. in 19. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L3–Dragomer (v nadaljevanju Odlok o PUP L3–Dragomer). Zatrjuje, da so izpodbijane določbe v neskladju s 153. členom Ustave. Občina bi morala s splošnim aktom vnaprej in jasno

določiti pravila oziroma pogoje glede umeščanja novogradenj v prostor, ne pa ga pogojevati z izdajo lokacijskih smernic oziroma strokovne urbanistične presoje. Organu občinske uprave naj bi bile z izpodbijanimi določbami podeljene pristojnosti predstavnškega telesa, saj naj bi s soglasji sprotno in kazuistično dopolnjeval predpis. Vlada meni, da organ občinske uprave na ta način deluje tudi kot projektni soglasodajalec oziroma celo kot upravni organ v postopku izdaje gradbenega dovoljenja. Predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb Vlada utemeljuje z navedbami, da bi v primeru izdaje gradbenih dovoljenj na zemljiščih, ki jih urejata izpodbijana prostorska akta, lahko prišlo do težko popravljivih posledic oziroma težko izvedljive sanacije zemljišč in prostora.

2. Občina Log - Dragomer na predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb prostorskih aktov ni odgovorila.

B. – I.

3. Izpodbijani 11. člen Odloka o PUP L2–Log je prenehal veljati z uveljavitvijo Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log (Uradni list RS, št. 21/12) še pred vložitvijo zahteve za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti. Ustavno sodišče presoja praviloma le veljavne predpise. Če se z zahtevo izpodbija predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, ki v času vložitve zahteve ne velja več, Ustavno sodišče odloči o njegovi ustavnosti oziroma zakonitosti, če niso bile odpravljene posledice njegove protiuustavnosti oziroma nezakonitosti (prvi odstavek 47. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Vlada posledic, ki bi jih bilo treba zaradi izvrševanja 11. člena Odloka o PUP L2–Log odpraviti, ne zatrjuje. Ustavno sodišče je zato zahtevo za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti v tem delu zavrglo (4. točka izreka).

B. – II.

4. Po prvem odstavku 39. člena ZUstS sme Ustavno sodišče do končne odločitve v celoti ali delno zadržati izvršitev predpisa, če bi zaradi njegovega izvrševanja lahko nastale težko popravljive škodljive posledice. Kadar Ustavno sodišče odloča o zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa, vselej tehta med škodljivimi posledicami, ki bi jih povzročilo izvrševanje morebiti protiuustavnega predpisa, in škodljivimi posledicami, ki bi nastale, če se izpodbijane določbe ne bi izvrševale, pa bi se izkazalo, da so očitki predlagateljice neutemeljeni.

5. Izpodbijani 14. člen Odloka o PUP L2–Log ter 15. in 19. člen Odloka o PUP L3–Dragomer določajo, da so novogradnje (ter dozidave in nadzidave v primeru Odloka o PUP L2–Log) izjemoma dovoljene, če tako oceni strokovna urbanistična služba oziroma presoja pod pogojem, da poseg ne bo oviral kasnejše izdelave in izvedbe prostorskega izvedbenega načrta. Po presoji Ustavnega sodišča so posledice, ki bi nastale z izvrševanjem navedenih določb izpodbijanih prostorskih aktov, če bi bile te protiuustavne, hujše od posledic, ki jih lahko povzroči zadržanje izvrševanja teh določb. Izpodbijane določbe so pravna podlaga za izdajo gradbenih dovoljenj za novogradnje v primerih, ko so te praviloma prepovedane. Izdaja strokovne urbanistične presoje je eden izmed pogojev za izdajo gradbenega dovoljenja. Gradnja lahko po presoji Ustavnega sodišča povzroči težko popravljive škodljive posledice v prostoru. Po drugi strani pa zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb Odloka o PUP L2–Log in Odloka o PUP L3–Dragomer nima drugih posledic, kot je ta, da se postopki izdaje gradbenih dovoljenj do končne odločitve Ustavnega sodišča ne morejo začeti oziroma končati. Ti postopki bodo lahko izvedeni kasneje, če bo ugotovljeno, da izpodbijana ureditev ni v neskladju z Ustavo ali zakonom. Ustavno sodišče je glede na navedeno do svoje končne odločitve zadržalo izvrševanje 14. člena Odloka o PUP L2–Log ter 15. in 19. člena Odloka o PUP L3–Dragomer, kolikor določajo dovoljenost novogradenj (oziroma dozidav in nadzidav), če tako oceni strokovna urbanistična služba oziroma presoja (1. in 2. točka izreka).

6. Vlada predlaga tudi zadržanje izvrševanja 7., 9. in 12. člena Odloka o PUP L2–Log ter 6. in 11. člena Odloka o PUP L3–Dragomer, kolikor določajo izdelavo lokacijskih smernic, pred izdajo katerih pozidava ni mogoča. Navedeni členi gradnje ne prepovedujejo, ampak določajo dodaten pogoj pri dovoljevanju posegov v prostor. Samo zaradi izvrševanja navedenih določb Odloka o PUP L2–Log in Odloka o PUP L3–Dragomer težko popravljive škodljive posledice v prostoru ne morejo nastati. Ustavno sodišče je zato predlog za zadržanje izvrševanja 7., 9. in 12. člena Odloka o PUP L2–Log ter 6. in 11. člena Odloka o PUP L3–Dragomer, kolikor določajo izdelavo lokacijskih smernic, zavrnilo (3. točka izreka).

C.

7. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ter prvega in drugega odstavka 39. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: podpredsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodnika dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič - Horvat, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Prvo in drugo točko izreka je sprejelo s šestimi glasovi proti enemu, proti je glasovala sodnica Pogačar. Tretjo in četrto točko izreka je sprejelo soglasno.

mag. Miroslav Mozetič l.r.
Podpredsednik

1522. Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja 17. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V3–Vrhnik–Sinja Gorica, kolikor določa dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja

Številka: U-I-91/13-8
Datum: 18. 4. 2013

S K L E P

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem z zahtevo Vlade Republike Slovenije, na seji 18. aprila 2013

s k l e n i l o:

1. Izvrševanje 17. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V3–Vrhnik–Sinja Gorica (Uradni list RS, št. 2/95 in 77/06, ter Naš časopis, št. 319/05, 330/06, 354/08, 362/09, 374/10 in 400/12), kolikor določa dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja, se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži.

2. Predlog za zadržanje izvrševanja 9. člena Odloka o splošnih merilih in pogojih prostorskih ureditvenih pogojev za Občino Vrhnik (Uradni list RS, št. 6/99, ter Naš časopis, št. 292/03, 323/06 in 349/08), kolikor velja v Občini Vrhnik in kolikor določa predložitev pozitivnega mnenja pristojne urbanistične službe, se zavrne.

3. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti drugega odstavka 5. člena, 7. člena ter drugega in tretjega odstavka 11. člena Odloka o splošnih merilih in pogojih prostorskih ureditvenih pogojev za Občino Vrhnik, drugega odstavka 12. člena in 19. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V3–Vrhnik–Sinja Gorica, 8. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V2 Vrhnik–Verd (Uradni list RS, št. 1/95, 63/2000 in 43/05, ter Naš časopis, št. 270/01, 271/01, 314/05, 330/06, 354/08, 362/09,

374/10 in 400/12), 10. in 11. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L1–Drenov Grič (Uradni list RS, št. 4/95 in 43/05, ter Naš časopis, št. 272/01 in 303/04) ter točk 2.1 in 2.4 5. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje KS Zaplana (Uradni list SRS, št. 29/86, Uradni list RS, št. 17/91, in Naš časopis, št. 330/06) se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Vlada izpodbija drugi odstavek 5. člena, 7. in 9. člen ter drugi in tretji odstavek 11. člena Odloka o splošnih merilih in pogojih prostorskih ureditvenih pogojev za Občino Vrhnika (v nadaljevanju Odlok o PUP/splošni), drugi odstavek 12. člena, drugi odstavek 17. člena in 19. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V3–Vrhnika–Sinja Gorica (v nadaljevanju Odlok o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica), 8. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V2 Vrhnika–Verd (v nadaljevanju Odlok o PUP V2 Vrhnika–Verd), 10. in 11. člen Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L1–Drenov Grič (v nadaljevanju Odlok o PUP L1–Drenov Grič) ter točki 2.1 in 2.4 5. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območje KS Zaplana (v nadaljevanju Odlok o PUP Zaplana). Zatrjuje, da so izpodbijane določbe v neskladju s 153. členom Ustave. Občina bi morala s splošnim aktom vnaprej in jasno določiti pravila oziroma pogoje glede umeščanja novogradenj v prostor, ne pa ga pogojevati z izdajo lokacijskih smernic, strokovne urbanistične presoje, strokovne ocene obremenitve okolja oziroma soglasja Kmetijske zemljiške skupnosti Vrhnika. Organ občinske uprave naj bi bile z izpodbijanimi določbami podeljene pristojnosti predstavnika telesa, saj naj bi s strokovnimi urbanističnimi presojami sprotno in kazuistično dopolnjeval predpis. Vlada meni, da organ občinske uprave na ta način deluje tudi kot projektni soglasodajalec oziroma celo kot upravni organ v postopku izdaje gradbenega dovoljenja. Predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb Vlada utemeljuje z navedbami, da pomeni uporaba takšnih določb izvajanje nalog, ki ne morejo in ne smejo biti v pristojnosti organa občinske uprave, s tem pa možnost neenakopravnega obravnavanja pravnih subjektov in nastanka težko popravljive škode tem subjektom. Pri izdaji gradbenih dovoljenj na podlagi izpodbijanih določb bi lahko prišlo tudi do težko popravljivih škodljivih posledic za prostor oziroma do težko izvedljive sanacije prostora.

2. Občina Vrhnika na predlog za zadržanje izvrševanja izpodbijanih določb prostorskih aktov ni odgovorila.

B. – I.

3. Na podlagi četrte alineje prvega odstavka 24.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) mora zahteva za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil, med drugim vsebovati podatke o izpolnjevanju z zakonom določenih pogojev za vložitev zahteve. Vlada lahko vložijo zahtevo za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa lokalne skupnosti na podlagi tretjega odstavka 64. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 48/09 in 21/12 – v nadaljevanju ZDU-1) pod pogojem, da je pristojno ministrstvo predhodno opozorilo organ lokalne skupnosti, ki je izdal domnevno protiustaven oziroma nezakonit predpis, mu predlagalo ustrezne rešitve in določilo rok, v katerem bi moral organ lokalne skupnosti predpis uskladiti (drugi odstavek 64. člena ZDU-1).

4. Vlada prilaga k zahtevi dopis št. 35016-20/2011 z dne 6. 12. 2011, s katerim je pristojno ministrstvo Občino Vrhnika opozorilo na protiustavnost oziroma nezakonitost več prostorskih aktov. Vlada ni izkazala, da je pristojno ministrstvo občino opozorilo na protiustavnost oziroma nezakonitost izpodbijanega drugega odstavka 5. člena, 7. člena ter drugega in tretjega

odstavka 11. člena Odloka o PUP/splošni, drugega odstavka 12. člena in 19. člena Odloka o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica, 3. in 8. člena Odloka o PUP V2 Vrhnika–Verd, 10. in 11. člena Odloka o PUP L1–Drenov Grič ter točk 2.1 in 2.4 5. člena Odloka o PUP Zaplana. Ker pogoj iz četrte alineje prvega odstavka 24.b člena ZUstS ni izpolnjen, je Ustavno sodišče zahtevo v navedenem delu zavrglo (3. točka izreka).

B. – II.

5. Vlada je izkazala izpolnjenost pogoja iz četrte alineje prvega odstavka 24.b člena ZUstS za zahtevo za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti 9. člena Odloka o PUP/splošni, kolikor velja v Občini Vrhnika in kolikor določa predložitev pozitivnega mnenja pristojne urbanistične službe, ter 17. člena Odloka o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica, kolikor določa dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja. Ustavno sodišče je zato v nadaljevanju odločalo o predlogu za zadržanje izvrševanja navedenih določb.

6. Po prvem odstavku 39. člena ZUstS sme Ustavno sodišče do končne odločitve v celoti ali delno zadržati izvršitev predpisa, če bi zaradi njegovega izvrševanja lahko nastale težko popravljive škodljive posledice. Kadar Ustavno sodišče odloča o zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa, vselej tehta med škodljivimi posledicami, ki bi jih povzročilo izvrševanje morebiti protiustavnega predpisa, in škodljivimi posledicami, ki bi nastale, če se izpodbijane določbe ne bi izvrševale, pa bi se izkazalo, da so očitki predlagateljice neutemeljeni.

7. Izpodbijani 17. člen Odloka o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica določa, da so novogradnje izjemoma dovoljene, če tako oceni strokovna urbanistična presoja pod pogojem, da poseg ne bo oviral kasnejše izdelave in izvedbe prostorskega izvedbenega načrta. Po presoji Ustavnega sodišča so posledice, ki bi nastale z izvrševanjem navedene določbe izpodbijanega prostorskega akta, če bi bila ta protiustavna, hujše od posledic, ki jih lahko povzroči zadržanje izvrševanja te določbe. Izpodbijana določba je pravna podlaga za izdajo gradbenih dovoljenj za novogradnje v primerih, ko so te praviloma prepovedane. Izdaja strokovne urbanistične presoje je eden izmed pogojev za izdajo gradbenega dovoljenja. Gradnja lahko po presoji Ustavnega sodišča povzroči težko popravljive škodljive posledice v prostoru. Po drugi strani pa zadržanje izvrševanja izpodbijane določbe Odloka o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica nima drugih posledic, kot je ta, da se postopki izdaje gradbenih dovoljenj do končne odločitve Ustavnega sodišča ne morejo začeti oziroma končati. Ti postopki bodo lahko izvedeni kasneje, če bo ugotovljeno, da izpodbijana ureditev ni v neskladju z Ustavo ali zakonom. Ustavno sodišče je glede na navedeno do svoje končne odločitve zadržalo izvrševanje 17. člena Odloka o PUP V3–Vrhnika–Sinja Gorica, kolikor določa dovoljenost novogradenj, če tako oceni strokovna urbanistična presoja (1. točka izreka).

8. Vlada predlaga tudi zadržanje izvrševanja 9. člena Odloka o PUP/splošni, kolikor določa predložitev pozitivnega mnenja pristojne urbanistične službe. Navedena določba ne prepoveduje spremembe namembnosti, ampak določa dodaten pogoj za njeno dovoljenost. Samo zaradi izvrševanja izpodbijanega dela 9. člena Odloka o PUP/splošni težko popravljive škodljive posledice v prostoru ne morejo nastati. Ustavno sodišče je zato predlog za zadržanje izvrševanja 9. člena Odloka o PUP/splošni, kolikor določa predložitev pozitivnega mnenja pristojne urbanistične službe, zavrnilo (2. točka izreka).

C.

9. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega odstavka 25. člena ter prvega in drugega odstavka 39. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: podpredsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodnika dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič - Horvat, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Prvo točko izreka je sprejelo s šestimi glasovi proti nemu,

proti je glasovala sodnica Pogačar. Drugo in tretjo točko izreka je sprejelo soglasno.

mag. Miroslav Mozetič l.r.
Podpredsednik

1523. Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja drugega odstavka 5. člena Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti, kolikor se nanaša na odgovorne projektante, ki so na dan uveljavitve Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti

Številka: U-I-67/13-7
Datum: 18. 4. 2013

S K L E P

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Mateja Polanca, Ajdovščina, in drugih, ki jih zastopa Odvetniška pisarna Polanc, d. o. o., Solkan, na seji 18. aprila 2013

s k l e n i l o:

1. Izvrševanje drugega odstavka 5. člena Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti (Uradni list RS, št. 12/13) se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži, kolikor se nanaša na odgovorne projektante, ki so na dan uveljavitve Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti (Uradni list RS, št. 28/05 in 132/06).

2. Do končne odločitve Ustavnega sodišča smejo študije požarne varnosti izdelovati tudi odgovorni projektanti, ki so na dan uveljavitve Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti in so v imenik pooblaščenih inženirjev vpisani manj kot pet let.

O b r a z l o ž i t e v

1. Pobudniki so vložili pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti drugega odstavka 5. člena Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti (v nadaljevanju Pravilnik). Izpodbijana določba naj bi bila v neskladju z 2. členom Ustave (načelo varstva zaupanja v pravo), ker ni določila prehodnega obdobja, s katerim bi uredila položaj posameznikov, ki so pravico za izdelovanje študij požarne varnosti že pridobili na podlagi prejšnjih predpisov. Pobudnikom ni bila dana možnost, da se prilagodijo na nove pogoje. S tem naj bi jim bilo onemogočeno nadaljnje opravljanje poklica. Zato naj bi bila izpodbijana določba v neskladju tudi s prvim in tretjim odstavkom 49. člena, prvim odstavkom 50. člena in s 155. členom Ustave. Pobudniki predlagajo, naj Ustavno sodišče zadrži izvrševanje izpodbijane določbe, kolikor se nanaša na odgovorne projektante, ki so na dan uveljavitve Pravilnika izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti in so v imenik pooblaščenih inženirjev vpisani manj kot pet let.

2. Ministrstvo za obrambo v odgovoru meni, da predlog za začasno zadržanje izvršitve izpodbijane določbe ni utemeljen. Navaja, da je bil dodaten pogoj za odgovorne projektante, ki izdelujejo študije požarne varnosti, določen, ker je bilo zaradi spremembe zakonodaje opuščeno izdajanje požarnih soglasij v postopkih gradbenih dovoljenj in opuščena obvezna revizija

določene projektne dokumentacije. Navedeni »nadzorni« instituti naj bi bili zato nadomeščeni s strožjimi pogoji za odgovorne projektante. Strožji pogoji naj bi se nanašali samo na izdelavo študij požarne varnosti, ne pa na izdelavo zasnov požarne varnosti. Pobudniki naj bi zato še vedno lahko izdelovali zasnove požarne varnosti, ki naj bi jih bilo v strukturi obravnavanih elaboratov bistveno več. Zato trditve pobudnikov, da jim je onemogočeno opravljanje poklicne dejavnosti, naj ne bi držale v celoti. Zadržanje izvrševanja naj bi ustvarilo nezaželeno stanje, v katerem naj ne bi bilo popolnoma jasno, kdo lahko izdeluje študije požarne varnosti oziroma ali so prej veljavni pogoji zaradi spremenjene zakonodaje s področja varstva pred požari sploh še primerni.

3. Po prvem odstavku 39. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) sme Ustavno sodišče do končne odločitve v celoti ali delno zadržati izvršitev predpisa, če bi zaradi njegovega izvrševanja lahko nastale težko popravljive posledice. Kadar Ustavno sodišče odloča o začasnem zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa, vselej tehta med škodljivimi posledicami, ki bi jih povzročilo izvrševanje protiusstavnega predpisa, in škodljivimi posledicami, ki bi nastale, če se izpodbijane določbe ne bi izvrševale.

4. Po presoji Ustavnega sodišča so posledice, ki nastajajo z izvrševanjem izpodbijane določbe, hujše od posledic, ki jih lahko povzroči začasno zadržanje izvrševanja izpodbijane določbe Pravilnika. Drugi odstavek 5. člena Pravilnika je določil nove pogoje za izvajanje reguliranega poklica izdelovalca požarnih študij.¹ Določene osebe, ki so izpolnjevale pogoje za izdelovanje študij požarne varnosti po prejšnjih predpisih, po uveljavitvi Pravilnika teh pogojev ne izpolnjujejo več. Zato je tem osebam z uveljavitvijo Pravilnika onemogočeno nadaljnje izvajanje izdelovanja študij požarne varnosti. S tem je lahko ogrožena tudi njihova zaposlitev v projektantskih podjetjih oziroma samostojno opravljanje te dejavnosti. Na drugi strani zadržanje izvrševanja predpisa in kasnejša ugotovitev skladnosti izpodbijanih določb z Ustavo pomenita le odložitve učinkovanja določb o strožjih pogojih. Ministrstvo za obrambo v odgovoru navaja, da so bili s spremembo zakonodaje opuščeni določeni drugi nadzorni instituti na področju požarne varnosti, zato naj bi bilo treba določiti strožje pogoje za izdelovalce študij požarne varnosti. Glede na navedeno je Ustavno sodišče učinek zadržanja omejilo na krog oseb, ki so do uveljavitve Pravilnika izpolnjevale pogoje za izdelavo študij požarne varnosti in so ta poklic že opravljale.

5. Začasno zadržanje izpodbijane določbe Pravilnika pa ne pomeni vzpostavitve veljavnosti določb, ki so veljale pred sprejetjem Pravilnika. Golo zadržanje bi v tem delu povzročilo pravno praznino. Zato je Ustavno sodišče na podlagi tretjega odstavka 39. člena ZUstS določilo način izvršitve začasnega zadržanja drugega odstavka 5. člena Pravilnika. Do končne odločitve Ustavnega sodišča smejo študije požarne varnosti izdelovati tudi odgovorni projektanti, ki so na dan uveljavitve Pravilnika izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti in so v imenik pooblaščenih inženirjev vpisani manj kot pet let.

6. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi prvega in tretjega odstavka 39. ZUstS v sestavi: podpredsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodnika dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič - Horvat, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

mag. Miroslav Mozetič l.r.
Podpredsednik

¹ Regulirani poklici oziroma dejavnosti so tisti poklici oziroma dejavnosti, katerih pogoje opravljanja določa zakon ali podzakonski akt (1. točka 5. člena Zakona o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij državljanom držav članic Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora in Švicarske konfederacije za opravljanje reguliranih poklicev oziroma dejavnosti v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 21/02 in nasl. – ZPKUE)

OBČINE

BELTINCI

1524. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o priznanjih Občine Beltinci

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (ZLS, UPB2 Uradni list RS, št. 94/07, 76/08, 79/09, 51/10), 7. in 16. člena Statuta Občine Beltinci (Uradni list RS, št. 83/09) je Občinski svet Občine Beltinci na 24. redni seji dne 16. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o priznanjih Občine Beltinci

1. člen

V Odloku o priznanjih Občine Beltinci (Uradni list RS, št. 51/08) se 4. člen spremeni tako, da se glasi;

»Priznanja Občine Beltinci so:

- naziv častni občan Občine Beltinci,
- plaketa Občine Beltinci,
- pisno priznanje Občine Beltinci,
- županovo priznanje Občine Beltinci.«.

2. člen

6. člen se črta.

3. člen

Prvi in drugi odstavek 10. člena se spremenita tako, da glasita;

»Priznanja Občine Beltinci po tem odloku se lahko prejemniku podelijo le enkrat in se praviloma podeljujejo ob praznovanju občinskega praznika.

V enem letu se lahko izmed priznanj Občine Beltinci, navedenih v prvi, drugi in tretji alineji 4. člena, podeli skupno največ tri priznanja.«.

4. člen

Črta se drugi odstavek 15. člena.

5. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-01/2013-24-299/V
Beltinci, dne 16. aprila 2013

Župan
Občine Beltinci
dr. Matej Gomboši i.r.

DOBREPOLJE

1525. Sklep o določitvi cen vzgojno varstvenih storitev v JVIZ OŠ Dobrepolje – VVE Ringaraja

Na podlagi 28. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05, Zvrt-UPB2 in 25/08, Zvrt-D), 3. člena Pravilnika o plačilih staršev za programe v vrtcih (Uradni list RS, št. 129/06, 79/08 in 119/08) in 14. člena Statuta Občine Dobrepolje (Uradni list RS, št. 28/08) je Občinski svet Občine Dobrepolje na 16. redni seji dne 18. 4. 2013 sprejel

S K L E P

o določitvi cen vzgojno varstvenih storitev v JVIZ OŠ Dobrepolje – VVE Ringaraja

1. člen

Kot najvišjo ceno vzgojno-varstvenih storitev v JVIZ OŠ Dobrepolje – VVE Ringaraja, se od 1. 5. 2013 določijo:

1. Prva starostna skupina v znesku 457,10 €
2. Druga starostna skupina v znesku 341,20 €.

2. člen

Cena dodatnega varstva otrok izven obratovalnega časa od 16.30 do 18. ure ostane 3,00 EUR.

3. člen

Starši lahko uveljavljajo rezervacijo enkrat letno za neprekinjeno odsotnost otroka za največ 62 dni (2 meseca).

4. člen

V primeru, da med šolskim letom nastane prosto mesto v kateri od starejših skupin, preide najstarejši otrok iz predhodne skupine v novo skupino. Na ta način se sprostijo mesta v jasličnem oddelku.

5. člen

Ta sklep začne veljati dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Z dnem uveljavitve tega sklepa preneha veljati sklep št. 602-1/06 z dne 19. 5. 2009.

Št. 602-0001/2013
Videm, dne 18. aprila 2013

Župan
Občine Dobrepolje
Janez Pavlin i.r.

KOMEN

1526. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o koncesiji za opravljanje lokalnih gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki v Občini Komen

Na podlagi 149. člena Zakona o varstvu okolja (ZVO-1-UPB1, Uradni list RS, št. 39/06 s spremembami in dopolnitvami), 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (ZLS-UPB2, Uradni list RS, št. 94/07, s spremembami in dopolnitvami), 7., 32., 33., 34. in 36. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, s spremembami in dopolnitvami), 17. člena Zakona o prekrških (ZP-1-UPB8, Uradni list RS, št. 29/11), skladno s 36. členom Zakona o javno-zasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06) in 16. člena Statuta Občine Komen (Uradni list RS, št. 80/09) ter skladno z Odlokom o gospodarskih javnih službah v Občini Komen (Uradni list RS, št. 76/08) in Odlokom o načinu opravljanja obveznih lokalnih gospodarskih javnih služb zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov (Uradni list RS, št. 134/04, 45/06, 16/07 in 13/11) je Občinski svet Občine Komen na 18. redni seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K**o spremembah in dopolnitvah Odloka
o koncesiji za opravljanje lokalnih gospodarskih
javnih služb ravnanja z odpadki
v Občini Komen**

1. člen

S tem odlokom se spremeni Odlok o koncesiji za opravljanje lokalnih gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki v Občini Komen (Uradni list RS, št. 108/12), v nadaljevanju: Odlok.

2. člen

V Odloku se spremeni 21. člen prvi odstavek tako, da se glasi:

(1) Izračun izhodiščne tarife in pogoji za njeno spreminjanje morata biti v skladu z veljavnimi predpisi.

3. člen

Spremeni se 26. člen prvi odstavek Odloka tako, da se glasi:

(1) Merila za izbor koncesionarja so:

1. ponujena cena storitev razpisane gospodarske javne službe;
2. izkušnje in pozitivne reference na področju izvajanja razpisane gospodarske javne službe;
3. celovitost ponujenega izvajanja gospodarske javne službe v okviru iste osebe;
4. pričetek izvajanja razpisane gospodarske javne službe.

4. člen

Ostala določila iz Odloka o koncesiji za opravljanje lokalnih gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki v Občini Komen (Uradni list RS, št. 108/12) ostanejo nespremenjena.

5. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-04/12-8

Komen, dne 17. aprila 2013

Župan
Občine Komen
Danijel Božič l.r.

KOZJE**1527. Odlok o zaključnem računu proračuna Občine
Kozje za leto 2012**

Na podlagi 98. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00 in 79/01) in 16. člena Statuta Občine Kozje (Uradni list RS, št. 24/10) je Občinski svet Občine Kozje na 17. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

O D L O K**o zaključnem računu proračuna Občine Kozje
za leto 2012**

1. člen

Sprejme se zaključni račun proračuna Občine Kozje za leto 2012.

2. člen

Zaključni račun proračuna izkazuje na ravni podskupin kontov naslednje:

A.	BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	
	I. SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	4.552.107
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	3.252.354
70	DAVČNI PRIHODKI (700+703+704+706)	2.728.280
	700 Davki na dohodek in dobiček	2.542.558
	703 Davki na premoženje	113.890
	704 Domači davki na blago in storitve	71.832
	706 Drugi davki	0
71	NEDAVČNI PRIHODKI (710+711+712+713+714)	524.074
	710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	224.656
	711 Takse in pristojbine	1.327
	712 Denarne kazni	465
	713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	0
	714 Drugi nedavčni prihodki	297.626
72	KAPITALSKI PRIHODKI (720+721+722)	825
	720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0
	721 Prihodki od prodaje zalog	0
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	825
73	PREJETE DONACIJE (730+731)	0
	730 Prejete donacije iz domačih virov	0
	731 Prejete donacije iz tujine	0
74	TRANSFERNI PRIHODKI (740)	1.298.928
	740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	545.242
	741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna in iz sredstev EU	753.686
	II. SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	4.445.557
40	TEKOČI ODHODKI (400+401+402+403+409)	1.188.052
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	209.169
	401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	34.852
	402 Izdatki za blago in storitve	836.167
	403 Plačila domačih obresti	13.829
	409 Rezerve	94.035
41	TEKOČI TRANSFERI (410+411+412+413+414)	1.334.933
	410 Subvencije	124.939
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	778.893
	412 Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	93.439
	413 Drugi tekoči domači transferi	337.662
	414 Tekoči transferi v tujino	0
42	INVESTICIJSKI ODHODKI (420)	1.889.435
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	1.889.435
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI (430)	33.137
	430 Investicijski transferi	0
	431 Investicijski transferi	0
	432 Investicijski transferi	33.137

	III. PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) (I.-II.)	106.550
	B. RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPIT. DELEŽEV (750+751+752)	0
75	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	
	750 Prejeta vračila danih posojil	0
	751 Prodaja kapitalskih deležev	0
	752 Kupnine iz naslova privatizacije	0
	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442)	1.284
44	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	
	440 Dana posojila	0
	441 Povečanje kapitalskih deležev in naložb	1.284
	442 Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	0
	443 Povečanje namenskega premoženja v javnih skladih in osebah javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	0
	VI. PREJETA – DANA POSOJILA IN SPREM. KAPITALSKIH DELEŽEV (IV.-V.)	-1.284
	C. RAČUN FINANCIRANJA	
	VII. ZADOLŽEVANJE (500)	1.000.000
50	ZADOLŽEVANJE	
	500 Domače zadolževanje	1.000.000
	VIII. ODPLAČILA DOLGA (550)	64.029
55	ODPLAČILA DOLGA	
	550 Odplačila domačega dolga	64.029
	IX. POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	1.041.237
	X. NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	935.971
	XI. NETO FINANCIRANJE (VI.+VII.-VIII.-IX.)	-106.550
	999 STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH DNE 31. 12. PRETEKLEGA LETA Splošni sklad za drugo	177.653

3. člen

Presežek prihodkov po zaključnem računu proračuna se prenese v leto 2012 in se izkazuje v računu financiranja.

4. člen

Sestavni del tega odloka so realizacija splošnega dela bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb ter računa financiranja in realizacija posebnega dela proračuna Občine Kozje za leto 2012.

5. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-0005/2011-17/04
Kozje, dne 25. aprila 2013

Župan
Občine Kozje
Dušan Andrej Kocman i.r.

1528. Odlok o proračunu Občine Kozje za leto 2013

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2, 76/08, 100/08 – odl. US, 79/09 in 51/10), 29. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – UPB4, 110/11 – ZDIU12) in 16. člena Statuta Občine Kozje (Uradni list RS, št. 24/10) je Občinski svet Občine Kozje na 17. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o proračunu Občine Kozje za leto 2013

1. SPLOŠNA DOLOČBA

1. člen

(vsebina odloka)

S tem odlokom se za Občino Kozje za leto 2013 določajo proračun, postopki izvrševanja proračuna ter obseg zadolževanja in poroštev občine in javnega sektorja na ravni občine (v nadaljnjem besedilu: proračun).

2. VIŠINA SPLOŠNEGA DELA PRORAČUNA IN STRUKTURA POSEBNEGA DELA PRORAČUNA

2. člen

(sestava proračuna in višina splošnega dela proračuna)

V splošnem delu proračuna so prikazani prejemki in izdatki po ekonomski klasifikaciji do ravni kontov (varianta: podkontov).

Splošni del proračuna se na ravni podskupin kontov določa v naslednjih zneskih:

A.	BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	7.531.181
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	3.354.962
70	DAVČNI PRIHODKI (700+703+704+706)	2.787.654
	700 davki na dohodek in dobiček	2.539.448
	703 davki na premoženje	113.980
	704 domači davki na blago in storitve	134.226
	706 drugi davki	0
71	NEDAVČNI PRIHODKI (710+711+712+713+714)	567.308
	710 udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	243.032
	711 takse in pristojbine	1.300
	712 denarne kazni	460
	713 prihodki od prodaje blaga in storitev	
	714 drugi nedavčni prihodki	322.516
72	KAPITALSKI PRIHODKI (720+721+722)	30.221
	720 prihodki od prodaje osnovnih sredstev	0
	721 prihodki od prodaje zalog	0
	722 prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premoženja	30.221
73	PREJETE DONACIJE (730+731)	0
	730 prejete donacije iz domačih virov	0
	731 prejete donacije iz tujine	0
74	TRANSFERNI PRIHODKI (740)	4.145.998
	740 transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	953.047

	741 prejeta sredstva iz državnega proračuna in iz sredstev EU	3.192.951
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	8.648.453
40	TEKOČI ODHODKI (400+401+402+403+409)	1.201.373
	400 plače in drugi izdatki zaposlenim	230.195
	401 prispevki delodajalcev za socialno varnost	37.658
	402 izdatki za blago in storitve	807.432
	403 plačila domačih obresti	45.518
	409 rezerve	80.570
41	TEKOČI TRANSFERI (410+411+412+413+414)	1.306.408
	410 subvencije	123.833
	411 transferi posameznikom in gospodinjstvom	779.034
	412 transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	88.093
	413 drugi tekoči domači transferi	315.448
	414 tekoči transferi v tujino	
42	INVESTICIJSKI ODHODKI (420)	6.134.643
	420 nakup in gradnja osnovnih sredstev	6.134.643
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI (430)	6.029
	430 investicijski transferi	0
	431 investicijski transferi	0
	432 investicijski transferi	6.029
III.	PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) (I.-II.)	-1.117.272
B.	RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPIT. DELEŽEV (750+751+752)	0
75	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	
	750 prejeta vračila danih posojil	0
	751 prodaja kapitalskih deležev	0
	752 kupnine iz naslova privatizacije	0
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442)	0
44	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	
	440 dana posojila	0
	441 povečanje kapitalskih deležev in naložb	0
	442 poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	0
	443 povečanje namenskega premoženja v javnih skladih in osebah javnega prava, ki imajo premoženje v svoji lasti	0
VI.	PREJETA – DANA POSOJILA IN SPREM. KAPITALSKIH DELEŽEV (IV.-V.)	0
	C. RAČUN FINANCIRANJA	
VII.	ZADOLŽEVANJE (500)	0
50	ZADOLŽEVANJE	
	500 domače zadolževanje	0
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550)	101.620

55	ODPLAČILA DOLGA	
	550 odplačila domačega dolga	101.620
IX.	POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	-1.218.892
X.	NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	-101.620
XI.	NETO FINANCIRANJE (VI.+VII.-VIII.-IX.)	1.117.272
	999 STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH DNE 31. 12. PRETEKLEGA LETA	
	splošni sklad za drugo	1.218.892

Posebni del proračuna sestavljajo finančni načrti neposrednih uporabnikov, ki so razdeljeni na naslednje programske dele: področja proračunske porabe, glavne programe in podprograme, predpisane s programsko klasifikacijo izdatkov občinskih proračunov. Podprogram je razdeljen na proračunske postavke, te pa na podskupine kontov in konte (varianta: ter podkonte), določene s predpisanim kontnim načrtom.

Posebni del proračuna do ravni proračunskih postavk – kontov (varianta: proračunskih postavk – podkontov) in načrt razvojnih programov sta priložila k temu odloku in se objavita na spletni strani Občine Kozje.

Načrt razvojnih programov sestavljajo projekti.

3. POSTOPKI IZVRŠEVANJA PRORAČUNA

3. člen

(izvrševanje proračuna)

Proračun se izvršuje na ravni proračunske postavke – konta (varianta: proračunske postavke – podkonta).

4. člen

(namenski prihodki in odhodki proračuna)

Namenski prihodki proračuna so poleg prihodkov, določenih v prvem stavku prvega odstavka 43. člena ZJF, tudi naslednji prihodki:

1. požarna taksa po 59. členu Zakona o varstvu pred požarom,
2. prispevki občanov,
3. odstopljena državna taksa za obremenjevanje voda,
4. odstopljena državna taksa za obremenjevanje okolja,
5. prejeta sredstva državnega proračuna za investicije,
6. prejeta sredstva iz državnega proračuna za odpravljanje,
7. posledic škode povzročenih z neurji,
8. prihodki ožjih delov občine,
9. najemnina za gospodarsko javno infrastrukturo,
10. koncesijska dajatev za trajno gospodarjenje z divjadjo,
11. koncesijska dajatev za izkoriščanje gozdov.

Proračunski uporabnik lahko prevzema in plačuje obveznosti do višine dejansko realiziranega priliva namenskih sredstev.

Sredstva okoljskih dajatev se porabijo le za:

- gradnjo infrastrukture, namenjene izvajanju občinskih obveznih javnih služb varstva okolja v skladu z državnimi operativnimi programi, sprejetimi s predpisi varstva okolja na področju čiščenja in odvajanja odpadnih voda, ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja odpadkov in
- zagotavljanje oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov, predpisanih za izvajanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

5. člen

(prerazporejanje pravic porabe)

Osnova za prerazporejanje pravic porabe je zadnji sprejeti proračun, spremembe proračuna ali rebalans proračuna.

Dovoljeno je prerazporejanje znotraj proračunskih uporabnikov med proračunskimi področji, glavnimi programi, podprogrami, proračunskimi postavkami in konti.

O prerazporeditvah pravic porabe v posebnem delu proračuna (finančnem načrtu neposrednega uporabnika) odloča na predlog neposrednega uporabnika predstojnik neposrednega uporabnika.

Med izvrševanjem proračuna se lahko s sklepom župana ob prerazporeditvi odpre nov konto oziroma poveča obseg sredstev na kontu za izdatke ali se odpre nova proračunska postavka, če pri planiranju proračuna ni bilo mogoče predvideti prejemnika proračunskih sredstev ali način izvedbe projektov.

Župan s poročilom o izvrševanju proračuna ob polletju in konec leta z zaključnim računom poroča občinskemu svetu o veljavnem proračunu za leto 2013 in njegovi realizaciji.

Prerazporeditev pravic porabe iz prvega odstavka tega člena se opravi s pisno odredbo, iz katere je razvidno, na kateri proračunski postavki in podkontu se pravica porabe povečuje in na kateri se zmanjšuje, tako da ostane proračun uravnotežen, oziroma na kateri proračunski postavki se odpira nov podkonto.

O prerazporeditvah v finančnem načrtu krajevne skupnosti odloča organ, ki je s statutom občine določen za zastopanje krajevne skupnosti.

6. člen

(največji dovoljeni obseg prevzetih obveznosti v breme proračunov prihodnjih let)

Skupni obseg prevzetih obveznosti neposrednega uporabnika, ki bodo zapadle v plačilo prihodnjih letih za investicijske odhodke, investicijske transfere ne sme presegati 70 % pravic porabe v sprejetem finančnem načrtu neposrednega uporabnika.

Skupni obseg prevzetih obveznosti neposrednega uporabnika, ki bodo zapadle v plačilo v prihodnjih letih za blago in storitve in za tekoče transfere ne sme presegati 25 % pravic porabe v sprejetem finančnem načrtu neposrednega uporabnika.

Omejitve iz prvega in drugega odstavka tega člena ne veljajo za prevzemanje obveznosti z najemnimi pogodbami.

Obveznosti, ki bodo zahtevale plačilo v prihodnjih letih, mora uporabnik vključiti v proračun leta, na katerega se nanašajo.

Prevzete obveznosti iz prvega in drugega odstavka tega člena se načrtujejo v finančnem načrtu neposrednega uporabnika in načrtu razvojnih programov.

7. člen

(spreminjanje načrta razvojnih programov)

Predstojnik neposrednega uporabnika (župan oziroma v primeru ožjih delov občin svet ali predsednik sveta, če je tako določeno v statutu) lahko spreminja vrednost projektov v načrtu razvojnih programov. Projekte, katerih vrednost se spremeni za več kot 20 % mora predhodno potrditi občinski svet.

Projekti, za katere se zaradi prenosa plačil v tekoče leto, zaključek financiranja prestavi iz predhodnega v tekoče leto, se uvrstijo v načrt razvojnih programov po uveljavitvi proračuna.

Novi projekti se uvrstijo v načrt razvojnih programov na podlagi odločitve občinskega sveta.

8. člen

(proračunski skladi)

Proračunski sklad je proračunska rezerva, oblikovane po ZJF.

Proračunska rezerva se v letu 2013 oblikuje v višini 39.446 EUR.

Na predlog občinske uprave odloča o uporabi sredstev proračunske rezerve za namene iz drugega odstavka 49. člena ZJF župan in o tem s pisnimi poročili obvešča občinski svet.

9. člen

(krajevne skupnosti)

Krajevne skupnosti na območju Občine Kozje smejo brez predhodnega soglasja župna sklepati pravne posle do višine 2.000,00 EUR.

4. POSEBNOSTI UPRAVLJANJA IN PRODAJE STVARNEGA IN FINANČNEGA PREMOŽENJA DRŽAVE

10. člen

(odpis dolgov)

Če so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka 77. člena ZJF, lahko župan dolžniku do višine 1.000 EUR odpiše oziroma delno odpiše plačilo dolga.

5. OBSEG ZADOLŽEVANJA IN POROŠTEV OBČINE IN JAVNEGA SEKTORJA

11. člen

(obseg zadolževanja občine in izdanih poroštev občine)

Za kritje presežkov odhodkov nad prihodki v bilanci prihodkov in odhodkov, presežkov izdatkov nad prejemki v računu finančnih terjatev in naložb ter odplačilo dolgov v računu financiranja se občina za proračun leta 2013 lahko zadolži v skladu z določili ZJF.

Obseg poroštev občine za izpolnitev obveznosti javnih zavodov in javnih podjetij, katerih ustanoviteljica je Občina Kozje, v letu 2013 ne sme preseči skupne višine dovoljenega zadolževanja.

12. člen

(obseg zadolževanja javnih zavodov in javnih podjetij ter obseg zadolževanja in izdanih poroštev pravnih oseb, v katerih ima občina odločujoč vpliv na upravljanje)

Pravne osebe javnega sektorja na ravni občine (javni zavodi, javna podjetja, katerih ustanoviteljica je občina) se lahko v letu 2013 zadolžijo le v soglasju z ustanoviteljem.

Pravne osebe, v katerih ima občina odločujoči vpliv na upravljanje, se lahko v letu 2013 zadolžijo v soglasju z ustanoviteljem.

6. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen

(začasno financiranje v letu 2014)

V obdobju začasnega financiranja Občine Kozje v letu 2014, če bo začasno financiranje potrebno, se uporablja ta odlok in sklep o določitvi začasnega financiranja.

14. člen

(uveljavitev odloka)

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-0005/2011-17/02

Kozje, dne 25. aprila 2013

Župan
Občine Kozje
Dušan Andrej Kocman l.r.

1529. Odlok o načinu izvajanja gospodarske javne službe upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo v Občini Kozje

Na podlagi 3., 6. in 7. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11), 33. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 27/07 – EZ-UPB2, 70/08, 22/10 in 10/12), 4. člena Odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Kozje

(Uradni list RS, št. 71/96, 31/98, 98/99, 82/12) ter 16. člena Statuta Občine Kozje (Uradni list RS, št. 24/10) je Občinski svet Občine Kozje na 17. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o načinu izvajanja gospodarske javne službe upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo v Občini Kozje

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(Predmet urejanja)

Ta odlok ureja način izvajanja gospodarske javne službe upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja na lesno biomaso in oskrbe s toplo vodo v Občini Kozje, še posebej pa:

- organizacijsko zasnovano izvajanje te gospodarske javne službe po vrsti in številu izvajalcev,
- pogoje za zagotavljanje storitev gospodarske javne službe upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo ter pravice in obveznosti izvajalcev te gospodarske javne službe,
- pravice in obveznosti uporabnikov,
- način financiranja gospodarske javne službe,
- vrsto in obseg objektov in naprav, potrebnih za izvajanje gospodarske javne službe,
- druge elemente, ki so pomembni za razvoj in opravljanje dejavnosti gospodarske javne službe.

Ta odlok je v delu, ki se nanaša na predmet in pogoje za opravljanje gospodarske javne službe iz prvega odstavka tudi koncesijski akt.

2. člen

(Pojmi)

Posamezni pojmi imajo po tem odloku naslednji pomen:

- toplovodno omrežje je omrežje za distribucijo toplotne energije in ga sestavljajo primarno toplovodno omrežje, sekundarno toplovodno omrežje, priključni toplovodi in toplotne postaje,
- primarno toplovodno omrežje je omrežje, ki poteka od proizvajalca toplotne energije do posameznih naselij, na območju katerih se izvaja javna služba,
- sekundarno toplovodno omrežje so odcepi od primarnega toplovodnega omrežja do posameznih stanovanjskih hiš in drugih priključnih mest uporabnikov oziroma območij,
- priključni toplovodi so odcepi od sekundarnega omrežja do toplotnih postaj,
- toplotna postaja so naprave namenjene za pripravo in ogrevanje sanitarne tople vode ter razdelitev toplote za različne sisteme internih toplotnih naprav in je sestavljena iz zapornih, regulacijskih, varnostnih in merilnih elementov,
- uporabniške naprave so vse naprave izven toplotne postaje, ki so v lasti ali posesti uporabnika in s katerimi upravlja uporabnik ter so namenjene prenosu, razvodu, regulaciji ali zaporu dovoda toplotne energije v objektu uporabnika,
- tarifni sistem za prodajo energije: je splošni akt, ki določa elemente in način njihove uporabe za prodajo energije tarifnim odjemalcem glede na vrsto odjema.

3. člen

(Javna služba)

Dejavnost upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo se skladno s tem odlokom v Občini Kozje opravlja kot javna služba in obsega:

- upravljanje, obratovanje in razvoj toplovodnega omrežja,
- priključevanje uporabnikov na toplovodno omrežje in
- prenos toplotne energije po toplovodnem omrežju do uporabnikov.

Naloga iz prve alineje prejšnjega odstavka obsegajo upravljanje, razvoj in vzdrževanje toplovodnega omrežja, razvoj oskrbe s toplotno energijo, odgovornost za varnost in zanesljivost funkcioniranja toplovodnega omrežja, izvajanje potrebnih meritev ter preizkusov delovanja toplovodnega omrežja ter vodenje katastra toplovodnega omrežja.

Naloga iz druge alineje prvega odstavka tega člena obsega izgradnjo vseh elementov toplovodnega omrežja, ki so potrebni za možnost prenosa toplotne energije do uporabniških naprav.

Naloga iz tretje alineje prvega odstavka tega člena obsega obratovanje in s tem povezano zagotavljanje in prodajo toplotne energije uporabnikom skladno s tarifnim sistemom.

Izvajalec javne službe mora poleg nalog prvega odstavka tega člena izvajati tudi vse druge naloge in dejavnosti, ki so z javno službo neločljivo povezane.

4. člen

(Način izvajanja javne službe)

Izbirna gospodarska javna služba upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo (v nadaljevanju: javna služba) se v Občini Kozje (v nadaljevanju: občina) opravlja na podlagi podelitve koncesije pravni osebi (v nadaljevanju: koncesionar).

5. člen

(Obseg opravljanja javne službe)

Javna služba se v občini opravlja na območjih dela naselja Kozje, ki so opredeljeni v grafični karti, ki je sestavni del tega odloka.

6. člen

(Uporabniki storitev javne službe)

Uporabniki storitev javne službe so pravne in fizične osebe, ki so lastniki, upravljalci ali investitorji objektov na območjih občine, določenih v prejšnjem členu in ki sklenejo s koncesionarjem ustrezno pogodbo o priključitvi na toplovodno omrežje in o oskrbi s toplotno energijo.

Uporaba storitev javne službe v občini ni obvezna, razen za naslednje objekte:

- objekte v lasti občine,
- objekte namenjene pridobitni dejavnosti, kurilne moči več kot 100 kW.

II. KONCESIJA

7. člen

(Predmet koncesije)

Predmet koncesije je javna služba, v obsegu, določenem v 3. in 4. členu tega odloka.

V okviru prvega odstavka tega člena koncesionar izvaja javno službo z že zgrajenimi objekti in napravami toplovodnega omrežja, kot tudi z objekti in napravami, ki jih bo sam zgradil.

8. člen

(Pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar)

Koncesionar je lahko pravna oseba, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje dejavnosti, ki je predmet koncesije.

Za koncesionarja je lahko izbrana oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- razpolaga z ustreznimi kapacitetami za proizvodnjo in dobavo toplotne energije,
- razpolaga z ustrezno licenco za opravljanje energetske dejavnosti,
- predloži celovit projekt izgradnje toplotnega omrežja za območje izvajanja javne službe, načrt vzdrževanja navedenega omrežja ter načrt priključevanja že izgrajenih objektov na toplotno omrežje in

– predloži predlog tarifnega sistema cen javne službe, skladen z zakonom in drugimi predpisi.

Podrobnejši pogoji se določijo v javnem razpisu za oddajo koncesije.

9. člen

(Javna pooblastila)

Koncesionar ima naslednja javna pooblastila:

– v upravnem postopku izdaja soglasja za priključitev na toplotno omrežje, skladno z določbo drugega odstavka 71. člena Energetskega zakona,

– daje soglasja v postopkih za pridobitev dovoljenj za posege v prostor in okolje, ki zadevajo toplovodno omrežje, skladno z določbo 48. člena Energetskega zakona.

V okviru svoje pristojnosti iz prvega odstavka izdaja koncesionar soglasja h gradbeni dokumentaciji, soglasje h gradnji in priključitvi in soglasje k uporabnemu dovoljenju ali k uporabi uporabnikovih toplotnih naprav v primeru gradnje na podlagi lokacijske informacije.

10. člen

(Obveznost in splošni pogoji izvajanja javne službe)

Javno službo mora koncesionar izvajati neprekinjeno in jo lahko začasno ali trajno prekine le v primerih določenih z zakonom in odlokom občine.

Koncesionar mora pri svojem delovanju upoštevati določbe Energetskega zakona, in sicer:

– da se skladno z določbo 46. člena za zaposlene pri koncesionarju ne uporabljajo naslednje določbe zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju:

a) določbe V. poglavja (78. do 84. člen) – v nadzornem svetu gospodarske družbe imajo lahko delavci le do 1/3 svojih zastopnikov,

b) določbe pete, šeste, sedme in osme alinee prvega odstavka 89. člena,

c) določbe 93. člena, kakor tudi določbe 91. in 92. člena, kolikor se nanašajo na statusne spremembe,

d) določbe 98. člena,

e) ostale določbe v delih oziroma obsegu, kolikor se sklicujejo ali nanašajo na navedene določbe:

– da morajo skladno z določbo 47. člena v času stavke delavci pri koncesionarju zagotavljati tako obratovalno pripravljenost objektov, omrežij in naprav, kot je predpisano za nedelje, državne praznike in druge dela proste dneve,

– da morajo direktorji oziroma člani uprave zaposleni pri koncesionarju s sklepom določiti delavce, ki opravljajo naloge za zagotovitev obratovalne pripravljenosti iz prejšnje alinee,

– da delavci iz prejšnje alinee, ki ne opravijo nalog iz tretje alinee tega člena, storijo hujšo kršitev delovne discipline, za kar se jim lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Splošne pogoje za dobavo in odjem toplote iz toplovodnega omrežja (v nadaljevanju: splošni pogoji), ki sodi v okvir izvajanja javne službe, določa odlok občine.

11. člen

(Vrsta in obseg monopola)

Koncesionar je edini izvajalec javne službe na območju iz 3. člena tega odloka.

Koncesionar pridobi tudi izključno pravico gradnje in upravljanja s toplovodnim omrežjem.

12. člen

(Začetek in čas trajanja koncesije)

Začetek in čas trajanja koncesije se določita v koncesijski pogodbi, pri čemer čas trajanja koncesije ne sme biti krajši od 20 let. Koncesionar je dolžan pričeti z izvajanjem koncesije v roku, določenem v koncesijski pogodbi ter delovati skladno s Koncesijsko pogodbo.

Po preteku časa trajanja koncesije se pod pogoji, določenimi v koncesijski pogodbi, koncesija lahko podaljša za obdobje, ki se določi v koncesijski pogodbi. Koncesija se lahko po

preteku časa trajanja na podlagi aneksa h koncesijski pogodbi podaljša tudi do dokončne izbire novega koncesionarja.

Koncesijska pogodba z novim koncesionarjem mora biti sklenjena najmanj 1 leto pred iztekom roka, za katerega je bila podeljena prejšnja koncesija, v veljavo pa stopi najprej ob izteku tega roka.

III. IZBIRA KONCESIONARJA

13. člen

(Izbira koncesionarja)

Koncesija se podeli z javnim razpisom.

Koncesija pa se lahko podeli tudi brez javnega razpisa pravni osebi, ki jo je ustanovila ali soustanovila občina z namenom opravljanja te javne službe.

V primeru iz prejšnjega odstavka se koncesija podeli na podlagi vloge navedene pravne osebe.

Za vodenje postopka javnega razpisa lahko župan imenuje tričlansko komisijo, sestavljeno iz člana občinskega sveta, strokovnjaka s področja urejanja javnih služb ali oskrbe s toplo energijo in upravnega delavca občinske uprave.

Glede sestave komisije se uporabljajo tiste določbe zakona, ki urejajo splošni upravni postopek, ki se nanašajo na izločitev uradne osebe.

14. člen

(Postopek izbire koncesionarja)

Postopek izbire se prične z objavo javnega razpisa ter vložitvijo vloge za podelitev koncesije.

Na podlagi izvedenega javnega razpisa podeli koncesijo najugodnejšemu ponudniku z upravno odločbo občinska uprava.

Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka je dovoljena pritožba. O pritožbi odloči župan.

15. člen

(Organ, pooblaščen za sklenitev koncesijske pogodbe)

Na podlagi dokončne odločbe o izbiri sklene župan z izbrano osebo koncesijsko pogodbo.

IV. RAZVOJ IN VZDRŽEVANJE TOPLOVODNEGA OMREŽJA

16. člen

(Objekti in naprave za izvajanje javne službe)

Koncesionar je dolžan izgraditi ustrezno število objektov in naprav toplovodnega omrežja, ki so potrebni za kvalitetno izvajanje javne službe v občini. Število oziroma obseg obveznosti in način financiranja izgradnje navedenih objektov in naprav se določi v koncesijski pogodbi.

Objekti in naprave iz prejšnjega odstavka, ki jih izgradi koncesionar, so v lasti koncesionarja.

Koncedent in koncesionar se lahko v koncesijski pogodbi dogovorita, da koncesionar v imenu in za račun koncedenta neodplačno opravlja storitve vodenja investicij v zvezi z izgradnjo objektov in naprav toplovodnega omrežja.

Pri načrtovanju, vzdrževanju in gradnji toplovodnega omrežja je koncesionar dolžan ravnati z načelom najboljše dosegljive tehnologije, predvsem pri izbiri rešitev, ki naj v največji možni meri prispevajo k varovanju okolja ter zagotavljajo varnost in zanesljivost delovanja toplovodnega omrežja.

Pri izbiri tehnologije upošteva koncesionar tudi sorazmernost med tehnično izpopolnjenostjo določenega elementa ter stroški njegove uporabe.

Dokumentacijo, ki je potrebna za pridobitev dovoljenj za izgradnjo toplovodnega omrežja, pripravi koncesionar in jo predloži koncedentu v potrditev.

V postopku pridobivanja dovoljenj iz prejšnjega odstavka je s koncesionarjem dolžan sodelovati koncedent v okviru zakonskih omejitev in zmogljivosti svojih strokovnih služb.

17. člen

(Vzdrževanje in preskušanje toplovodnega omrežja)

Koncesionar je dolžan investicijsko in tekoče skrbeti za vzdrževanje toplovodnega omrežja in z njim povezane infrastrukture tako, da je zagotovljeno nemoteno ter varno izvajanje javne službe.

Koncesionar mora v najkrajšem možnem času poskrbeti za odpravo okvar, nepravilnosti in drugih pomanjkljivosti, ki se pojavijo na toplovodnem omrežju. V ta namen mora koncesionar zagotoviti sam ali na podlagi pogodbe z drugim subjektom dežurno službo, ki razpolaga z ustreznim številom usposobljenih ljudi in potrebno opremo.

Uporabnik je dolžan koncesionarja nemudoma obvestiti o vseh okvarah ali nepravilnostih na toplovodnem omrežju in na napeljavi ter napravah znotraj objektov, ki bi lahko vplivali na varnost ali nemoteno izvajanje javne službe.

V. PRAVICE IN OBVEZNOSTI UPORABNIKOV

18. člen

(Pravice in obveznosti uporabnikov)

Uporabniki na območjih občine, na katerih se izvaja javna služba, imajo pravico do priključitve na toplovodno omrežje in uporabo storitev javne službe pod enakimi pogoji brez diskriminacije.

19. člen

(Priključitev na toplovodno omrežje)

Za priključitev na toplovodno omrežje mora uporabnik pridobiti soglasje za priključitev, skladno z določbo drugega odstavka 9. člena tega odloka.

Soglasje za priključitev izda v upravnem postopku koncesionar uporabniku, ki izpolnjuje zahteve, določene v splošnih pogojih in če je priključitev ekonomsko sprejemljiva ter tehnično izvedljiva.

V primeru kršitve pravice uporabnika iz drugega odstavka tega člena, lahko uporabnik vloži pritožbo na župana občine, ki odloči o njegovi pravici in koncesionarju naloži ustrezno ravnanje.

20. člen

(Uporaba storitev javne službe)

Z uporabnikom, ki je pridobil ustrezno soglasje za priključitev na toplovodno omrežje je koncesionar dolžan skleniti ustrezno pogodbo o dobavi toplote.

V primeru kršitve obveznosti koncesionarja iz prejšnjega odstavka lahko uporabnik zahteva, da pristojni organ občine z upravno odločbo odloči o njegovi pravici in naloži koncesionarju ustrezno ravnanje.

Podrobnejša vprašanja v zvezi s pogodbo o dobavi toplote urejajo splošni pogoji.

21. člen

(Prekinitve uporabe storitev javne službe)

Koncesionar storitev lahko trajno ali začasno prekine izvajanje javne službe uporabniku v primerih določenih z zakonom in splošnimi pogoji.

O prekinitvi izvajanja javne službe koncesionar odloči z upravno odločbo.

O pritožbi zoper odločbo iz prejšnjega odstavka odloča župan.

VI. POSLOVANJE IN FINANCIRANJE

22. člen

(Prenos objektov in naprav)

Koncedent prenese skladno z določili koncesijske pogodbe koncesionarju v upravljanje vse že zgrajene objekte in naprave, ki predstavljajo del toplovodnega omrežja.

Koncedent bo prenesel na koncesionarja tudi vodenje vseh začetih investicij za izgradnjo objektov in naprav iz prejšnjega odstavka.

23. člen

(Poslovanje koncesionarja)

Koncesionar mora pri svojem poslovanju:

– za izvajanje javne službe voditi račun, ki je ločen od ostalih dejavnosti koncesionarja,
– pripraviti, revidirati in objaviti letne računovodske izkaze na način, kot to zakon zahteva za velike družbe, skladno z določili Energetskega zakona.

Za obveznosti koncesionarja občina odgovarja le v primeru, da je koncesionar v večinski lasti občine.

24. člen

(Financiranje)

Izvajanje koncesije se opravlja na podlagi lastnih prihodkov koncesionarja ter sredstev koncedenta, ki jih ta pridobi za namen izvajanja javne službe iz državnega proračuna ali mednarodnih finančnih virov.

25. člen

(Tarifni sistem)

Dobavljena toplota se obračunava na podlagi tarifnega sistema, ki ga sprejme koncesionar s soglasjem občinskega sveta.

Pri oblikovanju tarifnega sistema iz prejšnjega odstavka mora koncesionar upoštevati določbe Energetskega zakona ter drugih predpisov.

Višino tarifnih postavk za opravljanje storitev javne službe v okviru tarifnega sistema določi koncesionar s soglasjem občinskega sveta.

26. člen

(Koncesijska dajatev)

Koncesionar je za opravljanje koncesije koncedentu dolžan letno plačevati koncesijsko dajatev.

Koncesijska dajatev se določi na podlagi dobička koncesionarja iz dejavnosti gospodarske javne službe.

Koncesionarju lahko iz dejavnosti javne službe pripade le omejen letni dobiček. Dobiček, ki preseže določeno mejo, mora koncesionar odvesti koncedentu kot koncesijsko dajatev.

Mejna višina dobička iz prejšnjega odstavka tega člena, ki pripada koncesionarju, se opredeli v koncesijski pogodbi.

VII. PRENEHANJE KONCESIJE

27. člen

(Prenehanje koncesijskega razmerja in koncesijske pogodbe)

Koncesijsko razmerje med koncesionarjem in koncedentom preneha:

- s prenehanjem koncesijske pogodbe,
 - z odkupom koncesije,
 - z odvzemom koncesije,
 - s sporazumnim prenosom koncesije,
 - s prevzemom koncesije v režijo,
 - v primeru stečaja koncesionarja.
- Koncesijska pogodba preneha veljati:
- po preteku časa, za katerega je bila sklenjena,
 - s sporazumno razvezo ali
 - z razdrtjem.

28. člen

(Odvzem koncesije)

Koncedent lahko odvzame koncesijo:

– če koncesionar ne prične z opravljanjem koncesije v rokih, določenih s koncesijsko pogodbo,

– če koncesionar neupravičeno prekine izvajanje javne službe za več kot 2 dni, oziroma za več kot 5 dni skupaj v koledarskem letu,

– če je koncesionar večkrat ali huje kršil določbe zakonov, predpisov, koncesijske pogodbe ali dovoljenj, izdanih na podlagi zakona,

– zaradi ponovljenih in dokumentiranih primerov neučinkovitih storitev, ogrožanja varnosti ljudi in premoženja ali nepravilnega vzdrževanja toplovodnega omrežja po izključni krivdi koncesionarja,

– če koncesionar ni vodil svojega poslovanja skladno s prvim odstavkom 23. člena,

– če koncesionar ne spoštuje tarifnega sistema in tarifnih postavk,

– če koncesionar ne izpolnjuje več pogojev za podelitev koncesije,

– če je v javnem interesu, da se dejavnosti oskrbe s toploto preneha izvajati kot koncesionirana gospodarska javna služba.

V primerih iz druge, tretje, četrte in šeste alineje prejšnjega odstavka lahko koncedent odvzame koncesijo šele, če koncesionar po pisnem opozorilu ponovi kršitve.

V primerih iz prvega odstavka lahko koncedent prevzame izvajanje javne službe v režijo ali pa zanjo predvidi drug način izvajanja v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

29. člen

(Odkup koncesije)

Koncesijsko razmerje lahko preneha tudi na podlagi odkupa koncesije.

S koncesijsko pogodbo se lahko dogovori, da v primeru prenehanja koncesijskega razmerja koncedent prevzame tudi vse objekte in naprave v lasti koncesionarja, ki so namenjeni izvajanju javne službe.

Podrobnejša vprašanja prevzema navedenih objektov in naprav iz prejšnjega odstavka se uredijo s koncesijsko pogodbo.

VIII. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

30. člen

Uporabniki objektov iz drugega odstavka 6. člena so dolžni s koncesionarjem skleniti ustrezno pogodbo o priključitvi na toplovodno omrežje in o oskrbi s toplotno energijo, najkasneje v šestih mesecih po sklenitvi koncesijske pogodbe o izvajanju javne službe iz tega odloka. V primeru, da imajo uporabniki druge že obstoječe obveznosti iz naslova dobave drugih energentov, morajo skleniti pogodbo s koncesionarjem po izteku teh obveznosti.

31. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-0005/2011-17/05
Kozje, dne 25. aprila 2013

Župan
Občine Kozje
Dušan Andrej Kocman l.r.

KRANJ

1530. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Kranjski vrtci

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5,

101/07 Odl.US, 36/08, 22/09 Odl.US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl.US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl.US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl.US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl.US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D), 3. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 45/94 Odl.US: U-I-104/92, 8/96, 18/98 Odl.US: U-I-34/94, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZJZP) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Kranjski vrtci

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Kranj (Uradni list RS, št. 29/10 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi odstavek 2. člena tako, da se po novem glasi:

»V okviru zavoda so organizirani naslednji sektorji in službe:

- vzgojno-izobraževalni sektor,
- svetovalno-strokovni sektor,
- svetovalna služba,
- strokovna služba,
- gospodarski in upravno računovodski sektor,
- tehnična služba,
- računovodska služba,
- upravna služba.«

2. člen

Spremeni se drugi stavek 4. člena odloka tako, da se po novem glasi: »Zavod vpisuje otroke v dnevno varstvo in druge oblike oskrbe v svetovalni službi v enotah Janina, Mojca in Najdihojca.«

3. člen

V 5.a členu odloka se črta dvajseta alineja »P/85.530 – dejavnost voznških šol«.

4. člen

V 7. členu odloka se v zadnjem stavku za besedo »pravil« doda besedilo »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda«.

5. člen

V 9. členu odloka se v drugem odstavku beseda »učiteljski« zamenja z »vzgojiteljski«.

6. člen

V 10. členu odloka se črta peta alineja »obravnavo problematiki«.

7. člen

V 13.a členu odloka se v prvem odstavku med besedo »pravil« in besedo »zavoda« doda besedilo »oziroma drugimi splošnimi akti«.

V 13.a členu se v drugem odstavku črta besedilo »oziroma učiteljskega«.

V 13.a členu se v šestem odstavku črta besedilo »oziroma učiteljski«.

8. člen

V 14. členu odloka se v drugem odstavku število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

9. člen

V 16. členu odloka se v drugem odstavku med besedo »pravila« in besedo »zavoda« doda besedilo »oziroma drugi splošni akti«.

10. člen

V 17. členu odloka se v tretjem odstavku za besedo »pravila« in med besedo »zavoda« doda besedilo »oziroma drugi splošni akti«.

11. člen

V 22. členu odloka se prvi odstavek spremeni tako, da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršuje Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev,

– odloča o statusnih spremembah zavoda,

– daje soglasje k spremembam dejavnosti,

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda,

– daje soglasje k povezovanju v skupnost zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog za opravljanje drugih skupni del,

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja,

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja,

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi z nepremičnim premoženjem,

– odloča o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki oziroma pokrivanju presežka odhodkov nad prihodki,

– v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku,

– določa cene programa predšolske vzgoje,

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj,

– poda soglasje k sistemizaciji javnega zavoda,

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

12. člen

V 27. členu odloka se prvi odstavek spremeni tako, da se po novem glasi:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

V 27. členu odloka se črta drugi odstavek.

13. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 602-19/2013-2-(47/09)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan

Mestne občine Kranj

Mohor Bogataj l.r.

1531. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.),

16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«.

3. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda.«.

4. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti.«.

5. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

7. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev,

– odloča o statusnih spremembah zavoda,

– daje soglasje k spremembam dejavnosti,

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog,

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda,

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja,

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja, – daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja,

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj,

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi,

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod,

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane-ta četrti in peti odstavek tega člena.

9. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasita:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

10. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-36/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

1532. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasita: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se drugi odstavek 9. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

3. člen

Besedilo šestnajste alineje 12. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasita:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda.«

4. člen

Spremeni se prvi odstavek 16. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti.«

5. člen

Spremeni se drugi odstavek 17. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

7. člen

Spremeni se tretji odstavek 19. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

8. člen

Prvi odstavek 24. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasita:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 24. člena odloka postane-ta četrti in peti odstavek tega člena.

9. člen

Prvi in drugi odstavek 29. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 29. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 29. člena postane tretji odstavek tega člena.

10. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-37/2013-1-(47/10)
Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

1533. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi o ustanovitvi javnega zavoda Ljudska univerza Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi o ustanovitvi javnega zavoda Ljudska univerza Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi o ustanovitvi javnega zavoda Ljudska univerza Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se prvi odstavek 23. člena odloka spremeni tako, da se po novem glasi:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Drugi odstavek 23. člena se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejem svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

2. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-38/2013-1-(47/10)
Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

1534. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Predoslje Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Predoslje Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Predoslje Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 10. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alineeje 12. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda.«

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 16. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti.«

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 17. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 19. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 24. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

- spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev
 - odloča o statusnih spremembah zavoda
 - daje soglasje k spremembam dejavnosti
 - daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog
 - imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda
 - daje mnenje k imenovanju ravnatelja
 - daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja
 - daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja
 - v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku
 - določi cene programa predšolske vzgoje
 - opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.
- Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:
- ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj
 - daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih v enotah vrtcev pri šoli in delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi
 - sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod
 - opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 24. člena odloka postane ta četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 29. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 29. člena postane tretji odstavek tega člena.

11. člen

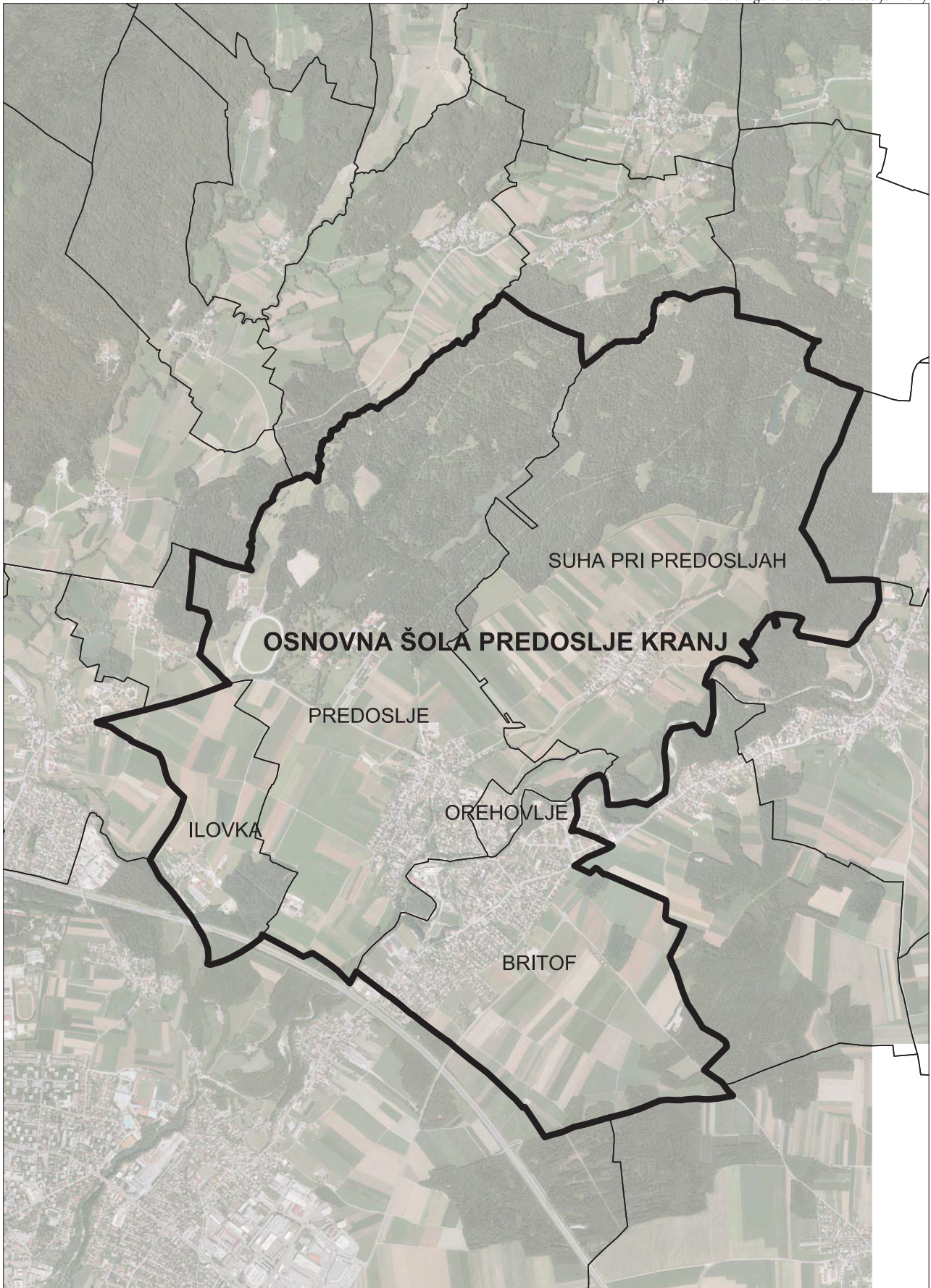
Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-32/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga: Prikaz šolskega okoliša OŠ Predoslje Kranj

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kalliope d.o.o., marec 2013

1535. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Matije Čopa Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Matije Čopa Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Matije Čopa Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi: »sprejema pravila in druge splošne akte zavoda.«

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti.«

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti.«

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane ta četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

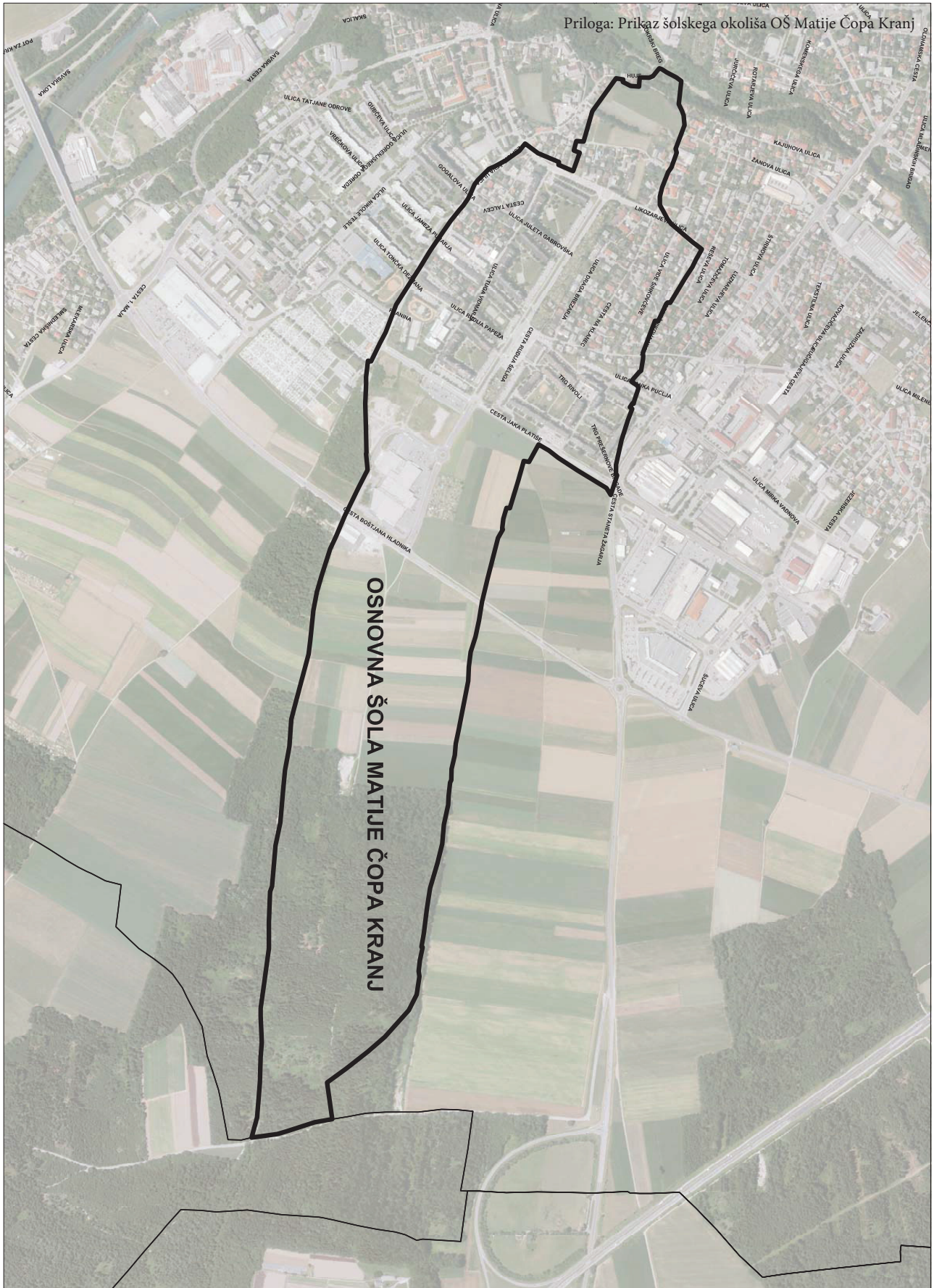
11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-34/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga: Prikaz šolskega okoliša OŠ Matije Čopa Kranj

OSNOVNA ŠOLA MATIJE ČOPA KRANJ

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

1536. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Jakoba Aljaža Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Jakoba Aljaža Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Jakoba Aljaža Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi: »sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Prvi odstavek 25. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane-ta četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-33/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga: Prikaz šolskega okoliša OŠ Jakoba Aljaža Kranj

1537. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Staneta Žagarja Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Staneta Žagarja Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Staneta Žagarja Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškopravni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«.

4. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi: »sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane ta četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

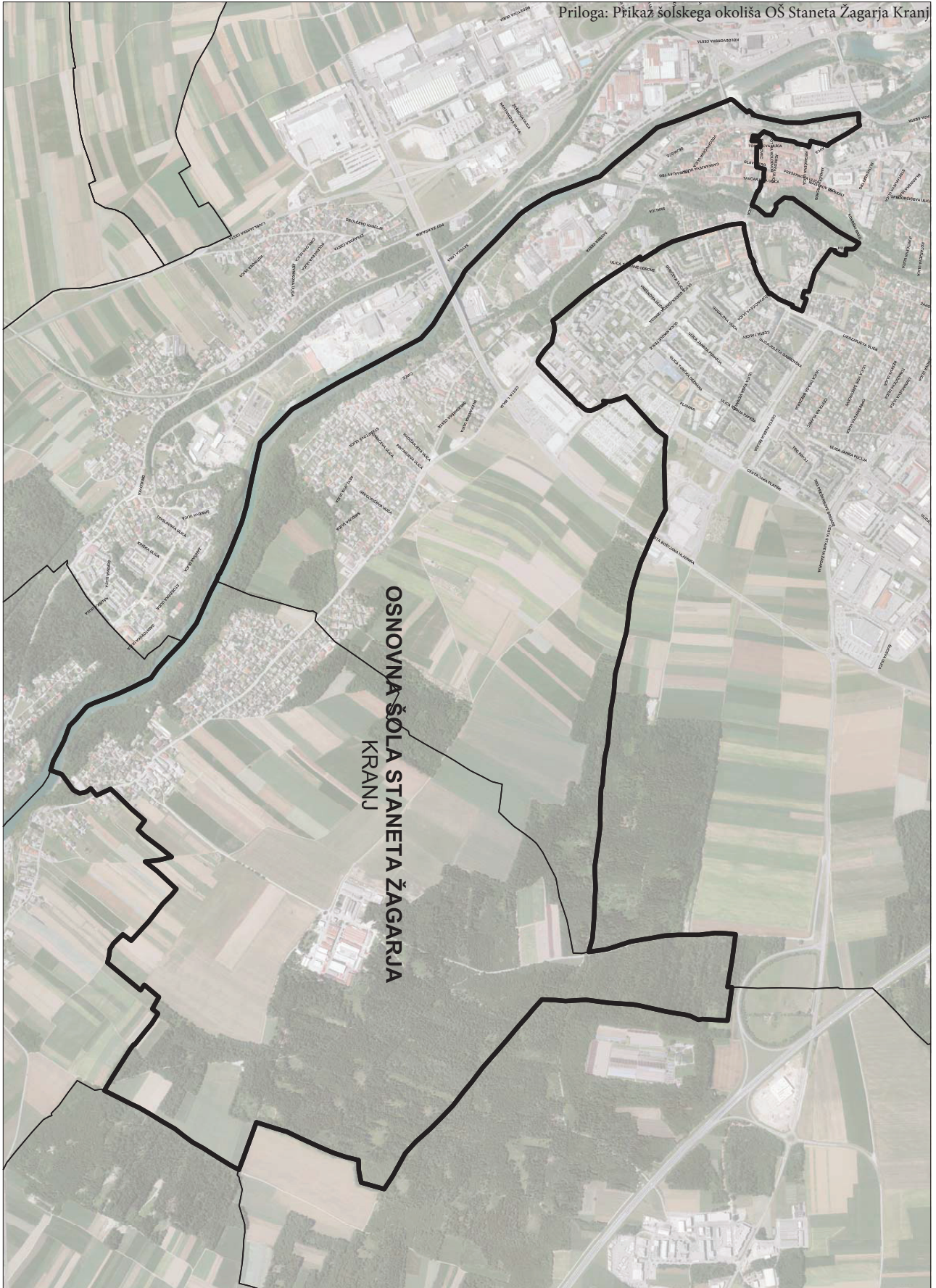
11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-35/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

1538. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Franceta Prešerna Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Franceta Prešerna Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Franceta Prešerna Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole (matične in podružnične šole) je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alinee 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

- spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev
- odloča o statusnih spremembah zavoda
- daje soglasje k spremembam dejavnosti
- daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog
- imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda
- daje mnenje k imenovanju ravnatelja
- daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja
- daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja
- v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku
- določi cene programa predšolske vzgoje
- opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

- ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj
- daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih v enotah vrtcev pri šoli in delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi
- sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod
- opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postaneta četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

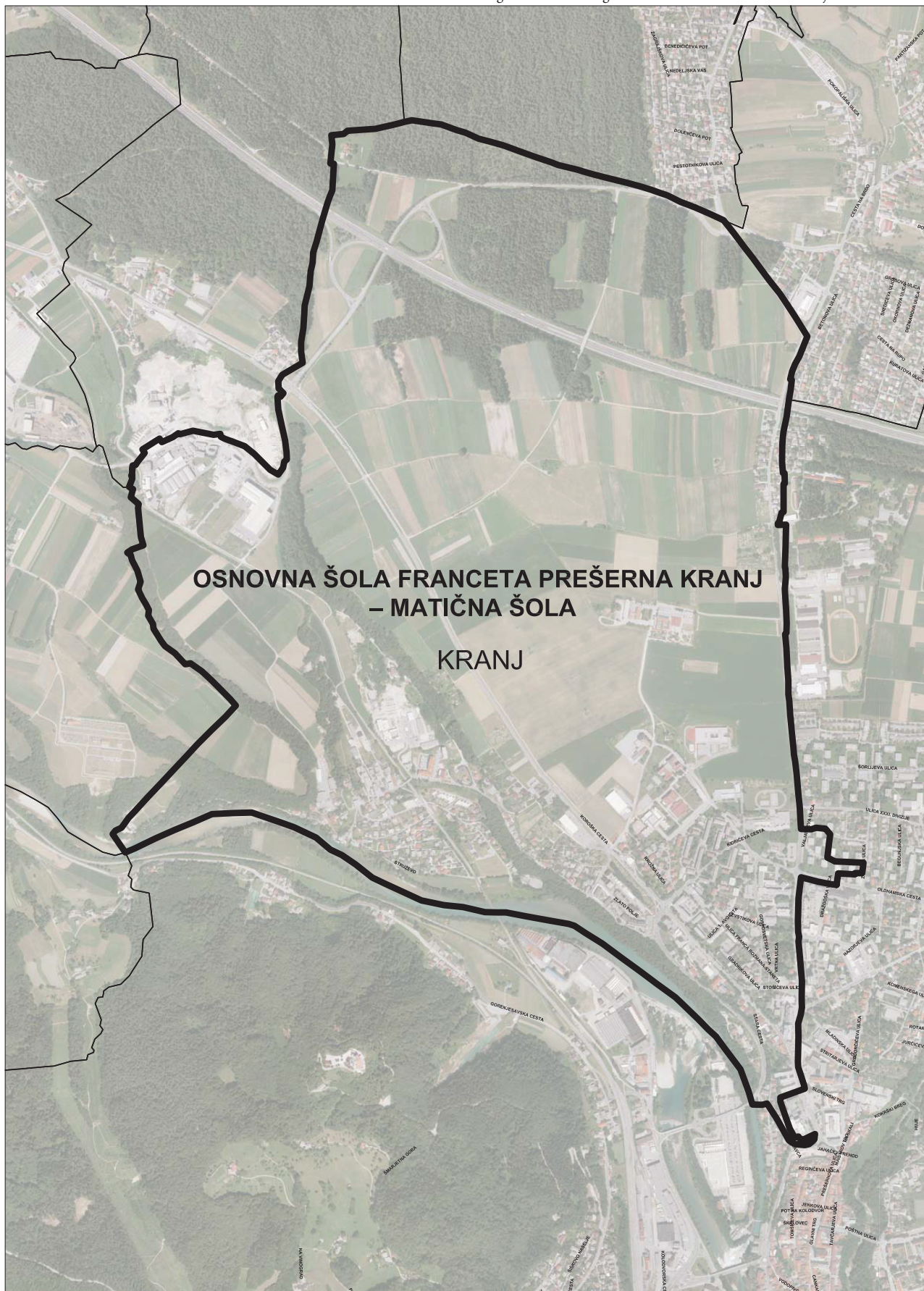
11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-28/2013-1-(47/10)
Kranj, dne 17. aprila 2013

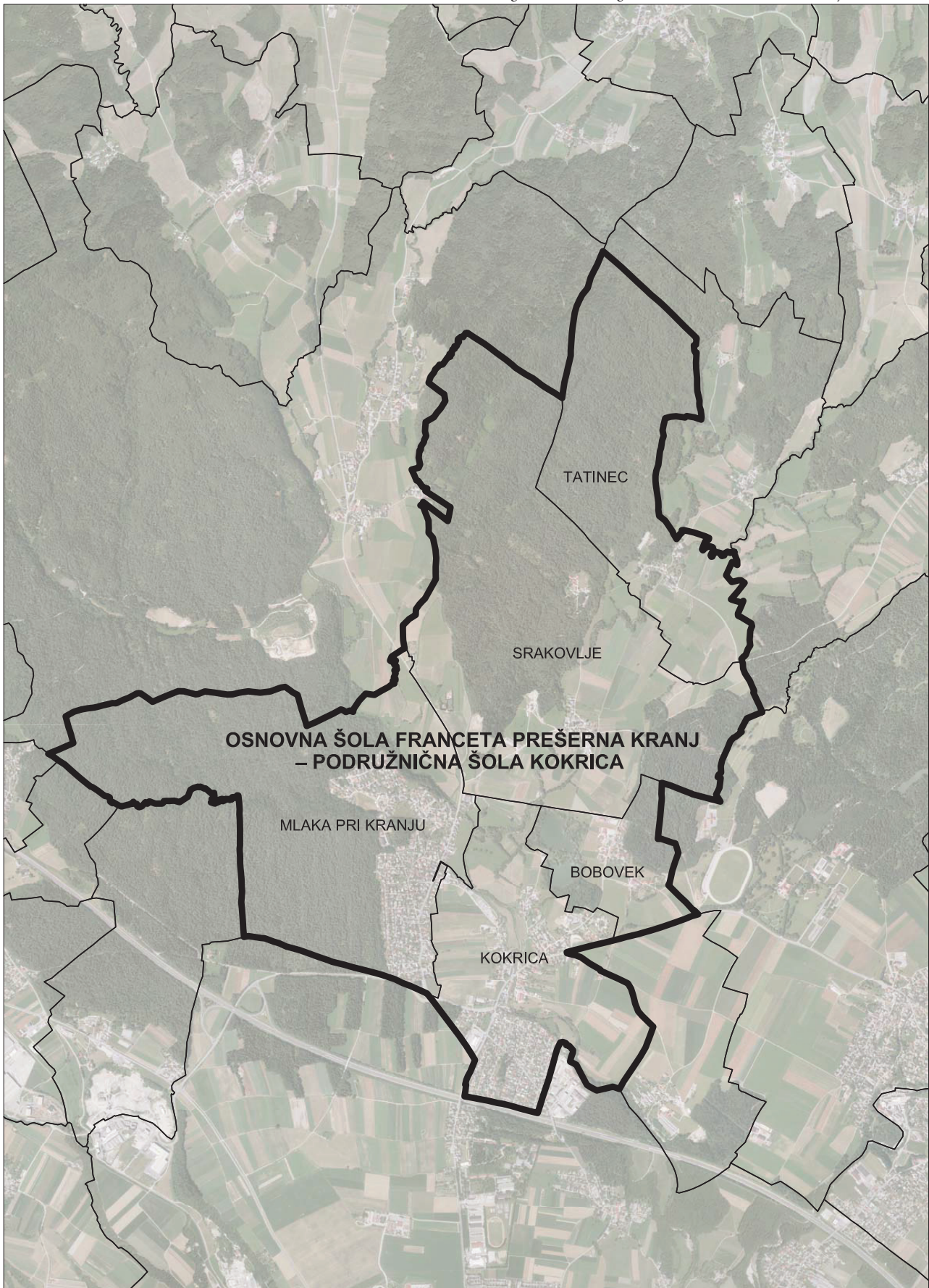
Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga 1: Prikaz šolskega okoliša OŠ Franceta Prešerna Kranj - matična šola

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

Priloga 2: Prikaz šolskega okoliša OŠ Franceta Prešerna Kranj - PŠ Kokrica

1539. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Orehek Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K**o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Orehek Kranj****1. člen**

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Orehek Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole (matične in podružnične šole) je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku

– določi cene programa predšolske vzgoje

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih v enotah vrtcev pri šoli in delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

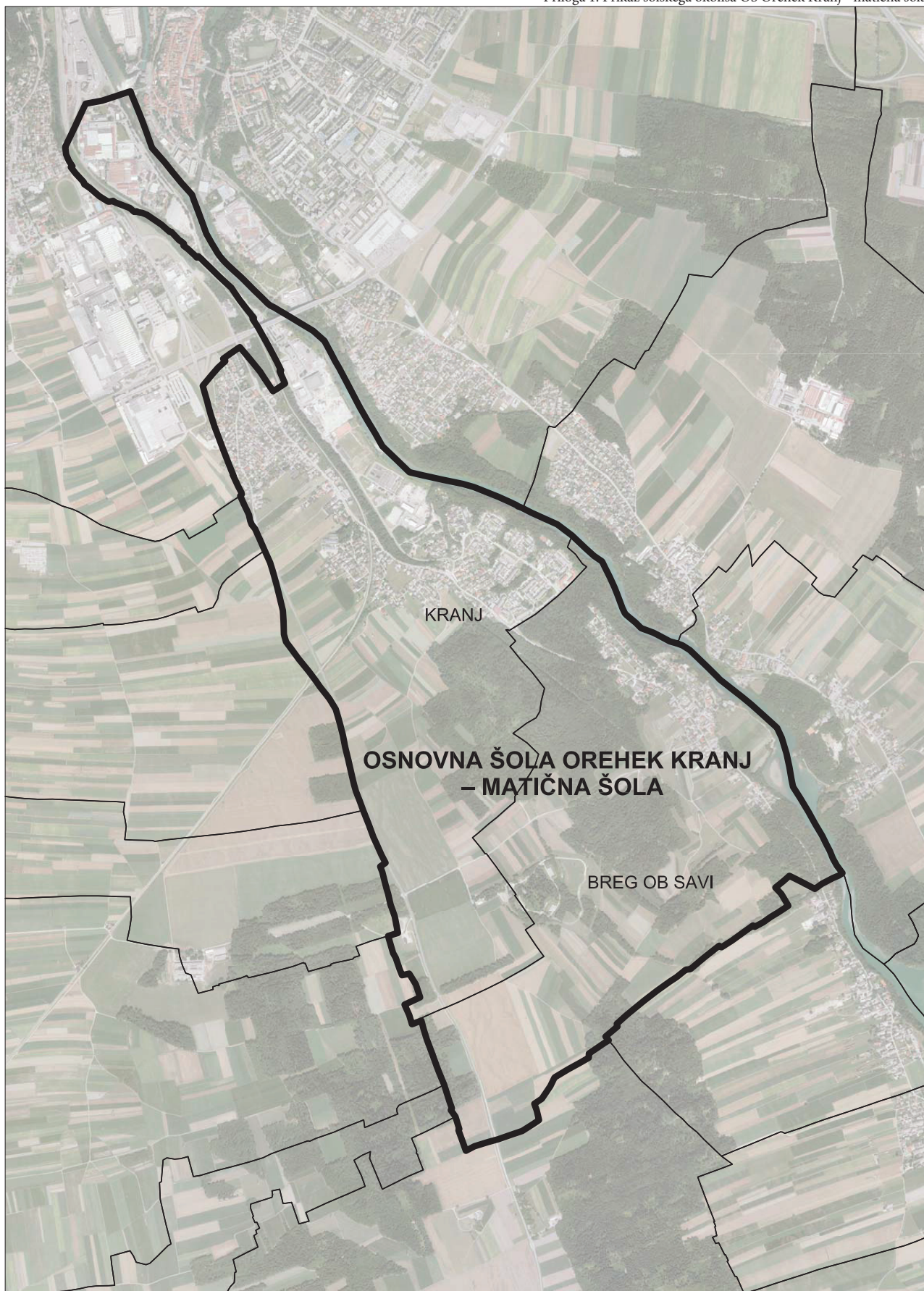
Št. 600-31/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

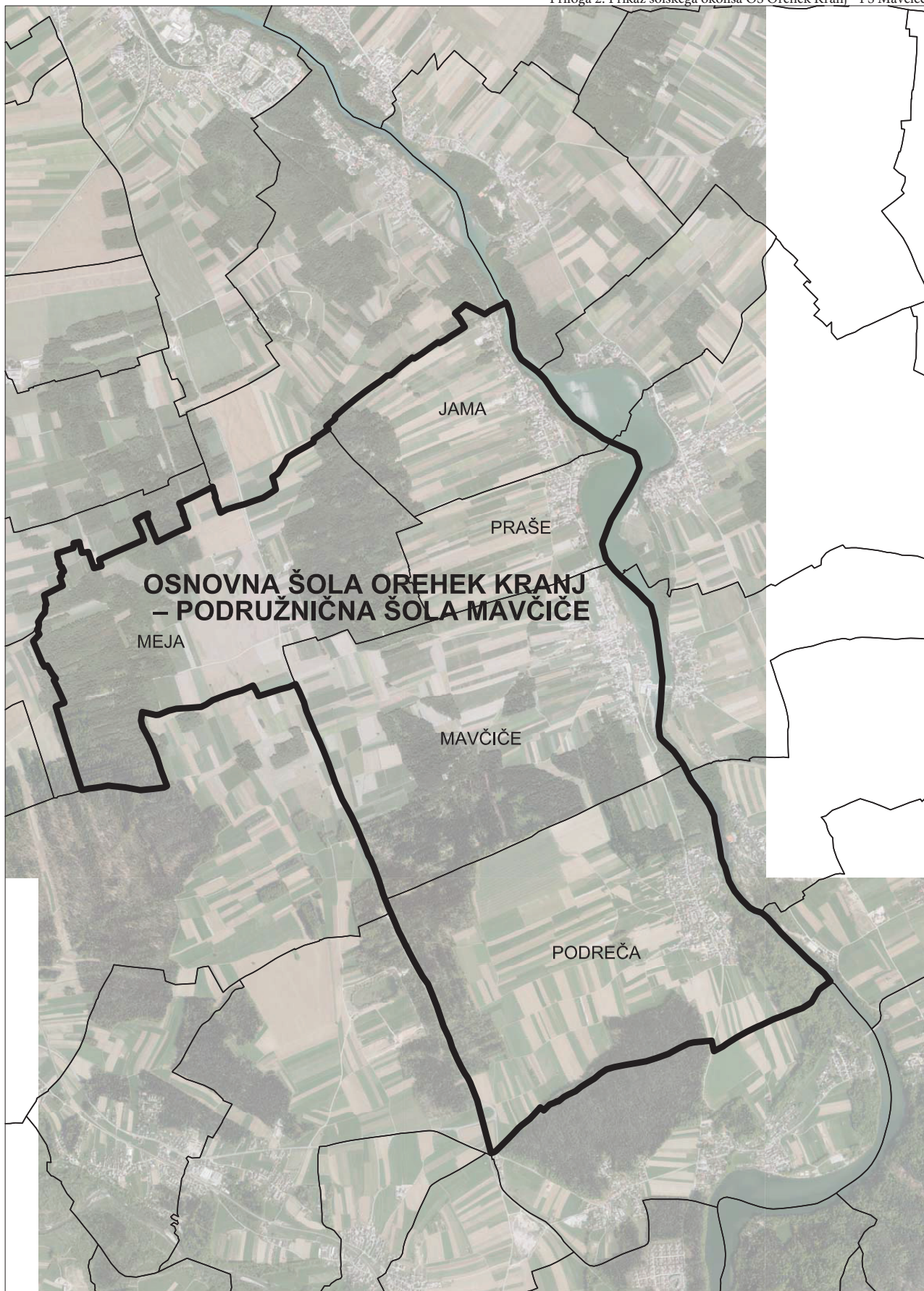
Župan

Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga 1: Prikaz šolskega okoliša OŠ Orehek Kranj - matična šola

Priloga 2: Prikaz šolskega okoliša OŠ Orehek Kranj - PŠ Mavčiče

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

1540. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Stražišče Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Stražišče Kranj

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Stražišče Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okolisa šole (matične in podružničnih šol) je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«

4. člen

Besedilo dvanajste alineeje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:

»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

5. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

6. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

8. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku

– določi cene programa predšolske vzgoje

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih v enotah vrtcev pri šoli in delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane četrti in peti odstavek tega člena.

10. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

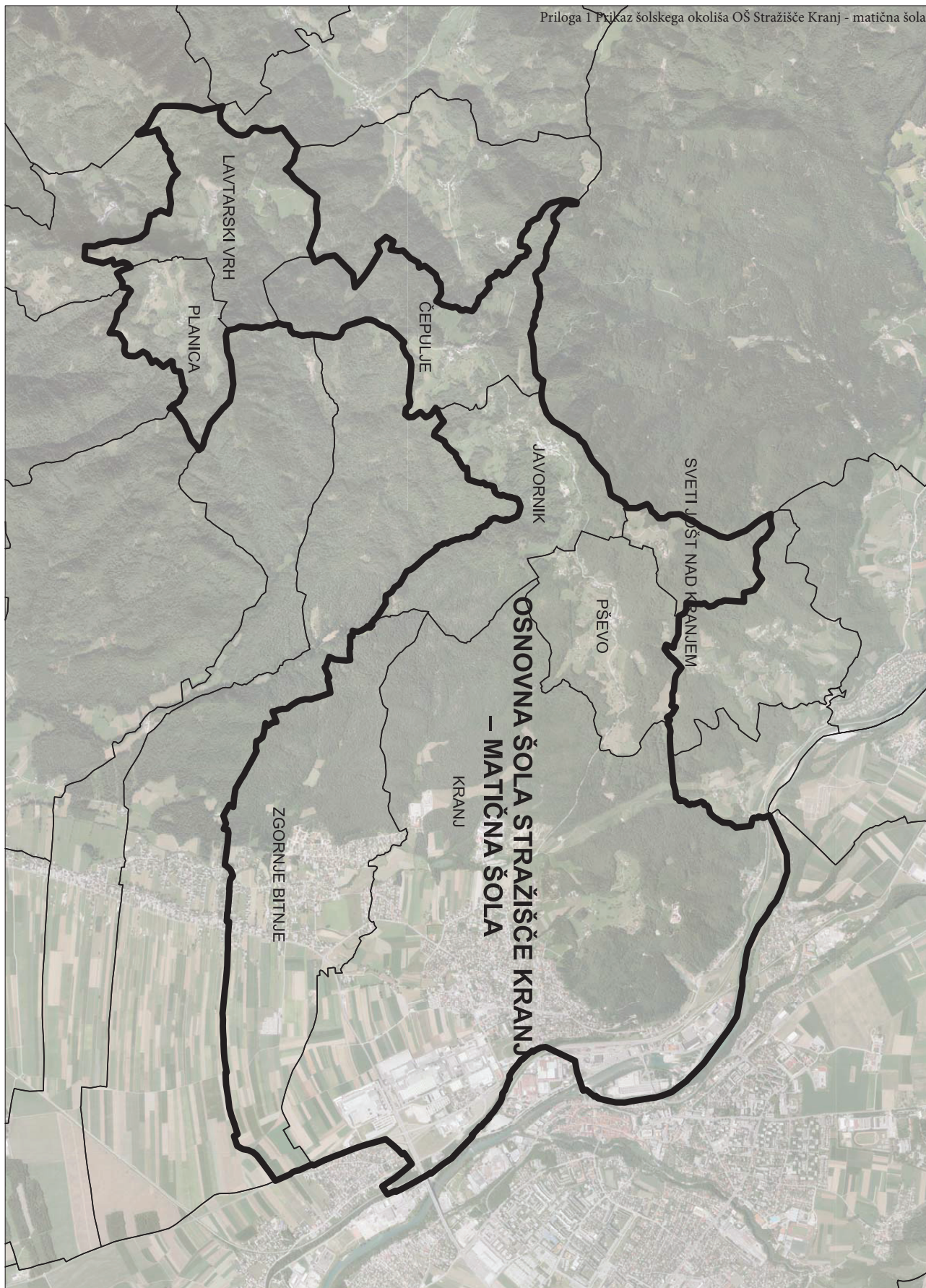
11. člen

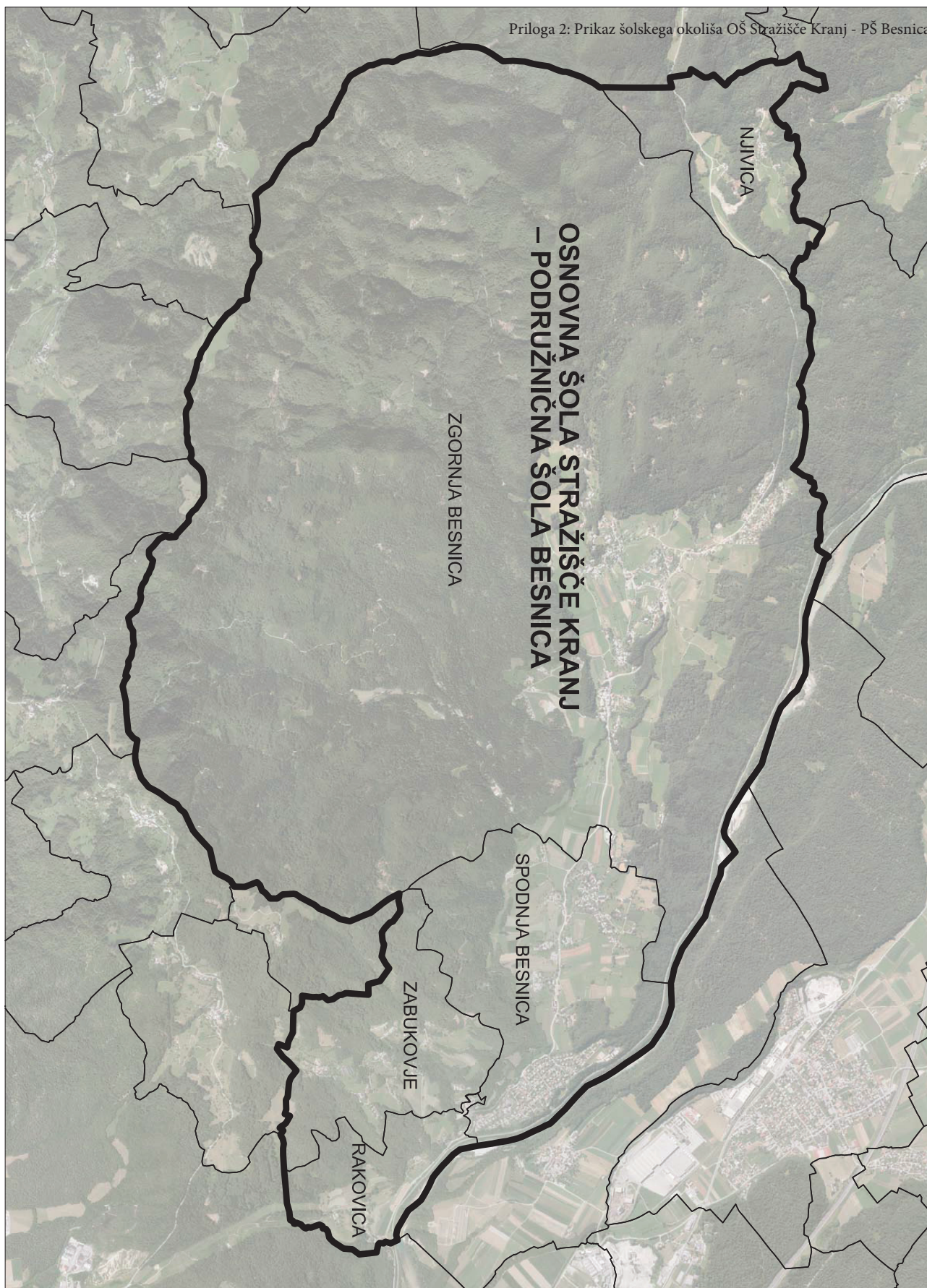
Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-30/2013-1(47/10)

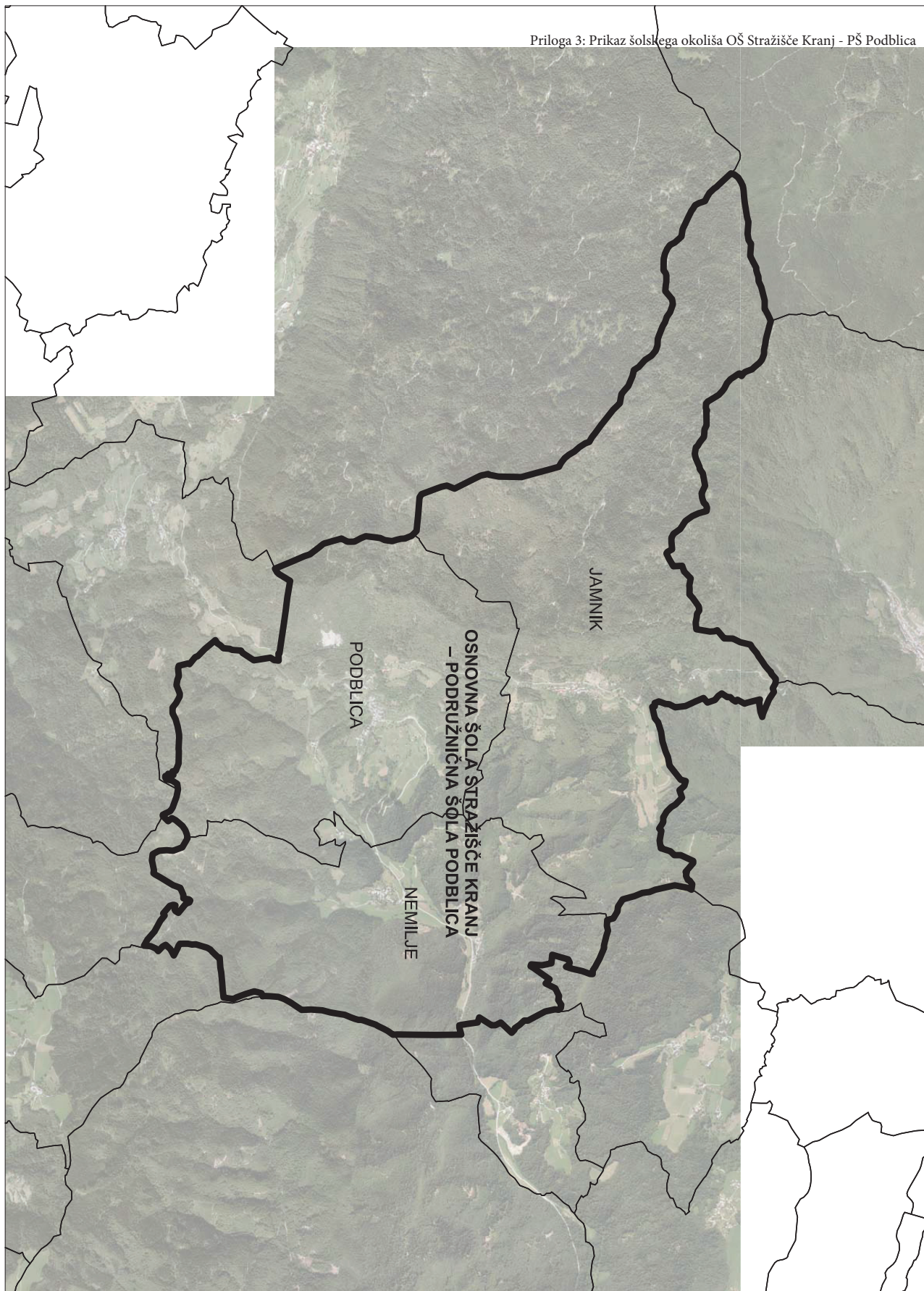
Kranj, dne 17. aprila 2013

Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

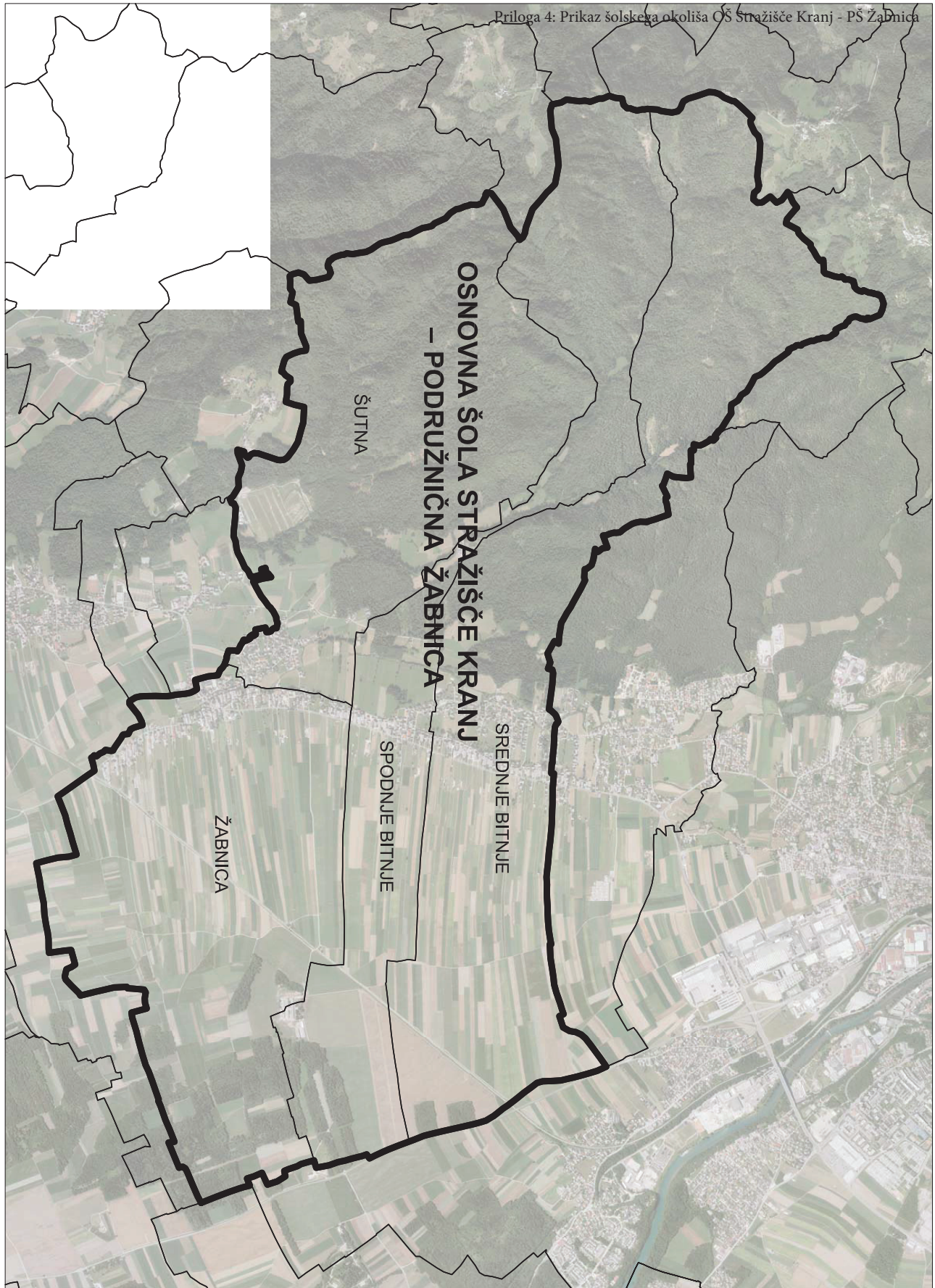

Priloga 3: Prikaz šolskega okoliša OŠ Stražišče Kranj - PŠ Podblica

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

1541. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Simona Jenka Kranj

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 101/07 Odl. US, 36/08, 22/09 Odl. US: U-I-205/07-10, 55/09 Skl. US: U-I-356/07-13, 58/09 (64/09 – popr., 65/09 – popr.), 16/10 Odl. US: U-I-256/08-27, 47/10 Odl. US: U-I-312/08-31, 20/11, 34/11 Odl. US: U-I-205/10-23, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D) in 18. člena Statuta Mestne občine Kranj (Uradni list RS, št. 33/07) je Svet Mestne občine Kranj na 23. seji dne 17. 4. 2013 sprejel

O D L O K**o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Simona Jenka Kranj****1. člen**

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Simona Jenka Kranj (Uradni list RS, št. 97/11 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: odlok) se spremeni drugi stavek 3. člena, tako da se po novem glasi: »Zemljiškoknjižni podatki o nepremičninah, ki jih ustanovitelj s pogodbo prenese v upravljanje zavodu, so opredeljeni v posebnem sklepu župana Mestne občine Kranj.«

2. člen

Spremeni se 9. člen odloka, tako da se za zadnjim stavkom drugega odstavka doda stavek, ki se glasi: »Prikaz šolskega okoliša šole (matične in podružničnih šol) je kot priloga sestavni del tega odloka.«

3. člen

Črta se štirinajsta alineja drugega odstavka 10. člena.

4. člen

Spremeni se drugi odstavek 11. člena odloka, tako da se za besedo »pravili« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti zavoda.«.

5. člen

Besedilo dvanajste alineje 13. člena odloka se spremeni tako, da se po novem glasi:
»sprejema pravila in druge splošne akte zavoda«.

6. člen

Spremeni se prvi odstavek 17. člena odloka, tako da se med besedi »pravili« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugimi splošnimi akti«.

7. člen

Spremeni se drugi odstavek 18. člena odloka, tako da se število »60« nadomesti z besedo »osmih«.

8. člen

Spremeni se drugi odstavek 20. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

9. člen

Spremeni se tretji odstavek 21. člena odloka, tako da se med besedi »pravila« in »zavoda« doda besedilo: »oziroma drugi splošni akti«.

10. člen

Spremeni se prvi odstavek 25. člena odloka, tako da se po novem glasi:

»Ustanoviteljske pravice in obveznosti skladno z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi izvršujeta Svet Mestne občine Kranj in župan Mestne občine Kranj.

Svet Mestne občine Kranj ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– spremlja in nadzira namenskost in gospodarnost porabe sredstev

– odloča o statusnih spremembah zavoda

– daje soglasje k spremembam dejavnosti

– daje soglasje k povezovanju javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v skupnosti zavodov za opravljanje skupnih administrativnih in računovodskih nalog, za organizacijo šolske prehrane in za opravljanje drugih skupnih nalog

– imenuje predstavnike ustanovitelja v svet zavoda

– daje mnenje k imenovanju ravnatelja

– daje soglasje k razpolaganju nepremičnega premoženja

– daje soglasje k sklepanju pravnih poslov v zvezi s pridobitvijo in odtujitvijo nepremičnega premoženja

– v skladu z Zakonom o vrtcih odloči o povečanju števila otrok v oddelku

– določi cene programa predšolske vzgoje

– opravlja druge zadeve v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.

Župan ima v imenu ustanovitelja do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

– ugotavlja skladnost planov in programov dela zavoda s plani in programi Mestne občine Kranj

– daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest zaposlenih v enotah vrtcev pri šoli in delovnih mest, ki so sofinancirana iz proračuna ustanovitelja ter druga soglasja v imenu ustanovitelja v skladu s tem odlokom in veljavnimi predpisi

– sprejme sklep o prenosu upravljanja nepremičnin na zavod

– opravlja druge zadeve, vezane na ustanoviteljstvo v skladu s tem odlokom in drugimi predpisi.«

Sedanja drugi in tretji odstavek 25. člena odloka postane ta četrti in peti odstavek tega člena.

11. člen

Prvi in drugi odstavek 30. člena odloka se spremenita tako, da se po novem glasita:

»Zavod zadeve, ki jih ne ureja ta odlok ter druge zadeve, ki jih je potrebno urediti z internimi predpisi, lahko uredi s pravili oziroma drugimi splošnimi akti, s katerimi uredi tudi svojo notranjo organizacijo in delo.«

Sedanji tretji odstavek 30. člena postane drugi odstavek in se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Pravila sprejme svet zavoda v soglasju z ustanoviteljem, druge splošne akte pa pristojni organ zavoda samostojno, če zakon ali drug predpis ne določata drugače.«

Sedanji četrti odstavek 30. člena postane tretji odstavek tega člena.

12. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 600-29/2013-1-(47/10)

Kranj, dne 17. aprila 2013

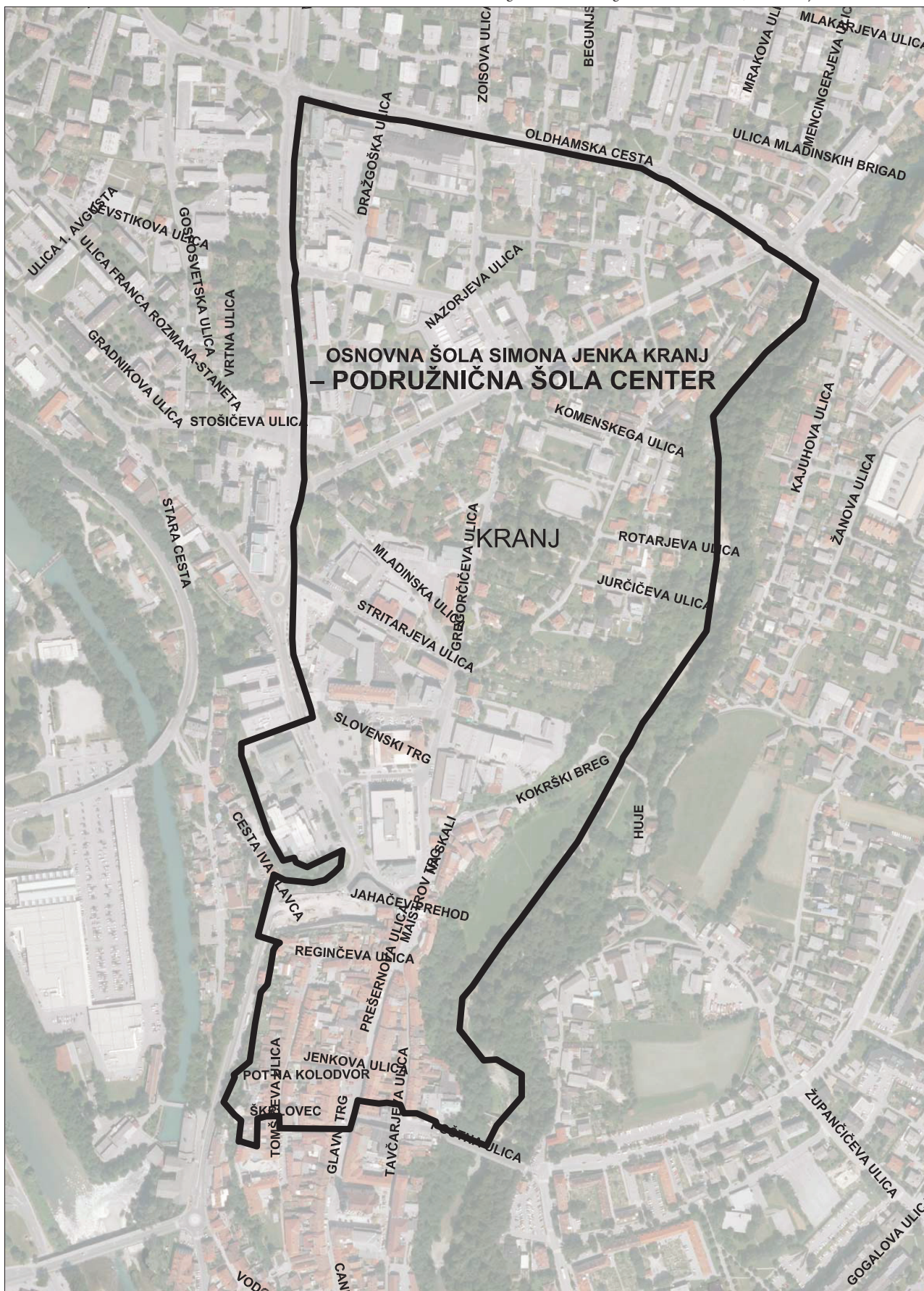
Župan
Mestne občine Kranj
Mohor Bogataj l.r.

Priloga 1: Prikaz šolskega okoliša OŠ Simona Jenka Kranj - matična šola

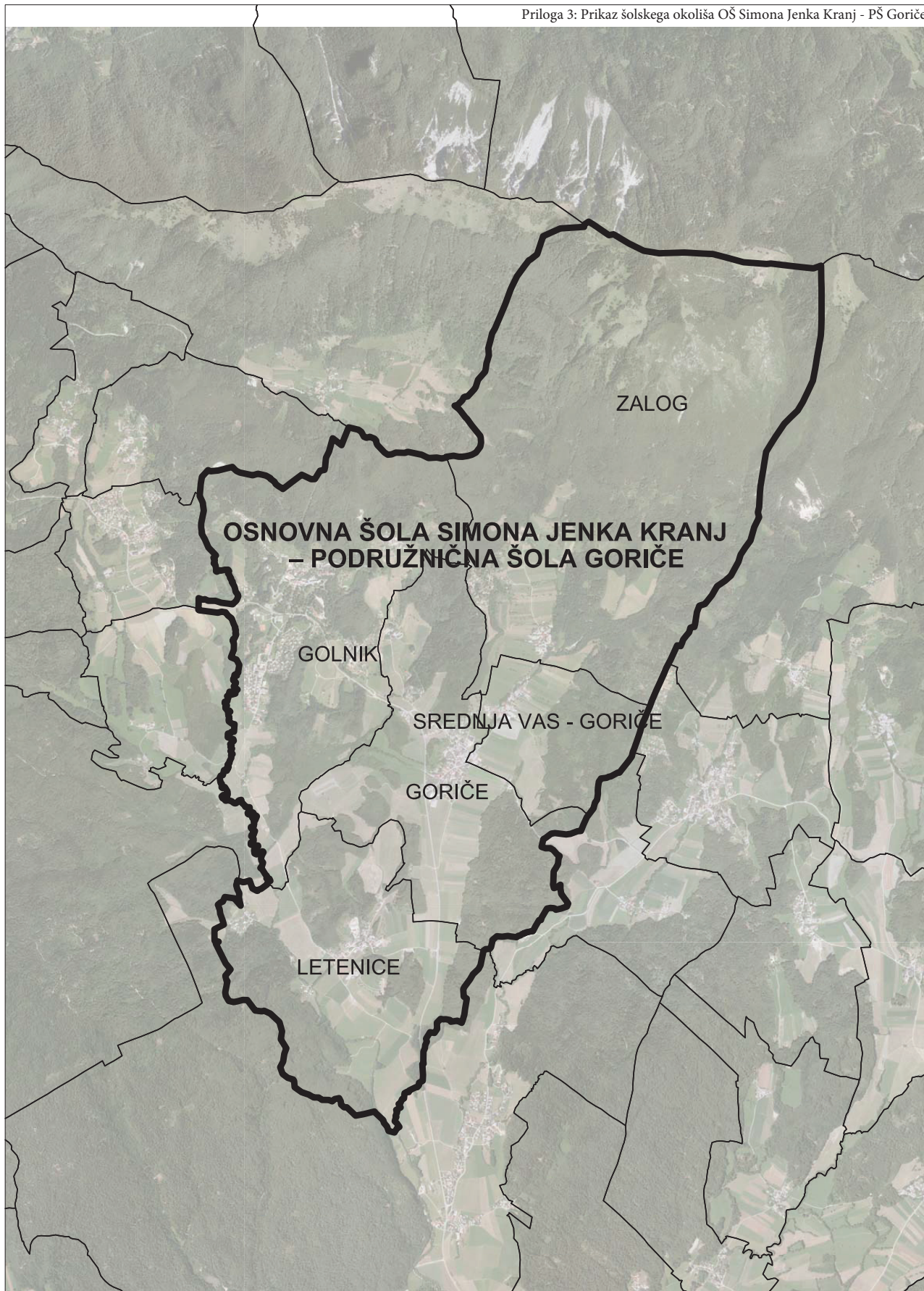

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

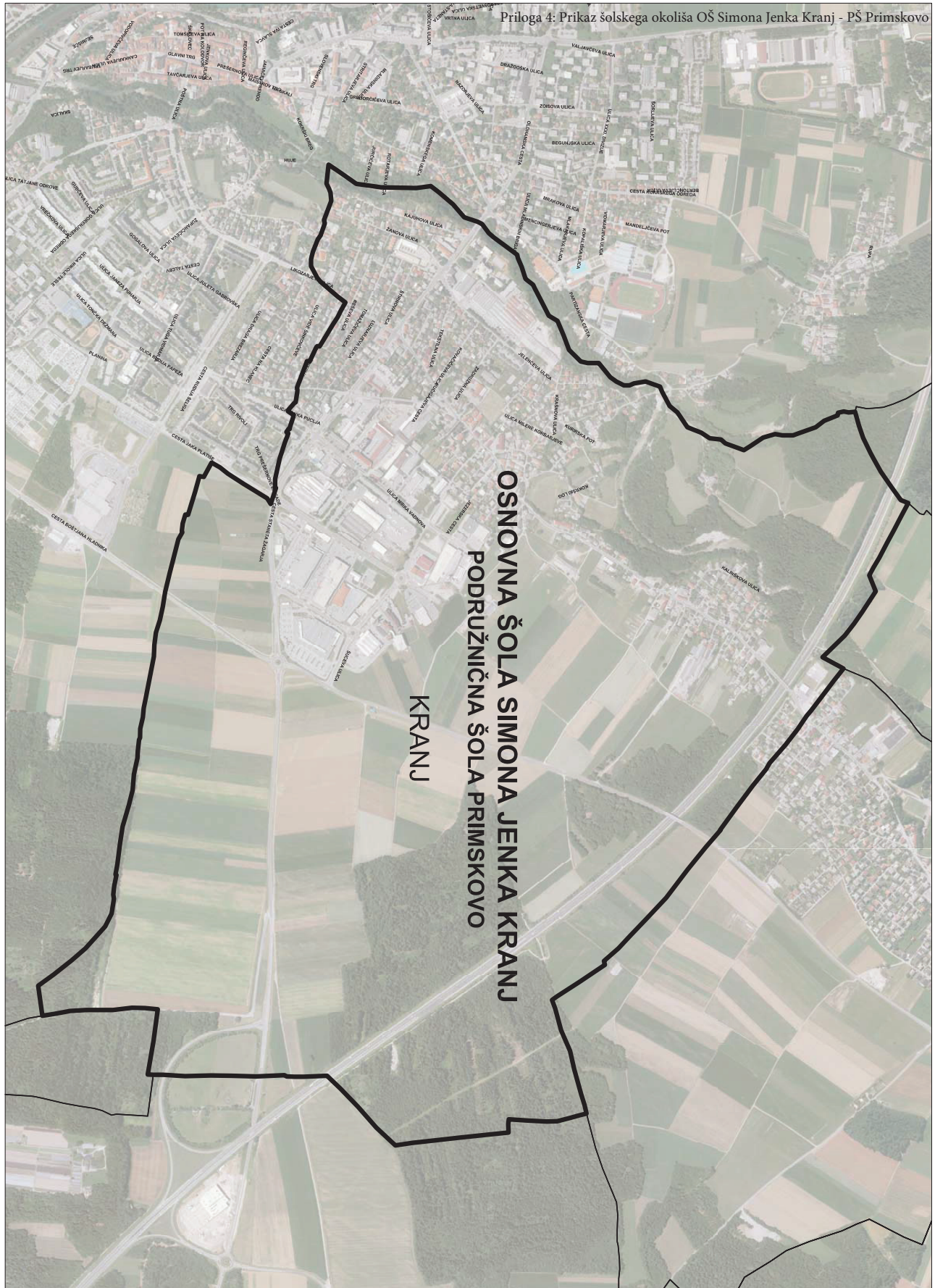
Priloga 2: Prikaz šolskega okoliša OŠ Simona Jenka Kranj - PŠ Center

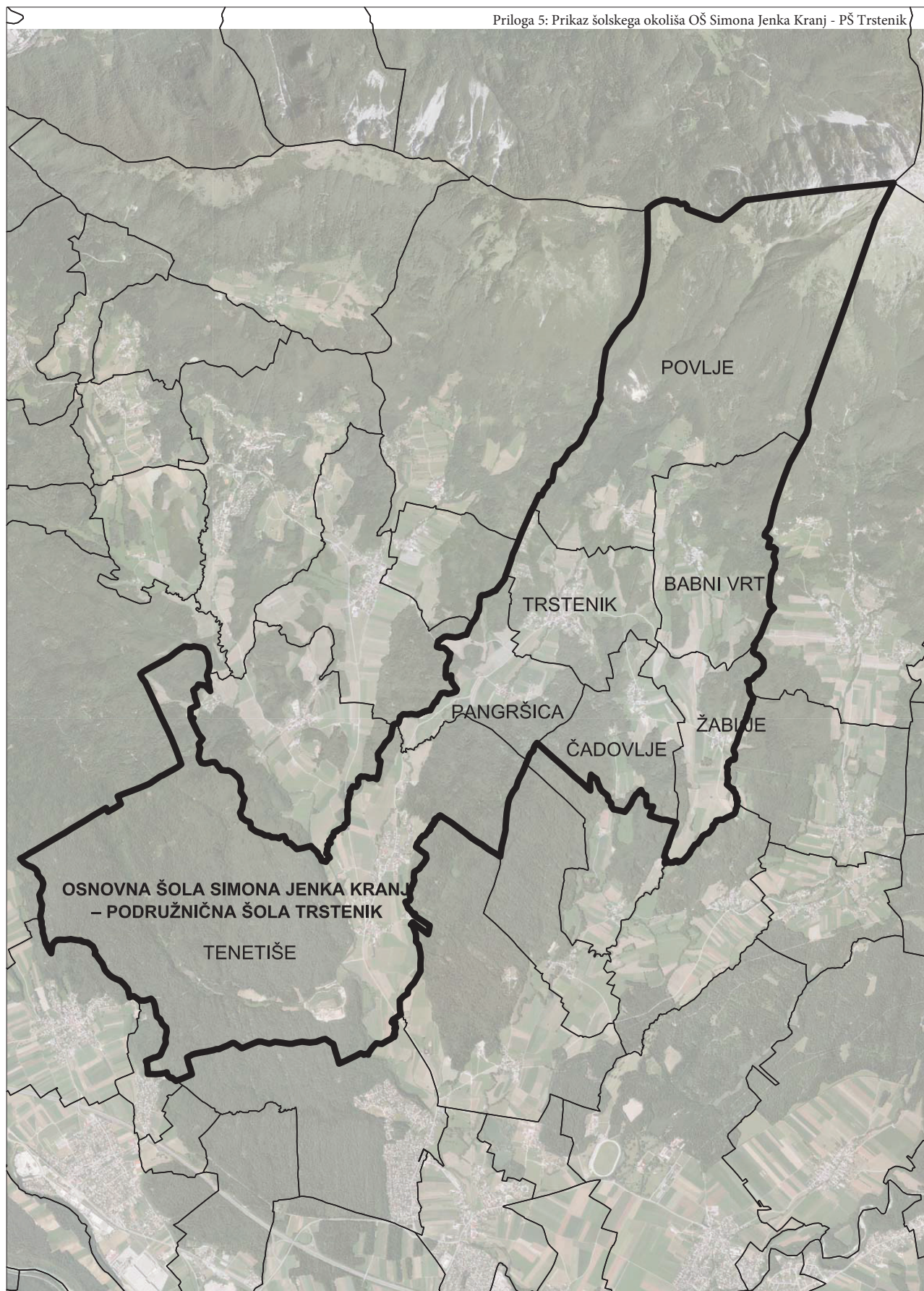

Priloga 3: Prikaz šolskega okoliša OŠ Simona Jenka Kranj - PŠ Goriče

vir in izris: GURS, GIS MOK, Kaliopa d.o.o., marec 2013

KRŠKO**1542. Odlok o podelitvi pooblastila družbi Rudar Senovo d.o.o.**

Na podlagi 29. člena zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – ZLS-UPB2, 27/08 – odločba US RS, 76/08, 79/09, 51/10 in 40/12 – ZUJF), zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/06, 16/08, 19/10, 18/11, 43/12 in 90/12), ter 16. in 79. člena statuta Občine Krško (Uradni list RS, št. 98/00 – prečiščeno besedilo, 5/03, 57/06, 47/10 in 90/11) je Občinski svet Občine Krško, na svoji 23. seji, dne 11. 2. 2013, sprejel

O D L O K**o podelitvi pooblastila družbi Rudar Senovo d.o.o.****1. člen**

Občina Krško skladno z 21. členom Zakona o lokalni samoupravi samostojno izvaja naloge upravljanja občinskega premoženja.

2. člen

Občina Krško je lastnik gospodarske družbe Rudar Senovo d.o.o., Cesta Kozjanskega odreda 4, 8281 Senovo, v deležu 99,882%, ustanovljene za celovito upravljanje z nepremičninami, energetske oskrbovanje in vzdrževanje nepremičnin. Rudar Senovo d.o.o. izvaja pretežni del svojih dejavnosti za naročnika.

3. člen

S tem odlokom Občina Krško pooblašča družbo Rudar Senovo d.o.o., da opravlja naslednje storitve:

- upravljanje s stanovanji in poslovnimi prostori v občinski lasti;
- zagotavljanje energetske oskrbe nepremičnin, objektov in ustanov v občinski lasti;
- investicijsko in tekoče vzdrževanje energetske infrastrukture na nepremičninah, objektih in ustanovah v občinski lasti;
- investicijsko vzdrževanje stanovanj v občinski lasti;
- ostale z zgornjimi storitvami povezane storitve iz delovnega področja družbe Rudar Senovo d.o.o.

Rudar Senovo d.o.o. izvaja storitve iz prve alineje na podlagi sklenjenih dolgoročnih pogodb. Za storitve iz druge, tretje in četrte alineje pa se sklepajo posamezne pogodbe.

4. člen

Rudar Senovo d.o.o. bo storitve, opredeljene v 3. členu tega odloka opravljal pod naslednjimi pogoji:

- družba Rudar Senovo d.o.o. bo za potrebe opravljanja naročenih storitev zagotovila ustrezno število kvalificiranih lastnih kadrov, da bodo storitve potekale nemoteno in kakovostno;
- za storitve, ki jih družba ne more opraviti z lastnim kadrom, bo zagotovila ustrezne kakovostne izvajalce;
- družba Rudar Senovo d.o.o. bo opremo, blago, storitve in gradbena dela za izvajanje nalog, za katere je pooblaščen, pa jih ne bo dobavljala ali opravljala sama, pridobila po postopkih in skladno s predpisi o javnem naročanju.

5. člen

Občina Krško bo nad družbo Rudar Senovo d.o.o. za potrebe opravljanja dejavnosti, za katere je družba pooblaščen s tem odlokom, izvajala posebni nadzor. Ta nadzor obsega naslednje aktivnosti in pravice:

– nadzorni svet družbe, ki ga imenuje občina in župan oziroma od župana pooblaščen oseba, ima pravico tekoče pregledovati poslovanje družbe Rudar Senovo d.o.o. v zvezi z izvajanjem nalog iz tega odloka ter dati upravi družbe obvezna navodila glede izvajanja teh nalog;

– uprava družbe Rudar Senovo d.o.o. mora na zahtevo nadzornega sveta v 15 dneh podati podrobno poročilo o tekočem poslovanju skupaj z zahtevanimi finančnimi, tehničnimi, organizacijskimi, časovnimi in ostalimi zahtevanimi podatki, za vse storitve, ki so določene v tem odloku;

– za sprejemanje tekočih operativnih odločitev in nadzor nad zunanjimi izvajalci, skrbi projektna skupina, ki opravlja tudi naloge strokovne komisije v postopkih javnih naročil, ki jih za potrebe iskanja izvajalcev za opravljanje nalog iz tega odloka izvaja družba Rudar Senovo d.o.o. Projektna skupina je sestavljena iz dveh predstavnikov Občine Krško in dveh predstavnikov družbe Rudar Senovo d.o.o.;

– za opravljanje nalog energetske oskrbe nepremičnin, objektov in ustanov v občinski lasti ter investicijskega in tekočega vzdrževanje energetske infrastrukture na nepremičninah, objektih in ustanovah v občinski lasti mora družba Rudar Senovo d.o.o. predhodno izdelati ustrezno investicijsko dokumentacijo, ki mora biti pred izvedbo potrjena na občinskem svetu. Po potrjeni investicijski dokumentaciji se s pogodbo dogovorijo pravice in obveznosti povezane s posamezno nalogo.

6. člen

Cena storitev, ki jih bo po tem odloku za občino opravljal družba Rudar Senovo d.o.o. neposredno, mora biti enaka ali nižja od cene na trgu v danem času in kraju.

7. člen

Družba Rudar Senovo d.o.o. bo pri opravljanju storitev iz tega odloka:

- izvajala naloge s skrbnostjo dobrega gospodarja, v skladu z zakoni, drugimi predpisi in sklenjenimi pogodbami z občino ter zagotavljala enakopravno kontinuirano oskrbo s storitvami ter kvalitetno opravljanje storitev, v skladu s predpisi in v javnem interesu;
- upoštevala tehnične, zdravstvene in druge normative in standarde, povezane z izvajanjem storitev;
- kot dober gospodarstvenik uporabljala in/oziroma vzdrževala objekte, naprave in druga sredstva, namenjena izvajanju storitev;
- omogočala nemoten nadzor nad izvajanjem storitev;
- ažurno in strokovno vodila poslovne knjige;
- pripravila ustrezne poslovne načrte, letne programe in dolgoročne plane storitev, letna poročila, kakor tudi druge kalkulacije stroškov in prihodkov dejavnosti.

8. člen

Vsaka stranka lahko odstopi od pogodb, sklenjenih po pooblastilu na podlagi tega odloka:

- če je to v pogodbi izrecno določeno,
- če druga stranka krši pogodbo, pod pogoji in na način, kot je v njej določeno.

9. člen

Pooblastila iz tega odloka prenehajo veljati, če tako sklene občinski svet in tak sklep ni v nasprotju z že sklenjenimi pogodbami.

10. člen

Družba Rudar Senovo d.o.o. bo plačilo za opravljene storitve, dobavljeno blago, izvršena gradbena in druga dela, določena s tem odlokom, prejela:

- z obračunom storitev uporabnikom,
- iz proračunskih sredstev občine,

– iz drugih virov, določenih z zakonom ali odlokom občine.

Cenik, način plačila in plačilni roki bodo določeni v posamičnih pogodbah.

11. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 3521-3/2013-O406

Krško, dne 11. februarja 2013

Župan
Občine Krško
mag. **Miran Stanko** l.r.

PODČETRTEK

1543. Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Podčetrtek za leto 2012

Na podlagi 98. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 79/01, 30/02 in 56/02) in 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

ODLOK

o zaključnem računu proračuna Občine Podčetrtek za leto 2012

1. člen

Zaključni račun proračuna Občine Podčetrtek za leto 2012 sestavljajo bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja. Sestavni del zaključnega računa so tudi podatki vseh petih krajevnih skupnosti.

	Skupina/Podskupina konto	V EUR
A.	BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	4.903.506
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	3.312.702
70	DAVČNI PRIHODKI	3.047.597
	700 Davki na dohodek in dobiček	2.483.526
	703 Davki na premoženje	202.876
	704 Domači davki na blago in storitve	361.195
	706 Drugi davki	–
71	NEDAVČNI PRIHODKI	265.104
	710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	160.603
	711 Takse in pristojbine	2.282
	712 Denarne kazni	1.749
	713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	–
	714 Drugi nedavčni prihodki	100.470

72	KAPITALSKI PRIHODKI	12.290
	720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	–
	721 Prihodki od prodaje zalog	–
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in nematerialnega premož.	12.290
73	PREJETE DONACIJE	–
	730 Prejete donacije iz domačih virov	
	731 Prejete donacije iz tujine	
74	TRANSFERNI PRIHODKI	1.578.515
	740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	1.578.515
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	4.850.189
40	TEKOČI ODHODKI	1.080.393
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	151.626
	401 Prispevki delodajalca za socialno varnost	23.951
	402 Izdatki za blago in storitve	798.167
	403 Plačila domačih obresti	53.579
	409 Rezerve	53.070
41	TEKOČI TRANSFERI	1.444.115
	410 Subvencije	23.189
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	771.487
	412 Transferi neprifitnim organizacijam in ustanovam	135.205
	413 Drugi tekoči domači transferi	514.234
	414 Tekoči transferi v tujino	–
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	2.286.841
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	2.286.841
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI	38.840
	430 Investicijski transferi	38.840
III.	PRORAČUNSKI PRESEŽEK (I.-II.)	53.317
B.	RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751+752)	
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442)	
VI.	PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV.-V.)	–

C.	RAČUN FINANCIRANJA (VII. – VIII.)	20.328
VII.	ZADOLŽEVANJE (500)	
50	ZADOLŽEVANJE	330.000
	500 Domače zadolževanje	330.000
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550)	
55	ODPLAČILA DOLGA	309.672
	550 Odplačila domačega dolga	309.672
IX.	SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU (I.+IV.+VII.-II.-VII.)	73.645
X.	NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	20.328
XI.	NETO FINANCIRANJE (VI.+X.-IX.)	-53.317
XII.	STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH PRETEKLEGA LETA	3.540

2. člen

Sredstva na računu ob koncu leta 2012 se prenesejo v sklad Občine Podčetrtek in v vsako posamezno krajevno skupnost za druge namene in se vključijo v proračun Občine Podčetrtek za financiranje izdatkov proračuna prihodnjega leta.

3. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-120/2013

Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1544. Odlok o spremembi Odloka o ustanovitvi Javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Podčetrtek

Na podlagi 41. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – UPB5, 36/08, 58/09, 20/11) in 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o spremembi Odloka o ustanovitvi Javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Podčetrtek

1. člen

V Odloku o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Podčetrtek (Uradni list RS, št. 59/96, 72/98, 123/03, 42/07, 10/10), se četrti odstavek 2. člena spremeni tako, da se glasi:

»V sestavo OŠ Podčetrtek sodijo:

- Osnovna šola Podčetrtek, Trška cesta 66, 3254 Podčetrtek,
- Podružnična osnovna šola Pristava pri Mestinju, Pristava pri Mestinju 27a, 3253 Pristava pri Mestinju,
- Vrtec Podčetrtek, Trška cesta 66, 3254 Podčetrtek, z oddelki v Podčetrtku, Trška cesta 66, 3254 Podčetrtek in z

oddelki v Pristavi pri Mestinju, Pristava pri Mestinju 27a, 3253 Pristava pri Mestinju«.

2. člen

Drugi odstavek 15. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Svet zavoda sestavljajo:

- trije predstavniki ustanovitelja
- pet predstavnikov delavcev in
- trije predstavniki staršev.

Predstavnike ustanovitelja imenuje Občinski svet Občine Podčetrtek.

Predstavnike delavcev se voli izmed delavcev osnovne šole, podružnične osnovne šole in vrtca, in sicer:

- iz Osnovne šole Podčetrtek tri člane,
- iz Podružnične osnovne šole Pristava pri Mestinju enega člana,
- iz vrtca enega člana.

V svetu zavoda so zastopani starši tako, da je po eden predstavnik iz osnovne šole, podružnične osnovne šole in vrtca.

Predstavnike delavcev izvolijo zaposleni na tajnih volitvah po postopku in na način, ki ga določa zakon in ta odlok. Predstavnike staršev pa volijo starši na svetih staršev«.

3. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-122/2013

Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1545. Pravilnik o razveljavitvi Pravilnika o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in kanalizacijskih priključkov na območju Občine Podčetrtek

Na podlagi 21. in 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2, 76/08, 79/09, 51/10), določil Odloka o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode v Občini Podčetrtek (Uradni list RS, št. 1/08) in 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

P R A V I L N I K

o razveljavitvi Pravilnika o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in kanalizacijskih priključkov na območju Občine Podčetrtek

1. člen

Razveljavi se Pravilnik o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in kanalizacijskih priključkov na območju Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 82/12).

2. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-130/2013

Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1546. Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1233 – Verače

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1233 – Verače**

1.

Ukine se status zemljišča v splošni rabi, parc. št. 2034/3, pot v površini 355 m², k. o. 1233 – Verače.

2.

Nepremičnina iz 1. točke tega sklepa preneha imeti značaj zemljišča v splošni rabi in postane last Občine Podčetrtek.

Po vpisu lastninske pravice v korist in na ime Občina Podčetrtek, bo za navedeno nepremičnino sklenjen pravni posel po postopku in na način, ki ga določajo predpisi.

3.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-127/2013
Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1548. Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1210 – Pristava

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1210 – Pristava**

1.

Ukine se status zemljišča v splošni rabi, parc. št. 1353/14, pot v površini 132 m² in parc. št. 1355/5, cesta v površini 39 m², vse k. o. 1210 – Pristava.

2.

Nepremičnine iz 1. točke tega sklepa prenehajo imeti značaj zemljišča v splošni rabi in postanejo last Občine Podčetrtek.

Po vpisu lastninske pravice v korist in na ime Občina Podčetrtek, bo za navedene nepremičnine sklenjen pravni posel po postopku in na način, ki ga določajo predpisi.

3.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-128/2013
Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1547. Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1212 – Nezbiše

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1212 – Nezbiše**

1.

Ukine se status zemljišča v splošni rabi, parc. št. 652/4, pot v površini 186 m², k. o. 1212 – Nezbiše.

2.

Nepremičnina iz 1. točke tega sklepa preneha imeti značaj zemljišča v splošni rabi in postane last Občine Podčetrtek.

Po vpisu lastninske pravice v korist in na ime Občina Podčetrtek, bo za navedeno nepremičnino sklenjen pravni posel po postopku in na način, ki ga določajo predpisi.

3.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-126/2013
Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

1549. Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1231 – Virštanj

Na podlagi 17. člena Statuta Občine Podčetrtek (Uradni list RS, št. 54/10) je Občinski svet Občine Podčetrtek na 18. redni seji dne 25. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1231 – Virštanj**

1.

Ukine se status zemljišča v splošni rabi, parc. št. 1403/12, pot v površini 53 m², k. o. 1231 – Virštanj.

2.

Nepremičnina iz 1. točke tega sklepa preneha imeti značaj zemljišča v splošni rabi in postane last Občine Podčetrtek.

Po vpisu lastninske pravice v korist in na ime Občina Podčetrtek, bo za navedeno nepremičnino sklenjen pravni posel po postopku in na način, ki ga določajo predpisi.

3.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 032-129/2013
Podčetrtek, dne 26. aprila 2013

Župan
Občine Podčetrtek
Peter Misja l.r.

RIBNICA

1550. Zaključni račun proračuna Občine Ribnica za leto 2012

Na podlagi tretjega odstavka 98. člena Zakona o javnih financah Uradni list RS, št. 11/11 in 17. člena Statuta Občine Ribnica Uradni list RS, št. 17/12 je občinski svet na 15. redni seji dne 18. 4. 2013 sprejel

**ZAKLJUČNI RAČUN
proračuna Občine Ribnica za leto 2012**

1. člen

Sprejme se zaključni račun proračuna Občine Ribnica za leto 2012.

2. člen

Zaključni račun proračuna Občine Ribnica za leto 2012 sestavljajo splošni in posebni del. V splošnem delu je podan podrobnejši prikaz predvidenih in realiziranih prihodkov in odhodkov oziroma prejemkov in izdatkov iz bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb ter računa financiranja, v posebnem delu pa prikaz predvidenih in realiziranih odhodkov in drugih izdatkov proračuna Občine Ribnica za leto 2012. Sestavni del zaključnega računa je tudi načrt razvojnih programov, v katerem je podan prikaz podatkov o načrtovanih vrednostih posameznih projektov, njihovih spremembah tekom leta 2012 ter o njihovi realizaciji v tem letu.

3. člen

SPLOŠNI DEL

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV		
	Sekcija/Podsekcija/k2/k3/k4	
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74+78)	9.150.899
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	6.476.519
70	DAVČNI PRIHODKI	5.942.198
	700 Davki na dohodek in dobiček	5.299.920
	7000 Dohodnina	5.299.920
	703 Davki na premoženje	443.688
	7030 Davki na nepremičnine	336.736
	7031 Davki na premožnine	670
	7032 Davki na dediščine in darila	42.940
	7033 Davki na promet nepremičnin in na finančno premoženje	63.342
	704 Domači davki na blago in storitve	194.298
	7044 Davki na posebne storitve	4.028
	7047 Drugi davki na uporabo blaga in storitev	190.270
	706 Drugi davki	4.291
	7060 Drugi davki	4.291
71	NEDAVČNI PRIHODKI	534.321
	710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	248.517
	7102 Prihodki od obresti	1.727
	7103 Prihodki od premoženja	246.790
	711 Takse in pristojbine	6.111
	7111 Upravne takse in pristojbine	6.111

	712 Globe in druge denarne kazni	4.311
	7120 Globe in druge denarne kazni	4.311
	713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	56.729
	7130 Prihodki od prodaje blaga in storitev	56.729
	714 Drugi nedavčni prihodki	218.654
	7141 Drugi nedavčni prihodki	218.654
72	KAPITALSKI PRIHODKI	80.539
	720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	65.598
	7200 Prihodki od prodaje zgradb in prostorov	65.598
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev	14.941
	7219 Prihodki od prodaje kmetijskih zemljišč in gozdov	7.145
	7221 Prihodki od prodaje stavbnih zemljišč	7.398
	7222 Prihodki od prodaje premoženjskih pravic in drugih neopredmetenih sredstev	398
73	PREJETE DONACIJE	50
	730 Prejete donacije iz domačih virov	50
	7301 Prejete donacije in darila od domačih fizičnih oseb	50
74	TRANSFERNI PRIHODKI	2.593.792
	740 Transforni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	667.707
	7400 Prejeta sredstva iz državnega proračuna	627.432
	7401 Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	9.349
	7403 Prejeta sredstva iz javnih skladov	30.927
	741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	1.926.084
	7411 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije za izvajanje skupne kmetijske politike	124.849
	7412 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije iz strukturnih skladov	1.385.810
	7413 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije iz kohezijskega sklada	415.425
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43+45)	9.532.580
40	TEKOČI ODHODKI	2.404.708
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	569.059
	4000 Plače in dodatki	477.701
	4001 Regres za letni dopust	17.854
	4002 Povračila in nadomestila	35.336
	4004 Sredstva za nadurno delo	6.437
	4005 Plače za delo nerezidentov po pogodbi	31.732
	401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	88.254
	4010 Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	42.976

	4011 Prispevek za zdravstveno zavarovanje	34.430
	4012 Prispevek za zaposlovanje	291
	4013 Prispevek za starševsko varstvo	486
	4015 Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	10.072
	402 Izdatki za blago in storitve	1.731.516
	4020 Pisarniški in splošni material in storitve	238.409
	4021 Posebni material in storitve	8.708
	4022 Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	396.495
	4023 Prevozní stroški in storitve	1.070
	4024 Izdatki za službena potovanja	13.295
	4025 Tekoče vzdrževanje	758.008
	4026 Poslovne najemnine in zakupnine	2.500
	4027 Kazni in odškodnine	26.158
	4029 Drugi operativni odhodki	286.872
	403 Plačila domačih obresti	3.092
	4031 Plačila obresti od kreditov – poslovnim bankam	3.092
	409 Rezerve	12.787
	4090 Splošna proračunska rezervacija	12.787
41	TEKOČI TRANSFERI	2.878.893
	410 Subvencije	28.409
	4100 Subvencije javnim podjetjem	5.601
	4102 Subvencije privatnim podjetjem in zasebnikom	22.808
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	1.227.907
	4111 Družinski prejemki in starševska nadomestila	20.030
	4119 Drugi transferi posameznikom	1.207.877
	412 Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	37.280
	4120 Tekoči transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	37.280
	413 Drugi tekoči domači transferi	1.585.297
	4130 Tekoči transferi občinam	1.438
	4131 Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja	37.107
	4132 Tekoči transferi v javne sklade	57.730
	4133 Tekoči transferi v javne zavode	1.412.322
	4135 Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki	76.700
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	3.907.030
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	3.907.030
	4201 Nakup prevoznih sredstev	12.940
	4202 Nakup opreme	46.620
	4204 Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	3.114.068

	4205 Investicijsko vzdrževanje in obnove	214.754
	4206 Nakup zemljišč in naravnih bogastev	27.404
	4207 Nakup nematerialnega premoženja	135.843
	4208 Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	355.401
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI	341.949
	431 Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki	117.755
	4314 Investicijski transferi posameznikom in zasebnikom	40.555
	4315 Investicijski transferi drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki	77.200
	432 Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	224.194
	4323 Investicijski transferi javnim zavodom	224.194
	PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ	-381.681
	PRIMARNI PRIMANJKLJAJ	-380.315
	TEKOČI PRESEŽEK	1.192.918
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751+752)	10.329
75	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	10.329
	752 Kupnine iz naslova privatizacije	10.329
	7520 Sredstva kupnin iz naslova privatizacije	10.329
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442+443)	3.432
44	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	3.432
	442 Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	3.432
	4421 Sredstva kupnin, razporejena v javne sklade in agencije	3.432
VI.	PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV	6.896
VII.	ZADOLŽEVANJE (500+501)	450.000
50	ZADOLŽEVANJE	450.000
	500 Domače zadolževanje	450.000
	5001 Najeti krediti pri poslovnih bankah	450.000
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550+551)	57.234
55	ODPLAČILA DOLGA	57.234
	550 Odplačila domačega dolga	57.234
	5501 Odplačila kreditov poslovnim bankam	57.234
IX.	SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU	17.982
X.	NETO ZADOLŽEVANJE	392.766
XI.	NETO FINANCIRANJE	381.681
XII.	STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH NA DAN 31. 12. 2011	375.353

4. člen

Odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Odlok se objavi na spletnih straneh občine.

Št. 410-0021/2013
Ribnica, dne 19. aprila 2013

Župan
Občine Ribnica
Jože Levstek l.r.

1551. Odlok o rebalansu proračuna Občine Ribnica za leto 2013

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (ZLS-UPB2, Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2, 27/08 Odl. US: Up-2925/07-15, U-I-21/07-18, 76/08, 100/08 Odl.US: U-I-427/06-9, 79/09, 14/10 Odl.US: U-I-267/09-19, 51/10, 84/10 Odl.US: U-I-176/08-10), 40. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – UPB4) in 105. člena Statuta Občine Ribnica (Uradni list RS, št. 17/12) je Občinski svet Občine Ribnica na 15. redni seji dne 18. 4. 2013 sprejel

ODLOK
o rebalansu proračuna Občine Ribnica za leto 2013

1. člen

Tabela v 2. členu Odloka o proračunu Občine Ribnica za leto 2013 se spremeni tako, da se po novem glasi:

»Splošni del proračuna na ravni podskupin kontov se določa v naslednjih zneskih:

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV		v EUR
Sekcija/Podsekcija/k2/k3		
I.	SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74+78)	12.290.043,00
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	6.536.951,00
70	DAVČNI PRIHODKI	5.853.306,00
	700 Davki na dohodek in dobiček	5.217.582,00
	703 Davki na premoženje	416.094,00
	704 Domači davki na blago in storitve	219.630,00
71	NEDAVČNI PRIHODKI	683.645,00
	710 Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	323.906,00
	711 Takse in pristojbine	5.252,00
	712 Globe in druge denarne kazni	5.698,00
	713 Prihodki od prodaje blaga in storitev	63.000,00
	714 Drugi nedavčni prihodki	285.789,00
72	KAPITALSKI PRIHODKI	125.628,00
	720 Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	41.947,00
	722 Prihodki od prodaje zemljišč in neopredmetenih sredstev	83.681,00
73	PREJETE DONACIJE	100.000,00
	730 Prejete donacije iz domačih virov	100.000,00

74	TRANSFERNI PRIHODKI	5.527.464,00
	740 Transferni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij	972.855,00
	741 Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	4.554.609,00
II.	SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43+45)	15.260.311,00
40	TEKOČI ODHODKI	2.648.555,00
	400 Plače in drugi izdatki zaposlenim	690.292,00
	401 Prispevki delodajalcev za socialno varnost	103.380,00
	402 Izdatki za blago in storitve	1.778.383,00
	403 Plačila domačih obresti	31.500,00
	409 Rezerve	45.000,00
41	TEKOČI TRANSFERI	2.801.503,00
	410 Subvencije	41.000,00
	411 Transferi posameznikom in gospodinjstvom	1.204.866,00
	412 Transferi nepridobitnim organizacijam in ustanovam	34.306,00
	413 Drugi tekoči domači transferi	1.521.331,00
42	INVESTICIJSKI ODHODKI	9.559.569,00
	420 Nakup in gradnja osnovnih sredstev	9.559.569,00
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI	250.684,00
	431 Investicijski transferi pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki	96.600,00
	432 Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	154.084,00
III.	PRORAČUNSKI PRIMANJKLAJ (I.-II.)	-2.970.268,00
III/1.	PRIMARNI PRIMANJKLAJ (I.-7102)-(II.-403-404)	-2.940.868,00
III/2.	TEKOČI PRESEŽEK (70+71)-(40+41)	1.086.893,00
B. RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB		
IV.	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750+751+752)	17.000,00
75	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	17.000,00
	751 Prodaja kapitalskih deležev	7.000,00
	752 Kupnine iz naslova privatizacije	10.000,00
V.	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442+443)	4.500,00
44	DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	4.500,00
	442 Poraba sredstev kupnin iz naslova privatizacije	4.500,00
VI.	PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITALSKIH DELEŽEV (IV.-V.)	12.500,00

C. RAČUN FINANCIRANJA		
VII.	ZADOLŽEVANJE (500+501)	3.000.000,00
50	ZADOLŽEVANJE	3.000.000,00
	500 Domače zadolževanje	3.000.000,00
VIII.	ODPLAČILA DOLGA (550+551)	435.567,00
55	ODPLAČILA DOLGA	435.567,00
	550 Odplačila domačega dolga	435.567,00
IX.	SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	-393.335,00
X.	NETO ZADOLŽEVANJE (VII.-VIII.)	2.564.433,00
XI.	NETO FINANCIRANJE (VI.+X.-IX.)	2.970.268,00
XII.	STANJE SREDSTEV NA RAČUNIH NA DAN 31. 12. 2012	393.335,00

2. člen

Spremeni se 23. člen Odloka o proračunu za leto 2013, ki se po novem glasi:

»Zaradi kritja presežkov odhodkov nad prihodki v bilanci prihodkov in odhodkov se občina za proračun leta 2013 lahko zadolži do višine 2,750.000 eur.«

3. člen

Splošni del občinskega proračuna, ki je sestavljen iz bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb ter računa financiranja, posebni del proračuna ter načrt razvojnih programov so priloga k temu odloku.

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se za leto 2013.

Št. 410-0024/2013

Ribnica, dne 19. aprila 2013

Župan
Občine Ribnica
Jože Levstek l.r.

1552. Pravilnik o uporabi javne športne infrastrukture v Občini Ribnica

Na podlagi Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98, 27/02, 110/02 in 15/03) in Zakona o stvarnem premoženju države, pokrajin in občin (Uradni list RS, št. 14/07, 55/09 in 86/10) je Občinski svet Občine Ribnica na 15. seji dne 18. 4. 2013 sprejel

PRAVILNIK o uporabi javne športne infrastrukture v Občini Ribnica

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik o uporabi javne športne infrastrukture v Občini Ribnica (v nadaljevanju: pravilnik) ureja uporabo športne infrastrukture – športnih objektov in športnih površin (v nadaljevanju: športni objekti), ki so v lasti Občine Ribnica.

Termin »upravljavec« pomeni bodisi lastnika bodisi osebo, s katero je lastnik sklenil pogodbo o upravljanju.

2. člen

Pravilnik velja za športne objekte, ki so s sklepom občinskega sveta opredeljeni kot javni.

3. člen

V športnih objektih se izvajajo naslednje dejavnosti:

- vzgojno-izobraževalna dejavnost v skladu z zakonom,
- športne aktivnosti,
- športne prireditve in
- druge prireditve.

II. PREDNOSTNA UPORABA ŠPORTNIH OBJEKTOV

4. člen

Upravljalnik športne infrastrukture mora pri pripravi urnika upoštevati naslednji vrstni red uporabnikov:

- a) vzgojno-izobraževalni zavodi za izvedbo obveznega programa šolske športne vzgoje,
- b) izvajalci letnega programa športa,
- c) drugi izvajalci športnih dejavnosti,
- d) izvajalci športnih in drugih prireditev.

5. člen

Pri pripravi urnika mora upravljavec pri uporabnikih, ki so izvajalci letnega programa športa upoštevati naslednji vrstni red programov:

- a) športna vzgoja predšolskih otrok, interesna športna vzgoja otrok,
- b) športna vzgoja otrok, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
- c) interesna športna vzgoja mladine,
- d) kakovostni in vrhunski šport,
- e) športna vzgoja študentov,
- f) šport invalidov in
- g) športna rekreacija.

6. člen

Prednostna uporaba zaprtih športnih objektov se nanaša na čas obratovanja objekta, in sicer:

- Športni center Ribnica (parter in spremljajoči prostori) 11 mesecev na leto,
- Športni center Ribnica (bazen) 10 mesecev na leto in
- druge dvorane 10 mesecev na leto.

Izven tega časa je možna uporaba zaprtih športnih objektov pod komercialnimi pogoji.

Zunanje športne površine lahko v terminih, ko na njih ne poteka dejavnost šole ali program izvajalca letnega programa športa, prosto uporabljajo občani.

III. POGOJI IN MERILA UPORABE ŠPORTNIH OBJEKTOV

7. člen

Predloge uporabnikov za uporabo športnih objektov zbere upravljavec enkrat letno na podlagi javnega poziva. Javni poziv se vsako leto v mesecu juliju objavi na spletni strani občine, oglasnih mestih na objektih in v lokalnih medijih.

Urniki koriščenja športnih objektov za izvedbo obveznega programa šolske športne vzgoje predloži vzgojno-izobraževalni zavod upravljavcu objekta do 20. septembra tekočega leta.

Celoten urnik vadbe v športnih objektih pripravi upravljavec športnih objektov v sodelovanju z izvajalci športnih programov.

8. člen

Pri razporeditvi ur upravljavec upošteva prednostno uporabo iz 4. in 5. člena pravilnika. Uporabnikom, ki so izvajalci letnega programa športa, upravljavec zagotovi v športnem objektu ure v obsegu, ki jih le-ti pridobijo na javnem razpisu. Ure se izvajalcem letnega programa športa praviloma razdeli od ponedeljka do petka, izjemoma pa se jih dodeli tudi v soboto in nedeljo, kolikor to izhaja iz potrebe športne panoge ali se med tednom ne more zagotoviti zadostnega števila ur.

Pri pripravi urnika upravljavec upošteva urnik, po katerem poteka obvezen program šolske športne vzgoje, in skuša zagotoviti, da se programi športne vzgoje otrok zaključijo do 19.00 ure.

V primeru, da v soboto ali v nedeljo v športnem objektu potekajo prireditve (športne, kulturne, zabavne, humanitarne ...), imajo le-te prednost pred dejavnostjo, ki je opredeljena z urnikom.

9. člen

Veljaven urnik uporabe športnih objektov je javno objavljen na spletni strani občine in oglasnih mestih objektov.

10. člen

Upravljavec mora zagotoviti osebo, ki bo skrbela za pravilno uporabo in za red v športnih objektih. V primeru škode, povzročene na objektu ali opremi v času uporabe, odgovarja uporabnik.

11. člen

Upravljavec športnega objekta vodi posebno mesečno evidenco o uporabnikih športnih objektov. Iz evidence mora biti razvidno:

- naziv uporabnika,
- vrsta uporabnika iz 4. člena tega pravilnika,
- obseg uporabe objekta posameznega uporabnika po posameznih objektih oziroma delih objekta,
- ugotovljena škoda v objektu ali na opremi ob pričetku vadbe ali nastala v času vadbe in
- odgovorna oseba uporabnika.

Kolikor upravljavec ni hkrati lastnik, je dolžan lastniku vsako leto do 28. februarja oddati letno poročilo za preteklo leto o obsegu koriščenja ur v športnih objektih po posameznih uporabnikih.

IV. MEDSEBOJNO RAZMERJE MED UPRAVLJAVCEM IN UPORABNIKI

12. člen

Z uporabniki športnih objektov upravljavec sklene letne pogodbe o uporabi, ki določa:

- odgovorno osebo uporabnika,
- obdobje in termini uporabe športnega objekta,
- obseg in urnik uporabe posameznih površin objekta,
- višino uporabnine za uporabo objekta,
- druge medsebojne obveznosti.

V primeru, da pride med koledarskim letom do spremembe ur programa, ki se nanaša na obseg uporabe športnih objektov izvajalcev letnega programa športa, je upravljavec dolžan v roku 14 dni po pravnomočnosti sklepa o izbiri za izvajalce letnega programa športa po potrebi pripraviti nov urnik.

Spremenjen obseg ur uporabe posameznih površin športnega objekta in spremenjen urnik se uredi z aneksom k pogodbi.

13. člen

Upravljavec je dolžan uporabnikom dati v uporabo športni objekt in vgrajene naprave v stanju, ki zagotavlja varno uporabo.

14. člen

Upravljavec mora uporabniku v terminu, opredeljenem s pogodbo, zagotoviti nemoten dostop in uporabo športnega objekta. V primeru, da uporaba v določenem terminu ni mogoča, mora upravljavec obvestiti uporabnika na njegov uradni e-naslov najkasneje v 8 dneh pred terminom, ko uporaba po urniku ni mogoča.

Za odpadle termine po urniku med ponedeljkom in petkom, upravljavec v soglasju z uporabnikom – izvajalcem letnega programa športa – zagotovi nadomestni termin do poteka sklenjene pogodbe o uporabi športnih objektov.

Za odpadle termine vadbe po urniku v soboto in nedeljo, upravljavec ni dolžan zagotoviti nadomestnega termina.

15. člen

Uporabniki športnega objekta so dolžni uporabljati športni objekt v skladu s hišnim redom.

Uporabnik je dolžan redno po zaključku vadbene enote izpolniti evidenco o prisotnosti v športnem objektu na obrazcu, ki ga predpiše upravljavec. Iz obrazca mora biti razvidno:

- ime uporabnika,
- dan in ura uporabe,
- program in število udeležencev na vadbi,
- ugotovljena škoda v objektu ali na opremi ob pričetku vadbe ali nastala v času vadbe in
- odgovorna oseba uporabnika v času vadbe.

16. člen

Uporabnik lahko uporablja športne objekte v skladu z urnikom le za programe, opredeljene v pogodbi. Uporabnik lahko spremeni urnik uporabe športnega objekta za posamezne programe samo znotraj s pogodbo opredeljenimi urami in v okviru dodeljenih terminov. O spremembi mora pisno obvestiti upravljavca najmanj 8 dni pred želeno uveljavitvijo spremenjenega urnika.

V primeru, da uporabnik, ki je izvajalec letnega programa športa, zlorabi dodeljeni športni objekt in termin uporablja za izvajanje programov, ki niso opredeljeni v pogodbi, ali ga odda v podnajem, ne more kandidirati na prvem naslednjem javnem razpisu občine za sofinanciranje izvajalcev letnega programa športa.

17. člen

Uporabnik lahko upravljavcu športnega objekta odpove uporabo športnega objekta najmanj 8 dni pred dnem, ko športnega objekta ne bo uporabljal. O odpovedi termina mora uporabnik obvestiti upravljavca na njegov uradni e-naslov najkasneje v 8 dneh pred terminom, ko termina ne bo uporabljal.

V primeru odpovedi termina s strani uporabnika, upravljavec ni dolžan zagotoviti nadomestnega termina.

Kolikor uporabnik termina ne odpove v skladu s prvim odstavkom tega člena se šteje, da je bil termin uporabljen v skladu z urnikom, uporabniku pa upravljavec izstavi fakturo po veljavnem ceniku za komercialni najem.

18. člen

O prostih terminih, ki niso zapolnjeni na podlagi javnega poziva, upravljavec obvešča zainteresirano javnost z objavo na spletni strani občine, oglasnih mestih na objektih in lokalnih medijih.

19. člen

Za potrebe organizacije prireditev mora zainteresirani organizator prireditve podati pisno vlogo za uporabo športnega objekta najmanj 30 dni pred dnevom izvedbe prireditve.

Prireditve, za katere se plačuje vstopnina, kotizacija, startnina in podobno, se zaračuna po veljavnem ceniku.

Za športna tekmovanja, mora organizator podati upravljavcu razpored tekmovanj do 20. v mesecu za naslednji mesec. V primeru spremembe termina tekmovanja, do katerega pride v času trajanja ligaškega tekmovanja, mora organizator o tem obvestiti upravljavca športnega objekta najmanj 3 dni pred dnem, ko naj bi se tekmovanje izvedlo. Upravljavec odobri spremembo v primeru, da športni objekt v spremenjenem terminu ni zaseden oziroma zagotovi prosti termin v skladu z dogovorom z ostalimi uporabniki.

20. člen

Za izvedbo prireditve v športnem objektu upravljavec in organizator prireditve podpišeta pogodbo, v kateri uredita medsebojne obveznosti.

Organizator prireditve in upravljavec objekta morata pri organizaciji prireditve upoštevati vsa zakonska določila, ki mu

jih nalagajo Zakon o javnih zbiranjih, podzakonski akti in zakoni, ki urejajo področje, na katerega se prireditev nanaša.

V. UPORABNINA

21. člen

Uporabnina za uporabo športnega objekta se obračunava v skladu z veljavnim cenikom, ki ga sprejme občinski svet.

Veljaven cenik uporabe športnih objektov se objavi na spletni strani občine in oglasnih mestih objektov.

22. člen

Sredstva iz najemnin za športne objekte so prihodek lastnika ali upravljavca in se vodijo na posebni postavki. Sredstva so namenjena kritju stroškov obratovanja in tekočega vzdrževanja športnih objektov.

VI. KONČNE DOLOČBE

23. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. 7. 2013.

Št. 007-3/2013

Ribnica, dne 18. aprila 2013

Župan
Občine Ribnica
Jože Levstek l.r.

1553. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o oddaji službenih stanovanj v najem

Na podlagi 83. člena Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 69/03, 18/04, 47/06, 9/07, 18/07, 45/08, 58/08, 90/08, 62/10), Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 34/11) je Občinski svet Občine Ribnica na 15. redni seji dne 18. 4. 2013 sprejel

P R A V I L N I K

o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o oddaji službenih stanovanj v najem

1. člen

V Pravilniku o oddaji službenih stanovanj v najem (Uradni list RS, št. 71/96) se v 2. členu za besedo ustanoviteljica doda besedno zvezo »ali soustanoviteljica«.

2. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Službena stanovanja so tudi stanovanja namenjena zadovoljevanju stanovanjskih potreb kadra za nujne službene potrebe. Za nujne službene potrebe se šteje zlasti:

– delo delavca, ki je zaradi znanja in izkušenj delavca nenadomestljivo za opravljanje dejavnosti upravičenca iz prvega odstavka tega člena,

– delo strokovnjaka določene vrste, za katerega je izkazano pomanjkanje pri upravičencu iz prvega odstavka tega člena,

– poklici, kateri so zaradi deficitarnosti v posebnem interesu Občine Ribnica, kar občina posebej opredeli v razpisu.«.

2. člen

3. člen se razveljavi in nadomesti z novim besedilom, ki se glasi:

»Službena stanovanja se oddajajo v najem na podlagi najemne pogodbe, ki jo z upravičencem sklene župan, za določen

čas, to je za čas trajanja delovnega razmerja pri upravičencu iz drugega člena tega pravilnika.«

3. člen

Prvi odstavek 4. člena se razveljavi in se po novem glasi:

»Službena stanovanja se oddajajo v najem na podlagi naslednjih osnov in meril:

I. Pomembnost delovnega mesta	točk
1. direktor, ravnatelj, predstojnik, funkcionar	35
2. vodja oddelka ali službe, delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi	30
3. strokovni delavec	25
4. ostale kategorije	20
II. Raven izobrazbe	
1. doktorat znanosti, doktorat znanosti po 3. bolonjski st.	25
2. magisterij znanosti (pred imenom) in specializacija po univerzitetnih programih	20
3. univerzitetna izobrazba, specializacija po visokošolskih programih in magisterij stroke po 2. bolonjski st. (za imenom)	18
4. visokošolski strokovni programi, specializacija po višješolskih programih, visokošolski strokovni program po 1. bolonjski stopnji in univerzitetni program po 1. bolonjski stopnji	15
5. višješolski strokovni programi in višješolski programi (do 1994)	10
6. srednje tehniško in drugo strokovno ter splošno izobraževanje ter srednja strokovna in splošna izobrazba	8
7. manj kot V. raven izobrazbe	6

«

V drugem odstavku 4. člena se v prvi točki za vejico doda beseda »ali«.

4. člen

Doda se nov 4.a člen, ki se glasi:

»Splošni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prosilci za pridobitev službenega stanovanja v najem so:

– da prosilec ali kdo izmed njegovih ožjih družinskih članov, ki z njim stalno prebivajo ni najemnik oziroma lastnik-solastnik primernega stanovanja ali stanovanjske hiše na območju Občine Ribnica;

– da je prosilec zaposlen pri upravičencu iz 2. člena tega pravilnika.

Prosilci, katerim je najemno razmerje pri Občini Ribnica enkrat že prenehalo zaradi krivdnih razlogov, navedenih v stanovanjskem zakonu, ali po prenehanju najemnega razmerja stanovanja niso vrnili v skladu s pogodbenimi določili, nimajo pravice do dodelitve službenega stanovanja.«

5. člen

14. člen se razveljavi in nadomesti z besedilom, ki se glasi:

»Najemna pogodba se lahko najemniku odpove iz krivdnih razlogov navedenih v stanovanjskem zakonu.«

6. člen

Pred poglavjem V. KONČNE DOLOČBE se doda novo poglavje IV.1 ZAMENJAVA SLUŽBENIH STANOVANJ ter nov 16.a člen, ki se glasi:

»Upravičencem do službenega stanovanja se omogoči zamenjava stanovanja, pri čemer se upošteva spremenjene potrebe najemnikov službenih stanovanj po primerni stanovanjski površini, njihove interese glede lokacije in lege stanovanja ter višino najemnine in druge stroške za uporabo stanovanja.

Najemnik službenega stanovanja poda obrazloženo vlogo za zamenjavo stanovanja, na podlagi katere pristojna strokovna služba občinske uprave preveri dejanske možnosti dodelitve drugega službenega stanovanja.

O upravičenosti oziroma neupravičenosti do zamenjave odloči občinska uprava skladno z določbami zakona, ki ureja splošni upravni postopek.«

7. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-0004/2013
Ribnica, dne 18. aprila 2013

Župan
Občine Ribnica
Jože Levstek l.r.

1554. Sklep o določitvi javnih športnih objektov v Občini Ribnica

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – UPB2, 76/08, 79/09, 51/10), 17., 18. in 20. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98) ter 17. člena Statuta Občine Ribnica (Uradni list RS, št. 17/12) je Občinski svet Občine Ribnica na 15. seji dne 18. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o določitvi javnih športnih objektov v Občini Ribnica**

1. člen

Javni športni objekti, ki so v Občini Ribnica namenjeni uresničevanju javnega interesa na področju športa, so:

Zap. št.	Naziv nepremičnine	Naslov, lokacija	Zemljiško knjižni podatki
1.	Športni center Ribnica	Majnikova ulica 2, Ribnica	parc. št. 1815/1 k.o. 1625 Ribnica
2.	Večnamensko igrišče Ribnica	Ribnica	parc. št. 1815/3 k.o. 1625 Ribnica
3.	Dvorana DC-16 Dolenja vas	Šolska ulica 9, Dolenja vas	parc. št. 402 k.o. 1629 Dolenja vas
4.	Rokometno igrišče Dolenja vas	Dolenja vas	parc. št. 3350/1 k.o. 1629 Dolenja vas
5.	Nogometni stadion Ribnica (ob Bistrici)	Ribnica	parc. št. 760 in 761 k.o. 1625 Ribnica
6.	Rokometno igrišče Grič	Grič	parc. št. 1508/108 k.o. 1624 Gorenja vas
7.	Rokometno igrišče Lepovče	Gornje Lepovče	parc. št. 451/1 k.o. 1624 Gorenja vas
8.	Športno igrišče Dolenji Lazi	Dolenji Lazi	parc. št. 1560/3, 1560/6, 1568/2, 1574/2, 1576/2 in 1580/3, vse k.o. 1624 Gorenja vas
9.	Rokometno igrišče Sušje	Sušje	parc. št. 744 k.o. 1617 Sušje
10.	Športno igrišče Sveti Gregor	Sveti Gregor	parc. št. 21/7, 21/9 in 24/5, vse k.o. 1614 Slemena
11.	Stadion obrtna cona Ugar	Ribnica	parc. št. 935/24 in 935/80, vse k.o. 1625 Ribnica

2. člen

Javne športne objekte, določene s tem sklepom, lahko odda župan s pogodbo v upravljanje osebam javnega prava. V pogodbi se opredeli način upravljanja, vzdrževanja in uporabe javnih športnih objektov.

3. člen

Ta sklep začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 671-0003/2013
Ribnica, dne 18. aprila 2013

Župan
Občine Ribnica
Jože Levstek l.r.

SLOVENJ GRADEC

1555. Zaključni račun proračuna Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2012

Na podlagi 98. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01 in 30/02, 109/08) in 16. člena Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB, 53/10) je Svet Mestne občine Slovenj Gradec na 24. redni seji dne 23. 4. 2013 sprejel

ZAKLJUČNI RAČUN proračuna Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2012

1. člen

Sprejme se zaključni račun proračuna Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2012.

Doseženi prihodki in odhodki po zaključnem računu za leto 2012:

v EUR

A BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV		
Konto	Naziv konta	Realizacija 2012
1	2	3
	I. SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+73+74)	18.139.661,53
	TEKOČI PRIHODKI (70+71)	14.505.518,99
70	DAVČNI PRIHODKI (700+703+704)	11.617.746,11
700	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	9.456.968,00
703	DAVKI NA PREMOŽENJE	1.626.877,45
704	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	533.900,66
71	NEDAČNI PRIHODKI (710+711+712+713+714)	2.887.772,88
710	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	2.189.969,13
711	TAKSE IN PRISTOJBINE	5.420,38
712	GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	18.732,64
713	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	47.582,24
714	DRUGI NEDAČNI PRIHODKI	626.068,49
72	KAPITALSKI PRIHODKI (720+722)	2.023.282,11
720	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	1.977.632,98
722	PRIHODKI OD PRODAJE ZEMLJIŠČ IN NEOPREDM. SRED.	45.649,13
73	PREJETE DONACIJE (730)	17.767,00
730	PREJETE DONACIJE IZ DOMAČIH VIROV	17.767,00
74	TRANSFERNI PRIHODKI (740)	1.593.093,43
740	TRANSFERNI PRIHODKI IZ DRUGIH JAVNOFINAN. INSTITUC.	866.869,41
741	PREJETA SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA IZ SREDSTEV EVROPSKE UNIJE	726.224,02
	II. SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)	19.073.114,63
40	TEKOČI ODHODKI (400+401+402+403+409)	6.708.650,06

400	PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	1.122.714,25
401	PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOC. VARNOST	186.500,88
402	IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	5.234.631,67
403	PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	160.288,26
409	REZERVE	4.515,00
41	TEKOČI TRANSFERI (410+411+412+413+414)	6.454.940,94
410	SUBVENCije	34.262,21
411	TRANSFERI POSAMEZNIKOM, GOSPODINJSTVOM	3.054.385,21
412	TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZ. IN USTANOVAM	576.843,89
413	DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	2.789.449,63
414	TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	0,00
42	INVESTICIJSKI ODHODKI (420)	5.585.039,01
420	NAKUP IN GRADNJA OSNOVNIH SREDSTEV	5.585.039,01
43	INVESTICIJSKI TRANSFERI (430)	324.484,62
431	INVEST.TRANSF. PRAVNIM IN FIZ. OS., KI NISO PRORAČ. UPOR.	100.000,00
432	INVESTICIJSKI TRANSFERI PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM	224.484,62
	III. PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ/ PRESEŽEK (I. - II.)	-933.453,10
B RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB		
75	IV. PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV (750)	274.119,42
750	PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	274.119,42
44	V. DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440)	236.572,60
440	DANA POSOJILA	205.780,65
441	POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV IN FIN. NALOŽB	30.791,95
	VI. PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBE KAPITAL. DELEŽEV (IV.- V.)	37.546,82
C RAČUN FINANCIRANJA		
50	VII. ZADOLŽEVANJE (500)	948.413,00
500	DOMAČE ZADOLŽEVANJE	948.413,00
55	VIII. ODPLAČILO DOLGA (550)	1.185.655,66
550	ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	1.185.655,66
	IX. SPREMEMBA STANJA SREDSTEV NA RAČUNU (I.+IV.+VII.-II.-V.-VIII.)	-1.133.148,94
	X. NETO ZADOLŽEVANJE (VII. - VIII.)	-237.242,66
	XI. NETO FINANCIRANJE (VI.+X.-IX.)	933.453,10
	XII. STANJE SRED. NA RAČUNIH NA DAN 31. 12. PRETEKLEGA LETA	3.169.368,04

Podrobnejši pregled prihodkov proračuna in njihova razdelitev sta zajeta v bilanci prihodkov in odhodkov, računu finančnih terjatev in naložb ter računu financiranja, ki so sestavni del zaključnega računa.

3. člen

Ta zaključni račun začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 410-10/2013

Slovenj Gradec, dne 24. aprila 2013

Župan

Mestne občine Slovenj Gradec
Andrej Čas l.r.

6. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 014-3/2013

Slovenj Gradec, dne 24. aprila 2013

Župan

Mestne občine Slovenj Gradec
Andrej Čas l.r.

1556. Odlok o pripojitvi Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu »Zavod za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec«

Na podlagi 51. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, 12/91, 13/93, 66/93, 45/94 – odločba US, 8/96, 36/00 – ZPDZC, 127/06 – ZJZP) in 16. člena Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB1 in 53/10) je Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec na 24. seji dne 23. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o pripojitvi Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu »Zavod za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec«

1. člen

Javni zavod za izvajanje mladinskih in socialnih programov, Ozare 18, 2380 Slovenj Gradec, matična številka: 1843737 (v nadaljevanju: prevzeti zavod) se pripoji k Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec, Glavni trg 1, 2380 Slovenj Gradec, matična številka: 3391817 (v nadaljevanju: prevzemni zavod).

2. člen

Na prevzemni zavod se prenese vse premoženje, pravice, obveznosti in sredstva prevzetega zavoda. Prevzemni zavod prevzame tudi vse delavce, ki so bili zaposleni v prevzetem zavodu.

3. člen

Prevzeti zavod s pripojitvijo preneha obstajati kot javni zavod in predstavlja notranjo organizacijsko enoto prevzemnega zavoda. Prevzemni zavod kot univerzalni pravni naslednik prevzetega zavoda vstopi v vsa pravna razmerja, katerih subjekt je bil prevzeti zavod z dnem registracije te statusne spremembe pri registrskem sodišču.

4. člen

Vse pravice in obveznosti v zvezi s pripojitvijo ter druge statusne zadeve in razmerja med prevzetim in prevzemnim zavodom se uredijo v Odloku o ustanovitvi javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec.

5. člen

Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati Odlok o ustanovitvi javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov – UPB2 (Uradni list RS, št. 30/12), pri čemer se njegove določbe uporabljajo do vpisa pripojitve javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k javnemu zavodu Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec v Sodni register in do uveljavitve Odloka o ustanovitvi javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec.

1557. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec

Na podlagi 3., 8. in 51. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, 12/91, 13/93, 66/93, 45/94 – odločba US, 8/96 in 36/00), 23. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98 in 15/03; v nadaljevanju: ZSpo), 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 6/94 – Odl. US, 45/94 – Odl. US, 57/94, 14/95, 20/95 – Odl. US, 63/95 – ORZLS19, 73/95 – Odl. US, 9/96 – Odl. US, 39/96 – Odl. US, 44/96 – Odl. US, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98 – Odl. US, 74/98, 12/99 – Skl. US, 16/99 – popr., 59/99 – Odl. US, 70/00, 100/00 – Skl. US, 28/01 – Odl. US, 87/01 – ZSam-1, 16/02 – Skl. US, 51/02, 108/03 – Odl. US, 72/05, 21/06 – Odl. US, 60/07, 14/07 – ZSPDPO, 27/08 – Odl. US, 76/08, 79/09, 51/10, 84/10 – Odl. US; v nadaljevanju: ZLS) in 16. člena Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB1 in 53/10) je Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec na 24. seji dne 23. 4. 2013 sprejel

O D L O K

o ustanovitvi javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom Mestna občina Slovenj Gradec (v nadaljevanju: ustanoviteljica) ureja organizacijske, upravljalvske in druge spremembe v Javnem zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec, ustanovljenim z Odlokom o ustanovitvi Javnega zavoda »Zavod za turizem in šport Slovenj Gradec« (Uradni list RS, št. 75/08 in 47/10), z matično številko: 3391817 zaradi pripojitve Javnega zavoda Vetrnica – javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov Slovenj Gradec, k javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec.

Ta odlok predstavlja ustanovitveni akt Javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec in v celoti nadomešča Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda »Zavod za turizem in šport Slovenj Gradec« (Uradni list RS, št. 75/08 in 47/10).

Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec (v nadaljevanju: javni zavod) je pravni naslednik Javnega zavoda Vetrnica – javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov Slovenj Gradec, z matično številko: 1843737, vpisanega v sodnem registru Okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu, pod št. Srg. 2003/00241, št. vložka 1/09859/00, z dne 8. 10. 2003 in vstopi v vsa pravna razmerja, katerih subjekt je bil ta zavod z dnem registracije te statusne spremembe pri registrskem sodišču.

2. člen

Javni zavod je ustanovljen z namenom, da skrbi za razvoj turistične in športne dejavnosti ter izvajanja občinskih mladins-

skih in socialnih programov ter dejavnosti mladinskega hotela v Mestni občini Slovenj Gradec.

Zavod lahko svoje storitve opravlja tudi za druge občine. O izvajanju teh storitev sklene zavod, po predhodnem soglasju ustanoviteljice, z drugo občino pogodbo, na osnovi katere prevzame ta občina vse finančne obveznosti, vezane na izvajanje zavoda na njenem območju.

3. člen

V tem odloku uporabljeni izrazi, ki se nanašajo na osebe in so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

II. STATUSNE DOLOČBE

4. člen

Ustanovitelj zavoda je Mestna občina Slovenj Gradec, Šolska ul. 5, 2380 Slovenj Gradec. Ustanoviteljske pravice in obveznosti v njenem imenu izvaja Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec.

5. člen

Ime zavoda: Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec.

Skrajšano ime zavoda: SPOTUR Slovenj Gradec.

Sedež zavoda: Glavni trg 1, 2380 Slovenj Gradec.

Zavod lahko spremeni ime in sedež po predhodnem soglasju ustanoviteljice.

6. člen

Zavod ima in uporablja pečat okrogle oblike, premera 35 mm in pečat okrogle oblike s premerom 23 mm.

Pečat s premerom 35 mm zavod uporablja v pravnem prometu za potrjevanje aktov, dokumentov in dopisov, ki jih pošilja ali izdaja organom, organizacijam, pravnim in fizičnim osebam. Vsebina pečata se določi s statutom.

Pečat s premerom 23 mm zavod uporablja za potrjevanje finančne in knjigovodske dokumentacije. Vsebini pečata sta enaki.

Število posameznih pečatov, uporabo pečata, način varovanja in uničevanja ter delavce, ki so odgovorni zanje, določi direktor z navodili.

7. člen

Zavod je pravna oseba s pravicami, obveznostmi in odgovornostjo v pravnem prometu, kot to določa ta odlok.

Zavod je odgovoren za svoje obveznosti s sredstvi, s katerimi lahko razpolaga.

Za obveznosti zavoda subsidiarno odgovarja ustanovitelj do višine sredstev, ki se letno zagotavljajo iz proračuna občine za delovanje zavoda.

8. člen

Javni zavod se vpiše v sodni register pri Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu.

III. ORGANIZACIJA JAVNEGA ZAVODA

9. člen

V okviru javnega zavoda delujejo organizacijske enote:

– Organizacijska enota Splošno, ki deluje na naslovu Glavni trg 1, 2380 Slovenj Gradec

– Organizacijska enota Šport, ki deluje na naslovu Kopalniška 27, 2380 Slovenj Gradec

– Organizacijska enota Turizem, ki deluje na naslovu Glavni trg 24, 2380 Slovenj Gradec (skrajšano ime je TIC Slovenj Gradec)

– Organizacijska enota Prodajalna Izdelki s podeželja, ki deluje na naslovu Glavni trg 28, 2380 Slovenj Gradec

– Organizacijska enota Partizanski dom Kope, ki deluje na naslovu Legen 168, 2383 Šmartno pri Slovenj Gradcu

– Organizacijska enota Mladinski kulturni center Slovenj Gradec, ki deluje na naslovu Ozare 18, 2380 Slovenj Gradec (skrajšano ime je MKC Slovenj Gradec)

– Organizacijska enota Mladinski hotel Slovenj Gradec, ki deluje na naslovu Ozare 18, 2380 Slovenj Gradec (skrajšano ime je MH Slovenj Gradec)

– Organizacijska enota Socialni programi, ki deluje na naslovu Celjska cesta 10a, 2380 Slovenj Gradec.

Za vse organizacijske enote se finančno poslovanje vodi ločeno.

IV. DEJAVNOST ZAVODA

10. člen

Dejavnost zavoda je razvrščena po Uredbi o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08). Zavod opravlja naslednje dejavnosti:

Šifra	SKD 2008 (SI)
18.130	Priprava za tisk in objavo
18.200	Razmnoževanje posnetih nosilcev zapisa
46.160	Posredništvo pri prodaji tekstila, oblačil, krzna, obute, usnjenih izdelkov
46.170	Posredništvo pri prodaji živil, pijač, tobaknih izdelkov
46.180	Specializirano posredništvo pri prodaji drugih določenih izdelkov
46.190	Nespecializirano posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov
47.190	Druga trgovina na drobno v nespecializiranih prodajalnah
47.250	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s pijačami
47.621	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah s časopisi in revijami
47.782	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z umetniškimi izdelki
47.789	Druga trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah
47.810	Trgovina na drobno na stojnicah in tržnicah z živili, pijačami in tobaknimi izdelki
47.910	Trgovina na drobno po pošti ali po internetu
47.990	Druga trgovina na drobno zunaj prodajaln, stojnic in tržnic
49.391	Medkrajevni in drug cestni potniški promet
55.201	Počitniški domovi in letovišča
55.203	Oddajanje zasebnih sob gostom
55.204	Planinski domovi in mladinska prenočišča
55.209	Druge nastanitve za krajši čas
55.300	Dejavnost avtokampov, taborov
56.101	Restavracije in gostilne
56.102	Okrepčevalnice in podobni obrati
56.104	Začasni gostinski obrati
56.300	Strežba pijač
58.110	Izdajanje knjig
58.120	Izdajanje imenikov in adresarjev
58.130	Izdajanje časopisov
58.140	Izdajanje revij in druge periodike
58.190	Drugo založništvo
59.110	Produkcija filmov, video filmov, televizijskih oddaj
59.140	Kinematografska dejavnost
59.200	Snemanje in izdajanje zvočnih zapisov in muzikalij
62.030	Upravljanje računalniških naprav in sistemov
62.090	Druge z informacijsko tehnologijo in računalniškimi storitvami povezane dejavnosti
63.120	Obratovanje spletnih portalov
63.910	Dejavnost tiskovnih agencij
63.990	Drugo informiranje
68.100	Trgovanje z lastnimi nepremičninami
68.200	Oddajanje in obratovanje lastnih ali najetih nepremičnin
70.210	Dejavnost stikov z javnostjo

- 72.200 Raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike
- 73.110 Dejavnost oglaševalskih agencij
- 73.120 Posredovanje oglaševalskega prostora
- 73.200 Raziskovanje trga in javnega mnenja
- 74.100 Oblikovanje, aranžerstvo, dekoraterstvo
- 74.200 Fotografska dejavnost
- 77.210 Dajanje športne opreme v najem in zakup
- 77.290 Dajanje drugih izdelkov za široko rabo v najem in zakup
- 77.390 Dajanje drugih strojev, naprav in opredmetenih sredstev v najem in zakup
- 79.110 Dejavnost potovalnih agencij
- 79.120 Dejavnost organizatorjev potovanj
- 79.900 Rezervacije in druge s potovanji povezane dejavnosti
- 81.100 Vzdrževanje objektov in hišniška dejavnost
- 82.190 Fotokopiranje, priprava dokumentov in druge posamične pisarniške dejavnosti
- 82.300 Organiziranje razstav, sejmov, srečanj
- 85.510 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju športa in rekreacije
- 90.010 Umetniško uprizarjanje
- 90.020 Spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizorjanje
- 90.040 Obratovanje objektov za kulturne prireditve
- 91.011 Dejavnost knjižnic
- 91.012 Dejavnost arhivov
- 91.020 Dejavnost muzejev
- 91.030 Varstvo kulturne dediščine
- 93.110 Obratovanje športnih objektov
- 93.120 Dejavnost športnih klubov
- 93.190 Druge športne dejavnosti
- 93.210 Dejavnost zabaviščnih parkov
- 93.292 Dejavnost smučarskih centrov
- 93.299 Druge nerazvrščene dejavnosti za prosti čas
- 94.110 Dejavnost poslovnih in delodajalskih združenj
- 94.120 Dejavnost strokovnih združenj
- 94.999 Dejavnost druge nerazvrščenih članskih organizacij
- 55.100 Dejavnost hotelov in podobnih nastanitvenih obratov
- 55.201 Počitniški domovi in letovišča
- 56.103 Slaščičarne in kavarne
- 59.110 Produkcija filmov, videofilmov, televizijskih oddaj
- 59.120 Postproduksijske dejavnosti pri izdelavi filmov, video filmov, televizijskih oddaj
- 63.110 Obdelava podatkov in s tem povezane dejavnosti
- 77.330 Dajanje pisarniške opreme in računalniških naprav v najem in zakup
- 78.100 Dejavnost pri iskanju zaposlitve
- 82.110 Nudenje celovitih pisarniških storitev
- 85.520 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje na področju kulture in umetnosti
- 85.590 Drugo nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje
- 87.900 Drugo socialno varstvo z nastanitvijo
- 88.999 Drugje nerazvrščeno socialno varstvo brez nastanitve

Dejavnosti, ki so pridobitne narave, so registrirane zgolj za nemoteno opravljanje osnovne dejavnosti zavoda.

11. člen

Zaradi zagotovitve celovitega izvajanja dejavnosti, za katero je ustanovljen, lahko zavod organizira in izvaja tudi spremljajoče dejavnosti, ki se vsebinsko navezujejo na eno ali več področij delovanja zavoda.

Zavod lahko uvaja nove dejavnosti, s katerimi dopolnjuje dejavnosti, za katere je ustanovljen, le po predhodnem soglasju ustanoviteljice.

V. UPRAVLJANJE JAVNEGA ZAVODA

12. člen

Zavod zastopa in predstavlja direktor oziroma direktorica (v nadaljevanju: direktor) v okviru zakona in tega odloka.

Med začasno odsotnostjo nadomešča direktorja delavec zavoda, ki ga pooblasti direktor.

VI. ORGANI ZAVODA

13. člen

Organi zavoda so:

- svet zavoda,
- direktor zavoda.

1. Svet zavoda

14. člen

Zavod upravlja svet, ki šteje 11 članov:

- štiri predstavniki ustanovitelja (od tega najmanj dva člana občinskega sveta),
- trije predstavniki delavcev zavoda (eden s področja turizma, eden s področja športa, eden s področja mladinskih programov),
- štiri predstavniki zainteresirane javnosti (eden s področja turizma, eden s področja športa, eden s področja mladinskih dejavnosti, eden s področja socialnih dejavnosti).

Predstavnike ustanovitelja imenuje Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec v skladu s svojimi akti. Predstavnika delavcev zavoda izvolijo delavci neposredno.

Predstavnika zainteresirane javnosti imenuje ustanovitelj na podlagi javnega poziva.

Način imenovanja predstavnikov delavcev zavoda in predstavnikov zainteresirane javnosti v svet zavoda ter pogoje in postopek razrešitve članov sveta se natančneje določi v statutu zavoda.

15. člen

Mandat članov sveta zavoda traja 4 leta in prične teči z dnem imenovanja. Za člana sveta zavoda je ista oseba lahko izvoljena le dvakrat zaporedoma.

Mandat članov sveta zavoda je vezan na mandat občinskega sveta in preneha v roku 90 dni po konstitutivni seji novega občinskega sveta. Do izvolitve novih članov dotedanji opravljajo svojo funkcijo. Predsednika in namestnika na prvi konstitutivni seji izvolijo člani izmed sebe. Svet zavoda lahko veljavno sprejema sklepe, če je na seji navzoča večina članov sveta. Podrobnejše delovanje sveta zavoda ureja statut zavoda.

16. člen

Naloge sveta zavoda so:

- sprejema strateški načrt, statut zavoda, program dela, finančni načrt, akt o organizaciji dela,
- daje soglasje k sistemizaciji delovnih mest, kadrovskega načrta, načrtu nabav ter nadzira njihovo izvajanje,
- daje mnenje k imenovanju in razrešitvi direktorja zavoda,
- daje pobude v zvezi z delovanjem zavoda,
- daje direktorju mnenja in pobude za reševanje odprtih vprašanj,
- potrjuje letno poročilo,
- sprejema zaključni račun zavoda,
- ocenjuje delo direktorja,
- opravlja nadzor nad upravljanjem in poslovanjem zavoda,
- nadzira zakonitost dela in poslovanja zavoda,
- spremlja, analizira in ocenjuje delovanje zavoda,
- predlaga ustanovitelju revizijo poslovanja, ki jo lahko opravi tudi notranji revizor ustanovitelja,
- opravlja druge naloge v skladu z zakonom in splošnimi akti zavoda.

Podrobnosti v zvezi s pristojnostmi in delovanjem sveta zavoda se uredijo s poslovníkom.

2. Direktor**17. člen**

Direktor organizira in vodi poslovanje ter strokovno delo, predstavlja in zastopa zavod ter odgovarja za zakonitost in strokovnost dela zavoda. Direktor opravlja tudi strokovna dela s področja delovanja zavoda.

Direktor mora pri vodenju poslov ravnati z javnimi sredstvi s skrbnostjo vestnega gospodarja.

18. člen

Direktorja zavoda imenuje in razrešuje ustanovitelj, s predhodnim mnenjem sveta zavoda. Direktorja se imenuje na podlagi javnega razpisa.

Če svet zavoda ne da mnenja v 20 dneh od prejema zaprosila, se šteje, da je mnenje pozitivno.

Za direktorja zavoda je lahko imenovan, kdor izpolnjuje z zakonom določene pogoje za sklenitev delovnega razmerja.

Za direktorja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima najmanj visokošolsko izobrazbo,
- da ima najmanj pet let delovne dobe od tega tri leta na vodilnih in vodstvenih mestih,
- poznavanje dejavnosti s področja zavoda,
- ima sposobnosti za organiziranje in vodenje dela v kolektivu,
- nižja raven znanja enega evropskega jezika.

Kandidat mora predložiti program dela in razvoja zavoda za njegovo mandatno obdobje, življenjepis in dokazila o izpolnjevanju pogojev.

Mandat direktorja traja pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.

19. člen

Če direktorju predčasno preneha mandat, oziroma če nihče izmed prijavljenih kandidatov ni imenovan, ustanovitelj z mnenjem sveta zavoda imenuje vršilca dolžnosti direktorja izmed delavcev zavoda ali izmed prijavljenih kandidatov, vendar največ za eno leto.

20. člen

Naloge, pooblastila in odgovornosti direktorja so:

- organizira in vodi delo zavoda,
 - pripravi statut zavoda,
 - pripravlja strateški načrt,
 - pripravlja letni program dela in finančni načrt,
 - pripravi akt o organizaciji dela,
 - sprejema akt o sistemizaciji delovnih mest,
 - sprejema kadrovske načrte,
 - sprejema načrt nabav osnovnih sredstev in investicijskega vzdrževanja,
 - sprejema druge akte, ki urejajo pomembna vprašanja v zvezi z delovanjem zavoda,
 - pripravlja letno poročilo in poročila ustanovitelju in svetu zavoda o zadevah, ki lahko pomembno vplivajo na delovanje zavoda,
 - opravlja druge naloge v skladu z veljavno zakonodajo,
 - opravlja strokovna dela s področja delovanja zavoda.
- Direktor je dolžan o svojih ugotovitvah obveščati svet zavoda ter sprejemati ukrepe za odpravo pomanjkljivosti.

21. člen

Zavod v pravnem prometu zastopa in predstavlja direktor neomejeno in je pooblaščen za sklepanje pogodb v okviru potrjenega finančnega načrta (letnega izvedbenega načrta), razen:

- pogodb o razpolaganju z nepremičninami, ki jih ima v upravljanju, za kar je potrebno soglasje lastnika nepremičnine.

Direktor je samostojen pri opravljanju poslov iz svojega delovnega področja.

Direktor je za svoje delo odgovoren svetu zavoda in ustanovitelju.

22. člen

Zavod ima lahko tudi druge organe, katerih sestavo, postopek, izvolitev oziroma imenovanje, pristojnosti ter način dela določi s statutom zavoda.

VII. ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV IN FINANCIRANJE**23. člen**

Sredstva za ustanovitev in izvajanje javne službe zavoda zagotavlja ustanoviteljica na podlagi pogodbe.

Sredstva za izvajanje javne službe, ki jih zagotavljajo pogodbeni partnerji so namenjena za plačilo dela zaposlenih, splošne stroške delovanja, programske in neprogramske materialne stroške, investicijsko vzdrževanje ter nakup opreme.

24. člen

Ustanoviteljica zagotavlja, v skladu z zakonom in minimalnimi standardi, za izvajanje dejavnosti zavoda, prostore, za katere se bosta ustanoviteljica in zavod dogovorila s posebno pogodbo.

Premoženje, s katerim upravlja zavod in ga uporablja za opravljanje dejavnosti, je last ustanoviteljice. Javni zavod je dolžan uporabljati in upravljati s premoženjem s skrbnostjo dobrega gospodarja.

Premoženje, ki ga ustanoviteljica daje javnemu zavodu (organizacijskim enotam: Organizacijska enota Mladinski kulturni center Slovenj Gradec, ki deluje na naslovu Ozare 18, 2380 Slovenj Gradec (skrajšano ime je MKC Slovenj Gradec), Organizacijska enota Mladinski hotel Slovenj Gradec, ki deluje na naslovu Ozare 18, 2380 Slovenj Gradec (skrajšano ime je MH Slovenj Gradec), Organizacijska enota Socialni programi, ki deluje na naslovu Celjska cesta 10a, 2380 Slovenj Gradec v upravljanje, je sledeče:

- nepremičnina v Slovenj Gradcu, Ozare 18, na parcelni številki 265 in 266, k.o. Slovenj Gradec,
 - zgornje nadstropje nepremičnine v Slovenj Gradcu, Celjska cesta 10a, na parcelni številki 847/8, k.o. SG, ter oprema v stavbi, ki služi za delovanje zavetišča za brezdomce.
- Javni zavod je dolžan zagotavljati polno izkoriščenost zgoraj navedenih nepremičnin.

Javni zavod upravlja v duhu dobrega gospodarja z vso opremo in predmeti, ki se nahajajo v zgoraj navedenih prostorih.

Za upravljanje s premoženjem je zavod odgovoren ustanoviteljici.

Zavod prevzame v upravljanje nepremičnine in opremo, ki so jo ustanoviteljica, država in drugi financerji zagotovili za izvajanje programov na posameznih področjih delovanja zavoda.

Zavod ima lahko v upravljanju nepremičnine in opremo, ki je v lasti drugih pravnih ali fizičnih oseb. Pravice in obveznosti zavoda in lastnika nepremičnin in opreme, ki ni v lasti Mestne občine, se določijo s pogodbo.

Zavod lahko prosto razpolaga s premoženjem in z nepremičnim premoženjem, izven okvira dejavnosti iz 10. člena tega odloka pa samo po predhodnem soglasju ustanovitelja.

Prihodke iz naslova najemnin objektov v lasti Mestne občine Slovenj Gradec, ki jih ima zavod v upravljanju, mora zavod porabiti izključno za plačilo tekočih materialnih in drugih stroškov.

VIII. VIRI, NAČIN IN POGOJI PRIDOBIVANJA SREDSTEV ZA DELO ZAVODA**25. člen**

Zavod pridobiva sredstva za opravljanje svoje dejavnosti iz proračuna Mestne občine Slovenj Gradec in iz drugih virov. S finančnim načrtom, ki ga sprejme svet zavoda v okviru letnega izvedbenega načrta, se opredeli razmerje med obveznostmi,

ki jih financira ustanoviteljica iz občinskega proračuna in obveznostmi, ki jih zavod financira iz drugih virov.

Sredstva za opravljanje svoje dejavnosti torej zavod pridobiva iz naslednjih virov:

- iz proračuna ustanoviteljice,
- s prodajo blaga in storitev na trgu,
- z najemninami,
- iz državnega proračuna za sofinanciranje programov, ki jih na osnovi javnih razpisov ali na drugih osnovah vzpodbuja država,
- iz mednarodnih javnih razpisov,
- z donacijami in darili,
- in iz drugih zakonitih virov.

IX. PRAVICE, OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI USTANOVITELJICE IN ZAVODA V PRAVNEM PROMETU

26. člen

Zavod je pravna oseba in nastopa v pravnem prometu samostojno v svojem imenu in za svoj račun ter sklepa pogodbe in druge pravne posle v okviru dejavnosti, ki je vpisana v sodni register.

Zavod je odgovoren za svoje obveznosti s sredstvi, s katerimi lahko razpolaga. Ustanovitelj je odgovoren za obveznosti zavoda do višine sredstev, ki se z vsakoletnim proračunom namenijo za dejavnosti zavoda.

27. člen

Zavod je v skladu z zakonom in s tem odlokom v razmerju do ustanoviteljice dolžan:

- pravočasno pripraviti letni program dela in finančni načrt za prihodnje leto ter ju posredovati ustanoviteljici (do 30.10. tekočega leta),
- zagotavljati namensko in racionalno koriščenje vseh sredstev ustanoviteljice, ki jih ima zavod v upravljanju in sredstev, ki jih tekoče pridobiva za izvajanje dejavnosti, za katere je ustanovljen,
- zagotavljati ustanoviteljici podatke in informacije, potrebne za spremljanje stanja, za izvajanje njenih pristojnosti in obveznosti ter za načrtovanje razvoja zavoda in druge podatke in informacije v skladu z zakonom,
- na pristojnih organih obravnavati pobude ustanoviteljice in ji poročati o sklepih teh organov,
- na zahtevo ustanoviteljice poročati o izvajanju letnega programa, o rezultatih poslovanja zavoda, o uporabi namenskih sredstev ustanoviteljice in o drugih zadevah, ki jih ustanoviteljica potrebuje za spremljanje dejavnosti zavoda,
- izvajati druge naloge in obveznosti, določene z zakonom, tem odlokom in drugimi predpisi.

28. člen

Za obveznosti zavoda subsidiarno odgovarja ustanoviteljica do višine sredstev, ki se v tekočem letu zagotavljajo iz proračuna ustanoviteljice za delovanje zavoda.

Ustanoviteljica ne odgovarja za obveznosti zavoda iz naslova drugih dejavnosti, ki jih zavod opravlja za druge naročnike.

29. člen

Ustanoviteljica ima do zavoda naslednje pravice in obveznosti:

- imenuje direktorja zavoda in imenuje predstavnike v svet zavoda,
- zagotavlja sredstva za izvajanje dejavnosti zavoda skladno z letnim finančnim načrtom zavoda,
- ugotavlja skladnost programov dela zavoda s plani programi mestne občine,
- daje soglasje k strateškemu načrtu, statutu zavoda in spremembam ali širitvi dejavnosti, kadrovskega načrta,

– spremlja skladnost uporabe sredstev, ki jih je zagotovila v svojem proračunu, z nameni, za katere so bila sredstva zagotovljena,

- daje pobude svetu zavoda in direktorju,
- izvaja druge naloge in obveznosti ustanoviteljice ter opravlja druge zadeve v skladu z zakonom, statutom mestne občine, tem odlokom in drugimi predpisi.

X. RAZPOLAGANJE S PRESEŽKOM PRIHODKOV NAD ODHODKI IN NAČIN KRITJA PRIMANJKLJAJA

30. člen

Premoženje, s katerim upravlja zavod je last ustanoviteljice. Zavod je dolžan upravljati premoženje, ki mu je dano v uporabo s skrbnostjo dobrega gospodarja.

Zavod samostojno upravlja s premoženjem, ki mu je dano v upravljanje, ne more pa s pravnimi posli odtujiti nepremičnega premoženja ali ga bremeniti s stvarnim in drugimi bremenami brez predhodnega pisnega soglasja ustanoviteljice.

31. člen

Presežek prihodkov nad odhodki lahko zavod nameni za izvajanje in razvoj svoje dejavnosti in investicijsko vzdrževanje ter nakup opreme za izvajanje dejavnosti, v druge namene pa samo po predhodnem pisnem soglasju ustanoviteljice.

O načinu razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki iz naslova izvajanja javne službe odloča ustanoviteljica na predlog direktorja po predhodnem soglasju sveta zavoda.

V primeru primanjkljaja sredstev za dejavnost dogovorjeno z letnim programom, ki ga ni moč pokriti iz razpoložljivih sredstev dejavnosti zavoda se način kritja primanjkljaja določi v soglasju z ustanoviteljem na predlog sveta zavoda.

XI. SPLOŠNI AKTI ZAVODA

32. člen

Zavod ureja vprašanja, ki jih ne ureja ta odlok, v zvezi z organizacijo in delovanjem s statutom in drugimi splošnimi akti, skladno z zakonom in tem odlokom.

33. člen

Statut sprejme svet zavoda po predhodnem soglasju ustanoviteljice. Splošne akte zavoda sprejme svet zavoda ali direktor. Razmejitev pristojnosti pri sprejemanju splošnih aktov zavoda se določi s statutom zavoda.

XII. VAROVANJE POSLOVNE TAJNOSTI

34. člen

Direktor in drugi delavci zavoda morajo varovati listine in podatke, s katerimi se seznanijo pri opravljanju dejavnosti in so določeni za poslovno tajnost.

Osebe iz prejšnjega odstavka morajo varovati poslovno tajnost tudi po prenehanju delovnega razmerja.

Za poslovno tajnost se štejejo podatki in dokumenti, ki so z zakonom ali drugimi predpisi določeni za poslovno tajnost.

Direktor in drugi zaposleni v zavodu morajo varovati tudi druge osebne podatke ter dokumente v skladu z zakonom.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

35. člen

Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec, je pravni naslednik Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov, ki je vpisan v sodni register pri Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu, pod št. Srg. 2003/00241, št. vložka 1/09859/00, z dne 8. 10. 2003 in prevzame vse pravice in obveznosti, premoženje in zaposlene delavce dosedanjega Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov.

36. člen

Z dnevom uveljavitve tega odloka in vpisom pripojitve Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec v sodni register, preneha mandat članom sveta Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov in članom sveta Javnega zavoda za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec. Svet Javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec, se mora konstituirati v skladu z določbami tega odloka v roku treh mesecev po uveljavitvi tega odloka. Vsem članom sveta zavoda preneha mandat v roku 90 dni po konstitutivni seji novega občinskega sveta.

Do konstituiranja sveta zavoda v skladu s tem odlokom opravlja naloge sveta dosedanji svet Javnega zavoda za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec.

Svet zavoda sprejme spremembo statuta v skladu s tem odlokom in poda soglasje k aktu o organizaciji dela in sistematizaciji delovnih mest zavoda v roku 6 mesecev po začetku veljavnosti tega odloka. Statut zavoda začne veljati, ko da k njemu soglasje ustanoviteljica.

37. člen

Dosedanjemu direktorju Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov z dnem uveljavitve tega odloka in vpisom pripojitve Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec v sodni register, preneha mandat direktorja zavoda.

Dosedanji direktor Javnega zavoda za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec od dneva uveljavitve tega odloka do izteka svojega mandata opravlja svojo funkcijo kot direktor Javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec.

38. člen

Zaposleni v dosedanjem Javnem zavodu za izvajanje mladinskih in socialnih programov nadaljujejo z delom v Javnem zavodu za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec, in sicer s pravicami in obveznostmi iz delovnega razmerja, ki so jih imeli pred veljavnostjo tega odloka.

39. člen

Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda »Zavod za turizem in šport Slovenj Gradec« (Uradni list RS, št. 75/08 in 47/10), pri čemer se njegove določbe uporabljajo do vpisa pripojitve Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec v sodni register.

40. člen

Po uveljavitvi tega odloka in na njegovi podlagi se v sodnem registru pri subjektu vpisa: Javnemu zavodu za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec, matična št. 3391817 vpiše sprememba imena zavoda: Javni zavod za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec ter druge spremembe, ki temeljijo na tem odloku.

41. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 014-3/2013

Slovenj Gradec, dne 24. aprila 2013

Župan
Mestne občine Slovenj Gradec
Andrej Čas l.r.

1558. Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra:
(št. 14.2 – 403)

Na podlagi 16. člena Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB1, 53/10), Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 86/10, 75/12) in Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 34/11, 42/12) v zvezi z razpolaganjem s stvarnim nepremičnim premoženjem v lasti Mestne občine Slovenj Gradec, je Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec na 24. seji dne 23. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi statusa javnega dobra:**
(št. 14.2 – 403)

(1) S tem sklepom se ukine status javnega dobra na zemljišču s parc. št. 1325 k.o. 851 – Legen (ID 3623883) v izmeri 660 m².

(2) Nepremičnina iz prve točke tega sklepa preneha imeti značaj javnega dobra in postane last Mestne občine Slovenj Gradec.

(3) Ta sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in začne veljati naslednji dan po objavi.

Št. 032-10/2013

zveza spis št. 478-25/2013

Slovenj Gradec, dne 24. aprila 2013

Župan
Mestne občine Slovenj Gradec
Andrej Čas l.r.

1559. Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra:
(št. 14.3 – 404)

Na podlagi 16. člena Statuta Mestne občine Slovenj Gradec (Uradni list RS, št. 43/08 – UPB1, 53/10), Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 86/10, 75/12) in Uredbe o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 34/11, 42/12) v zvezi z razpolaganjem s stvarnim nepremičnim premoženjem v lasti Mestne občine Slovenj Gradec, je Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec na 24. seji dne 23. 4. 2013 sprejel

S K L E P**o ukinitvi statusa javnega dobra:**
(št. 14.3 – 404)

(1) S tem sklepom se ukine status javnega dobra na zemljišču s parc. št. 1504/10 (ID 186014), k.o. 845 – Pameče.

(2) Nepremičnina iz prve točke tega sklepa preneha imeti značaj javnega dobra in postane last Mestne občine Slovenj Gradec.

(3) Ta sklep se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in začne veljati naslednji dan po objavi.

Št. 032-10/2013

zveza spis št. 478-43/2012

Slovenj Gradec, dne 24. aprila 2013

Župan
Mestne občine Slovenj Gradec
Andrej Čas l.r.

VSEBINA

DRŽAVNI ZBOR		DOBREPOLJE			
1513.	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-A)	4663	1525. Sklep o določitvi cen vzgojno varstvenih storitev v JVIZ OŠ Dobrepolje – VVE Ringaraja	4814	
1514.	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (ZPRPGDT-D)	4664	KOMEN		
1515.	Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2E)	4665	1526.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o koncesiji za opravljanje lokalnih gospodarskih javnih služb ravnanja z odpadki v Občini Komen	4814
1516.	Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2A)	4667	KOZJE		
1517.	Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (ReNPSV13–20)	4668	1527.	Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Kozje za leto 2012	4815
1518.	Resolucija o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 (ReNPVCP13-22)	4704	1528.	Odlok o proračunu Občine Kozje za leto 2013	4816
USTAVNO SODIŠČE		1529.		Odlok o načinu izvajanja gospodarske javne službe upravljanja in vzdrževanja toplovodnega omrežja in oskrbe s toplo vodo v Občini Kozje	4818
1519.	Odločba o ugotovitvi protiustavnosti prvega stavka prvega odstavka 28. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence. Odločba o ugotovitvi, da členi 54, 56, 57, 59 in 61 Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence niso v neskladju z Ustavo	4794	KRANJ		
1520.	Odločba o razveljavitvi Uredbe o dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) v delu, ki določa obveznost izvedbe presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov oziroma presoje sprejemljivosti posegov v naravo na območjih, ki po mnenju Evropske komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva, pa niso bila določena kot območja Nature 2000	4806	1530.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-varstvenega zavoda Kranjski vrtci	4822
1521.	Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja 14. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L2–Log, kolikor določa dovoljenost novogradenj, dozidav oziroma nadzidav, če tako utemelji strokovna urbanistična služba, ter 15. in 19. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto L3–Dragomer, kolikor določata dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja	4810	1531.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Helene Puhar Kranj	4823
1522.	Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja 17. člena Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za plansko celoto V3–Vrhnika–Sinja Gorica, kolikor določa dovoljenost novogradenj, če tako utemelji strokovna urbanistična presoja	4811	1532.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Glasbena šola Kranj	4824
1523.	Sklep o začasnem zadržanju izvrševanja drugega odstavka 5. člena Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti, kolikor se nanaša na odgovorne projektante, ki so na dan uveljavitve Pravilnika o zasnovi in študiji požarne varnosti izpolnjevali pogoje za izdelavo požarnih študij na podlagi 7. člena Pravilnika o študiji požarne varnosti	4813	1533.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi o ustanovitvi javnega zavoda Ljudska univerza Kranj	4825
OBČINE		1534.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Predoslje Kranj	4825
BELTINCI		1535.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Matije Čopa Kranj	4828
1524.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o priznanjih Občine Beltinci	4814	1536.	Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Jakoba Aljaža Kranj	4830
		1537.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Staneta Žagarja Kranj	4832
		1538.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Franceta Prešerna Kranj	4834
		1539.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Orehek Kranj	4837
		1540.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Stražišče Kranj	4840
		1541.		Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovne šole Simona Jenka Kranj	4845
		KRŠKO			
		1542.		Odlok o podelitvi pooblastila družbi Rudar Senovo d.o.o.	4851
		PODČETRTEK			
		1543.		Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Podčetrtek za leto 2012	4852

1544.	Odlok o spremembi Odloka o ustanovitvi Javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Podčetrtek	4853
1545.	Pravilnik o razveljavitvi Pravilnika o sofinanciranju malih komunalnih čistilnih naprav in kanalizacijskih priključkov na območju Občine Podčetrtek	4853
1546.	Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1233 – Verače	4854
1547.	Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1212 – Nezbiše	4854
1548.	Sklep o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1210 – Pristava	4854
1549.	Sklepp o ukinitvi javnega dobra v k. o. 1231 – Virštanj	4854
RIBNICA		
1550.	Zaključni račun proračuna Občine Ribnica za leto 2012	4855
1551.	Odlok o rebalansu proračuna Občine Ribnica za leto 2013	4857
1552.	Pravilnik o uporabi javne športne infrastrukture v Občini Ribnica	4858
1553.	Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o oddaji službenih stanovanj v najem	4860
1554.	Sklep o določitvi javnih športnih objektov v Občini Ribnica	4861
SLOVENJ GRADEC		
1555.	Zaključni račun proračuna Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2012	4862
1556.	Odlok o pripojitvi Javnega zavoda za izvajanje mladinskih in socialnih programov k Javnemu zavodu »Zavod za turizem in šport Spotur Slovenj Gradec«	4863
1557.	Odlok o ustanovitvi javnega zavoda za turizem, šport, mladinske in socialne programe SPOTUR Slovenj Gradec	4863
1558.	Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra: (št. 14.2 – 403)	4868
1559.	Sklep o ukinitvi statusa javnega dobra: (št. 14.3 – 404)	4868

